

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

ELLEVTE BIND

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

ELLEVTE BIND

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1903

NIOBE

NUTIDSROMAN

(1883)

I.

Der var Scene inde paa Kontoret. Doktoren sprat bleg af Ophidselse frem paa Gulvet, som om han tog de første Pas til en Halling. Han knugede et Brev i Haanden. Resterne, to, tre Ark, laa slængt udover Pulten og Instrumenterne.

„Ha'de jeg ham her, ha'de jeg ham her" ...

Han saa op mod Loftet og søp Luften i sig.

„... Vove at by mig sligt — sligt favnelangt Sludder!"

„Jaja, Baarvig, — vi faar vel finde os i lidt af vore Børn, vi ogsaa, om de famler en Stund, inden de finder frem. Ungdommen vil ha Ret for sig nufortiden, — bli det, de kan sætte sin Glæde i," — mente Fruen; hun stod henne ved Bogskabet og fulgte ham med Øinene.

„Finde os i — finde os i ... Næ—æ—." Han brændte hende sit Blik nær ind i Ansigtet og sa langsomt:

„Næ—æ, Bente — jeg finder mig — ikke — i det."

De stille graa Øine, han mødte, var fastere end hans. Og han mente heller ikke hverken at skræmme eller imponere; han mente kun at vise og bedyre hende sit inderste inderste, saa hun grundig begreb, at ingen Modsigelse eller Overtalelse eller overhovedet nogensomhelst Talen Fornuft til ham bagefter, naar han igjen var blet rolig, vilde nytte.

Efter en hastig Omgang paa Gulvet, hvorunder han ligesom søgte en Gjenstand for Udladelsen af sin koleriske Trang, knagede hans Person igjen i Kontorstolen.

„Næ—æ—æh — Bente! — denne Gang er vi ved Væggen. Han kommer inte længere, nei. — Næ—i, — inte længere" ...

Han foldede Hænderne med den intelligente Mands sorgfulde Resignation: —

„Først var det Theolog. Men det kunde han ikke bli. For han hade ikke længere Troen, nei, — hel og pur — slig, som de lærer den derinde paa Universitetet" ...

„Ja, Baarvig, det faar vi nu respektere."

„Aa neimæn, om de var saa nøie og synaalsfine paa Trua i gamle Dage. Der røg to og et halvt Aars Læsning og tre tusind Kroner. Men lad gaa. Saa skulde vi da ha Filologien og Sprogrødderne. I det følte han sig som en vordende Opdager. Var det ikke saa, Du? — vordende Opdager af „Veiene til Menneskeslægtens Oprindelse og Liv fra Urtiden". Han var „optændt af Forskerbegjæret", — skrev om Forskerens Ild, som om han skulde være en hel Nordpolfarer — jo, Bente. Og istedetfor at faa ham lidt nedstemt og nøgtern, svarte Du heller i samme Tone. Det gik saadan paa ha! altsammen."

„Tror Du, det var saa urigtigt, at jeg styrkede Gutten. Endre er nu engang saa, at han maa leve i en vis høi Stemning for at kunne arbeide."

„Aa ja, — altsaa først Profet, — Endre den Profet! — Og saa Endre den Opdager! ... Hi hi, haa haa" ... Doktoren rystede paa Hodet og slog ud i Luften med Papiret. „Og saa ... Endre den Sanger! Jagu vil han bli Sanger!"

Han fløi op og viste Brevet ud imod hende:

„Det staar her — det staar her, siger jeg Dig," skreg han. „Han vil synge, Du, Fyren vil synge — „fange Verden med sine Toners Magt," traveste-

rede han. Han dreiede sig rundt og begyndte at tage nogle Operatoner, der sled sig ud af Halsen. Saa stansede han raadvild, medens Aarerne svulmede i Panden:

„Gid jeg fik Slag, Du!"

„Gud bevare Dig for din egen Heftighed, Baarvig; jeg vilde ønske, Du forgreb Dig paa mig for at faa et Udløb, — Du slog nu vel ikke Konen din rent ihjel?" kom det med et eget varmt Skjær.

„Jo—o, — saa Huset stod brødløst, — og der ikke var andet end de bare nøgne tomme Vægge at bide i" — begyndte han indarg skadefro at forfølge Tanken.

„Saa blev der nu for det første ikke noget Pengebrev hver Maanedsdag. Og da kunde han jo faa sy—ynge, saa Maven peb af Sult som et Posthorn, — ta hele Skalaen lige til det høie F ... Der blev bare ingen Middagsmad af, — slet ingen. Nei saamæn. Og da turde den sunde Fornuft komme, saa det kanske ikke længere laa saa alt for lavt at spekulere over slige Ubetydeligheder som Middags- og Aftensmaden — —

Ja, for det maatte jo aldrig nævnes her i Huset, at det var for slige materielle Lavheders Skyld, som, hvor man skulde faa Maden fra, at han tog fat paa Theologien eller Filologien. Det var altid kun for de høiere Endemaal. Jeg har aldrig forstaat det Luksusræsonnement, — bare følt mig ilde, som der var en Kat i Stuen ...

Og der har Du hjulpet godt til, Bente! — altid støttet dem i dette høitravende ideale."

„Vi er i en ny Tid, Baarvig. Det er ikke længere saa udveisløst som i min Ungdom, da det bare var at ta det, som bød sig, og resignere og resignere."

„Ja—a, de skal snuse og snuse efter, „hvad de kan ha mest Glæde af i Livet", som Du saa skjønt siger. De har faat det med at ha et „indre Væsen, som maa reddes", — skal først og fremst finde ud,

hvad for Døgenigtsliv, de kunde ha mest Lyst paa. Det er blet deres hellige Pligt mod sig selv at pønske ud det."

„Du er baade klog og intelligent nok, Baarvig; men Du er ikke med paa Tiden. Du sætter rent Vrangvillien imod."

„Haahaa, — saa? ... Jaha, han offrer sig naturligvis nu, han, — for Kunsten, — Sangens Kunst! — er det ikke saa, det hedder i det moderne Kraakemaal?"

„Kjære Baarvig, kan Du nu ikke forsøge at ta Tingen mere rolig."

„Du kjøber, — jeg svæ'r Dig det til, Bente," — skreg han, — „Du kjøber jagu Sko for at slippe at fryse og ikke for at ophjælpe Skomagerprofessionen ... Hu—u, — hvor jeg hader disse Ræsonnementerne!"

Han gjentog og gjentog det med Haanden utaalmodig farende opover den store Hjerneskalle.

Der opstod en Pause, hvorunder Fruens spæde Skikkelse nærmede sig sagte. Som en mild Dyretæmmerske lod hun Fingrene glide dulmende og beroligende gjennem hans Haar.

„Ja sig, det er Synd i mig, Bente; jeg har Blod og jeg har Ret, men faar ikke slaa til nogen Kant for Jers forbandede ømme Hensyn og Dæggeri! — Jeg kan sige Dig, jeg kommer engang til at dø just af det."

„Naar vi bare kom saavidt, at vi kunde tale fornuftig sammen om det, skulde Du se, hvor det lettede," trøstede Fru Bente nu, det værste af Paroksysmen syntes over.

„Fire og tyve — fi—re og tyve Sider fulde af blaa Talemaader og opstyltet imbecil Indbildskhed. Naturligvis, ingen af Professorerne værdt engang saameget som at pudse hans Støvler. Selve Faget producerer nu hvert Aar bare ny Kuld af trangsynte Pedanter, som hører hjemme i Rom og Grækenland

og gaar som Haugtudser om i vor Tid og spøger — —. Og ud af al Røgen og Dunsten og hele dette opskruede Bryg kommer saa Humlen: — Nu vil han bli Sanger, han. Maf!"

Udtrykket ledsagedes af et Smæk med Læben og en tilgjort idiotisk Stirren paa hende.

„Ne—i, Du, han faar ikke „Fred for sin Samvittighed", dersom han skal leve videre med den Bevidsthed, at han har „svigtet sit Kald", — han skriver det selv."

„Kjære Baarvig, er det nu det. Du skal tænke paa at pine og plage mig. Er det ikke Gutten, Vennen min, vi begge sørger over."

... „Og saa kan han ikke fordrage at faa sin Fremtid fanget i disse Spidsborgermetierer, — at maatte gaa som en Statens Embedsmand i smaaligt Luntetrit om det samme og det samme aandløse reglementerede, saa det længst er glemt, at der overhodet gives noget, som hedder en fri Villieindskydelse. Du forstaar, Bente, Villieindskydelse."

„Ja, kjære Ven, gi Dig Luft, Du. Du maa ha det, skjønner jeg, og jeg synes saa Synd i Dig."

Hun snakkede ham efter Munden med et fortænkt Udtryk, som der gjærede noget i hende.

„... Han vilde kjende sig nedværdiget, skriver han, om han skulde bli en saadan Embedsmand — vilde føle sig som en Ting, — som Tappen i et Maskineri ... E—he, Du indser, Du er gift med Tappen i et Maskineri, Bente! ... Men, skal han faa en Øre af mig, saa —." Han slængte den krøllede Brevklump paa Bordet.

„Vi er jo alligevel enige om ét, Baarvig, at vi vil faa det bedste, vi kan, ud af Gutten. Og jeg har faat en Skræk i Blodet; — hun bøiede sig over ham i Sindsbevægelse, saa Stemmen blev hviskende. „Skulde kanske netop al denne overflommende Følelse og Stemning hos ham være Udtrykket for en Kunstnernatur? ... Aa, Baarvig, — end om det har

været os, som har drevet og sporet hans Begavelse ind paa Felter, hvor den ikke havde hjemme? Jeg forstaar saa lidt af dette, kan ikke se igjennem det. Han er nu engang saadan, at han maa ha en vis høi Stemning ved alt det, han skal lægge sig paa. Og vi vil jo, vil jo, vil jo gjøre alt for Gutten, — for at han skal finde sig selv og ikke bli ulykkelig," — udbrast hun med en Inderlighedens Magt, som Doktoren straks følte, han fik unddrage sig.

„Se saa, nu er det blet Kunstnernatur!" raabte han og sprang op. „Nu begynder saamæn ogsaa hun at bli løs i Skruerne. Nei, — ikke en Øre" ...

Han rev op Døren til Stuen, saa Træværket dirrede.

„Men Far da!" lød det derinde.

Det var hans ældste attenaarige Datter Minka, som forskrækket stansede sine Øvelser ved Pianoet.

„Aa, det er ingenting, mit kjære Barn," sa han indædt. „Det er bare din Bror Endre. Han vil forlade Filologien og bli Sa—a—nger," — halv sang han i Fortvilelse hen mod Pianoet. „Og din Mor begynder alt at gruble over hans Kunstnernatur" ...

„Ja men Far!" indvendte Minka, „naar han nu virkelig føler Kald!"

„Kald? — Kald? Jeg mener, hele Huset er pustet op med Talemaader."

Noget usikker forsøgte Minka:

„Men Endre har jo saa vakker Stemme; naar han er i Selskab, nøder de ham bestandig."

„Aah, — disse Talenter i en privat Stue, som forsurrer sig ind i Offentligheden, — jeg har kjendt nok af dem. Før skulde alle Fantaster og Døgenigter tilsjøs, nu skal de til Kunsten. Endre har altid gaat med sin egen Luftpumpe, til han er blet en hel oppustet Vigtighed. Og nu vil han fornøie sin Familie med Skandalen."

„Det er nu vel ikke Skandale at faa bruge sine Evner, Far," vovede Minka hidsig.

Doktoren vendte sig inderlig forarget til Bente: „Er det ikke, som Virkeligheden er aldeles fordunstet hos dem. Skandale ... Skandale ... hvad gjør det. Hvad gjør det? Hun sidder der, Minka, og véd, Gud hjælpe mig, ikke hvad det gjør ... Skandale! Gale Ideer er svært smitsomme i et Hus, Bente!

Jeg regner efter, Du ... Endre har til Dato nøiagtig brugt to og et halvt Aar til hvert af sine Indfald, — hvad siger jeg" — han stansede og løftede høitidelig Armen, — „til hver af sine store Livsopgaver. Naturligvis, intet mindre end Livsopgaver ...

Naa, han skal ialfald faa grei Besked.

Sagen er ganske enkel. Syng væk for mig, Hr. Endre; — me—n, ikke en Øre!"

Kontordøren smeldte igjen efter ham.

Det var ingen heldig Dag. Da Lamperne vel var tændt, kom Kjel, Doktorens næstældste Søn og Yndling, drivende ind fra Regnet og Høstbløden med Cigarstumpen i Munden.

Han vedblev at gaa med tilknappet Overfrakke og spyttede halvgrættent Tobakstrevler til det, han tænkte. Der laa et forretningsmæssigt Fynd over Væsen og Manerer.

Efter et Par Omgange paa Gulvet kastede han som en Endskab paa Overveielserne den fortyggede Cigarstump hen paa Ovnspladen.

„Saa nødig én tyr til Far sin, — der blir ingen anden Raad, skal jeg ikke ligefrem styrte Pengene i Elven," udbrød han; „Du faar hjælpe mig med din Underskrift til seks hundrede Kroner."

Der hørtes kun et Knirk i Kontorstolen.

... „Jeg har bestilt sytti Tylfter Sagtømmer til at skjære paa Bruget."

„Bevars, bevars, naar man optræder som Grosserer" ...

„Ja Sagværket kan jo umulig staa stille, saa Godtfolk i Bygden faar den Indbildning, at jeg mangler baade Kapital og Søgning, og alt det, som hedder Skurtømmer, gaar ned til Johansens Brug, — netop, saa at sige, i en afgjørende Tid for Foretagendet, om det klarer Konkurrencen" ...

Der fulgte intet Svar, saa Kjel følte Nødvendigheden af at udfylde Stilheden.

„Den Fandens Johansen, at han netop skulde falde paa at ta efter min Spekulation, — gjør én Traadsneller, skal alle gjøre ligedan. — — Jeg skulde ha kjøbt det lille Vandfaldet hans dengang; men da havde jeg ikke Penge. Indsaa det nok; men vilde ikke perse Dig for mere."

Der blev fremdeles uhyggelig stille.

„Naa ja, Pengene har Du jo i Tømmeret eller rettere i Plankerne og Bordene. Saa jeg er nu ikke egentlig saa forfærdet i Samvittigheden, naar jeg for én Gangs Skyld klemmer Dig for en Underskrift. Men" — han drev op og ned med en vis Overlegenhed, — „saa liker jeg det nu ikke. Du har jo desuden forstrakt mig med Penge før til Sagbruget ... skjønt, — Du har jo Værdien —. M—en ... Ja, vil Du gjøre din næstældste Pode den Tjeneste, — ellers faar jeg saamæn ud nogetsteds og plade. Jeg kan naturligvis faa" — —

„Rigtig snilt af Dig, Kjel, i den Anledning at tænke paa din Far," lød det tørt fra Pulten. Bag den grønne Lampeskjærm skimtedes Doktorens ved Tindingerne udtyndede graa Haar og af og til et Glimt i Guldbrillerne over den skarpe Næse.

„Nei nei, Far, jeg faar da hjælpe mig selv."

„Skrive under gjør jeg nu ikke, — der skal ingen se mit Navn paa et Papir."

„Aa saa for Pokker, kjære Far, der er da ingen, som ber Dig haardere."

„Du fik mig til at lægge det meste af det lille, jeg eier, i dette Sagbruget dit. Det var jo den eneste Maade at faa Dig igang paa. Det blev ingenting, sa Du, før Du fik noget at styre selv. Men, saa véd Du jo, at der ikke kan være Tanke om, at jeg kan furnere Dig med nogensomhelst Kapital til Affærer."

„Men kjære, kjære Far," Kjel klappede Doktoren med sønnekjærlig Humor paa Skulderen, — „det er jo ogsaa derfor, jeg bare nævnte det saa rent løselig for Dig, — for muligt Tilfælde, ser Du, — for de tre Maaneders Tid. Men havde jeg tænkt, det skulde ta i nogen Maade paa Humøret, saa — — — Og saa taler vi ikke mere om det ... Lad det være usagt, kjære Far. Du kan da tænke Dig, jeg greier seks hundrede Kroner. Pokker ogsaa, at jeg skulde komme til at nævne det for Dig. Lad det nu være glemt, hører Du."

Kjel lavede sig til at gaa igjen.

„Men Kjel, hvorfor kan Du ikke lade Sagbruget staa den Stund?"

Kjel knappede videre paa Frakken og skuttede den op paa Skulderen.

„Du er ikke tidsmæssig, Far."

„Saa?" fo'r Doktoren hidsig op. „Kommer nu Du ogsaa!"

„Jo—o som Doktor, der er Du nok Pokker til intelligent Mand. Men i Forretninger, nei maa jeg be! — Saaledes ikke Ide om Reklame. Du kan bygge et Sagbrug og lade det staa, Du. Sligt gik kanske i gamle Dage. Men nu, midt i Slaget og Konkurrencen med Johansen ovenikjøbet at la Bruget staa. Joho, joho, saa Johansens Sag blev den eneste, som durede og skar paa to Mile. Ja, det var, rive mig, Spekulation det! ... Nei, Far, det er nok desværre Reklamen, én faar holde paa — og baade forstaa og nytte. En faar til sine Tider forstaa at male Blaar i Øinene paa Folk. Naa, her

koster det tilfældigvis i Realiteten ingenting, saa det er lidet at disputere om."

„Hm, Du gaar ikke ind i Stuen, ser jeg" ...

„Nei, jeg er buden til Simonsen iaften, vi skal spille Kort."

„Til Kassereren?"

„Ja, — og der faar jeg paa røde Rappet, bare han har," henkastede Kjel.

Doktoren greb et Par Gange op til Lampen og lettede paa Skjærmen.

„Hør, Kjel, — om jeg nu gav Dig Bemyndigelse til at ta de seks hundrede af Mors Sparebankbog, — jeg siger bare, om jeg gjorde det. Er Du vis paa, at jeg da har Pengene igjen paa dette Bord," — Doktoren lagde Haanden med Eftertryk paa Pulten, „om tre, nei la os for en Sikkerheds Skyld sige fire Maaneder, — altsaa til Marts. Mener og tror Du vist og fast, at Du kan det, Gutten min, — vist og fast?"

„Nei saamæn, Sagbruget kan jo til den Tid være revet bort af Flom eller brændt op, — eller Verden forgaat und so weiter," — lød det grættent.

„Naa ja, min Bemyndigelse til at hæve Beløbet skal Du faa for denne ene, eneste Gang. Men der blir ikke mere af den Sort, forstaar Du, om det saa skulde høres aldrig saa rimeligt" — — —

Doktoren blev siddende endel betænkt, medens Sønnen drev op og ned foran Pulten.

„Svært godt at jeg slipper at bry den Kassereren med noget Laan, — adskillig lettende, Far. En spiller saa ganske anderledes kvikt Kortene, sætter anderledes frimodig Bêt udi Letsindighed ... He, he, he, hi, hi, hi, Far," — støiede han under sin Lettelse — — „de snød da ind paa Johansen ihøst mindst tredive Tylfter. Tørraadent alt ihob — hver evige Stok. Saa nu, — hi, hi, hi, — ligger Plankestablerne dernede ved Sagen hans dødblege i Veden, — hvide som Ligben. Han tror alt, hvad de

bilder ham ind. Og — og det er saamæn endel af mit Haab det, — af min Kalkule ... Sligt kaldes indbringende Punkter, Far."

Doktoren la sig tilbage i Stolen og strakte Benene med Hænderne i Lommerne, ikke uden en vis lun Betagethed ved Sønnen.

... „Ja for var det en rigtig dreven Skogkar, jeg havde at ta det op med, saa — — hi, hí, hi, jeg gad vide, om han ikke skulde kunne bevæges til at forsyne sig med mere af samme Tørskogen ... Bare Konkurrence, Far. En faar være haard Hund, skal én drive det til selfmade Mand ... Og," nikkede han ind af Døren, — „jagu pladede vi Dig alligevel, Gamlen ... Godnat, Far, og sid ikke bedrøvet for dine Midler!"

Ved Aftensbordet hvilte der noget fortrykt over alle.

Doktoren sad mørk og fortænkt og skar i Beafen. Han ventede at blive hentet ud i Nattebesøg til en Patient og nød et varmt Ekstramaaltid.

Minka saa med stille endnu fortørnet Mening ned for sig i Dugen og haandterede Servietten; det var iaften den yngre Søster Bertheas Tur at sætte Thekopperne om efterhvert som Moderen skjænkede. Den tolvaarige Arnt aad med fulde Kjæver og keg henad Borddugen op paa Faderen, medens Massi sad grætten og stred mod at faa Servietten bundet om Halsen.

Schulteiss, Huslæreren, led med pinte Nerver under Trykket af den lumre Stemning. Det vanføre Skulderparti — han var pukkelrygget — blev stedse høiere, og Ansigtet nærmede sig altid mere ludende mod Tallerkenen.

Medens han sammenrullet i sig selv funderede, kunde han ikke lade være at skotte hen paa Fruen.

Det var hele Tiden, som hun holdt paa at faa Taarer i Øinene og sligt et opskydende høit Veir i hendes Ansigt. Hun maatte som ung ha havt krøllet Haar, slog det hans Iagttagelse, for iaften vred der sig ligesom en blank, strid Krøl ned i Panden paa hende. Den var der kanske ellers ogsaa; — men iaften ... Og noget saa underlig over hende, naar hun af og til saa hen paa Doktoren og urolig passede paa, at han intet manglede ... „Nei, det er Osten, Far ser efter, Minka. — Aa skaf Far en ren Tallerken, Du Massi min" —

... Her var noget i Luften ... her var noget i Luften! ...

Doktoren nikkede utaalmodig med Kniven efter Smørret og skar og huggede i Osten, hvoraf han aandsfraværende lagde paa to Gange.

Situationen befriedes for et Øieblik ved, at Doktoren grætten atter lod forhøre ud i Kjøkkenet, om der endnu ikke var kommet noget Bud.

... Var det kanske noget med en Patient, som satte Doktoren i sligt Humør?

Umuligt, — han havde jo været nede i Kalnæsgrænden igaar ogsaa for den samme Blodgangen ...

Schulteiss begyndte at gløtte lønsk, men stedse ivrigere hen paa Minka. Hun saa saa underlig trykket og betaget ud —

Han tabte sig i Formodninger.

Noget med Posten idag, — — som — h a r — vedkommet hende? ...

Schulteiss rullede sig endnu dybere ned i sit selv ...

Var det noget, Faderen vilde, og hun ikke vilde ... Eller noget, hun vilde og hendes Far ikke ... Moderen var saa oprørt ...

Et Frierbrev ... fo'r der pludselig som Ild gjennem hans Hjerne.

Han begyndte at svede og gned de klamme Hænder i Servietten. Han havde længe været hende

paa Sporet, hvordan hun hemmelig sendte Breve ind til Hovedstaden ...

Han skjød fra Siden hastige, angstfulde Blikke hen paa hende — — og det mørknede og gik rundt for ham, medens Minkas Ansigt snart veg langt bort, snart svævede ganske nær ...

Det var et Frierbrev! ...

Han dirrede overvældet af sin Oprørthed.

... Til en saa ung, uudviklet Pige ... Javist havde Faderen Ret i, at han ikke vilde skyve hende ud i Verden slig til den første den bedste, hun i sin umaadelige Uerfarenhed kunde sætte sig i Hodet. Fru Baarvig maatte, maatte kunde bringes til at indse det ...

Skulde han tale? ... Skulde han under Taarer betro Doktoren — og Fruen, — hvilken umaadelig begavet, rent ud Undtagelsesnatur, hun var. Men, at hun endnu kun stod som den tunge drømmende Knop, saa fuldstændig ubevidst om sit eget dybe, herlige Væsen — — anraabe dem om ikke at lade nogen for tidlig Virkelighed bryde og knække den, før den endnu havde faat Lov til at begynde at udfolde sig ...

Han fortabte sig i vilde Fantasier, huskede ikke, hvordan han kom fra Bordet, — vidste kun som vanlig at finde Vei til at begrave sig i Krogen bag Pianoet i Dagligstuen for med Nakken mod Væggen stille at nyde Minka, der igjen nyttede ham til sit hemmelige Publikum, for hvis sikkre Beundring hun foredrog som den udtryks- og sjælfulde Pianistinde.

— Doktoren forsvandt inde paa Kontoret, som han pleiede.

Han stod og lyste med Lampen op i Boghylden efter et eller andet Bind og vendte sig ikke, da Fruen kom med Pigen, som bar ind hans Pels og Reiseklæder.

„Som jeg har sagt," henkastede han kort og

kjøligt, da han saa fandt Bogen og gik hen og satte sig, — „ikke en Øre, — jeg skriver det til ham imorgen."

Fru Bente stod lidt, som hun trængte til at samle sig af sin Bevægelse:

„Dette er ikke min Mening, Baarvig. Jeg er hans Mor og faar ogsaa ha min Ret til at raade i den Sag. Og aldeles ikke, siger jeg Dig, — slet ikke er jeg med paa at ta det Ansvar paa mig. Jeg har set ham i hele Dag for mig gaa derinde nødlidende og hadsk i Hjertet mod os. Og kanske med Rette ... Jeg siger Dig det, — jeg bærer det ikke!"

„Bed Pigen ta ud Reiseklæderne ... Bed Pigen ta ud Reiseklæderne ... Jeg véd ikke, hvorfor jeg skal fare og slæbe og vaage og trælle ved Nattens Tider i Slud og Issvul og Høstmørke for at han skal synge væk Pengene. Jeg tar herefter bare Dagpraksis".

„Er det en Maade — at ture og dure, naar vi har noget saa alvorligt for os. Det er haardt for Dig, jeg forstaar det nok, slig, som Du opfatter det. Men saa vil Du nu vel ikke rent ud skjære alt — alt over mellem os og Gutten."

„Jo—ho—o, — som Dødkjød, som Dødkjød, Bente ... Det er det eneste Raad ... Der er gaat Koldbrand i ham, — virkelighedstom, hul Indbildskhed i hele Fyren. Og det maa opereres væk, — han maa stilles foran Nødvendigheden!"

„Nu faar Du betænke Dig, Baarvig," — lød det stille uhyggeligt ... „Jeg er hans Mor, og jeg er bange for, at Du kom til at operere mig væk ogsaa da, — skjære mere bort end den Gutten."

„Du blir jo rent rasende, Bente."

„Jeg vil sige Dig med engang, Baarvig, at jeg har tat min Beslutning. Endre skal ikke slippes. Jeg reiser lige ned til ham, om det behøves. Jeg har jo Penge staaende i Banken!"

„Naa naa naa naa naa, Bente, — ta det nu rolig ... ha nu lidt Oversigt ... og" — han fo'r op

af Stolen. „Jeg mener pinedød, Du vil skræmme mig, — — sætte mig Pistolen for Brystet ... Naa naa naa naa naa, Bente — Kom hid nu og lad os tale med — med ... Du er jo aldeles overspændt, hed, rød" ... Han fo'r igjen op og slog i Pulten. „Gud fordømme mig for en Rakker af en Gut, — jeg skjønner jo, han holder paa at ta Mor sin fra mig. — — —

Og saalunde, saalunde klemmer man mig for Pengene," — lød det fint indbittert ...

„Ja ja, Bente gaa Du hans Ærind, Du" — „Aa jeg gaar ingens Ærind — gjør kun det, jeg maa gjøre, skal Freden bevares her i Huset. De fem tusind Kroner, jeg arvede efter min Bror, maa jeg da faa raade lidt over — saa de to tusind kan gaa til hans Uddannelse."

„Dine fem tusind i Sparebanken?" — Doktoren sad et Øieblik taus, medens Minen mørknede af Krænkelse, — „Gudbevars, Gudbevars, de skal Du faa," lød det koldt. „Jeg er desværre næsten bange for, at jeg idag har forgrebet mig paa dine Midler ... Jeg lod Kjel faa laant fem hundrede af dem. Men jeg kan forsikkre Dig — paa min Ære — der er fuld Garanti for at Summen er tilbage igjen til Marts — saa da skal Pengene ligge her prompte paa Bordet til din Disposition. Kun vil jeg være fri for videre Befatning med de Midler — og overhovedet med Remisser til vor Søn — Sangeren."

„Lad nu ikke al den Smaalighed komme op i Dig, Baarvig. Har jeg nogengang saameget som nævnt de Penge ... Men sig mig bare, er der anden Udvei? Eller mener Du, det nytter at drive Endre tilbage til det, han engang har opgit. Det er ialfald vist, at det ikke blir til noget."

„Du lar den Gutten trække afsted med Dig, Bente," affeiede han uden at høre, — „er aldeles — aldeles blind for ham." Han lagde sig tilbage og saa op i Taget.

En hed Rødme skjød op i Fruens Ansigt ... „Har jeg nogengang indvendt en Stavelse imod, at Du la Penge hen i Kjels Sagbrug," lød det undertrykt hidsigt.

„Aahaa, — Kjel Du, — kommer Du med det. Det er en anden Sag. Kjel er inde i det, han rent ud ligger for — er som slaat for. Og ikke lider jeg af nogensomhelst Blindhed der."

„Det véd jeg nu ikke saa nøie, Baarvig. Vi fik ham først med megen Møie til Agronom. Men ikke har jeg set ham med egen Haand ta saameget som i en Spade, — ikke engang en Havespade."

„Nehei, for der passede han ikke."

„Husker Du de storartede Beregninger og Planer, han gik med, da han vilde overta Rognerudgaarden uden Kapital, — bare Rigdom og Overflod! ... Og nu har vi da set, hvordan det vilde gaat. Jeg priste mig rent lykkelig, da han saa fik vore Sparepenge til dette Sagbruget sit og kom udaf det Kjøb."

„Aa, — det var nu Kjels Maade at rase fra sig Ungdommen paa — alle disse Beregninger! ... Hans Digten og Tragten ligger for at slaa sig op. Akkurat det modsatte af en Luftpumpe, Du, han vil saamæn pumpe Penge til sig, han! ... Og nu skulde jeg mene, at det, som det kniber om, er at faa Hr. Endre reduceret tilbage til en nogenlunde ædrulig Aandstilstand."

„Det eneste, vi har at gjøre, Baarvig," hun saa med et opgjort Alvor paa ham, — „er at støtte ham. Heller ikke tror jeg, Du har fuld Forstaaelse af, hvad en virkelig Sanger er. Det er ikke noget som en omreisende Bierfiedler, Endre stunder til at bli."

„Ja neigu, om jeg med den redeligste Villie kan befri mig for den Tanke ... Men" — han hørte Bjeldeklangen og Hesten, der skulde hente ham,

og reiste sig, — „Gudbevars, Du har jo Pengene, — disponerer over Midlerne til hans Opblomstring."

Hun fulgte ham hen til Reiseklæderne.

„Ja, Baarvig, Du faar ta det som Du vil, — disse to tusind Kroner maa jeg ha, — vil jeg faa raade over til Endre. Jeg formaar ikke at gaa med den Tanke, at han skulde være sluppet af os. Jeg faar ikke Fred ellers!" — raabte hun ude af sig.

„Du hører jo Du faar dem, Bente" ...

Han rev sig næsten fra hende, da hun vilde hjælpe ham med Pelsen.

„Du véd nok, jeg aldrig har tænkt paa de Penge, Baarvig, — paa at blande mig i, hvad Du bestemmer med dem. Nei lad mig faa knytte Skjærfet bedre om Dig. Det er jo Du, som forsørger os allesammen. Og Endre har gjort det svært for Dig ved sine evige Omskiftelser og Skuffelser. Jeg siger intet om, at Du tilslut kan gaa træt af det, stakkar. Men" — den lille spæde Skikkelse strakte sig og trak ham Pelskraven op over Skjærfet — „men saa har Du ikke mindre Hjerte for Børnene Du end jeg ... Og, naar vi maa, saa" —

„Naar jeg maa, saa" — tordnede han.

Hun veg lidt tilbage og saa paa ham.

„Jo—o, jeg forstaar," — udbrød han indbidt og skred i Reisestøvlerne hastig til Døren, „jeg skal hjælpe ham den Vei, Hønen sparker ... Og mod min Overbevisning ...

Men Bente," — vendte han sig skjærende i Døren, medens hun skyndte sig hen at ta Lampen og lyse ham ud, „det Brev imorgen med den liberale Opmuntring til Sangeren faar Du være saa snil at redigere selv. Jeg er bange for, jeg ellers kom til at beta ham Troen noget for udelikat," — lød det i Mørket nede fra Gadetrappen.

II.

Snefnokkerne faldt tætte og vaade mod Ruden oppe paa Skoleværelset hos Doktorens paa Elvsæt.

Det var en graa Formiddag med knap et Skimt af Skogaaserne paa den anden Side af Elven.

Eleverne sad om det lange Bord delte i tre Klasser. Inderst ved Væggen dukkede den sytten-attenaarige Minkas brunrøde Haartop sig ned i en tysk Stil med den tyske Læsebog, Leksikonet og et Par andre Bøger opstablede som Gjerde mod den yngre Søster Berthea, der sad tynd og skindmager i Egenskab af anden Klasse, og gnavede paa en Griffelstump.

Den laveste og mere talrige tredie Klasse udgjordes af Doktorens og nogle af Naboernes Sønner og Døttre.

„Altsaa," — den lille pukkelryggede Huslærer skuldrede Linealen og satte sig i Positur, — „altsaa, Du Arnt. Hvad hed Kongen, som de danske Kvinder løste ud af Fangenskabet i Venden med sine Smykker?"

„Svend — Svend Tveskjæg."

„Aa—huh! — Kan Du ialfald ikke høre det ud af dit naturlige Skjønhedsinstinkt, at en slig Konge ikke hed Tveskjæg — Tju—u—geskjæg" —

Schulteiss rettede sig med et Sideglyt paa Minka — „at det maatte være en Mand af den Sort, som sætter Kvindernes Indbildningskraft i Bevægelse."

Han vandrede frem og tilbage med sammenknebne Øine og en af egen Seerfølelse løftet Mine, hvad der bebudede, at retnu steg han ind i et af sine høiere Foredrag, hvoraf de i tredie ialfald ikke forstod andet end, at idag slap de for videre Forhør i Lekserne, og at nu blev der Moro.

... „Heller en Mand med fine Ansigtsdrag, hvoraf der lyste Overlegenhed ... skarpe, strenge Øine, som

pludselig kunde bli indtagende, — og," — han saa sig høibaarent løftet om, — „til et kraftigskjønt intelligent Hode et Par herlige brede Skuldre" ...

Minka og Berthea vekslede Blikke.

„Naa altsaa, — de gav ham sine Smykker ... Angrede de det?"

„Der staar ingenting i Bogen om det, Hr. Schulteiss."

„Jeg spør, om Du tror, de angrede det, — henvender mig til din uudviklede Forstand. Tror Du for Eksempel, din Søster Minka vilde angret det, om hun havde git bort sin smukke Brystnaal?"

Minka kastede paa Nakken, som hun fandt Eksemplet vel nærgaaende.

„Det kom vel an paa, hvad Slags Konge, det var det," — kilede Berthea ind, høist interesseret.

„Tillad mig at gjøre Berthea opmærksom paa, at uden den fædrelandske Offerhandling var en skjøn Daad udgaaet af Historien; der staar Glans af den."

„Da skulde saamæn jeg ikke ha spenderet min Brystnaal paa en Per hvemsomhelst," — næbbede hun igjen.

„Om han havde havt Pukkel som en Dromedar" ... hviskede Ole fra Lensmandens, han sad lattersprængt med stive Øine.

„Imidlertid, — maa jeg be, hvad er det for Uro der! — e he — det var om Kvindens Stilling gjennem Tiderne her i Norden, jeg talte — —. Dette med Smykkerne viste ét Karaktertræk: — Evnen til Hengivenhed og Begeistring.

Saa nævnte jeg Olaf Trygvasons Hustru, Thyra, som sad og græd under Dækket, da han faldt ved Svolder, og som døde af Sorg."

„Hun kunde godt ha hjulpet til at stikke nogen af dem istedetfor bare at sidde og tude," mente Arnt.

„Det aabenbarer et andet Træk hos hende: —

Dybde i Følelsen," — fortsatte Schulteiss, overhørende det sagte, — „Dybde i Følelsen" ...

„Jeg læste nylig om en Hund, som døde paa sin Herres Grav," — fandt Minka for godt at henkaste fra sin dybe Optagethed.

„Rigtig, rigtig," — han bøiede sig komplæsant, — „vi kommer nu til de mere interessante Følelser — — Sigrid Storraade ... Slaget ved Svolder var hendes politiske Værk, hendes i Dage og Nætter udstuderede og rænkefuldt sindrigt iværksatte Hævn, fordi Kong Olaf havde sveget hende. Her har vi Kvindens Personlighed oppe: — Den Mand, som træder paa hendes Stolthed og hendes Kjærlighed, ham dræber hun, — dræber hun!" — Det sidste skreg han, saa Stemmen næsten raknede.

Berthea fniste tøseagtig nede i Bordet og keg hen til Minka dreiende paa Næsetippen, hvori hun havde en egen Force.

Minka rettede et Øieblik energisk paa Nakken, øiensynlig anderledes opfyldt af Sagen, og hug saa ivrig fat paa Stilen. Dette kom jo ikke hende ved.

Med et eget stille Smil af Tilfredsstillelse og noget æggende i Blikket vendte Schulteiss sig atter med sit Foredrag til den for dets Indhold høist uimodtagelige tredie Klasse.

... „Det er altsaa Kvinden, hvor hun træder frem som noget andet end Husmor og Spinderske. Hun fyldes med Livets store Begjær: Kjærlighed, Trangen til at styre og herske udenfor sin lille huslige Kreds, — Kravet paa ogsaa at kunne fordre Regnskab og sin Ret af ham, hun ikke længer kun blindt og ydmygt hengir sig til; men med hvem hun skal dele Interesser, Udvikling og Vækst. Saadanne Kvinder kræver ogsaa at beholde sit eget Navn og ikke at se det gaa under i et Ægteskab. Hun, jeg nævnte, hedder Sigrid Storraade til evige Tider. — Jeg kan næsten beskrive, hvordan hun har set ud ... Rødbrunt, rigt Haar," — han skottede hen

til Minkas fyldige Top, — „et udpræget Slægtsansigt med nedarvede Træk, — lidt af — um — um — Fru Bentes — — og som med en Drøm i Øiet ..." henstirrede han.

„Jeg maa be Dem, Hr. Schulteiss, la Mor være udenfor Sammenligningen" — afbrød Minka hvast. — „Hun hedder ellers udenfor Familien Fru Baarvig."

„Aa—aa, Legemsbygning og Statur saa vidt forskjellige, — som en stor og mægtig skaaret er det fra en spæd og fin ... En ualmindelig stærk fortømret, fast Hals og herlige Skuldre. Men som ung var Sigrid Storraade Aabenbarelsen af en høi blond rank og lunefuld Pige med vilde Øine."

„De mener nok, at ingen vilde faat hende til at sidde og skrive tysk Stil," snabliserede Berthea uforbederlig. Hun havde længst opfattet Schulteiss's Svaghed for at faa Søsteren interesseret.

... „Denne Kvinde sad med den ubændige, ubetvingelige Natur, som Verden aldrig kunde kue. Der var en jomfruelig Steilhed ved hendes Person, som bragte Kongerne til at løbe omkaps og beile, medens hun vragede og dræbte dem i sine Mjødkar som Fluer ...

Saa kom Olaf Trygvason, den skjønneste og stolteste Mand i Norge; han havde besteget Smaltserhorn" ...

Schulteiss rettede sig med Nakken mod den høie Skulder og saa ligesom op til Smaltserhorn.

... „Ham elskede hun, til ham vilde hun hengi sig. Og, da han saa vragede hende, — i Fanatisme slog hende med Hansken i Ansigtet og kaldte hende en hedensk Tæve, fordi hun ikke vilde skifte Tro, — da vilde hun bare ét, ét, ét i Livet, — dræbe ham.

... Og det blev Slaget ved Svolder, hvor Dronning Thyra sad under Dækket og glemte Haandtenen!"

„Kongen maatte bytte Sværd, for hans eget var aldeles ophakket," oplyste Ole.

„Ja, — og saa sprang han overbord, han tabte ikke," ivrede Arnt.

... „Jeg tror nok, man vil indrømme," — et opalblaat Blik skjød hen paa Minka, — „at disse to Kvindeskikkelser var Personligheder af høist forskjellig Rang, — de bedste hver i sit Slags. Den ene den brave trofaste Dronning for alle Spindersker i Hjemmet, — den anden Forløberen, — Forløberinden," — han løftede med ét Røsten nu, Minka selvforglemmende saa paa ham, og hug ud i Luften med Linealen, saa det hven, — „for den frigjorte Kvinde, som kjæmper for sin Personlighed i vor Tid!"

Med et Ryk paa sig for at overvinde sin uvilkaarlige Fristelse til at vende sig til Minka rettede han Blikket strengt eksaminerende imod Børnene: —

„Hvad var det med Gyda, Du Arnt?"

„Hun fri'de, — nei Harald Haarfager fri'de. Men hun sa, at, kom han igjen og fri'de, før han havde erobret hele Norge, saa" —

„Ehe, ehe, — ser Du, — saa forskrækkelig beskedne var Damerne hellerikke dengang," bemærkede Schulteiss underfundig mysende. — „En Personlighed" — han saa stivt hen paa Minka, — „kjæmper sig til Riget ... Og fra det Standpunkt ser man med uendelig Foragt ned paa Ubetydelighederne dybt under sig, — Myreflokken med de bøiede Rygge" ...

Der lød et Fnis mellem Gutterne.

„Harald Haarfager havde jo saa mange Koner og Barn, at det kry'de af dem," raabte Ole.

„Og endda var han ikke ældre end tolv Aar," ivrede Arnt.

„Salomo havde fler, han havde to og syvti," oplyste Tor, Klokkersønnen.

„Her kunde være Plads for den Bemærkning,"

anførte Schulteiss spydig ud i Luften, — „at udenfor nævnte Gyda og hans senere Dronning, Ragna den jydske, var de lutter Upersonligheder allesammen. Om én eller et Dusin Spinderokker, gjør her hverken fra eller til. Gjennem Tiderne har man vidst at indskrænke sig til bare én i Huset, — væsentlig af økonomiske Hensyn. Man har endog poetisk ophøiet det med det skjønne Navn: „Freyas Rok", — visselig noget for en ung Nutidens Kvinde at stile Længsler og Drømme mod" —

Blik og Udtryk rettedes under den sidste Udtalelse utvetydigt hen paa Minka, som sad adspredt og fingrede nervøst med Pennen i alt andet end Stiletanker.

„Nu kror han sig og mener, han har gjort det godt," tiskede Berthea med en Fortrækning paa sin forskyvelige Næsetip ... „Og se bare, nu laver han til Anstand —"

„Hold op, hører Du, han skjønner, at Du gjør Nar af ham," truede Minka hidsig.

Schulteiss spankulerede betænkt frem og tilbage, stirrende ned paa sine Fodblade, af hvis Form han syntes særlig forfængelig. Han satte Fødderne nøiagtig og elegant for sig Skridt for Skridt, og hver Omdreining gjorde han med et dybt Duk i Knæerne, svarende til det Tankearbeide, han udførte.

Han blev ivrigere og ivrigere, Omdreiningerne hastigere og hastigere, og hans Duk med Knæerne mere og mere betydelig dybe.

Pludselig stansede han med et lysende, selvbevidst Smil.

„ „Spinderokkens Historie", — det er Titelen paa et Værk, jeg agter at skrive, — i flere Bind. Hvad der er udspundet ved Rokken ... Mændene har gaat igjennem Traadringen som Uldtotter. Det vil sige, e—he—e," han satte Hagen iveiret og blæste ud i Luften, — „alt dette om Kvinden i den romantiske Forestilling overlader jeg Verdens alle smaa Skrive-

kræ ... Jeg, jeg," — raknede det med ét op til en lidenskabelig Gneldrerøst, — „vil tænde en Brandfakkel, — en Brandfakkel! — forevise Slavinden, som kjøbes og sælges og lænkes til Spinderokken.

Og saa, Frøken Minka," — han stansede og satte et paa en Gang høitideligt og listigt Blik hen paa hende, som til den underforstaaede Stridsfælle, — „begynder Frihedskampen. Men først, — først Historien om den Skade, hun har tat, hendes dybe Fald. En høist intrikat, indviklet fin, fin Sag, som kun et Geni med det mest gjennemtrængende psykologiske Øie formaar at udrede, — lægge i Dagen i alle sine Enkeltheder. En saadan Mand maa kjende Kvindehjertet tilbunds, — ti—l—bunds!"

Arnt nappede og trak i Snippen af hans Lommetørklæde, som stak ud bag i Frakken.

... „M—en jeg, — naar min Pen først er kommet i Ga—ang," — skrev han med udstrakt Skrivearm, saa det magre Haandled vistes bart langt ud af Frakkeærmet, — „skal besørge en Afsløring, — aa — aah, en Afsløring —."

Her fik Arnt Lommetørklædet halet ud til en Svands.

— „Afdække alle hendes Vaaben, — hele Arsenalet! ... Trin for Trin skal jeg gaa hendes usle Vei efter i Fugerne og vise og bevise, hvorledes denne bestandige skjulte Nødværgekamp og Intrigeren mod Manden, — Magthaveren, — har vrængt hendes inderligste, helligste Følelser om til synaalsfine, forgiftede Vaaben, til den snedigste fangende Forlokkelse, og gjort hende til Mesterinden for alle glatte svigefulde Fælder, — reduceret hendes Had og Elsk til den smaasindede, troløs-underfundige Trælkvindes. Ja—a, jeg siger det, krænget hendes Natur lige ind i Hjerteroden."

Han rettede et blodigt Blik paa Minka.

... „Hun koketterer med Manden og leger med ham saa egoistisk kold lidenskabelig og blodgjerrig

lysten som Katten med Musen ... Hun — hun — hu—un," — han hugede sig i Knæerne med en sødladen Mine, — „sidder bedaarende ved Faldlugen og smigrer og lokker, — og, naar Dummerjanen plumper i," — der fulgte et foragteligt Spark, — „gir sit Liv, en hel Verden af Følelse," — det begyndte at dirre blaablegt ved de stort udformede Læber, — „fælder hun Taarer saa fortryllende, saa hjerterørende" ...

Han fo'r frem og tilbage medens Lommetørklædet svandsede efter ham ... „Hun er forvendt til Jordens store Bedragerske ... et lavt satanisk Instinkt, hvis Lidenskab er at forlokke, — — et farligt, fa—arligt, — siger jeg, — i tusind forførende Farver spillende Giftkryb."

Han slog pludselig over i en infernalsk spydig fin Stemme ... „En Skabning, e—he, he, — som — som — burde psykologisk studeres og overvaages med samme Mistillid, som en Slange, man tror tæmmet."

„Kji kji kji, — hi hi, — kji kji kji, — Slangen, se Slangen" ...

Det gjaldt, om Ole nu endelig skulde faa karret det viftende Lommetørklæde helt ud med Gjenhagen paa sin Siljupisk.

Schulteiss sprikede begge Ben ud, vuggede paa dem og mysede hektisk hed i Kinderne op i Taget med Nakken bagover mod det ophøiede Skulderparti.

Slangen hang nu ret ned, og Øinene vogtede spændt paa, om den igjen vilde bevæge sig.

„Det var et forfærdeligt Billede, jeg der oprullede for Dem," — gav han sig Luft med en dyb Udaanden hen mod Minka.

Fra de side, nedslagne Øienlaag hævede Minka Blikket uskyldig fremmed op ... „Hvad? — Hvad behager? — Jeg skriver paa Stilen, Hr. Schulteiss."

Han blev med ét graa i Ansigtet. Hans hele

selvfølende Reisning ligesom skrumpede ind og forsvandt i en vims, ængstelig liden Skikkelse, og han hostede og stammede: —

„Derefter havde jeg ... havde jeg ment at fremstille Kvinden paa det Stadium, da en be—beaandet Følelse af hendes egen Værdighed er vaagnet, — hendes store, skjønne Kamp i vor Tid og dybe — dybe" — —

„Hihihi—i, — Slangen, — der ligger Slangen!" — brød Latteren vildt ustyrligt ud blandt Gutterne.

Schulteiss saa sig forvildet om.

„Der — der, Hr. Schulteiss" ... pegte Berthea forekommende.

Han tog Lommetørklædet hastig op, fo'r hen til Bøgerne og gik befippet over til en anden Lekse ...

„E—he he, — saa var det altsaa Geografien, — Langfjeldene" ...

„Du fik ham da til at slaa Paraplyen sammen," hviskede Berthea frydefyldt.

Schulteiss bladede nervøs urolig i Bogen.

Gutternes Øine havde stadig fulgt Viseren paa Slaguhret i Krogen.

„Klokken mangler bare ti Minutter paa tolv, Hr. Schulteiss," oplyste Arnt uskyldigt, — „og vi har endnu ikke faat Lekserne til næste Gang."

„Naa saa, — i Historien kan I ta Afsnittet ud."

„Afsnittet ud! naar vi endnu ikke er hørt i det første. Skal vi ha to Lekser i samme Time", — murredes og knurredes der i det underfundige Øiemed at faa de resterende Minutter til at- gaa.

Som Uhret sugede og drog sig op til Tolvslaget, stod med ét baade Klokker- og Lensmandssønnen opreist med sammenbundne Bøger under Armen. De havde det altid saa uhyre presserende om Klokkeslettet formedelst de strenge Paabud, de paaberaabte sig hjemmefra, om at være betids til Middagen.

Massi, Doktorens tolvaarige Datter i nederste,

var i samme Øieblik henne hos Minka; og Berthea fo'r nedad Trappen for at være der, naar Gutterne bandt Skierne paa udenfor Gangdøren og skulde staa nedover Stabursbakken.

Schulteiss samlede med ligegyldig Mine nogle efterlagte Bøger paa Bordet.

„De maa undskylde, jeg fik ikke Stilen helt færdig idag," yttrede Minka, idet hun lagde sine Ting sammen; — „men jeg blev virkelig lidt adspredt. De talte saa ivrig" ...

„Aa—aa, jeg er ingen Argus, forsikkrer jeg Dem, — befatter mig ikke med at kontrollere — en Elev, som er vokset fra Kontrollen," — udbrast han i Hede, — „jeg — jeg" — Stemmen fik en Skjælven af indre Bevægelse.

Minka stod, som hun tænkte paa noget: —

„Schulteiss", — begyndte hun varsomt prøvende. „Kjender De noget til Frøken Feiring?"

„Frøken Thekla Feiring ... Jo—o ... jeg vedkjender mig hende, — om ingen anden vil, — mellem os, — bare mellem os! ... Jeg har mine Nys. Hun er en af de Damer, som skriver i det „Tyvende Aarhundrede" ... en af Fuglene, som kvidrer endnu gjemt i Kronerne — ganske anonymt" —

„Hun kommer hid idag, Schulteiss," betrode Minka ham ivrig, — „paa Veien op til Foged Preus, hvor hun skal være Guvernante. Aa, jeg er saa spændt", — lød det, idet hun skyndte sig ud.

Schulteiss stod længe og stirrede paa Døren, da den havde lukket sig efter hende — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Klokken blev henimod fire, før der lød Dombjelder ude paa Gaardspladsen og Frøkenen kom. Det var Snefaldet og Føret, som havde hindret.

Medens der blev livligt dernede, og Gaardskaren mødte frem for at ta Hesten, stod Schulteiss oppe paa Skoleværelset og gned Ruden og keg, og fo'r

Husets næst ældste Søn, Kjel, barhodet ud og modtog hende.

Noget lig en overføgen Veistolpe stod Frøken Feiring saa i Gangen, envis døv for alle venlige Indbydelser omkring hende. Hun var ikke til at nøde ind i Stuen, før et Hylster af Overtøi og de svære haarede Raggesokker var besørget hende af Fødderne.

Det viste sig at være en noget spanskrøragtig rank Dame i modern tætsluttende Figurkaabe med Skindkanter forneden og for Ærmene. Den ene af de to Rygknapper i Kaaben dinglede farlig løst og halvt afslidt efter Traaden, og den om Halsen hængende elegante silkeforede Muffe duftede af et parfumeret Indhold. Ved det krøllede Lommetørklæde skimtedes derinde noget som et gult Boghefte.

Kjel følte hendes granskende Sideblik ned ad sin tykke Uveirsjakke og de vide landssyde Permissioner, der stak ned i et Par høiskaftede Fedtlæders Støvler.

Pokker saa ærgerligt, at han just skulde komme til at præsentere sig slig for den moderne Bydame!

Han slog sig freidig paa Jakkeskjødet og Laaret, som om han bankede Sneen af:

„Man tar ægte Landsens Sportsdragt paa i sligt Veir, Frøken, for at vade gjennem Snedriverne."

Frøkenen hørte ikke paa ham; de to smaa sorte Øienprikker fulgte levende interesseret Minka, som med yderste Omsorg bar ind og bredte Reiseklæderne ud paa et Par Stole i Spisestuen for at varme dem.

„Og De er Frøken Minka?" spurgte hun. „Jeg tænkte mig Dem ikke saadan — lidt blegere og — —"

Med Munden yderligere sammendraget til Hilsen kniksede hun sig idetsamme med en Foroverbøining ind i Dagligstuen.

Frøkenen lod til at forkaste de mere vanlige Indledninger; hun saa sig taus om, reserverende sig sin egen Mening.

„Naa, her paa Landet bor man ialfald rummeligt," kom der saa ud af hendes Betragtninger ... „En kjender straks, at én er kommet ind i en anden uskyldigere Tidsalder, hvor man brænder Bjerkeved istedetfor Kul og Cokes."

„Men hvorfra kan De ha faat nogen Forestilling om vor Minka?" — udbrød Fruen.

Frøken Feiring stod og mysede og smilte hen paa den unge Pige:

„Jeg kjender hende egentlig saa inderlig godt. Deres Søn, — ja, det er jo Filolog, han skal være efter Opskriften, — han har fortalt mig saameget om sin Søster. Han forstaar hende saa helt."

Minka syslede rødere og rødere og mere geschæftig henne i Ovnsheden.

„Saa, De kjender altsaa vor Søn Endre, -- endog ganske godt?" følte Fruen sig for.

„Aa Gud for et aandfuldt Menneske ... Og saa deiligt, som han synger. Jeg har truffet ham næsten hver Dag i hele dette Halvaar sammen med Sangeren Figer. — Naar han taler om Sangen, — det er ikke til at komme fra, Frue! Det er en hel ny Tid ogsaa i den Kunst, — hvorledes Indtrykket skal gjøres levende, dramatisk indforlives i Personligheden."

Fruen fik et nervøst Udtryk og saa urolig imod Kontordøren, hvorfra hun hvert Øieblik ventede sin Mand.

... „En Duet af ham og Figer, den ene Tenor og den andeu Bas, det er en Nydelse over al Beskrivelse, — og de indøver stadig ny Ting" ...

„Vær saa god, Frøken, jeg er bange, Maden blir kold," indbød Fruen med en vis Skyndsomhed.

„Tak, tak ... Og Figer og han er uadskillelige, altid at se sammen" ...

„Men nu maa de endelig komme og spise, Frøken."

... „Og, blir ikke han en Kunstner! Af hans hele Naturel aander noget saa stort og varmt, at det ikke er til at ta feil af. — Jeg kan forsikkre Dem, der er mange flere end Figer som mener det samme" ...

Medens Frøkenen nød af de Par gode Retter, der var afholdt til hende, vedblev hun uforstyrret af alle afledende Henvendelser at udtale sig med største Iver om det samme kildne Emne.

„Naa ja, hvad synes De saa, jeg havde nær sagt om os heroppe paa Landet?" — indledede Kjel, da hans Mor saa et Øieblik var ude.

„Jeg trode virkelig, De ogsaa vilde spurgt om Fiskebollerne jeg", lo hun.

„Kjødbollerne, maa jeg be."

„Ja ja, Kjødbollerne, — det er Madstudierne, man først og fremst maa tænke paa her paa Landet ... Og Kramsfugl i Gelée," — hun saa med et medlidende Blik først paa Fadet og saa hen til Døren, hvor Fruen var forsvundet ... „Naar jeg tænker paa alt det Stræv," — hun løftede en Kramsfugl paa Gaffelen over til sin Tallerken, — „den Ret henter man i Byen fra en Restauration, naar man faar Lyst paa den. Det er saamæn al den Tanke og Omsorg, det volder ... Aa—h!" vendte hun sig med ét over Kjel til Minka, — „jeg følte det straks foran den første Tunnel, vi kom til med Jernbanen, at nu, nu bar det ind i Hulen, — hvor alt aander af Madduft og Madstræv."

„Høist agreable Fornemmelser altsaa, Frøken, ved at komme slig op paa Landsorten," opgjorde Kjel overlegent rækkende sig bagover.

„Og, da jeg saa fra Jernbanen blev styrtet lige i en Ulveskinds Slædefeld, var det, som jeg skulde sluges af alt dette. Jeg turde i Begyndelsen ikke engang røre ved Haarene, jeg syntes, det maatte være en virkelig Ulv."

„Ganske pikant," — plirede Kjel og grov frem

af Vestelommen et elegant brunet Merskums Cigarmundstykke.

... „Saadan en dødsdømt sløves, véd De ... Med alt det graa Snefog imod mig fra Skogaaserne og den endeløse triste, hvide Elv, jeg kjørte og kjørte opover, sad jeg tilsidst saa hyggelig halvsøvnig og indbildte mig, at jeg snede ned og frøs ihjel, — til jeg engang skulde vaagne i Himmerig igjen hos mine Venner i Hovedstaden."

„Naa—aa, — saa faar De nu ikke gjøre Dem altfor overdrevne Forestillinger om vor Landsens Uskyldighed heller, Frøken," bemærkede Kjel. — „Vi tar os da lidt Peber paa Nerverne, vi ogsaa ... De kan tro, slig en Plankeaffære, naar det dreier sig om op og ned om hele Kapitaler, — den stiver op. — Ja, jeg vil ikke nævne Summer, De vilde kanske besvime, Frøken. Og angaaende Ens Leben und Treiben, saa at sige i det private, saa er vi saamæn ikke saa lidt tidsmæssige der heller — —. Og, — for mit Vedkommende saa, — ja desværre. Naa ja, det snakker vi ikke om udi Familiehjemmet."

Minka spilede Øinene op paa Broderen. I Blikket laa den uforgribelige Formening, at han var ude baade som Tosk og Vigtigper.

„Men De behøver da vel ikke at bli heroppe for bestandig," — trøstede hun helt hjertegrebet.

„Jeg forsikkrer, det var, saa Halsen snørede sig sammen i mig, — og, havde jeg ikke havt Korrekturen paa en deilig liden Artikel til „Det tyvende Aarhundrede" at læse ... Det var som et sidste Solskin af Hovedstaden at varme mine valne Hænder i!"

Hun rettede fremdeles Talen til Minka som den selvgivet ene tænkelig forstaaende.

„Den havde saadan en betagende Titel" ...

Hun sagde det let hen, idet Fru Baarvig kom ind, og saa som ligegyldig ud af Vinduet ... „Kan De gjætte den?"

Minka blev bleg og saa sig hastig om, hvem der var i Stuen.

„ „Kvinden, som vaagner" ... Redaktionen var enig om, at den maatte trykkes."

Minka stirrede dirrende koldsved paa hende.

„Der gjærede saadant deiligt Oprør i den. Og alle disse udmærkede Citater af Historien ... Nei men Tak, Fru Baarvig, skal jeg nu ogsaa ha Syltetøi og Kager ... Jeg forsikkrer, — saa jeg Forfatterinden, vilde jeg tat hende i Haanden og trykket hende slig, som jeg nu trykker Deres, Frøken Minka," — hun rakte Haanden og udførte, hvad hun sagde, — „og bedt hende bare bli ved at skrive, bare levere mere" ...

Noget i den enes Tone og den andens opglødede Mine vakte Fruens Opmærksomhed og lod hendes Blik med en vis prøvende og forskende Studsen gaa langsomt hen over dem begge. Som hun søgte at kvæle ned noget pinligt, yttrede hun pludselig med Tyngde:

„Nei, det er ingen let Opgave, De har tat Dem paa, at opdrage og lede to halvvoksne Pigebørn, Frøken Feiring. Et stort Ansvar, vanskeligt, som Tiden nu er blet, baade for Forældre og Børn."

Frøkenen mødte op med et fromt blikkende Ansigt og sin mindste Mund.

„Naar Forældre saadan maa holde det gamle fast i det længste, saa er det tit, fordi de føler, at der endnu ikke er naat til at bli rigtig Hold og Tag i det ny," — vedblev Fru Baarvig.

Frøken Feiring rettede et beseende Blik paa den lille Frue. Her havde hun nok truffet paa den rette Landsens Husmor med de solide Laase og Grunde for sine fastnaglede Anskuelser. Men hun veg uvilkaarlig af for de faste, gjennemskuende Øine.

„Det er vist ikke saa let," jattede hun saa.

„Nei, — ikke saa let. — De kan tro, en Mor

har nok sine Tanker nu fortiden, Frøken Feiring" ...

Doktoren kom hastig ind, han havde været opholdt af Patienter paa Kontoret.

„Goddag, Frøken, — steller man noget vel med Dem? — De skal op til Foged Preus. Rar Skrue det, kan De tro."

„Saa, — original? — Glæder mig."

„Han har én Idé. Kan De tro paa den rigtig, ordentlig, — bare spørge ham bra ud og ind om den, saa har De Manden."

„Saa, virkelig, — en Mand af Ideer?"

„Det vil sige af én Idé. Men den tilgavns. Han tror paa Ligbrændingen, — sværmer rent ud for den. Vi skal ha den i næste Aar alt. Det har han forsikkret mig nu i alle de atten, jeg har bo't heroppe."

„Aah!" —

„Ellers er det en Biedermann, gammeldags konservativ som en Staur; men paalægger ingen Tvang. Faar bare Hoste, naar han kommer hjem fra Bytaagen, af alle de daarlige Meninger dernede, dem han bruger en hel Uge til at harke op igjen, siger han."

„Da maa jeg sandelig protestere mod, at den Luft, som er fyldt med Interesser, skulde være mindre ren end en, som ingen eier, Hr. Doktor."

„Kommer an paa, hvad Slags Interesser, Frøken, — hvad Slags. Der staar sandelig en noksaa slem Dunst dernedefra af alt det, de fyrer under Maskinerierne — i enhver Forstand."

„Der er nu for Eksempel vakt Interesser for en Verden, som intet Brændsel har," — henkastede hun spidst, — „og som man der har faat Blikket aabent for, — Proletariatet."

„De mener den Verden, som vil kaste hele Samfundet som Ved paa Varmen," affeiede Doktoren.

„Hvis vi skal holde os til Logiken, Hr. Doktor," — tog hun det tappert op.

„Fruentimmerlogiken, — javist, — javist," — jønede han, „den er berømt. Men indlad Dem nu bare ikke med Futen paa at reparere Verden. Han er saa skrækkelig fornøiet med den gamle, ser De ... De véd nok, der gives Folk, som er saa glad i sine gamle Støvler, at de heller lapper dem hundrede Gange end tar paa ny. Han er akkurat en af dem han."

Frøken Feirings smaa runde, urolig blikkende Øienprikker mindede noget om en Mus's, naar den farer frem og tilbage og leder efter Udvei mellem Sprinklerne i Fælden. Hun var øiensynlig i Uvished, om hun skulde lade sig nøie med slig spøgefuld Udgang paa Spørgsmaalet, og sank taus og langsomt Bid efter Bid med et forbeholdent Udtryk.

„De gjør mig rent beklemt, Hr. Doktor," — gav hun sig saa Luft. „Jeg føler det, som det var til Munkholmen eller nogen anden Ø bortenfor Verden, jeg skulde føres. Ikke et Menneske altsaa at tale med om ... om ... noget af det, som foregaar ude i Livet. — Jeg skal blot knirke tysk og engelsk, Geografi og Historie, og, som en ret Guvernante, ikke modsige Herren i Huset. Oprigtig, er det ikke saa. Doktor, at et saadant Væsen, som her sidder, er stillet?"

„Det nytter ikke Ministre at by sig frem til Kopistposter, véd De, Frøken. Man kan bli usalgbar, fordi man er for fin Vare ogsaa ... duer aldrig at ha Aandsforlangender udover Stillingen."

„Det vil sige, Samfundets uretfærdig indrettede Love transporterer mig nu til mit Sibirien," udbrast hun.

Minka var varm og helt med; hun kjendte, det prikkede og stak i Øinene.

Og Kjel sad i Oprør ...

Der gik Faderen og slog sig bondevittig paa

hende, — hende! ... Skjønte ikke, at han trakkede op i fine, raffinerede Nervestrenge ...

Han sprang pludselig op af Stolen:

„Ja Far ... Jeg skulde altsaa for Eksempel ikke havt Ret til at ha Aandskrav, da jeg ingenting tjente. Men, vinder jeg nu imorgen klækkelig paa Plankerne mine, saa har jeg Aandskrav! Det er saa bornert og gammeldags, at —. Nutildags har vi alle Aandskrav, det siger nu jeg" ...

„Ja, alle disse Aandskrævere", — mumlede Doktoren. „Du fortalte vist selv nylig noget om, at Du viste en Pietist bort fra Arbeidet ved Sagbruget, fordi han vilde omvende istedetfor at sage. Jeg tror, Du regalerede ham med noget som, at han var en for høi Aand til dit Brug."

„Aa—h, sligt noget — en pur Undtagelse, grundet paa ganske andre Omstændigheder" — afviste Kjel. Han gjorde et eget Kast paa Nakken, som betød, at Fatter nok tilfældigvis ikke rigtig var paa Høide med Situationen.

Virkelig en mærkelig Dame, mildest talt, — gik det i ham ...

Bare Maaden, naar hun bøiede Nakken og sa noget, — sligt pikant, skjult overlegent Smil.

... Og blot det lille Træk, at hun saadan af Vane lod Hanskerne ligge i Fanget, medens hun spiste. Noksaa rørende, at hun skulde være slig fordømt til at slave hos Fogden.

Han kunde nok ha Lyst til at betro hende et og andet om nogle ordentlige Risikoer, som han — — for Eksempel, da han kjørte forbi den fingertynde Elvis for at komme forbi Sagfører Ring til Auktionen paa Kjerstad. Og lidt om kanske, — hvad han nu vaagede i Affærerne, — og hvordan han gik og svedede for Posten to Gange om Dagen, saa de herhjemme ikke skulde faa Nys om — og Idyllen forstyrret, — ved det, han stod i ...

— „Ja, Frøken Feiring," — sagde Doktoren, da

Kaffen var drukket, „det er ikke af Ugjæstfrihed, at jeg vil drive Dem ud i Snefoget. Men, skal det ikke bli for senaftens, saa bør vi nok se til at faa Dem i Reiseklæderne og pakket ind i Slæden igjen."

„Og saa, ding dang, gaar vi til Sibirien," — spøgte Frøkenen, idet hun takkede og brød op. „Jeg kan ialfald sige, jeg har rastet paa en behagelig Station underveis.

Redaktionen tar, hvad De skriver," — hviskede hun bøiet over til Minka, da hun hjalp hende i Raggesokkerne. „Vi maa nu paa noget Vis korrespondere" ...

Som Frøken Feiring i sit Reisehylle lystes ud, ventede Kjel i Gangdøren, hvor Snefoget drev ind, iført Tulup og med Svøbe i Haanden.

„Det er mørkt og vanskelig Issvul mangesteds ved Elvekanten, Frøken, og, hvis De ikke har noget imod det, saa tror jeg, De er bedst tjent med, at jeg overtar at kjøre Dem disse to Mile op til Fogden."

„Det kalder jeg et menneskekjærligt Træk af Dem, Hr. Brugseier. Jeg er saamæn saa hjerteangst for det altsammen", — lød det inde fra Reiseklæderne.

„Huh, — skal jeg lige i Dybet her?" spurgte hun, da hun i Mørket udenfor blev puttet ned i Slæden og Fodposen.

Sneen knirkede under Slædemeierne ... Kjels beroligende „Fola—Fo—ola", hørtes dernedefra, medens han manøvrerede den kjipne Hest, fulgt af et hvast Rap med Svøben.

Saa tabte Bjeldelyden sig i Taagen bag Stabursbakken.

— — — — — — — — — — — — — — —

— I Spiseværelset var der nu mørkt med kun et Lysskjær inde fra Lampen i Dagligstuen.

De stod endnu ved Ovnen begge Stolene, hvorpaa Frøken Feirings Reiseklæder havde ligget ...

Og Minka gik derinde sagte paa Taa som en Skygge, for at ingen skulde falde paa at kalde paa hende og forstyrre hende.

Det var, som Dagens Oplevelse endnu kunde fastholdes, saalænge de to Stole stod der urørte paa Kant. Saalænge var Frøken Feiring endnu nærværende og forsikkrede, at hendes Artikel skulde trykkes, — virkelig staa i det „Tyvende Aarhundrede" med Overskrift og alting ...

Under en af Stolene skimtede hun en liden lys Gjenstand.

... En Cigaret — vist uhyre fin. Og lige under der, hvor Frøken Feirings Muffe havde hængt.

Hun puttede den hastig til sig. Her havde hun noget virkeligere at fæste sig ved.

Hun svævede om med sin urolige Lykke uden at faa Luft, — undredes af og til, medens hun sad mellem de andre ved Aftensbordet, over sin egen anonyme Storhed.

Om de havde vidst ... Om de havde anet, at hun, som sad her og næsten ikke kunde faa ned Smørrebrødet, var med og slog et Slag ude i Verden ...

Hun følte sig næsten som nogetslags hemmelig Nitroglycerin eller Dynamit mellem dem. Hun blev helt stolt krigersk i Nakkereisningen, da de disputerede om Frøken Feiring, og kunde nok overse, hvad de mente herhjemme paa Landet.

Hvor Schulteiss vilde maabet, om han havde vidst det ...

Efter Aftensbordet satte hun sig til at spille — Triumfmarsch og alskens kapriciøse Ting.

Og Schulteiss tog sin Plads bag Pianoet.

Hun saa ham, lynte ham, lo ham ind i Øinene der, han sad med Nakken i Nodehylden og lod Skyggen af sit Profil ligne Napoleon.

Minkas bevægelige skiftende Ansigt var helt over ham med uudsigelige Meddelelser. Hun løftede Nak-

ken værdig og var imposant ... Og Schulteiss reves hen i bleg Henrykkelse.

Da han som i en Rus bukkede til Godnat, saa hun mystisk megetsigende paa ham ... Og hans Hænder skalv i Trappegelænderet, da han gik ovenpaa til sit Værelse.

— Sent om Aftenen oppe paa Sovekammeret, efterat hun havde forsikkret sig om at Sødsken,rne sov, kastede Minka Kjoleskjørt og Sjal om sig.

Og ude paa Loftet sad hun saa i Mørket og tænkte og røg og var europæisk og nød, — indtil hun kjendte, hun ikke længere havde godt af det.

Fru Baarvig sov sent ind og vaagnede med ét i svær Uro og Angst.

Natteuroen var blevet hende til Vane gjennem hendes Liv som Doktorfrue. Det var sjelden, hun ikke stod op for en eller anden Ank, hun fik paa sig, og gjorde sin Rundtur over den store kolde Sal ovenpaa hen til Børnenes Soveværelser. Saa var det, om Smaapigerne havde slukket Lyset eller, om Massi havde kastet af sig og laa og hostede. Saa, om Arnt havde skubbet Terpentinkluden af Halsen, om Strømper og Sko laa der vaade uden at være tat ned til Tørring eller, om der var Kakkelovnsos.

Hun laa hvergang og studerede ud sin Fremgangsmaade, hvorledes hun skulde udføre det Kunststykke at staa op og tænde Lys og komme ud igjennem Døren uden at vække sin Mand, — som var kommet sent hjem eller naarsomhelst paa Natten kunde blive kaldt ud til en syg. Hun var forfaren i, hvad der turde voves, eftersom han laa slig eller slig, sov let eller tungt. Hun havde studeret hans Ansigt næsten ind til hans Drømme der, han laa i Sengen lige ved Siden, bestandig med et saa deiligt roligt Udtryk imod alt det Veir, som gik

over det i vaagen Tilstand, og som hun havde at stride med.

Hun vandrede derinde paa Gulsalen, naar der ikke var for koldt, og hun kunde mangengang hygge sig saa godt der, — ligesom faa hvilt ud med sine egne Tanker ...

Men inat var hun skvættet op som af en ond Drøm.

Der var sket noget ...

Hvad var dette med Minka og Frøken Feiring? ...

Som en skjult hemmelig Forstaaelse mellem dem. Noget, som maatte dølges og unddrages hende ...

Afhandlingen, Frøken Feiring saadan talte om ... Det var noget, Minka havde skrevet ...

Minespillet, — Minkas vanskelig skjulte store, rædde Glæde. Hun saa det op igjen for sig med en stedse bittrere Følelse af, at dette holdtes hun, — Moderen, — udenfor.

Og hvad kunde hun ha skrevet, — leveret ind? ... „Kvinden, som vaagner," var Titelen ... Minka havde altid havt det med Pennen.

Aa, men det var jo ikke det, at Minka skrev. Det var ikke det ...

Fru Bente stirrede bare i ét, — kom bare tilbage til ét: —

Fortrolighedens Grund fattedes, — fandtes ikke længere. Minka havde udviklet sig i Skjul for hende ...

Hun stirrede og stirrede ind i det. Kløften gabede altid bredere og med et koldere Pust:

Hun havde mistet Minka! ...

Den ældste Datter, som havde været under hendes Øie og opdragende Haand, til hun blev voksen, — som hun trode sig saa helt og fuldt klar paa ...

Men netop sit bedste Liv førte hun nu afgjemt.

Og Veien til hendes inderste Tro eiede hun ikke længere ...

Hun havde mistet Minka!

Hun fik en kvælende Trang til at fare op og ind til hende ...

Blot se paa hende, medens hun sov ... Som for en sidste Gang ta Afsked med sin Illusion.

— Lidt efter stod hun med Lyset i Haanden inde pa Gulsalen ved det gamle lange Bord, hvor al Vasken var henlagt.

Den kolde Sal laa i Mørke, og den svære Jernovn løftede sine Omrids stor og truende frem af Dunkelheden.

Dette knugende voksede og voksede ...

Der havde hun Endre, som hun støttede med al sin Villie paa hans ny Bane.

Og der havde hun Kjel ...

Kjendte hun dem, — hvad de mente og tænkte? Havde hun deres Fortrolighed?

Eller egentlig talt ikke paa samme Vis længst mistet ogsaa dem, — begge sine ældste Sønner?

Hun huskede, hvorledes de hver paa sit Vis havde det med at tie og smile, naar hun talte sig varm om noget.

Hvor var ikke Endre bitter mod Faderen ...

Og der havde hun Arnt, og der havde hun Massi endnu at miste!

I raadløs Angst følte hun bare, at hun vilde og maatte frelse, hvad frelses kunde. Hun skreg Nødsskrig indvendig, — hun vilde ikke miste flere, — ikke mere miste! ...

Hun gik urolig, som hun lyste efter noget inde paa den kolde Sal ...

Havde de git Børnene forliden Frihed, — været for lidet menneskelig fortrolig med dem? — Hun var jo selv saa glad i alle Tidens Ideer, haabede saa paa bedre Tilstande. Men, naar det kom til Stykket,

var de alligevel ikke saa lette at gjennemføre. Det var, som de endnu ikke havde fæstnet sig til Skik.

Hun stansede ved Glasskabet, hvor alle Doktorens Apothekersager stod, — holdt Lyset aandsfraværende op ind over Mangfoldigheden af Pakker, Krukker, Flasker og Æsker, store og smaa, som om hun studerede Paaskrifterne.

Saa gik der et Skjær over Fru Bentes Ansigt ...

Imorgen den Dag abonnerer vi paa „Det tyvende Aarhundrede".

Og ved Leilighed nævner man saa lidt til Minka om at forsøge sig i at skrive — prøve sig med Pennen.

Hun gik igjen langsomt et Stykke bortover hen mod det sammenslagne Spillebord, nikkende til sine egne Tanker. De spredte Møbler var som Oaser, hvor hun satte Lysepladen ned.

Der kom en Følelse af Beroligelse over hende.

Hvor alt blev til Overdrivelse saadan om Natten ...

Javist, — — hun havde jo ikke kunnet spise noget til Aftens for al Uro efter Guvernanten ... Man sover aldrig godt med en tom Mave ...

Om hun gik ned i Spisekammeret for at skjære sig et Stykke Smørrebrød.

Lyset forsvandt ud paa Trappegangen ...

III.

Doktorens Karjol var rullet afsted tidlig i den svale Sommermorgen. Pigen begyndte at pudse Vinduerne i Kontoret, og huslige Arbeider, der altid udførtes under Doktorens hyppige Fravær, var sat igang.

„Jeg har, — hvad var det, han kaldte det, han, som udfandt ..."

„Hevreka, — det var Arkimedes."

„Hevreka, Hevreka! Løsningen paa det hele. Det er, saa jeg kunde springe indvendig, saa glad er jeg."

„Hm—m," — Schulteiss trak betænkelig paa det udprægede Læbeparti.

„Hvorfor sætter De slig Mine, Schulteiss?"

„Um — um ... jeg mente kun, jeg kunde inderlig ønske, det lod sig gjennemføre, Frøken Minka."

„Har De ikke selv saa mangen Gang sagt —"

„Men desværre, De glemmer i Deres umistænksomme Hjerte Eneherskeren, — Undertrykkeren. Han vilde ikke saa let slippe en saadan Lov til."

„Jeg synes, De bare staar og modsiger Dem selv jeg."

„Jeg ber om at faa tydeligjøre mit Standpunkt. Jeg fastholder, at Ideen er brillant, — fastholder det urokkeligt. Men Hindringerne —"

„Hvad for Hindringer? De har altid Hindringer, naar det kommer til Stykket, Schulteiss. De er overhodet saadan en med Forhindringer."

„Den Lov at faa sat den igjennem, — forudsætter ... jeg vil ikke skjule det for Dem, — intet mindre end, at hele Kvindesagen først har seiret" ...

„Uf, saadant et kroget, vredent Menneske!" udbrast hun.

Schulteiss saa værgeløst paa hende, som han bare bad for sig.

Hun slog sig med Straaet paa Kjolen og trampede:

„Det er saa ærgerligt, at De bestandig skal finde ud noget, som er iveien. Nu kan straks min Lov ikke gaa. Og paa det skal nu hele Artiklen falde!" klagede hun fortvilet. „Jeg tror retnu, jeg begynder at hade alt det, som Mandfolk hedder ..."

„Ja—a, Frøken Minka, — med den Lidenskab

kunde der udrettes noget. Hadet maa drive Befrielsesværket, til alt kan gaa af sig selv engang — med Kjærlighed."

„Alligevel, Schulteiss", — lød det efter en Betænkning — „skulde Artiklen komme — og, synes De, den er rigtig godt skrevet, — jeg bryr mig ikke længere om Ideen, naar den alligevel ikke skal bli til noget før om hundrede Aar. Men, tror De den vil gjøre Lykke, saa klapper De tre Gange i Hænderne ved Haveporten som til Duerne.

Og saa, Schulteiss ... Der kan godt komme Svar idag fra Frøken Lund, om de har faat det til at gaa dernede i Byen med den store Fodtur heropefter. Isaafald kommer Thekla Feiring straks hid for at be om Lov for mig til at være med. Men Far og Mor maa ikke ha Anelse om, at jeg har været ude og virket for det. Hører De, Schulteiss, De har meget at passe paa idag."

Han nikkede med den betroedes lykkelige Smil, medens Minka skyndte sig ned i Haven igjen.

Posttiden var over, og Breve og Aviser efter de foreløbige Revisioner nede i Landeveien som vanlig i hensigtsmæssig luttret Stand indlagt paa Kontorbordet, deriblandt, skinnende frem af sit Korsbaand, et nyt gult Hefte af „Det tyvende Aarhundrede", der imidlertid ikke gav Anledning til noget Haandklap ved Haveporten.

Schulteiss havde vandret og vanket urolig indtil det lykkedes ham at faa anbragt for Minka den trøsterige Mulighed, at der maaske ikke havde været Plads i dette Hefte til at ta Artiklen.

Han var paa Vei op til sit Værelse, da han stansedes af Fru Bente, som kom ud i Stuedøren:

„Vi har faat Brev fra Endre ... Vil De ikke

komme ind og sidde ned lidt, Schulteiss ... Fra Dresden."

„Fra Kunstnerstaden, det skjønne Florents ved Elben," — udfyldte Schulteiss komplæsant.

„Det er jo Kunst, Schulteiss, — dybere Kunst, — Operetten ogsaa? — Det er Operettesanger, Endre nu tænker paa at bli." Hun saa forskende paa ham.

„Utvilsomt, Frue, — ganske utvilsomt."

„Han siger, at de saakaldte første Rangs Operaer gjør Kunstneren til Storbrøler og Bror af Gadeudraaberen ved de umenneskelig store Lokaler, og at Sangeren i Udførelsen kun kan opta de aller groveste Momenter."

„Sandelig høist slaaende," — udbrød Schulteiss.

„Ja, jeg forstaar mig jo saa lidet paa det. Der er meget i hans Brev, som jeg tænkte, De kunde gi mig lidt Forklaring paa. Saa skriver han, at han ikke vil ta Undervisning hos denne berømte Lutzmann."

„Saa! — men det var jo derfor, han —"

„Han har fundet en anden Sanglærer, som endnu ikke er berømt, men nok staar i Spidsen for en Bevægelse dernede, — en hel ny og naturligere Methode. De gamle Sanglærere har forkvaklet og ødelagt Stemmerne, paastaar de.

Og der kan vel være noget i det, Schulteiss! — Endres er jo saa blød, saa blød", — kom det med et Udtryk, som om Erindringen overvældede hende.

„Ja, Tiden vil det naturlige. Det er for det, der løftes Faner og man fylker sig paa alle Omraader!" demonstrerede Schulteiss.

„Men det hele der i Dresden er nu alligevel sletikke, som jeg havde tænkt mig det ... alle disse Venner og dette Liv, han er kommet op i med Sangere og Sangerinder — ja vi maa jo huske, at det er Operetten, han stiler paa —. Men alligevel, De, — Fräulein og Frau Operettesangerske den og den ..."

„Kunstnersindet trænger først og fremst til at leve i Kunstens Luft, Frue. Fisken tør ikke berøves sit Element."

„Mener De det, Schulteiss" ...

Hun sad og vuggede hen i egne Tanker ...

„Ja, De véd nok, en Mor gjør sig mange overdrevne Bekymringer. Jeg havde nu forestillet mig, at han skulde levet saa ganske stille der, blot beskjæftiget med sin Uddannelse, — at han ligesom med Flid skulde gjemt sig bort fra sin Fortid i disse to, tre Aar, indtil han kunde træde frem fuldfærdig. Dette maa da alt ta Tid fra ham?"

Schulteiss krøgede paa sig til ærbødigst Indsigelse:

„Tillad mig, Frue! Skulde man slutte fra det vanlige hverdagslige ... Men," — han løftede Røsten, — „en Kunstners Selvfølelse e r i k k e hverdagslig. Man maa gaa ud fra en iboende Ubændighed. Vildfuglen kan ikke finde sig i at sidde en Læretid med klippede Vinger i Bur. Eller ogsaa e r der ingen Ubændighed tilstede," — skreg han i dialektisk Hede, — „og da tør der heller ikke være nogen — nogen Kunstner."

Fruen tog sig ligesom sammen:

„De har vist saa Ret, — vist saa Ret, Schulteiss; man maa ikke dømme sædvanligt om det usædvanlige." — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —

Fru Bente sad ved Sybordet, efterat Schulteiss var gaat ovenpaa. Hendes Udtryk var saa forpint betænkt.

Hun sukkede dybt, — aabnede Laaget, tog Brevet op og lagde det mekanisk ned et Par Gange ...

Hun begyndte at gaa med rastløs Mine og Haanden trykket i Siden, som hun led legemligt.

I den heldende stille Aften var der pludselig blevet folksomt hos Doktorens paa Elvsæt. Paa Trappen og indover Gangen laa Randsler og Plaids og Stokke, medens sportsklædte Herrer og Damer i Uldstrømper og tykke Begsøms Sko under Støi og Liv færdedes inde i Stuerne.

Et Turistselskab, — tre Damer og to Herrer, havde sat Stevne her med Frøken Feiring, som alt tidligere paa Dagen var kommet fra Foged Preus og nu holdt paa at bombardere Doktoren og Fruen for at faa Minka med.

Der var planlagt en længere tre, fire Dages Tur indover Skogmarkerne. Kjel var naturligvis selvfølgelig, — for ham havde Thekla Feiring garanteret, paa hans paalidelige Fiskestang berode desuden Udsigten til rød Fjeldørret stegt ved Baal, naar de slog Leir.

Og afsted maatte de, før Sol stod op næste Morgen, for at kunne holde Rast, naar Heden blev for stærk udpaa Dagen.

Døre og Vinduer stod aabne og trak Luften ind fra Høstakkerne, medens man, røgende Snadder og Cigaretter, hvilte ud efter Dagens Anstrengelser.

Kjels overstrømmende Gjæstfrihed saa at sige vrængte hele Huset. De medtagne Madforsyninger maatte undersøges og suppleres med, hvad Staburet kunde opdrive af delikat Sommerkost, — røget Laks, Spegekjød, Skinke og diverse.

Men Fatters Konjak ... Turde ikke anbefale den; han smilte halvblunkende til de to Herrer, — derimod Akeviten den ...

En Baad parat til dem ved Fiskevandet, — Hest, — man maatte ha Hest, om nogen skulde bli for træt, og til den tyngste Bagage, — han skulde sørge for det altsammen, disponerede over nok af Folk og Trækheste, saalangt Distriktet rak ...

Minen med den kortbuskede Knebelsbart og de sikkre, stø, grossererbevidste Udtalelser lod ikke ta

feil af, at de her havde været saa heldige at finde en Slags Protektor og Omnipotens paa disse Kanter, — en Forening af plutokratisk Indflydelse og af at være særlig kjendt og populær.

Mellem dem fo'r Arnt og Massi til det yderste optagne og interesserede; de var snart blet kjendt med dem allesammen.

Doktoren viste sig en og anden Gang inde blandt dem som den gjæstfri Vært med nogle Ord hist og her. Under en temmelig uigjennemtrængelig Holdning fulgte han af og til med et eget Udtryk Cigaretrøgen, der drev som en tæt Skodde over Damegruppen.

Og smal og tynd, med den gule Flettepisk nedover Kjoleryggen stak Bertheas runde Hode, knuppede Næse og blanke Øine nysgjerrigt frem her og der. Hun undgik stedse ivrigere med Øinene den mørke vakkre Kandidat Krefting, naar han saa hen paa hende, saa han tilsidst nærmede sig og begyndte at spøge og spørge, — var gruelig interessant, sa, hun var en Knop, som snart skulde bli til en Rose ...

Minka saas sjeldnere og gled ind og ud med et urolig nervøst, trykket Smil. Hun gav sig Mine af at ha travlt. Skulde hun være med, maatte hun naturligvis ordne med Udrustning og Dragt, traakle op Kjolen o. s. v.

Som hun fo'r gjennem Gangen, vinkede hendes Far til hende i Kontordøren:

„Minka! — Aa, hør lidt ...

Du vil gjerne være med paa denne Turen, kan jeg skjønne," — sa han, da hun kom indenfor.

„Ja svært gjerne, Far. Jeg har jo aldrig været med paa noget saadant."

„Jeg skal sige Dig, min kjære Minka, — hm, ja, hvordan skal jeg faa sagt Dig det uden at bedrøve Dig formeget. — Men som Doktor, ser Du, og som din Far, — saa er jeg ikke saa lidet æng-

stelig for, om Du egentlig har Helbred til denne lange, voldsomme Tur bortover i Skog og Vildmark ... Nei, nei, Barn, jeg vil ikke forbyde Dig noget, blot henstille til din egen Overveielse — —. Om Du med engang gik træt og blev liggende syg langt inde paa Skogen."

„Aa, jeg kjender saa godt, saa vist, at det gjør jeg ikke, Far. Blev jeg syg," — overvældedes hun pludselig af Graaden, — „saa var det vel, om jeg nu ikke fik Lov."

„Du faar jo Lov," — skreg han; men tog sig igjen —

„Hør nu, Minka, — om — om, ... husk paa, jeg blir lige blid paa Dig, tvinger Dig ikke ... men, om Du opgir Turen, skal Du paa din attende Fødselsdag i September faa et Gulduhr — med ordentlig smuk Kjede," — føiede han til, da han saa, det trak op til nei i Minkas Mine.

Hun saa bleg stivt paa ham.

„Nei, nei, Far" — udbrød hun ude af sig. „Forbyder Du mig det, skal jeg bli hjemme. Men for Guld opgir jeg det ikke!"

„Naa naa, ja ja, — Du skal ikke ta det saa. Du véd, jeg forbyder Dig ingenting. Men Du skjønner vel, at dette med Helbreden maatte jeg sige Dig ... saa saa, saasaa —. Ja, det var ikke andet, jeg vilde Dig, Minka. Siger din Mor ja, saa véd Du nok, jeg ikke siger nei — —. Naa, ikke bedrøvet, Barn ... Men Du skal alligevel passe Dig lidt for de to Lap — de to fremmede Karljohansløverne. Du er jo en fornuftig Pige, og det er ikke sagt, de har saamegen Folkeskik — —. Ja neimæn om det var andet, jeg vilde sige Dig, — jeg mente bare, et Gulduhr kunde glædet Dig endnu mere." — — —.

— „Og Du slipper hende ind i dette?" kom Doktoren hed i Hodet op paa Soveværelset til Fruen, som sad og syde og traaklede paa Turistkjolen.

„Kan vi vel andet, Du."

„Saa — heisan, — jeg skjønner ingenting — absolut ingenting længere. I gamle Dage vilde et sligt Rend paa Skogen med fremmede Mandfolk ført en ung Pige i Folkemunde, — Rygtet spoleret, siger jeg Dig!"

Fru Baarvig gjorde et Kast med Hodet over Sømmen:

„Jeg véd, det havde ikke gjort mig andet end bare godt, om de havde git mig mere Frihed, da jeg var ung" ...

„Ja D u, Bente" —

„Jeg var vist som andre Piger. Vi gik jo der som Faar i Fold. Skikkelige og uskikkelige, blev vi alle lige erfaringsløse Gjæs, som de proppede med alskens Ideer om Livet. Da vi kom udover Aarene, fik vi lære om igjen."

... „Slig tilskogs i alslags Kompagni, er det noget for en skikkelig Pige det? Tror Du virkelig nogen Mand i Stilling vilde ta en saadan forløben én —"

„Tiden tænker anderledes nu, Baarvig, — jeg tror, mangen Mand vil det. Se nu Kjel med Thekla Feiring."

„Snak ikke om Kjel," fo'r han op. — „Jeg siger Dig, Bente ... Kort og godt, jeg spør Dig: Er vi dømt, — nødt til at gi Minka hen i dette?"

Fruen pustede dybt, medens hun syde ilsomt:

„Jeg véd ialfald ikke noget bedre Raad, Baarvig, end at slippe Børnene til og la dem lære at bruge deres Frihed. For ét er sikkert, nægter vi dem den, mister vi dem aldeles."

Nu kom Minka indover Salen for at prøve Kjolen.

„Var Far urolig for Turen, Mor, — var det det, han var oppe nu og snakkede med Dig om?" frittede Minka, da de blev alene.

„Det er bare det, at det er første Gang, Du

saadan er ude paa egen Haand," — omgik Fru Bente Spørgsmaalet. „Disse rutinerede Bymennesker, de forstaar saa vel Forskjellen mellem Snak og Komplimenter, og, hvad der virkelig menes. Og Du véd jo, det er ikke til at ta for god Fisk alt, hvad de kommer med."

„Saa ganske Landkommission er jeg nu ikke, Mor. Der er ingen af dem her, som maaler sig med Thekla Feiring. Og desuden maa jeg sige, jeg tror nok, jeg staar paa Høiden med Ideerne."

„Hm," — mumlede Fruen med Traaden i Munden, — „det er just ikke de interessante Spørgsmaal og Samtaler, jeg tænker paa, Minka, — der kan Du nok klare Dig. — — Det er mere — hvad skal jeg sige, — deres personlige Maade at omgaas én paa. Man glider saa let ind i Fortroligheder og Venskab og sligt, og der tar en ung ligetil Pige som Du saa let det for gode Varer, som disse —"

„Jamæn maa jeg le af Dig, Mor. Du er ræd for Kurtise og Forliebelse og sligt ... Pyh, — vi har saa ganske andre Interesser nu. Der kan altid bli Tid til at gifte sig og skaffe sig en Herre paa Halsen."

„Ja, ser Du, man vil saa gjerne se Personen i Lys af de Idealer, de gjør sig til Riddere for; men det er ikke sagt, det altid svarer, Minka."

Minka rystede overlegent paa Hodet.

„Kjære, indbild Dig ikke, at det er saadant, vi gaar og tænker paa. Det var kanske i gamle Dage det — Aa Mor, — søte Mor, vil Du ikke be Far for mig om at faa laant hans Dobbeltkikkert, at bæres saadan i Rem om Skulderen, Du. Det tar sig saa sportsmæssig ud.

Du behøver ikke at være ræd for Bedaarelser, Mor. Aa jeg glæder mig, saa jeg ikke kan sige det, — jeg véd, jeg ikke faar lukket et Øie inat. Det er rigtig kjedt, skal jeg nu flere Gange vise mig dernede i Stuen i denne stakkars Sommerkjo-

len, mens de andre gaar der i flotte Turistdragter. Det nytter nu ikke Luise Lund med alt hendes fine Cheviot og Messingbelte, — Thekla er fjongere, hun har Snittet, hun, — rent medfødt, sa Kjel, straks han saa hende. Det var rigtig et godt Indfald af ham, at han skaffede de Melkeringerne fra Staburet ud paa Trappen til dem, det blev med én Gang saa landturagtig. Og saa mærkede jeg godt, at han blinkede til Thekla, og at de morede sig, — de saa straks, at Luise var uvant til at røge Cigaretter ——. Aa nei, Mor, tag den ikke ind om Livet, den kan gjerne være endnu videre, — slig flot som Anna Rists, saa én øieblikkelig ser, at der ikke er Korset —

Færdig, Mor? — saa tar jeg den straks paa ...

Den kunde vist gjerne være endnu mere optraaklet," mente Minka, som hun mønstrede sig ... „Theklas er kortere, det gir saadant frit Sving."

„Thekla er kortlivet og har ganske anderledes lange Ben at gjøre med end Du, Minka. Dig vilde det ikke klæde, heller ta sig lidt for snuppet ud."

„Mor, Du husker at be om Kikkerten" —

„Se til at spise noget, Minka, Du har jo forsømt Aftensmaden."

„Aarker ikke, Mor," — raabte hun tilbage, idet hun skyndte sig indover Salen. — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — —

— Som vanlig bevægede Schulteiss sig rundt Begivenhederne, altid fjernt nok til ikke at blive attraperet.

Men pludselig lagde han lysende opstemt og bukkende Veien tvertigjennem Værelserne, hvor Selskabet nu høist animeret stimlede om en Bolle med Sommerdrik, som Kjel vidste at sammensætte af allehaande mystiske Ingredientser ... Havde det været hos ham nede paa Bruget, turde der ogsaa være kommet Champagne i, — antydede han.

Schulteiss havde set Minka komme i sin Reise-

„Frøken Minka" ... demonstrerede og bad han pludselig med fordreiede Træk og høitidelig oprakt Arm, — „Deres Villie vil han lamme og fange ... Jeg advarer Dem, jeg besværger Dem —. Vig fra ham og alt hans Væsen, — hans Blik som hans Haand! ... Jeg sætter Himmel og Jord, — Deres Far og Mor, i Bevægelse" ...

Han løftede sig i Sengen og truede ... „Aa — den Djæ—ævel!" ...

— — — — — — — — — — — — — —

Under al sin Ank kom Fru Bente næsten ikke tilsengs. Hun grublede i Halvsøvne over Forkjølelse af vaade Fødder om Dagen og af at sove ude i Skur om Natten, — værkede paa, om hun skulde gi Minka et yderligere Vink — eller, om det overhovedet var klogt at sige noget. Formaninger og Advarsler vilde saa let ta Smag af Hjemmets Myndighed. Om hun kanske kunde gi't hende det paa nogen Maade saa fint, at hun ligesom bare kom til at gjøre sig det op selv ...

Hun puttede en Flaske med bittre Mavedraaber i hendes Randsel og føiede til et lidet ekstra Uldliv.

Og saa begyndte Tummelen og Støien rundt om med Vækkingen.

Frokosten, Kaffe, Smørrebrød og Æg, kom betids paa Bordet; det gjaldt om, at de ikke drog ud i den fugtige kjølige Morgenluft uden at ha faat noget varmt tillivs ...

— Selskabet var draget afgaarde tidlig i Gryet, medens Taagen endnu laa som en langspunden hvidlig Uld over Elven, og Duggen slog Væde om Fodtøi og Skjørtekanter.

De havde været oppe i Utide baade Mennesker og Dyr.

Morgenen blev lang, slæbte sig hen fra Firetiden, da Folkene hvæssede Ljaaerne og skulde ud og slaa Volden i Morgenduggen, til Solstrimen ved

Femtiden begyndte at drage sig langsomt nedover Madklokken paa Staburstaget. Da den naade Starreburet paa Væggen, led det endnu bare mod halv seks.

Der faldt som en Stilhed over Gaarden efter de bortdragne — ligesom noget pinsomt ødt ...

Massi og Arnt vilde ikke tilsengs igjen, efterat de først engang havde bestaat Overvindelsen ved at staa op.

Arnts varme svede Ansigt og Trølen, der var overdrysset med Straa, bar Mærkerne af, hvor ufortrødent han den ganske Morgen havde kjørt paa Hølæsset mellem Engen og op til Laaven. Massi havde nu sidst været ude og ledt op de nylagte Æg, — hun eiede et Talent til at lure op, hvor Hønsene værpede.

Ved vanlig Tid kom saa Doktoren ned til Frokosten; han havde tat sig sin Søvn hele Natten.

„Naa," — brød det ud, som han slog an sit friske Æg, — Minka er da draget med? ... Havde jeg vidst noget Raad, Bente, jeg forsikkrer Dig, jeg havde stoppet det —. Saadant Taterleben" ...

„Du maa tro, Baarvig, Ungdommen nutildags vil ha anden aandelig Underholdning end i vor Tid. — de lever ganske anderledes i almene Interesser."

„Jaha, — haa haa, — de skulde ligesom ikke være saadanne lave jordiske Mennesker nu da. Ja tro det ... Nu skriver de og snakker og filosoferer de blot med hverandre om Kjærlighedens Væsen. Vi vidste ikke af andet end enten eller, vi. Men disse, de forstaar at gjøre anderledes mangfoldig hvir ud af Tingen de, — slig — Damer og Herrer, — i Aandsfællesskab! — tilskogs" ...

„Friskt og freidigt Friluftsliv tør føre til noget bedre og sunnere end den gamle skyggeraadde Snigen om i Gange og Kroge," mente Fruen.

Minka stod og stirrede paa den.

„Tør Du ikke aabne Næbbet paa den engang, — se her," — holdt Arnt paa.

„Kom ikke nær Hodet," — udbrast Minka bleg med en Mine af ulidelig Skræk, — „ser Du ikke de døde Øinene, den sætter paa os ... Ta ikke, ta ikke i den, siger jeg. Du skal ikke røre ved den" ... Hun grøssede og fo'r ind.

— Lige før Middagsbordet blev der en hel Sammenstimlen af Kirkefolk ude paa Gaarden. Hen til Trappen bares en blødende Mand. Det var den samme Bonde, som om Formiddagen havde bragt Tiurerne. Han var fundet liggende som livløs ved en Veisten med et gabende Saar i Hodet. Hesten var faret ud nede i en af Bakkerne, Stolkjærren væltet og slæbt afsted.

Manden laa der paa Bærebøren med det dødblege Ansigt opadvendt, og den mørkerøde Stribe af Saaret drog sig ind i det vaade, blodklissede Haarfilter. Øinene døsede med en uhyggelig hornagtig Stirren; de var rødsprængte i det hvide af underløbet Blod, og Laagene halvt aabne.

Minka og Arnt kom farende ud og trykkede sig frem for at se.

Pludselig udstødte Minka et vildt Skrig.

Fra Doktoren, som kom ud paa Trappen, lød et kort vredt: „Ind med jer, Børn" ... og Manden blev baaret op af Trappen og lagt paa den lange Voksdugssofa i Kontoret.

Schulteiss stod som vanlig iagttagende ved Gangvinduet ovenpaa, da Minka kom farende underlig forstyrret op af Trappen. Hun lagde Veien hastig hen mod Salsdøren; men, da hun opdagede ham, udbrast hun med en Armbevægelse, som om hun fortvilet lukkede for Synet:

„De Øinene ... jeg blir aldrig kvit dem!"

„Men, Frøken Minka, hvor kunde De dog være

saa uforsigtig at udsætte Deres tendre Nerver for et saa rystende Syn."

... „Akkurat de samme røde Øine som paa Tiuren ... De gløttet slig dødt, som de vidste noget langt inde i mig, jeg maatte være saa umaadelig ræd for, — noget Slags Sjæl eller Aand, som brugte de Øine til at se paa mig og true" ...

Hun lukkede Døren op til Salen og saa ind; men slog den hastig igjen.

„Jeg tror ikke, jeg tør være alene ... Jeg vil være her, til vi skal spise."

Hun satte sig paa en af Gulvbjelkerne langs Skraavæggen med Ansigtet i Hænderne.

„Jeg tror nok, man maa skjelne, Frøken Minka, mellem Nerveindtryk og virkelig Aandeaabenbarelse," — begyndte Schulteiss varsomt. — „Nei, nei, — jeg forbeholder mig, jeg benægter aldeles ikke Muligheden. Men saadanne blodfyldte Øine kan i og for sig selv nok" —

„Jeg siger Dem, det var ikke Øinene, — der var nogen udenfor dem, som havde noget at sige mig ... Aa, jeg kommer ikke til at holde det ud. De vil mig noget, — de ligesom tvinger og trækker i mig," — sad hun og mumlede ...

Hun reiste sig med ét:

„Nu tror jeg virkelig paa det for Alvor, Schulteiss, — alt det, som Varberg talte om paa Turen isommer. Det er nu først gaat helt op for mig, at det er sandt hvert Ord, — nu har jeg Erfaringen ... Hvad kan det være, Aanden vil sige mig — hvad for noget ... Vil den advare mig, tror De, — for noget i Fremtiden, — nogenting rent ulykkeligt" ...

„Hvis det virkelig skulde være en Meddelelse, hvad jeg dog i det længste betviler" —

„Maa jeg engang for alle be om at være fri for Deres overlegne Doceren i dette, Schulteiss, — det, jeg véd, det véd jeg. Og, er det Meningen bare

Minka stod og stirrede paa den.

„Tør Du ikke aabne Næbbet paa den engang, — se her," — holdt Arnt paa.

„Kom ikke nær Hodet," — udbrast Minka bleg med en Mine af ulidelig Skræk, — „ser Du ikke de døde Øinene, den sætter paa os ... Ta ikke, ta ikke i den, siger jeg. Du skal ikke røre ved den" ... Hun grøssede og fo'r ind.

— Lige før Middagsbordet blev der en hel Sammenstimlen af Kirkefolk ude paa Gaarden. Hen til Trappen bares en blødende Mand. Det var den samme Bonde, som om Formiddagen havde bragt Tiurerne. Han var fundet liggende som livløs ved en Veisten med et gabende Saar i Hodet. Hesten var faret ud nede i en af Bakkerne, Stolkjærren væltet og slæbt afsted.

Manden laa der paa Bærebøren med det dødblege Ansigt opadvendt, og den mørkerøde Stribe af Saaret drog sig ind i det vaade, blodklissede Haarfilter. Øinene døsede med en uhyggelig hornagtig Stirren; de var rødsprængte i det hvide af underløbet Blod, og Laagene halvt aabne.

Minka og Arnt kom farende ud og trykkede sig frem for at se.

Pludselig udstødte Minka et vildt Skrig.

Fra Doktoren, som kom ud paa Trappen, lød et kort vredt: „Ind med jer, Børn" ... og Manden blev baaret op af Trappen og lagt paa den lange Voksdugssofa i Kontoret.

Schulteiss stod som vanlig iagttagende ved Gangvinduet ovenpaa, da Minka kom farende underlig forstyrret op af Trappen. Hun lagde Veien hastig hen mod Salsdøren; men, da hun opdagede ham, udbrast hun med en Armbevægelse, som om hun fortvilet lukkede for Synet:

„De Øinene ... jeg blir aldrig kvit dem!"

„Men, Frøken Minka, hvor kunde De dog være

saa uforsigtig at udsætte Deres tendre Nerver for et saa rystende Syn."

... „Akkurat de samme røde Øine som paa Tiuren ... De gløttet slig dødt, som de vidste noget langt inde i mig, jeg maatte være saa umaadelig ræd for, — noget Slags Sjæl eller Aand, som brugte de Øine til at se paa mig og true" ...

Hun lukkede Døren op til Salen og saa ind; men slog den hastig igjen.

„Jeg tror ikke, jeg tør være alene ... Jeg vil være her, til vi skal spise."

Hun satte sig paa en af Gulvbjelkerne langs Skraavæggen med Ansigtet i Hænderne.

„Jeg tror nok, man maa skjelne, Frøken Minka, mellem Nerveindtryk og virkelig Aandeaabenbarelse," — begyndte Schulteiss varsomt. — „Nei, nei, — jeg forbeholder mig, jeg benægter aldeles ikke Muligheden. Men saadanne blodfyldte Øine kan i og for sig selv nok" —

„Jeg siger Dem, det var ikke Øinene, — der var nogen udenfor dem, som havde noget at sige mig ... Aa, jeg kommer ikke til at holde det ud. De vil mig noget, — de ligesom tvinger og trækker i mig," — sad hun og mumlede ...

Hun reiste sig med ét:

„Nu tror jeg virkelig paa det for Alvor, Schulteiss, — alt det, som Varberg talte om paa Turen isommer. Det er nu først gaat helt op for mig, at det er sandt hvert Ord, — nu har jeg Erfaringen ... Hvad kan det være, Aanden vil sige mig — hvad for noget ... Vil den advare mig, tror De, — for noget i Fremtiden, — nogenting rent ulykkeligt" ...

„Hvis det virkelig skulde være en Meddelelse, hvad jeg dog i det længste betviler" —

„Maa jeg engang for alle be om at være fri for Deres overlegne Doceren i dette, Schulte —
det, jeg véd, det véd jeg. Og, er det Meningen

at kriticere og tvile, er det ligesaagodt, jeg ikke taler med Dem om det.

Hun gjorde studs en Mine til at gaa.

„Jeg overlegen, — docerende! — overfor Deres indre Forvisning, som er mig saa hellig. Nei, Frøken Minka!" — han slog sig for Brystet, — „her, — her kan De trygt sænke ned alle Deres Tanker som i en Brønd. Og, tror De virkelig, — virkelig selv, at det har været nogenslags Materialisation af en Aand, nogetslags sig Iklæden Legemlighed gjennem Blikkets eiendommelige Skimt, — isandhed det finest tænkelige Aandesprog — —. Tror De det, saa tror jeg det, som jeg tror paa Dem."

„Men var det bare en Advarsel, mener De?" ... tog Minka det op igjen.

„Neppe andet. Vistnok kun en advarende Stemme."

„Mener De ... Tror De —. Det isnede ordentlig i mig af Rædsel — —. Men, hvad kunde det være, De? Der er slig Uro i mig, som jeg drages, — ventes, ventes ...

Tænk Dem," — lo hun med ét, „jeg fik det i Formiddags, som jeg saa absolut maatte ind til Byen. Det kom saadan over mig, straks efter at jeg havde set Tiuren. Noksaa rart, Schulteiss. Noksaa underligt, De, — saadan grøssende mystisk.

Men hvad kunde det være, som just havde med mig at gjøre?" fulgte det stirrende. „Kunde det være nogen, som længes efter mig ... tænker paa mig ... vil mig noget?"

„Aa nei, nei, Frøken Minka," slog Schulteiss det pludselig afgjort bort, — „alt, alt her tyder paa Advarsel, — kun, kun en advarende Stemme, — heller næsten noget fiendtligt!"

„Ja saadan føler nu ikke jeg det. Jeg kunde ha Lyst til at se endnu mere" — udbrød hun med ét. „Vi maa prøve at faa at vide det, Schulteiss! Vi maa ... Vil De som jeg, forsøger vi med Aande-

skriften, som Varberg forklarede mig. Men ingen maa vide af det.

Det er et Ord, Schulteiss, vi prøver ... Det er bare et rundt Papir med noget til Viser og saa store Bogstaver tegnet omkring. Saa dreier vi den og prøver Svarene.

Hør, — nu roper de os ned at spise. Men i Eftermiddag ved Kaffetiden begynder vi."

— Medens Minka og Schulteiss i den rolige Eftermiddagsstund drev det oppe paa Skoleværelset med Spørgsmaal og Svar fra Aandeverdenen, sad Doktoren nedenunder i Stuen ved Aviser og Tidsskrifter. Der var altid endel opsat Lekture lagt hen til Søndag fra Ugens Travlhed.

Af og til lagde han Læsningen fra sig og gik hen og saa ud.

Graaveiret var tyknet til, Væden laa sløragtig paa Ruden, og det dryppede alt i et blankt fra Vinduskarnischerne.

Doktoren begyndte at se altid hyppigere paa Uhret —

Ved denne Tid ventede han Kjel med sin Forlovede, Thekla Feiring; han var taget op til Foged Preus med Giggen allerede tidlig imorges.

Der rullede Giggen for Døren.

„Her er Posten, Far," — sa Kjel, han traadte ind.

Doktorens Blik fo'r undersøgende over Indholdet og derpaa skarpt hen paa Bente, som fulgte ind hastig efter, — hed og nervøs af et Brev fra Endre, som hun krammede i Lommen.

Hun havde keget saavidt i det, at hun forstod, der igjen kom Krav paa et Pengebeløb. Men det var som en stille Overenskomst, at Doktoren skulde holdes udenfor al Korrespondance med Endre ...

„Og ny Reisepels, Mor," raabte Kjel, idet han tog Thekla ved Haanden og foreviste hende, — „bestilt inde i Byen. Jeg fik den imorges akkurat,

at kriticere og tvile, er det ligesaagodt, jeg ikke taler med Dem om det.

Hun gjorde studs en Mine til at gaa.

„Jeg overlegen, — docerende! — overfor Deres indre Forvisning, som er mig saa hellig. Nei, Frøken Minka!" — han slog sig for Brystet, — „her, — her kan De trygt sænke ned alle Deres Tanker som i en Brønd. Og, tror De virkelig, — virkelig selv, at det har været nogenslags Materialisation af en Aand, nogetslags sig Iklæden Legemlighed gjennem Blikkets eiendommelige Skimt, — isandhed det finest tænkelige Aandesprog — —. Tror De det, saa tror jeg det, som jeg tror paa Dem."

„Men var det bare en Advarsel, mener De?" ... tog Minka det op igjen.

„Neppe andet. Vistnok kun en advarende Stemme."

„Mener De ... Tror De —. Det isnede ordentlig i mig af Rædsel — —. Men, hvad kunde det være, De? Der er slig Uro i mig, som jeg drages, — ventes, ventes ...

Tænk Dem," — lo hun med ét, „jeg fik det i Formiddags, som jeg saa absolut maatte ind til Byen. Det kom saadan over mig, straks efter at jeg havde set Tiuren. Noksaa rart, Schulteiss. Noksaa underligt, De, — saadan grøssende mystisk.

Men hvad kunde det være, som just havde med mig at gjøre?" fulgte det stirrende. „Kunde det være nogen, som længes efter mig ... tænker paa mig ... vil mig noget?"

„Aa nei, nei, Frøken Minka," slog Schulteiss det pludselig afgjort bort, — „alt, alt her tyder paa Advarsel, — kun, kun en advarende Stemme, — heller næsten noget fiendtligt!"

„Ja saadan føler nu ikke jeg det. Jeg kunde ha Lyst til at se endnu mere" — udbrød hun med ét. „Vi maa prøve at faa at vide det, Schulteiss! Vi maa ... Vil De som jeg, forsøger vi med Aande-

skriften, som Varberg forklarede mig. Men ingen maa vide af det.

Det er et Ord, Schulteiss, vi prøver ... Det er bare et rundt Papir med noget til Viser og saa store Bogstaver tegnet omkring. Saa dreier vi den og prøver Svarene.

Hør, — nu roper de os ned at spise. Men i Eftermiddag ved Kaffetiden begynder vi."

— Medens Minka og Schulteiss i den rolige Eftermiddagsstund drev det oppe paa Skoleværelset med Spørgsmaal og Svar fra Aandeverdenen, sad Doktoren nedenunder i Stuen ved Aviser og Tidsskrifter. Der var altid endel opsat Lekture lagt hen til Søndag fra Ugens Travlhed.

Af og til lagde han Læsningen fra sig og gik hen og saa ud.

Graaveiret var tyknet til, Væden laa sløragtig paa Ruden, og det dryppede alt i et blankt fra Vinduskarnischerne.

Doktoren begyndte at se altid hyppigere paa Uhret —

Ved denne Tid ventede han Kjel med sin Forlovede, Thekla Feiring; han var taget op til Foged Preus med Giggen allerede tidlig imorges.

Der rullede Giggen for Døren.

„Her er Posten, Far," — sa Kjel, han traadte ind.

Doktorens Blik fo'r undersøgende over Indholdet og derpaa skarpt hen paa Bente, som fulgte ind hastig efter, — hed og nervøs af et Brev fra Endre, som hun krammede i Lommen.

Hun havde keget saavidt i det, at hun forstod, der igjen kom Krav paa et Pengebeløb. Men det var som en stille Overenskomst, at Doktoren skulde holdes udenfor al Korrespondance med Endre ...

„Og ny Reisepels, Mor," raabte Kjel, idet han tog Thekla ved Haanden og foreviste hende, — „bestilt inde i Byen. Jeg fik den imorges akkurat,

det ordentlig, altid trænger Penge. De er som Vand til Hjulet de. Jo dygtigere han arbeider, desto pengeforlegnere er han. Og saa forstaar det sig, at det gjælder om at bane sig Vei til Indflydelse og Kredit, og især Magt i Pengeinstituterne. Var jeg saavist bare Sparebankdirektør, saa blev det mig, de maatte vende sig til, hver Affærsmand i Distriktet for at faa bevilget Penge, — oho" —

Der lød et hørligt Støn. Fru Bente sukkede.

„Gud véd, hvorfor Du blander Dig i dette, Mor. Du tar Dig jo bare Sorg af det. Jeg skulde mene, det er min Affære og min Ryg, som faar bære det ... Eller kanske Far vil betale det Huset for mig, saa takker jeg," — spasede han.

„Gutten faar styre, som han vil, Mor, det nytter ikke andet," mente Doktoren.

„Jeg synes nok, Du ialfald skulde ha tænkt paa at betale din Far igjen noget af det, Du skylder ham. Det tar sig saa upaalideligt ud for Dig, Kjel!"

„Det er jagu saa nobelt tænkt netop nu, — saamæn nok saa tarveligt" ... busede Kjel ud.

„Saa er det nu ialfald det, jeg er kommet overens med Thekla om at sige Dere i Eftermiddag, at vi har bestemt at gifte os nu før Jul og saa faa Bygningen saavidt færdig, at vi er i det ny Huset til Sommeren."

Bulerne i Doktorens Pande hednede; han saa paa Bente og Bente paa ham.

„Din Mors Mening er nu, Kjel, at Du skulde vente baade med at gifte Dig og at bygge, indtil Du havde noget ordentlig reelt at sætte Bo for."

„Det vil sige, til jeg blir rig, Mor, — kan realisere Bruget og trække mig tilbage som Rentier, saadan om tredive Aar — jaha! — — — Nei, jamæn faar Thekla og jeg dele Chance og staa Last og Brast om Fremtiden. Og ikke taaler jeg, at hun

længere gaar der og slaver og slider sig ud oppe hos Fogden.

Saa nu véd I vore Planer," lød det, idet han drev ud; — „ganske som Barn faar I nu ikke behandle mig heller" ...

Bentes Udtryk var blegt oprørt, skarpt:

„Ja, Baarvig, dette mener jeg, vi bør sætte os imod med Næb og Klør, og saalangt vor Indflydelse og Myndighed bare rækker. Saa har vi ialfald gjort, hvad vi kan. For aldrig gaar dette godt, skal det begynde i den Stil."

„Hør hende nu igjen, — altid uforstaaende foran den Gutten!" fo'r Doktoren op. „Kjel er nu engang af dem, som ikke kan ha sin Interesse paa to Steder. Saa hel, der han er. Før havde han sit Sind udelukkende paa Bruget, nu er det hos Kjæresten. Det er just hans Styrke det, som Du aldrig begriber, Bente. Det bedste blir alligevel, at han faar hende til sig, saa kommer alt paa sin Plads. — Eller hvad har han gjort andet end at farte op og ned der til Foged Preus nu helt fra tidlig i Vinter? Saa det næsten er blet en vanlig Besked dernede paa Bruget, hører jeg, at han ikke er at træffe. Der blir ikke Greie paa det før, det indser jeg, det ... Gifte dem jo før jo heller!"

Der opstod en Taushed, kun afbrudt ved, at Doktoren brækkede den Avis, han læste i. Der hørtes Skridt ovenpaa og af og til i den regngraa, tagdryppende Eftermiddagsstilhed en Lyd af at nogen skrabede af Fødderne og gik i Kjøkkendøren.

Minka gled sagte ind.

Hun søgte efter noget henne i Nodehylden eller paa Pianoet, hun ikke kunde finde. Saa blev det henne i Sybordet og paa Konsolen mellem Nipssagerne og Fotografierne.

„Det er bare Fingerbøllet mit, som jeg ..."forklarede hun, medens hendes Hænder kattebehændig

varsomt følte sig frem for ikke at komme til at støde noget overende ...

„Nei ikke der heller" ... Hun saa sig om efter andre mulige Steder.

„Og tænk Thekla, som skal til Byen og kjøbe Udstyr paa Torsdag," faldt det saa ligegyldigt.

„Saa—aah? da har Far og jeg ikke hørt noget om det endnu." Der dirrede Indignation i Moderens Tone.

„Idetmindste snakker de om det, — hun og Kjel ... og saa tænkte jeg ..."

„Aa, Mor," beroligede Doktoren, da han saa, hun sad, som hun blot fortabt appellerede til alle Vægge. „De har saa gode Bremser. Umuligt at gaa længere end Pengene rækker, ser Du."

„Høit, høit over Hodet paa os", — mumlede Bente.

„Du har Evne til at lægge svart, — kulsvart, over alting," fo'r Doktoren op; han vidste jo det ikke var til at bære, naar Bente begyndte at bli fortvilet. „Hvad er det, Du staar der og vri'r Dig for, Minka?" udbrød han pludselig. „Er det noget med Dig ogsaa? ... Jeg tror, Gudhjælpemig, Du lægger et Tryk paa Huset, Mor, saa vi tilslut blir gale allesammen."

„Og saa me—mente jeg," stammede Minka ... „jeg har virkelig gaat og tænkt paa det saalænge nu, — helt siden i Sommer, — at — at jeg vilde snakke med Dere om, — spørge om — om det ikke kunde gaa an, at jeg fik være i Byen i Vinter. Jeg vilde saa gjerne være paa egen Haand en Tid. Jeg føler, jeg blir saa rent uselvstændig af at gaa her bare som Barn og Datter i Huset. Og saa tænkte jeg, at Kjel og Thekla nu saa let kunde skaffe mig nogen at bo hos."

„Ganske let ... Saamæn saare snedig udfundet. Ganske forunderlig glidende. Det vil gaa som smurt,

Du, — bare Du har noget at betale med. Jaha, jaha, det var jo ogsaa et Indfald."

„Minka tænker vel paa sin videre Uddannelse, Baarvig," — støttede Moderen hende.

„Jeg længes saa umaadelig efter at komme ud fra dette samme og det samme herhjemme!" brød Minka løs uden længere at lægge Baand paa sig.

„Ja, Mor og jeg længes s'gu ogsaa Du, — jeg vilde saa umaadelig gjerne leve af en Pension i Byen istedetfor at kjøre og praktisere Dag ud og Dag ind heroppe. Jeg synes rent ud sagt, Du skulde skamme Dig, Minka. Komme med en slig Begjæring nu, Du véd, hvilket Brug, vi har for Penge paa alle Kanter."

„Ja, faar jeg ikke komme ud, — skal jeg bli her i Vinter ogsaa ... nei, saa bryr jeg mig ikke om at leve ... nei, nei" ... skreg hun forvildet, medens Øinene brændte ud af det blege Ansigt.

„Det er Blegsot, — intet andet end Blegsot dette, Bente ... Jernpiller skal hun ha, — ordentlig kropsligt Arbeide i Huset istedetfor alt det forskruede og forsprængte aandelige Væsen. Du ser jo, hvad det fører til, Bente ... Gud bevare mig, hvor alt tar Dimensioner for hende" ...

Han stansede pludselig i sin Gang paa Gulvet:

„Hvorfor kan nu Minka for Eksempel ikke hjælpe Dig i Husholdningen? — Hvorfor skal absolut Du trave i det Døgnet rundt fra tidlig Morgen, medens din Frøken Datter sover og hviler og maa ha Ro til at læse interessante Værker og passe paa Sjælen og Følelser og Stemninger. Hvorfor, spør jeg Dig," — tordnede han. „Ligge vaagen i Rørelser om Kvindens Fremtid og alskens Grublerier! Naturligvis ikke faa sove, fordi man ikke har brugt Kroppen den ganske Dag, — bleg og syg. Hvorfor i alt sundt Vets Navn kan vi ikke opsige en af Pigerne, Bente, og faa lidt Hjælp af Minka" ...

„Minka er ikke slaat for dette praktiske, ligger

saa lidet for det, Baarvig, — ellers véd Du vel, jeg havde tænkt paa det."

„Hvorfor ikke slaat?" drev Doktoren paa —. „Jo —ho—o, fordi hun er blet aldeles afvænnet med at bruge Haand og Krop og Kræfter i praktisk Gjerning. De var saameget høiere alle disse fordømte saakaldte Interesser.

Jeg siger Dig, Minka, hold op med den Tudingen," trampede han i Gulvet.

„Ja, der har vi hende nu, besat af et eller andet Indfald af dette svævende. Nu vil hun til Byen — pinedød absolut til Byen, — i høiere Luft. Men, ser Du, min Pige, det blir der nu ikke noget af, — ikke, før Du kan skaffe Dig Penge og raar Dig selv. Der skal nu, — fra idag af, lægges an paa, at Du kommer til at føre et anderledes sundt Liv, — først og fremst gjenoprette din Helbred. Jeg vil ha dette saa, Bente. Hun skal staa for og ansvare en Part, Du kan anse passende i Husgjerningen, — stryge, stoppe Strømper og sy, saa hun har Tiden udfyldt som et andet nyttigt Menneske."

„Du kan tvinge mig, Far! Men saa véd jeg ogsaa, hvad jeg tænker," — sa Minka blegt. — „Jeg har min Ret til at udvikle mig og følge min Natur, jeg ogsaa. Og, skal den trædes ned" ...

Kjels Latter og høirøstede Snak med Thekla lød indefra Gangen.

„Ja det er nok, Minka," afbrød Doktoren pludselig barsk, — „jeg vil ikke vide af nogen Udstilling af intime huslige Scener for — for — fremmede" ...

Døren gik op, og ind kom Thekla leende og noget trippende ude af Ligevægt, syntes det, for et Tryk i Ryggen.

Med en krænket Mine tilbage paa Kjel søgte hun hastigt at faa Holdningen gjenoprettet og satte sig hen i Pindestolen hos Fru Baarvig, medens Kjel støiende og overlegen slentrede efter indover Gulvet.

„Det var jo det, vi skulde overlægge med din Far og Mor om," mindede hun ham.

Kjel stansede med Fingerspidserne stukket ned i Vestelommen og yttrede let hen:

„Ja, det er da det, at Thekla og jeg reiser til Byen nu paa Torsdag og kjøber Udstyr. Jeg har regnet ud, at det blir billigst at gjøre det af med engang, — Møblementet og alt, — saa det passer for det ny Hus."

„Hm — ja, — a ... Der skal Penge til, Kjel," — indvendte Doktoren noget hvast.

„Pyh, kan faa saameget, jeg vil, dernede i Banken nu. Og Afdrag efter Behag. Enten jeg gjør Papiret paa ét eller to tusind, er fra den Side komplet ligegyldigt."

„Saa er det vel egentlig intet at høre dine Forældres Mening om," yttrede Fru Baarvig koldt med stærkt pressede Læber.

Theklas smaa runde sorte Øine blikkede bestemt paa Fruen:

„Lad mig udtrykkelig faa gjøre opmærksom paa, at jeg ikke vil ha det ringeste at sige om, hvormeget Kjel bør kjøbe. Jeg har blot udbedt mig af ham det eneste, at det, der kjøbes, blir efter vor egen Smag."

... „Det er bare det" — blev Kjel ved; han lagde Fingeren paa Næsen og mysede forstaaende hen over dem til Faderen, — „at jeg vinder et Par hundrede — mindst, — er jeg lidt svineheldig, kanske tre, — om jeg skriver to tusind og kjøber med engang en gros."

„Der vilde vist ingen heller end jeg, at Du blev rig, Kjel!" udstødte Fruen med et svært, svært Suk, — „paa alle dine Beregninger og Spekulationer," — lød det halvhøit noget efter.

„Det gaar kanske lidt over det dagligdags Husholdningsknib, Mor ... Spare paa Skillingen og la

hun nok turde eie lidt mere Skjøn og Erfaring, end de tænkte.

Henne i det mørkeste af Værelset, et Stykke bag Gyngestolen, gik Schulteiss frem og tilbage med Hænderne bag under Frakkeskjøderne og præcise smaa Pas, medens der kun var Plads for korte Vendinger.

Han var egentlig bare Øre, — anspændt for at opsnappe af Ord og Antydninger, om hun virkelig skulde ha faat sat igjennem denne høist skjæbnesvangre Idé at tilbringe Vinteren i Hovedstaden under Paavirkning af denne Herr ...

Pludselig gjorde han med et lysende Smil en voldsom braa Omdreining.

... Ikke Tale om nogen Byreise for Minka! —

V.

Kjel var en populær Kar; han kjørte i Visiter med sin Kone, og Vitsen var ved Indtrædelsen stadig den samme friske freidige: — „Ny Bredslæde, ny Bjørneskindsfeld, ny Kone," — han turde ikke sige „ny Mær," som det første Gang i Undfangelsens Øieblik nær havde sluppet ham af Tungen. Men den gule Hoppen var virkelig nykjøbt, og det en Traver, han kunde være bekjendt af, — elleve Kilometer i tre Kvarter — bare halvanden Time om Veien op til Futen.

Deroppe mødte Fogden selv i Gangdøren høitidelig galant, bød Fruen Armen saavelsom Sofaen i Storstuen, satte frem sin bedste Madeira og erklærede, at han vilde gjort ligedan, om hans Kontorist var blet udnævnt til Amtmand, — hvad saa ikke for en ung Dame, der altid havde været hans

Meningsfælle om den eneste Idé, som duede i Tiden, nemlig Ligbrændingen ... Her skulde hun faa se Regnskabet over Omkostningerne nu i fire forskjellige Lande — og Tallet af Ligbrændinger for sidste Aar ...

Under Kjels forskjellige Visiter gik der altid først en Stund med mere eller mindre stiv Holdning og urolige Blikke hen paa Thekla, om hun var fornøiet med, hvordan man placerede hende. Det var saa sin Sag og maatte tages som med en første Gangs Eksersits det at vænne Egnens Fruer til at behandle én, der blot for to Maaneder siden var Guvernante hos Fogden, som en dem i Rang nu helt fuldkommen ligestillet. Erindringen var for ny, og Minerne blev jo her og der endel smilforladte og stramme, naar den nyslagne Frue straks saa afgjort og uden videre søgte frem og nonchalant satte sig akkurat i Sofapladsen.

Kjel fik saa, hvor det passede, sin lille afsides Konference med Husherren ... Anledningen til at faa Penge nu, om De vil ha, — han blinkede lunt, — hos min gode Ven, Bankchefen. — Slægtning af min Hustru ellers ... Han ber mig sige min Mening om Forholdene heroppe, — Vederhæftigheden naturligvis ... Og et lidet Ord af mig nu ... Ja bevars helst, om jeg selv vilde skrive paa, sa han; — men Tak, inderlig Tak skal han ha; jeg forstod Klunkingen. En gammel Ræv, ser De ... Jovist, naar jeg bare vilde skrive paa, ja ... Men, som sagt, mellem os, — lidt Anbefaling fra mig skader ikke nufortiden ... Selvfølgelig rekommenderer jeg ikke andet end det, som er Guld. Og slet ikke er det Guld alt, som glimrer heller, — hvad? — Naaja, det var kun et lidet venskabeligt Vink. — For Mulighed, — for Tilfælde, — saa véd De nu, hvor De har mig."

Med en vis selvfølende mystisk Mine af Affærer blandede man sig saa igjen gemytlig ind i Stuens

hun nok turde eie lidt mere Skjøn og Erfaring, end de tænkte.

Henne i det mørkeste af Værelset, et Stykke bag Gyngestolen, gik Schulteiss frem og tilbage med Hænderne bag under Frakkeskjøderne og præcise smaa Pas, medens der kun var Plads for korte Vendinger.

Han var egentlig bare Øre, — anspændt for at opsnappe af Ord og Antydninger, om hun virkelig skulde ha faat sat igjennem denne høist skjæbnesvangre Idé at tilbringe Vinteren i Hovedstaden under Paavirkning af denne Herr ...

Pludselig gjorde han med et lysende Smil en voldsom braa Omdreining.

... Ikke Tale om nogen Byreise for Minka! —

V.

Kjel var en populær Kar; han kjørte i Visiter med sin Kone, og Vitsen var ved Indtrædelsen stadig den samme friske freidige: — „Ny Bredslæde, ny Bjørneskindsfeld, ny Kone," — han turde ikke sige „ny Mær," som det første Gang i Undfangelsens Øieblik nær havde sluppet ham af Tungen. Men den gule Hoppen var virkelig nykjøbt, og det en Traver, han kunde være bekjendt af, — elleve Kilometer i tre Kvarter — bare halvanden Time om Veien op til Futen.

Deroppe mødte Fogden selv i Gangdøren høitidelig galant, bød Fruen Armen saavelsom Sofaen i Storstuen, satte frem sin bedste Madeira og erklærede, at han vilde gjort ligedan, om hans Kontorist var blet udnævnt til Amtmand, — hvad saa ikke for en ung Dame, der altid havde været hans

Meningsfælle om den eneste Idé, som duede i Tiden, nemlig Ligbrændingen ... Her skulde hun faa se Regnskabet over Omkostningerne nu i fire forskjellige Lande — og Tallet af Ligbrændinger for sidste Aar ...

Under Kjels forskjellige Visiter gik der altid først en Stund med mere eller mindre stiv Holdning og urolige Blikke hen paa Thekla, om hun var fornøiet med, hvordan man placerede hende. Det var saa sin Sag og maatte tages som med en første Gangs Eksersits det at vænne Egnens Fruer til at behandle én, der blot for to Maaneder siden var Guvernante hos Fogden, som en dem i Rang nu helt fuldkommen ligestillet. Erindringen var for ny, og Minerne blev jo her og der endel smilforladte og stramme, naar den nyslagne Frue straks saa afgjort og uden videre søgte frem og nonchalant satte sig akkurat i Sofapladsen.

Kjel fik saa, hvor det passede, sin lille afsides Konference med Husherren ... Anledningen til at faa Penge nu, om De vil ha, — han blinkede lunt, — hos min gode Ven, Bankchefen. — Slægtning af min Hustru ellers ... Han ber mig sige min Mening om Forholdene heroppe, — Vederhæftigheden naturligvis ... Og et lidet Ord af mig nu ... Ja bevars helst, om jeg selv vilde skrive paa, sa han; — men Tak, inderlig Tak skal han ha; jeg forstod Klunkingen. En gammel Ræv, ser De ... Jovist, naar jeg bare vilde skrive paa, ja ... Men, som sagt, mellem os, — lidt Anbefaling fra mig skader ikke nufortiden ... Selvfølgelig rekommenderer jeg ikke andet end det, som er Guld. Og slet ikke er det Guld alt, som glimrer heller, — hvad? — Naaja, det var kun et lidet venskabeligt Vink. — For Mulighed, — for Tilfælde, — saa véd De nu, hvor De har mig."

Med en vis selvfølende mystisk Mine af Affærer blandede man sig saa igjen gemytlig ind i Stuens

private Hygge, hvor Thekla unægtelig virkede noget kjøligt, ikke mindre ved sit Velstandsfruetoilette og de lange elegante Hansker end ved visse overlegne Orienteringer over høiere Interesser.

Men Thekla agtede nu engang ikke at bøie sig for Fruerne. Hun var aldeles bestemt paa at gjennemføre Kampen.

„Nu staar de fromme Forældrene naturligvis i den Formening, at jeg ikke har bestilt andet end turet den ganske Tid, hvad?" — forlød det under et af Kjels Besøg hjemme saadan i Fortrolighed til Fatter og Mutter. „Nehei ... Jeg har faat dannet et Kompagni om at kjøbe hele Svartskogen, elleve tusind Maal.

Blir Du forskrækket nu, Mor? — Nei jeg er ikke med i det, Du, — at sige, hvis jeg ikke vil. — Det blir nu mig, som skaffer Pengene i Byen til nogle af Kjøberne, — — bereder Muligheden — —.

Nei jeg er ikke med ... Der er bare ét, jeg har betinget mig, — bare den Smaating, at alt Tømmeret skal skjæres paa mit Sagbrug, — saadan femten hundrede Tylfter i Løbet dette og næste Aar."

„Men dette høres jo godt, — fornuftigt, Baarvig," — udbrast Fru Bente med Taarer i Øinene.

„Nei hør Fruen, Du — hæver hun ikke Blikket imod Loftet fordi hun opdager, at hendes Søn har Vet i Skallen."

„Og ingen Risiko, Kjel?" prøvede Bente ham igjen.

„Ingen Mor, — — bare, at jeg kan notere den dobbelte Fortjeneste paa det, naar vi faar Jernbanen færdig."

Bente græd.

„Jeg trængte saa til at høre lidt godt, kjære

Gutten min," — hulkede hun. Hun fattede sig og forlod Stuen.

„Mor er blet saa nervøs, skal jeg si Dig, Kjel," sa Doktoren. „Vi maa skaane hende ... Det er vel denne fornøielige Endre, som tar Livet af hende. Jeg vil aldrig spørge efter, hvormeget hun har igjen af Pengene, de to tusind; det vil krænke hende. Kan Du faa det fint ud af hende, saa sig mig det; men ikke idag, — hun taaler ikke mere nu."

„Pyh, saa kan da jeg spæde lidt til. Galere er det vel ikke end at underholde et enkelt Menneske med nogle Maanedspenge, til vi faar se noget bortimod et Resultat, Far. Han er gæl'n naturligvis. Men saa kan hans egen Familie da ikke straks dømme ham paa Daarehuset heller, uden at han har faat prøvet sig. — Pinedød saa Synd i Mor. Og hun har storartet Skjøn, naar det kniber. Se nu bare dette med Svartskogen, — hun tog det straks, — med et Glimt!" ... — — —

— — „Naa, der kan Du se, Bente," — lød det bagefter, — „havde jeg Ret eller ikke, da jeg sa, at Kjel vilde bli sig selv igjen, naar han blev gift. Nu gaar Sagskuren, saa Flisen fyger. Ordentlig opmuntrende, Du, at staa og se paa Lysningen dernedefra om Kvældene, før én lægger sig."

„Ja, det synes virkelig, som det gaar nu," indrømmede Bente tankefuld. — —

— Kjels Hvedebrødsdage havde varet med allehaande Visiter og Besøg udover helt, til Slæden i Vaarsmeltingen begyndte at skure paa den ene Meien.

Over fra Jernbaneanlægget paa den anden Siden af Elven var Arbeidet alt begyndt, og peb og peb det nu i Tide og Utide. Skarpe korte Hvin, lange vedholdende Signaler, dump Dundren af Dynamitsprængninger, som om der stadig skulde være noget paafærde, urode den vante Landsens Stilhed, og jog Folk nervøst op af deres Søvn om Natten.

Schulteiss fordrog ikke denne Piben:

Han stansede midt i Lektiehøringen og trak op det ene Ben og gren, som det gik ham gjennem Marv og Krop.

Aa, hvor han af sit inderste Hjerte hadede dette Ul! Han skar Tænder og klemte Neglene ind i Haanden ...

Minka var pludselig blevet promptere end nogensinde med at gaa de Morgenture, hendes Far havde indskjærpet. Schulteiss hørte hende nedenunder, naar hun tidlig om Morgenen tog de ny elegante Halvgaloscher paa, som Kjel havde foræret hende, og skyndte sig ud af Gangen. I den raske Kaabe og med det flatterende Slør paa Hatten for Solbranden, som saa let vilde sætte Fregner, forsvandt hun i de forskjelligste Retninger, — nordover mod Lensmandsgaarden, i Skogveiene hen til Husmandspladsene eller nedover mod Bruget.

Lidt efter steg Schulteiss med tilbagetrængt omskuende Jægermine og skyndsomme Skridt ned ad Gadedørtrappen.

Han gik i Diagonaler, — skraade langs Aassiden, tog Gangstien bag Gjerdet eller skjød tvertover Doktormyren og rundt Bakken bag Lysthushaugen. Det gjaldt at komme ubemærket til et Punkt, hvor han beherskede Stillingen, hvor han kunde iagttage Minka. For, i hvad Retning, hun tog, — det endte ufravigelig i Landeveien henimod Jernbanebroen.

Did havde hun spadseret i forrige Uge hver Morgen og altid været saa ivrig paa at faa Berthea med sig. Det var først fra Dagen før iforgaars, da Hr. Varberg havde præsenteret sin Person ved Enden af Broen og geleidet dem saa galant paa Tilbageveien, at hun havde fundet det rigtigst for Sundheden at staa saa tidlig op, at Søsteren ikke brød sig om at bli med. — —

Og virkelig, — hans skarpe Blik lod sig aldrig

skuffe, — Hr. Varberg kom ogsaa idag imod hende fra nogen Kant over eller under Broen og gjorde hende Følge tilbage.

Joho, — akkurat saa langt, at de ikke kunde ses fra Vinduerne hjemme paa Elvsæt, — did og ikke længere ... Mærkelig nok, akkurat did, — han skulde endogsaa kunne beregne Linien ...

Og der blev de staaende, — hvorfor ikke de tyve, tredive Skridt længere frem, helt hen til Grinden? — Og der vilde de, som det lod, blet staaende, om ikke Frøken Minka — saare heldigt for, hvad der var passende, — saa bestemt maatte være hjemme Klokken otte og skjænke The til Frokosten ...

E—ndelig Farvel!

Og i lange Skridt pa'ede han Diagonalen hjemover for der som tilfældigvis at kunne møde hende i Gangen eller paa Trappen og i skjælvende Angst læse, gjætte af hendes hemmelighedsfuldt tindrende Øine og oplivede Mine, om det var Diagonalen, — den lige strake ned til Elven, — han havde at styrte afsted ... Han saa den saa tydelig som en Blækstreg over Sneen gaa bent, direkte hen til de hvidgrønne Isstykker, som brød sig halvsmeltede i Strømmen med det sorte Mørke under.

Bagefter studerede han oppe paa sit Værelse med opklorede Haandbager ... Var der sket noget ... Var hun tabt for ham ... Eller blot paa Veie til det ... Og han hengav sig skridtende frem og tilbage til rasende, brølende Fantasier. Han skulde ... H—an skulde ...

Om Eftermiddagen listede Minka sig op paa Gulsalen. Hun stod ved det borterste Vindu, hvorfra hun kunde se i det lysegraa Grustag derover ved Gjennemskjæringen ... Sektionschefen Varberg havde sit Kvarter kun en knap Halvmil søndenfor paa en Bondegaard ved Elven.

Hun lyttede og lyttede ... Det fo'r gjennem hende, hvergang Damppiben deroverfra kløvede Luften,

som der laa mystiske Meddelelser i den, — Fløiten ... hidsige, korte Stød ... lange, melankolsk klagende ... pludselig vilde truende, fyldte af en Villiekraft, der tvang uimodstaalig ... De sislede og hvislede ondskabsfuldt, giftig haanende med langt udtrukne Efterlyd ...

Naar Jerbaneulet skar i den lave, lange, vedholdende Tone, hørte hun til i bleg Ekstase ...

Det var hans Villie, som byggede Bro i Luften over til hende. Hun saa den spinde sig i et fint Netværk som af Skygger. Og hun skulde gaa bare paa Kraften af hans Villie, paa høiere og høiere Buer gjennem Luften ...

Lyden fløi op i vildthvinende Angst, — og saa blev det med ét stille.

Det var hendes Skyld. Hun var ikke godt nok Medium, — aarkede ikke at modta hele Villien.

Dybt under strømmede svimmelt den svarte, fossende Elv ...

Og videre maatte hun igjen prøve sig ud paa Villiebroen.

For det hvinede paany op og skingrede tvingende, overmægtigt.

Hun svævede og svævede, til hun pludselig med en umaadelig Rædsel opdagede, at hun ikke længere tilhørte sig selv, — at hun holdt paa at gaa over i en andens — i hans Væsen og Villie ... forsvinde, fortabe sin Sjæl, — ubønhørligt, uigjenkaldeligt ...

Hun saa hans Ansigt med det tilslørede gaadefulde Smil fra igaar, som sa, at Magten var saa sikkert hans.

— — Idag kom Varberg pludselig efter Middagen ind i Stuen, hvor Fruen og Minka sad, og spurgte efter Doktoren, som han vidste ventedes hjem. En af hans Jernbanearbeidere havde forslaat sig og trængte Tilsyn.

Han saa sig om, — det var, som han vilde trænge igjennem Døraabningen ogsaa til Spisestuen,

— naturligvis, om Thekla var heroppe. — Kjedeligt, at han ikke kunde fordrage hende, tænkte Minka. Men hun var virkelig saa uforstaaende lige over for alt hans. Og lidt forandret og *gift* var hun nu ogsaa, bare optat af sit Fruevæsen.

Han vilde bie, sa han, til Doktoren kom, — vilde ikke forstyrre, — bad Fru Baarvig om at faa sidde og læse Husets Aviser saalænge. Imellem tog han op en Notitsebog og gav sig til at regne ivrigt, som det syntes, med Tankerne travlt optagne af Ting eller Arbeider derover ved Jernbanen.

Berthea kom og hviskede en Besked til Moderen, saa hun reiste sig og gik ud.

Minka vidste, at Berthea og Massi passede paa inde i det andet Værelse, og at det var et Krigspuds af Berthea for at faa Moderen ud. Hendes livlige Aand fantaserede naturligvis; hun var blet saa mærkværdig delikat med ikke længere at paatvinge hende sit Følgeskab om Morgenerne ...

Det gik i Døren derinde og knirkede et Par Gange af nogle forsigtige Mandsskridt over Gulvet ... Huf, var nu Schulteiss ogsaa ude med sin ufordragelige Iversyge.

Hun vilde reist sig; men forhindredes ved, at Varbergs Øine under Beregningerne som uvilkaarlig blev hængende ved hende, — de stirrede borte i Tanker underlig skarpe med et blaagraat Lys skimrende langt indefra ...

Og gjentagende fæstede de sig ved hende ... længere og længere ...

Notitsebogen laa paa Bordet inde i en halvlys Solstrime fra Vinduet, og Haanden med Blyanten hvilte paa den. Blikket var saa aandsfraværende hensunket, at hun ikke kunde unddrage sig det. Det var som inde fra hans Drømmeliv til noget langt inde i hendes Væsen.

Hun fulgte hans villieløse Haand. Det syntes, som Blyanten begyndte at føre Skrifttræk, — at

skrive — langsomt, — Bogstav efter Bogstav ... blev til en hel Linie, tydeligt, stort. Og som ved et Ryk førtes Haanden nu tilbage. Der begyndte en ny Linie — og atter en ny ...

Det var, som alt indeni hende var under en lammende Halvsøvn — umuligt at rive sig løs ... Bogstaverne svimlede henne paa Bordet op klare, som om hun saa i halv forvildende, forstørrende Briller. Hun syntes næsten, hun saa en lysegraa Taagehaand ud af Solstrimen hen mod Blyanten.

Uden at vide det var hun borte hos ham og heldede sig over hans Skulder.

Hun læste:

„Din Fylgje taler med hendes Fylgje det, I endnu ikke selv forstaar."

Hun saa ind i det underlige Dyb i hans gnistrende Øine, følte, han slog Armen om hendes Liv og drog hende ned paa sit Fang, og, inden hun tænkte paa at afværge det, trykkede han et heftigt Kys paa hendes Læber.

Hun stirrede overrumplet stivt forfærdet paa ham og undersøgende som ved et pludselig opglimtende Magnesialys — hans Ansigt og Person, om han — han, — virkelig — virkelig var den Mand, hun vilde hengi sig til. Ved det halvlegende sikkre Smil, der hvilte paa hende, steg der op en Angst.

Den kom som en pludselig Panik igjen denne Følelse af Rædsel for, at hun kanske holdt paa at fortabe sin Person — blive mystisk bundet ved noget Afgjør udenfor hendes egen Magt og Villie.

Hun stødte ham fra sig med et lidet Skrig, saa sig forvildet mod Døren; men hørte idetsamme Moderen komme, og satte sig hastig ophidset og rød neddukket i sin Søm bag Pladen ved Sybordet.

Hun fik under Forfjamselsen og Frygten for, hvad Moderen kunde have mærket, knap Tanke for sig til at forbløffes over Varbergs Koldblodighed. Uforstyrret koldt vendte han sig kun halvt om til

Fru Baarvig som med Øinene endnu ned i Notitsebogen, og sa, medens et tilsløret dirrende Blik skjød over til Minka:

„Jeg har faat nyttet Tiden godt, Frue, — fundet hele Beregningen paa en Jernbanekurve her nordenfor" ... — —

— Medens Fru Baarvig stod over Jordbærsyltningen om Eftermiddagen, gik de bekymrede Tanker for Minka i hende.

Hun var saa alt for let tilgjængelig. Den ene glødende Interesse afløste den anden. Nu var det, som Skrivningen var kommet aldeles bort, og hele Ærgjerrigheden der. Disse stedse hyppigere Tilnærmelser til Huset og Datteren fra Varbergs Side kunde nok føre til mere. Han var just ikke den, hun havde tænkt sig for Minka, — gav ikke Indtryk af at kunne offre meget i et Forhold. Hverken egentlig blød eller bøielig. Men han var dog en dygtig, energisk ung Mand. Ialfald ærlig og helt greben af disse spiritistiske Ideer. Og nogen, som kunde holde af hende som den stakkars, — stakkars — Schulteiss, vilde Minka alligevel aldrig finde ...

— Doktoren lod længe vente paa sig. Han maatte være kaldt i Praksis noget andetsteds hen, og Varberg blev der udover Aftenen fordybet i spiritistisk Underholdning med Minka.

Schulteiss var dem en urolig Aand. Han gled ind i Stuen og ud af Stuen haardnakket overholdende en antipatisk Taushed mod Varberg, der øiensynlig gjennemskuede ham og morede sig med at opægge ham ved stedse mere interesserede og varme Henvendelser til Minka.

Schulteiss lod sig aldrig skuffe. Han havde taget sin egen Tæft af, at her var noget i Luften. Disse underlige Svar fra Minkas Side til Varberg, — det lod virkelig til, at de førte en egen dybt interesseret Guerillakrig med hinanden. Hun laante ham snart fornærmede, snart udfordrende Blikke, og —

det var ikke til at ta feil af, — hun skalv paa Haanden og skiftede Farve, da hun med en tilgjort Mine rakte ham Thekoppen.

Schulteisses Irritabilitet var fra tidlig i Eftermiddag i stadig Stigende. Han skulde, — ha—n vilde, — ganske — ganske ligegyldig — ganske gelassent — som intet var, — intellektuelt reducere, — knuse — denne Ubetydelighed ... Lige for Minkas Øine afklæ—æde denne damehypnotiserende Lægprædikant, som sad der og bredede sig for hele Familien over Foreteelser og Muligheder i den mystiske Verden saa tørt, korthodet haandgribeligt, som det kunde være om Dørstolper og Vinduer. Men dette skulde ha en Ende! ...

„Tillad mig," — fræsede han pludselig med en sødblid Mine til et Par glubende Øine, — „jeg vil tro, at De, Hr. Varberg, personlig kan være i Besiddelse af baade magnetiske og hypnotiske Kapaciteter. De findes ellers hos saa mange. Mit eget Blik for Eksempel" ... Han saa vist, stivt hen paa Minka. „Men en dybere videnskabelig — tillad, at jeg betviler ... Jeg har tilfældigvis — ehe — mine Studier over denne Materie og kan udtale, at man er alt andet end tilbunds i den i en Haandevending, — saa lønsom den kan være for Populærfilosofer" ...

„Bukker mig for Deres lærde Bevidsthed, Hr. Schulteiss," nikkede Varberg spydig uden at lade sig afbryde i sit Foredrag. „Vi staar foran Undersøgelser om en endnu mere vidtrækkende *Struggle for the life* og Kamp om Førstepladsen, end vi hidtil har kjendt," — vedblev han. „Den stærke tvinger den mindre stærke uafhængig af Rummet, kun ved Villiekraften."

Minka følte et Blik fra ham gjennem Halvmørket over til sig i Ovnsskyggen.

„Ihi—i, ja," — hvinede Schulteiss op, „og saa faar vi en hel fantastisk Aandetro opreist paa en Videnskab om Nervefysiologien!"

„Jeg mener udelukkende, hvad vi erfarer, Hr. Schulteiss, — ad videnskabelig Methode. Viser Eksperimentet mig en Indianer, tror jeg, det er en Indianer, og afslører det mig en Aand, viger jeg ikke tilbage for det Faktum heller."

„Tillad mig," — bukkede Schulteiss elskværdig bidsk med sit dybest indsigende Vrid paa Nakken, — „denne videnskabelige Erfa—ringsmaade, — det kommer saa høilig an paa, hvem der haandterer den. I en Fantasts Haand vil den saa let yngle en hel Fantasiverden fuld af aandelige Indianere," — han sigtede over til Minka, om det slog an, — „Geister med alleslags baade Hoder og Haler, — som det noksom har vist sig ... Og Tilhængere blir der nok af, — Fantasi taler, som De noksom véd, til Fantasi, Hr. Varberg. Det tænder som en Ild, indtil det blir en hel Aandsrid. Vi faar Angekokker og Troldmænd i det daglige Liv, en Fylde af Lægprædikanter for Sagen og alskens magnetisk begavede Kapaciteter, der udretter Vidundere paa nervesvage, — og — og særlig i den hypnotiske Damepraksis ... Høist fa—rlige Individer, Hr. Varberg!"

„Skal kun bemærke," affeiede Varberg med skjult Heftighed, — „at den psykiske Energi er Menneskehedens sidste store Opdagelse, — mod den Kraft synes Dampens og Elektricitetens for intet at regne."

Schulteiss braavendte og mysede ironisk hen paa ham:

„Har læst det, — har læst det, — ehe — he — alt i tre Indledninger til spiritistiske Værker, — de selvsamme smukke Udtryk, Hr. Varberg, — virkelig de samme Ord — om disse Villiens overnaturlige Undere. De gjør altid Effekt paa Galleriet. Men det, Videnskaben slaar fast, kan *eo ipso* ikke ligge udenfor vore Erkjendelses midler, som ved Eksperimentet kun kan være vor materielle Sansning. En immateriel Aand befinder sig absolut udenfor

Stregen, Hr. Varberg. Jeg kan mulig tro paa dens Eksistens, men aldrig sanse den."

„Man kan endogsaa fotografere den," oplyste Varberg som kjed og ligegyldig.

„U—undskyld, at jeg ogsaa her tillader mig at trænge lidt dybere ind i Materien, Hr. Varberg. Der er egentlig intet rationelt iveien for, at vore Forestillinger skulde kunne fotograferes. Hukommelsen er, som bekjendt, en Fotografikasse fuld af lagvise Billeder, som Fantasien skaber, og Fotografien burde kunne opfange, — v a r de blot tilstrækkelig intense. Islænderne ser i deres „Skinlæka" Billedet af en fraværende. Nogen, som tænker paa én, viser sig i Dødsøieblikket. Det er alt energiske Villiestrømninger, som man maa antage ved en eller anden ukjendt Lov, ligsom Elektriciteten, forplanter Forestillingerne uafhængig af vore vanlige Begreber om Tid og Rum. Men Videnskaben — Videnskaben, Hr. Varberg, — véd aldeles intet om hverken Geister eller „Geister, som skriver". Den holder sig fremdeles til Sandsynligheden af, at disse Fænomener skyldes vor egen ubevidste Produktion."

„De taler som en vel indreden Universitetsprofessor, Hr. Schulteiss. Men, ser De, Doktrinernes og Skrollerternes Tid" —

„Demokratisere Videnskaben, mener De. Jaha ...... Den psykiske Kraft skulde være en ny Opfindelse," braastansede han saa igjen midt paa Gulvet. „Som om ikke al Mythologi og Bibel er fulde af den! Appolonius af Tyane, Aleksander Aboniticus og hele Rækken af Mirakelmagere omkring Kristi Tid. De skulde studere de Sager, Hr. Varberg, og De vilde forundre Dem over hvad for oldgraa Erfaringer, man tillader sig at opføre som ny, — splinterny — —. Ikke at tale om Beretningen om *Simon Magus*, som De naturligvis kjender ... Naa — ehe, — ikke, — — han nævnes blandt andet i Apostlernes Gjerninger, *Akta apostolorum*" ...

Schulteiss nød og solede sig omskuende i Følelsen af, at han seirede i Minkas Øine; hans Fistelstemme og pludselige Positurer blev stedse mere outrerede.

„Den Mand kunde ifølge Tidens Vidnesbyrd eftergjøre alle Undere, — viste sig samtidig paa forskjellige Steder, kunde se, hvad der foregik i det fjerne, forsvandt lige for Øinene paa sine Dommere og saa videre og saa videre. Da han udbredte falsk Lære, fulgte St. Peter ham ifølge Kirkehistorien til Rom for at bekjæmpe ham. Der steg Simon Magus op i Luften for Keiser Neros Øine, — i Paranthes sagt, det samme Kunststykke, som udføres af de indiske Fakirer. Men, hedder det, da Sankt Peter bad imod ham, og drog ham ved sin høiere Kraft, styrtede han til Jorden og omkom. Og saa udgi, — udkramme, — udbasunere det som noget nyt! — den Kraft, som Jesus alt for atten hundrede Aar siden har karakteriseret som den, der flytter Bjerge" ...

I sin Seiersbevidsthed skrævede og steg han mysende i Loftet med lange demonstrative Pas frem og tilbage.

Varberg var blet noget hed i Hodet; men smilte med stigende Spot til hans Figur og Stillinger, som han lod til at bese i yderste Forbauselse.

... „Virkelig" — bævede det med dybeste Foragt i Tonen, — „det, jeg vil kalde en lav — høist ordinær — Apparition i Tiden, Hr. Varberg, — denne almindelige Bolten i Djævlebesværgelse, Aandemanen og mystisk Overtro, som altid har tilhørt Halvdannelsens Fantasier i Gjæringstiderne om en stor opdukkende Sandhed. Jeg vilde, — jeg mener ingen specielt," — skreg han, — „jeg hentyder absolut kun til Meningsretningen. Jeg vilde virkelig ikke nedlade mig til at mænge min Person med denne banale — vulgære — Døgnbølge, — besmitte, drukne — selvmyrde" ... Han saa sig dukkende i Knæerne

om op i Loftet, som han vilde udtrykke en Hængning.

Varberg magede sig tilbage i Stolen, som han ret nød Skuespillet. Hans kritiske Reflektioner forraadte sig af og til i et Blik over til Minka og Berthea, fuldt af opdæmmet Harcellas.

„Høist interessant" blinkede han uforskammet ... „ „Den jaloux Filosof", — prægtig Titel paa et Theaterstykke" ...

Minka opfangede i det samme et saa tirrende Smil hen paa sig, som han aldeles ikke betvilte ogsaa hendes — Elevens, — enthusiastiske blinde Beundring for Læreren, og at hun nok kunde faa sin Rolle i det.

... „Før jeg vilde være med paa denne almindelige idiotiske Massedans, — denne Ca—ancan" ... trippede og sparkede Schulteiss.

„Kunde De ikke la være at akkompagnere Deres Foredrag med Dans ogsaa!" — brast Minka nu løs, hun fo'r op og skjød utaalmodig Stolen tilbage. „Dette er virkelig ikke til at holde ud" ...

Schulteiss blev staaende og stirre paa hende med et forvildet Udtryk, som han dalte fra sin Høide gjennem mange Rum. Han sank langsomt fra Stillingen, og Minen blev forvirret, fjollet. Han havde øiensynlig Møie med at fatte eller optage dette i sig.

„Jeg hævder, — hævder — mit Standpunkt!" — hvinte han ude af sig selv med en pludselig Opblussen og slog truende ud med knyttet Næve.

Ingen svarede, og han stod og stirrede og saa sig om i pinlig Taushed.

Med et sky Blik paa Minka stammede han saa næsten lydløst:

„Jeg — forstaar ... Jeg skal — ikke besvære med min Nærværelse."

Han sendte Varberg et halvvovet rasende indbidt Øiekast og famlede ud af Døren.

Fru Baarvig var lige i Hælene paa ham op af Trappen.

„Schulteiss, Schulteiss, — De maa ikke ta det saa" — —

Han hørte ikke, fo'r ind paa sit Værelse og kastede sig paa Ansigtet i Sengen.

„Schulteiss, siger jeg Dem, De skal ikke ta det saa, — bry Dem om et overilet Ord" ...

Schulteiss grov Ansigtet ned i Puden.

... „De, som forstaar at tale saa udmærket for Dem" ...

Pukkelen begyndte at gjøre nogle Bevægelser og Ryk, der hørtes nogle kvalte, undertrykte Lyd, som en ufuldkommen Hulken —

Den tiltog og tiltog, indtil det blev en vild Brølen. Fru Baarvig blev siddende ved Sengekanten; hun holdt hans Haand, som laa bag over, og slap den ikke.

„De tar det saa altfor heftig," kom det, da der igjen blev Lyd for et Ord, — „De, som var saa overlegen, seirede saa totalt."

Intet Svar.

„Jeg siger Dem jo, jeg syntes helt fra Begyndelsen af, at De var aldeles Herre over Materien. Tingen er og blir, at De vandt, Schulteiss."

Schulteiss stønnede og vendte lidt paa Hodet ...

„Ja, det er nu Deres Mening, Frue" ...

Han vilde ned i Puden igjen. Men Fru Bente klappede ham beroligende over Skulderen.

Det gjorde en pludselig Virkning, at hun saadan rørte ved hans Vanførhed, og han sad i samme Øieblik med Benene udover Sengekanten.

... „Deres Mening, Frue. De er det Menneske, jeg har mest Respekt for i Verden ... Tillad mig, undskyld" ...

„Jeg kan nok forsikkre Dem," sa hun og reiste sig, — „at dette igrunden ogsaa er Minkas Mening."

„Tro—r De .. Kunde De tænke Dem det, Frue" ...

„Jeg saa jo saa godt, hvad hun mente under Disputen," stadfæstede hun.

„Iagttog — saa — De ogsaa det, Frue, — at hun —"

„Ikke Spørgsmaal om det, Schulteiss."

„De tror, Frue, at Minka virkelig — alligevel — paaskjønnede, — jeg mener i nogen Maade alligevel heldede til mine Anskuelser" ...

„Ganske sikkert, Schulteiss."

„Jeg vil betro Dem, Frue, at jeg med Flid har søgt Anledningen til at undergrave denne Hr. Varbergs høist skadelige Indflydelse paa Minkas Nerver. Ingen god Karakter heller ... nok saa fordægtig" ...

Fru Bente stod, som hun betænkte sig lidt.

„De har jo ogsaa Deres store Del i Minkas Opdragelse, Schulteiss. Jeg véd ikke, om det gaar Dem som mig, at vi kan ha lidt formeget af den Følelse, at vi eier hende. Det er saa galt, jeg véd det; og alligevel, jeg ligesom gruer mig til, at hun nogengang skal skilles fra mig. Og De, mente jeg, kunde kanske forstaa just dette, Schulteiss. Jeg tænker ofte ved mig selv, at jeg ikke maa være for egoistisk, — maa øve mig itide til at møde det uundgaaelige" ...

Han stirrede i, hvad hun kunde mene, og hans Ansigt fik mere og mere et grotesk Udtryk af Forfærdelse. Lidenskabelig ivrende udbrød han:

„Men Minka — Minka. Det tør ikke glemmes — ikke lades afsyne, at hun i ét og alt er et Undtagelsesvæsen, som der maa holdes Haand over, — dobbelt Haand over, — særlig hegnes om —. En høist eiendommelig, zart og tender — en udvalgt Natur. Saa fin modtagelig for al Farve, saa let henførlig ... en isandhed fænomenal Evne til at opfange alle Tidens Ideer. En sublim, kostelig Egenskab. Men fa—a—r-

lig, — hendes store, store Fare, den, Deres Moderøie ikke har kunet undgaa at bemærke, som lader hende for en Tid — visselig kun for en Tid, — blændes af enhver Fremtræden, der forstaar at omgi sig med et idealt Skjær. Jeg ser Afgrunden gabe under hendes intet anende Trin. Og, at jeg idag som en Curtius, blind for Undergangen, styrtede mig i den, — jeg angrer det ikke, — jeg vilde styrte mig tusind Gange, kunde jeg aabne hendes Øine." Han strakte Armene vildt ud —. „Denne Hr. Varberg, — en overfladisk Humbugmager" ...

„Ja, jeg véd, De mener det saa godt, Schulteiss ... En Moder og en aandelig Opdrager faar det ikke bedre, — resignere — leve paa Erindringen ... og hvad godt, vi kan ha git hende. Man faar gjøre sig det op" ...

Det lød vemodig, som hun bød Trøst for en fælles Skjæbne.

Hun var næsten ude af Døren, da hun igjen aabnede den:

„Jeg tænker rigtig paa, Schulteiss," lød det straffende, — „De er sandelig lidt for ligegyldig med Deres Udseende. Jeg véd jo, De behøver ikke at bry Dem med saadant noget og kan overse det. Men alligevel, De faar være lidt forfængelig, De ogsaa. Jeg har et vakkert rødt Slips nede i Komoden, som Baarvig ikke vil ha, han liker ikke Farven. Det skal De rigtig bruge, Schulteiss. Det vil klæde Dem akkurat, — rigtig udmærket. Jeg sender det op til Dem, jeg" ...

Døren faldt igjen.

Schulteiss gjorde nogle ubestemte Vendinger; men stansede med optrukne Læber. Han svingede ind foran det lille lakerede Speil, trak Linnedet op i Halskrogen, rettede sig og satte Hage til, knappede Frakken høit og helt op i Brystet og aabnede den igjen ...

Det er friske Farver, man skal ha ... Fru Baar-

vigs Øie har straks begrebet det, — rødt, — blodrødt radikalt, — harmoniserende paa én Gang baade med Person og Anskuelser ...

Gjælder ogsaa i det ydre at fange Opmærksomhed og Fantasi ...

Der fulgte, under stadige Forandringer og Rettelser ved Hals og Bryst, en Række Minespil, — pathetisk truende, intelligent fine, underfundig blide og spydige, fornemt nedblikkende, napoleonsk korte, af og til med en Gestikulation og halvhøie Udbrud: — „aandelige Indianere ... hypnotiserende Damepraktikanter ... Ehe, — ehe — man rammede — blottede den overfladiske Uvidenhed ... satte Staalet ind ... dødende ... lige ind i de mørke Punkter" ...

VI.

„Sover han endnu, Bente?"

„Nei, Endre er oppe," — svarede hun lidt nølende.

„Hyggelig Overraskelse, Du, — faa sin ældste Søn tilgaards efter en saa vellykket Reise ... Nei nei nei, — neigu, om jeg bebreider Dig noget, Bente! De stakkars to tusind Kronerne, Du tænker paa, er saa alligevel det mindste her. Ja, Du faar nu lægge til et Plus af alle de endnu ubetalte Regninger, som vil komme. Men, sér Du, just en slig Mor kan en slig Søn pine Sjælen ud af Livet paa, misbruge og udnytte til sidste Trevl."

„Jeg kan sige Dig, at jeg har talt længe med ham inat, Baarvig. Han var saa ulykkelig, — især for os, som han sa, han havde udsuget og skuffet."

„Ja, de er altid svært villige til at erkjende

sine Synder, den Sort ... Generer dem aldrig at lægge sin Jammerlighed for Dagen."

„Vær ikke haard, Baarvig. Han vil arbeide, undervise heroppe i Egnen, indtil han kan faa noget. Han lægger ikke Skjul paa det for sig selv, han betragter sig som den, der har gjort Fallit og bare vil redde Levningerne. Med sin Sang som Bihjælp mener han, at han uden stor Vanskelighed vil kunne drive det til noget som Skuespiller. Det har altid, siger han, mere været hans dramatiske Talent end netop Sangen, man har udhævet hos ham."

„Altsaa, — nu er det Skuespiller! — Haa, haa, haa", — pustede Doktoren tungt, medens han drev henover Gulvet.

„Lad os huske paa, han drikker ikke, er meget sober og afholdende" lagde Fruen ind.

„Jeg véd, hvad jeg véd, kjære Bente ... en kronisk Tilstand af Nervesvækkelse med eksalteret Funktioneren af Indbildningskraften. I min Tid drak de. Nutildags er de forfaldne til deres vekslende fikse Ideer. Bare de forrige omvankende fordrukne Genier op igjen i ny Skikkelse! De aarker allesammen bare ikke det ene fornødne, at arbeide, — bestille noget. De vender hjem til Fædrehuset med regelmæssige Mellemrum saa sikkert som Almanakken, — uden Klæder og Helse, for hver Gang at udstyres paany og opmuntres og sættes paa Fode. — Kan det, kan det altsammen, Bente. Det er længst forbi med de Tider, da der kunde sprades og ageres interessant forlorent Geni paa det. Det er nu indregistreret som en fast Sygdom. De har en saadan Person slængende noget hvert Steds bortover i Familierne."

„Jeg mener, Du vil ta Livet af mig, Baarvig, — rent ud sætte Panik i mig. Saa vidt er det da med Guds Hjælp ikke gaat med Endre. Naar han

kommer i regelmæssigt Arbeide og Gjænge igjen, saa" —

Doktoren saa paa hende med et eget hastigt Udtryk:

„Joho! — naar Fyren mærker, det blir Arbeide, saa — hu—um ...... Jaja, prøv Du, — det er under alle Omstændigheder det eneste, vi har at gjøre. Sy og klæ ham op, — arranger for ham. Men bland ikke mig ind i det. — Og hør, Bente, la ham ha spist Frokost inde i Stuen, før han kommer til mig."

Bente saa uvis paa ham.

„Jeg vil ikke ha nogen Oprigtighed eller Skrøbeligheds Opladelse af ham, forstaar Du. Faar han først Privilegium paa at være ynkelig, — paa at drive om som en anden hjælpeløs læk Baad, saa — ja saa," — han slog ud med Haanden, — „er Potten ude."

— — „Naa, kommer ikke Geniet ned, skal bli morsomt at se ham," hørte Doktoren Kjels Stemme i Stuen, da Bente var gaat.

Saa lød der Snakken og Hilsener, og Kjel var meget fornøielig broderlig høirøstet.

Doktoren bladede i en Journal, dyppede Pennen og lagde den bort igjen.

Det bankede, og Døren aabnedes sagte:

„Forstyrrer Dig vel ikke, Far ... Ja her er jeg da —."

„Velkommen skal Du være."

„Ja — ja, det er just ikke med Laurbær, jeg vender hjem denne Gang," sa han og satte sig stille hen i en Stol; — „men saa faar Du bære over med mig."

„Laurbær, — Laurbær ...? Gudbevares, jeg har nok aldrig forlangt saa stort af Dig, Gutten min. Laurbær, det er nu sligt for bare én og to i Landet."

Endres elegante lange Person gjorde et Kast med Overkroppen, og han strøg op i sit smukke mørke Haar:

„Nei, nei, man bør overhodet ikke skryde af det, man ikke har faat."

„Du skal gi Dig paa den Kirketaarnstil nu, Endre, synes jeg. Ta det greit og praktisk, Gut, — som Stillingen er."

„Aa javist, Far, tror Du ikke, jeg ser det," — brød Endre lidenskabelig ud. „Dersom Du vidste, hvor mangen Nat jeg har ligget vaagen og tænkt og maalt mine Kræfter og Chancer og grædt og været saa fortvilet, at" —

„Ja, jeg var ogsaa fortvilet, Du, da Pengene slap op for mig to Aar før Eksamen. Men saa begreb jeg, at der betalte mig ingen for det, og at jeg sjøl fik være Kar og tjene Pengene. Saa gik jeg først ind paa et Kontor, hvor jeg maatte slæbe ti Timer om Dagen, og saa ud som Huslærer. Det sidste, jeg kunde falde paa, var at ynke mig, Du."

„Tror Du, jeg ..." fo'r Endre op, „vil gaa her og tigge, saa tar Du feil af mig, Far. Før kreperer jeg, — før," — han knyttede Næven, — „drog jeg Sten."

„Gad gjerne se det, Endre, at Du var den Kar, som tog et Tag for din økonomiske Uafhængighed. For Snak og Prat og alt det ... Naa, hvad tænker Du saa paa at gjøre? Jeg kan sige Dig, jeg aarker ikke længere at gi Dig videre Støtte. Jeg har formeget paa mig nu, og dine andre Søskende skal ogsaa frem."

„Har aldrig forlangt noget saadant af Dig, Far."

„Hvad for noget, har Du aldrig forlangt noget saadant af mig? — lige efter at Du har ekspederet to tusind og nogle hundrede Kroner ud af Huset. Er Du gal, eller er det Snak og Paf altsammen, som kommer af din Mund. Har Du aldrig forlangt noget?"

„Jeg mener, ikke n u."

„Jogu' forlanger Du n u. Din Mor skal sy Dig

op, og jeg skal klæ' Dig op. Kan Du ikke være grei?"

Endre kilede Monoclen ind i det ene Øie, som om han høist forbauset besaa Situationen, og han byttede Benstilling over Knæet.

„Hm, — høres temmelig likt en Skrædderregning dette ... Mangler bare Nota ogsaa for Synaal og Traad" ...

„Aa ja, det maa kjøbes det med. Kommer ingenting af ingenting. Jeg maa nok ud og praktisere for det jeg."

„Aha! — Den forlorne Søn skal paany under behørig Syndserkjendelse, gjennemgræde sin moralske ABC, forstaar jeg."

„Paany? — Som han nogensinde havde tilegnet sig den."

... „bøies og bugtes — og tvinges — og pines ind i den huslige Smaalighed — til Opbyggelse og Ruelse. Hvormeget koster den Knap og den Lap" —

„Ikke at forbigaa din Mor, Endre, som skal sidde og stræve og sy."

„Nei, nei, spar mig, spar mig, Far! Skal vi nu bli sentimentale ogsaa," brast Endre ud dirrende mørk og fo'r op. „Jeg tænker, nu faar det være nok med at svælge i, — nyde din — din — ... Nok, siger jeg, af at se mig tilstrækkelig nedknuget og ydmyget for din Fod. Dette grænser noget til ... Min egen Mor! — Ikke engang vige tilbage for det Vaaben. Føre hende over min Samvittighed, som om hun sad der i yderste Fortvilelse og sømmede og græd og satte Helsen til og syde sine Fingre tilblods. Det er lidt for pathetisk, Far, — over et Par Bukser! — Var det blot ikke saa forfærdeligt at tænke paa ...

Nuvel, Far, — Du har Ret denne Gang, jeg indrømmer, Du har Ret. Men, dersom Du tænker at kue mig, — knuse mig, — udrydde det, som hedder Ærgjerrighed, i mig, — Følelsen af, at jeg har Ta-

lent, er Kunstner, — for at indsætte nogetslags praktisk Brødstræveri, saa tar Du umaadelig feil af mig. Jeg har Evner, — lar mig ikke træde under Hæl."

„Neinei, la Dig ikke træde under Hæl, Du. Her skal Du faa Ophold isommer og Klæ'r og Reisepenge, det vil sige, alle de ubetydelige Smaating, Du trænger for igjen at kunne vise Dig i Verden."

„Du mener, ydmyget, — knækket for al Selvfølelse — Tak!" —

„Kort og godt, Gutten min, vil Du ha det eller vil Du ikke ha det? Du forlanger nu vel ikke, at jeg skal udstyre Dig med den fornødne Selvfølelse ogsaa."

„Du forstaar ikke en Kunstnersjæl, Far, vrænger mine Ord."

„Vær saa snil og svar mig paa greit norsk: Tar Du imod det, eller tar Du ikke imod det? Jeg er virkelig saa smaalig at betragte det som en Gave, — at regne paa det. Kan Du hjælpe Dig uden mig, saa betragter jeg det som en stor Lettelse."

Endre stirrede fornemt resigneret i Gulvet:

„Der har saa mangen Kunstner maattet kjæmpe frem sit Talent under krænkende og saarende Omstændigheder. Det er som en Mor, der bærer sit Barn frem det; hun betænker sig hverken paa at sulte eller ta Ydmygelsen."

Der skjælvede et rørt Udtryk i hans Ansigt.

„Brrr ... Puf paf og Snak og Dunst! — Er det ikke, fordi Du kasseredes som Sanger, at Du nu kommer hjem. Hvad er det saa for en Kunstner — for et Barn, — Du snakker om?"

„Jeg har blot tat feil af, hvor jeg havde Evnen, hvori jeg var Kunstner, Far," kom det med Selvfølelse.

„Saa vis det i sin Tid. Men vi to skal være klare paa, at fortiden, saa er der ingen Kunstner at glæde sig i, — ingen Triumf, Du! Men kun en forfeilet Løbebane at sørge over, og mange spildte

Aar, dem vi helst ikke snakker om. Hvad, Endre, skulde det ikke gaa an engang at faa naglet Dig til Virkeligheden?"

„Sandelig et Prosasprog, som man skal lede efter Magen til, — som feier og rykker ud baade Tro og Haab. Man skal just ikke faa Stemning til at bli noget paa det" —

„Jeg tror, Gud forlade mig, Du vil sige, at nu er den ny Kunstner, Du gik med i Maven, ogsaa dræbt. For alt det, Du har, — baade den, som var, og den, som skal bli, — eksisterer bare i Fantasien. Prøv engang paa at ta Dig sammen og gjøre op, Gut, hvad Du kan og, hvad Du ikke kan. Undersøg for Alvor, om Du endnu sidder inde med noget, hvori Du har saapas Villie, at det ikke blir til bare Luft og Snak ... Hør, Endre," — afbrød Doktoren sig lidt betænkt, „jeg foreslaar, at Du tar et Arbeide for mig, saa Du kan sige, Du tjener og gjør ret for dit Ophold, — bare renskrive, pent, skjønner Du, — to Sider hver Dag af denne Journal. Jeg har ikke let for at afse Tid til det. Ta den med Dig op paa dit Værelse. Men Du skal vise mig, hvad Du har skrevet hver Lørdag Morgen og uden at jeg behøver at minde Dig om det. Lad det nu bli mellem os."

„Du maa tro, Far," udbrød Endre inderlig, — „jeg er ikke ufølsom. Jeg ser, — begriber hele din gode Tanke, — om jeg just ikke" ...

„Te te te te ... Præk igjen ... Gaa nu, Gutten min, jeg har ikke Tid —"

Doktoren sad betænkt og pudsede sine Briller; Ansigtet havde noget blankt svedigt, medens han saa i Glassene mod Dagen.

„Huhu ja" ...

Han tog Huen, gik ud paa Tunet og snakkede med Gaardsgutten om, naar de skulde skjære Byggageren nedenfor Haven.

Han brød sig ikke om at træffe Bente, som han

vidste, han kom til at plage, og Stuen med Endre i var blet ham ubehagelig.

Han hørte Hjulrammelen af, at Thekla kom nede i Veien, og hvorledes Massi og Arnt og Minka støiede ude paa Trappen og tog imod hende. Thekla lod sig fortiden altid kjøre i Vogn op ad Bakken fra Bruget; der ventedes om et Par Maaneder en liden Efterfølger.

Efterat have udsnakket om Bygget, beset og git Ordre om de to udraadnede Spiler i Havegjærdet og en Stund bekeget Bygningen, hvor Renden hang brudt, vandrede han i Haven og stak med Stokken i Vinløvet under Husmuren.

Kjels joviale Stemme lød af og til ud af Vinduet; han anbragte nok et og andet, som kunde live paa Humøret.

Nu begyndte ogsaa Endre at bli livlig, udfolde sig i et høiere Foredrag, som det syntes.

Pludselig lød et Støn og et Skrig og —, Doktoren lyttede, — som et Fald —

Han fo'r ind; men mødtes i Døren af Minka som hyssende hviskede, at det var Endre, som spillede Hamlet.

Med side Mundviger, som han spyttede bedsk, stansede Doktoren og saa paa.

Der sad de alle med samt Kjel og Thekla som Tilskuere, medens Endre halv laa paa Gulvet og hviskede med tilbagetrængt Lidenskab.

Martrende blodig Selvironi dirrede i Mimik og Røst. Det, trods al sin Villen og Viden, ikke at kunne, — den intelligente skuende og vittige Fortvilelse over sin Afmagt skalv om hans Læber. Han sad over sin Afgrund med et stumt stille sittrende Smil — denne Værkbrudenhed i Glimmeret af intellektuel Begavelse, — og han saa hjælpeløs paa dem ...

Det brød og trak sig i Doktorens Ansigt. Dette v a r jo Endre selv — i al hans Elendighed ...

Doktoren vendte sig braat og trak Bente med sig: „Kanske ... kanske, Du, — — — dette ser jo virkelig ud som noget ... Vi faar ialfald støtte, hjælpe lidt ... Du faar se til at trøste ham, stakkar. Det var, som han laa paa Stegepanden, Du —"

„Aa Gud for Jammer!" brast Bente ud.

„Naa naa, Mor. Jeg siger Dig, vi faar støtte ham, — gjøre vort for at puste Mod og Selvtillid i ham. Og sætte ham lidt i Kurs, — be Folk hid. Det er v i først og fremst, som maa tro paa ham, de maa se det" ...

* * *

— Kjel var ude i Spiskammeret hos Moderen og smurte paa og nød Honningkage — fersk ankommet fra Byen med nykjernet Smør til, medens en Asiet med samme Delikatesse blev gjort istand til Thekla, som laa og hvilte paa Sofaen inde i Stuen. Han spiste og udtalte sig i Fortrolighed om Broderen ... Han var jo løs i Hængslerne, — frygtelig løs ... Men slig Begavelse! ... „Naturligvis Synd i ham. Men ganske uden Rygstød blir han nu ikke heller. Noch ist Polen nicht verloren ... Svinagtig godt, Mor, — og Smørret kjernet idag? — jeg tænker, det skal være sundt for Thekla, jeg. Hun liker skrækkelig godt Honning — alt, som der bare er Honning i" —

Berthea kom farende. — „Der er et Telegrambud til Dig Kjel, — et Telegram" ...

„Saa la Fyren komme. Han kunde ellers nøiet sig med at lægge det ind nede paa Bruget, synes jeg, som de pleier, istedetfor at fare i Hælene paa mig helt hidop. Jeg vil ha Fred her."

Budet viste sig lidt efter i den halvaabne Spiskammerdør, og Kjel aabnede tyggende Depechen med en Kjøkkenkniv.

Han stirrede noget langvarigt i den; men stak den saa ligegyldig gelassent i Sidelommen.

Det fo'r i Bente, at Sønnens Ansigt, idetsamme han læste, et Øieblik ligesom skyggedes af et graat Overdrag, men det var vel bare hendes vanlige Angst ...

Kjel svælgede hastig det sidste af Honningkagen og greb Tallerkenen.

„Ja nu er det nok Mor, Thekla aarker ikke mere ... aldeles nok, — nok, siger jeg Dig, Mor ... saa, lad mig nu ta det ...

Véd Du, hvad det var?" stansede han med ét. „Det er saamæn sjelfve Bankchef Wahl, som reiser heropefter, — vil studere Distriktet personlig. Der faar gjøres Stas af ham, kan Du skjønne. Om det kniber, faar I be ham hidop, I ogsaa. Han kjører indom mig straks han kommer fra Jernbanen. Det vil sige Klokken tre — halv fire" ...

Kjel saa hastig paa Uhret og grubliserede.

„Blir kort Tid det. Men med min blakke Hest herfra og Fars Karjol saa ...

I faar skydse Thekla hjem lige straks efter Middagen, Mor," raabte han.

Knap fem Minuter efter rullede Karjolen nedover Veien.

— — Ved halv tolv Tiden om Formiddagen, midt i sidste Undervisningstime, saa Schulteiss fra Skolevinduet Kjel fare for stivholdt Tømme i skarpt Trav nedover Doktorbakken.

Det interesserede ham ikke. Det vilde optaget ham mere, om han saa en Kraake eller et flyvende Insekt.

Naar han idelig keg ud af Vinduet, var det for at komme paa det rene med, om Hr. Varberg nu ogsaa begyndte at komme til Middags, — mente at optages som formelig intim ...

Fra i Mandags, han indfandt sig saa nær under Middagen, at Doktoren nødte ham til at bli der og spise, havde Muligheden af Gjentagelser hvilt ham stærkt paa Nerverne. Varberg havde dog hidtil

Doktoren vendte sig braat og trak Bente med sig: „Kanske ... kanske, Du, — — — dette ser jo virkelig ud som noget ... Vi faar ialfald støtte, hjælpe lidt ... Du faar se til at trøste ham, stakkar. Det var, som han laa paa Stegepanden, Du —"

„Aa Gud for Jammer!" brast Bente ud.

„Naa naa, Mor. Jeg siger Dig, vi faar støtte ham, — gjøre vort for at puste Mod og Selvtillid i ham. Og sætte ham lidt i Kurs, — be Folk hid. Det er v i først og fremst, som maa tro paa ham, de maa se det" ...

* * *

— Kjel var ude i Spiskammeret hos Moderen og smurte paa og nød Honningkage — fersk ankommet fra Byen med nykjernet Smør til, medens en Asiet med samme Delikatesse blev gjort istand til Thekla, som laa og hvilte paa Sofaen inde i Stuen. Han spiste og udtalte sig i Fortrolighed om Broderen ... Han var jo løs i Hængslerne, — frygtelig løs ... Men slig Begavelse! ... „Naturligvis Synd i ham. Men ganske uden Rygstød blir han nu ikke heller. Noch ist Polen nicht verloren ... Svinagtig godt, Mor, — og Smørret kjernet idag? — jeg tænker, det skal være sundt for Thekla, jeg. Hun liker skrækkelig godt Honning — alt, som der bare er Honning i" —

Berthea kom farende. — „Der er et Telegrambud til Dig Kjel, — et Telegram" ...

„Saa la Fyren komme. Han kunde ellers nøiet sig med at lægge det ind nede paa Bruget, synes jeg, som de pleier, istedetfor at fare i Hælene paa mig helt hidop. Jeg vil ha Fred her."

Budet viste sig lidt efter i den halvaabne Spiskammerdør, og Kjel aabnede tyggende Depechen med en Kjøkkenkniv.

Han stirrede noget langvarigt i den; men stak den saa ligegyldig gelassent i Sidelommen.

Det fo'r i Bente, at Sønnens Ansigt, idetsamme han læste, et Øieblik ligesom skyggedes af et graat Overdrag, men det var vel bare hendes vanlige Angst ...

Kjel svælgede hastig det sidste af Honningkagen og greb Tallerkenen.

„Ja nu er det nok Mor, Thekla aarker ikke mere ... aldeles nok, — nok, siger jeg Dig, Mor ... saa, lad mig nu ta det ...

Véd Du, hvad det var?" stansede han med ét. „Det er saamæn sjelfve Bankchef Wahl, som reiser heropefter, — vil studere Distriktet personlig. Der faar gjøres Stas af ham, kan Du skjønne. Om det kniber, faar I be ham hidop, I ogsaa. Han kjører indom mig straks han kommer fra Jernbanen. Det vil sige Klokken tre — halv fire" ...

Kjel saa hastig paa Uhret og grubliserede.

„Blir kort Tid det. Men med min blakke Hest herfra og Fars Karjol saa ...

I faar skydse Thekla hjem lige straks efter Middagen, Mor," raabte han.

Knap fem Minuter efter rullede Karjolen nedover Veien.

— — Ved halv tolv Tiden om Formiddagen, midt i sidste Undervisningstime, saa Schulteiss fra Skolevinduet Kjel fare for stivholdt Tømme i skarpt Trav nedover Doktorbakken.

Det interesserede ham ikke. Det vilde optaget ham mere, om han saa en Kraake eller et flyvende Insekt.

Naar han idelig keg ud af Vinduet, var det for at komme paa det rene med, om Hr. Varberg nu ogsaa begyndte at komme til Middags, — mente at optages som formelig intim ...

Fra i Mandags, han indfandt sig saa nær under Middagen, at Doktoren nødte ham til at bli der og spise, havde Muligheden af Gjentagelser hvilt ham stærkt paa Nerverne. Varberg havde dog hidtil

isommer indskrænket sin Hjemsøgen af Huset til Kaffe- og Thetiderne, da det jo rigtignok uvægerlig endte med disse dybt optagne Spadsereture med Minka. Det var, som den Herre nu ikke længere ønskede et større kritisk Publikum, helst undgik nogen, som kunde falde ham i Talen under hans saa fulminant interessante Ekspektorationer fra høiere mystiske Aandesfærer ...

Det var en grebet kvindelig Discipel, — et sjæleligt underkuet Væsen, — en aandelig Slave, han vilde vinde i hende, — et Medium for sin Eksperimenteren ...

Dog han, — Schulteiss, — gav sig ikke, vilde rive hende fra Uhyret, — kjæ—æmpe til det yderste ...

Vidste ikke han, hvad hun tænkte, vidste ikke han, hvad hun følte, — kunde nogen hviske, trænge ind til hendes indre slig som han. Hun elskede ikke Varberg, hun hadede ham jo.

Men, naar han saa iagttog hendes Betagethed selv midt under hendes Frygt og Trods, — hvorledes hun altid mødte ham ligesom fremmed og sky; men dog hver Gang som villieløs fulgte. Og, naar han saa bagefter overrumplede disse hypnotiserede Blikke — op igjen og op igjen det samme, — altid det samme ...

Hun maatte kaldes tilbage til sig selv, — ud af denne forfærdelige erotiske Forblændelse ... se hans — hans — udstrakte Arme ...

... Der viste sig nogen langt nede i Veien, — én med tynd Spadserstok stadig svingende. Han stansede i ét væk og saa sig om udover Egnen.

Ikke Varberg!

Aah, det lettede ...

En ung Mand. Jo, han tog af op mod Doktorgaarden.

Berthea kom som rent tilfældig imod ham ude i Gangen.

„En, som ber om at faa hilse paa Sangeren

Baarvig, Frøken! ... Finsland, — Student Finsland ... Rygtet siger, at min Ven Endre er arriveret."

Berthea bøiede sig til Gjenhilsen, fo'r henimod Stuedøren for at kalde Endre ud, vendte sig igjen mod Studenten med en taktfuld Kompliment: — „Værsaagod, vil De ikke træde ind ... Han er vist ... Jeg skal straks ..."

Hun fo'r ud og traf Minka, som dækkede Spisebordet.

„En Student, Minka, som vil tale med Endre, Og nu lige i Middagen, — jeg maa ud og si' det til Mor" ...

Der hørtes snart høilydte bevingede Gjenkjendelsesrøster inde fra Stuen, og Endre præsenterede med megen Pomp Forfatteren og Sangdigteren Alver Finsland:

„Min Mor, — min Søster Minka, — ditto Berthea ..."

Han havde været i Dresden en Tid i Vinter med Stipendium. Endre havde villet foredrage en af hans Sange paa den Koncert der, som ikke blev af.

Han opholdt sig nu hos sin Onkel Finsland, Fløderinspektøren, for at fuldende nogle Digte.

Fru Baarvig besaa ham grundende.

Altsaa, dette unge Menneske var en af Endres Sort, som virkelig var naat frem ...

Ved Middagsbordet tog hun ikke feil af, at der laa en Livets Kampfærdighed i hans Væsen.

Han mærkede sig dem alle, førte sig defensiv beskedent eller tog selvtillidsfuldt Ordet efter Omstændighederne — forholdt sig hele Tiden let spøgende til Berthea, medens han med en smigrende Opmærksomhed lyttede til hver liden Bemærkning af Minka.

Det var underligt at se den lille velbyggede Staalfjer med den brede Pande og det smaalig kløgtige Underansigt. Det var, som det ikke rigtig hang sammen; man vilde gjerne delt det ved Næsen. Af

de kolde blaa Øine med de rappe forstaaende Blink i følte man gjennem hans varme Væsen, hvor uendelig mere egoistisk og koldblodig bedømmende sine Omgivelser, han var, end Endre, stakkar, nogensinde blev.

— — De to Herrer sad siden meget belivede i Lysthuset, hvor Cigarrøgen taagede. Der vankede nyeste litterært og Kunstnyt i knaldende Satser, flaaende Kritik over Dagens Koryfæer; berømte Navne ekspederedes og strøges som Blad af Kvist.

Berthea vimsede om i Hørevidde ved Spireahækken og Blomsterbedene.

Og nu bragtes Kaffen ned til dem i Lysthuset.

„Berthea, — aa Berthea," — nikkede og vinkede Endre hemmelighedsfuldt, — „Du, den snedige af mine Søstre" ...

Berthea protesterede livlig; — hun var slet ikke snedig, Endre huskede hende bare fra hun var liden!

„Hør nu, Berthea," Endre viftede med Snippen af hendes fjonge Forklæde, — „mener Du ikke, Du kunde udvirke os lidt Sving paa Kaffen, for Eksempel lidt — i smaa Glas?"

Berthea fniste hen til Digteren med det lyse Ansigt skinnende af Fryd, og hastig som en Pil sprang hun foldende den blaa Sommerkjole op om sine Bomuldsstrømper og lette Sko.

Hun kom tilbage med en liden Flaske Konjak fra Doktorens Reiseskrin, en Æske Fyrstikker og en rød Voksstabel inde fra Nipsbordet til at tænde Cigarerne ved.

„Min Søster Berthea, Du overtraf mine dristigste Forventninger."

„Ja, det er nu, siden Du er kommet hjem akkurat idag," mente Berthea med et skalkagtigt Blik hen til Finsland. — „Jeg husker Dig nok, Endre, gjør jeg ét for Dig idag, saa kræver Du det som en Ret imorgen ...

Bi nu" ... Hun strøg en Fyrstikke og tændte Voksstabelen for Finsland.

„Det er mindre farligt med m i g da, synes De?" spøgte han.

„For én Gangs Skyld, — for neimæn, om jeg tænder Fyrstikker for Dem ellers, om De kommer igjen."

„Kommer ganske vist igjen ... De høres saa deilig som den unge Dame Sorgenfri."

„Er det et Eventyr det?"

„Nei, bare ét, jeg tænkte mig i det samme."

„Hvad er det om?"

„En ung nydelig Frøken, som aldrig har været, — ja, hvad skal jeg sige, — endnu aldrig har været udsat for — nogetslags Tandpine i Hjertet, Frøken."

„Aah!" — Berthea saa fornærmet ned i Bordet, som hun nok — men bare ikke agtede at svare.

„Min Dame kom med ét ud for det Tilfælde, at hun aldrig strøg Fyrstikker af for Herrer mere, — ikke for nogensomhelst med Undtagelse af en gammel tandløs Pastor. Og det er just Moralen i Eventyret det ... aldrig stryge Fyrstikker; en Dame kan saa let brænde sine smukke —"

„Gud for Tøv" —

Hun blev staaende og fingerere og dreie paa Endres Hat, der laa paa Stenbordet.

„Bi nu, saa skal jeg sætte den første Nellik, som er sprunget ud, i den," — fandt hun saa pludselig paa og fo'r hen til Nellikbedet.

Finsland strøg Hatten af og sprang efter:

„Kunde De ikke forsyne min ogsaa med det samme, saa blev det mere egalt festligt for os."

„Det véd jeg ikke, jeg har slet ikke lovet Dem noget," — næbbede hun kjapt koket derbortefra; men blev staaende betuttet, da Finsland pludselig dreiede af fra den brede singelstrøde Gang.

Han havde skimtet Minkas mørkøiede brunrøde Hode og vakkre Nakke bøiet over Hækken.

de kolde blaa Øine med de rappe forstaaende Blink i følte man gjennem hans varme Væsen, hvor uendelig mere egoistisk og koldblodig bedømmende sine Omgivelser, han var, end Endre, stakkar, nogensinde blev.

— — De to Herrer sad siden meget belivede i Lysthuset, hvor Cigarrøgen taagede. Der vankede nyeste litterært og Kunstnyt i knaldende Satser, flaaende Kritik over Dagens Koryfæer; berømte Navne ekspederedes og strøges som Blad af Kvist.

Berthea vimsede om i Hørevidde ved Spireahækken og Blomsterbedene.

Og nu bragtes Kaffen ned til dem i Lysthuset.

„Berthea, — aa Berthea," — nikkede og vinkede Endre hemmelighedsfuldt, — „Du, den snedige af mine Søstre" ...

Berthea protesterede livlig; — hun var slet ikke snedig, Endre huskede hende bare fra hun var liden!

„Hør nu, Berthea," Endre viftede med Snippen af hendes fjonge Forklæde, — „mener Du ikke, Du kunde udvirke os lidt Sving paa Kaffen, for Eksempel lidt — i smaa Glas?"

Berthea fniste hen til Digteren med det lyse Ansigt skinnende af Fryd, og hastig som en Pil sprang hun foldende den blaa Sommerkjole op om sine Bomuldsstrømper og lette Sko.

Hun kom tilbage med en liden Flaske Konjak fra Doktorens Reiseskrin, en Æske Fyrstikker og en rød Voksstabel inde fra Nipsbordet til at tænde Cigarerne ved.

„Min Søster Berthea, Du overtraf mine dristigste Forventninger."

„Ja, det er nu, siden Du er kommet hjem akkurat idag," mente Berthea med et skalkagtigt Blik hen til Finsland. — „Jeg husker Dig nok, Endre, gjør jeg ét for Dig idag, saa kræver Du det som en Ret imorgen ...

Bi nu" ... Hun strøg en Fyrstikke og tændte Voksstabelen for Finsland.

„Det er mindre farligt med mig da, synes De?" spøgte han.

„For én Gangs Skyld, — for neimæn, om jeg tænder Fyrstikker for Dem ellers, om De kommer igjen."

„Kommer ganske vist igjen ... De høres saa deilig som den unge Dame Sorgenfri."

„Er det et Eventyr det?"

„Nei, bare ét, jeg tænkte mig i det samme."

„Hvad er det om?"

„En ung nydelig Frøken, som aldrig har været, — ja, hvad skal jeg sige, — endnu aldrig har været udsat for — nogetslags Tandpine i Hjertet, Frøken."

„Aah!" — Berthea saa fornærmet ned i Bordet, som hun nok — men bare ikke agtede at svare.

„Min Dame kom med ét ud for det Tilfælde, at hun aldrig strøg Fyrstikker af for Herrer mere, — ikke for nogensomhelst med Undtagelse af en gammel tandløs Pastor. Og det er just Moralen i Eventyret det ... aldrig stryge Fyrstikker; en Dame kan saa let brænde sine smukke —"

„Gud for Tøv" —

Hun blev staaende og fingerere og dreie paa Endres Hat, der laa paa Stenbordet.

„Bi nu, saa skal jeg sætte den første Nellik, som er sprunget ud, i den," — fandt hun saa pludselig paa og fo'r hen til Nellikbedet.

Finsland strøg Hatten af og sprang efter:

„Kunde De ikke forsyne min ogsaa med det samme, saa blev det mere egalt festligt for os."

„Det véd jeg ikke, jeg har slet ikke lovet Dem noget," — næbbede hun kjapt koket derbortefra; men blev staaende betuttet, da Finsland pludselig dreiede af fra den brede singelstrøde Gang.

Han havde skimtet Minkas mørkøiede brunrøde Hode og vakkre Nakke bøiet over Hækken.

„Siden Deres Søster er saa spansk, tyr jeg til Dem, Frøken Minka," raabte han. „Jeg har bedt hende om noget smukt i Hatten. Jeg kan se paa Dem, at De ikke liker Nelliker ... Raa brutale Planter i Familie med Løg. En faar Taarer i Øinene af at lugte paa dem. Og der skal meget uerfarne unge Piger til at goutere dem. Eller ogsaa de vilde firtiaarige. Derfor bruges de ogsaa saa gruelig til at lyve med," — han saa Minka med Betydning ind i Øinene, — „af de kloge, kolde Kvinder, som vil eftergjøre Kjærligheden, — forfalske Lidenskaben — — De by'r svidende fortærende Stegeglød for — for — alt det, de ikke har. Jeg forsikkrer Dem, jeg kom til at ta Hatten af i ét væk for at se, om der ikke var Brand i den, vidste jeg, der stod en Nellik."

„Men De maa jo være nervøsere end nogen Dame, Hr. Finsland," lo Minka. „Jeg skal prøve at vælge mellem bare fromme Blomster, som ikke sætter Deres Indbildningskraft i saadan Bevægelse."

„Rør ikke ved Indbildningen ... Illusionen! — Den er Livet, Frøken," — udbrød han heftig. „Jo stærkere, vi kan eie den, desto intensere lever vi, — desto glansfuldere og mere livberuste surrer vi om i Solskinnet, til — til ... Ja, kan De sige mig det — Sæbeboblen om det store, sorte Hul, som hedder Intet" ...

„Og det siger De, som er Digter? — Nu? — I en Tid, da man næsten kan gribe ind i Aandeverdenen", — udbrød hun med Overbevisning. „Vi har jo utvetydige Svar derfra."

Han smilte med en Skygge af Tungsind.

„Det bedste Svar paa Tilværelsen faar man ved at tale med et Dødningehode. Det svarer bestandig saa sandt og greit det samme: — Nul — sort Hul ... Nei, Sæbeboblen, det er ogsaa en Tro. Det er hvers Digt om Livet det, — hvers Skjønhedsindbildning. Og det at kunne mangfoldiggjøre den, — gjøre den saa glimrende deilig og farverig for os, — saa fuld

af Lykkeløfter, at vi dumme Kryb dog alligevel et Øieblik jubler, — ja det er Opgaven. Det vil sige, jeg blaaser den først op for mig selv — og saa for de andre! Og det er jo en tilfredsstillende Gjerning," — kom det spydig. — „Blinke lidt Solskin ind i et halvmørkt Hul ... Er vi andet end Sommerfugle, som blir indhentet underveis, — hvorfor ikke flyve og flagre, medens vi kan" ...

Minka droges efterhaanden, som han talte, ind i en Stemning, — en ny Verden, hvor denne unge Mand, som holdt Hodet saa vakkert paa Skuldrene, viste og viste hende saa vemodig vidende om, hvor alt laa i en deilig flimrende guldbleg Solnedgang med slig underlig Forgjængelses Dødsgru under.

Hvor han var rig i Sjælen, hvor han var ulykkelig med sit dybe Syn. Blikket saa trodsig satirisk ...

De var kommet dybt ind i det, da Berthea kom slentrende nedover med Straahatten bagover i Nakken og noget matrosraskt over sig. Hun nappede et Solbær her og en Ribs der.

„Er det om Aander," henkastede hun endelig spidst. „Ja, for naar Minka fordyber sig om Aander, — hun og Ingeniør Varberg, saa vogter jeg mig bestandig."

Hun løftede op en rig rød Gren af Ribsene.

„Jeg bare spiser, jeg," snakkede og tyggede hun med de freidige uregelmæssige hvide Tænder. „Men Minka, hun tænker, hun" —

„Du Minka," sa hun saa halvhøit fortrolig over Hækken; „jeg saa just Varberg nede i Veien. Han blir vist utaalmodig, naar han spør efter Dig og ikke finder Dig. Skal jeg vise ham hidned?"

„Aa nei, Berthea" ... Minka slog det hen med en tvungen Latter, — „han er nu ikke s a a uendelig morsom" —

Berthea nynnede saa smaat, gjorde nogle Greb efter Bær i Buskene og trak sig opover.

Lige efter var hun med en vis Fart oppe ved Haveporten og skyndte sig nedover Veien forbi Staburet ...

„Joho, — Minka tænker virkelig, at jeg skal være Barn bestandig, — det er bare hende" ...

Hun drev bortover, til hun mødte Varberg: —

„Gjør som jeg, for jeg er gaat min Vei, jeg, Varberg. De gjør ikke andet i hele Eftermiddag end drøfte Livsspørgsmaal dernede i Haven, Minka og saa en Digter, som hedder Finsland — Alver Finsland, De ... har De hørt sligt Navn. Alver, — ja, det er forresten pent. Han kasserer nok rent alle Aandegreierne og Minka er retnu omvendt, hun, — rent betat. Jeg kom jamæn høist ubeleilig, jeg. Men prøv Dem nu, De, Varberg, — kan De faa det morsommere med dem, saa —

Ja Farvel da, Varberg, jeg gaar hen paa Pynten og ser efter Far."

Hun slængte Hatten efter Hattebaandet, medens hun hastede bortover, keg saa tilbage og rakte Tungen ud efter Varberg og lo og gottede sig.

— Varberg viste sig øverst i Haven. Han gik og stak med Stokken om Bedene i Paavente af, at Minka skulde komme ...

Ingen Tvil om, at hun saa ham dernedefra endnu bedre, end han saa hende; men Hodet vendte altid bort.

„Der, Varberg, — Moreller" ... Massi kom hurtig bort til ham; hun bød af en Kurv. — „Jeg og Arnt har plukket Træet for Mor helt siden Middag. Endre er kommet, maa De vide, og saa en Digter. De er dernede allesammen. Han skal bo over hos Veiinspektøren iaar og digte bare om Elven, — om vor Elv," — oplyste hun.

Varbergs Ansigt blev skarpt. Han stod uvis, før han langsomt slentrede nedover og lod sig præsentere.

Der var da ogsaa Schulteiss, som han ikke kunde fordrage, kommet til og passiarede med Endre ...

Minka hilsede saadan uhyre venligt med de smukke hvide Tænder, som til en rigtig godt kjendt; men havde Opmærksomheden saa interesseret ved Samtalen. Og Endre mødte ham høist elskværdigt, medens Digteren kun havde et let Nik for ham op af sin Underholdning med Minka.

... „Og saa — mere end alt, Frøken, — den er uskjøn," — ivrede Finsland, — „Aandetroen er uskjøn ... Livet belemres med noget skyggeløst, farveløst, tyngdeløst skræmmende, — noget ikke rigtig ihjelslaaet, — en Død, som ikke er død tilgavns, bare halvt. Istedetfor Livets Punktum noget seigt slimet, klamt med Pust af Gravluft. Naar Cæsar, Homér, Shakspeare, Goethe og Byron dør, saa skal de bagefter krybe os om Benene om Nætterne som kolde Padder."

„Ja, ja ja," jagede Schulteiss hidsig fornøiet ind. „Og saa skal alskens Manere og aandelige Kvaksalvere ha Tilladelse til at trække dem efter Klokkestrengen, — i Napoleon og Hannibal og Frederik den store og Dante og Virgil. Tillad mig, — hvad — — tror De ikke, Hr. Digter, dette kunde være just det Helvede, de er dømt til, — deres Skjærsild" —

„Uskjønt, uskjønt det hele," gren Finsland. „Ingen overlegnere Personlighed vilde sætte ind noget, — vove Brystet mod Kniven for at reduceres til et farende, sukkende Gespenst og skræmme Børn og Almue."

„Ja, skal Sagen dømmes efter Skjønhedshensyn, saa" — bemærkede Varberg spydig; — „jeg trode, den videnskabelige Erfaring om Fakta her fik —"

„Skal vi holde os til Erfaringen," gneldrede Schulteiss ind igjennem Busken, — „saa er det høist paafaldende og mærkeligt, at en Aand endnu aldrig har tat Penge ud af Kassen i en Bankforretning.

Det vilde være saa bekvemt for Kasserere, som kom i Bêt, — he, he he, — at henlede Opmærksomheden paa Medier, — vi vilde modernisere vore gamle Hekseprocesser."

„En Mand som Flammarion, — Astronom, — Videnskabsmand — tør dog neppe frakjendes Kompetence," — vedblev Varberg uanfægtet, — „hans „Beboede Verdener" ..."

„Javist, javist, Hr. Varberg, vi kjender det," — bed Schulteiss til ... „Disse beboede Verdener, hvor vi efter Døden forfremmes fra Klode til Klode, som man befordrer en Skipper til større og større Fartøier."

„Og j e g mener, jo mindre Aand des flere Aand e r," — afgjorde Finsland fornemt.

„Sikkerlig, — man kan spotte og være vittig over det bedste. Det er saa let kjøbt, Hr. Digter; — især, naar man har sin Force i Fantasien," sa Varberg koldt. Minka fik et hurtigt Blik; hun kjendte det saa vel, — h v i s hun understod sig ...

„Saa let kjøbt — Saa let kjøbt" ... Schulteiss svælgede i Iveren. „Jeg skal sige Dem noget," — han mysede, og Hagen blev foragtelig spids. „Religionsstifterne har altid været Folk af Aand. De har aldrig fladet ned Udødelighedsforventningen, — aldrig budt en blot banal Gjentagelse, — Skipperbefordringer. Hvad de har dybest antydet, har altid været en hel Bevidsthedsf o r v a n d l i n g til det for os ufattelige, — om De vil, Hr. ... Hr. Varberg, til noget i Lighed med Deres saakaldte „fjerde Dimension", hvor vore Begreber ikke længere strækker til. Og ikke blot en fjerde, men en femte, en sjette, en syvende og saa videre *in infinitum*," skreg han. — „Det er noget saadant, en Muhamed synes at forkynde, naar han taler om at være henrykket ind i de mange Himle, og Paulus kan ha sigtet til, naar han udtaler, at han saa og hørte Ting, som Menneskene ikke har Sprog til at udsige."

„Man faar tro, hvad man er istand til at tro," udbrød Digteren. „Jeg tror paa, at jeg staar her og spiser de deiligste Kirsebær sammen med Frøken Minka. Og, hvad tror nu De, Frøken?"

„Om Aander? — Jeg synes ogsaa som De, at de ikke er netop poetiske at tænke paa. Og heller ikke synderlig morsomme," — tilføiede hun opstanasig og stak Hodet helt ned i Busken efter et Bær under Grenen. „Men derfor kan de lige godt være til," — kom det bagefter feigt afparerende; hun anede og skimtede Varbergs skarpe Mine og ladede Blik.

„Og lidt til, Du Minka," — spasede Endre, der var total uforstaaende og udenfor Situationen ... „Naar én endelig skal tro paa sligt, — saa hvorfor ikke tro paa én eneste stor Aand, paa én Vorherre med engang istedetfor paa alle disse Specialaanderne, — det gaar rent ned til Negerne ellers. Du skal slet ikke la Dig beføre udi Vantro af denne Digterkroppen, siger jeg Dig."

— — „Det forekommer mig, Hr. Endre," — meddelte Schulteiss sig med en tilfreds Gniden i Hænderne, da de gik opover til Theen, — „som Hr. Varberg er blet ganske ordentlig trukket tilvands idag ... Ehe — ehe, — han er vor store Populærfilosof her i Egnen ... Og — og De dyppede ham brillant med de Specialaanderne."

„Jeg, — dyppet Varberg — —. Saa? — jeg" —

„Aa saa ypperlig. Det slog Spigeren paa Hodet. Frøken Minka kunde aldrig faat et mere overtydende Slagord. Og Deres Ven, Digteren, jeg bukker mig i Ærbødighed. Naar man iagttager disse Kontraster — —. Ehe—he, — — Po—pu—lærfilosofen og saa denne Aandens Mand ... Det er som et Bjerg og et Hul, — som et Bjerg og et Hul" ...

— Minka følte under Aftenens Løb Varbergs Øine koldere og koldere og mere truende. Hun koldsvedede, medens hun gjorde sig hundeydmyg under hans Villie og formodede Vink og anstrengt venlig

søgte at knytte en Samtale og vise sig særlig opmærksom.

Hun havde som en Panik, — var livende vanvittig ræd dette tause, skarpe Ansigt, der tugtede og kommanderede hende langt ned i Nerverne.

Alt dette rædde dunkle mystiske, der stod for hendes opspillede Indbildningskraft, alle disse Mørkloftssyner, hvori hun var blet nedknuget og indestængt, — hun havde idag øinet Kjælderlemmen aaben for et slikkende Solskin, hvori der legte en vild Dagglæde, — intet Hensyn, ingenting mellem Solen og denne Jord!

Hun sad som med Ild og Krampe i Fingertopperne og akkompagnerede, medens Endre sang.

Under en af hans Bravourer stod Varberg ved Pianoet lige ved hende.

„Tør jeg bemøie Dem, Frøken Minka, med at skaffe mig den Bog, De har havt den Godhed at forvare for mig?" — yttrede han kort, da Sangen endte.

Det lød som et koldt, skjærende Sagblad.

Hun fo'r ovenpaa, ledte efter Kommodenøglen, som stod i, og hentede den i Lærred indbundne Bog med spiritistiske Optegnelser.

Hun saa ham i Halvdunkelheden alt staa i Hat og Støvfrakke nedenfor Trappen.

„Men Varberg, hvorfor gaar De saadan fra mig?" — kom det ængsteligt.

„Og det spør De om, Minka, — efterat ha vovet med ussel Latter og Haan at forraade alt det, som aandelig bandt os sammen."

„Men kjære, havde jeg tænkt, at De brød Dem det ringeste om, at vi lo" —

„At v i lo ... Digteren og Frøken Minka, det er blet v i nu, — ét Firma: — vi" ...

Han skridtede henover Veien uden at ændse hende; men stansede pludselig, og hun følte hans Haand fast tungt paa sin Skulder.

„At De vovede, — vovede det!"

Han gnistrede hende nær ind i Øinene, — stivt ... haardnakket kuende — med dette stille, sikkre Smil, der altid opnaaede at lamme hendes Villie. Hendes opjagede Indbildningskraft begyndte at danne sig noget som en grønøiet Tiger ...

Haanden knugede vægtigere og vægtigere ... det var, som den vilde trykke hende i Knæ.

Hun smilte uden at blinke, — vidste, at hun kunde tilfredsstille hans Forfængelighed, — beholde ham som sin Tilbeder, om hun nu vilde gjøre sig rigtig knust ydmyg, — igjen lade ham føle sin uindskrænkede Magt over hende.

Hun kjendte, nu strøg han hende med den anden Haand lindt over Tindingen, og hvorledes det vilde være saa blidt let at gi efter ...

Men ikvæld kom Opstandslysten over hende som et pludseligt Kasteveir, og hun rev sig med ét vaagen:

„Javist, javist," — udbrød hun, — „jeg maa jo ikke glemme at lyde, naar Du trækker i Klokkestrengen."

„Klokkestrengen ... Skal det være et Navn for vor aandelige Forbindelse, den magnetiske Ledning mellem os?"

„For din Egenkjærlighed og dit Tyranni," — brast det løs.

„Minka!"

„Jeg sa Klokkestrengen, og jeg mente Klokkestrengen!"

„Vogt Dig. Jeg er bange for, at din Tunge holder paa at klippe Strengen over, hvad den saa er."

„Jeg vil ikke behandles som en villieløs Ting," — skreg hun, — „vil ikke, — vil ikke" —

„Villieløs —. Aa ... Som jeg ikke med et halvt Øie ser, hvad Frøkenen egentlig vil, — faa sin Frihed til at summe og surre sig ind i det ny Digterlys, — rigtignok kun en Lygtemand."

Minka følte sig igjen under det truende, gnistrende Blik. Det fastholdt hendes, og hun kjendte, at hendes Modstandskraft begyndte at svigte. Han stod med et grusomt Smil som en, der interesseret piner et Dyr og samtidig iagttager, og han sa med bleg Haan:

„Du kan opnaa at bli mig ligegyldig; men aldrig at bli løst fra min Villie."

Det blussede med ét pludselig igjen op i hende, Læberne fortrak sig, og hun vred sig bagover halvt som i Krampe.

„Aa gid, aa gid, jeg aldrig havde kjendt Dig!" skreg hun ude af sig, og, idet hun anstrengt rev sig løs, tog hun nogle Skridt som for at fly ham.

Varberg lo skadefro ... „Vær vis, vær vis, Du er som Fuglen i min Haand, hvor Du end flakser" ...

Han løftede Hatten høit, hilsede ironisk og gik hurtig.

Minka stirrede bedøvet efter ham, til han uden at se sig om blev borte nede i Bakken.

* * *

Tor, Gaardshunden gjøde og glefsede og udstødte alskens voldsomme Strubelyd. Det var Kjel, som med lystige Tilraab lod den hoppe over Stokken og over sig selv, medens han skyndte sig opover mod Trappen. Der tog han Massi om Livet og kastede hende foran sig ind i Stuen.

„Finsland, De her? — Godkvæld ... alt støvet op Endre — Digternæsen er fin den ... Synger I? ... Aa ja, ikke for det, vi har s'gu fin Næse nogen hver i Bygden — —. Snyde mig, skal ikke den staa tidlig op, som lurer os, hi hi hi —. Genialitet, ser De, Digter, er saa mangeslags. Der gives den, som ikke skriver Vers ogsaa. Naa, Minka, spil noget mageløst — saa danser Schulteiss og jeg —. Nei alvor-

lig, saa synger Endre noget, som duer ... De skulde set ham gi Hamlet i Formiddag, Digter, det var s'gu til at bli inspireret rent ud af. Tænk Dem en upoetisk Kar som jeg — en ren Havrebonde paa den Slags, og tog det mig ikke slig, at — —

Apropos, Mor, Du skulde vel ikke ha et halvt Glas Konjak. Ikke for det, jeg har drukket tilstrækkelig idag af alle Sorter. Men jeg trænger uden Omskrivning sagt just akkurat til et lidet fredeligt Glas — eller kanske saameget, som kan udgjøre en passende Toddy til at hvile ud paa ... Turet i Anledning af Bankchefen, ser Dere, i hele Dag — paa adskillige Steder. Det tar paa ... Jeg følger Dig ud jeg, Mor. Det er den hellige Flasken, som Far gir af, jeg agter at klemme lidt" ...

Fru Baarvig forstod, at Sønnen trængte til at udgyde sig. Fra hun i Formiddag, da Telegrammet kom, hørte ham nævne Bankchefen og saa ham fare afsted, havde Ængstelsen ruget over hende, og Brystet, ret som det var, snøret sig sammen for Aandenød. Hun havde faat det som en Øresus med bare Bankchef Wahl, Bankchef Wahl.

Derude i Spiskammeret spændte Sønnen med ét ud med Foden —. Hun saa, han var bleg; men saa glad, at han havde ondt for at styre sig.

„Du Mor! — Det var s'gu en Dyst ... den værste i mit Liv ialfald. Men saa har jeg nu vundet Slaget, ser Du. Tidsnok at gjøre mig vigtig imorgen, — ikvæld vil jeg hvile mig. Jeg har da Bankchefen, forstaar Du. Sig ikke et Ord om det; men han er min Gris nu han — —. Den er vederhæftig, den er ikke vederhæftig — undertegnet Kjel Baarvig, — saadant Sving, ser Du. Og, sætter jeg nogengang Stregen under den Vei," — han gjorde en Gestus — „betyder det, at han skal se sig for.

Hu ja, — lad mig faa et lidet Glas med tør Konjak først, — jeg trænger det s'gu ... Det kan nogengang være Synd i undertegnede, Pluggen din

ogsaa, Mor. Og nu er han trætkjørt — trætkjørt —; men ellers ganske fornøiet Du," — lo han.

Fru Bente saa op i Sønnens af Dagens Nydelser noget tilslørede Træk. Tungen slog ham lidt feil under den ivrige Snakken.

„Ja, den gjorde godt! — Den er som det blinkende Toppunkt paa mangfoldige tvilsomme Glas og Skaaler, Mor — —. Jeg vilde ikke havt Dig i sligt for aldrig det. Verden er ikke saa bra, Du. Jeg blir Sparebankdirektør før Jul nu jeg — —. Men neigu, om jeg vilde fortælle Dig, hvorledes jeg har brolagt Veien til det, — ikke for aldrig det, Mor. Ja, Du skjønner, det er ikke nogen Forbrydelse. Men, ser Du, der er saa meget, som" — han trak paa Næsen og lugtede, — „ikke er saa overensstemmende med Dyden alligevel — ikke just finfint honnet —

Ja, ser Du, for at sige Dig det rentud, Mor; — men dette skal Du ikke sige til Far, Du lover mig det! saa kom det Telegrammet — jeg tænker, Du just ikke mærkede synderlig paa mig, akkurat slig, at værre kunde ikke selve Fanden ha fundet paa det, — ikke, om han havde faat Betaling. Jeg tænkte straks, at Bankchefen havde hørt et og andet dernede i Byen af gode Venner — —.

Og saa maatte jeg ha tre tusind syv hundrede Kroner i Lommen, det nyttede ikke at møde ham uden det. Banken havde min Kvittance for indbetalt i Kassen af Skogkompagniet, og jeg skulde ha sendt dem. Men saa véd Du, den ene Haand maa undertiden vaske den anden i en slig Forretning som min, — Lønninger og Afdrag og sligt ...

Tre tusind syv hundrede Kroner paa Flekken! — Eller ogsaa — Ja, det var det „eller ogsaa", Du. Fik den Fyren først saameget som Støvet af en Mistanke, vilde han begynde at rive op slig i Tørven her, at der ikke blev ret mange staaende.

Ingen anden Raad. Jeg hen til Simonsen, — pisked paa ...

Tre tusind syv hundrede Kroner, Simonsen, paa otte Dage — til jeg har været i Byen. Transport saalænge paa hele Plankehaugen.

Hu —. Det holdt haardt; men det gik.

Og saa strygende hjemover — —

Galanteste Vært. Thekla i Dres — overlegen, værdig Matrone og dertil ligsom i Slægt, ser Du. Men bagefter jeg som en Ulv til at trætte om Renterne inde paa Kontoret, saa han tilslut blev rød i Toppen og ropte, at værre Gnuring havde han aldrig været ude for. Han fik ordentlig Respekt. Ja, hvad De er mod andre, saa duer De for mig, sa Bankchefen. De blir rig, De Far" ...

Der trak sig Rykninger i Fru Bentes Ansigt, og hun heldte det varme Vand i Sønnens Glas, saa det kom til at skylle over.

„Er det Dig eller mig, Mor, som er saadan ikke rigtig pr. Kassa med Hensyn til Ballancen ikvæld" — vrøvlede han, — „saadan lidt ustø, — hvad? Her maa slaas betydelig væk af Wasseret, Du, — half and half. Med det klarer man sig" ... Han smagte af Glasset, idet han gik ind.

Fru Baarvig stod igjen ved Spiskammerbænken. Hun rokkede urolig frem og tilbage og trak af og til Veiret trangt.

D e t t e maatte vel være godt paavei til det, man kalder Svindel.

Hun klemte og vred Hænderne —

Stakkars, stakkars Pluggen, Du er alt langt bortenfor der, hvor din Mor kan hjælpe.

Det skumre Skjær fra Vinduet i Juliaftenen lyste paa hendes fortrykte, bevægede Ansigt.

Der kom lette, hastige Skridt, og Berthea stak Hodet ind af Spiskammerdøren.

„Varberg er alt gaat, Mor! Jeg tænker, han fik nok af det jeg, — af at være bare Luft. Minka er rent optat af Finsland nu," ivrede hun fortællesyg, — „bare Finsland. Hun saa neimæn ikke engang

Varberg for denne Digteren. De svæver saa høit saa — Og slig Henrykkelse over det mærkelige Digtet hans, som Endre synger. Varberg gik da lige efter" ...

Fru Bentes Mine fortrak sig under Datterens Sladder som ved noget mere og mere ulideligt.

Nu flød Draaben over, og der fløi pludselig op i Udtrykket noget fortvilet ude af sig, der resulterede i et lynsnart smeldende Ørefigen —

„Baade ondskabsfuldt og smaaligt" ... lød det, medens der vankede nok et.

„... Dette blir retnu et Hus, som —. Hvad er det for noget ondt, som er kommet ind i det," — skalv det høirøstet, medens Datteren hugede sig tudende ved Døren og gløttede forskrækket paa Moderen, der stod dirrende af sin Bevægelse. „Hvad jeg gjør, og hvor jeg ser, er det, som Ulykken sætter sig til. Men jeg siger Jer, — baade Du og Minka og Endre og Kjel, — at, har I saa let for at sætte Jer udover, at I har en Mor, som ikke véd, hvad godt hun skal gjøre for Jer, — ikke bestiller andet end tænker og sørger over Jer Nat og Dag, saa kan det hænde, at ogsaa jeg en vakker Dag siger Tak for mig. Gjør, som I vil, — gaa, — gaa med Jer ud af dette Hus — — Jeg har Arnt og Massi jeg" ...

„Men Mor da, — Mor!" brølte Berthea.

„Dette er ikke mine Børn. Hvad bryr Minka sig om mig — og Du — og Endre og Kjel, — naar der er noget, I faar Lyst paa ...

Kunde jeg saavist la være at bry mig om Jer!"

Hun sank ned paa Kjøkkenstolen og skjulte sin voldsomme Graad i Hænderne.

VII.

Der var en svare Feteren af Bedstefar Baarvig. Han maatte indom til den lille paa Bruget saa tit, det blot lod sig gjøre. Om ikke andet, saa viste de ham frem i Vinduet, naar han strøg forbi i Karjolen, og Bedstefar ikke havde Tid.

Han var inderlig svag for Baard Kjelsen, — Gutten skulde hedde Baard efter ham. Og Baard Kjelsen Baarvig var saa gløg i Øinene der, han laa.

Men Doktor for ham — nei, maa jeg frabé mig. Gaa til den nykomne Læge, Stenvig, han er Specialist i Børnesygdomme, har reist med Stipendium baade her og der ...

Bedstefar Baarvig havde et eget Kast med Hodet, naar han gjorde Svingen ned om Sagbruget, — kjørte tvertigjennem Duren og Skuren og saa udover Tomten med Plankestablerne, Kjels ny Bygning i Schweitzerstil, Zinken paa Taget og de store Vinduer ... Det syntes virkelig nu, som Kjel havde forstaat at aabne sig Portene til en lukrativ Position. Han begyndte unægtelig at indta en økonomisk Stilling i Distriktet, der tillod hans medfødte Næringsvet at lade — som han udtrykte sig, — Søgning og Tømmeraffærer sive sig gjennem hans Sagbrug. Ikke frit for, at Kjel kunde bli Sparebankdirektør heller. Der murredes baade her og der om, hvordan Stemmerne vilde falde. Doktoren havde nu hørt Fugle synge om det paa mere end et Hold.

Kjel bevarede sit sunde uryggelige Vet, han lod sig ikke føre ud i nogenslags Tidens Vidtløftigheder — aldeles uimodtagelig for Idésmitte, — hvad saa hans Mund ellers fo'r med for at tækkes sin stramt idealt theoretiserende Ægtehalvdel.

— — „Vesle Baard i bedste Velgaaende igjen, Bente," meldte Doktoren, som han kom hjem og fik Ulveskindspelsen og Reisestøvlerne af sig, — „saadanne Mavekramper gaar ligesaa pludselig, som de

kommer ... Talte med Doktor Stenvig nede i Landeveien; han kom lige fra dem, og alt iorden ... Han holder Foredrag for Thekla, kan Du skjønne," — blinkede han, — „saa der nok er som en Professorstue derinde nu om Dagene i Børnevisdom. Formeningen om, hvorfor hans Mave har slaat sig gal og, hvorfor den sikkerlig snart vil komme iorden igjen. Thekla, véd Du, forlanger at føres helt ind til den rationelle Grund, hun; og Doktoren afleverer saa mange Forklaringer, som han kan tænke, hun bare vil ta for gode."

„Her ligger Indbydelse til Dig fra Proprietæren paa Rognerud om at være Fjerdemand iaften paa en Whist sammen med Kjel," oplyste Bente. „Men jeg mener nu, at Du skal holde fast ved vor gamle vante Omgang, Baarvig, og ikke la Dig slænge ud af din Bane. Al denne Kjels Selskabereren rundt Bygden med Kort og Toddy er ikke noget for os."

„Aa nei, jeg kan ikke sige, det smager mig at sidde og spille Kort og være Kammerat med min egen Søn og la mig traktere med Vitser. Men man gjør jo noget for at støtte Gutten, ser Du."

„Da synes jeg heller, det er paatide, vi beskytter os mod Sammenrøring. Du er Doktor, Baarvig, Du har betalt din Hæder og Anseelse med et Livs ærligt anstrengt Arbeide, — det skal ingen ta fra Dig, hverken i Ulykke eller Sorg," — udbrød hun i Sindsbevægelse. „Vort Hus skal være vort Hus, det, vi har bygget for Gud og Mennesker. Og Kjels Hus skal være Kjels. Vi laaner ingen Ære eller Fordel fra dem, om de saa fik bygget aldrig saa høit."

„Hvad er det, som gaar af Dig, Bente? ... Jeg tror retnu, Du ikke taaler Thekla heller — —. For Kjel, han er nu engang lyst i Ban, han," mumlede han forstemt.

„Javist er hun lidt vigtig," tog han det igjen forsonende op, — „en Smule saadan storviftende,

naar hun feier ind i Stuen. Men saa er Du nu ikke den, som viftes bort, Du heller."

Bente saa paa ham med et underligt Blik ... „Vi skal holde vort eget gammeldags slidte Sølv Du, som er stemplet med Baard Baarvigs Navn. Vort Hus staar ikke paa Kjels høie Spekulationer. Det staar og skal staa paa Dig og mig."

„Svært saa høitidelig Du tar det, Bente. Det er bestandig, som Du ikke aarker at høre om Kjel!

Forresten synes jeg nok, han nu snart kunde finde paa at betale mig lidt tilbage," mente Doktoren.

„Kræv ham ikke, Baarvig, det kunde saa let i Øieblikket falde ubeleiligere, end han netop vil sige. Og, — Gudskelov, havde jeg nær sagt, flere Penge har vi ikke at hjælpe ham med, om han skulde trænge."

„Aa nei, nu ser det ud, som han hjælper sig selv" ... Doktoren gik og plystrede.

— Thekla tog sin Opgave som Mor alt andet end let. Den Side af Livet, som hun engang var kommet an i, var det hende ogsaa altid en Trang at gjennemsigtiggjøre sig. Hun studerede Tingen. Men der var saa mange Tilfælde med et Barn, hvor Forstanden stod stille. Og saa gik der Bud op til Doktor Stenvig.

Hun trængte, længted efter hans indlysende Forklaringer. Han havde en saa mærkelig Evne til at holde et Spørgsmaal logisk fast. Og, hvor noget alligevel forblev gaadefuldt, vidste den unge Læge saa liberalt, — saa frit for dette autoritetsmæssige Meningstryk, — at lade hende trænge ind til de forskjellige videnskabelige Standpunkter, hvorfra hun saa kunde se og dømme.

Hans Theorier om Børnepleien protesterede saa helt igjennem mod Tvang, — mod at vikle Barnet i hemmende Baand, mod at kvæle dets Hudvirksomhed, saa at sige fra Fødselen, — at hindre Legemet fra Tilgang af Luften. — Altsammen Opstand mod Samfundsvanerne.

Han var ubetinget, — uden nogensomhelst Sammenligning, — af Anskuelser den moderneste Mand, hun havde mødt, siden hendes lykkelige Tid i Hovedstaden, — en Blanding af en Lærer og en Læge! ... Og hun nød, som en hemmelig Medsammensvoren, hans skeptiske Blik og Smil til, hvad der endnu var Børneskik og Brug omkring i Husene.

Nummer ét i hendes Principer var og blev at man først og fremst maatte bevare sig som Menneske. Man maatte være Menneske lige overfor sine Børn, Menneske i sit Hus baade indad og udad. Det var den store, rationelle Grund, hvorfor hun ogsaa var nødt til at overlade Barnet til Amme og Barnepige, for Natteuro og saa videre og saa videre.

— — — — — — — — — — — — —

— De var blet siddende igjen i Stuen hos Baarvigs efter Kaffen, Fru Thekla, Finsland og Minka.

Der var virkelig kommet noget, som lignede et Træk af Tidens Luft deroppe hos Svigerforældrene, fandt Thekla, — siden Digteren Finsland var begyndt at vanke der. For dette overtroiske Nattegespenstet, Ingeniør Varberg, bare gjorde det mørkt i alle Kroge.

Det saa forresten nok saa mystisk ud mellem ham og Minka med alle de Spændinger og Knuder og Humører, — hvad Magt han nu kunde ha over hende. Men saameget var vist, Minka sværmede for Vers fortiden og ikke for Aander ...

En skulde ellers ikke ha let for at sige, hvilken var hvilken af dem. For de kom der stadig begge to, baade Digteren og Ingeniøren, og flængede trolig Huden af hinanden. Men paa en Maade annammede hun dem begge.

Det havde i Eftermiddag været Thekla angelegent gjennem mange direkte og indirekte borende Spørgsmaal at komme paa det rene med det egentlige Princip for Finslands Digtning.

Og Finsland havde pareret, undveget; han var synlig distraheret af Minka.

... „Jeg tænker paa," — udbrød hun hedt, — „hvilken umaadelig Nytte en Mand med Ordets Gave, som De, kunde stifte, om De tog Dem af et Reformspørgsmaal, lod Dem gribe af Samfundets Nød. For De vil da vel ikke kalde Dem for en aandelig Luksusblomst," — endte hun spydig.

„Min Blomst hedder Misfornøielse, — Forgjængelighed — Fortvilelse ... Kanske en og anden, som ser og lugter til den, kan faa Driften i sig til at ta op et Arbeide."

„De skulde tale med Doktor Stenvig, Hr. Finsland," anbefalede Thekla med Vægt. „De kan tro, det er en Mand, som har vaagne Interesser, — som har baade gjennemtænkt og gjennemtrængt Tidsspørgsmaalene. Han vil kunne gi Dem et Syn" —

„Og la mig nedlægge tørket i en Medicinkasse, — som Nytteblomst — til Barnepulver" — udfyldte Finsland.

Minka lo, saa det lyste i de hvide Tænder; hun var forlængst inde i Finslands Aand og Maade at se paa.

„Samfundet baade roper og skriger efter Hjælp, det kan jeg sige Dem," ivrede Thekla.

„Nuvel, Frue, jeg er selv en af dem, som skriger. Nogle vil ha Mad, andre vil ha Skjønhed; jeg forer dem — og mig selv saa godt, jeg kan, — hungrer og synger ...

Men, hvad Nytte gjør nu De, Frøken Minka?" afbrød han opsluppet. „Jeg skal sige Dem det ... akkurat den samme som Digtet: — De er til. Saa rig overflødig paa Farve, — Brunfarven, — at De ligesom smitter af, hvor De kommer. Man er brun

af Dem som efter Blomsterstøvet langt ind i Sjæl og Erindring, tænker brunt, drømmer brunt — —. Jeg blaaser bare brune Sæbebobler fortiden," lød det.

Fru Thekla blikkede noget betænkelig ved Sæbeboblerne.

„Hør nu, Frue," raabte Finsland. „Der er dem, som faar sin Farve og Frodighed i Sprækkerne af det nedraadnende Samfund. De synger Forkrænkelighedens Sang, medens Solen viger mod Natten og slukner paa Murene" ...

„Samfundet er i Nød, Hr. Finsland. Saalænge her er saa overvældende Opgaver for alle Hænder, faar Skjønheden sandelig finde sig i at staa lidt i Baggrunden, — vente —"

„Maa jeg be, — Skjønheden i Spidsen den! — Ligesom Fanen foran Arméen — høit i Luften — som vakt Længsel. En ny, skjønnere Tid blir ikke til uden, at nogen faar Folk til at længes efter den."

„Det, tænkte jeg, var Nøden, som fremvirkede, jeg."

„Det, tænkte jeg, var Fantasifolket, — Digter- og Kunstnernaturer jeg, som havde Evnen til at foremale noget bedre."

Thekla syntes lidt betuttet; men lavede sig til at bide igjen.

Der hørtes pludselig Dombjelder, og hun saa ud af Vinduet; men trak Hodet hastig tilbage og sa stramt lummert:

„Et Menneske med Interesser skulde aldrig gifte sig!"

Det var Kjel, som kom. Han rumsterede og stampede Reisestøvlerne af sig i Gangen og kom ind noksaa illumineret og rød i Ansigtet.

„Hututu koldt ... Maatte saamæn opgi Kaffewhisten over hos Berg, der kom Damebesøg fra Præstens. Saa fandt jeg paa at kjøre hidop og hente Dig hjem, Thekla."

„Tak, — nedover Bakken véd Du jo, jeg helst vil gaa."

„Men saa var det dog et nok saa snilt Indfald af mig, vil Du bekjende det, Snuppen min."

Med den sammentrukne Mund blev Theklas Ansigt under det Humør, hun prøvede at skjule, akkurat til noget som Snuppen.

„Vrippen, Theklen min, — vrippen," — nærmede han sig hende. „Afbrød jeg en høi aandelig Flugt? ... Hjemme rømmer jeg altid Stuen, naar Du og Stenvig begynder at drøfte høiere Materier, — Du kan ikke nægte for det, Theklen."

Thekla naglede stum de to sorte Øine op i Taget.

„Bare saa forbandet intolerant!" udbrød han. „Jeg protesterer paa det bestemteste mod, at Jeres Interesser skal være en Tomme høiere end mine. De ligger paa en anden Kant, det er alt."

Han stod med en laanebevilgende kritisk Mine og ringlede med Nøgleknippet. — „Affærer skulde ikke være nogen Kunst! ... For at ta et Eksempel, — Monitor og Merimack i Potomakfloden, Dere. Det var nok et anderledes Drama det end baade Schillers og Goethes, — forandrede Sjøkrigsvæsenet over hele Jorden, saa de gik over til Jern istedetfor Træ ... Og Priserne paa Tømmeret ved vort Sagbrug, — i vor egen Væg, siger jeg Dig, Thekla, — vilde staat noteret ganske anderledes høit nu. Vi to vilde kanske uden det Slag været paa Veie," — han tog sig igjen og fik et kalkulerende Udtryk. — „Ja, jeg siger ingenting jeg, — siger bare, være paa Veie til at eie saadan et hundrede tusind. Og, naar jeg nu finder op noget —"

„Kjære Berthea, gi mig et Glas Vand." Thekla saa nærmest ud, som hun led af Kvalme. — „Jeg har saamæn aldrig hørt Kunsten at tjene Penge regnet blandt de høie klassiske," — gav hun af sig.

... „Jeg siger, naar nu jeg finder op saadan en Smaating for Eksempel som at faa alle Affærsmæn-

dene her i Egnen, enten de er konservative eller Oppositionsfolk, under én Hat, — min Hat, Du. Og saa hvert Jernbanetog gjør Guld! — — Vi vil forædle Trælasten og udføre direkte, ser Du, — omgaa Byen ... Naa—aa," — han bankede sig med Pegefingeren høit oppe i Skallen, — „saa skulde der vel lidt Begavelse til det ogsaa" —

„Smukkeste Minka," brød Finsland af, „faar jeg holde Kanavagarnet for Dem, mens De vinder ... Jeg taaler ikke at se Dem nytte Stoleryggen, — misunder den, rent ud sagt, Stillingen."

Kjel drev skjødesløs ud med Døren halvaaben efter sig.

„Jeg har aldrig ønsket mig at være en Garnvinde, evindelig en Garnvinde før i denne Verden," — vedblev Finsland. „Og her sidder jeg og gjætter det mindste Vink under Øienlaagene, — det er, saa jeg skjælver for, at de skal slaa sig op mod mig.

Og det," — stemte han pludselig i, idet han fik Øie paa Varberg, — „mens selve Aandemaneren staar i Døren og glor paa mig, — fikserer mig, — som han skulde ville efterse Hjerter og Nyrer ... Nei, De behøver ikke at vinde det ringeste hurtigere, Minka ... De kunde lige saa gjerne forkorte min Livstraad, som de stakkars lykkelige fem Minuter, jeg vel har igjen at hænge ved" ...

Minka vovede ikke at se op; hun følte Varbergs Blik over sine nedslagne Øienlaag.

Naar han var tilstede, kom altid denne overvældende trykkende Kjendsel af hans Magt, hvormeget hun end syntes, hun havde frigjort sig. Hun vidste, hun hadede ham; — det var ikke Kjærlighed! Men der laa alligevel en Angst og skalv langt i Baggrunden for, at hun, trods alt, skulde være befanget i en Dragning til ham, som hun ikke kunde styre.

„Har De drukket Kaffe, Varberg?" — forhørte hun befippet.

Han smilte eget:

„Det er en Kjøretur ned paa Isen, jeg foreslaar Dem, Frøken Minka. — De véd nok" —

Han satte sig bag Finsland og saa vuggende i Gyngestolen fast lige paa hende.

Minka var bleg og nøstede nervøst.

„Mener jeg ikke alle Mandfolk gaar ud fra, at man altid er parat," — faldt Thekla skarpt ind. „Nu har D e Lyst til at kjøre, og saa marsch afsted!"

„Undskyld, Frue, De misforstod mig, det var Frøken Minka, jeg henvendte mig til. Og Dem, Minka, ber jeg med en ældre Vens Ret, — som De nok vil erkjende" ... kom det indtrængende med et blødt, henførende Blik.

Minka kjendte Tonen ...

„Det ligger mig paa at faa gjøre den Tur ... Og jeg kan jo ogsaa sige Dem Grunden, hvorfor jeg ikke opgir min Anmodning," — kom det efter en Pause, da Svaret udeblev, „skjønt jeg havde ment først at meddele Dem den, naar vi var ude paa Isen. Jeg er pludselig kaldt til Sektionschef i Distriktet nordenfor, og faar ikke Anledning til at sige Farvel anderledes end her nu i Eftermiddag."

Han fæstede de kolde, kun ligesom dybt inde fra Nethinden fugleagtig blinkende Øine paa hende.

Minka følte, at her kom den uundgaaelige Afgjørelse.

Dette Blik greb hende trods alt; og hun reiste sig mekanisk for at følge.

Idet hun nøstede op det sidste af Garnet, mødte hun Finslands spottende Mine, der med en sagte Latter saa totalt bortviste al Mystik.

Hun satte sig hurtigt igjen: —

„Tak, jeg ønsker ikke at kjøre med Dem i Eftermiddag, Varberg," — lød det dirrende. „Jeg siger Farvel nu," — raabte hun og styrtede ud.

Varberg stod en Stund, som han ventede Muligheden af, at hun kunde komme tilbage.

„Frøkenens høist lyriske Gemyt er underkastet mange vekslende Indflydelser," — lød det giftig.

„Ja, — saa kan jeg kun takke for mange behagelige Timer i dette Hus" ...

Finsland var ud paa Vinteren igjen draget ind til Hovedstaden.

Og hututu, — Minka havde aldrig forstaaet denne Theklas Tale om, hvor ødt og tomt her var for Interesser, før nu. Hvor aandelig dødt og ensomt igrunden for en hungrende Sjæl midt under alt dette tilsyneladende Liv af Mennesker, som arbeidede og kjørte Tømmer og Planker og snakkede om Penge og Forretninger i rastløs Røre, — og Veninder fra Embeds- og Proprietærgaardene, som bare tænkte paa Dans og Forlovelser og Stas, eller længtede til Amerika, naar der var Tale om, at en Pige i vor Tid maatte bli noget selvstændigt. De vovede ingenting herhjemme —

Berthea var saa akkurat en af dem, — føitede og turede overalt, hvor Kjel blev buden, og sladdrede og stak Næsen op i alting og mente igrunden ingenting uden Forlibelse. Bare Rummelrammel ...

Det var saa dødelig kjedt. Hun kunde disse Stier og Veie herhjemme saa umaadelig udenad, — hver Sten, hver Grop, hvert Træ —

Og til Schulteiss betrode hun i bittre Stunder sin hele dybe Livslede.

Han fik hendes Udtalelser, maatte føle med hendes Suk og finde Ord for, hvad hun led, — hvorledes hun gik der uden at faa Luft for nogen af sine Længsler. Han maatte læse det Brev, hun fik fra Finsland, være med paa hendes Begeistring, vide og se, hvorledes hun havde grædt over det og det Sted, — og gjætte og studere ud og jatte med om, hvad

der kunde være ment om hende bag den Vending og netop det Udtryk ...

Og Schulteiss la Hodet paa skakke og trippede og vrængte sig til ja og nei, eftersom han kunde opsnappe, hun ønskede det, — nei til det, han netop lige forud havde udbredt sig og prist og været veltalende over.

Han var blet saa ydmyg og liden nu, han ogsaa maatte svælge ned hendes glødende Henførelse til Finsland, — var, saa at sige, kun angste pinte Øine, der med lynsnare Gløt fangede hendes Ønsker.

Ingen forstod hende uden Schulteiss ...

Det Suk fra Minka var hans Belønning, hans stumme Lykke, det, han blot ventede paa at faa høre op igjen, og som han hørte, saa Aandedrættet stansede i ham. Det gjennemstrømmede ham med en Lykkefølelse, som han kunde leve paa i Dage ...

* * *

Det var, som Kjels Fremgang havde sat Doktoren i en liberalere økonomisk Stemning, der fik sit Udslag i, at han endog med en vis Tilslutning gik ind paa Minkas Ideer om at komme ind til Byen.

Og efter mange Overveielser og megen Betænkning blev det til, at hun skulde faa reise for at faa lagt en sidste Haand paa sin Musikuddannelse. Frøken Endresen, som havde spillet med hende gjennem alle Aarene, var jo flink nok, derom var ikke Spørgsmaal; men hun savnede Autoriteten, Navnet.

Der sydes og klippedes og blev tilskaaret for at udstyre hende, arbeidedes med Tilhjælp af Sypige foruden alt det, som naaleført var, hjemme i Huset.

Bertheas Tunge gik geschæftig: —

„Minka har forresten sluppet let fra det al sin Dag, fordi hun har været saa daarlig til at sy, — — og pene Kjoler har hun faat alligevel ...

Denne Spadserekjolen hendes med de gule Op-

slagene, — hun tænker nok at gjøre Opsigt derinde, kjender jeg hende ret" ...

Minka stod imidlertid over sin Kommodeskuffe ovenpaa og læste op igjen for tyvende Gang et Digt, som Finsland havde sendt hende, og som var betitlet: „Minka".

Hun mønstrede ogsaa nynnende sin besungne brune Skjønhed lidt i Speilet, før hun la Papiret ind i Skuffen igjen.

Ude paa Gangen mødte hun Schulteiss og saa paa ham overmodig hemmelighedsfuldt smilende som optat af nogen glædelig Tanke, hun ikke netop vilde meddele. Endre havde engang git det et Udtryk: „Naar Minka gaar og nyder sig selv, som hun suger paa Sukker" ...

Hun nød, hvorledes hun fik Schulteiss mere og mere til Ørene lykkelig smilende, medens hun fortrolig speilte sig i hans Blik.

Hun var nu opfyldt af Ideen om at realisere Livet som kvindelig Magtpersonlighed, — som Finsland havde udtrykt det: — sole fra sig og virke med Skjønhed.

„Det blir paa Lørdag, jeg skal reise til Byen, Schulteiss" ...

„Aa Gud ja, Frøken Minka, — jeg tør ikke tænke paa, hvor trist og mørkt her vil bli ... Aa Gud, — for mig gaar Solen ned ... Naar jeg ikke længere véd, at De gaar i disse Trapper, — Deres Haand har strøget dette Gelænder" ...

„Ja, Schulteiss, jeg faar neppe nogen mere at tale med som Dem — med Deres rige Aand. Og saa har De bestandig forstaat mig, Schulteiss."

„Siger De det, Frøken Minka! — Ja jeg har set og glædet mig i hver Spire, der er sprunget ud og vokset i Dem. De har været som min Have — min Skjønhedsverden. De har" —

„De skal huske paa, at, vinder jeg nogen Seir derude i Verden, saa er det Dem, der har rustet mig

til det. Jeg vil følge min Natur, ser De, Schulteiss. Jeg vil leve, — vide, at jeg inspirerer dem, som har Kraften og Evnen til at heise ordentlig Seil og vove at bruge dem. Det er det, jeg vil, — jeg siger det til Dem og ingen anden, — jeg vil lægge ud i Verden som kvindelig Pirat!" — raabte hun og knyttede Næven koket imod ham.

„Jeg har sagt Far og Mor, at jeg vil fortsætte mine Musikstudier, — man maa jo altid ha noget, man skal være. Men det, jeg vil, det er at leve og virke som Minka Baarvig, — ikke bry mig om Fordomme; de skal være som Halmstraa for mig. Kanhænde" ... smilte hun mystisk, — „hører De en vakker Dag noget om en Koncert- eller Variétésangerinde, som hedder," — hun prikkede mod sit Bryst — „hedder — Minka ... For Far og Mors Skyld sætter vi ikke Baarvig til. Kanhænde, siger jeg bare —. Man maa fremfor alt søge at vise sig, — komme op og bli set, skal man virke. Og saa — og saa" — hun fortryllede ham med de hvide Tænder, — „kommer Minkas Historie, — Liv — Liv — Liv — Schulteiss. Hun gaar ikke i Hundene og gifter sig som hun — Thekla dernede paa Bruget."

Schulteiss stod forsagt; han prøvede varsomt ...

„De véd jo, der er ingen, der som jeg respekterer, vurderer, skatter Deres høie Mod og Selvfølelse eller tror paa Deres, saa at sige, fødte Berettigelse til at naa selv det sjeldne og udmærkede. De er det lykkede Naturens Værk, som kan tvinge alt til Beundring. Men, som jeg, trodsende Deres Miskjendelse af mine Motiver, advarede Dem mod Ingeniør Varbergs skuffende Henførelser, maa jeg nu ogsaa tillade mig at appellere til Deres saa dybe sunde Instinkt foran — foran en, — jeg maa udtale det, — ikke netop i sig selv saa betydelig som selvberust Digters blændende Forestillinger."

„Vidste jeg det ikke, — kunde jeg ikke se det paa

Dem, — der kom det. De er saa misundelig, at det ordentlig vanskaber Dem."

„Den Herres Fag er at opstille Fata-Morganaer," — ivrede Schulteiss høirøstet. „Som alle svagere begavede Digternaturer forblander han Virkelighed og Ideal, — jeg havde nær sagt, — han spiser og drikker og foredrager i høi Flugt og digter i lav, — ofte ganske tarvelig Pasgang. De er en ideel Natur, Minka. De eier den høie Gave at kunne lade Dem trylle ind i en Aandens Herlighed — jeg besværger Dem" ... skreg han —. „Aa, Minka, — De, som ved Deres Skjønhed eier Virkeligheden — som selv er et farverigt bankende Digt, — hvad har De med en saa tarvelig Persons aandelige Luftbygninger!"

„Uf, Schulteiss, De ser nu engang æddergrønt paa enhver anden, som har lidt Forstaaelse af mig, — der maa ingen anden end De ha det. Og nu, jeg netop trænger saa til Støtte — til at opmuntres og faa Mod og Freidighed, — nu ... Jeg kommer aldrig til at glemme Dem det, — at netop, som jeg betrode Dem alt, — saa kunde De alligevel ikke styre Deres egoistiske lille Iversyge; men maatte spytte paa det Digt, Finsland har skrevet til mig. Ja, for det er nu det, som gaar i Dem, — jeg skulde bare ikke ha vist Dem det" ...

„Minka — Frøken Minka," — brast det løs, — „bare lad mig ligge udenfor Deres Port som Gaardshund! Jeg skal slikke Haanden paa Deres Venner, om jeg saa føler Døden i Struben" — —

„Det gjør mig bestandig ondt, naar De ter og gebærder Dem paa den Maade, Schulteiss —. De gjør mig det jo rent umuligt at tale med Dem om nogetsomhelst ... Men nu maa jeg skynde mig ned og prøve Spadserekjolen min. Helt modern, kan De tro. De skal se den paa mig i Eftermiddag, naar den er færdig. — — Saa véd De, hvordan jeg vil se ud, naar jeg gaar derinde i Byen," — smilte hun.

VIII.

Midt under Flomtiden fik Lars Færgemand fuldt op at bestille. Ret som det var, kom der en Karjol eller Gig eller Trille, som skulde sættes over, eller raabtes han an fra den anden Side, — Distriktets Folk — Affærsmænd, — fra den største af dem alle, Jon Vaaler, som nu anlagde de store Høvlerier, til Fløderfuldmægtigerne.

I de blanke, sølede Veie rullede Kjøredoningerne, saa Gørjen skvat af Hjulene. De smed sig ind af Gaardgrindene til en Eftermiddagswhist eller en Aftenboston.

Og senkvælds maatte Færgelars igjen til. De stod der gjerne to, tre ad Gangen ved Elvebredden og hujede; — der blev ofte ikke Fred før Klokken et, to om Natten.

Der var livligt i Distriktet, — Røre i Anledning af den kommende Generalforsamling i Sparebanken, Lørdag den sekstende Juni.

Ingen Hemmelighed, at der nu arbeidedes for Alvor paa at kaste den gamle Direktion. Væsentlig under Kjels Indflydelse, havde i de to, tre sidste Aar alt flere og flere spekuleret i de ny Udnyttelsesmaader af Skogen, — Fabrikation af Papirmasse, Sagbrug, Høvlerier ...

Det var paatide nu, at den ny Æra i Distriktet tog sit Ryggetag med den gamle. Og der var kun ét Løsen, — at faa Kredit og Tillid for sine Synsmaader ind i Sparebankdirektionen og dermed lettet Adgang til Laan og Forskudskapital.

Kjel holdt sig i denne Tid samvittighedsfuldt borte fra al Boston og Whist udenfor Huset. Han vilde ikke beskyldes for Agitation.

Af og til stansede et Kjøretøi udenfor hans Dør, — nogen, som gav Rapport om Stemmerne eller en og anden, som kunde finde Tiden just nu beleilig til

at udbede sig en Vederhæftighedsattest for et Laan i Byen.

Og Kjel var ikke ubønhørlig, om han end lod sig nøde endel. En tilstrækkelig indigneret Beklagelse af, at det skulde være saa rent umuligt for en Affærsmand at faa Laan i Distriktets egen Sparebank, gjorde gjerne Udslaget; — og slig en Attest var da saa god som en Stemme.

Hænde kunde det jo ogsaa, at Kjel foran passende Person udbad sig en liden Gjentjeneste paa et Papir, der var kommet for pludselig paa ham. Han disponerede overhovedet flust over Navne blandt de Klienter, hvis udenbygds Kredit opretholdtes ved hans Anbefalinger.

„Enkelt, grei Sag det," — kunde han paa sit Sted sige kordialt brutalt — „støtter I mig, støtter jeg Jer i Byen."

— — Kjel slentrede mellem Kontoret og Plankestablerne ...

Inde i Stuen sad Doktor Stenvig som sædvanlig idag igjen og foredrog.

Var der noget, som skulde kunne bringe Kjel til at bryde sin frivillige Arrest og la spænde for Blakken, saa var det vel, naar denne unge Doktorlapsen kom indom og gav sig til at reformere Menneskeheden fra Vuggen af sammen med Thekla. — Pokker til Sjæleudvikling. Thekla gik rent ud nervøs og ventede og var ikke i Humør den Dag, han ikke kom der enten paa Frem- eller Tilbageturen ...

Nu reiste han da endelig. Og Thekla kom ud med ham —

„Adiø — adiø," — jepede Kjel.

Mærkelig nok, — da Karjolen var borte, tog hun Veien opover Doktorbakken til Elvsæt ...

Kjel slentrede langsomt efter ...

Da de begge kom ind i Stuen til Fru Baarvig, og Thekla havde sat sig magelig tilrette, begyndte hun:

„Jeg har et Ærinde til Dig idag, Fru Bente, — det gjælder en almindelig Henvendelse til Doktor Stenvig fra Egnens Hustruer og Mødre om at holde Foredrag paa Kommunehuset over Børnehygieinen og Sundhedspleien. Her maa en Reform til. For den, som engang har sat sig ind i, hvor pervers hele Behandlingen af Smaabørn er, — den er nemlig rent ud menneskemordersk, — er Tilstanden uforsvarlig. Her maa engang begyndes med at arbeide for et socialt Spørgsmaal her i Distriktet ogsaa. Fru Bente Baarvig, ber jeg nu, skrive først paa Listen naturligvis, saa det kan faa ordentlig Indgang med engang."

„Du faar rigtig undskylde mig, Thekla, — vil Du ikke ta Hatten af. Men jeg har selv havt Børn, og har ogsaa en Idé om, hvad min Mand af sin lange Erfaring mener, — og jeg kan ikke sige, at jeg er saa enig i alle Hr. Stenvigs ny Theorier, — de klinger mig lidt bogferske, de, jeg har hørt af dem da. Og saa vil Du indse, at jeg ikke er den rette at gaa til netop med dette."

„Jeg maa sige," — fandt Kjel, — „jeg maa sige, — den Fyren ... den Doktoren. Jeg stirrer rigtig med en vis Forbauselse paa det ... Ja, for det er s'gu nok saa frækt, — for ikke at sige ublut — at ville la sig reklamere i Distriktet fra selve sin Kollegas, — sin Konkurrents, Hus. Dette blir akkurat, som jeg med Sparebanken det, — om jeg vilde be Direktørens Kone tegne sig til at møde op ved et Foredrag imod ham? — Humbug, Reklame! ... Fy Fanden, — Du ser selv, Thekla" ...

„Ja, jeg ser rigtig Sagmug, — og Sagmug — og bare Sagmug, Du, — ikke Luft for en Tidens Tanke," — udbrast Thekla lummert.

„Nei, nei, nei, hør nu, Thekla, — kan Du ikke høre, — jeg mener jo bare, at han benytter sig af din sjeldne Sans for høiere Interesser. Ja, for Thekla er en stor Personlighed, Mor. Og, blir jeg rig, skal

Du ikke mangle Midler til at virke med. Du skal ha mig og ingen anden at takke, siger jeg Dig, Theklen, for, at Du ikke blir siddende og dra efter Pusten i lufttomt Rum med dine Ideer. Om Kvælden Lørdag den sekstende er jeg saavist Sparebankdirektør" ...

Fru Baarvig skvat til —

„Jeg er det saavist, som jeg lever, Mor. — Og," — kom det bevæget overvældet, idet han strøg ud af Stuen, — „naar én ikke tænker paa andet end at bygge en Guldstol for Dig, Thekla, — bære Dig paa den, saa kunde Du gjerne ha lidt Respekt for mit, Du ogsaa."

Fru Bente fik et næsten haardt Udtryk og stansede Thekla, der knyttede Hattebaandene for at gaa.

„Hør, Thekla, — siden Du nu er her, saa vil jeg be Dig sidde lidt ned og høre paa mig. — Det er noget som en Advarsel, Du ... Du maa ikke fortryde paa det."

Thekla saa forbauset, halv irriteret gjættende paa hende.

„Der er Ting, man kvier sig for og helst opsætter i det længste. Men saa mener jeg, der er ingen, som kan sige Dig det saa ligetil uden at udsætte sig for at misforstaas som jeg. — Det er om Stenvig, Du."

„Tænkte jeg det ikke!"

„Jeg vil rent ud sige Dig, at jeg har mærket saa mange underlige Smil og halvkvædede Viser, at jeg finder at burde la Dig vide det."

Thekla maalte Fru Bentes Skikkelse op og ned et Par Gange, — der var noget overrasket undersøgende — som d e n Slags — fra hende! ...

„Jeg bryr mig aldeles ikke om, hvad Folk behager at sige eller tænke om mig. Et Venskab, der hviler paa saa mange og stærke Interesser som mit og Stenvigs, kan ikke reflektere paa Bygdesladder. Ethvert aandeligt Forhold mellem Mand og Kvinde faar finde sig i Miskjendelse — endnu —. Jeg siger

endnu, Fru Bente, saalænge der er saa mange, der ser med uopladte Almuebegreber paa alt det, som rører sig af mere udviklet Nutidsliv ... jeg havde blot ikke ventet at høre det optat herfra."

„Ja, jeg mener nu, at en Hustru baade for sin Mands og sin egen Skyld bør vogte ogsaa om Skinnet."

„Jeg mener det ikke. Og, skal dette være et Ærind fra Kjel, saa kan jeg kun frabé mig Indblanding, — undskyld, at jeg tar Sagen ligefrem."

„Kjel har intet med, hvad jeg her siger, det kan jeg forsikkre Dig. Men, naar jeg advarer Dig, saa er det, fordi jeg finder, at denne Almue, som Du kalder os, slet ikke er uden sin Ret."

„Hvad mener Du, Fru Baarvig?"

„Det skal jeg sige Dig. Naar en Hustrus Hjerte og Glæde, hendes Sympathi som aandelige Interesser ikke er hos Manden, men hos en anden, saa føler alle sunde Mennesker, at her er noget, som svigter, — om der saa kun er den allerringeste Antydning af det, som til hverdags kaldes Utroskab. Hovedsagen er og blir, at Manden bedrages for det væsentlige, det, som er Kjernen i Forholdet, og sidder der med Skallet igjen. Det er det, man har Følelse af her, Thekla, — for ogsaa at tale ligefrem."

„Har jeg da ingen Menneskerettighed? — Enhver kan jo se, hvor interesseløs, — total uforstaaende, Kjel er for alt udenfor Affærerne, — at for mig kan han umulig udfylde noget." —

„Hvorfor tog Du ham saa, Thekla, naar Du saa vel vidste, at hans Glæde aldrig blev din?"

„Vi skal ikke fordybe os i Lovene for den evige Tilværelseskamp, Fru Baarvig — — —. Men Meningen er altsaa," sa hun med en stor Bøining paa Hovedet, „at jeg ikke engang skal levnes Tilladelse til at pleie mine aandelige Interesser. Jeg skal dø i denne Sagmuggen. Men for at sige min Tanke helt ud, jeg agter for min Person at træde alle disse

og Bestyrer for en fremragende Affære i Distriktet, og fik svindlet frem alle disse ny og uprøvede Foretagender.

Der begyndte at dæmre noget som en Idé i hende ...

Hun sad der og saa og prøvede og iagttog den inde ved Lysetanden, medens Stearinet toppede op paa Kanten af, at det randt —

... Den gamle forsigtige Arne Bergersen var absolut en af de to, tre i Bygden, hvis Stemme vilde virke afgjørende i Generalforsamlingen.

Om hun reiste op til ham og betrode ham, hvor fortvilet hun vilde bli, om man valgte Kjel til Sparebankdirektør? —

Grunden? ...

Hun vilde ikke gi nogen — uden den, at hun ansaa ham for aldeles uskikket til det Hverv, — at det vilde bli en ren Ulykke for ham.

„Det faar ikke hjælpe, Kjel," — mumlede hun med et stivt, stenagtigt Udtryk ... „Det er Forræderi. Men jeg er retnu en Mor, som nødes til at dræbe mine egne Børn — —. Og," — hun truede ud, saa Skyggen vistes paa Væggen, — „trode jeg ikke, at Du alt var fallit — at Skammen alt er der ... jeg løb hen paa Landeveien og raabte ud, at for min Søn Kjel, Svindleren, maa alle vogte sig" — —

Berthea havde før Jul slaat op med Valentinsen paa Toldstationen og var nu hemmelig forlovet med vakkre Schiølberg paa Sorenskriverkontoret.

Hun underholdt overhovedet sine separate Bekjendtskaber og Forbindelser langt udover Hjemmets Omgangskreds. Der gik ikke det for sig i Bygden, som ikke interesserede hende, — Forlovelser og Giftermaal, Udpantninger og Familierivnin-

ger, og hun var vel inde i, hvor der nu agiteredes for eller imod Kjel, og alt Bygdesnakket om den Sag.

Hun havde da ogsaa gjennem Anna Lund ganske anderledes Besked baade om Endre, som nu holdt paa at indstudere Kong Lear, Hamlet og de store Karakterroller, og om Minka, end netop, hvad de lod se i deres Breve hjem.

Minka bedaarede dem nok rent derinde, — var sammen med Finsland og Digtere og Kunstnere baade sent og tidlig, — nogen skulde male hende og nogen skrive Vers til hende ... De finder hende saa mystisk interessant, skriver Anna. Og i Theatre og Variétéer var de bestandig.

Men om alt det stod der ikke et Muk i Brevene.

Og Schulteiss gik der og snusede efter Posten og alt, hvad hun skrev; han fik tækkes med at betro sig til hende nu ...

„Ser De, Berthea," — kom han hemmelighedsfuldt, — „Deres Søster er ingen negativ nedrivende Personlighed. Hun er noget positivt — en Kraftkilde. Der kommer Klang og Stemning, Fylde og Energi i alt det, hun blot magnetisk berører, — ehe, — den stive Modsætning til Fru Thekla nede paa Bruget. Før droges hun af andre, — nu hæver hun sig til Kraftudfoldelse ... Nu hæver hun sig, høiner sig, ifølge sin iboende Natur, over dem. Nu er det hun, som sætter de andres Kræfter i Funktion, — anslaar dem til alle Sider som et Piano. — Hun hengir sig ikke længer til nogen, — inspirerer, bringer dem blot alle til at vibrere, bli fuldtonende hver efter sin Natur. Det er hendes høie Kald, — jeg véd det — fra hende selv. Men hun hengir sig ikke til nogen, — det er det fine — det er Sagen. Ikke sandt, Frøken Berthea," spurgte han med ét bønlig, — „men selv hengir hun sig ikke til nogen, — tror ikke De ogsaa det, — tror ikke De ogsaa det?" ... han prøvede at udgrunde Bertheas Øine —

„Dertil er hun altfor ophøiet," — kom det afgjort, idet han dreiede sig om paa Hælen. —

Der var bare et Par Dage igjen til Generalforsamlingen paa Lørdag.

Ikke frit for, at Doktor Baarvig gik noksaa spændt, — havde Følelsen af nok saa stærk Krig i Luften. Han indlod sig jo aldrig paa den Slags Sager, var af Princip Doktor og intet andet end Doktor i Husene, — sympathiserede ellers ikke synderlig med Nyhedsmagerier. Men han vilde gjort en Røverkule af sit Hjerte, om han ikke denne Gang var med. Og isandhed ikke bare for Kjels Skyld. Disse gamle Parykker trængte til et ordentligt Skub, saa Pudderet føg. Saagodtsom helt nægte at lade Distriktets Sparepenge støtte de nyopbrudte Forretningsbaner, — tvinge Affærsmændene til at laane udenbygds mod høiere Renter ... Han begyndte at helde til den Mening, at her vel tiltrængtes en Kjel, som kunde lægge Roret om der i Sparebanken — —. Naa, de om det ...

Han gjorde netop for Gud véd hvilken Gang i disse Dage en Vending paa Gulvet med den Finale paa Overveielserne, da Kjel kom ind bleg og forhastet.

Han kastede sig ned i en Stol og blev siddende taus og stirre.

„Gæli med Sparebanken?" — spurgte Doktoren hvast.

Kjel sad stum.

„Ja—a, man skal ikke stole for let paa, at alt lykkes, Du."

Kjel rystede paa Hodet, saa Doktoren forstod, at han gjættede hen i Natten.

„Jeg siger ikke, det er noget bra, jeg," slængte Kjel af sig. — „Er det ikke, som sjelve Fanden staar

i det. Alting iorden — ubetinget Stemmeflerhed. Den Sag var saa sikker, at jeg kunde sige, jeg hadde den i Lommen helt til nu i Eftermiddag, jeg faar dette Brev. Arne Bergersen vil ikke forny, — gaa med paa flere Forpligtelser for Skogkompagniet. Han sætter os rent ud Stolen for Døren, kræver Opgjør og vil ud af Affæren, opsiger sin Garanti. Og, kan jeg ikke skaffe et vederhæftigt Navn nu straks i hans Sted, staar vi der paa Lørdag som mankerende Debitorer til Sparebanken. Den har bevilget Penge paa den Sikkerhed, — paa alle vore elleve Navne. Og saa, — Adiø Direktøren. Det gaar ikke anstændig an at foreslaa mig engang.

Saa nederdrægtig gjort. Akkurat i Dagene forud, saa jeg ikke skal ha Tid til at faa et nyt Navn istedet. Saa skammelig beregnet, for han véd nok, at, om jeg reiser ud og hverver en ny Mand til Garant, saa nytter det bare til at bringe Skogkompagniets Kredit paa Tapetet og under Diskussion. Var det saavist bare Dagen efter, skulde jeg paa røde Rappet faa tre for én. Men akkurat nu, Du" — — — Kjel stirrede mørk i Gulvet.

„Ikke det Spor at risikere heller — — ovenpaa og holdent i alle Henseender. Et Udbytte til næste Aar af femti procent og det snaut kalkuleret. De staar der underskrevne som Kautionister én for alle og alle for én, elleve Mand høi — —. Ja, det er ikke nogen Raad for det, jeg faar gi tabt, saa haardt det er," — sukkede han.

... „Bare et almindeligt, i Bygden kjendt Navn er nok. Havde jeg ham saavist paa Papiret bare til Mandag eller Tirsdag, saa skulde han faa slippe fra det igjen," — udbrast Kjel; — „men nu —

Jaja, tabt er tabt det. Jeg faar ud, trods alt jeg, straks og tigge os til et Navn, — og saa faar Direktørposten ryke."

Det blev stille i Skumringen. Doktoren gik frem og tilbage og blev staaende ved Ruden.

... „Ja dette er haardt, Kjel, — jeg indrømmer Dig det."

Kjel tog et Lommetørklæde op og tørrede Øinene og snød sig ...

„Hør, Kjel," — sa Doktoren lavt, — „Du holder aldrig dit Ord til mig."

„Aa, Du véd nok, Far — at, kneb det, saa" —

„K u n d e mit Navn klare det, Du?"

„Aa meget mindre," henkastede Kjel, — „bare et bygdekjendt Navn" —

„Vilde Du gi mig dit Ord som min Søn — ikke føre mig ud i noget — —. Vil Du gi mig dit ærlige Ord paa, at jeg skal være fri igjen af Papiret paa Mandag eller Tirsdag — helst paa Mandag, Du, — saa skal Du faa mit Navn paa det. Jeg siger mit Navn paa det, Gutten min, for at Du kan bli Direktør nu, der staar saameget paa det for Dig."

Kjel snød Næsen ...

„Siden Du byr mig det, Far ... Dette er rigtig vakkert af Dig ... Jeg skal aldrig glemme Dig det!"

— „Men vi siger intet til Mor — intet til Mor om det, Kjel ... Hun, hun, hun, — hun vil bli for nervøs — —

Kom med Papiret, saa er det gjort — jeg kunde angre det," — sa han hastig.

IX.

Septemberdagen laa blikstille med klar Luft, sparsomt Løv og hist og her en gul Bjerk eller blodrød Asp nede ved Elven, der gik med speilende Glans nedover forbi Gaardene.

Lyden af Karjolhjul durede ekkoagtig lydhørt i Eftermiddagen nede fra Landeveien.

Det var Kjel, som kom. Han slængte Tømmerne fra sig til Tjenestegutten og fo'r ind til Faderen.

„Det er nu det fjerde Bud, Du har sendt efter mig. Folk nede paa Sagen maa jo tro, her er rent noget paafærde. Jeg véd jo saavel, det er dette Navnet dit, Du vil ha igjen, — slig straks paa sætte Flekken. Og Du skal faa det tilbage. Men mere end menneskeligt kan én nu ikke drive paa det heller."

„Mere end menneskeligt," tordnede Doktoren, — „det er to Maaneder nu siden den Dag, jeg skulde havt mit gode Navn igjen, — to Maaneder, hvor hver Dag har været en Pine, Kjel! — hver Dag, siger jeg" — —

„Men Far, kan Du ikke høre," raabte Kjel.

„Nei, vil ikke høre, — vil ha mit Navn tilbage ... to Maaneder Du, hvori jeg ikke har kunnet kjøre ud i Bygden en Dag uden at tænke paa, at nu sidder der én og anden, som véd, at Doktor Baarvig er gledet ud i at spekulere i Skog, — har udleveret sit Navn til Affærer, som gaar ham tyve Gange over Hodet."

„Aa ja, risikerer at tjene et Par tusind til næste Aar."

„Ti, Kjel, — hører Du, — ti, eller, ved Gud" — han løftede Armen. „Ikke en Dag, siger jeg Dig, af alle de seksti og tre, — jeg har Tal paa dem og Nætterne med, — hvori jeg ikke har kunnet se din Mor i Øinene. Jeg undviger hende, Du. Vi, som har levet som i et Glashus sammen nu i fire og treti Aar. Jeg siger Dig, — ud med Navnet mit, Gut!" Doktoren gjorde et Skridt og et Greb som efter at ta ham i Halskraven —

„For Fanden," — skreg Kjel, han skjøv en Stol foran sig. „Naar Du er gal og ikke vil høre. Jeg siger Dig jo, at Du skal faa dit Navn. Det er jo akkurat det, jeg har været ude og sørget for nu.

Dernede høstede Fru Bente Glasæbler. De turde ikke rystes ned for ikke at bli stødte, — maatte tages ét for ét ved Hjælp af en Trappestige, som Massi støttede, medens Moderen var oppe og plukkede og lod dem forsigtig række ned paa et udbredt Teppe.

„Ganske pudsigt, Bente, — ikke saa galt ... Tror virkelig, jeg begynder at profitere af Kjel, Du, — faar her sendendes ikke mindre end to hundrede Kroner i Honorar fra Skogeier Haaken Harstad. Jeg skulde ta meget feil af Menneskene, om dette ikke er af et Slags forsigtig Trang til at ha en god Stjerne ogsaa hos Sparebankdirektørens Far. Jeg kan saamæn ikke rigtig skikke dem tilbage heller med Besked, at de ikke hjælper paa Laaneansøgningerne i Sparebanken" ...

Der trillede et Æble ned paa Teppet med en vis Fart.

... „har netop god Brug for dem indover til Minka, ser Du."

„Du skulde ikke spase med dette, Baarvig. Er det virkelig, som Du tænker, saa var dette ikke hyggelige Penge."

„Aa véd Du hvad, Bente, — saavidt indirekte Sportler tør jeg nok ta paa min Samvittighed, for alt det, jeg plukker mig til Slægtens Trivsel. Man faar uvilkaarlig en hel Del andre Indtægter ogsaa Du, naar éns Søn stiger, — i Skikkelse af forøget Estime og Hensynstagen etc. Og Kjel er adskillig paa Toppen nu."

„Vi maa huske, at saadant kan gaa baade op og ned, Baarvig, — som Blondin, der gaar over Niagara," — mumlede hun.

„Ja la os endelig drive paa med at se trist og svart. Jo mere Fremgang, des betænkeligere Ansigter. Naar Sagbruget hans nu fyldes med Tømmer fra hele Svartskogen, saa han bare ikke aarker at ta mere og maa udvide sig, saa skal vi sørge og

sukke, Du; og se paa Gutten med disse Øinene, som én kan bli gal af. Ja, for nu er det virkelig lykkets ham at sikkre sig den Side, som er uden Risiko, — Sagskuren, — for hele Skogskompagniet. Det er Fløden det."

„Ja, maatte det være saa vel. Det er altsammen saa ængstelig storartet, — og — kan der egentlig være Affærer uden Risiko, Baarvig?"

„Hu, — rent en Galskab. Altid, som der var et Krudttaarn dernede hos Kjel. Naar det gaar fremlængs, skal det gaa baglængs ... Det er blet, saa jeg rent gruer for at komme med en god Efterretning dernedefra, — som Du med Villie tar Glæden fra mig. Jeg gad rigtig vide, om jeg kom og sa, at det holdt paa at ryge overende" —

„Og det var forbi," — udstødtes uvilkaarlig oppe fra Stigen.

„Hvad ... Tror jeg ikke, Du sidder deroppe i Æbletræet som en Uveirskraake — — Saa fornøielig, saa opmuntrende Du" ...

„Saalænge bare ingen Flom dernede fra kan rive vort Hus og dit gode Navn med sig."

„Tvi, — dette fortærende bestandige, hold Dig undaf, hold Dig undaf, hold Dig vel undaf din egen Søn."

„En, — to Karjoler nede i Bakken," — varskode Massi. „Den forreste er Forvalter Lunde, og saa Inspektøren."

Der kom noget lettet i Doktorens Mine, medens han gik op mod Haveporten.

Ialfald en Anledning til at faa slaaet ihjel Aftenen ved en Boston. Egentlig jo alt bare gode Efterretninger, som burde fortjene sin Toddy.

Massi, som havde været nede paa Bruget om Formiddagen og set til lille Baard, gjenoptog den afbrudte Beretning og Prat med Moderen:

„Jeg vil aldrig gifte mig med en Dot, Mor."

„Nei, det holder jeg rigtig med Dig i, Massi."

Massi, — saa ganske aldeles totalt udenfor Mulighedens Grænser — — medmindre", — han fik igjen et opskræmt Udtryk, — „Du har nogen Antydning, om aldrig saa lidet virkeligt Faktum, hvorpaa Du kunde byggė din ... Ingen? — Ingen? ... Virkelig ingen? ... Nei naturligvis ... Ehe, — ehe," — lo han —. „Men Du vilde alligevel sørge saa? — Ja det vilde saamæn jeg ogsaa, — en dum Mand, en dum Mand ... isandhed en ganske kostelig, — umulig Idé" — —

„Ja men sæt nu, at hun tog en dum Mand, — én, som hun indbildte sig var klog, men som var dum. Var det saa ikke sørgeligt?"

„Umuligt, — bare umuligt."

„Jeg skal sige Dem, at jeg har belavet mig paa, at hun skulde faa saa rent mærkelige Børn, som jeg saa skulde bli Tante til. Og, naar hun nu" —

„Et besynderligt Thema ... en, saa at sige, næsten utaalelig græsselig Supposition, som jeg helst vilde forlade ... He he, en ung Piges Naivetet kan isandhed — overraske.

„Jeg spør ganske simpelt, om ikke en dum Far faar dumme Børn."

„Jo, — det vil sige — jo, ja, — maaske Moderen til Gjengjæld kan være desto mere begavet. — Overhovedet det Spørgsmaal — har saa mange Sider."

„Men, om Minka nu holdt af en rigtig smuk og stolt Mand."

„Minka ... Jeg ber Dig, Massi, Du taler, saa jeg koldsveder."

„De siger jo selv altid, at Minka er saa mærkelig, — og, naar nu hendes Mand ogsaa var saa mærkelig" —

Schulteiss stod et Øieblik, der bevægede sig et stigende Oprør i ham ...

„Din Tankegang er ufølt, — lar sig kun undskylde," — udbrød han, — „med den uvakte unge

Piges krasse og barduse Forestillinger. Der leger endnu Dukker i dit Hode, trods dine seksten Aar. Den blotte Tanke er" ... Han gjorde et Kast paa Hodet. — „Minka! — den stolte Jomfru — med den høie Opgave — og den store Forventning — hun, — hun hengir sig aldrig til nogensomhelst „mærkelig", — mærkelig Knebelsbart — mærkelig Skjønhed — mærkelig Fagmand — mærkelig Nordpolsfarer — —. Thi, — og hør og forstaa mig, Du unge Pige, — lad det naa ogsaa ned i dit endnu uklare Sjæledyb! — hun bærer i sit herlige Væsen ubevidst den store Fordring til Kjærligheden, — hun forlanger ikke Gods og Guld, — ikke udvortes fortrinlig Skjønhed, ikke denne eller hin særlige Aandsdygtighed, — intet — intet af den Slags. Hendes ædle, høitdrømmende og i Følelsen dybt bundende Natur kræver at møde den store Lidenskab — en Kjærlighed stærk som Livet og Døden ... og, hvor den brænder — selv i en skrøbelig Skikkelse, — der vil hun den Dag, hendes Øine oplades, engang undrende gi sig hen. En saadan Kjærlighed er bundløs som Elementerne. Det forkrænkelige legemlige gløder i den og Aanden stiger ... Og — og," — han stirrede bleg henrykt ud i Luften, — „jeg siger ikke, at den ikke skulde eie Evne til at opvække, skabe Genier ... den, som er over — over al Forstand — over al Forstand" ...

Massi saa med en vis Skræk, hvorledes hans blaa Øienstene ligesom svinglede løsslupne ind paa det hvide.

En Stund efter sad Schulteiss paa sit Værelse og læste et Brev, som Doktoren havde rakt ham fra Whistbordet.

Det Brev, Minka engang havde lovet ham, det længe efterlængtede, — idag var det kommet ...

Lyseblaa, fin Konvolut — parfumeret, — Udenpaaskrift til Hr. Kand. phil. Ananias Schulteiss ... sammenklæbet af Minka selv —:

„Min kjære Ungdomslærer.

Et fuldt Fortrolighedens Brev — til hvem skulde jeg vove et saadant paa den vide Jord uden til én, — én eneste, — Dem, Schulteiss" ...

Det blændede for Øinene, saa han maatte læse op igjen, og han drog dybt efter Veiret.

„De min prøvede Ven. For Dem tør jeg vise mig, som jeg er, De vil altid forstaa mig, ha Blik for det, der for mig staar som det herlige, — at optænde Skjønhed og Idealitet hos Tidens virkende Mænd. De forstaar mig —

Altsaa begynder jeg med mig selv ... Brunt antrukket — med rødt eller gult, — en Hat, som skygger lidt for Ansigtet, eller et Halvslør, saa én ikke ser Øinene uden pludselig uforvarende — blot aner dem. Støvler elegante, høitknappede — De véd, jeg har smukke Fødder, Schulteiss, — saa man faar det raske og alligevel udsøgte, ligesom vare for Smudset, i Trinene.

Men det, jeg har maattet studere ud og ind, til jeg endelig har faaet Tag og Greb i det, er Holdningen, Gangen. Jeg har hørt Herrers Kritik, naar de ser efter en Dame. Det er noget bølgende, de vil ha, og Rankheden. Enten fine Hansker eller ingen. Og en elegant Parasol med nobelt Haandgreb. Bag den leger saa Slangen, Magnetismen, oscillerende fra sit Skjul. Man modtar Hilsener og smiler ... bare smiler til egne Tanker og ser intet" ...

„Aa Gud, hendes deilige Smil," — sukkede Schulteiss.

... „stirrer overrasket. — Og tusind, tusind Improvisationer af det kvindelige Geni, — en Grube af Virkemidler.

Ja saadan er Piraten udrustet, den, som er løbet af Stabelen fra Deres hjemlige Havn, Schulteiss.

Jeg betror mig til Deres dybe Forstaaelse. Deres Sjæl vil ikke formørkes af Mistanken om, at jeg gir mig hen i nogen Svaghed, — i noget, som ligner en ordinær Forlibelse:

Jeg føler, at jeg er nær, — meget nær — ved at ha Finsland i min Magt, at jeg eier en Dragning, en Indflydelse, han ikke kan modstaa. Havde jeg ham først helt, saa jeg kunde sætte al min Glød og Farve ind i hans Digtning, — aa, Schulteiss, elektricere en saadan Mands Pen, saa det egentlig var m i g, som gnistrede af den, — og han kom til at digte bare Minka!

Men noget er der iveien, som kaster sin Skygge.

Og nu er jeg dobbelt, — to Gange oprigtig, Schulteiss.

Jeg er saa bange for, at De skal forlægge eller miste Brevet paa noget Vis, saa det røber mig, eller Deres Miner gi nogen Mistanke!

Jeg har ikke været i Byen isommer, som Poststemplerne og Datoerne paa Brevene har vist. Jeg har levet paa Turistfærd oppe i Fjeldene i et Selskab af Literater og Kunstnere. Vi har besat tre Sætre og vugget paa et herligt Høifjeldsvand, hvor vi har kunnet se os selv i magisk Speil, og jeg har siddet i Bondedragt og blet malt —

Jeg følte mig som en Prinsesse, en Tilværelse omduftet som af en høiere Aroma, — helt til Finsland saa pludselig igjen tog nedover.

Hvorfor, hvorfor? — det er den Skygge, som formørker ...

Det blev for mig med ét, som hele Aanden i Tingen, det, som havde git al denne berusende Fortryllelse, var borte. Jeg var først mig selv igjen, da jeg iforgaars atter stod herinde i Byen i den samme Luft, som han indaander ...

Her skulde jeg ha fortsat Brevet —

Men tænk Dem, som jeg nu var ude i Skum-

ringen, bøiede en Mand sig nær og saa paa mig ... De Øine staar for mig, — de forfærdelige Øine ... De gjætter, hvem det er — dette græsselige Menneske" — —

„Varberg ... Aa Gudske —", brast det ud af Schulteiss. —

Han blev siddende og dukke og dukke med Ansigtet i Hænderne og stønne, medens et blegt Solstreif fra Septemberkvælden ligesom sluknede paa ham.

X.

Fru Thekla kom hastig op ad Veien med Paraplyen mod Regnen. Hun gav sig ikke Tid til at faa Galoscher og Kaabe af sig i Gangen, men gik lige ind til Doktoren.

„Jeg vilde gjerne tale med Dig, Bedstefar Baarvig," — lød det ophidset.

„Noget paafærde med lille Baard?"

Hun rystede paa Hodet og satte sig hen i Sofahjørnet. Der gjærede noget i hende, og det varede en Stund, før hun yttrede sig.

„Jeg kommer for at raadføre mig med Dig. Jeg har ligget vaagen i hele Nat, — betragtet Sagen fra alle Sider, — og nu vil jeg gjerne ogsaa se, hvad Familiehensynet siger — helt rundt. Jeg vil vide nøiagtig, hvor langt min Pligt gaar — som Hustru, — over min Pligt som Menneske er jeg klar. Her er et Dilemma, — hvor langt jeg ved Ægteskabet har bundet min Person."

„Men, kjære Thekla, Du taler, som der var noget alvorligt iveien mellem Dig og Kjel."

Thekla smilte bittert og lagde Hodet bagover mod Sofaryggen:

„Aa nei, i det Kapitel — for at begynde Oprigtigheden — intet andet end det, at vi overhodet har giftet os."

„Jeg ber Dig først betænke, Thekla, om det kanske er saa rigtigt at blande din Mands Forældre ind i Jeres Forhold. At Kjel holder af Dig indtil Svaghed, det véd jeg, og at Du ialfald er ham en sand Ven og oprigtig pligttro Hustru, derom er jeg lige overbevist. Jeg respekterer din Karakter, Thekla."

Thekla drog af og til Aanden dybt.

„Jeg maa be om Oplysning af den eneste, jeg tør betro mig til, nemlig min Mands Far. Jeg spør og spør op igjen, hvad der er en Hustrus Pligt, og hvor langt den strækker sig. Skal jeg bo, spise, drikke, klæde mig, — overhodet delta i en Mands Spekulationer, der for mig utvilsomt udføres med andres Penge."

„Gud bevare Dig, Thekla, hvad siger Du" — —

„For mig utvilsomt."

„Her er Du ude for en Feiltagelse, Thekla," bemærkede Doktoren koldt. „Du maa sige mig, hvad Du grunder saadant paa. Har Du noget Faktum at holde Dig til?"

„Det er netop det, jeg er kommet for at betro Dig. Jeg kom igaar uventet hjem fra Filialen for Udbredelsen af samfundsnyttige Skrifter, og hørte fra mit Soveværelse Kjel ivre høit og søge at berolige nogen inde i Stuen. Der taltes rent ud om Fallit og Fortvilelse i Anledning af den sidste Handel om Svartskogen. Saa jeg fandt, jeg burde tillade mig at lytte nærmere ...

For det var sandelig ikke saa, Kjel havde fremstillet Affæren for mig! — Den fremmede derinde var en af Medeierne i Skogskompagniet. Han hørtes yderst modfalden. De saa høit priste treti tusind Maal, de kjøbte, lod til at ha vist sig i uventet Grad udhuggede, — en Mængde salgbart Tømmer

var tat ud, lige før Eierne fik deres Misère prakket ind paa Kjel og hans Kompagnoner. Og Kjel optraadte med Argumenter af den Slags som, at en daarlig Spekulation maatte oprettes med en god, — — at Kompagniet fik gribe til at kjøbe Skog i stor Skala, om der saa maatte leves paa bare Terminer, indtil der blev Anledning til at gjøre et Kup! Det første, Kompagniet nu havde at vise, var, at det kunde præstere Tømmer ... For til at gjøre Fallit var der altid Tid, gjentog han —

Og nu gad jeg vide Besked om, hvor langt en Hustrus Pligter gaar" —

Doktoren var graa i Ansigtet.

„Det synes, som om Kjel har havt den ikke lette Opgave at berolige en opstaat Panik hos en Kompagnon," kom det koldt ligevægtig — „og at han har tilraadet at prøve at erstatte en uheldig Spekulation med heldigere. Jeg finder, Thekla, at det er en Hustrus ubetingede Pligt at tie med sin Mands Affærer og ikke lægge Tyngde til, — om der skulde forefindes Vanskeligheder."

Thekla nikkede langsomt bittert ... „Jeg er engang gaat ind i det gyldne Bjerg. Jeg forstaar, jeg har at ta Konsekventserne" ...

„Undskyld, Thekla," — afbrød Doktoren pludselig, „at jeg ber Dig gaa nu, — jeg — jeg —"

Doktoren greb efter en Stol, som for at støtte sig.

„Jeg maa sige," — hun reiste sig og trak Veiret dybt — — „jeg gaar ikke med større Klarhed, end jeg kom, — staar ved det samme Dilemma ... Ja saa ber jeg hilse og sige, at din Søns Hustru ikke havde Humør idag til at se ind i Stuen."

Da hun var ude, drev Doktoren ilsomt og koldsved frem og tilbage paa Gulvet. Han fo'r pludselig hen til Vinduet og stødte det op, — og det brød løs i en voldsom Opkastelse.

Det var en Svaghed, han led under, naar han

kom i for heftig Sindsoprør og ikke kunde faa Luft og Udbrud.

Bud efter Kjel! ...

... Kjel steg just i Karjolen for at kjøre ud til et Møde, som pludselig var kommet paa i Skogskompagniet. Kunde først være oppe paa Elvsæt ved Firetiden.

— — Doktoren sad paa sned ved Pulten og hvilte Albuen. Han var hensunket og forgræmmet og saa ikke op, da Kjel traadte ind.

„Naa da, Far ...

Du er Pokkers stille ...

Skal det betyde noget igjen?"

„Du kunde gjerne være lidt oprigtig mod mig, Kjel," kom det stilfærdigt. „Den sidste Handelen om Svartskogen, den var vel bare saa som saa, for ikke at sige" ...

„Hvor har Du hørt noget om det, Far ... Siger nogen noget?" — fo'r Kjel til.

„Nei, — — men — jeg reiser jo der indover paa Husmandspladserne og hører kanske noget af hvert — Skoghuggerne" —

„Hø—ø, — oprigtig — oprigtig ... var det gjort med det! — Skal s'gu gjerne bekjende, at Vandstanden er lav, — ganske lav fortiden. Jeg benægter det naturligvis lige i Synet paa hvemsomhelst, der skulde falde paa at sige det ... Men mellem os — Joho, — det er slig, at vi er snydt paa Svartskogen, — skammelig snydt — og ikke med Maade heller, synes nu jeg da. Men saa rent galt, som jeg først tænkte, er det nu ikke heller, — jeg trode saamæn, at der skulde været rent blaast og bart for alt det, som Tømmer hed, jeg. Det er det nu for det første ikke. Og saa, — kan vi bare vente i nogle Aar, saa har vi Skogen tilvokset og fuld Chance igjen. Det hele reducerer sig til et Spørgsmaal om at vente — kunne holde Eiendommen paa

Haanden saalænge ... Javist vil det ta lidt paa Kræfterne; men saa er vi nu mange nok om at bære det."

Doktoren sad og stirrede aandsfraværende. Panden laa furet.

„Kjel, — kunde Du ikke paa noget, — noget Vis skaffe mig ud af Spillet," — bad han fortroligt. „Det tar rent ud Livet af mig, ser Du. Jeg maa, maa faa slippe fra det ... Hvad, — tror Du ikke, Du kunde gjøre det for din Far, Gutten min. Du har jo saa mange Udveie, naar Du rigtig griber Dig an. Og jeg er da ikke saa forskrækkelig meget værd. Find nu paa at skaffe mig fra det" —

„Det er s'gu ordentlig blodigt." Kjel begyndte at spankulere i et vist Oprør. „Du kan nu vel tænke, Far, at, havde det ikke virkelig knebet, havde jeg for længe siden skaffet Dig dit Navn igjen og ikke ladet Dig staa der, helt fra før ifjor St. Hans af. En raa'r ikke med alt, — og dette Snyderiet som kom saa gement paa. Sligt gjør, at én maa bruge mangedobbelt Tid til alting. Det gaar ikke saa fort, ser Du, at trække Læsset op for Bakke, som at sidde paa og bare age nedover, naar én er i Held."

„Kjel," sa Doktoren og reiste sig med ét. „Jeg vil betale for at slippe undaf, det, jeg kan opdrive, to tusind Kroner. Du skal faa dem kontant."

„Jagu er det Synd, — gruelig Synd, at dette skulde gaa slig. En kunde levere ud Skjorten sin og sælge den, om det hjalp."

„Og Du mener, Du ikke kan gjøre noget ved det, Kjel, — nu snart," — lød det bønlig, — „ikke — om jeg leverer ud de to tusind heller —?"

„Jeg baade kan og skal, Far, naar Du bare vil gi Tid! — Jeg maatte da i Pokkers Skind og Ben kunne fange en Sjæl blandt alle de Navne, jeg disponerer, — ialfald, naar jeg har sligt at faa det til at gli' med som to tusind Kroner."

„Dem skal Du ha, Kjel, paa Pletten, bare — bare jeg faar Navnet."

„For to tusind Kroner er Grønsaape det, — besynderlig Grønsaape, Far, i disse pengeknappe Tider" ...

Kjel gik og grublede og saa i Gulvet: — „Jeg tror s'gu, jeg har Manden ogsaa, — høit anset i Banken — endnu — paa Grund af særlig berømt Promtitude — og saa af min Forgyldning. Jeg bær mig ad, som de gjør med Russen, naar han skal drives i Ilden, Kanoner bag og Opmuntring foran. Det er svinagtig, at Du skal ud med Penge. Men dem vil jeg nu separat skylde Dig, for det er jeg, som" —

„Paa Pulten, — paa Bordet her skal de ligge, Kjel, — bare Navnet!" —

„Forgalt, alle de Penge, der er bundet i Sagbruget. Det er lavt assureret for fem og firti tusind — foruden Plankerne, som varierer. Havde jeg dem saavist løse. Eller det ikke var saa umuligt at opdrive Laan paa den Slags, jeg skulde være Krøsus med en Gang, kjøbe Aaseralskogen! Jeg har fast skriftligt Tilbud om at faa den for fem og treti tusind kontant, har den paa Haanden; Resten af Kjøbesummen faar staa i aarlige Afdrag. Og ved den Skog er der den Mærkværdighed, at den, — virkelig set baade med mine og andres Øine, — er fuld af Trævirke for hundred tusinder, — har staat næsten uhugget tre og tyve Aar. Og det har sin Grund i, at Svartskogen eier baade Flødningselven og Flødningsretten, saa det lidet lønner sig at hugge der, — medmindre, — mærk Dig det, Far, — man eier baade Svartskogen og Aaseral. Da forandres Perspektivet. Nu skjønner Du, hvad jeg stiler paa. Og fem og treti tusind, — fem og treti tusind —. Hadde det været ifjor! Hadde det været bare før Jul, jeg skulde skaffet dem som ingen-

ting. Rognebærrene hænger ikke høiere end, at jeg n æ s t e n kan naa dem" ...

„Du Kjel," — betydede Doktoren, idet Sønnen skulde til at gaa, — „det skadede vist ikke, om Du af og til satte Thekla lidt ind i dine Affærer. En Kone tar sig saa let Tanker, naar der er noget, hun ikke forstaar, og hun kan komme til at gaa der paa egen Haand og gjøre sig op alskens Sammenhænger. Jeg siger ikke, Du netop skal vrænge dine Lommer for alt, som er iveien. Men nu for Eksempel dette om Udsigten til Aaseral, det vilde gjøre hende interesseret, ser Du, — opmuntre hende. Hun vil s'gu gaa nok saa spændt paa dit, hun ogsaa, er jeg vis paa, endda det bare er Forretninger" ...

Endre kom en Dag ganske uventet hjem til Fædrenehuset — for at bli der en Tid af Sommeren, som han sagde.

Han havde netop overstaat endel pinlige Forklaringer inde paa Kontoret hos Faderen, fundet ham besynderlig sagtmodig for ham at være og endel medtaget. Han fordrev nu Tiden med at slentre om paa Gaardspladsen geleidet af Massi, hvem han forhørte angaaende Familiens allehaande Anliggender: — om Arnt, som sværmede for Jernbanearbeidet og drev paa med Veianlæg og Ingeniørkunster og Dynamitsprængen oppe paa Lysthushaugen, og, hvorledes Schulteiss mente at faa ham frem til Middelskoleeksamen til Vaaren før at han kunde komme ind paa en teknisk Skole, — selv kunde hun ta den alt iaar. Massi havde Hast; hun maatte ud og lære noget, — ogsaa paa nogetslags teknisk Anstalt. Hun vilde bli Arkitekt, — tegne og finde op og indrette det ene Hus vakkrere end det andet. Tegning og Mathematik var hendes

bedste Fag. Hun vidste alt, hvorledes hun vilde bygge sit eget Hus. Men det kom an paa, om hun var gift eller ei —.

Og det igjen kom an paa, om hun traf én, hun likte rigtig, rigtig godt —

Endre kilede Monoklen i Øiet: —

„Lige ens alle, enten de bygger i Luften eller af Mursten, saa rykker der tilslut et Mandfolk ind."

Og hvad var det for noget med Berthea, som havde fartet ned paa Auktionen paa Lystad idag. Var hun forlovet med denne Bygdespraden og Auktionariusen Schølberg, eller var hun det ikke. Eller var Massi et Fæ, som ikke kunde gi Greie paa noget saa indviklet.

Nu fik han Øie paa Schulteiss, der kom ud af Gangdøren, og raabte forceret til ham, idet han løftede paa Hatten:

„Man befinder sig igjen i Familiehjemmet — det moralske Fjøs, hvor man opdrættes og fedes med Illusionernes Foder. For at slagtes, naar man kommer ud paa Verdenstorvet — hvad De? ... Man trænger til en Rekreation engang imellem, ser De, fra sin daglige Strid paa en Løbebane, hvor man just ikke synes at løbe" — nikkede han, som han steg op ad Trappen til ham.

„Og saa er man da igjen i det mur- og nagelfaste, — spigerfast alt lige til Anskuelserne ... Eller kan én tænke sig noget mere satanisk indrettet paa Bedrag end et saadant vel indmuret Hjem, hvor man kan gaa og illusionere sig op, hvad man vil, man finder dog sin Mad tre Gange om Dagen og sin Seng om Natten. Man kommer ud i Verden med Skræppen fuld af Troskyldighed," — slængte han saa af sig, som Fru Bente kom, og Kaffebrættet bragtes.

„Jeg tænkte, det var godt ikke at miste formeget af den jeg, Endre," — svarede Fru Baarvig

til, — „det blir nu alligevel den freidige Tro, som holder Modet oppe."

„Hører jeg ikke Spigerhammeren smelde igjen ... Troen paa hvad? — paa at det gaar rigtig og retfærdig til i Verden!" — lo han haanlig.

„Aa ja, Du, man kan nok faa sine Skuffelser; men saa er der nu alligevel til syvende og sidst noget, som bærer."

„Spiger og Hammerslag! — Ja, vi er gruelig retfærdige — herinde i Stuen; især, naar vi sidder paa vor grønne Tue. Jeg kommer hjem som en vaad Hund efter den Børnelærdom. Denne uslidelige Naivetet. Men den synes at maatte til, at maatte uophørlig produceres paanyt i Hjemmene, for at der kan bli Folk nok, som er villige til at la sig ta ved Næsen og føre ud i Bedraget. Det er Naturens egen vise Indretning, lader det til."

„Jeg taaler ikke at høre det Sprog, Endre," afviste Fru Baarvig ham heftig.

„Nei nei, Mor, — jeg tier jo ogsaa."

„Jeg skulde skaffet Jer Børn et moralsk smudsigt Hjem i Opvæksten, er det saa, Du mener? Tal ud, Endre."

„Aa nei; men saadan lidt Trækvind og Revner og Sprækker ud til denne Verdens Daarlighed kunde ikke skadet, — lidt af tidlige Erfaringer om denne gyldne Retfærdighed. Man maa ikke snyde — ikke bedrage, — men vel snydes og bedrages. Men jeg skal ikke forstyrre Idyllen, Mor."

Endre slængte det ene Ben over det andet og gav sig til at slurfe Kaffen.

... „Bare, hvorfor jeg endnu ikke har kunnet opnaa at debutere," tog han det hidsig op igjen. „Intriger og Baghaandsveie, Smiger og Kryberi, Sladder og private Interesser. Havde jeg saavist lært hjemmefra at sætte nogen af de Hjul igang, jeg ogsaa! Ellers, — man kan ha Resonancebund baade for en Shakspeare og en Goethe, eie aldrig

saa dyb Opfatning og Følelse, — kommer der for Eksempel én med et Næseskaft eller en Karakterhage eller to Øine, som ruller med hvidt, — med andre Ord: er man ikke en Kulisse, rejiceres man. Og er man en Kulisse, har kun det Smil at udstille, den Røst at skjælve med, det Grin, der kan se ud paa langt Hold som rørt, da, — om én er aldrig saa dum og tom og hjerneløs, han faar gi Shakspeare, han faar gi Schiller. For han er Manden, han ifølge Verdens Retfærdighed! eftersom han er en tom, tom Kulisse."

„Sandelig, Hr. Endre, — den evige Strid mellem det ydre Skal og Aanden," stadfæstede Schulteiss.

„Ellers véd jeg saa inderlig godt, hvordan jeg skulde ta dem," vedblev Endre. „Jeg har mine Tvil, om det ikke egentlig er Kritiker, jeg er. Man føler neppe slig indædt brændende Indignation uden at der stikker et Kald under. Verden trænger i høi Grad til at se, hvad Kritik er. Og Stillingen vilde med en Gang bli saa velsignet gunstig, Mor› — saa hyggelig, saa trivelig, saa fed. Istedetfor at være én af dem, som kriticeres, — en af Objekterne, blev man pludselig én af dem, som kriticerer, som kan pibe eller klappe, som han bare gider, og dræbe en stakkars Skuespiller bare med at gispe. Ja, der er saamæn intet andet at sige om det hele, — hele Stasen," udstødte han blaseret, — „andet end, at man faar saadan Lyst til at krepere. Livet faar saa liden Værdi. Havde man endda lidt af disse usle Pengene, — for saa gli'r alting i denne retskafne Verden. Notabene, saafremt De overhovedet kunde tilfredsstillende forklare mig, Schulteiss, om det virkelig var Umagen værd at holde en Villie. Kineseren siger, at Livet er for kort til at det lønner sig at spare sig rig."

Schulteiss vak til. Han sad aandsfraværende, kun optat af ét — at faa vide noget om Minka.

„Men saa indkjørte er vi med denne „bra Verden", hvor Personer af Aand og Idealitet maa petitionere hos Fæhoderne, at Folk som vi, Schulteiss, der er saa inderlig snydte paa vor Ladning af Idealitet, bare trækker, bare trækker, istedetfor en og anden Gang at falde i Tanker over saadan en liden Dynamitpatron, som Arnt driver med derude, — en og anden Gang faa en vis Lyst — en Skjælven — et Sus i Blodet af Oprør — og Plaf overende hele Stasen. Jeg mener blot saadan en liden Leg med Tanken, Mor, — det ubegribelige, hvorfor vi skal holde en plagelig, bagvendt, dum og nederdrægtig Tilværelse i saa overdreven Pris, saa vi ordentlig klorer os til den med Neglene, naar et lidet Slag paa Knaldhætten i Patronen kunde kvittere det hele, — sprænge Porten — kanske til en større Scene istedetfor denne, som én er saa hjertelig kjed af. En stolt Aand kaster — —"

„En stolt Aand fører ikke den Slags viderlig jammerligt Snak, Endre," brød Fru Baarvig ud, — „Du maa undskylde, at jeg siger det; men, er der nogen, i hvis Haand jeg trygt skulde lægge Dynamiten uden at frygte for andet Misbrug end Deklamation og Prat, saa er det i din," hun tog oprørt Kaffebrættet og gik.

„Hr. Endre, undskyld, -- Deres Frøken Søster," bøiede Schulteiss sig hen til ham, — „hvordan — tør jeg spørge" —

„Kan hilse Dem, Schulteiss, — hilse Dem fra hende. Ja, — tja" — trak han paa det, „nye Baner, De. Noget, hun sidder inde med. Lad det bli mellem os, Schulteiss — Men hun blev funden forleden i en hypnotisk Søvn. Husked ingenting bagefter. Mærkelig ... Hun er som en dirrende Nervestreng ... ser sig undertiden som to Personer. Hun har vakt en ikke liden Opsigt derinde. Ymtes om, at Finsland skal ha gjort et helt psykologisk Studium

af hende og vil bruge hende til Hovedfigur i en dramatisk Digtning."

Schulteisses Ansigt lyste med ét op:

„Høist, — høist interessant! Gjenstand for Digterens kjølige Reflektion, indtræder kun inspirerende som Sjælen i hans Værk. Men hengir sig ikke, — hengir sig ikke, — er en fri Kraft, sig selv bevidst. Sandelig alt et Resultat!" ...

*   *
*

Doktoren var paa Hjemtur fra Praksis.

Han havde faret i Fattigbesøg paa lange besværlige Sideveie og befandt sig nu i Dagheldingen igjen i sin Karjol magelig rullende paa den brede Landevei.

Han havde ikke kjendt sig saa let og stærk paa længe, — havde han ikke redet paa en stødende gammel Mær to Mile derinde paa Skogen og spaseret paa sin Fod en sidste bakket uveisom Fjerdingvei frem og tilbage, som om ingenting var. Seig, — tyve Aar i Benene.

Han førte Haanden op til Brystsiden, hvor Lommebogen laa, som han følte efter ...

Han havde gjort den Bevægelse én og anden Gang i hele Dag, siden Kjel imorges kaprede ham oppe i Veien udenfor Bruget og bragte ham Papiret, — det med Baard Baarvig paa, som havde kostet ham saa mange fortvilede Timer, han vilde ikke ha dem op igjen for aldrig det. Han kjendte selv, at han holdt paa at bli gammel paa det, at han vilde kreperet, om der ikke endelig var kommet en Løsning. Men nu laa det da der vel bevaret, — han kjendte igjen uvilkaarlig op til Brystlommen ...

Prægtig gjort af Kjel.

Det var, som han i al denne Tid aldrig havde havt rigtig Ro til at tænke, — havde gaat der op-

skræmt og forjaget af Angst, og igrunden ladet alt derhjemme seile sin egen Sjø bare for dette ene.

Pinedød, hvor han skulde hilse paa Bente!

Karjolen rullede saa magelig dissende paa Askeskjækerne. Han havde havt det for travlt med alskens Folk og Patienter og Strabadser før idag til rigtig at kunne sætte sig ind i, — begribe, — nyde sin ny Situation.

Ak ja, — han pustede med et vist Velbehag, — synes jeg ikke alt, man begynder at bli Baarvig igjen. Affærerne hjemme bør tages anderledes haandfast. Der er paa det sidste blet lidt slapt i Kontrollen baade med Minka og Berthea. Paatide man begynder at tænke lidt paa Fremtiden — —

Og der gaar Endre igjen hjemme. Saadan en nervøs sygelig Selvbeskuen med opspillet Reflektion og sit eget mærkelige Jeg i stadig Transparent, — én kan ikke forsvarlig sætte ham an til nogetsomhelst.

Tingen er, han duer ikke, — er umulig, straks det blot lugter af vedholdende pligtmæssigt Arbeide.

Skulde naturligvis være tat i Opvæksten — — — en Dekomposition eller Forbrænding af Villiekraften helt, til Handleevnen tilslut remplaceres af den bare pure Forestilling, og ethvert Arbeide blir ham utaaleligt.

Saa faar de disse hellige Fornemmelser, som maa dyrkes op, — faar Kald, mumlede han en Stund efter bittert. Pokker slide lange taalmodige Aar med Bogen eller Jerngrevet og Plogen og Gampen eller faa Vabler af Tømmerøksen, naar én kan slippe med at staa paa en Bakke og pave sig og snakke om sig selv — sit eget interessante Jeg — —.

... Man har en Følelse af noget unormalt dimmigt over det hele. Absolut en almindelig Hjernesvækkelse i Tiden med Udslag i alskens Nervesyg-

domme. Kunde ha Lyst til at være ung igjen og ta fat paa den Sag, — faa den lagt ordentlig i Dagen. En Følge vistnok af, at der i vor ene Slægts Levetid er gjort en saa overvældende Mængde af indgribende Opfindelser og Opdagelser, at Hjernen ikke formaar at ta imod og fordøie det. Konsekventserne af hver enkelt saa vidtrækkende, forandrer i den Grad Mulighederne og Begreberne, at først en næste Generation og kanske én til, som er født i den ny Civilisation, magter at indforlive sig i det ... Om vi med engang fik daglig Postgang til Mars, vi vilde ikke forbauses mere end en Halvtime og ha vænnet os til det paa en Uge. Vi har ikke Tid til at tænke ud Følgerne for ny Stød paa Hjernen ... En hel ny Kulturepoke, der falder som et Skred over Slægten ...

Doktoren kjørte og kjørte, medens hans Idéer med et Pust af Ungdommens Ærgjerrighed fra den Tid, da der var Spørgsmaal, om han skulde vælge Universitetsveien, svævede over de videnskabelige Opgaver, som netop nu kaldte hans Fag frem til en førsterangs Plads i Tiden.

En ensom rødlig Stjerne over Skogtoppene hildrede sig ind i hans Tankegang ...

Det var knap saavidt, han kunde se i Gjerdestaurerne ved Siden af Veien. Af og til raabtes han an, maatte holde og kjøre forsigtig tilside for et Plankelæs, der knagede frem gjennem Mørket og skulde til Jernbanen.

Han kom ud paa den lange Sandmo og svøbede paa. Brunen kjendte den Strækning, som den maatte ta i skarpt Trav, efter Taalmodighedens Stand hos dens Herre, med Tilløb opover den bratte Kneik, hvor der blev Udsigt til Doktorbakken.

Oppe i Aasen saa han Lys hjemme paa Elvsæt og et blegt maaneagtigt Skjær nedenunder fra Bruget.

... Første Gang paa over et Aar nu, han kunde

kjøre gjennem Bruget og puste som Menneske igjen. Du har ingenting med det, Baarvig, — ingenting, — ikke indladt Dig i nogetslags Sludder. Kommer ikke mig ved det hele, enten det gaar op eller ned —

Hm—m, det vil jeg nu just ikke sige, — røg Kjel, saa — —.

Han har da vist, at han kunde ta et Tag for sin Far. Tør kanske ha kostet ham baade Løfter og Forpligtelser foruden mine to tusind, — han saa, det gik paa Livet for mig — — —

Stakkars Gut, han kom saa urolig og forskyndet ud imorges, naturligvis stadig Papirer og Forlegenheder. Og med Theklas Øine stadig paa sig hjemme. Hun er sandelig høist uskikket med sine Theorier til at staa hos ham under vaklende uvisse Forholde ...

Hestehovene dundrede over den lille Bro inde i Bruget, hvor et stærkt Lys fra Parafinlampernes Reflektorer under Taget slog blindende nedover ham og Hesten —

Hu—i! — faldt der en Gnist ned i Høvlspaanerne, saa alt stod i lys Lue, var Gutten bjerget, han ...

Gud bevare os ...

Pludselig ubehagelig berørt af Tanken, smurte han paa Brunen, saa Karjolen durede ind i Mørket igjen. Farten stansede først høit oppe i Doktorbakken —.

XI.

Idéen, for hvilken Thekla saa ihærdig arbeidede, havde — det kunde hun med Tilfredsstillelse sige sig, — vakt en vis Sensation. Der havde været

et uventet talrigt Møde til Konstitueren af „Foreningen for reformeret Børnepleie", — indfundet sig en hel Del yngre Fruer og Bænkene tæt besat af moderlig interesserede.

Efter Doktor Stenvigs velvillig indledende Foredrag var der fulgt en ivrig og varmt interesseret Diskussion, hvorunder Meningsbrydningerne havde været noksaa hede og skarpe. Selv Doktorens bekjendte Autoritet paa Feltet kunde ikke hindre, at modsatte Synsmaader fremkastedes og aldeles uforknyt sattes under Debat. Diskussionen havde varet nøiagtig i to Timer og fem og tredve Minuter inklusive Stemmegivningen, der efter den haarde Dyst, med fjorten Stemmer mod ni, førte til Foreningens Oprettelse paa Basis af de af Doktor Stenvig opstillede og af Thekla haardnakket hævdede Principer.

Det var under Stemningen af, at der havde været leveret en ordentlig Bataille mod de gamle forældede Synsmaader og Fordomme, — med Øinene endnu blikkende af Iveren fra Tankeføringen og Replikskiftet og Blodet hedt af Seiren, at Fru Thekla under Hjemkjørselen sad i Slæden med Stenvig, der havde paataget sig at kjøre hende fra Mødet op til Doktor Baarvigs, hvor hun skulde hente sin lille Baard.

Med den samvittighedsfuldeste Nøiagtighed gjennemgik hun under Appel til hans Dom Led for Led, hvilke Feil hun kunde have begaat her og der i Debatten under Forsvaret for hans Idéer.

Stenvigs Opmærksomhed var optaget af den varme, skarpe, for ham saa smigrende Meningsudveksling. Tømmerne hang løse, og Hesten stampede nu møisomt opover Doktorbakken.

„Ja saa har vi altsaa vundet vor første egentlige Seir idag for vore Principer," yttrede han med et varmt Haandslag i hendes behanskede høire; — „lad det ikke bli den sidste, Fru Thekla!"

Der gik et Væk gjennem Fru Thekla; — det Skjær af Festlighed, der laa over hendes Ansigt, forsænkedes pludselig hen i noget grublende uvist.

„For mig gives der ikke noget herligere end ideel Samfølelse, Stenvig. Og derfor er de aandelige Baand" —

„de, som skaber éns sikkreste Venneforhold," — fuldendte Doktoren enthusiastisk.

Der kom et resolut Udtryk over Fru Thekla. Hun fæstede de to sorte Braadder fast reelt paa ham —:

„Vi tar os vor egen Skik og Brug, tør nok vove at føre vort eget Sprog, sige ud vore Tanker til hinanden, Stenvig! Og jeg idetmindste har en Trang til helt Opgjør. De véd fuldt ud, hvordan jeg har det, at jeg, — jeg bekjender det ærlig, — har forvildet mig hen i et Ægteskab med en Mand for hvem Begrebet Princip — høiere Interesser bare er et Mundsveir, der ligesaa gjerne kunde tilhøre et helt andet Element end det, hvori jeg kan aande. De véd, at jeg har git ham mine tilfredsstillende Forklaringer, — at mit Haab i Haabløsheden blot var at kunne faa draget min lille Baard op af al denne levende Begravelse. Og De vil forstaa en Aandsfælles Trang til Klarhed og Opgjør, — Klarhed over Deres Tanker og Hensigter — for det Fald, jeg river mig løs. Jeg siger Dem frimodig, at det vil bero paa Dem, om jeg kan forsvare for mig selv og min Søn at knække Lænken — —. Jeg skammer mig ikke ved Spørgsmaalet, det er min Frihed, mit aandelige Liv, jeg kjæmper for."

Doktor Stenvig stirrede med det rødgule Mundskjæg optrukket til dyb Overveielse ud i Luften ...

„Sandelig, Frue," — udbrød han paa sin fikse, klare Maade, — „et af mit Livs store personlige Tvil, om et Aandsmenneske overhodet har Ret til at gaa ind i et Friheden saa bindende Forhold som Ægteskabet ... uden saa at sige nødt og henført af

den uimodstaaligste, mest tvingende Lidenskab, da den eneste Undskyldning er, at man *nolens volens* trækkes ned i Naturstanden igjen." Han lagde sin Haand venskabelig fortrolig over hendes: — „Jeg føler mig paa det dybeste greben af Deres ulykkelige Situation, — og, for at gjengjælde Deres Aabenhed og Oprigtighed med den samme Tillid, — jeg nægter ikke, at det personlige Behag har spillet sin Rolle, sin store Rolle, og at en Fremtid under Deres Øine nok kunde forstærke Følelsen til den Grad, at — — — Men for en ungdommelig Tiltrækning af den Art, der aldeles forvirrer Sind og Sanser, har der dog kun høist uegentlig været Plads i vort Forhold, der væsentlig har baaret en Udvikling og Udredning til gjensidig styrkende Klarhed og Herredømme over Livsspørgsmaalene. Som Stillingen er nu, finder jeg den for mit Vedkommende endnu alt for uklar.

De er, hyp, hyp," — der fulgte et Svøbesmeld, — „min Ven og aandelige Kampfælle, — et Forhold, jeg haaber, skal vinde i Styrke og Inderlighed efterhvert, som vi arbeider sammen ... Hyp, hyp, — her er sandelig farlig glat heroppe i Elvsætsvingen" ...

— Fru Thekla var steget ud af Slæden hos Svigerforældrene og kommet ind i Stuen.

Hun havde med en knap Hilsen og nogle utaalige pyh, pyh for Heden faat Pelshuen og den prægtige med Ilderskind bredbræmmede Kaabe af og slængt sig hen i Sofahjørnet, hvorfra hun blikkede forstemt ordknap om sig.

Massi skjød en Fodpude til hende, men saa forbløffet uvis op, det forekom hende næsten, at hun sparkede til den.

„Naa da, Svigerske," — optog Endre det, — „har man maaske tabt Slaget, — skal Vuggerne fremdeles vugge paa de gamle Meier her i dette opstanasige Distrikt?"

„Nei, man har vundet det, om Du vil være saa snil ogsaa at paatage Dig at bedrøve din Mor med den Efterretning; jeg vil nødig volde Sorg i Huset.

Og nu skal jeg styrte i mig Chokolade, saa hedt her er før!" pustede hun og hægtede op for Halsen. „Jeg saa din Mor gik ud for at lave den. Det er vel Bertheas Husholdningsuge, kan jeg tænke, siden Fru Baarvig maa gjøre alting selv ... Hvor er hun idag? er der nogetslags Bygdeadspredelse at ty hen til ... Og, man kunde vel spørge, hvor har man egentlig den unge Dame. Hendes Interesser er noksaa mangfoldige, synes det. Er hun optat, — smaaforlovet, med Hr. Auktionarius Schølberg eller den stakkels lille Studenten henne i Præstegaarden. Høist letlivet! Berthea kan med Færdighed sætte op baade kvik Auktionsmine og en stille, pen præstelig ..."

„Jeg beundrer isandhed din blide Tunge, Thekla. Kunde Du nu ikke for Eksempel være lidt mere meddelsom om det berømmelige Møde idag, — jeg tørster efter at høre noget fra Slaget, — begynder virkelig at bli dødelig nysgjerrig."

Thekla værdigede ham ikke et Ord.

„Naa, den svare Tungsindighed tilside. Jeg tilbyder Dig at referere Sagen paa bedste, smukkeste og eleganteste Maade i en Avis som en Begivenhed, et Tidens Tegn heroppe. Aa Snak, bare put det i mig, saa skal jeg anrette det med passende Sauce. Jeg indøver fortiden den journalistiske Teknik, — forbereder mig" —

„Du maa undskylde, Endre; men Verden er saa fuld af Snak før. Og her er netop noget, Du mindst af alle eier Sans for, en reel Gjerning. Ja, tænk Dig det, Du, vi vil foreløbig ikke omtales, ikke før vi faktisk har udrettet noget ... Du synes vist, det er den omvendte Verdensorden, Endre," lød det ubarmhjertig spydig.

„Nei, nu blir Du mig noget for ligt et Sagblad, det siger ordentlig risp, rasp," gav han af sig med et flygtigt Blik gjennem Monoklen. „Man skulde næsten tro, det er Efterdønninger af nogen huslig Scene hjemme."

„Aa nei, der véd Du jo, at alting er glat. Det sidste, som ikke havde noget at betyde, — det har nemlig aldrig noget at betyde for Kjel, — er, at en af hans Kompagnoner staar paa Hægten til at gaa fallit. Men det synes nu bare at være det rene Held, saa opfattede jeg ialfald hans Udlægninger"...

Fru Baarvig stod, efter at Thekla var reist, i Gulsalsvinduet oppe paa Elvsæt.

Der slog et tungt, mildt Regn mod Ruden i den graalyse Dag, og oppe i de hvide Aassider svartnede Bjerkeriset over Sneen i lange Strøg af Lindveiret.

Kanske mente det Vaar, tidlig Vaar iaar ...

Vinteren havde været saa endeløs lang, — og der kom idag en saadan Trang over hende til engang at se lidt Sol igjen, lidt bar vaad Jord snart, og noget grønt pible frem.

Det var nu to og tyve Aar siden de kom hid til Elvsæt, hun og Baarvig. Hun huskede altid Lindetræerne med de smaa Ruder dengang bag, og den grønne Gadedør med Løvet over, da de holdt sit Indtog.

Hun havde selv plantet Alleen. Hele Haven havde hun anlagt med Frugttræerne og Bærhækkerne og Aspargessengene. Og Lysthushaugen med Aspene, som nu var blet saa store, at de tog en Del af Udsigten nedover Elven bort.

Der havde nu saa længe været Mørke, Is og Sne, — ruget saa tæt og tungt ...

Det var jo saa hver Vinter ... Og ligesom Elv-

sæt opstod igjen knoplys og grøn og spirende om Vaaren med alt Fuglekviddret omkring i Aasen og alle de indestængte Husdyr, som slap ud.

Men iaar — —?

Det var, som det raabte i hende efter noget lyst, efter en Solstraale, — et Skimt af dette blanke, blinkende Vaarskjær, der ligesom kastede saa for skarpt Skin gjennem alle Ruder og Aabninger, — hun skulde ta imod det uden at myse.

De havde varet saa forlænge disse sorte Nætter. Hun begyndte næsten at se sig selv gaa igjen som et Spøgelse her inde paa Gulsalen ...

Denne mørke Udveisløshed og uophørlige Angst for Børnene ... for Minka, som hun ikke vidste, hvor hun havde, og for Berthea, hvor hun bare vidste det altfor vel, — og som en tung, dunkel svævende Trudsel over det hele — Kjel! ... Hans stadig illuminerede Ansigt, hans urolige Væsen og hele forcerede Maade med den høie Røst og det sikkre Skryt, — hun saa igjennem det som Vand Sønnens svedige Fortvilelse bagom. Aa, hun forstod dette hans stygge Galgenhumor, saa hun skalv i Knæerne og trode Faldet kanske vilde ske imorgen den Dag eller i samme Uge. Efter Jul havde han saagodtsom hele Vinteren ikke gjort andet end kjørt og faret, — i Slæde og paa Jernbane opover Distriktet og nedover til Hovedstaden — stadig med Lystighed og Kortaftener og dette gjæstererende Hurraleben ... Vilde han kjøre fra sine egne Piner, eller trode han at skuffe andre — midt under alle disse forskjelligste farende Rygter om, at Skogkompagniets Kredit var saa dybt rystet. Hvordan kunde han faa det til at glide og glide ...

Hun nærede ikke Spor af Tvil om, at det paa noget Vis var Sparebankens Midler, han nu strøde om sig med, — at hun vilde se ham staa for sig som en bleg rystende Tyv og Bedrager, om hun raabte ham Beskyldningen ind i Ansigtet.

Og, var Baarvig blind —

Tankerne blev tit saa forvirrede, — hun vidste undertiden i sin Angst ikke ret, hvad hun turde ønske ... om det ikke var bedst, Falliten og Ruinen kom straks, medens hun og Baarvig endnu var ved Kraft og kanske Svindelen og Underslæbene endnu begrænsede.

Hun kunde betages af et Raseri, en ustyrlig Trang til at blande sig ind og faa afsløret, afdækket — —

Gangdøren sloges pludselig i, og Doktoren kom med en vis Fart op ad Trappen endnu i Yderstøvlerne. Han havde Kassen med Reiseapotheket i Haanden og satte den ind i Medicinskabet:

„Ole Maagestad holder paa at overgi sit Bo til Skifteretten, Du, — han er en af Kjels Skogkompagnoner" ...

Bente vak til; hun saa med ét hele Korthuset falde.

„Du skjønner da vel saa meget, Bente, at dette er en alvorlig Læk, et Hul i hans Beregninger, — mere end ængsteligt. Krediten rystes og det er Kjel, som skal holde det sammen alt. Jeg er bange, at Du kan ha havt Ret, Bente. Han har egentlig havt saa liden Kapital fra først af at gjøre med, Du" —

„Ja det har jo netop været en af mine Betænkeligheder, Baarvig, at han drev det for stort."

„Gud véd, hvad Enden skal bli," — kom det forknyt. „Og, udenfor Kredsen af disse nyopdukkede Affærsmænd, bare Fiender, bare Folk, som vil ham tillivs. Jeg siger Dig, Bente, dette kunde stanse en vakker Dag. Undrer mig over, at Du ikke ser det. Kjel kan da ikke ta Penge ned fra Himlen, han heller. Han er reist til Byen imorges."

„Fra Himlen, — nei, men min Tanke er, at han nok vil finde Udvei fra dette — denne Gang ogsaa, Baarvig."

Doktoren stod mellem Dørene i Glasskabet. Han strøg pludselig med en fortvilet Geste Haaret fra Nakken af tilveirs:

„Han skulde nu vel aldrig finde paa at stryge til Amerika vel, — la os sidde igjen her med altsammen og hele Skandalen."

Det fo'r i Bente som en pludselig Tanke, — hun havde hidtil kun set for sig Slavedragten.

„Kjære, Du skulde ikke hidse Dig op med alskens selvlavede Ideer. Nei, nei, Baarvig; jeg mener slet ikke, at vi derfor skulde være uforberedte, ikke itide prøve at vænne os til at se Stillingen, som den kan bli, — tænke os selv det værste, saa vi ikke staar der rent overvældede, om noget kommer paa ...

Kjel har jo slig Evne for Udveie. Og med Sparebanken saagodtsom i sin Haand," — begyndte hun forsigtig, „kunde der jo tænkes Fristelser — en eller anden Uregelmæssighed" ...

„Ret saa, lad os tænke os Dommedag med engang. Som om det er Kjel, der gaar med Bankens Penge i Lommen. Som der ikke er en Direktion, en Kasserer — fem Mand høi, — det vil si', fire uden Kjel, — som passer paa. Du mener, de kan gaa og naske dernede som herhjemme i Spiskammeret dit. Jeg skal si Dig, alt sligt er gjort umuligt. Saalænge ikke Bankskabet brydes op, eller Kassereren rømmer. Og vi faar da betænke os lidt, før vi faar istand, at Kjel er Indbrudstyv. Men saa er det, — slip en Forskrækkelse ind i Fruentimmerfantasien, saa skal én se, — Hysteri med engang, — ingen Ende paa Overdrivelse. Du er blet for nervøs paa det sidste, Bente; man maa sandelig vogte sig for at skræmme Dig op. Og jeg, véd Du, kommer paa Dig, stakkar, med det uden at tænke paa, hvad Du taaler. Og saa er nu tilsidst ikke noget mere hændt end, at denne Fyren har gjort Fallit.

... Men Thekla, Thekla Du, — Kjel er istand til

at faa et helt Storopgjør paa dette. Kunde Du ikke se ned til hende, Bente, og prøve at berolige hende" ...

* * *

Doktoren var høist irritabel om Dagene. Han fo'r op ved den mindste Anledning.

Humøret var slig, at Endre trak sig i Halslinningen og svor paa, at han vilde reise. Det lod til, at man ikke taalte hans Nærværelse i Huset, medens han forberedte sig til Journalistiken.

Og Berthea forflygtigede sig stadig ud af den ene Dør, naar Faderen kom ind af den anden. Hun tog, saa at sige under Lufttrykket af Doktoren, altid Tilhold paa den modsatte Kant af Huset — stedse i Ængstelse for, at der svævede nogetslags tordensvangert Krav i Luften over hende, — en Indkaldelse paa Kontoret og Forlangende om fuld oprigtig Aabenhed angaaende et eller andet ubegribeligt Bygdesnak. Hun tilbragte ængstelige Stunder med at finde ud, om det kunde være det eller det, og udpønse tungefærdige Forklaringer for Tilfældet. Kanske noget om Dansemoroen med Schølberg paa Jørstad, da de hjemme trode, hun var i Besøg hos Klokkerens ... eller de anonyme Breve, hun havde skrevet til Fuldmægtig Jakobsen om hans Kjæreste ... eller — — —

Til Bente lød det, naar Doktoren oppe paa Soveværelset i det uendelige havde gjennemgaat og prøvet Kjels Situation:

„Skjønner Du ikke, at jeg leder efter, hvad Du ser, — jeg piner mig ihjel efter det. Du var aldrig dum, Bente, — har aldrig tat feil. Neigu, om jeg begriber Dig. Og saa dette om Sparebanken. Der er nogle Sind, som er født mistænkelige, Du. — Bare, hvordan det kunde falde Dig ind ..."

— — Doktorens Karjol ramlede og skvættede

om Kvælden i Søle og Telegrop henad Landeveien. Der var Spørgsmaal om Difterit henne i Nedrebygden.

Ude i Blæsten paa Sandmoen mødte han Kjel kjørende i Sprængfart til Jernbanen.

Der fo'r et Ryk, en Hede gjennem Doktoren, da Sønnen braastansede med sammenbidte Læber under Anstrengelsen for at holde sin oppiskede Hest igjen.

„Stryger afsted ind til Byen med Aftentoget, Far, — har Du hørt, om det har pebet — — maa være der imorgen tidlig ... Banken, ser Du," — raabte han, som han slog paa og alt var langt henne i Veien.

„Banken" ... sad det igjen i Doktorens Øren som et Nødskrig, medens Hjulrammelen svandt henover Moen.

Doktoren kjendte som en Flimren for Øinene. Det var forresten Mavenerverne, som altid slog sig gale i Utide.

Han tog Skindhuen af for at kjøle Hodet mod Veiret ...

Hei, hyp, — Smeld —. Gjaldt at komme betids til Barnet med Difteriten ...

— — — — — — — — — — — — — —

Det var blet sen Kvæld, da Doktoren kjørte tilbage igjen fra Nedrebygden. Han kunde ikke endnu helt konstatere udbrudt Difterit; men havde tat alle Forsigtighedsregler for at isolere Tilfældet og hindre alt smitteførende.

Han havde dumpet og dumpet nedover den vanskelige Bygdevei fulgt med en Lygte af en af Gaardens Folk, der ledede Hesten ved Tømmen, og hvem Doktoren til det sidste indskjærpede og indprægede Vigtigheden af sine Foranstaltninger.

Det var maaneløst paa denne Side af Natten, — mørkt, saa man knapt saa Tømmerne, af og til med et Skimt i en halvsmeltet Sneskavl. Han kunde først vente at være hjemme over Ettiden.

Det havde været ham som en Lise at ha travlt, — Tankerne optat af den mulige Epidemi, og hvad der nu maatte gjøres for at kvæle den i sin første Opkomst, af Indberetninger og Foranstaltninger.

Nu, han var blet alene, havde faat trukket op Skjærfet, som han vilde, og var faldt hen i at høre Hesteføddernes jevne Dilt i Mørket, af og til med Lyden af et Slag fra Hesteskoene, — dukkede med en Gang Kjels stive, opjagede Ansigt igjen frem for ham.

Han havde set Forfærdelsen i det, — læst sig til noget som henimod briste eller bære ...

Og dette Punkt, som han idelig kom tilbage til, — Fristelsen ved Sparebanken ...

Denne stedse voksende Angst, som han slog væk, men som altid kom tilbage, fulgt af flere og flere Grunde, større og større Sandsynlighed.

Kjels stærke Følelse af at kunne beseire Vanskeligheder — hans Sangvinitet ...

Og — haardt udsat, — jaget — kanske med Spørgsmaalet om Eksistensen hver Dag for Øinene ...

Man maatte ikke være et Menneske — — ikke være Kjel, om — —

Bare en Udbetalingsordre fra Direktøren — — et lidet Misbrug af Bevilgningsmyndigheden ...

„Aa haa haah!" — Han stønnede og krummede sig forover ...

„Aa haa haah!" ...

Og, røg Kjel — —

Den Tanke havde staat for ham saa forfærdelig overvældende før.

Men hvad vilde det ha været, — en almindelig Fallit — slig, som hænder og gaar for sig under trange Tider overalt i Handelsverdenen. Han havde maattet gaa fra Huset og Stillingen, ja, og set til at hægte sig fast i noget, han kunde leve af — —. Naa, der døde ingen af det — —

Men dette ...

Doktoren stirrede med stigende Panik ind i en mørk Væg ... Overbevist om bedragersk Forhold til den ham betrode Bank — grebet, arresteret, — dømt paa Slaveri —

Og vi, — Slavens Far, Slavens Mor, Slavens Søster og Bror, Kone og Barn —

Han bed Tænderne sammen og knyttede Næverne ud.

Stakkars, stakkars Gut ...

Og bare de fem og tredve tusind, saa var han ovenpaa, — var ikke Slave — ikke —

Ptru — ptrrua ... Doktoren stansede Hesten og blev siddende ...

Med det var alting klaret ... Med det ja ... Han pustede over Skvætlæderet —

Sludder ... Er jeg gal. — Pokker véd, hvorfor Gampen staar her i Landeveien. Vil Du — han smurte paa.

... Bare de fem og tredve —. Han saa svært medtat ud, Kjel ...

Slaveri er ikke Fantasi det — —. Lille Baard slængt ud af Redet hen i Fattigstel ...

Det begyndende Sus i Mørket af Fossen ved Bruget blandede sig ind i Tankerne ...

Og Kjel, som har gaat der saa sikker og tryg og likt mellem dem. Og saa — Svindler — Storsnyder — Møllestenen, som drager alle de andre tilbunds, — Bedrager, Falskner. Sparebanken som et tomt Gab i Bygden efter ham ...

Fanden véd, hvad jeg har villet med den Cigaren —

Karjolen ramlede afsted i strygende Fart, medens Doktoren rasende af og til stridholdt og saa igjen brugte Svøben.

En Stund efter gik Farten jevnt; men hurtig i skarpt Trav.

Ved Broen inde i Bruget skridtede Hesten langsommere, som den pleiede ...

Der glimtede pludselig i Mørket mellem Høvlspaanerne en fosforagtig Stribe af et Par i Forbifarende afrevne Fyrstikker ...

Doktoren trak et Par Drag af den tændte Cigar. Saa? ...

Han vendte sig hastig og stirrede tilbage den Vei, han havde slængt Fyrstikkerne ...

Sludder — —. Faar bli Blaastens og Høvlspaanernes Sag.

Brunen satte i med sin vanlige Iver hjemover.

Jeg ser egentlig ikke, hvem der skulde komme til at græde, — om Uheldet var ude, — mumlede han oppe i Bakken. Assuranceselskabet — Banken -- saadanne abstrakte Personligheder uden Blod i sig, der ikke har nogen Baarvig eller nogen Bente, som kan vri' Hænderne og krepere af Skam og Sorg — ingen liden Massi, som maa gaa og skjule, at hendes Bror er Slave ...

Sludder ... Fantasier og Væv — Er jeg fra Vettet? ...

Cigaren, som var bidt itu, spyttede han ud oppe ved Elvsætgjærdet.

Han raabte paa Gaardsgutten, som tog Hesten, — forlangte Lygte og Lys. Han maatte ind i det lille Desinfektionsrum i Baarstuen og rense sig efter Difteriten.

Han stod inde i den karboliserede Luft og vaskede sig ...

Skulde noget hænde ... steg det med Angst i ham ...

Ja, — skulde noget hænde, — saa er Kjel i Byen han —

Mener jeg ikke, jeg har en Skrue løs ikvæld, — ren Feber ... Staar her og ræsonnerer, som jeg kunde være den værste —. To uselige bortslængte Fyrstikker, som, — han blaaste ad det.

Det maa ha tat rent formeget paa mig dette, at jeg mødte Kjel ...

* * *

Doktoren vaagnede som revet ud af en tung, urolig Søvn eller Drøm ved et Skjær eller en Lysning fra Vinduet ...

Der fo'r en pludselig Rædsel gjennem ham. Sveden brast.

Han løftede ikke Hodet fra Puden ... blev liggende og se mod Rullegardinet.

... Naturligvis Maanen — —. Fortsættelse af Fantasierne — rent gaat i Blodet ...

Maanen, som — —

Han laa og saa ...

Det dunklede til, saa Gardinet ikke mere kunde ses, — lyste saa op igjen — uregelmæssigt — — —

Væv og Galskab, — Maanen naturligvis, som er staat op —

Han følte en uimodstaalig Trang til at stige op og se ud fra Gulsalen; men følte, han turde ikke.

Han sad opret i Sengen. Snakke til Bente ... Nei ...

Man maatte da høre noget — nogetslags Raab eller Larm, om der var noget paafærde.

Han begyndte sagte tvilraadig at ta Underklæder og Strømper paa. Det var som en Frist og Udvei for Øieblikket.

„Hvad er paafærde, Baarvig?" — spurgte Bente.

Doktoren fik med ét al sin Energi, han sprang op og fo'r ind paa Gulsalen.

„Gud, det blir saa underlig lyst fra Døren, — rødagtig lyst paa Væggen!" raabte Bente, hun var oppe i samme Nu og strøg Fyrstikker til Lyset.

Doktoren stod en Stund ved Vinduet, før han svarede ...

„Det synes virkelig, som der er nogetslags Ildløs dernede" — kom det trangt hæst. — „Kanske bare Pibebrand — —. Du ser jo, det lyser ikke saameget, — næsten ikke — nu" —

Lysningen dernede spandt sig med et pludselig voldsomt rødligt Udbrud op i en tyk hvirvlende, flammeblandet Røg, saa man saa Elven klar aaben mellem Isstykkerne og tydelig hen i Lensmandsgaardene.

Doktorens Mund aabnede sig som til et Skrig, men lukkede sig igjen. Han drog med Besvær efter Aanden.

„Vi maa klæ' os paa, Bente, — se til at komme derned — skikke Hest og Gut" —

„Gud bevare os, Baarvig, — ser Du!" skreg Bente.

Doktoren stod stum. Han havde hidtil famlet i uvis Angst.

Nu blev det gulagtig klart over den halvbare Mark med nedsmeltet Sne. Man løb nedover fra Husmandspladsene, og Folk og Heste kom farende i Landeveien allestedsfra.

Med ét ligesom sluknede Ilden, den hvirvlende Røgsky blev begsort, og Landskabet aldeles mørkt — bare Maanen —

„De faar Bugt med den. De faar Bugt med den!" stønnede han pludselig med et vildt Haab —. „Sprøiten ved Bruget er kommet i Virksomhed og arbeider ... De raar med det ... Der er Folk nok .."

Men pludselig slog Flammerne høit, — — høiere og høiere i Veiret — som en slikkende Kam op i Mørket med en Regn af Gnister fra Sagmugget og Høvlspaanerne.

Doktoren trak Aanden kort, som Luften var hed i Munden, vendte sig med en fortvilet Armbevægelse og skjød ligesom Synet fra sig ... Plankestablerne ... ingen, ingen Tvivl om, det havde fattet i dem — —

Inde i Soveværelset gik Bente fortvilet rundt paa Gulvet og stønnede og vaandede sig ...

„Gud, — Gud, — fra Synd ud i Misgjerning" ...

„Heldigt for Kjel," — sagde Doktoren rolig, — „at han ikke er hjemme i denne Nat. Han reiste ind til Byen med Aftentoget."

„Er det sandt? — Baarvig, — Baarvig!" — Hun klyngede sig krampagtigt til ham ... „Og jeg, som kunde mistænke ham."

„Bente, — hold op, hold op, hører Du. — Vil Du være med eller ikke" — —

— Dernede paa Bruget fo'r Doktoren nu med kastet Frak mellem og ovenpaa Plankestilladserne og ledede Slukningen, medens der arbeidedes med Sprøiten, og Straalen forgjæves skyllede og suste ind i et overmægtigt Hav af Glød og Flammer. Hans svedige Skikkelse skimtedes under Røgen og Gnisterne mellem Planke- og Bordstablerne, speidende efter Udveie.

Han var der endnu, medens Træværket begyndte at prasle og knage og falde, til Ilden forbød det.

Og, efterat Forsøget var opgivet paa et Punkt, søgte han haardnakket at lede Slukningen ind i de smalle Gange mellem Stilladserne, indtil Arbeiderne i den kvælende Hede nægtede og raabte, at det dog ikke gjaldt Menneskeliv.

I Dagbrækningen, medens Røgen ulmede tyk og graa nedover Elven, saas Doktoren med forrevne og svedne Klæder endnu i fuldt haabløst Arbeide med at redde en sidste liden Afdeling af Trælasttomten ...

— — —

XII.

Det havde været, hvad Kjel selv kaldte en ljuf Vaar og en sval, liflig Sommer. Han havde siddet i Støvfrak under Solseilet paa Verandaen, var blevet fed. Krediten florerede, han var igjen urokket enevældig i Sparebanken, mødte op med Kontanter paa ethvert Punkt, — og alle disse Ymt og Rygter var krøbne ind i deres Musehuller igjen efter den umaadelige Realisation af hans Værdier ved Ildebranden ivaar, — ialt med Plankerne opimod otti tusind Kroner.

Han havde havt fri Luft og Ferie nu i nær seks Maaneder, baade for Reiser og Ordninger af Papirer, — saa at sige kunnet strække og mage sig, hvad han saavel havde trængt til. Bare lidt Tilsyn nede ved Sagbruget, som var under Gjenopbygning.

Aarets Sol havde været ham blid paa mange Vis. Var det ikke, som Thekla ogsaa blev forholdsvis rimeligere og mere pacificeret, og det ikke blot for denne ustyrlige Mani efter at kræve Opgjør og Greie af ham. Men ogsaa i sit enthusiastiske Tilhængerskab til Doktor Stenvig var hun blet moderatere, saa han ialfald slap at se ham i Stuen mere end én Gang om Ugen.

I næste Maaned skulde Maset med at sørge for Navne, for Afdrag og Renter og Fornyelser igjen begynde. Han var jo bra rustet, — lidt Møie med en Veksel her og lidt Overtalelse eller Skræmsel og Imponeren der — Uveirkoften og Reisestøvlerne paa igjen. Men saa var jo det meste ordnet saa viseligt, at han kun havde Høstterminen at klare. — Dernede paa Bruget, hvor de byggede og sagede og hamrede og tømrede, saas Endre i Straahatten slentrende sin vanlige Formiddagstur, til Cigaren var udrøgt, og han kunde ta en Forfriskning og en ny Havaneser inde hos Kjel.

... „Ikke sandt, Schulteiss," — udviklede han, idet han paa Opveien attraperede ham, — „Fru Thekla tænker firkantet, De. Men nu er Jorden tilfældigvis rund, har Linier baade i Zigzag og krumme som Slanger, — og saa blir Tankegangen liggende derefter ... Hun er en Nøddeknækkerske, som gaar op og ned og knækker Enten—Eller; men Verdens Nødder passer aldrig ind. Total uimodtagelig for dæmonisk Humor — er overhodet ikke humoristisk, — uden Gehør for andet end Tørfisk. Naar Aviserne som faktisk sket isommer, nægter at ta mine Artikler, — enstemmig Komplot, ser De, fordi de truer med at sprænge hele vor bestaltede Spidsborgerkritik, saa har jeg en Sortie, — min Revolver for den Stund, jeg finder at maatte træffe mit Valg.

Ser De, Schulteiss, jeg gjør mig et særskilt Studium af Fossen dernede ... Særlig et Punkt, — en dyb, malende Skumhvirvel lige under den store Vridning i Vandfaldet. Jeg har prøvet at kaste Fliser og Træstykker did. Nu iagttager jeg Tømmerstokkerne, som stuper paa det Sted. De gaar under i hele sin Længde og dukker først op efter et godt Minut. Forstaar De min Tanke, — et saadant melkehvidt hvirvlende, som Champagne skummende Hul, — man kunde rent med Fryd ende sin Tilværelse i det. Jeg stirrer paa det, og altid med mit eget Lig for Tanken. Hatten drivende nedover Elven ... og et Minut efter Eiermanden dukkende høit op og livløs som Tømmerstokken — væk, forbi, — skyllet bort af Livets Strøm."

Schulteiss lagde aandsfraværende al sin præcise Forekommenhed i Svarene, — hørte og hørte ikke, — gik der optat af sit eget —

... Ikke længere end denne Uge ud nu til den Dag, da begge hans Elever, Arnt og Massi, skulde reise ind for at uddannes ved de tekniske Lærean-

stalter, og han selv forlade Elvsæt — og alt det, han havde levet for i disse mange underlige Aar ...

Minka var halvvoksen, da han kom did, — og nu beredte hun sin Prinsessefærd ude i Verden ...

Han stod grundende over den Plet, hvor d e n Samtale var faldt ... hvor hendes Fod havde staat ... hvorledes han, før hun blev helt voksen, havde været den priviligerede til at staa i halvtimevis og trække Gyngen. Han manede frem hendes friske Latter og unge lette Skikkelse med Skoene foran flyvende i Luften, medens han trak og svedede, og hun altid maatte gynge lidt høiere endnu — og endnu lidt høiere ...

Oppe paa Gangen stod han hensunken i Selvforglemmelse, — holdt Øie med Døren til Gulsalen, — ventede, — nu kom Minka ... trak sig sky bort, naar nogen nærmede sig, eller saa idiotisk op.

Han lyttede ... hørte hendes Skridt i Trappen ...

Der var en Fjel, — naar den undertiden varslende gav sig og knirkede lidt ... hendes Trin var saa anderledes aandig antydende hendes Væsen end enhver andens. Og, naar hendes Skikkelse, idet hun steg op, ligesom lukkede for Lyset, som blændede fra Vinduet ligeoverfor paa Gangen ...

Han kunde sidde bag Pianoet med lukkede Øine og Nakken mod Nodehylden, indtil Berthea eller Massi kom og vilde spille, da fo'r han op, som han havde travlt eller glemt noget.

Sammenrullet i sig selv, faldt han i Tanker ude paa Gadedørstrappen, rettede sig igjen med et lidenskabeligt omskuende Blik. Dette var hans aandelige Eiendom, — hans Grund: Bænken, hvorpaa hun i sin usigelig forskjellige og variable Skjønhed havde siddet ... Trinene, hvorpaa hun havde traadt — —

Hans lange tynde hvide Fingre greb om Gelæn-

... „Ikke sandt, Schulteiss," — udviklede han, idet han paa Opveien attraperede ham, — „Fru Thekla tænker firkantet, De. Men nu er Jorden tilfældigvis rund, har Linier baade i Zigzag og krumme som Slanger, — og saa blir Tankegangen liggende derefter ... Hun er en Nøddeknækkerske, som gaar op og ned og knækker Enten—Eller; men Verdens Nødder passer aldrig ind. Total uimodtagelig for dæmonisk Humor — er overhodet ikke humoristisk, — uden Gehør for andet end Tørfisk. Naar Aviserne som faktisk sket isommer, nægter at ta mine Artikler, — enstemmig Komplot, ser De, fordi de truer med at sprænge hele vor bestaltede Spidsborgerkritik, saa har jeg en Sortie, — min Revolver for den Stund, jeg finder at maatte træffe mit Valg.

Ser De, Schulteiss, jeg gjør mig et særskilt Studium af Fossen dernede ... Særlig et Punkt, — en dyb, malende Skumhvirvel lige under den store Vridning i Vandfaldet. Jeg har prøvet at kaste Fliser og Træstykker did. Nu iagttager jeg Tømmerstokkerne, som stuper paa det Sted. De gaar under i hele sin Længde og dukker først op efter et godt Minut. Forstaar De min Tanke, — et saadant melkehvidt hvirvlende, som Champagne skummende Hul, — man kunde rent med Fryd ende sin Tilværelse i det. Jeg stirrer paa det, og altid med mit eget Lig for Tanken. Hatten drivende nedover Elven ... og et Minut efter Eiermanden dukkende høit op og livløs som Tømmerstokken — væk, forbi, — skyllet bort af Livets Strøm."

Schulteiss lagde aandsfraværende al sin præcise Forekommenhed i Svarene, — hørte og hørte ikke, — gik der optat af sit eget —

... Ikke længere end denne Uge ud nu til den Dag, da begge hans Elever, Arnt og Massi, skulde reise ind for at uddannes ved de tekniske Lærean-

stalter, og han selv forlade Elvsæt — og alt det, han havde levet for i disse mange underlige Aar ...

Minka var halvvoksen, da han kom did, — og nu beredte hun sin Prinsessefærd ude i Verden ...

Han stod grundende over den Plet, hvor den Samtale var faldt ... hvor hendes Fod havde staat ... hvorledes han, før hun blev helt voksen, havde været den priviligerede til at staa i halvtimevis og trække Gyngen. Han manede frem hendes friske Latter og unge lette Skikkelse med Skoene foran flyvende i Luften, medens han trak og svedede, og hun altid maatte gynge lidt høiere endnu — og endnu lidt høiere ...

Oppe paa Gangen stod han hensunken i Selvforglemmelse, — holdt Øie med Døren til Gulsalen, — ventede, — nu kom Minka ... trak sig sky bort, naar nogen nærmede sig, eller saa idiotisk op.

Han lyttede ... hørte hendes Skridt i Trappen ...

Der var en Fjel, — naar den undertiden varslende gav sig og knirkede lidt ... hendes Trin var saa anderledes aandig antydende hendes Væsen end enhver andens. Og, naar hendes Skikkelse, idet hun steg op, ligesom lukkede for Lyset, som blændede fra Vinduet ligeoverfor paa Gangen ...

Han kunde sidde bag Pianoet med lukkede Øine og Nakken mod Nodehylden, indtil Berthea eller Massi kom og vilde spille, da fo'r han op, som han havde travlt eller glemt noget.

Sammenrullet i sig selv, faldt han i Tanker ude paa Gadedørstrappen, rettede sig igjen med et lidenskabeligt omskuende Blik. Dette var hans aandelige Eiendom, — hans Grund: Bænken, hvorpaa hun i sin usigelig forskjellige og variable Skjønhed havde siddet ... Trinene, hvorpaa hun havde traadt — —

Hans lange tynde hvide Fingre greb om Gelæn-

deret, som for at holde fast mod nogetslags Strøm, der vilde skylle ham bort —

Ne—ei, — ha—n lod sig ikke fjerne længere fra den Trappe end, at hans Haand kunde slaa Tag i den igjen, naar hun engang kom —

Man havde tilbudt ham Ansættelse hos den ny Sorenskriver. Ehe, ehe, — han lod sig ikke bortføre af Omstændighederne. Han havde lagt sin Plan forlængst, — skaffet sig Anledning til at oprette en Skole for den opvoksende Ungdom henne paa Lensmandsgaarden. Det var kun Lunden og Lysthushaugen og det Stykke Vei over Moen at passere — naar han igjen skulde se hende. — —

* * *

Det var Arnts Kuffert oppe paa hans Værelse og Massis oppe paa hendes. De stod paa Gab med nyt Tøi lagt op paa Stolene ved Siden af, eftersom det blev færdigt og navnet og strøget. Fru Bentes spæde Skikkelse fo'r letvindt didop, saa med nogle mærkede Linneder paa Armen hid, saa med et Sæt Lommetørklæder did, — op og ned den samme Trappe og de to Veie. Det mindste færdige Stykke var Grund til at svippe op med det. Og selv la hun ned, og selv pakkede hun.

Fru Bente syslede med al sin Sjæl optaget af Forberedelserne til Børnenes Reise. Hun pratede med Arnt og hørte under Travlheden, medens han maatte følge op og ned ad Trappen, interesseret hans enthusiastiske Beretning om Jernbanen over Andes med de forfærdelige Stigninger — en paa firti og en paa tredive — og med Massi, som var „saa arg kjed af alle Endres Floskler og Talemaader" — talte endefrem og fortrolig med hende, som hun nu engang havde Greb paa at bli forstaat af.

Og Schulteiss skulde jo ogsaa ha sit Tøi efterset og istandsat.

Det var Fredag — sidste Eftermiddag, før han skulde flytte.

Fru Bente var oppe paa hans Værelse og leverede ham efter Tal det vaskede og strøgne Linned, hvis Rigtighed han idelig bukkende og modtagende erkjendte.

„Og saa er det sidste Gang, jeg sørger for Deres Tøi, Schulteiss," sa Fru Bente.

„Undskyld, — tillad mig at forholde mig taus ... Naar jeg ikke her paa Stedet formaar at finde de rette Udtryk for Deres uforglemmelige Godhed" ...

Han saa ulykkelig pint op paa hende.

„Naar man har ført endel af Livet saa nær sammen som vi, Schulteiss, og baade faat og git, saa véd vi saa vel, at vi begge har at takke.

De har delt mangen Bekymring med mig, i al denne Tid," sa Fruen efter en Pause ... „Jeg kommer til at savne det ogsaa, — mangt et fortroligt Ord" ...

„Det har været endel af min fattige Glæde — min virkelige ..." udbrast Schulteiss kjæmpende med sin Bevægelse.

„De forstaar én saa godt, — det er det, som er saa trygt ... Og — og," — hun sukkede, — „man har saa mange Angester, Schulteiss ... Det blir ikke bedre med Baarvig, De ... Det er, som der er noget iveien med selve Kræfterne, — han falder ligesom saa hen ... Synes De ikke, han tar svært af, Schulteiss, blir saa mager. Jeg er bange for, at han skal være sygere, end han vil sige, — ha faat et Knæk der nede ved Ildebranden ivaar. Aa, — jeg vilde været saa lettet, om jeg saa ham nogengang bruse op og bli hidsig som før. Han er saa forunderlig udeltagende og uinteresseret. Det er rent, saa det plager ham, naar jeg taler med ham om Børnene —

... Og disse to yngste nu, De, som vi skal sende

afsted" — Fru Bente satte sig ned med Tøiet paa Fanget, — „det er, som han har været saa lidt med paa det ogsaa. Og jeg som — ja la mig sige det i en god Stund, — har sligt lyst Haab for dem, — føler mig tryggere" ...

„Javist, Frue, — Evnerne endog betydelig over middels og begge to ihærdige Naturer."

„Kjære Schulteiss, De har nu git dem det bedste, en Lærer kan gi, — en Undervisning med Aand. De er i visse Stykker en sjelden, en genial Lærer af den Sort, som Elever takker hele deres Liv igjennem. Men, — jeg vilde gjerne sige noget; — det var, som Ønsker og Fordringerne til Livet under al den Aandstilegnelse og de store Udsigter over Tidens Muligheder, saa let fløi sig vilde. Se bare Endre. Arnt og Massi derimod har jeg søgt at holde tæt til Virkeligheden, — været fortrolig imod dem, — ikke unddraget dem vore daglige Møier og Vanskeligheder i Hjemmet, det, man kalder for Sorger, som Børnene skal holdes fri fra, som det hedder; — de véd helt ud, hvad der er iveien baade med Brødrene og Søstrene."

„H—m, — angaaende Frøken Minka, Frue, saa tillad — undskyld —; men jeg tror isandhed, hun skal retfærdiggjøre selv de høieste Forventninger."

„Her er saameget Fremtid i Luften, Schulteiss, at en Ungdom, som vokser op med Hodet bare i de Skyer, maa forstyrres. Men Virkeligheden er trang, klemt af svær Konkurrence, stængt for alle svage og uenergiske. Det er ikke min Visdom, men mit Livs Pine, som har ladet mig se det. Jeg trode ogsaa, det bare var at hoppe i det altsammen."

„Høist træffende, Frue," — svælgede han. — „Kun maa jeg for Frøken Minkas Vedkommende forbeholde mig at" ...

„Javist, Schulteiss. Men ser De nu — ogsaa for Minka ... Det ligger i Tiden, at alle skal være noget — og det er bra det. Men saa vil saa mange

være Talenter og være bevingede. Og saa kommer de ud i Vidtløftigheder og blir ulykkelige. Det er mit store Haab, og det, jeg saa gjerne vilde, De skulde støtte mig i, Schulteiss, at hun snart skal faa fly'd disse Vingerne af sig. For, — er De ikke enig med mig i det, — hun maatte, maatte ud og faa prøve Illusionerne; de var gaat hende for dybt ind i Blodet."

„Frue, tillad mig, for en saa ideelt anlagt Natur som Minkas, turde den indstrømmende ny Tid anskues som en Befrielse af latente Kræfter. Og isandhed, her turde være Plads for at hævde den exceptionelle Begavelses Ret i Medhold af Historien til at bryde ny Baner" ...

Stakkars ... stakkars Schulteiss, — sa Fruen ved sig selv, som hun gik ned ad Trappen ... altsaa rent sindsforvirret, naar det gjælder Minka ...

Der havde været Stræv den ganske Eftermiddagen helt, til de skulde ned og spise tilaftens. Massi sad paa Reisekufferten, der netop var lukket til Bortfarten næste Morgen.

„Ja, nu drager jeg seks gode Samvittigheder, Mor" ...

Massi begyndte at opregne og strøg Haandfladerne, som hun kvitterede for hver enkelt: —

„Jeg har tat Middelskoleeksamen med 1,25 —

Er færdig med det, jeg skulde, i Mathematik —

Færdig med Perspektivlæren.

Jeg har passet Husholdningsugen min, saa Du aldrig har behøvet at hjælpe mig, Mor, — det maa Du bekjende, — mere end, da jeg var inde og tog Eksamen.

Lært at svømme isommer.

Og nu færdig med Sømmen og gjort af alle Afskedsvisiterne."

„Ja, Massi, ta det greit, Du ... Du begynder i en ny Tid. Og husk paa, den blir akkurat, som I bygger den. Det er et helt Ansvar det, ser Du. Jeg skal sige Dig, Massi, — saapas gammel jeg er, — og træt ogsaa mange Gange, — jeg vilde gjerne levet om igjen i denne Nybyggertid, hjulpet til at faa anderledes Kraft og Dygtighed og Glæde i Livet, end vi har havt, — faat ind mange af dine gode Samvittigheder" ...

XIII.

I Bygden var Julen hengaat med en Række Selskaber, hvor Doktoren altid prompte mødte; men stedse paaberaabende sig presserende Praksis blev borte tidlig om Aftenerne.

Det var ham en Lise at sidde i Slæden, medens Aaskanter og Trætoppe tegnede sig mod Himlen, Maanen skinnede eller Sneen dryssede. At sidde hensunket i Hestediltets Ensformighed, medens Meien knirkede og gled, og Pelskraven ligesom begrov ham dybere og dybere, og kun en Stjernestribe lyste langt oppe, eller et enkelt Snefnug kunde naa ham, — og saa komme væk fra det alt — —

Slæden, medens Brunen lunt travede, var det eneste Sted, hvor han kunde sovne af, saa han ikke drømte eller vidste af sig og skvat op ...

Aaret havde dreiet sig til Nytaarsaften. Elven suste i den stjerneklare Kvæld under sit hvide Snedække med aabent sort Vand nede ved Bruget, hvor Faldet fossede med Isstøtter og Skjæg af lange Naale.

Der blinkede Lys i Vinduerne nede hos Kjel og

var festlig illumineret i Anledning af, at Sagbruget nu stod gjenopbygget og yderligere udvidet.

Thekla og lille Baard og Kjel havde derunder kjørt op i Visit til Doktorens, hvor man tog Nytaarskvælden stille, og Doktoren selv først sent kom hjem fra Praksis.

Han var træt, — aarkede ikke at ta Lille-Baard op paa sit Knæ; men sad hensunken og fulgte hans Bevægelser med Øinene, medens han nippede til sit Porterglas. Bente havde fundet paa, at han skulde drikke Porter om Aftenerne imod sin tiltagende Søvnløshed. Da de tog Afsked, saa han længe paa Baards Hænder og kyssede dem begge ...

Endnu længe, efterat Slæden var blet borte nede i Bakken og Lyden af Dombjelderne svundet, stod Doktoren ude paa Trappen og saa efter dem ...

Bente laa og hørte Fjernslagene af Klokken nede i Kjøkkenet, som slog tolv ... Nytaar!

Hun syntes, Baarvig laa og kastede sig og pustede saa tungt —

„Ja nyt Aar, — Bente," sa han. „Jeg ligger og tænker paa, hvor forskjellig et saadant nyt Aar kan gaa op for Folk. Saalænge der er Haab og Lyst og alt det; men saa er der Mennesker rundt om, som synes, det er bare en ny Møllesten, de skal bære. Men husk paa, Bente, at alt, alt beror paa Modet, paa ikke at la sig nedslaa, saalænge der bare er en Gnist af Haab og Udsigt igjen, — noget, — bare noget at leve for!"

„Jeg blir saa lettet, naar jeg hører Dig tale saa, Baarvig."

— „saalænge der er det ringeste at fægte paa, — det allerringeste. Kjære, jeg ber Dig, husk paa det, Bente, — selv, om jeg skulde glemme det nogengang —

Ser Du," — kom det efter en Pause, — „jeg faar det ikke ud af Hodet ... disse Stakkarer her og der omkring, som nu i denne Nat føler, at de rent ud ingenting længere har at stride for, — fordi — fordi de er blet saa udfattige paa Haab. — Og saa — hu—u, — skulle ta et helt Aar igjen paa sig" ...

„Aa, Baarvig, det er bare Humøret, som lar Dig ligge og ruge saadan."

... „Nogen Du, som kan ha en hemmelig Misgjerning at bære paa. Og der ligger nok mange saadanne nu i denne Nat rundt om i Verden og drages med Samvittighederne. Naar man har levet en Stund og faat Øie op for, hvor meget ukjendt Sorg og Pine der kan rummes paa denne Jord, hvor man kjører og praktiserer og sætter Lys i Vinduerne og illuminerer til Nytaar, saa kan én ikke undgaa Tanker, Du ... Og en saadan Forbryder, — jeg mener én, som har begaat noget alvorligt, for Eksempel et Mord ... som véd, at, om han aabenbarer sig, blev det til Ulykke og Ruin og Jammer for alle hans kjære, han kan igrunden være underlig stillet, — saa at sige afspærret inden fire tause Vægge i ensomt livsvarigt Fængsel hos sig selv — han behøver ikke at dømmes til det ... og transporteres, nei, — — —

— Sæt, at han havde en Hustru, som han holdt af som sit Liv, og Børn, som skulde frem i Verden" ...

„Fy, Baarvig, — dette er saa uhyggeligt, — holde paa med sligt Nytaarsnat."

„Du skal være snil imod mig, Bente, — jeg faar ikke sove, før jeg har ramlet disse Tanker ud. Den Hustru kunde han ikke betro sig til, — fortælle, at han var en Morder, — han mistede hendes inderste Agtelse i samme Stund. — Og selv, om han skulde kunne beholde hendes Kjærlighed" —

„Det kunde godt hænde, Baarvig, det berode sandelig paa meget det."

„Ja, selv om — ser Du, — saa holdt han ialfald daarligt af hende, ifald han paa det Vis vilde drage hende ind i sin Misgjerning som hans tause medskyldige, der ogsaa maatte slaa Øinene ned for Folk og gaa i stadig Angst for Opdagelsen og dens Følger af Skam og Ruin for hende selv og alle hendes, — udsætte hende for at bli Slavens Hustru og ha Slavens Barn ...

Han vilde vendt Forbrydelsens Tyngde mod den, han havde kjærest og vilde det bedst i Verden —

Saa der, ser Du, er ingen Fortrolighed, — ingen Ven længere for ham. Han er stængt ude, Du — ude af Paradisets Have, — han er tvunget til at tie, det er Cherubim — —. Det er saa, Bente. Det er forfærdelig Synd i slige Mennesker."

„Kjære Baarvig, om Du tog lidt Soda eller Nafta, — det er saa mørke, saa fortvilede Forestillinger, Du der ligger og tumler med, at jeg næsten er ræd for, Du fantaserer."

„Aa nei, nei, Bente, — jeg staar mig bedst paa, at Du lar mig faa tumle dette ud. Saa véd jeg, jeg faar sove og ikke før ...

Og saa det, Du ... Den stakkars Konen kunde egentlig aldrig tilgi' ham, at han paa det Vis havde formørket hendes hele Liv, — gjort hende til en Forbryders Fælle. Hun kunde kanske nok holde af ham; men helt tilbunds tilgi', ser Du ... Menneskene kan ikke tilgi' saadant ... Derfor er Tilgivelsen opstillet saa høit over os som Solen i Religionerne. Og saa, — Du ser, — for ham, — for disse Stakkarer med den Slags Vanskjæbne er Nytaarsnatten som en mørk Væg, — nytter ikke at sætte Lys i Vinduerne. For dem er den sidste Gnist gaat ud — slukt ... Det kan kaldes Nytaarsjammer det, Bente ...

Og nu tror jeg, jeg kan faa sove ... Se efter, om der er slukket nede hos Kjel, Du" ...

Han trykkede hende pludselig krampagtig til sig og omfavnede og kyssede hende.

— Om Morgenen paa Nytaarsdag stod Doktoren pelsklædt oppe ved Medicinskabet og ledte og søgte noget frem, inden han steg ned i Slæden. Han havde en Nervefeberpatient og vilde være borte, sa han, inden der begyndte nogetslags Nytaarsgratulation.

Han ligesom mønstrede Vinduerne, idet han kjørte hjemmefra, stansede siden i Svingen et Stykke udenfor Porten og blev siddende og se tilbage mod Huset, saa Gaardsgutten mente, han maatte ha glemt noget, — løftede lidt paa Pelshuen, smeldte saa paa Brunen og fo'r i stærk Fart nedover Bakken. —

Om Formiddagen fyldtes Stuen paa Elvsæt af Nytaarsvisiter ... Bredslæder og Smalslæder med ringlende Dombjelder, Bjørne- og Ulveskindsfælder stod i Række henover Veien paa den for den høie Sne opmaagede Gaardsplads. Egnens Familier var kjørt derop fra Kirken.

Man gratulerede Huset og hinanden med det ny Aar ved Vin og Kage, og Endre var sin Far en høist veltalende Stedfortræder. Han frembar ikke banale Nytaarsønsker, vidste at variere Udtrykkene, saa der kom Glans og Nytaarshumør over det.

Hans Forraad var ikke udtømt, da den sidste efternølende Visit ved Totiden kjørte nedover Bakken, og han selv gemytlig stod bag paa Meierne for at fortsætte at nytaarere nede hos Kjel.

I Doktorbakken mødte han Faderens Hest og Slæde, kjørt af nogen; men gjorde sig i sin tilslørede Tilstand ingen Tanker ved det ...

— Fru Bente kjendte Hesten og gik ud i Gangdøren for at tage imod Baarvig; hun havde følt sig saa beklemt og urolig siden inat.

Det faldt hende ind, at der ikke lød Dombjelder, og at Slæden mod al Doktorens Vane stansede midt paa Gaarden istedetfor udenfor Trappen.

Da en fremmed Mand steg ud af den, var det med ét, som Blodet størknede til Is i hende; og hun støttede sig til Gelænderet for at komme ned —

Kjel og Endre var reist hen for at hente Faderen.

Doktoren var, — lød det sørgelige Budskab, pludselig overrasket af Døden ved nogetslags Hjerte- eller Nerveslag netop, som han havde drukket et Glas iskoldt Vand efterat have tilset Patienten. —

— Over Gangen fra Smaapigernes Soveværelse hørtes Bertheas Hulken og af og til et lydeligt Hyl ...

— Foran Gulsalsvinduet stod Fru Bente alene i Mørket.

Hun havde staat der siden Skumringen, ubevægelig, urørlig ...

Stemme og Ord fra inat lød op igjen, — hvert ét grant, som det faldt, — tungt ... sukkende ...

Det var blevet hende gjennemsigtigt alt —

Luerne nede fra Bruget sydede og slikkede — og fortærede ... tonede vé — vé i Luften ...

Hun stirrede stivt forstenet —

— Der hørtes Knirken nedenfor af en varsomt draget Slæde — og sagte Tale ...

Gangdøren knagede langsomt op, og Mænd bar stilfærdig Doktoren op af Trapperne ...

Fru Bente stod urørlig, efterat han var bragt ind til Leiet paa Gulsalen ... vendte sig og stirrede, — — vendte sig og stirrede ...

— — Sønnerne var gaat ned. — —

Da gled hun sagte hen og lagde Ansigtet ned til den Dødes, Kind ved Kind, — stængt — taareløst ...

XIV.

Det var blevet saa stille ensformigt oppe paa Elvsæt, medens de gik der udover Sommeren.

Der kom ingen Doktor og reiste ingen Doktor med Befaling og Opstyr og et Veir foran sig af det, som nu maatte gjøres inden og uden Huse. Der kom ikke Triller og Karjoler kjørende opover Doktorbakken for en liden tilfældig Visits Skyld, ikke stilfærdig gaaende Patienter, der stansede og forhørte sig paa Trappen, om Doktoren var hjemme ...

I Kontoret var alt uforandret, hang Doktorens Piber og laa hans smukke Instrumenter, — Forbindtasken, som den pleiede, paa høire Side af Pulten.

Gaardsbruget var blevet bortforpagtet for Aaret, indtil Eiendommen skulde sælges om Høsten, og styredes nede fra Baarstuen.

Fru Bente syslede stilt med den indre Husholdning og med Haven. Af og til kom der Brev fra Arnt og Massi. Hun havde sikkret deres Opdragelse med Resten af sin Arv, og der spurgtes og svartes i lange omhyggelige Skrivelser tilbage om Anvendelser.

Oppe paa Gulsalen lød Skridtene endnu mere ensomt tyste i det øde Rum med de spredte Møbler, det umalede lange Træbord og de hensatte Sager, der gjorde den halvt til et Pulterloft. —

— „Saalænge der var en Gnist af Haab, — af noget at leve for," — havde Baarvig sagt ...

Det var det lønlige Omkvæd, der ligesom Elven ikke hørtes om Dagen; men susede op for Sindet i de ensomme Stunder foran Gulsalsvinduet —

Minka ...

Hun gik herhjemme nu isommer som et Spørgsmaalstegn for Moderen — som et blaffrende Haab ...

Minka, — hendes Hjertebarn, i hvem hun havde set sig saa rig gjennem de mange Aar ... som hun havde elsket saa til Svaghed, — følte, hun ikke taalte at slippe! ...

Fru Baarvig havde helt siden Hjemkomsten en stigende pinlig Følelse af, at Datteren havde taget Farve af de Omgivelser, hvori hun havde færdets, de Indflydelser, hun havde været undergivet. Denne drømmeagtige Synken hen i sit eget ... Ligesom Sansen svækket for Virkelighedens Grænser og Hensyn — taaget opskruet Selvfølelse. Hun kom ligesom med noget hængende ved fra en anden Luft fuld af sløvede Forudsætninger og Begreber — —.

Og ubehersket nervøs i sin Tale, oprevet i hver Fiber ...

Hun skulde nu faa gaa her i Hjemmet den hele Sommer, styrke og hvile sig, — vinde igjen sin fine Natur, — komme i Ligevægt.

Til Høsten ... ja, til Høsten ... naar alt her paa Elvsæt var revet op ...

Da maatte det prøves at tage fat; — Minka informere i Musik, og hun selv holde Hus for Børnene derinde i Hovedstaden ...

Og Berthea med sine sørgelige Vidtløftigheder bli sat ind paa en Husholdningsskole ...

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

— Minka undgik omhyggelig at træffe Schulteiss, taalte ikke at se ham, hendes Nerver var aldeles ubeherskelige paa det Punkt. Hun havde opdaget noget forstyrret ved ham fra første Øie-

Da gled hun sagte hen og lagde Ansigtet ned til den Dødes, Kind ved Kind, — stængt — taareløst ...

XIV.

Det var blevet saa stille ensformigt oppe paa Elvsæt, medens de gik der udover Sommeren.

Der kom ingen Doktor og reiste ingen Doktor med Befaling og Opstyr og et Veir foran sig af det, som nu maatte gjøres inden og uden Huse. Der kom ikke Triller og Karjoler kjørende opover Doktorbakken for en liden tilfældig Visits Skyld, ikke stilfærdig gaaende Patienter, der stansede og forhørte sig paa Trappen, om Doktoren var hjemme ...

I Kontoret var alt uforandret, hang Doktorens Piber og laa hans smukke Instrumenter, — Forbindtasken, som den pleiede, paa høire Side af Pulten.

Gaardsbruget var blevet bortforpagtet for Aaret, indtil Eiendommen skulde sælges om Høsten, og styredes nede fra Baarstuen.

Fru Bente syslede stilt med den indre Husholdning og med Haven. Af og til kom der Brev fra Arnt og Massi. Hun havde sikkret deres Opdragelse med Resten af sin Arv, og der spurgtes og svartes i lange omhyggelige Skrivelser tilbage om Anvendelser.

Oppe paa Gulsalen lød Skridtene endnu mere ensomt tyste i det øde Rum med de spredte Møbler, det umalede lange Træbord og de hensatte Sager, der gjorde den halvt til et Pulterloft. —

— „Saalænge der var en Gnist af Haab, — af noget at leve for," — havde Baarvig sagt ...

Det var det lønlige Omkvæd, der ligesom Elven ikke hørtes om Dagen; men susede op for Sindet i de ensomme Stunder foran Gulsalsvinduet —

Minka ...

Hun gik herhjemme nu isommer som et Spørgsmaalstegn for Moderen — som et blaffrende Haab ...

Minka, — hendes Hjertebarn, i hvem hun havde set sig saa rig gjennem de mange Aar ... som hun havde elsket saa til Svaghed, — følte, hun ikke taalte at slippe! ...

Fru Baarvig havde helt siden Hjemkomsten en stigende pinlig Følelse af, at Datteren havde taget Farve af de Omgivelser, hvori hun havde færdets, de Indflydelser, hun havde været undergivet. Denne drømmeagtige Synken hen i sit eget ... Ligesom Sansen svækket for Virkelighedens Grænser og Hensyn — taaget opskruet Selvfølelse. Hun kom ligesom med noget hængende ved fra en anden Luft fuld af sløvede Forudsætninger og Begreber — —.

Og ubehersket nervøs i sin Tale, oprevet i hver Fiber ...

Hun skulde nu faa gaa her i Hjemmet den hele Sommer, styrke og hvile sig, — vinde igjen sin fine Natur, — komme i Ligevægt.

Til Høsten ... ja, til Høsten ... naar alt her paa Elvsæt var revet op ...

Da maatte det prøves at tage fat; — Minka informere i Musik, og hun selv holde Hus for Børnene derinde i Hovedstaden ...

Og Berthea med sine sørgelige Vidtløftigheder bli sat ind paa en Husholdningsskole ...

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

— Minka undgik omhyggelig at træffe Schulteiss, taalte ikke at se ham, hendes Nerver var aldeles ubeherskelige paa det Punkt. Hun havde opdaget noget forstyrret ved ham fra første Øie-

blik, hun mødte ham igjen; et Blik havde forraadt det og fyldt hende med Skræk. Hun holdt ikke ud den Tanke, at han vogtede og speidede paa hendes Skridt, følte en stigende Utryghed, saa hun kunde skrige af Angst, blot noget rørte sig ved et Gjærde eller nogen Busk.

Og Schulteiss gik og speidede og listede sig i Veiene og den bakkede Skogmark mellem Lensmandsgaarden og Elvsæt. Det gjaldt at faa et Gløt af Minka ...

Han kunde staa fordybet, sammenrullet i sig selv, ved Træerne i Lunden, — vente under Forvisning om, at Dagen vilde aabenbare hende, — mærkede ikke Regnet, ikke Væden, han stod i, ikke Tiden. Han talte med Minka, oplukkede for hende nogen af sine store Idéer, — følte Aandens høie Forening — hviskede, dyrkede, tilbad i Visionen ...

I lykkelige, ensomt hensunkne Stunder hjemme blinkede han mystisk og smilte ved Speilet og mumlede ved sig selv om aandelige Stevnemøder ... om Minka, som hengav sig aldrig ...

Berthea viste sig en Morgen ved Frokosten med forgrædte røde Øine og ophovnet Ansigt.

Der feilede hende intet, — aldeles intet — bare denne Tandpinen.

Samme Formiddag strøg hun ned til Postkassen paa Jernbanestationen med et om Natten skrevet tykt Brev i Lommen, adresseret: — Iowa City, Iowa U. S. North America — Mr. Ole Berg.

Hun forbausede ved et uafbrudt Hjemmevær gjennem alle de fire Uger i Juli.

Saa kom det en Dag ...

Hendes trofaste, stadig vragede Beiler fra Skoledagene, Lensmandens Søn Ole, havde besvaret hen-

des Brev pr. omgaaende: — Aabne Arme, kom, kom! —

Og nu maatte hun ha Reisepenge af Kjel eller Moderen — hun maatte — maatte — — —

— — — — — — — — — — — — — —

Hun efterlod ved Afreisen en, som det syntes, stigende Forvikling af uløselige Gaader, der vistnok længe vilde have optaget Bygdens Gjætningsevne, om ikke Opmærksomheden pludselig var blevet saa udelukkende og voldsomt optaget af Rygter om ny Falliter blandt Eierne af Svartskogen, — og Spørgsmaal om intet mindre end, hvorvidt Kjel Baarvigs Affærer skulde sættes under Administration.

Rygter mødte og krydsede hinanden ...

Det forsikkredes, at Fru Thekla pludselig havde kjørt op til Fogden og forlangt at gjøre Rede og Rigtighed for sit Vedkommende, afleveret fuld Fortegnelse over sine Pelssager, Silkekjoler og Smykker, — Rub og Stub. Hun havde først afstaat fra det, da det oplystes, at den af Kjel selv foreløbig producerede Status viste et Overskud af ikke mindre end seksti tusind — — —

Da Endre med en hans vanlige Væsen høist modstridende hovedkulds Indstormen bragte Rygtet hjem til Elvsæt, lød der ikke et Ord fra Fru Bente.

Dette, som nu begyndte for alle andre, det var hun færdig med —. Forlængst udstridt og opgjort ...

Gjennemlidt alt det, som kunde hænde ... og endnu meget mere ...

Saalænge der endnu er en Gnist af Haab, — husk endelig paa det, Bente, havde Baarvig sagt ...

Hun fik nu værge for det, hun havde igjen —

Hun følte mere og mere, hvor vanskeligt det var at komme tilbunds i Minkas Væsen.

Saa tendre, saa fuld af elskelig Forstaaelse i

Øieblikket, — blev det dog, som der altid maatte begyndes forfra igjen. Og langt inde, der, hvor Afgjørelsen skulde falde, smøg hun sig undaf.

Hun undveg nu helst disse fortrolige Stunder, hvor der varsomt kunde nævnes om Fremtidsudsigter og Planer; der kom som saadant skjult pint Udtryk over hende ...

Paa det sidste var hun begyndt at bli saa urolig, saa pludselig i sin Maade, vak saa opskræmt, indlod sig ligesom kun saa sky, — havde modtat mange Breve og skrevet Breve —

Om Fru Bente aldrig var kommet til at se Udenpaaskriften, havde hun dog forstaat, at det var med Varberg, hun korresponderede.

Og nu hørte hun, at han var kommet til Egnen og bode paa Jernbanestationen.

Det var denne ulyksalige hypnotiske Mysticisme, som det maatte ha lykkets ham igjen at faa Minka hildet ind i.

... Denne Henførelse, som var begyndt med at bedøve eller eksaltere en enkelt Villieevne, og fortsatte med at oprive det ganske Menneske, sønderflænge al Karakter og Selvstændighed, — den maatte ende med et Sjælemord! — Hun saa fortvilende Minka for sig som et villieløst Medium, — Offer for en Eksperimentator — indpustet hans Tilskyndelser — et vandrende Lig ...

— Kjel kom sagte op Gadedørstrappen med Mellemrum og hensunken Stansen.

Han søgte Moderen gjennem alle Værelserne, gik som det kunde være i Mørke og blev endelig staaende og famle ved Døren til Melkekammeret ...

Han hørte Fru Bentes Stemme ude i Rulleboden, hvor hun og Minka ordnede Tøi og lagde sammen Linned til Flytningen.

Som han næsten snublede ind, kom der en pludselig Blegnen, som en frysende Stivhed i Fru Baarvigs Ansigt, det blev saa skarpt.

Kjel rettede sig op til Væggen og stønnede. Det var en Lyd som hæse Begyndelser til Brøl, han ikke aarkede at udstøde ...

„Konkurs, Mor, — indkaldt til Forhør Klokken tre i Eftermiddag — om Sparebanken" — gav han afbrudt af sig — — „og — og iaften blir jeg — arresteret — jeg véd det" ...

Han hang forover med Kroppen, som han ikke kunde bære den, Ansigtet var grønlig blegt, slapt men Angst i Øinene, medens Munden gabede idiotisk —

„Gaar galt, — Mor," — brummede han hult, — „jeg gik bent hjemmefra" — —

Endre kom efter ud i Boden, han var længst paa det rene med Faktum.

„Her er et Glas Konjak — af din egen, Kjel, — Du trænger til den" ...

Kjel viste det bort med mat Haand.

„Du faar se til at stive Dig op — —. Ikke — ikke smage —. Man faar vide at møde sin Skjæbne som en Mand — en hvilkensomhelst Skjæbne — ialfald holde en Façade, siger jeg Dig — ikke rentud styrte sammen — — for andet end Døden," — fulgte det theatralsk.

„Slaveri — ubetinget Slaveri" ... pressede Kjel hæst frem.

„Her, drik Vand, Kjel," — kom Fru Baarvig, — „læg Dig — sæt Dig der i Stolen" ...

Han svælgede et Par Gange af Vandet.

„I Eftermiddag, Mor — I Ef — —" han skalv paa Haanden, saa hun maatte ta Glasset fra ham.

„Du maa ikke saa rent la Dig overvælde, Kjel," — Fru Bente strøg og strøg ham som halv fraværende over Ansigt og Haar, medens han pustede

tæt. „Gi Dig ikke saa over ... Din Mor, som har baaret og født Dig, Kjel, vil ikke slaa Haanden af Dig."

Kjel ligesom gulpede ... „Sla—Slaveri" —

Han sad sløv med hængende Hoved, medens Moderen tørrede ham over Panden.

Endre begyndte at skridte op og ned med korslagte Arme: —

„Der er Øieblikke, afgjørende Øieblikke, da det er nødvendigt at hæve sig til Oversigten over Stillingen, — søge at bli Herre over Situationen ... Naar de vanlige borgerlige Begreber ikke længere kan bære én, — naar en Mand ligesom er kommet udenfor Samfundets Gjærde, saa tar man Sigte fra det Standpunkt — vælger overordentlige Veie." Han vendte sig: — „Forstaar Du mig, Kjel —. Jeg raar Dig til resolut at flygte, rømme Landet — begrave din Eksistens nogetsteds hinsides Atlanterhavet — — for din egen Skyld og for Familiens" ...

Kjel saa dumpt op. Minen sa, at enhver Tanke paa nogen positiv Krafthandling her var spildt.

Endre slængte sig ned paa Væggebænken og lod Benene vippe i bittert Sindsoprør:

„Slig, som dette staar, kunde man næsten fristes til at være resolut, — med en Gang gi Arnts Dynamitpatroner derinde i Redskabsrummet et Drag med Øksen ... bli aldeles fortvilet — falde paa noget af hvert" ...

Han stirrede en Stund hen paa Kjel —

„Hør, Kjel, jeg, din Bror, skal følge Dig i Eftermiddag helt, til jeg ser, Du er inde i Retslokalet, — jeg agter at trodse Opinionen" —

Minka fo'r af og til op med et uroligt Ryk og satte sig ned igjen med Hænderne uvilkaarlig for Øinene og stirrede i sittrende Forfærdelse paa Broderens nedbrudte Skikkelse, der netop saavidt ikke faldt sammen.

Pludselig stødte hun ligesom med Haanden Indtrykket blindt fra sig og brød jamrende ud:

„Nu kan jeg lige saa gjerne sige mit ogsaa ... Du maa vide det, Mor — Jeg, — jeg har ikke formaaet at bedrøve Dig med det — Men nu ... Ja, jeg har sagt ja til Varberg! ... Kan ikke andet, — vil heller ikke selv andet," — brødte hun næsvist ude af sig. „Jeg selv vill, siger jeg Dig, Mor, — følge ham, — har bundet mig til ham. Han skal være min Impressario for Seancer ude i Verden — ved mig som Medium bane Indgang for de ny Sandheder."

Fru Baarvig fik med ét som to Lossetine.

„Du ser paa mig, Mor .... Jeg vill sige Dig, det har allerede været fast afgjort mellem Varberg og mig fra tidlig i Sommer. Det er en Gave, jeg har. Han skal opdrage min eiendommelige Evne .... Jeg maa følge mit Kald" ...

Det frosnede til i Fru Bentes Ansigt .... kom en Forfærdelsens Hvidhed — Afsindets Skygge ....

Der lød igjen ligesom vé — vé ... lange Raab i Luften — som en overjordisk Ynken ...

Hun saa ... hun saa ...

... Minka siddende og ivre og slaa ud med Armene som en automatisk Leddedukke —. Den fortrak sig for hende knirkende af Tomhed ...

Og der gik den anden fremtidsløse og deklamerede om Dynamit ...

Kjel stod pludselig ved Væggen med Halsjernet udstaaende til begge Sider ...

Det blev hende med ét saa svimlende overtyngende mere end Arnt og Massi — Baarvigs Navn — kunde bære ...

— Fru Bente saa langsomt, stivt ildevarslende fremmed paa de tre Børn ...

Hendes stenagtige Ansigt blev askegraat, liggult, medens hun gled ind i Redskabskammeret ·

Hun søgte rolig frem Arnts bortgjemte Blik-

kasse med Dynamitpatronerne, — greb saa Øksen og slog til under et vildt Rædselsskrig — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

Klokken et Kvarter før elleve om Formiddagen oplevede man i Bygden en voldsom Eksplosion oppe paa Doktorgaarden Elvsæt.

Ulykken maatte være sket ved tilfældig Antændelse af nogetslags opbevaret Dynamit.

Den ene Side af Huset var sprængt i Ruiner, og mellem Tømmer og Splinter laa fire knuste Legemer — Fru Bente Baarvig og hendes tre voksne Børn.

LYSTIGE KONER

SKUESPIL I TRE AKTER

(1894)

PERSONERNE:

Karsten Hegge, Værftseier.
Sara, hans Hustru.
Bedstemor Hegge.
Doktor Finne.
Konsul Ryving.
Fru Jutta Høegh.
Fru Renskaug.
Frøken Fina Wangensten.
En Pige.

Handlingen foregaar i en større norsk Sjøby.

FØRSTE AKT

(Hjemme i Værftseierens Privatbolig. Hyggeligt Arbeidsværelse med solide Møbler. Paa Væggene en Skibsmodel og nogle Sjøbilleder. I Baggrunden Dør til Entréen, til høire Dør ind til den øvrige Leilighed.)

(Karsten Hegge sidder og skriver ved en med Papirer overstrøet Pult. Ved Siden af ham paa Stolen ligger hans Hat og Overfrakke. Sara efterser og ordner forskjelligt i Værelset.)

S a r a

(i Morgenkjole, er steget op paa en Stol).

Nei Du, der kan ingen begribe heller, hvor Mandfolk kan finde paa at lægge Cigarstumper. Isch, — tænk helt heroppe i Skibsmodellen paa Væggen! Oline er saamæn undskyldt, hun har nu luftet og feiet i hele Morges, efterat de har holdt Røgeværelse inat; men her opi —? Kan Du høre ... Kan Du ikke se op da, Karsten, — hvad for Slags Varer dit Skib farer med.

(Viser en Cigarstump.)

H e g g e.

Nei nei, forstyr mig ikke.

S a r a

(hopper ned af Stolen).

Du har ikke faat sovet mere end nogle Timer heller inat, stakkar. Men saa var det nu morsomt, Du, vellykket, — tror jeg ialfald. Du kan ikke begribe min Angst for Vingeléen og Cremen.

Hegge
(distræt).

Saa Du?

Sara.

Og det spør Du om — slig, som jeg var henne hos Dig og sa Dig, hvor angst jeg var.

Hegge.

Begriber Du ikke, at jeg sidder her med hele Værftet paa mig og skriver X for U og seks for sju —

Sara.

Jeg tier som en Mur jeg.

Hegge
(ser op).

Hvad, — hvad nu —

Sara.

Jeg trækker bare Gardinet for, saa Du ikke faar Solen ind paa Dig. Det holdt alt paa at gaa Ild i Haartoppen din.

Hegge
(inde i sit).

Hvad siger Du?

Sara.

Jeg tier aldeles stille, hører Du jo.

Hegge
(noterer Summer fra nogle Papirer).

Seks hundrede og tre og femti ... Tre hundrede og ...

(Leder i Papirerne.)

Sara.

Men at Du virkelig ikke vil huske det, Karsten, at jeg stod og klemte Dig i Armen. Og Vingeléen kom ind som en Suppe, og alle disse Fruerne dine tog slige delikate Miner. Naa, hvad sa Du saa? ... Det er vel det, jeg har været glad i Dig for i hele Nat, skulde jeg mene ... Naa?

Hegge.

Husker det ikke, husker det min Salighed ikke.

Sara.

Folk som vi to, sa Du, som har hundrede Mennesker og et helt Værft at styre med, faar ikke sætte blegt Næb op for en Vingelée.

Hegge.

Sa jeg det? Ja, naar det har kunnet gjøre Lykke hos Dig, saa — (noterer igjen.) Seks hundrede og tre og femti, tre hundrede og —

Sara.

Det har sunget i Ørene mine i hele Nat. Jeg følte mig ligesom vækket — at jeg skulde lade smaa Ting være smaa! Jeg var kommet rent bort i Vingeléen, jeg. Hovedsag blir altid Hovedsag for Dig, om Du er aldrig saa optat og lystig.

Hegge.

Værftet ja!

Sara

(sætter sig hen paa Stolen ved Siden af ham og tar Hatten og Frakken paa Fanget).

Det blir lige nyt for mig bestandig, at jeg virkelig er med Dig paa alt dette. Jeg har ligget inat og drømt og lagt Planer for, hvordan det maa føres med Fasthed og System ogsaa i Huset — den indvendige Side. Du maa tro, jeg føler mig, Karsten, — rent som jeg bærer Værftets store Husnøgle.

Hegge.

Ja, det gjør Du jo ogsaa. Saadan mærkelig deilig Kone, som én blindt hen kan lide og forlade sig paa, saa én ikke engang behøver at tænke paa den Kant.

Sara.

Og jeg faar virkelig ikke ud andet end, at Du er svært forsigtig i Forretninger, Karsten.

Hegge.

Hvad? — Hvad siger Du?

Sara.

Du kan da tænke, jeg grunder over Dig paa al Vis, — jeg maa vide, hvor Du har dit Hjerte henne. Og Værftet er din Sjæls Tanke, det er sandt og vist.

Hegge.

Ja, drive det op!

Sara.

Uf, jeg lurede paa, at Du skulde sige lidt om, at jeg ogsaa var med

Hegge.

Værftet er til for vor Skyld naturligvis. Saa blev det jo Dig alligevel.

Sara.

Ja men om — om —

Hegge.

Om — om — om ... Slig unyttig Theoretiseren. (Vil til at arbeide igjen.) Du — éns Hustru skulde jo være éns skjulte Samvittighed ...

Sara.

Det var pent sagt, Karsten.

Hegge.

Derfor skulde Du ikke komme mig for nær, mens jeg gjør op disse Regnskaberne her — for jeg skjærer mig ganske runde Skiver af Dampskibsselskabets Side.

Sara.

Ikke mere end Du kan forsvare vel, Karsten?

Hegge.

For mit bedre jeg? — betydelig, betydelig mere. Men for vanlig Handelsmoral og Coutume saa — der glider meget ned der. Du skulde vide, hvad for en ubarmhjertig Udsuger, Du er gift med.

Sara.

Brrrrr ... (sætter hans Hat paa sit Hode.) Saadan for-

over sætter Du Hatten, naar Du gaar ned til Værftet om Morgenen. Der er forfærdelig megen Villie under den da, — Damp for hele Dagen.

Hegge.

Ja, det gaar ikke med ømme Talemaader og Elskov dernede.

Sara.

Og saadan skjævt sætter Du den, naar Du skal ud i Selskab, — uhyre flot ...

Hegge.

Sig mig, skal jeg faa Fred til at arbeide i denne Morgenstund, eller skal jeg ikke?

Sara.

Jeg tier bom stille, jeg.

Hegge
(noterer).

... Seks hundrede og tre og femti, — tre hundrede og otte og sytti, — hundrede og en og niti — — (Begynder at smaaplystre hen i Tanker.) Det er s'gu Synd i Molly, Du! Manden hendes er opover Ørene forelsket, rent væk og gal i denne unge Enken. Han er fortiden stadig derude paa Landstedet, — piler afsted saa fort, som han bare er færdig paa Kontoret, siger Molly. Og hun har ikke et Øiebliks Tvil om, at de er helt ud enige, de to. Ialfald chikanerer han Molly paa al Vis for at drive hende til at søge Skilsmisse paa nogen elendige Vilkaar. Hun betroede mig Geschichten fra først til sidst igaaraftes.

Sara.

Var jeg Molly!

Hegge.

Hvad saa. Molly er s'gu en saa vakker og nydelig Kone, at hun forsvarer sin Plads, hun behøver ikke at lade sig vrage.

Sara.

Isch ... Men, naar de nu engang ikke holder af hinanden.

Hegge.

Naa —?

Sara.

De maatte da vel helst ønske at fare fra hinanden til længste Kant af Verden istedetfor at vedbli at krangle!

Hegge.

Du er svært letsindig, Sara ... Børnene ... Familien —

Sara.

Aa pyt, — de kan da ikke faa det værre, end de alt har det.

Hegge.

Lad ryke, mener Du. Jeg tror virkelig, Du tilslut ingen anden Moral erkjender end selve den nakne Gud Eros. Han duer lidet i det daglige Liv, Du.

Sara.

Eros, — jeg trode netop, han dude i det daglige Liv, jeg. For, bevare mig vel, hvor dagligdags det blev uden ham. Render de ikke med Børnene ved Skjørterne og skriger efter Manden sin, endda de ser, at han vil ha en anden — og procederer og betaler Advokater. Uf, det blir saa rent modbydelig fladt, Karsten.

Hegge.

Du holder heller med Manden, som stryger sin Vei?

Sara.

Ne—isch, — ikke det heller. Men al denne ufordragelige Lov og Ret paa det. Saadan at bli tilpligtet og dømt til at holde ved Konen sin, som til at indsættes i Tugthus eller Slaveri. — Du Ru-

sken, — Rusken da! En kunde tro, Du var dum. Alle Mandfolk er af Synden formørkede, véd Du det.

Hegge.

Alle Mennesker, staar der.

Sara.

Ja, men jeg taler nu bare om ét, jeg, — om det, vi snakkede om, og det var Kjærligheden. Og den forstaar Mændene sig ikke en Døit paa, aldrig det Snus. For der blir ikke studeret og taget Eksamen i den. De snakker aldrig andet end den argeste Galskab, hvergang de kommer ind paa den Ting. Lykken er, at de er bedre, end de selv véd. — Som sagt, Rusken, jeg gir ikke en Tiøre for, hvad Du siger i det Kapitel. Og var det ikke, fordi jeg holder saa gruelig af Dig —

(Farer hen og trykker hans Hode ind til sit Bryst.)

Hegge.

Nei nei da, — Blækhuset ... Er Du gal — Se nu her — og hele Arket brukket.

Sara.

Aa nei da, — ikke sint nu ... Kjære, jeg skal —. Det var jo bare —

Hegge.

Eros i det daglige Liv, ja. Du beviser sandelig dine Theorier.

Sara.

Vær nu ikke sint, hører Du.

Hegge.

Føre sligt Snak herinde, mens jeg sidder som travlest. Du forstyrrer mig, siger jeg Dig, — — Du — Du — Kan Du ikke skjønne, det gaar ikke an at overfalde et Menneske, som sidder helt inde i en anstrengt Regning med sligt ... Gud hjælpe mig, om jeg véd det Gran af, hvad Du pratede.

Sara.

Nei men kjære Dig da, jeg kom jo bare til —

Hegge.

Hvad til —

Sara.

— at se paa dette Haaret dit — naar det er saa vakkert, og Du ser ud, som Du tænker og blir saa bestemt — (udbryder heftigt) bare, bare det, at det Hode er mit, Du ... (grædefærdig) Du synes vist, jeg er alt for paahængende.

Hegge.

Nei, søten min, naar Du siger, at mit Hode er dit, saa gir jeg mig. Men Eros i det daglige Liv, ser Du, han er — (tar sig og kysser hende) sød ialfald, jeg maatte jo være en Træhest, om jeg ikke mente det.

(Det ringer paa Entréklokken.) (Sara farer hastig fra ham og ud af Sidedøren.)

(Doktor Finne træder ind.)

Hegge.

Hvad? Dig Finne ... Saamæn glædelig engang at faa se Dig igjen. Har vi ikke ventet og sukket efter Dig i lange Tider, — baade herhjemme og paa Værftet. For denne Vicedoktoren din han —. Sæt Dig, sæt Dig. Det var ellers en rar Beregning Du gjorde for denne Udenlandsreisen din — bare et halvt Aar, lovede Du, og saa er det draget ud til tre Fjerdingaar.

Finne.

Ja, jeg blev for længe i Wien — interessante Operationer —

Hegge.

Naa, Du vil bli hilset varmt nok. Da Lillegut fik Halssyge her i Høst, kan Du tro, der blev en Jammer paa Sara efter Dig. For denne Vicedoktoren din, som sagt, han —. Sara kan lige saa godt bruge sit eget Hode, siger hun, og det synes Fruentimmerne er det værste, de kan gjøre, véd Du (Finne gjør en hastig Bevægelse hen mod Sidedøren.) Aa nei, nei, — Gutten er fortiden spillende frisk som en Fisk. Men, om Du siden vil se ned paa Værftet ...

Finne.

Du tar Kontorarbeide hjemme i din Privatbolig, ser jeg, hvilket vel vil sige, at Jert Ægteskab fremdeles befinder sig i det første paradisiske Lykkestadium.

Hegge.

Ja, vi har ikke lagt os til hverken Migræne eller Humør ... Disse Hodepinefruer —

Finne.

Og intet Spor af Disput eller Differents i Meninger piblende op.

Hegge.

Hør nu Finne, jeg skal lære Dig noget. Saalænge en Kvinde er forelsket og blindt indtat i Dig, hører Du aldrig noget hverken om Forbehold eller Kontrakter eller Krav paa Rettigheder. Falder hun tilbage til det, saa vær vis paa, Du har hende forloret, det er ligesaa sikkert, som om hun begynder at forsømme Knapperne dine.

Finne.

Altsaa Du staar skinnende af Lykke som en blankstriglet Hest.

Hegge
(svinger op og ned paa Gulvet).

Jo Du, her staar alt vel til, — bare vel ... Næsten he he — i visse Maader altfor brillant. En skal vænne sig til alt, ser Du, ogsaa til at være gift — og kan jo imellem komme til at kjende Husvæggene lidt som en Kasse — saadan lidt lufttæt ... Det er saa kort siden én — Man har jo sin gamle Friluftsnatur —

Finne.

Ja—a, Lykken er anstrængende at bære.

Hegge.

Jeg vil paastaa, jeg er saa vel stedt, som nogen Mand kan være. Jeg kan sige, jeg er paa Raagen og Top af, hvad Ægteskabet overhodet kan by.

Men, er det derfor sagt, at Ægteskabet netop kan by alt. Lidt af éns gamle Frihed til at bevæge sig gaar ialfald fløiten. Jeg mener ikke derfor, at det er for dyrt kjøbt. Langtfra. Og skulde jeg raade Dig til noget, Finne, i din Stilling og dine Omstændigheder og tagende din Natur i Betragtning, saa var det akkurat til at gifte Dig.

Finne.

Tak, tak, Du anbefaler det saa tækkeligt.

Hegge.

Det er bare ét, som er Betingelsen, — den ueftergivelige Betingelse, — og nu vil jeg undervise Dig, Finne, — man maa herske i sit Telt, ubetinget, — uden Prut som Fader Abraham. Iøvrigt med den videste Liberalitet og al Meningsfrihed. Men det er Dig og dit Humør, som fylder Huset, dit og ingen andens, — og for Dig alt er skabt og er til. Saa kan Du være saa evig snil og medgjørlig, som Du vil, — bare ikke slippe Tøilen.

Sara

(i Døren, overrasket).

Nei, Finken! — Er Du kommet hjem ... og Du ser rent udenlandsk ud ...

Finne

(imod hende).

Jeg spør Dig, Sara, hvor er der blet af dine Principer — (gaar hen og hilser og tar hende i Haand). Din Mand gaar her og ræsonnerer som en Stortyrk og Pascha af tre Hestehaler.

Sara

(hen til Hegge og stryger hans Haar).

Ja, men det er min Stortyrk og ingen andens, maa Du vide, Finken ... Han er min Sultan og min Pascha, som bare er forfærdelig vigtig af sin Magt. Saa deilig herlig en Tyran. Det er dette at føle, kjende og vide, at det er bare mod mig, mig alene,

han kan husere og være grætten og urimelig og naadig ... Aah, det er vidunderligt med sligt et Tyranni, Du! Jeg havde ikke Begreb om den Nydelse, før jeg blev forelsket. Om han pryglte mig, naar jeg véd, at der ingen anden er, han kan prygle end mig. Jo, jeg er rigtignok Slave, Finken. Gud bevare mig for at bli andet, saa glad jeg er i den Lænken.

Finne
(reiser sig braat).

Jaja, — alting staar bare yderlig vel til i alle Maader her i Huset. Det er nok for mig det — for idag. Farvel.

(Vil gaa.)

Sara.

Du vil da ikke løbe fra os slig, Finken, — ikke engang saameget som kige paa Gutten!

Finne.

Hellere en anden Gang. Man maa jo vise en svare brændende Iver efter at komme først til hver især af sine Patienter.

Sara.

Du kan da sidde ned og snakke lidt. Vi havde Selskab igaaraftes, maa Du vide, — kom sent i Seng og er lidt forsofne. Karsten havde fundet paa at be sammen endel gamle Venner fra Opvæksten. Du véd, naar man har levet al sin Tid i samme By ...

Hegge.

Gamle Flammer, som er afdøde til Venskaber, begriber Du.

Sara.

Ja, Du kan tro, de er kostelige, naar Karsten siger dem Oprigtigheder, saa de næsten graater og alligevel maa le. Han har Privilegium paa det. Og de finder sig i, at han slaar sig vittig paa Mæn-

dene deres slig, at Gudhjælpe os, om de fik høre det. Karsten har dem saa aldeles fra gammelt.

Hegge.

De finder s'gu ikke deres Regning ved at bære det hjem, nei, — men de paaskjønner det saa velsignet, naar jeg flaar dem!

Sara.

Det er saa morsomt, de er helt Kammerater. Og paa det Vis faar jeg vide saameget om, hvordan Karsten har havt det før min Tid, skjønner Du. Det er det, jeg er saa umaadelig nysgjerrig efter, for det er, som jeg maa eie ham helt lige fra hans tidligste Tid. Og de ler og husker op og har saa mange Hemmeligheder sammen — og Vitser, som jeg bare ønskede, jeg forstod. Rigtig saadan et raffineret Kompagni.

Finne.

Snurrigt — — —

Sara.

Hvad er det, Du sidder og mumler om, Finken?

Finne.

Ingenting — — denne underlige Kvindenatur ... At en hidsig forelsket Kone virkelig kan gaa der og snuse til alle Mandens udbrændte Lysetander, og de ryger ikke, svier ikke det mindste i Øinene.

Sara.

Du mener, jeg skulde bry mig om, at Karsten har været forelsket, — naturligvis har han det. Og naturligvis har jeg ogsaa været det baade to og tre Gange, før jeg saa Karsten og blev det for Alvor. Og jeg skal gjerne bekjende, at den ene Gang var det i Dig, Finken. (Finne gjør et uvilkaarligt Ryk.) — Bare holdt paa ... Det var det første Halvaar, da Du bode hos os som medicinsk Student inde i Hovedstaden. Jeg havde virkelig begyndt at sværme og udmale mig Dig som en stille ideal Lærd. Men, da

Du saa en Eftermiddag inde hos Tante hjalp Dig istedetfor Theske med den Blyant, Du havde brugt paa Anatomikammeret, saa forduftede Du — som Ideal da, forstaar sig, — og fik jeg den Ven, Du er blet for mig istedet. Naa—aa, ser Du, — saa blir Du selv ogsaa en Lysetande.

Finne.

Jeg har heldigvis — he he, — aldrig været indbildsk — og (rykker heftig til) — vil ialfald nødig ose i Stagen! (slaar det hen.) Naa da ja, — og saa morede I jer igaaraftes?

Sara.

Ja, vi morede os. Men saa er han saa galant, véd Du, Karsten. Og, saa tog han sig for at følge Fru Molly Ryving hjem, helt indover til der, hvor de bor paa Villaveien. Og jeg, som sad oppe og ventede og ventede for at faa snakke om Selskabet og alting! Han kom ikke hjem før Klokken var over tre.

Hegge.

Aa, man faar offre sig lidt engang imellem. Og et mageløst Maaneskin var det. Molly har en mærkelig Sans for Naturen. Vi drev helt op til Klevberget og saa Havnen og Byen overdrysset med Sølv.

Sara.

Og jeg, som holdt mig vaagen og ventede og biede paa Dig!

Hegge.

Kunde ikke for, at Maaneskinnet var vakkert, ser Du, Vorherre fandt nu engang paa at opvarte med det. Kunde heller ikke for, at Molly var — ikke kjedelig ialfald. Pokkers Erfaringer et saadant Fruentimmer har — (tar Sara under Hagen.) — Hva—ad? — Jeg tror saamæn, man — hm —. Nei, jeg siger ingenting, søten min.

Sara
(ler).

Nei saamæn, Du mener, jeg skulde bry mig det ringeste om —. Aa nei, men —

Hegge.

Naa—aa?

Sara.

Lad mig sidde oppe og vente, mens Du bare —

Hegge
(plirer og ærter).

Ti—ti—tih — Man — man har dog sine smaa Svagheder ...

Sara.

Aah! —

(Iler hastig oprørt ud, medens Hegge ler efter hende.)

Hegge
(lystig).

Begriber Du, Finne — jaloux ... Første Tegn til sligt, jeg har set. (Gaar op og ned.) Altid lidt interessant, — — et opkvikkende Element at indbringe i Ensformigheden. Man stiger i Pris, — blir ekstra — Archi — Stortyrk, — Død og Pine ...

Finne.

Vil Du undskylde mig, — vil Du ikke ta mig det ilde op, naar jeg lige ud siger Dig, at her i disse Ting er Du — hm — hm, — —. Ikke Anelse om, at Du krænkede hende. Hun var i Graaten.

Hegge.

Ne—i, tror Du virkelig det ... Stakkar ... fordi jeg spaste ... Naa, — en liden Scene, — lidt Krydderi ... (vender sig mod ham.) Kjærligheden, den blinde Kjærlighed, begriber Du ikke noget af, Finne.

Finne.

Det vil sige, Du stoler paa Bindet.

Hegge.

Jeg siger og forkynder Dig, — blind, stærblind Kjærlighed er Grundbetingelsen for Huslykken. En skal vogte sig vel for at faa Bindet af og bli for seende, da er det Slut paa Plystringen. Jeg er saamæn blind for hende jeg ogsaa, saameget véd jeg da at jugere mig selv.

Finne
(damper af Cigaren).

Og dette har Du fundet ud med Sara! — Puh — puh — En Natur, som kan nyde at agere Slave og trampes paa, bør ikke desillusioneres. Der er noget som et Krudttaarn ved den.

Hegge.

Din Visdom, Finne, er altid saare uudgrundelig, naar det gjælder Sara. Du har vist været endel betat i sin Tid, da Du bode der.

Finne.

Jeg mener bare, at et Pigebarn nutildags har lært sig til at regne anderledes med Virkeligheden, hun vil først og fremst helt og greit kjende Personen. Bagefter gjør hun ham saa gjerne baade til Stortyrk og andet. Eller hvad Slags Mandfolk mener Du, et Fruentimmer nu sværmer for, — om hun sværmer da. De gamle Limpinder af mandigt Væsen eller romantisk opsvungne Knebelsbarter fanger ikke længere. Tror Du det, saa tror Du feil.

Hegge.

Du har noget under med dette, — Du har altid noget under, naar Talen er om Sara ... (med nogen Overvindelse) — Fordi Du tilfældigvis kjender ... Naa, — oprigtig mellem os, — kan jeg sige Dig, at jeg intet mere har at bebreide mig af den gamle kjedsommelige Historie. Alt rent og feiet ... Puh ... Man blir finere, — forbandet anderledes, hm, —

(gjør en betegnende Gestus) moralsk soigneret, — tendre, Du, — naar man har en Hustru ...

Sara
(kommer hastig ind).

Du sa jo, Du vilde ind og se paa Gutten, Finne.

Hegge.

Du siger det saa ekspedit, Sara. Du kan da gjerne se lidt hid ogsaa.

Sara.

Ja nu kan Du ha det saa godt — la Molly trække Dig helt op paa Klevberget i Maaneskin, mens jeg sidder oppe og venter paa Dig!

Hegge.

Trække mig, — prøve sin Magnetstyrke, mener Du? Det er jo ikke andet end Fruentimmers Instinkt det. Me—n, saa kommer det vel ogsaa lidt an paa hvem af Parterne, der —

Sara.

Hvad mener Du? — Sig, hvad mente Du nu?

Hegge.

Ingenting — ingen Verdens Ting, Pigen min.

Sara.

Uf, Du ser saa lystig ud i Øinene. Hvad har Du i Baghaand? Snak, spil ud!

Hegge.

Ingenting — ingenting, siger jeg Dig ... (ærtende) En behøver da ikke netop at bli glubsk og vise Tænder mod den halve Verden — som er Fruentimmerne, — fordi man er indtraadt i den hellige Ægtestand. Der faar da bli saameget igjen af en Mand, at han kan opfylde den almindelige Menneskepligt og vise sig høflig. Rent ud at kræve, at al Slags kvindeligt Tække og Elskværdighed skulde være som udslukte Lys for én, det — det —. Saadan at lægge hele Kvindeverdenen som Lig foran Ægteskabets Dørtær-

skel he he he — — uden saameget som et Kighul ud — det — det —. Minsandten. Du Sara, det —

Sara.

Nei, nu blir det forgalt med den Minen. Du vil da vel ikke, jeg skal tro, Du gaar der og er sentimental og gjør Erobringer, Hr. Stortyrk! Maa jeg be, jeg tænker. Du staar fast med det, — indrømmer, at Du blev til noget som en Prøveklud og en Nar for dem, — hvad der er høist upassende for en værdig Ægtemand.

Hegge.

Ja, Finne, — her ser Du Ægteskabsinteriøret —: Man er ikke jaloux!

Sara.

Jaloux? — En kunde da vel bli det ogsaa — — Molly kan vist være saa nydelig ulykkelig — ikke sandt Du — i Maaneskin ...

(Som Hegge drager sit Lommetørklæde op, falder en Damehanske ned paa Gulvet. Sara stirrer aandsfraværende paa den. Finne bemærker det, blæser Cigarrøgen op i Luften. I det efterfølgende ser ingen hen til den paa Gulvet liggende Hanske.)

(Noget tonløst) — Hun vil vel ha Dig til Raadgiver mod Manden?

Hegge.

Ja, hun trænger til Raad og Hjælp, stakkar.

Sara

(pludselig ivrig).

Skriger han ikke derinde? — Du maa ind og se paa ham, Finken ... (vender sig anstrengt munter.) Du skal se de rare Øinene, han har. De er saa troværdige som — (hendes Blik glider med et eget Udtryk hen paa Hegge) dine, Finken. Fy, den Cigaren — kast den. Gutten faar Hoste ...

(De gaar ind af Sidedøren.)

Hegge

(gaar langsomt hen og bøier sig for at ta Hansken op, men reiser sig igjen. Begynder saa smaat at slentre, — stanser og slentrer).

Hm—m ... Skal man ta den op — eller la den

bli liggende? — Saa hun den? — Puh — pih — pah — —. Det er s'gu et fint, indviklet Spørgsmaal. Tar man den op, kan det se ud, som man vil skjule noget. Lar man den ligge, vil hun ufeilbarlig komme til at se den, naar hun kommer ind igjen ... Enten Du tar den op eller lar den ligge ... hm — puh — pih — pah — — —. Jeg synes, hun pludselig blev noget underlig ... Aa nei, hun havde nok ikke været saa leende, næsten lystig ... Men — — puh — pih — pah —. Hovedsagen er under alle Omstændigheder, at der gaas ud fra god Tro.

(Vandrer op og ned i Beraad.)

Klogest at sætte sig til at arbeide og la Hansken ligge, saa har man ikke lagt Mærke til den.

(Ser op.)

Egentlig — — hvorfor den røde, skulde jeg ikke kunne sige det ligefrem — staa ved det. Jo—o, — jeg tog den fra Molly, — hm, — rigtignok efter en liden Skjærmydsel, — som Pant paa, at hun kom idag her paa Kontoret. Det hele var forholdsvis uskyldigt —; men — set gjennem Saras Glas, kan det faa Skavanker — puh, — fortrække sig og bli til, Himlen véd hvad for noget.

(Han ser betænkt hen paa Gulvet.)

Kunde ha Lyst til at nappe den ... Nei, nei, nei, — det er for risikabelt — Uf, hvor man kan ha Plager —

(Sætter sig til at arbeide.)

Sara

(kommer. Blir staaende betænkt).

Finne gik ned paa Værftet ... (Idet hun pludselig gaar hen og tar Hansken op). Der ligger en Hanske paa Gulvet, Karsten, — en Damehanske. (Lægger den hen til ham paa Pulten) —. (Ser speidende paa ham.) Den maa Finken vel ha mistet — —

Hegge
(fristet).

Den — den ... Finken ... Nei, den er faldt ud af min Lomme. Jeg havde den der igaaraftes.

Sara.

Saa.

Hegge.

Ja, — tog den i Pant fra Molly.

Sara.

Som Pant?

Hegge.

I Pant ja, — er det saa mærkeligt det? Til Pant paa, at hun skulde komme idag med sine Affærer. Jeg véd jo, hvor uefterrettelig hun er, og at det ellers blir imorgen eller overmorgen eller en anden Dag i Ugen, naar hun ikke træffer mig hjemme. Det kan være vigtigt, ser Du.

Sara.

Saa ... Du tog Hansken fra hende — deroppe paa Klevberget.

Hegge.

Mens vi saa paa Maanen sammen, mener Du, og hun var svigefuld nydelig ulykkelig ... Hvad — er det ikke saa, Du vil ha det til? — Ne—i, det var ikke oppe paa Klevberget, — ikke i nogensomhelst Maaneskinsindfatning. Vi vandrede ganske prosaisk ned over igjen ... Naa, jeg vil ikke benægte, at Maanen fremdeles skinnede da ogsaa. Men nærmest talte vi om Forretninger, — faldt hen i at være lidt — ta det saadan i Spas. Har Du noget imod det?

Sara.

Hvor skulde jeg det. Den stakkars Frue trænger vist saa haardt til Trøst og Opmuntring.

Hegge.

Spydig? — Naa naa naa, jag nu ikke din Fantasi op paa dette. Det blir tilslut en hel melankolsk Hi-

storie om, hvorlunde Du sad og ventede, medens Manden, hin falske, vandrede dernede i Maaneskinnet ... Kunde Du ikke drage lidt paa Smilebaandet — hvad?

(Tar hende under Hagen.)

Sara.

Du skulde lade Dig nøie med, at Du gjorde Lykke hos Fru Molly, synes jeg.

Hegge.

For en Tone — for en Tone ... Værre end ... Rent ud sagt, Du, saa er jeg vant til at styre min fri Vei selv.

Sara.

Aa Gud, Karsten, skulde jeg vel tvile paa Dig — — blot tænke saadan — nogengang — Men den blev mig saa modbydelig denne Parfum af hendes Hanske — at vide den hos Dig!

Hegge.

Jeg vil ha Ret til at bære mig ad, som jeg selv finder passende uden først at spørge hjemme om Fruens Mening. Overhovedet, saadan en Konemand, — der er ikke rigtig Stof i mig til den Slags.

Sara.

Naar har jeg gjort nogen Bemærkning ved din Maade at være paa, Karsten, — bare beundret.

Hegge.

Men nu — nu — kan vi pludselig ikke begribe ...

Sara.

Det piner mig, — vil ikke rigtig gaa ned ... (grublende hen for sig) — Og saa tog Du Hansken fra hende?

Hegge.

I Spøg naturligvis ... (Rasende:) Fanden, at Du ikke kan forstaa det ... I Spøg ... I Spøg, — kan Du høre ... Jeg overmandede ikke Mennesket ... Huh!

— at én virkelig skal være udsat for sligt taabeligt Forhør i sit eget Hus ...

Sara.

Den Hansken er saa nok for mig.

Hegge.

Kjære Sara, hør nu lidt rolig og forstandigt paa mig. Forstaar Du ikke, at man i Spøg kan nappe en Hanske, som stikker ud af Muffen, — især om man har en Tanke paa at faa hende til at huske noget ... Naa, — se det er hele Forfærdelsen, — hele Høitideligheden. — Et tragisk blegt Ansigt! Jeg havde saamæn glemt det hele, jeg ... Fru Molly faar naturligvis Hansken sin igjen saa fort, som hun kommer. Den kan ligge der paa Pulten.

Sara.

Hun kommer da hidned altsaa idag?

Hegge.

Sandsynligvis ... Har Du noget derimod at indvende? Du ser Gudhjælpe mig ud, som Du ikke fatter, begriber endda!

Sara.

Jo—o, fuldkommen.

Hegge.

Hø—øh! — ret saa — galere og galere. Skal det kanske nu betyde, at jeg er blet hjemme her i Formiddag for at vente paa Molly. Aa, saa Pokkeren ... (Samler nogle Papirer, kaster Overfrakken paa sig og griber Hatten.) — Skal jeg paa Kontoret, saa faar jeg afsted nu ... (Hen til hende:) — Søte, søte Ungen min, Du skjønner nu vel, at Du er rent vild paa Kareten i dette ... He, he, Eros i det daglige Liv, Du — —. Og nu vil vi ikke ha mere af det Sludder. Jeg sælger Dig ikke for ti Mollyer, véd Du ... (I Døren:) Adiø — og hils fra mig til Finne. (Med et Indfald.) Kanske han spiser Middag med os, — det var en Idé? — Adiø, Barnet mit.

(Ud i Travlhed.)

Sara
(blir siddende og stirre hen paa Hansken).

Det er, som Varmen er i den endnu ... som den lever ...

(Efter et Ophold.)

Den stygge, stygge Hansken ... Den stygge ...

(Teppet falder.)

ANDEN AKT

(Samme Værelse. Tidlig Søndag Formiddag. Papirerne er ryddet tilside paa Pulten. Der høres Klokkeringning i det fjerne.)

(Karsten Hegge i Skjorteærmer, hvid Vest og graa Benklæder.)

Sara
(afværger med udstrakte Arme, at Karsten ser ud af Vinduet).

Hvad vædder Du, Karsten, — Bedstemor kommer idag. Nei, Du faar ikke se ud. Naa, hvad vædder Du, Mand?

Hegge
(fløiter).

Jeg er fiffigere end som saa.

Sara.

Hvad vædder Du, siger jeg. Ja eller nei.

Hegge.

Du mener mindst en Ring eller en Brystnaal, om jeg taber.

Sara
(halvt nynner).

„Sju Skibe udi Østersjøen, dem vil jeg give Dig" ... Jeg kan altid sætte op noget imod, ser Du.

Hegge.

Tak, som jeg kanske ogsaa faar betale.

Sara.

Ja naturligvis, — hvor skulde det ellers dale ned fra? — Naa? — kommer Bedstemor ... Nei, nei, ikke til Vinduet!

(Med Armene ud for ham.)

Hegge.

Nei.

Sara.

Og jeg siger jo. Og jeg skal sige Dig Grunden ogsaa. Jeg sa hende ude paa Berg i Onsdags, at jeg vilde til Kirke idag. Og da kan Du være sikker! Hun umager sig hverken for min Skyld eller for din Skyld ud saa tidligdags. Men, naar jeg er til Kirke, véd hun, at hun kan faa være alene derinde hos lille Nils og snakke og stelle for ham. Kunde Lillegut bare forstaa alt det, hun siger! ... Det er han, som trækker ... Og nu Du — (drager ham ved Haanden med til Vinduet.) — Kan Du se Bedstemors Baad lige ved Bryggen? Altsaa, min Ven, heraus med noget, jeg liker.

Hegge.

Saa ja, sig bare, hvad det skal koste omtrent.

Sara.

Bare lidt Hovedbrud, Vennen min, — noget, som fortæller mig, at Du holder af mig. Du var saa mageløs til at gjætte før, — finde paa akkurat det, jeg havde Lyst paa. Jeg forsikkrer Dig, jeg kunde leve bare af sligt som et Esel af Tidsler, — bare Blyanten min, som Du skar til og spidsede for mig, om Du vidste, hvor jeg sparer paa den.

Hegge.

Jaja, hvad skal jeg nu skjære til, — en rød Blyant — eller en blaa —

Sara
(ved Vinduet).

Underlig saadan en høstlig blank Søndagsmorgen, Du — Værftet saa folketomt og stille. — — — Og der ror Bedstemors Baad tilbage. Det vil sige, at hun først vil hentes iaften det.

Hegge.

Huf ja, alt det gode Hode hun bruger paa at sno og bugte sig frem, om Veien er aldrig saa bén! Jeg kan ikke dy mig for at snakke fra, endda jeg altid angrer det, for jeg ser, det biter hende.

Sara.

Du vil da vel ikke opdrage din gamle prægtige Mor om igjen. Det er saa galt, Karsten, det skiller hende fra Dig mere, end Du tror. Og hun gjør det bare finere næste Gang ... (lytter.) Der hører jeg hende!

(Karsten skynder sig ud i Entréen og fører Bedstemor Hegge ind.)

Hegge.

God Dag, god Dag, Mor!

Bedstemor
(stakaandet, buser ud af sine Tanker).

Er det ikke mærkeligt, Dere, — alle Mennesker saa har de Næsen midt i Ansigtet og Hagen og Munden under og Øinene paa begge Sider — alt placeret paa samme Vis, — og alligevel er der ikke to Mennesker, som er lige. De er saa forskjellige, at vi rent forundrer os, bare to ligner hinanden. Det er nu Dig, Karsten og din Far, — jeg kom rigtig til at tænke paa det derude paa Vandet i Anledning af lille Nils, det er Bedstefaren i Gemyttet, naar han ligesom spekulerer paa at gjøre os et Peg, men ellers efter Øinene og Trækkene bare Saras Familie.

Hegge.

Det var morsomt, Du kom, Mor! — Jeg havde ikke tænkt det efter, hvad Du sa i Onsdags; men saa saa vi Baaden derude.

Bedstemor.

Aa, jeg skal rigtig sige Dig, Karsten, der paakom mig slig Trang til at gaa i Kirke idag. Det er netop i denne Uge fem og tredive Aar, siden din Far kjøbte Berg. Og saa har det jo gaat godt, som jeg har al Grund til at takke Vorherre for baade i al hans Tid — om vi end havde de svære Aar ja, da alle Fragterne slog feil (bittert opblussende) — aa ja, var det endda det værste! — (Sukker og puster det fra sig.) — Og saa i min Tid ja, — Gud være lovet ... Ta af mig Sjalet, Karsten ... Det Wienersjal fik jeg af din Far Aaret efter ... nei før ... (Sint.) Aah, jeg husker det ikke. Det ser ikke ud paa nogen Ting, som Du mener Dig til Kirke, Sara. Jeg saa hverken Hest eller Anstalter derudenfor heller. Jeg maa sige, jeg stolede paa, at jeg skulde faa Følge jeg efter, hvad Du sa saa bestemt ude hos mig.

Sara.

Jo, Bedstemor; men det er bare lidt for tidlig at reise endnu.

Bedstemor.

Saa, saa — — — Hyhh, — hy—h—yh ... (vifter sig med Lommetørklædet.) — Aa, bring mig en Stol, Karsten, jeg blir saa svimmel. (Sætter sig tilrette i Stolen.) Det er nok det, at én blir for gammel ja — og ikke taaler at røre sig, — og jeg har vel gjort formeget af det idag ... og — og ... én glemmer altid dette med Kræfterne ja.

Hegge.

Hvad vil Du ha, Mor?

Bedstemor.

Ingenting, ingenting, Gutten min, — det bedste for mig er bestandig ingenting, det er saa sikkert det. Det er saa godt at vide, at Du, Sara gaar i Kirke. Saa, om jeg ikke rækker til det nu idag, som jeg ikke gjør, — ak ja, Kræfterne — Kræfterne ... saa blir det dog ikke forsømt. Det er saadant

Eksempel for Arbeiderne paa Værftet, — bare deres Skyldighed, som er øverste foresatte.

Hegge.

Uf, — jeg gaar ind og klæder mig.

Bedstemor.

Gik Karsten? ... Han blev ligesom i slet Humør, synes jeg. (Ser betænkt paa Sara.) — Du Sara, — mens vi er alene, skulde det staa om en eller anden Regning Du, som han blir for grætten for og helst ikke skal vide om, saa har Du mig i Baghaand, véd Du, — om den ikke er for stor da. Og saa kunde Du jo faa det saa til, at lille Nils blev over ude paa Berg en Dags Tid eller to ad Gangen (ler) for at passe Bedstemor. Jeg skulde nok stelle med Gutten, — og saa skulde han jo ha et Silketeppe paa Vognen sin.

Sara
(smilende).

Du skal ha Tak, Bedstemor, — naar jeg nogengang faar saadan Regning —

Bedstemor
(urolig).

Er han kanske heller sliphændt med Penge, Du?

Sara.

Nei, Du kan trøste Dig, Bedstemor, han er nok saa kneben, vil nok saa nødig ud med Penge. Det er altid Forretningen, som sluger.

Bedstemor.

Jaja, Gudskelov! — saadan i det store taget da, — i det smaa daglige saa ... Jeg skal sige Dig, Sara, — og jeg har Erfaring ja ... En Kone maa lære sig til at lirke, — én kommer længst med det — ikke la Manden mærke formeget, hvad én vil, især aldrig sige ham imod. Han vil vide, at han holder Tømmerne, ser Du.

Sara
(ler).

Jeg kan ikke for det, Bedstemor, jeg ser bare saa tydelig for mig, hvorledes disse gravitetiske Mændene er blet kjørte i fordums Dage. Og slige selvstændige høie Miner de har sat under Kjøringen.

Bedstemor
(nikker).

Naar Konen var klog nok ja, — ellers (ryster og rokker paa Hodet.) — ellers ...

Sara.

Karsten og jeg vi snakker nu lige ud vi.

Bedstemor.

De vil ha det til at være saa anderledes nu, ja — —. Saa for høit og for store Vinduer for mig — for at være Hus og Hjem rigtig. Saadan ligesom for aabent og formegen Luft. En kunde ikke rigtig høre Rokken sin her med Hushygge.

Sara
(omfavner hende).

Bedstemor, Bedstemor, Du skulde vide, hvorledes Rokken snurrer her hos os. Det er morsomt at leve, Bedstemor, — Karsten og jeg Du! — det er, som det synger i hele Huset, naar han kommer.

Bedstemor.

Siger Du det — jaja, jaja. Jeg er nok som en gammel forgjemt Sneugle jeg, som ikke rigtig taaler Lyset og trives bedst i de smaa lune Værelserne mine ude paa Berg ... (Mumler betænkt.) Men nogetsteds maa de vel ha sine Kroge nu ogsaa — Mennesker er Mennesker — —. Du Sara, — og der har aldrig endnu været nogenslags Uhygge mellem Jer?

Sara.

Aa jo, én Gang, én eneste, jeg var dum, — virkelig taabelig iversyg, Bedstemor.

Bedstemor.

Aah saa — Du var — —. Jeg skal sige Dig, det fornuftigste, en Kone kan gjøre, er at lukke baade Øine og Tanke paa den Kant, saa hjælper Vorherre én nok igjennem.

Sara.

Paa den Kant? — paa den Kant! — Nei, vi faar da være trygge paa hinanden, ellers var jo hele Spillet ude.

Bedstemor.

Jajaja, — det er saa let sagt. Jeg siger Gudskelov jeg, — hvad skulde det blet, om én ikke havde holdt sig til den, som gjør Mirakler. For Sorgen blir én ikke spart, nei. Men det er saa anderledes Tider nu; én hører baade om den og den, som tar sit Mon igjen. Før maatte de krybe sammen i et Musehul og gjemme baade Sorgen og Skammen. Hjortetak og Hofman ja ...

Sara.

Der er da Ting, én ikke kunde bære; men hvor der ikke er Kjærlighed saa —

Bedstemor
(inde i sit).

Jeg skal sige Dig noget, Sara. Vorherre har de nu havt travlt med at afsætte i al min Tid. Men jeg mener, at kan han gjøre saa ubegribelig en Ting som et Menneske, saa faar han saamæn ogsaa ud med de Mirakler, som hører til for hvert af dem. For neimæn, om vi er født hverken i snesevis eller dusinvis ... (Reiser sig urolig.) Jeg vil ind i Sovekammeret og se til lille Nils, jeg Du ... (Halvt for sig.) Han er nu det, jeg har faat ud af det hele. (Rokker indover til Sideværelset fulgt af Sara.) Jeg siger Dig Farvel nu. Det er gamle Fru Scharfenbergs Geburtsdag idag, og da véd jeg, hun venter mig til Middag med fine Kjødboller i Grønkaal og Faaresteg med Tyttebær ...

(Hun høres derindefra:) Gud, Barnet ligger jo for aabent Vindu — i rent formegen Luft! ...

(Hegge kommer ind med et Slips i Haanden og gir sig til at knytte det foran Speilet. Lidt efter Sara ilsomt; hun er klædt til Kirke med Hat og høstlig Overtøi.)

Sara.

Farvel, Karsten, jeg er saa sent ude, jeg maa skynde mig. (Fra Døren.) Du kan tro, Bedstemor holder en Huskestue med Nils inde i Barnekammeret! Hun skal til Fru Scharfenberg til Middag, saameget Du véd det.

(Ud.)

Hegge

(nikker fra Speilet).

Farvel, Farvel, Ungen min! (vedbliver at knytte og rette paa Slipset.)

(Det klinger af Telefonen i Væggen.)

Hm, — fra Kontorbudet nu? — (gaar hen og ringer og lytter. Udbryder forbauset.) — Fra Konsul Ryving? — om Fruen er i Kirke? ... (I Telefonen.) — Aa, — behag at gjenta ... (Lytter.) — Jo, Konsul Ryving er paa Kontoret og spør efter min Kone — hvad vil han hende? Besynderligt! ... (I Telefonen.) — Svar Konsulen, at min Hustru er i Kirke — (lytter.) ... Om Konsulen kan træffe mig alene hjemme? Det er ham magtpaaliggende at faa en uforstyrret privat Samtale. (I Telefonen.) Værsaagod, jeg er til Tjeneste en Stund her nu, til Kirketiden er ude, da kjører vi i Visiter. (Ringer af.)

Mærkeligt, han lader til først at ville forsikkre sig, at min Kone er ude ... Om Molly naturligvis ... (Hermer efter ham med et eget Tonefald.) „Han agter at forklare mig Stillingen," — renvaske sig og gjøre hende svart. Jo—o—oh ... (kaster en Husfrak paa sig.) Faar byde en Cigar og la ham kjøre paa med sit Snak, — (tar frem en Kasse Cigarer og sætter paa Pulten) — og saa blideligen følge ham tildørs igjen.

(Lukker op Sidedøren og iagttager ind igjennem Værelserne — — raaber:)

Ja ja ja, Mor, ikke saa galt, Gutten vover sig fra Stol til Stol han ... Støt ham ikke, Mor, — vi skal se, om han virkelig naar rundt Væggen paa det Vis ... Bums der ligger han ja ... Ja, der laa vi, Gutten min, — paa vor noksagt. (Gaar didind.)

(Det ringer paa Entrédøren. Hegge kommer hastig tilbage og lukker Døren efter sig. Slænger sig i en Stol. Det banker paa Døren.)

Værsaagod ... værsaagod!

Ryving

(en Herre i stengraa Sommerdres med Guldkjæde og Signet udenpaa Vesten og en elegant Stok med Guldknap træder ind i en vis Fart bukkende med Hatten i Haanden og samtidig speidende om sig).

Undskyld ... men tør man være absolut sikker — tryg for, at vor Samtale blir paa Tomandshaand? Man kan ikke være forsigtig nok i denne Tid, da Snak og Rygter siver saa flittig ud igjennem Væggene og forkyndes med Trommeslag ude i Byen ... Ja, egentlig ikke nærmest i min Interesse.

Hegge.

Vær saa artig at ta Plads, Konsul.

Ryving.

Egentlig ikke nærmest i min Interesse, bemærker jeg.

Hegge.

Her er ingen hjemme. Ellers lytter man ikke ved Dørene her i Huset.

Ryving.

Gudbevares — fy, — det gjør man naturligvis ikke hjemme i mit heller — vi er lige dydige vi ... Ellers er det min Erfaring, at alle Mennesker lytter, naar deres Interesse tilgagns staar paa Spil, — og alle er de som gale efter Sladder, jo nederdrægtigere og lumpnere, desto mere velkomment. Naa ja. — (Sætter sig og vipper med Stokken.) Ellers som sagt, er det ikke netop for min Skyld, jeg —

Hegge.

Aa, genér Dem ikke — for min endnu mindre. Jeg véd ikke, at vi to har nogen Hemmeligheder sammen. Vi har egentlig ikke havt noget videre med hinanden at gjøre.

Ryving.

Ikke uden i Forretninger, nei — en og anden Kommission eller Ordre —

Hegge.

Og saa af og til klinket sammen i Selskaber i Anledning af, at Deres Hustru er min Ungdomsveninde, Molly.

Ryving.

Fuldstændig præcist. Og saa, for at gaa lige paa Sagen, — De finder for godt at støtte min Hustru.

Hegge.

Hm ... ja — og nei —. Kommer an paa, hvad der skal forstaas ved det at støtte.

Ryving.

De støtter min Hustru. De gjør hende det muligt at fremture med sine Bagtalelser mod mig, og alle disse Forvrængninger af vort Forhold, som trommes ud i Byen om Dagene.

Hegge.

Naa, — hun er min gode Ungdomsveninde ... og, hvor jeg kan vise hende en liden Tjeneste, der — — jeg vil ikke fragaa det.

Ryving.

Det vil sige, overalt støder jeg paa Værftschef Hegge; hun disponerer over Advokatraad og feires med separate Indbydelser og Vogn fra Selskaber rundt om, — sande Demonstrationer imod hendes Mand.

Hegge.

Min kjære Konsul Ryving, der er saamæn intet

at gjøre ved Byesmeningen, den er nu engang en fri Sag, kan ikke stoppes.

Ryving
(vipper hidsig med Stokken).

Det er ikke min Anskuelse. Bymeningen kan stoppes, saa fortrinlig stoppes — af den samme Mand, som sætter den igang.

Hegge
(reiser sig og skyver Stolen tilbage).

Jeg tror, vi har talt nok om den Sag nu, Konsul Ryving. Er der noget andet, De vilde ha sagt mig.

Ryving
(blir siddende og vippe med Stokken. Bidende).

Ja, jeg vilde saa gjerne, vi skulde bli enige, — fromt enige, før jeg tog den Hat der og gik. Det forekom mig, at De netop var saa venlig at spørge mig, om der var noget mere, jeg havde at sige Dem. Jo, der er noget mere. Og det er, at (truende:) bryder De ind i mit Hus, saa bryder jeg ind i Deres. Jeg har tilfældigvis Kopien af en Faktura med adskillige besynderlige Bilage for en vis Dame, som tidlig ivinter ekspederedes til Amerika gjennem vort Kontor i Hovedstaden.

Hegge
(kræmter hvast).

Naa saa — Sladder ...

Ryving.

Der laa blandt andet en Kvitance for betalt Logis over paa Holmen her i otte Dage for samme Dame. Datoen viste, at det var lige under sidste Jul. Og — undskyld, man blir jo en Smule videbegjærlig — og sligt morer én, som De véd. Og ved at forhøre og pumpe — ikke Madam Andersen, hun var taus som en Mur, det maa jeg lade hende; men tilfældigvis Tjenestepigen, — saa er jeg i Besiddelse af visse Oplysninger om Værftschefens Op-

hold og Visiter derover i de Dage, som — ikke netop vilde glæde Deres smukke Frue, om der tilfældigvis — — tilfældigvis — skulde komme noget ud.

Hegge
(oprørt).

Jeg skal forsøge ikke at afbryde Dem, Konsul Ryving.

Ryving.

Indrømmer — indrømmer Dem fuldstændig, at udenfor det rene Nødværge er den Sort Vaaben alt andet end fair play — vi kan ha vore Svagheder nogen hver, ja. Men, som Stillingen nu staar, saa —

Hegge.

Jeg er, sandt at sige, nysgjerrig efter at høre Dem tilende. Ellers skulde De faat Svaret straks.

Ryving.

... Men som Stillingen nu er, siger jeg, saa De som Byens Barn, dens mægtige Værftseier og meget mere har hele Opinionen i Lommen og lar den blaase over mig i mit eget Hus, — — saa, kort og godt, byr jeg lige for lige: Skandal hos mig — Skandal hos Dem ... (Slaar ud med Stokken.) — Skal mit i Luften, saa skal Deres ryke med!

Hegge.

Har De nogengang lugtet til svi'd Horn, Konsul? — lugter ikke godt. Folk vil bare drage paa Næsen baade af Dem og Deres Historie.

Ryving.

Koster kun en liden uskyldig Indiskretion, — et lidet Brev uden Underskrift —

Hegge.

Væk med den Stokken, Mand!

Ryving.

Medmindre Hr. Hegge skulde finde det hensigts-

mæssigt at sætte en Stopper for al denne sentimentalt-barmhjertigt interesserede Skvalder, og overlade min Hustrus og mine Differentser til os selv. (Bukker og søger ud Døren.) Jeg er færdig — jeg er færdig — fuldstændig færdig ...

Hegge

(følger efter ham mere og mere høirøstet).

Og De indbilder Dem, at De kan komme hid — lige ind i min Stue og tvinge, tvinge mig, Karsten Hegge ... Jaha, da kjendte De Manden. — — True mig! ... Men det skal De vide, at, har jeg ikke støttet Molly før, saa gjør jeg det nu. (Sara kommer i Sidedøren reiseklædt fra Kirke, — stanser.) Jeg — trues til at svigte Molly, min Veninde gjennem mange Aar! Nei, Konsul Ryving, der skulde meget ryke, før jeg slap Taget nu. (Efter ham ud af Entrédøren.) De skal notere Datoen paa denne Søndag, — De skal se, det er den taabeligste Gang, De nogensinde har gaat, — og det vil sige meget, véd De nok ... Adiø, Hr. Konsul. (Idet han vender sig og træder indenfor Døren, faar han Øie paa Sara, der staar som forstenet.) Du der! ... (Fatter sig.) Er Du alt kommet hjem? — Naa, saa kan vi la spænde for.

Sara

(mørk optat, svarer ikke).

Hegge.

Naada, Du ser saa himmelfalden ud ... Vi var jo enige om at kjøre ud.

Sara

(ryster paa Hodet).

Jeg kjører ikke ud med Dig nu, Karsten.

(Tar hastig Reisetøiet af.)

Hegge.

Du vil ikke være med?

Sara

(udstøder).

Her er noget, — noget, jeg ikke skjønner ...

Hegge.

Se saa, — man har hørt, opsnappet noget halvt ... Konsul Ryving er høikrænket, kan Du vide, fordi der herfra Huset udgaar en Smule Sympathi for den stakkars Konen hans.

Sara

(gaar pludselig hen og ser ham fast ind i Ansigtet).

Faa mig til at begribe det, Karsten. Hvorfor er det, Du har slaat Dig paa, at ta Dig saa af Fru Ryving?

Hegge.

Hvorfor, — hvorfor? Fordi jeg synes Synd paa Mennesket naturligvis. En Ungdomsveninde og saa videre. Og — man driver jo ud i det ...

Sara.

Gid jeg forstod — gid jeg saa —. Der er noget i dette, hvor Du ligesom glipper for mig.

Hegge.

Haahaa, — er det Molly! — Er det virkelig muligt, at det Vrøvl igjen kan komme op i Dig? Véd Du hvad, Sara min, jeg trode virkelig, Du var for stolt, — alt for stolt — til at ville nedlade Dig til simpel smaaagtig Jalousi ... Og overhovedet, den Konkurrence med Molly, Du — —

Sara.

Aa, snak Dig ikke fra det. Hørte jeg ikke paa Tonen mod hendes Mand, hvordan Du er oppe i dette med hele din Lidenskab. Karsten, her er noget under, jeg ikke skal vide ... som Du skjuler for mig —

Hegge

(nærmer sig).

Kjære Sara, indser Du ikke, at Du hidser Dig aldeles vanvittig op.

Sara

(skyver imod ham med Haanden).

Nei, nei, nei, der er kommet noget imellem os ... jeg skjønner det bare ikke.

Hegge.

Hvem Pokker siger ogsaa, at Du netop skal begribe alt!

Sara
(pint).

Der er kommet en Tvil over mig. Gaar jeg her og lever bare paa Fantasi — som i en Taage ... (Med et Udbrud.) Har jeg Dig helt? — jeg er blet saa angst —

Hegge.

Helt — helt — hvad forstaar Du ved helt! Jeg blir s'gu retnu kjed af at staa her og greie ud Naragtigheder. — Helt? — har man hørt sligt, — sligt hyperidealistisk Snak ... helt — med Hat og Støvler, som Du skulde ha slugt mig ... Næ—i, Du har mig ikke helt. Er det Ting, som ikke hver Mand skal vide, Du mener, saa har jeg Hylderne fulde af dem nede i Forretningen. Konen skulde kanske krybe om i Kontorskufferne.

Sara.

Du blir saa overdreven. Jeg føler det, ser det paa Dig, — der er noget, Du ikke vil svare paa, — vil undaf. Aa, Karsten, jeg kan næsten ikke sige det. Der er nu vel ikke nogen dybere Følelse under med Molly.

Hegge
(gaar om og knepser i Fingrene og fløiter).

Bedre og bedre — Heisan ... (Halvt hen for sig.) Og saa Konsulen ... (Vender sig til Sara.) Kjære, søde, deilige Sara min, jeg holder tusinde Gange mere af Dig endda, end da jeg gik og fri'de. Aa, Du skjønner det, — Du véd det nok. Se nu op, hører Du —

Sara.

Jeg har aldrig spurgt Dig ud om dit Liv, før vi blev gifte, Karsten, saa gjerne jeg vilde vide alt, alt om Dig ... og saa underlig det altid drager mig for hvert Skjær af Lys, jeg faar paa det. Men fra

den Dag, det blev saa, at det bare var os to og ingen anden, begyndte en ny Verden for mig. Og tænker Du, det gik saa uden Strid, Karsten! — Aa nei, — det er ikke længer Far og Mor, som tilser, at én ikke gaar hen og forliber sig i Daarskab; — vi er noksaa rædde, Du, prøver os noksaa meget, før vi gir vor Følelse hen ... Og, naar Du vidste, hvordan jeg stred i Angst for mig selv, — og saa, eftersom jeg blev tryg paa Dig, kjendte Visheden randt indover mig med en ufattelig Lykke, — det, at vi eiede hinanden helt — tilbunds — Du og jeg. Vi behøvede blot at hviske til hinanden og havde intet, intet at skjule. Der behøvedes ingen kunstig Tale, ingen anstrengt Lystighed for mig, Karsten.

Hegge
(med Følelse).

Sara, — skræm mig ikke. Jeg siger Dig, jeg elsker Dig. Jeg hader at være pathetisk, men tør nok klemme i med, at det er saameget, som jeg har Natur til ialfald, og det er ikke lidt, Sara! — Saa hør da, vil Du ikke høre mig ...

Sara.

Jeg har været hyperidealistisk ja, nu forstaar jeg, hvad Du mener med det. Din dybeste Fortrolighed har jeg kanske aldrig havt!

Hegge.

Dette begynder at stige noget høit det. Det — det —. Min Fortrolighed, hø, — Du er ganske paa Vildspor. Fehl geschossen ... Lidt Væv og Spaseri med Molly, — hun er jo slig. Fortrolig — fortrolig — hø hø hø hø ... Kjære Dig, om jeg nu betrode Dig noget saadant hyggeligt, Du, — noget for Eksempel som, at jeg var fallit ...

Sara.

Er Du det, Karsten, saa vær vis, jeg skal være det med.

Hegge.

Jeg kan forresten trøste Dig med, at jeg har et heldigt Aar for Værftet, — saa for den Sags Skyld — (Staar overveiende.) — Du skal ellers vel betænke, Sara, at der ikke er saamange Fruentimmer, som er skikket til at bære det, man i Hjertet kanske helst ønskede at indvie dem i. Der er Ting, de ikke har Betingelser for at forstaa. Der er nu engang Forskjel mellem Mandfolk og Fruentimmer.

Sara
(opmærksom).

Du mener da vel ikke, at jeg ikke kan være Dig en jevngod Ven — helt.

Hegge
(resolut).

Nuvel Sara, — det er det, en Mand helst kan ønske og i Stilhed sukker efter, at ha en Ven i sin Hustru, som han kan indvie i sit Liv — tilbunds.

Sara.

Gud, Karsten, her staar én, som bare tigger om at faa slippe ind til Dig!

Hegge
(varsomt prøvende).

Naar Manden ikke tør gi sin Fortrolighed, saa er det naturligvis, fordi det, han har at betro, ikke netop er af de bra Ting — fordi han véd, det maa støde hendes Følelse — stærkt —

Sara.

Kom hid, min Ven! Sæt Dig hos mig. Tal, tal ... Skjul ikke noget. Skaan mig ikke, — om det gjør aldrig saa ondt. Det er Livet for mig, Karsten, om jeg har Dig helt, uden Skygge af Tvil.

Hegge.

Naar jeg fortæller Dig, at det var en Dame —

Sara.

Jeg siger Dig jo tal, tal min Ven.

Hegge.

Hun satte op Hatte, Damehatte, og havde en Butik for Pynt og sligt. Jeg gjorde hendes Bekjendtskab før din Tid ombord i en af Fjorddamperne. Og bagefter mødtes vi da. Hun var en pen Pige. Der var noget ualmindeligt ved hende ...

Sara.

Nei, tal ikke om, hvordan hun saa ud, jeg vil saa nødig faa hende ind i Hodet. Bare — var hun mørk eller blond?

Hegge.

Aldeles lyst Haar. — Kun maa Du vide for, hvad der kommer siden, at hun havde lige saa stærk Villie — og et overordentligt Næringsvet — og var lige saa ihærdig til at holde fast, som hun var koket. Naa, kort og godt, jeg brød tilslut med hende, — maatte formelig kjøbe mig fra hende med en liden Kapital, saa hun kunde oprette en Forretning inde i —

Sara.

Sig mig ikke hvor heller, — saa er Du snil, Karsten ... Og Du bryr Dig ikke mere om hende? — tænker ikke mere paa hende? Du forsikkrer mig det, slig — Haand i Haand, Øie til Øie? ... Saa skal det ikke være noget for mig heller. Gudskelov Du, fordi jeg ikke fik vide det ringeste om hendes Udseende — uden saadant altfor lyst Bondehaar.

Hegge
(betænker sig).

Det er ikke slut endnu, Sara. Du maa belave Dig paa det, Du kanske vil ta Dig mere nær af. Nu kommer det just an paa, om Du vil og kan være den Hustru, jeg trænger, være min Ven, — jeg havde nær sagt forfremmes til min Kammerat — jeg mener for Alvor, med din Kjærlighed i Be-

hold, opta et mørkt Punkt af mit Liv ... Kan Du ikke, — tror Du ikke, Du kan det, saa skal jeg ikke ...

S a r a.

Hvad kan Du mene? Du forfærder mig — — Aa jeg forstaar. Du har — Du har — et Barn at ansvare. Saa vist skal det bli vort, om det er det, Du vil.

H e g g e.

Aa nei, heldigvis ikke fuldt saa galt; — men galt, tilgagns galt alligevel. Jeg maa vide, Du tilgir mig — paa Forhaand. Gjør Du det, Sara?

S a r a.

Ja, Vennen min, hvor skulde Du tale trygt uden her.

H e g g e.

Naa ja, hun gjorde fallit, spillede op i den By. Og før Jul kom hun reisende hid.

S a r a
(skriger).

Hid — hid til vor By!

H e g g e.

Ja, tog Logis over paa Holmen. Hun vilde ha nye Midler til at reise til Amerika for. Blev boende her en halvanden Uges Tid — og, — ja, nu faar Du bære det. Der hænger jo altid Traade ved saadant gammelt — og saa var jeg ikke nok paa min Post og — ta det nu med Forstand, — det har intet med Hjerte eller Følelse at gjøre, intetsomhelst — ja, — jeg maa erkjende, jeg — Forholdet blev paa en Maade fortsat —

S a r a
(stirrer hjælpeløs paa ham, — med sagte bristende Stemme).

Var det i de Dage lige før Jul, Du var fraværende saalænge i Forretninger henne i Udhavnen.

Hegge
(tier).

Sara.

Og Du sendte mig alle de Blyantshilsener med Fiskerne —

Hegge
(bøier Hodet).

Sara
(bedende, jamrende).

Sig, det ikke er sandt — aa, sig, det ikke er sandt.

Hegge.

Ja stakkar, stakkar. Jeg forstaar jo, det er ikke saa let at ta det.

Sara.

Aa, vær barmhjertig ... Hvorfor træder Du mig ikke ned med en Gang. Træd mig ned, træd mig ned ... (Kaster sig i Fortvilelse paa Chaiselonguen —) Afskyeligt! — Afskyeligt! —

Hegge.

Stakkar, jeg maa gi Dig Tid ...

(Tar og løfter paa hendes Haand.) Se bare lidt op paa mig, Sara, — bare lidt, hører Du, — saa jeg kan vide, Du virkelig holder det, Du lovede mig ... Vil Du ikke ta mig i Haanden engang? Du véd nok den, som tigger. Jeg taaler ikke at miste et Fnug af Dig. Vær ikke saa fortvilet, jeg aarker det ikke, holder det ikke ud. Vil Du ikke vende Dig om til mig.

(Staar og stirrer.) — Det har været formeget for hende, stakkar! ... Aa, hvor nødig, — nødig jeg vilde ha gjort Dig Sorg, — akkurat den i Verden, jeg vilde ha baaret paa Hænderne.

(Sætter sig med Haanden for Øinene kjæmpende med Graaden.) ... Havde jeg tænkt, havde jeg anet ...

Slip mig ikke, — bare ikke slip mig, Sara ... Ruinér ikke det gode, Du har begyndt i mig — —

(Brudt i voldsom Graad over hende.)

Min Sommerfugl, har jeg dræbt Dig, har jeg dræbt Dig!

S a r a
(reiser sig paa Albuen, sagte).

Det er saa bittert ... bittert ... at føle, at jeg maa holde af Dig, enten jeg vil eller ei.

H e g g e.

Du vil prøve at tilgi mig, Sara? ... række mig lidt af Haanden ialfald? Du skal nok se, — bare, bare Du ikke vil slippe mig! ... Aa, kunde jeg gjøre det ugjort. Betænk, jeg har ikke følt, ikke forstaat, — er ikke opdraget som Du. Du siger ikke noget. Men vi to, Du, — slig ordentlig sammen ...

S a r a.

Javist, javist ... det er bare saa ... jeg maa bare faa — (trykker ham fra sig) ... Og det var i Dagene før Jul — Nei det er ingenting, det er ingenting, — bare Hodet mit, som — — medens — medens jeg ...

(Krammer Hænderne nervøst.)

H e g g e.

Aa, kom ind til mig ... Lovede Du mig ikke, Sara?

S a r a
(hult).

Joho—o— Joho—o—

H e g g e
(i Sindsoprør, med Tyngde).

Jeg gav Dig en Mands Oprigtighed, Sara! — (bedende) lad mig ikke angre det, — føle, at Du alligevel bare er som de andre Fruentimmer.

S a r a
(anstrengt).

Nei, nei, jeg skal —

H e g g e.

Min stolte, prægtige, deilige Sara. Om Du

vidste, hvad Du gir mig nu, — hvordan Du grundfæster Dig hos mig. Aldrig — aldrig skal jeg glemme Dig, at Du var saa stor, at Du kunde ta dette. Du maa tro, der er ikke mange Koner, som stod den Prøven ...

Men saa er Du nu ogsaa blet det for mig, som —. Vi vil staa anderledes tæt sammen herefter, Du.

(Gaar bevæget frem og tilbage paa Gulvet og stryger hende af og til over Haaret ...) (Stanser og puster ud.)

Husch ja, — det var en Operation! — —

Nu har jeg en ganske anden Kone jeg ... Hvor dumme Folk kan være, at de ikke skjønner det. Jeg er igrunden saa glad og lettet, at jeg kunde baade plystre og synge.

Jeg siger Dig, Sara, jeg har vundet mig baade Hustru og Kammerat idag. Aldrig har vi havt det slig mellem os. For mig blir dette Hus nu som skuret og feiet og nyt!

Sara

(dumpt med en afværgende Gestus).

Og for mig ...

(Teppet falder.)

TREDIE AKT

(Dagligstue hos Værftseier Hegge. I Baggrunden en Dobbeltdør ud til Entréen. Paa venstre Væg en Kamin med to, tre lave magelige Pudestole foran og nærmere Tilskuerne en Dør med Portierer ind til den øvrige Leilighed. Til høire et stort Vindu. Et Blomsterbord foran det med grønne Planter og et Fuglebur. Paa skraa ved Vinduet et Sybord, hvorpaa Sytøi, med Stol foran og Fodpude. Fremme paa Gulvet et ovalt Bord med Teppe, Lænestole om og en Chaiselongue skraat paa den ene Side. Et Piano med Nodehylde i Baggrunden, Sofa etc. Ellers lunt og komfortabelt udstyret.)

Sara
(staar og hænger et grønt Klæde over Buret, hvori Kanarifuglen).

Aa, gamle Jon, Du piner mig. Du har faat noget saa skjærende og skingrende i Trillen ... (I Tanker.) At jeg aldrig kan komme bort fra dette! ... Og det, mens jeg — — (Det ringer paa Entréen.) Hys ... (lytter, skynder sig og tar Sømmen) — vi maa ikke la os mærke med, at vi ikke kan bære det, Jon ...

Fru Jutta Høegh
(viser sig i Døren og klapper i Hænderne).

Endelig har vi da faat arrangeret Bazaren, Fru Hegge ... Jo — med alskens List og Stræv, saa gaar det. Alle de Hjul og Indflydelser, som der har været sat igang! — Naa ja, Bazaren blir af den. Og saa er der bare den lille Ting igjen at faa hele Byen sat paa Ende — —. Det maa bli Generalmoro — Trrrr ...

(Med en Gestus, som hun trommer en Hvirvel.)

Sara
(ler).

Uf ja, nei den, som havde slig Lyst bestandig som De.

Fru Jutta.

Naa! — var det nogetsteds, jeg tænkte at finde Lommen proppet med Humør, saa var det rigtignok her hos den unge Fru Hegge. Det er derfor, jeg kom hid allerførst, for at faa Dem med. Jeg har aldrig set Dem andet end lystig for mine Øine.

Sara.

Saadan en fremmed paa Stedet, som jeg, — saa lidet inde i Forholdene.

Fru Jutta.

Da er saamæn jeg inde i dem, jeg — saa ti bunds, forsikkrer jeg Dem, som De kan be Himle om aldrig at komme, — saa jeg skal nok vise De Traadene, hvorefter hver skal trækkes. De har

Traad allesammen — (gjør en Gestus, som hun trækker i en Leddemand) — nik — nik. — Men Tingen er, at vi andre har halet og draget saa mange Gange i dem, at de blir altid vanskeligere at faa Nap i. Men De, som er ny og unbefangen, og som ingen mistænker, — en Frue saadan stillet, at alle vil føle sig smigret, — De kan trække som i et Brøndtaug op alt, hvad De vil ... De første, som skal ha Voksnæser paa, er Mændene, forstaar De, — men de kan desværre ikke udstilles ... Stor Synd — stor Synd —

Sara.

Og det er Dem, som har sligt Herrevælde, at intet kan bli af her i Byen, uden De er i Spidsen.

Fru Jutta.

Bare sandt — Trrrr ... (Med Gesten, som hun trommer op igjen.) — Naar intet andet nytter, og jeg trommer op saadan med Glans for en ældre Herre og Magthaver, saa falder Jerikos Mure. Det er ufeilbarlig det, — bare, at det ikke lar sig gjøre opigjen mere end ti Gange for samme Person. Det er derfor, jeg nu er ude og hverver ny Trommeslager, forstaar De, en ung, lystig, rask én, som kan ta det op, og derfor lar jeg Dem kige lidt ind i Maskineriet. Aa, De kan tro, der er Oplevelser iblandt, saa én gjerne kunde dø af Moro. Og saa gjælder det at faa skabt og sætte sammen Tombola og Marked med vore Fifdamer i Boderne, — Maskerade — Theater, — saadan rigtig hei Karoussel paa al Vis! Man faar lægge sit hele Menneske til, skal det bli noget.

Sara.

Jeg blir ganske bange for, at jeg skal komme ind i Deres Karoussel.

Fru Jutta.

Og ta de reputerlige Husfædre med Storm, ja

— og Erobringer saa mange paa én Dag, som Asparges paa en Tallerken. Vi regner paa Dem, Fru Hegge. Saa har vi et lidet Skuespil paa Stabelen, denne Farcen, De véd, Sjøkapteinen, som kommer hjem til Hustruen med alt andet end den bedste Samvittighed. Gruelig kvikt, hvordan hun behandler ham! ... Jeg har tat med den flatterende hvide Paryk, hun maa ha, husker De, for at friste Dem. (Kaster en Væske hen paa en Stol.) — Kunde ikke De ta Konens Rolle?

Sara.

Aa nei, nei, — umuligt ... (Med et Udbrud.) Det oprører mig — hele Emnet! — (Tar sig igjen.) — Og desuden, Fru Høegh, jeg forsikkrer Dem, — jeg hjemmefra! — jeg kom ikke til at gjøre andet end at telefonere hele Dagen og høre efter Karsten og Lillegut. Jeg skal sige Dem, jeg skjønner, jeg har absolut min Plads mellem dem, som skal narres og gi Bidrag. Sig bare, hvormeget, De finder er passende, saa skal jeg nok tale med Karsten om det. (Urolig.) De saa ham vel ikke nu, da De gik forbi Kontoret? — han lovede mig saa vist, at han skulde komme op en Trip ved denne Tid i Eftermiddag.

Fru Jutta.

Omforladelse — mange Gange Omforladelse ... Jo, jeg er nok snublet net i det! — Ikke faldt det mig med en Tanke ind, at I endnu skulde være to slige Turtelduer. Neimæn, om jeg da vil forstyrre Jers Fred, — saalænge den varer. Tænk, næsten to Aar! — Man skal ikke forarge de uskyldige, siger jeg. Gud, trække en kurrende Due ud paa Bazarsjau. Det er Papagøier og Snakketøi, som skal til der — —

(Reiser sig hastig.) — Trrrr. (Med Gesten.) ... Ja, mit støiende Tog drager videre det ...

(Tager pludselig i Graad om Sara og kysser hende.)

Naa jaja, jeg trommer afsted om i Byen, jeg —

(Som hun gaar i Oprør uden at se sig om.)

Uforskammet troskyldig Opdragelse!

Sara

(kaster sig heftig hen paa Sofaen).

Bedstemor Hegge

(ind fra Sidedøren og farer nysgjerrig hen til Vinduet).

Saa det var Fru Høegh det? — Fru Fygiby ... Hvad var det, hun vilde, Du? ... (vender sig) Men, hvad feiler Dig Sara?

Sara.

Bare lidt Hodepine, Bedstemor.

Bedstemor

(gaar om og pusler).

Idag stràkte han begge Armene ud, da Bedstemor kom ... Og nu sover han saa godt saà. Vi snuser med Næsen vor i Puden ja — saa godt, sa'n — —. Nei, ligger ikke Væsken hendes igjen her ... (Kiger ned i den, tar op og beser.) — Naa, her findes nok meget og mangt — Gudhjælpe mig, en hvid Fruentimmerparyk!

Sara.

Det er til et Theaterstykke, som skal spilles paa Bazaren.

Bedstemor

(graver nedi og tar op af Posen).

... Og Pudder de riz ... og en kullet Kork ...

Sara

(bittert).

Ja, hun skal først bli hvid som et Lig, Konen i Stykket, — det gjør de med Pudder og Paryk, — og saa indtagende og forførende, — og da smør hun Øienbrynene med brændt Kork og sværter under ... (Reiser sig paa Albuen og udstøder.) Han har bedraget hende, Bedstemor!

Bedstemor.

Aa ja ja, — det er saa lidt for en Mand, — for Konen er det alt.

Sara
(ophidset).

Hun tar det friskt op hun, — gjør sig mystisk for ham og koketterer med andre.

Bedstemor.

Paa Theatret ja; én smør Sorgen paa sig og smør Sorgen af sig —

Sara
(stigende optaget).

Og saa begynder Komedien. Nu blir det pludselig han, som gaar der paa Livet og sveder over, om han har mistet hende, — over sit Huses Renommée, — og om det kanske ikke er hans Barn engang — (haanligt leende) — Og over sin Ære, Bedstemor! ...

Bedstemor.

Jajaja, hun piner ham, piner ham. Det maa jeg sige, er et godt Stykke. Jamæn er Kunsten nyttig, sig andet!

Sara.

Og tilslut blir han saa klog baade paa Troskab og Kjærlighed.

Bedstemor.

Men Du skulde ikke ærte op Hodepinen din og ligge og spekulere paa sligt, Sara. Jajaja, — saa mangen en Gang Rokken har snurret, mens der er grundet paa de Ting —. Men Nilsemand da! ...

(Gaar ud.)

Hegge
(kommer, slænger endel Papirer hen paa Bordet og sætter Hatten af paa dem). (Sara reiser sig imod ham.)

Faat store Bestillinger idag, — gjort en god Forretning — Jansen & Kompagni ... Naa? — er der noget paafærde?

Sara
(overvældet).

Aa Karsten, Karsten, — det gaar itu for mig, hvor jeg ser ... Er da alle Koner ulykkelige? Gud, hvor det vist staar til, om man kunde se efter

Hegge.

Hvad er det, Du siger, — hvad er det, Du snakker —? Du maa da forstaa, der er mangt mellem Himmel og Jord og ikke gaa ud fra, at Verden er saa rent lammehvid.

Sara.

Man hører saameget, Du; men begriber intet, — ingenting, før man selv —. Bare fortæl mig, Karsten, — Fru Høegh, hvad er det med hende?

Hegge.

Med hende? hvor kan jeg vide det. Hun løber vel om for denne Bazaren nu.

Sara.

Jeg er bange, hun løber for Sorg og Ulykke, jeg.

Hegge.

Hun? — Fru Immerlystig — ulykkelig? — — Hun har ialfald en bra Mand — sjelden Mand — hyggelig og prægtig. Og staar sig udmærket godt. Jaja, en Smule Galantuomo, siger de. Men ikke Spor af egentlig Forgaaelse ... (Eftertænksom, idet han bruger Tandstikkeren.) Der var noget med en Sangerinde for et Par Aar siden ja. Han er noget af en Artist, lidt kunstnergal og gjerne med ved Triumfvognen. Men det bryr hun sig saamæn ikke farlig om. Fornuftigere end som saa ...

Sara.

Fornuftigere end som saa ... Fornuftigere end som saa ... (Lidenskabelig.) Gud, er vi fornuftige, Karsten!

Hegge.

Haaber det ja. Trode ikke, en Kone tog nogen Skade af at være fornuftig.

Sara.

Vi to? ... Tror Du, jeg er fornuftig mod Dig?

Hegge.

Søte Vennen min, hvad gaar der af Dig?

Sara.

Bedstemor gir sine Ymt og sukker, og Fru Jutta Høegh graater og falder mig om Halsen ... Aa, hvad skal jeg tro, hvad skal jeg tro! Det blir sort i alle Kroge ... Hjælp mig, hjælp mig, Karsten, til at faa nogen Tryghed igjen!

Hegge.

Er det der, vi er ... er det der, vi er nu igjen. Hu. — (Tar til Hatten.) — Jeg tror, jeg forsvinder. Disse tragiske Øinene blir næsten irriterende!

Sara.

Jeg skal nok, — bare hjælp mig lidt, Karsten! Du véd, hvor gjerne jeg vil. Alt beror jo paa det for mig. Men, jeg forsikkrer Dig, jeg kan komme hen i de vildeste Mistanker. De utroligste Ting piner mig. Bare det Ungkarlesmilet, Du sætter op, naar Du snakker med alle disse Veninderne dine.

Hegge.

Jeg er saamæn vel deran ... (Svinger betænkt paa Gulvet.) Tsch — tsch ... Det er det med Fruentimmerne, at de kommer saa klink ny i det! ... Sig mig Du, er jeg en Skarv eller Kjæltring?

Sara.

Aa nei, nei; men Kjærligheden er vist en saa udyrket Plante. (Hen for sig i Tanker.) — Og hvor skulde Du ogsaa forstaa det. Der skal en skuffet

Kvindes hele Sjælejammer til. Saa blir hun saa klog, — forfærdelig klog ...

Hegge.

Jeg har tydelig faat selve den nakne Gud Eros ind i min Stue. Vil paa ingen Maade slippe ham ud igjen heller, fast han har nogle forbandet høie Strenge paa Lyraen sin. ... Jaja, jeg ler s'gu ikke af det. Hold dit Tempel for Eros, Du — bare jeg faar sidde paa et af Trappetrinene og ha Præstinden for mig jeg. Jeg stiger i Sproget, hører Du nok.

Sara.

Kan Du ikke tænke Dig, at jeg ogsaa vilde ha Præsten for mig. Og, hvordan vilde Du føle det, Karsten, om — om jeg —?

Hegge.

Gud bevare Dig, Sara, snak ikke saa, — det er Glansen ved Dig, at Du er den, Du er ... Jeg stakkars jordiske Menneske ... Lad os ikke tænke os Jordskjælv, Du!

Sara.

Og Du mener en Kvinde skulde føle det mindre, naar hun véd sig forkastet, nedtraadt, bare med en ussel Part i ham, — som et Skildt for hans Familienavn! — Aa—aa, saa Løgn, saa Løgn!

Hegge
(griber utaalmodig til Hatten).

Ja, god Aften, — jeg véd ikke bedre end at ty ned i Klubben.

Sara.

Vennen min, Vennen min, vær taalmodig med mig.

Hegge
(beroligende).

Saa saa, — lad det nu være godt. — Nu er jo alt over.

S a r a.

Jo—o, — jo ...

H e g g e.

Ser Du, der har vi Maanen i Vinduet saa tidlig paa Eftermiddagen. Herligt Veir til at ta ud og lufte os i ... Og nu er jo alt godt ... Sig nu, — er ikke alt godt, Barnet mit?

S a r a.

Javist, javist ...

(I det følgende begynder det efterhaanden at skumre og spille Lys fra Kaminen).

F r u R e n s k a u g
(kommer).

God Dag. — Nei hvor skjønt, skal man finde Parret solo-mutters — tête à tête alene ... Aa, for et deiligt Veir! — Glat at gaa ellers i den Nysneen. Kommer forresten ikke alene. Har saamæn Doktor Finne og Frøken Fina Wangenstein med mig. Saa gir den gale Pigen sig til at kaste Snebold paa Doktoren her uden for Trappen, og det gad jeg da ikke forstyrre, forstaar I. Ja, for vi maa jo engang se til at faa den Doktoren gift nogetsteds, Karsten. Han faar holde op med at gaa der som et Parti, — som en Krog, der aldrig kan bides over — og skuffe Gud véd hvor mange Forventninger rundt om i Familierne. Og saa uskyldig og stilfærdig, han er, saa jamæn har han Dametække ... Det er aftalt og bestemt det, — han skal ha Fina. Saa nu har hun bare at ta ham. — Ah, saa lunt her er ...

(Gnider Hænderne foran Kaminen.)

S a r a.

Tag Hatten og Kaaben af, Fru Renskaug. Jeg tænker en Kop The skal gjøre godt nu. (Ringer og gir Ordre til Pigen. Theen bæres under det følgende ind og serveres af Sara fra Bordet i Forgrunden.) — Og saa ta Plads her nær Kaminen.

Karsten
(medens han hjælper hende Kaaben af).

Saa det er afgjort og besluttet i Raadet det, Benedikte! — Du og Gulli Henschien og Fru Direktøren og Fru Telegraf og saa videre, og saa videre —. Aa jo —

Fru Renskaug.

Jeg siger det naturligvis her, for at Huset skal hjælpe paa. Et Vink her og et Raad der, — en liden Ros paa en Kant og et Skub paa en anden, — saa maa han i Posen. Dig stoler vi paa, Karsten, — ja naturligvis ogsaa paa din Frue.

Sara.

Tak, la mig være udenfor. Doktoren er min gamle gode Ven.

Hegge.

Naar man spør efter, hvem der styrer Legen her i Byen — —? De Herrer Ægtemænd skriver jo under de kurante Forretninger. Men ellers, Du Benedikte — mellem os — hm! ... Magtens Sødme Du ... den mægtige Baggrund, hvortil der maa gjøres Haneben ...

Fru Renskaug
(til Sara).

Karsten har altid været Kjælegutten, som har havt Frisprog, véd De nok, Frue. De kan tro, han var nydelig da han kom hjem som ung Kavaler og havde været paa Kontor i Frankrige.

Sara
(byder hende The).

Jeg har set det Fotografi af ham ude hos Bedstemor ja.

Fru Renskaug.

Han var Helten i vor unge Pigeverden dengang, forstaar De. Vi gik alle og var smaaforlibte i ham.

Sara

(til Karsten, idet hun med Sukkerklypen lægger Sukker op i hans Kop).

Jeg synes retnu Du blir til et Sukkerstykke, som alle har —

Fru Renskaug.

Og hvor det gik paa Kjelke! ... Jeg kom til at tænke paa det netop idag, her er faldt Sne. Husker Du, dengang Du vælted mig, Karsten, nede i Røbergbakken.

Hegge.

Hændt mig med saa mange, Benedikte, — mindes det ikke — —

Fru Renskaug.

Ja, jeg kommer blandt andet for at faa Jer med paa en Kavalkade, — en Slædetur opover Isen i Eftermiddag, mens Maanen er oppe. Ikke sandt, Karsten? Saadan en Tur, Du. Haaber da, I er hyggelige og ikke akkurat finder paa at kjøre Jers egne Koner.

Hegge.

Men for Eksempel Fru Benedikte ...

(Det ringer; ind træder Frøken Fina Wangenstein og Doktor Finne.)

Frøken Fina

(hilser og tar af Hatten).

Doktoren vil bare ind paa Dybsindigheder, og jeg vil bare kaste Snebold. Sig, hvem af os har Ret, Hr. Værftschef, — paa en klar blaa Vinterdag med slig deilig Nysne. Aa, jeg ser straks, at De holder med Doktoren. Derfor spør jeg ikke Dem, jeg spør Deres Frue, — hun er ærlig hun. Sig mig det, De. Aa sig mig det, De ...

Sara.

Kommer bare an paa, om De kastede, saa han fik Respekt, — jeg mener, traf forsvarligt.

Frøken Fina.

Og ikke gav Dem Letsindigheder for Deres Dyb-

sindigheder, fatter De, Doktor. Han stod derude i Gangen og plukkede Snebeter op af Frakkekraven — jeg véd bare ikke nu, om der skal en Undskyldning til. Man blir saa beklemt herinde i Stuen. Derude var det saa meningsløst friskt, saa én helst vilde staat paa Ski nedover alle Bakker ... Aa sig, — kommer det ikke af Luften, Doktor, at én kan bli saa svimlende rent ustyrlig? Sig det, — er ikke det en Undskyldning ... Man begynder med at faa slig Lyst til at bide i Snebolden, og saa — saa — saa — kan man ikke for det, saa kaster man den. Og saa — (nedslagen) — er man pludselig midt inde i det.

Fru Renskaug.

Du er et stort Barn, Fina! Kan Du da aldrig bli voksen?

Fina.

Uf, har jeg nu gjort noget galt igjen!

Finne.

Det var mig en sand Fornøielse at overdrysses af Frøkenens kvikke Vinterhumør.

Fina.

De kan gjerne faa hævne Dem, naar vi kommer ud igjen, Doktor, — jeg skal ikke kaste igjen. Jeg lover Dem det — lover det ... Og, naar jeg lover, saa —

Finne.

For risikabelt, Frøken, — for risikabelt. En tør ikke la sig friste. Jeg traf kanske saa vel, at jeg kom til at maatte kurere det selv.

Hegge
(hen for sig).

Den Fugl Finken ja, — fang den!

Fina
(naiv forskrækket).

Men det er da vel ikke noget saa forfærdelig galt, jeg har gjort, vel?

Finne.

Naa da, Frøken Wangenstein. Se da ikke ud som den livagtige Sønderknuselse og Sjælekval.

Fina.

— Rart — alle snakker de om Sjæl. (Ryster paa Lokkehodet:) Jeg kjender ingenting, — ingenting inde i mit Hode. Jeg for min Part har aldrig mærket til nogen Sjæl jeg — (ryster igjen paa Hodet) — aldrig! ... Har De, Doktor?

Fru Renskaug.

Kors bevare Dig, Fina, skal da alt muligt ud af din ubetænksomme Trant.

Fina.

Neisaamæn, om jeg har, — jeg kan da faa sige det vel, naar det er sandt. Kanske Du, Fru Renskaug, kan faa sat nogen ind i Hodet paa mig, Du, som er saa vis ... Og Lægerne siger selv, de finder slet ingen, alt det de søger og leder baade med Sonder og Knive. — Er det ikke sandt det, Hr. Finne? Aa sig, om det ikke er sandt, Doktor!

Finne.

Hu—m ... beror aldeles paa Tilfældet, — paa det enkelte Individ.

Fina
(med skjælmsk Hovedrysten).

Ja men jeg har ingen, — det er aldeles sikkert det. Jeg er vist meget uheldig.

Finne.

Tvertimod, Frøken, — heldig — uhyre heldig — fri for meget Besvær. Jeg skal sige Dem, det er en Feil af Menneskene at ryste formeget paa Hodet, — naar én bare kunde la være det! For, inden én véd Ordet af, indbilder man sig, at man kjender noget. Og saa kaput — har man al Møisommeligheden og Vidtløftigheden paa Halsen. Hele Kul-

turen, ser De, er blot en slig Sygdom, som er kommet af, at nogen er begyndt at ryste paa Hodet og kjende efter. Ja, den som kunde ha det som De, Frøken! — Ikke sandt ... ingenting? ... ingen Drømme, hvor De steges? intet Savn, som æder Dem op daglig og tar Margen af Dem ... intet Helvede her i — (Han ryster Hodet og peger mod det. Tar sig.) Naada, jeg mener, De lider ikke af Hodepine heller, Frøken?

Fina
(viser Tænder).

Ikke Tandpine engang, Doktor, skjønt jeg liker saa forfærdelig godt alt det, som bare Slikkeri heder.

Hegge
(til Sara).

Hun er s'gu sød, Du! — Pokkers kvik Jente. Finken kunde falde i et værre Garn. — — Hvad — hvad Fanden er Du oppe i nu igjen! — Du ser saa — saa

Finne
(tar Hatten).

Jaja, Frøken Wangenstein, De florerer og perler i Sundhed, ser jeg ... Og her i Huset, Sara, Gutten? ... (til Hegge) — og ellers nede paa Værftet, — ikke noget iveien? — Saa faar jeg videre.

Fru Renskaug
(reiser sig).

Aa, blot et Øieblik, Doktor, saa følger vi med Dem, Fina og jeg. Jeg er jo egentlig kommet i et særligt Ærend til Karsten. (Til Doktoren og Fina.) — Forsvind lidt Dere ...

Finne.

Naa, saa ser jeg ind til Gutten.

Fina.

Aa, la mig ogsaa faa kige paa Skatten, — — Embryonet, er det ikke saa det heder, Doktor?

(De gaar ud af Sidedøren.)

Fru Renskaug
(til Karsten).

Det er om Molly, Du, — Manden hendes, — det Asen, — piner hende nu med at mindske Husholdningspengene til den Grad, at —. Ja, Du skulde blot ha vidst alt det, jeg fik høre igaar! — Og nu byr jeg Jer bare det ene Faktum: Fru Molly Ryving, — mærk Dere, — Fru Konsul Ryving nødes til at frasige sig al Deltagelse i Bazaren, eftersom hendes Mand simpelthen nægter hende Penge til den allernødvendigste Pynt, som maa til, skal hun optræde paa nogensomhelst Maade aktivt. Det var alt opgjort og bestemt, at Molly skulde være den ene Hovedfigur i det store Tableau. Det er saa forargeligt, at ... Og sikkert er det, at ny Vinterhat er hun ikke istand til at faa sig. Det véd jeg ogsaa nede fra Modehandelen. Frøkenen der oplyste mig om noksaa underlige Ting. (Ivrig.) Mellem os, Molly maa ta Hansker og Baand paa Kredit der. Og for den Sags Skyld, véd jeg ogsaa én, som igaar maatte garantere for et nyt fransk Korset for hende.

Hegge.

Det vil sige, det var Dig det, Benedikte.

Fru Renskaug.

Ja, hun maa nu ha noget, — maa ha Penge, skal hun holde Beleiringen ud og ikke la sig drive til denne Skilsmissen hans paa saa ynkelig smaa Tærepenge. Saa jeg lovede hende at se til at finde paa noget. Men, ser Du, Penge de er ikke saa lette at faa. Min Mand vil nu aldeles ikke ha sig indblandet i den Affære. Og Direktøratet — jeg har været der, tør hellerikke. Og Apothekerens, véd Du, er saa fredelige, saa fredelige. — Hu de Pengene! Bare hundrede Kroners Tilskud om Maaneden, og hun var udover det, Molly.

Hegge.

Ingen vil ha Konsul Ryving paa Nakken, nei. Umag Dig ikke til flere, Benedikte.

Fru Renskaug.

Molly skulde sidde der tilskamme og ikke faa være med paa Bazaren! Hun, som er saa ypperlig ved saadanne Anledninger. Nei jamæn vilde jeg heller ta op et uskyldigt Statslaan selv og la Toldkassereren min faa afdrage uden, at han mærker det. Han kommer til at undres over, hvi han blir sat paa Grød om Aftenerne.

Hegge.

Jeg tænker, det simpleste er, at hun hæver Beløbet Vinteren udover hos mig paa Værftets Kassakontor, jeg.

Fru Renskaug.

Siger Du det, Karsten! ... Ja, Du er mageløs, — altid den gamle Kammerat, Du. Jeg er saa glad i Dig, at — (omfavner ham) — et Kys skal Du ha — fra mig ... (kysser ham) og et fra Molly ogsaa, — saa din Kone ser paa det. Gud, fortjener han det ikke, Frue!

(Sara ler eget nervøst.)

Fru Renskaug.

Aa, han er saa prægtig trofast, De.

Sara.

Ja, ikke sandt? ... Saa deiligt for en Kone at høre.

Karsten.

Ikke for megen Paaskjønnelse, Sara! det kunde høres overdrevent.

Fru Renskaug

(til Sara).

Vi er nu en særlig Kreds, maa De vide.

Sara.

Ja, hvad skulde han egentlig med en Kone,

havde jeg nær sagt. De lod sig jo sy sammen alle til ét!

Fru Renskaug
(leende).

Der kan være noget i det. Men De kan tro, vi undte ham det allesammen, da han fik en saa sød og kvik Ledsagerinde paa denne Livets tornestrøde Vei.

Sara.

Ja, — og uden at hun gjorde Skaar i nogen af hans gamle Ungkarlevaner, mener De.

Fru Renskaug.

Og nu vandrer jeg lige herfra og ned til Molly. Og saa i Slæderne, — vi svinger heropom ... (raaber:) — Fina, — hvor er Fina ... Apropros, Karsten, Du husker nu vel Fillipinen med Julie Debes? ...

(Fina og Doktoren kommer.)

Fina.

Nei, den Gutten er da saa rent for nydelig, saa én kunde stjæle ham! Jeg tror, jeg kunde faa Mani for at stjæle Børn.

Karsten
(hen til Fina).

Og ikke Spor af Sjæl, Frøken? Mærkelig, saa Fruentimmerne vinder ved det. Sjæl, ser De, det vil sige Humør og Luner, som igjen gaar over til Hodepine, Migræne og nervøse Attaker — og ender i allehaande Dyblodninger over Kjærlighedens Væsen et cetera, et cetera, som skaber Hushygge.

Fina
(slaar Haanden i hans).

Det skal De ha Tak for, Værftschef. Der er da nogen, som holder paa mig ogsaa!

Hegge.

Aa, det er s'gu ikke vanskeligt det, Frøken. Fluer om Honningfadet, véd De.

Fina
(tar Hatten paa og løber opsluppent ud).

Adiø ... Nu er det Deres Tur, om De vil hævne Dem, Doktor!

(Sara og Karsten følger dem ud mod Entréen. Saa Karsten og Sara alene.)
(Karsten hen til Vinduet. Han lukker det op, samler noget Sne ude fra Vinduskarmen og kaster en Snebold ud.)
(Fina skriger koket angst derude.)

Karsten.

Hun paaskjønte det. Der er da Moro ved hende. De Øinene angler med mange Kroge. Men for en Træhest den Doktoren din!

Sara.

Finken er nu en Mand han.

Hegge.

Du Sara ... Uhu—u, — jeg har en Fornemmelse, — jeg føler det hele Tiden. Du stiller Dig saa vrangt og koldt til det altsammen.

Sara.

Her er saa klamt ...

Hegge.

Ja, her er ikke hyggeligt — med disse Øinene dine paa mig, som de randsagede og vilde holde Forhør.

Sara
(fortvilet).

Aah, ... det er, som jeg ikke ser Dig mere, Karsten. Der er kommet som et Slør, — som noget dødt imellem os.

Hegge.

Var de nu ikke noksaa menneskelig hyggelige, disse Damerne? Ne—i, de vandrede ikke med Liglagener for forlorne Idealer, — saadanne tabte Paradiser at pine en Mand ihjel med! De var kvikke,

lystige, tilfredse. Men det skal vi ikke vide af her i Huset. Jammer og Kvide – hu—u—u—

Sara.

Et gladere Menneske end jeg gik der ikke, Karsten, helt til den Dag, det kom over mig, at Du ikke holdt vort Forhold paa samme Vis helligt som jeg. Aa, der snakkes om Mord og Drab, — naar de vidste, hvorledes al denne løse, slappe Flothed river Troen ud af Brystet paa én!

Hegge.

Saa, — naa saa ... Altsaa disse gamle Veninder og Kammerater, Du ikke taaler. Man skal stænges inde i Baasen. Hør nu, Sara, lad os tale fornuftig engang om det Kapitel. Forstaar Du da ikke, søte Vennen min, at det blev at indskrænke min Horizont til blot ét eneste Menneske, — og, selv om det nu er Dig, saa —. Og, om Du igjen bare skulde ha mig og for Eksempel ikke engang Vennen Finken, saa blev vi jo udelukkede fra hele Verden. Det blev s'gu Kjærlighed med Skylapper det!

Sara.

Og nu denne Molly, som Du antar Dig med slig Iver.

Hegge.

Det er med Konsul Ryving, vil jeg engang for alle sige Dig, jeg i den Sag har Affære. Jeg vilde synes, jeg havde sveget mig selv og mit Navn og Dig og Barnet i Vuggen og Værftet og hele Greia, om jeg ydmygede mig for ham. Det er imod mit Blod, ser Du ... Saa, før jeg sviger Molly nu, før —. Overhovedet, kast ikke Fruentimmersludder i en Mands Vei, Sara. Der er Punkter, hvor han siger: Afveien! — Faa mig ikke til at bli brutal!

Sara.

Aa, — det er blet mig som et utrygt Morads altsammen, jeg tør ikke sætte Foden i det!

Hegge

(begynder desperat at synge).

Talun talun, — talun talun, — tale—i sa'n ...

(Sætter sig med Hænderne kneppet for Knæerne.)

Haa haa ja, — naar én vidste, hvor én skulde snu sig. Vi skal holde tragisk Ulykke her i Huset for den store Pan, — denne Ekstrakjærligheds-geisten din, er dø—ød — — (Rasende:) Og, var han det ikke, jeg skulde slaa ham ihjel, kvæle ham, tyne ham mellem disse Fingre, — forfølge ham gjennem alle de Fuger og Sprækker, hvor han bare kunde negles — saadan en Romanfigur ... Jeg hader ham, Du, er gaat totalt træt! Du skal ikke plage mig mere, ellers ...

(Springer op.)

Sara

(stirrer en Stund paa ham, retter sig pludselig).

Nu begynder jeg at begribe ... forstaa disse lystige Koner. Om én ikke finder al Glæden hjemme, saa kan den da findes ude vel? Du har vist Ret, Eros er en altfor nidkjær og farlig Gud for Husfreden!

... Nei, Karsten, Du skal ikke faa Sorg mere af mig! Jeg har vist ikke tat Livet let nok, — muntert og lystigt nok —

Javist; det falder som Skjæl fra Øinene mine. Huset blev ellers for mørkt, og Manden plaget — og træt og — —. Javist ja ... Javist ja, skal det bli anderledes.

(Pludselig med forandret Væsen, klapper i Hænderne og trommer.)

... Trrrrrr ... rrr ...

Hegge.

Kjære Dig, kjære Dig, Sara, jeg vidste nok, Du vilde bli Dig selv igjen, — den rette forrige Sara, som — jeg véd ikke, hvad det var for en Fortryllelse; men den var der. (Ømt.) Og Du vil le igjen, Barnet mit! ... Hu, — der har været noget stille tungt under alting paa det sidste. Jeg forstaar,

Du har været saar, stakkar. Men nu, — (tar om hende) nu er det over — over Sara?

Sara.

Og nu vil jeg straks ud og telefonere til Fru Jutta Høegh!

Hegge.

Saa ... hvad?

Sara
(lystig).

At jeg overtar Rollen i hendes Skuespil — med Finken som Ægtemanden —, han, Kapteinen, som kommer hjem med daarlig Samvittighed ...
(Udfordrende:)
Og saa begynder Komedien!
(Skynder sig ud.)

Hegge
(forbauset).

Hm ... med paa Bazaren ... telefonere ... Mærkeligt! ...
(Studerer sine Negle:)
Finken som ... som ... Død og Helvede! —

Bedstemor
(ind ad Døren, forsigtig seende sig om).

Du Karsten, — der er nu vel ikke kommet noget mellem Dig og Sara? — noget, hun ikke ... nogen Brist i Skaalen —

Karsten
(opfarende).

Hvorfor spør Du om det, Mor, — slig paa Ræveklør?

Bedstemor.

Du skal være va'r, Karsten, — naar de først begynder at grunde og Tankerne slipper løs. Vidste Manden, hvad der kan gaa i det Hode, han sover ved Siden af, saa —

Hegge.

Hvad er det, Du snakker om ... Hvad er det, Du har Færten af nu?

Bedstemor.

En skal lede efter en Kone som den, Du har, Karsten. Hun staar der, hun staar, hun. Men hun vil ha slig grei Grund under sig, Sara. Og, vender Sindet sig hos hende, saa —. Men, som din Far sa, naar han la de raadne Poteterne underst til Brænderiet: Det, én ikke kan være bekjendt af, skal én gjemme vel ... Jaja, — den store Vaskeballien trænger vi til allesammen — —

(Sara kommer. Bedstemor begynder befippet at lede:)

Strikketøiet mit ... Jeg la det akkurat der, hvor jeg la Brillerne, — naar én bare kunde huske, hvor de var. Jeg er saa vant til, at det skal være paa Berg. — En blir gammel, ja ... Aah, — det ligger vel inde paa Vuggen hos Nilsemand —

(Ud.)

Sara.

Ja, Vennen min, nu har jeg telefoneret. Hun vil bli fornøiet, Fru Jutta. Og saa gjør jeg mig istand til Slædeturen. Jeg har sagt, at de maa spænde for.

Hegge.

Du Sara, Du maa indrette det saa, at jeg ikke faar Benedikte Renskaug at kjøre. Bli udsat for denne viderlige Smadskingen af anden Mands Kone!

Sara.

Aa; men det er da saa uskyldigt, — den gamle Veninden! ... Men saa kan Du jo byde Frøken Fina Wangenstein Pladsen.

Hegge.

Denne Fina! — Oprigtig talt, Du, hun er næsten upassende koket, — og jeg er da en gift Mand.

Sara.

Kjære Dig, — gjør nu det ogsaa noget. Jeg er da sandelig ogsaa en gift Kone; men kan sagtens modta en Elskværdighed for det. (Ivrig:) Men Du, saa har Du jo den tækkelige lille Fru Debes.

Hegge.

Hu—u, — nei, — Mennesket har jo en Fillipine paa mig. Og jeg siger Dig, dette gamle Kluds og Klængeri vil jeg være fri for!

Sara.

Men Fru Molly da? — om Du kjørte Molly, saa kunde jo Doktoren kjøre Fina og mig.

Hegge.

Hør Sara, — om Du vil gjøre din Mand en Tjeneste, — overta denne Furneringen med Penge til Molly, Du.

Sara.

Bare det ikke vil ta sig ud, som Du gir tabt for Konsul Ryving, Karsten. Honnøren, ser Du —

Hegge.

Konsul Ryving? — Prrr — u—uh ... det skulde afficere min Honnør det, enten den løsagtige Fuglen blev behængende med den ene eller den anden af sine Liebhaberier!

Sara.

Men Molly, hun maa støttes, tages under Armen. Du véd, hvor hun regner paa Dig.

Hegge.

Naa, — saa Du er ble't øm af Dig! ...

Sara.

Aa, ja, kjære, jeg har jo svævet her rent naragtig i Indbildninger og Hvedebrødsdage i næsten to Aar. Og nu skjønner jeg med ét, at jeg er gaat træt af det, — henfaldt i alskens sentimentale Grublerier. Vi er da to praktiske Mennesker og

ingen Turtelduer, — maa jo engang bli fornuftigere end som saa.

Hegge.

Fornuftigere end som saa!? ...

Sara.

Aa ja, engang færdige med disse høie Strenge paa Lyraen! — — Hy—i—h ... (puster ud) — det skal bli rent lettende, — komme ud og more sig og faa Luft under Vingerne. Du skal nok faa se, at Du har en Kone, som kan ta sig ud!

Karsten.

Véd Du hvad, Du, dette tegner sig til at bli morsomt — hyggeligt — høist opbyggeligt. Jeg trode forresten, det var en ganske anden Side, der burde holdes oppe. Her er overhodet en for slap Tone. Og med dine Evner og dit Sind vilde jeg heller slaa mig paa at reformere, jeg.

Sara.

Stænge sig inde i Baasen igjen, som Du siger? — Forstaar Du da ikke, søte Vennen min, at det blev at indskrænke min Horizont til kun et eneste Menneske, — og, selv om det nu er Dig, saa ...

Hegge.

Sig mig, Du, svar mig i Himlens Navn, — kunde det ikke bli saa her i Huset, at det bare var os to. Jeg er blet kjed, rent dødkjed af alle disse Mennesker, som bestandig skal lægge sig imellem os. Vi to —. Vi to, Du, alene i Slæden, — ikke saameget som denne Erkevennen, Finken bag paa Hundsvotten engang!

(Der høres Dombjelder af et opkjørende Slædetog og falder et Lysskjær af Fakler gjennem Vinduerne.)

Sara.

Der er de! — Hør, hvor de raaber og ler ... Vi maa skynde os ... (Som hun vil gaa ud imod Entréen:)

Nu maa Du være hyggelig og morsom, Karsten, — for vi er lystige allesammen!

Karsten

(med en skjærende Latter).

Lystig ja — — —

(Teppet falder.)

INDHOLD

AF

ELLEVTE BIND.

Side

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

TOLVTE BIND

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

TOLVTE BIND

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1904

Fr. Bagges Bogtrykkeri. — Kjøbenhavn.

I.

Det var ikke saa greit for Terna, hun havde en slig skøieragtig Bedstefar at passe, som havde saamange originale Indfald og aldrig begreb, hvorfor man ikke kunde snakke til den eller den eller gjøre saa eller saa — rent imod al Skik og Brug.

Folk i Byen vidste blot, at han havde været Toldinspektør nogetsteds, at han havde taget Afsked med Pension og ifjor flyttet hid til sin Fødeby og Familie.

For den ældre Slægt stod han anderledes i Ihukommelsen. Kapteinløitnant Grunth, ja ... den voldsomme Grunthske Avisfeide om Reformer inden Marinen, — hvori der haglede med Chikaner og Skandaler. Det gik da som man kunde tænke, et saa uroligt Hode maatte heraus af Marinen og over i Toldfaget ...

Nu maatte de holde Øie med ham hjemme i Familien, og Børnebørnene keg efter hans Veie, for han gik sandelig baade til Uvenner og mangesteds han, stik imod, hvad der var deres Omgang, og indlod sig om alt muligt.

De gik midt i den trange Formiddagsfærdsel paa Strandgaden, han og Terna, medens Vognene durede. Det høstlige Morgenrim var endnu kun saavidt smeltet af Fortoget paa Solsiden.

Det var hende, han drev sit Jøn med, naar han saadan lod, som han vilde kjøbe den grønne Hue

med Gulddusken, som de saa gjennem Speilruden. Og hvergang blev hun forskrækket og maatte se paa ham, om han virkelig mente det. Hun kunde jo ikke vide det, naar han saa paa hende saa alvorlig. Men hun begyndte mere at fatte Mistanke, saa det bed ikke nu foran den store Messingsprøiten med Slangeapparatet, som han sa, de burde ha hjemme i Haven til Vaaren.

Det var disse store spørgende Øine, Bedstefar nød at faa rettet paa sig.

Pludselig gav han sig til at vinke og kalde paa nogen.

Terna haabede i det længste paa, at en Kjærre med Æbler skulde bortdrage hans Opmærksomhed. Det passede sig just ikke videre at kjøbe Æbler midt paa Gaden — hun, som nu var konfirmeret og voksen —; men hellere end, at han skulde blive ved at raabe saadan paa en vildfremmed Mand, saa —

Nei, nu vinkede og kaldte han igjen:

„Willumsen — Kaptein Willumsen!"

Manden krydsede i Gadens Trængsel med endel Papirer i Haanden og fik netop smidt sig foran et stort Vognlæs med Melsække, da han ved Raabet saa sig tilbage.

„Kaptein Willumsen, kjender De ikke mig?"

Der var noget ved Haandbevægelsen, som pludselig indgav den hastende Skipper en Tanke om, at han, Manden, som vinkede der paa Fortoget, mulig var nogen at ta Hensyn til. Han tog Hatten forbindtligt af, og med den hule Haand for Munden lød det paa Sprang til at fare videre:

„Véd ikke, jeg har havt den Ære!"

„Da kjender jeg Dem godt igjen, jeg, Kaptein Willumsen. De husker nok Havøsund, — dengang Tolden holdt paa at lægge hele Fartøiet Deres under Beslag."

„Det skulde vel aldrig være Toldinspektør Grunth?"

„Jovist, jo vist."

„Ja undskyld, Hr. Toldinspektør, jeg løber her med Toldklarering nu ogsaa. Toldfolket venter paa mig, — jeg maa afsted."

„Naa, ser De ... Og er De gift, og har Børn?"

„Seks i forskjellige Stillinger," — lød det gjennem Vognrammelen, — „Farvel, Hr. Toldinspektør!"

„Dette er min Sønnedatter Terna, De, — en slem Pige, maa De tro. Jeg har en Søn gift her i Byen og —"

„Glæder mig at høre."

„Ikke altid bare Glæde, Willumsen."

„Aa nei ... Men jeg maa anbefale mig. Adiø!"

Terna drog Pusten lettet. Men kun for et Par Hushjørner længere henne at rives ud af Freden ved at se Bedstefaren tage nogle lange skyndsomme Skridt hen mod en høi Gadedørtrappe. Paa dens anden Side i Kjælderetagen hang Olieklæder og islandske Uldtrøier udover Fortoget fra Brodersens Butik. Der laa grovt Stentøi og oprullede Kabler og handledes med allehaande Skibsfornødenheder.

Han havde opdaget Madamen, som endnu halvpaaklædt havde gjort et Udfald fra Kjøkkenet hen til den aabne Sildetønde nede ved Butikdøren og stod og talte op Sild i en Træskaal.

Bedstefar placerede sig ved Gelænderet paa Trappetrinet over. Og nu overraskedes Madamen midt i sine Overveielser, om hun skulde ta seks eller syv Sild:

„Lad det bli med de seks De, Madam Brodersen! — med Pandekagerne efter kan De være tryg."

Madamen skvat til og saa forvildet op, — hun vilde ikke truffet Toldinspektøren i Nattrøie for aldrig det. Hun samlede sig imidlertid og sa spøgende:

„Hvoraf véd De nu saa vist, at vi skal ha Pandekager, Hr. Toldinspektør?"

„Ingen Kunst at skjønne det. Det er Lørdag, og De er ude med opbrættede Ærmer og henter Sild. Tror De ikke, man véd saadant, naar man har været gift i firti Aar da. De maa vide, det var den stadige Disput om Lørdagene mellem min Hustru og mig, den om Pandekagerne. Jeg la Eftertryk paa Æggene og hun paa Melet og Jevningen."

„Naar Toldinspektøren ikke havde andet at være uenig med sin salig Frue om, saa —"

„Aa, — um ... vi disputerede ellers om adskillige andre Materier ogsaa; — men hun havde altid Ret. De har det vel saa De ogsaa, Madam Brodersen, at De aldrig trætter med Deres Mand, uden De har Ret?" — blinkede han. „Og opsætter det naturligvis til Sengetid, — til I er alene?" — frittede han videre. — „Ja, for jeg ser jo paa alt, at De er en Kone med god Forstand."

„Man prøver jo at gjøre det bedste ud af alt, Toldinspektør," medgav hun. Dette var en underlig Mand at snakke med.

„Man kalder det Sparlagens- eller Gardinprækener. Men vi to véd det bedre, Madam, — ikke sandt, — at de tør være nok saa nyttige igrunden?"

„Aa, naar de ikke gaar for ofte paa, saa" — lo Madamen.

„Neinei; men ganske gavnlige saadan i det store. Vi trænger alle til engang imellem at høre Grundsproget læst op for os — hvad? — saadan ordentlig — tilgagns."

Madamens Blik og Nik viste en inderlig Begribelse.

„Aa ja, aaja, ikke blot Mandfolkene, Fruentimmerne med, — Fruentimmerne med, — hvad, mener De ikke? — Saadan en Overharving engang

imellem oprensker Grunden, — man behandles afklædt for al Pynt og Fjær, saa at sige, i Adams og Evas Kostume for hinanden. Saa man bevarer Fortroligheden. Det er den om at gjøre, ser De, mellem Ægtefolk. Kommer man først fra hinanden for Eksempel blot bort i hver sit Soveværelse, saa —. Ja, saadan er det nu ikke hos Dem, Madam?"

„Nei, vi er ikke saa fornemme — — vi som andre."

Terna stod i sin høie Nød og stirrede ufravendt paa Kabelrullen; hun forudsaa yderligere farlige Udtalelser.

Toldinspektøren la Haanden et Øieblik betydende paa Armen, hvori Madamen støttede Sildeskaalen:

„Akkurat min Mening ogsaa. Den første Napoleon, som ialfald var en forstandig Mand, hvad han nu kunde være forresten, mente, at saadant Samliv styrker Moralen. Men der er mere end det, Madam. Tro mig, De, meget mere ... mange Ting, som vi ikke véd, hvori Velsignelsen stikker. Og saa — og saa, — eftersom vi blir ældre, og Verden blir os sværere — og koldere og ensommere, De, — at ha et Bryst at lægge Hodet til og vide — vide, — at der ingen Dørstok er, som skiller, — og, naar den ene gaar bort, saa —"

Den gamle Mand tørrede med en ham eiendommelig Manér noget vaadt af Kinden.

Ternas store Øine hvilte paa ham. Han blev altid saa underlig betaget, hvergang det dreiede sig om Bedstemor. Men han nævnte hende aldrig eller snakkede om hende. Det var efter hende, Terna var opkaldt, og derfor, hun var hans Yndling, sa de hjemme.

— „Jo, Madam ... det er ekstra Sild. Det véd jeg fra min Sønnekone. Hun siger, at hun altid

kjøber sine Sild her ... Og De har voksne Børn, De ogsaa?"

„To voksne Gutter ja og én Pige. Hun véd det nok, Frøken Terna, hun blev konfirmeret sammen med min Jeanette ihøstes."

„Jo," — Terna saa lysende fortrolig, barnekjendt paa Madam Brodersen; — og de havde ogsaa gaat paa Danseskole sammen hun og Jeanette, ivrede hun.

„Ja—a, da løb De rigtignok ind og ud her, — siden saa! —" Madam Brodersen gjorde et let Kast paa Nakken.

Terna stod som den onde Samvittighed. Det var jo det, at Moderen ikke vilde, hun skulde omgaas Jeanette nu, hun var konfirmeret, og saa blev hun med ét saa bange for, at Bedstefar skulde faa en af sine „Idéer" igjen og falde paa at be Jeanette med dem ind til Konditoren, og det blev saa rent galt hjemme.

Hun blev saare snaksom, da de igjen kom ud paa Gaden, og ivrig paa at orientere Bedstefar over Byens forskjellige gabende Omgangsforholde, hvem der hørte hid, og hvem der hørte did, og særlig om Brodersens i Strandgaden, som var saa snille, og — og — det var bare saa ærgerligt, saa kjedeligt ...

Gaderækken begyndte at tyndes, og i den stille Høstdag skinnede Stykker af den blanke Havn frem mellem Husene. De havde Ærinde ud til Laasesmed Fahlberg; han skulde gjøre ved Bedstefars Chiffoniere, som var faldt i Vranglaas.

Det blev en nok saa drøi Tur, — Søgaden ud og op Bakkeveien og saa hele den kjedelige Øvreby tilbage.

Da Terna igjen fløi op ad Stentrappen hjemme, viste Uhret i Kirketaarnet, der stak sine Murglugger og sit grønsorte Zinktag og Spir op bag Torvet, nær to. De spiste først Middag henimod Tretiden

hos Korpslægens, eftersom han naade til at komme fra sin Formiddagspraksis eller fra Brigadekontoret.

Hun havde alt faat Ydertøiet af, — medens Bedstefar endnu spændte Galoscherne fra sig i Entréen, — og holdt paa at fare ind; men stansede og lyttede ...

Der lød et Par Anslag inde fra Pianoet.

„Aah, Wingaard" ... undslap det hende lavmælt og som ilde berørt. Blikket fo'r hastig op mod Knaggen, hvor Faderens Militærhue pleiede at hænge, om han var kommet hjem. Jo, den var der.

Hun stod igjen lidt og lyttede ...

Der lød paany en Akkord; og nedslagen og stille forsvandt hun ind i Spisestuen.

Bedstefar studsede noget, og Underkjæven forblev betænkt optrukket, medens han, før han aabnede Døren, omhyggelig purrede i sit graa Haar og ordnede og rettede ved Halslinningen.

Da han traadte ind i det teppebelagte hyggelige Hjørneværelse, havde hans Ansigt oparbeidet et livligt, lyst Udtryk.

Der vuggede hans Søn Korpslægen sig i Gyngestolen med Foden over Knæet og en sammenlagt Avis i Haanden, medens Husets Ven, Konsul Wingaard, den passionerede Leder af Stadens Musikliv, sad med den ene Haand paa Tangenterne halvvendt mod Fruen henne i Sofaen. Han reiste sig et Øieblik galant fra Taburetten, og Fruen yttrede venligt:

„Sæt Dig her, Bedstefar, i Sofaen ..."

„Det er altsaa paa Dem hele Arrangementet beror," — gjenoptog Wingaard Samtalen, — „paa den naadige Frues gode Villie eller — lad os sige — Lune til at offre en Smule."

Der var noget af Musikeren ved det nervøse Udtryk og det bløde sorte Haar og meget af den

rutinerede endnu ungdommelige Selskabsmand, der pro forma var optaget i Broderens Firma og bar Titel af Konsul.

„Hvorfor ikke henvende Dem til Fru Organist Gierløw eller Frøken Holk, Sangerinden, som begge gjør Profession af deres Kunst?" — indvendte Fruen let henkastet.

„Hvorfor?" — hans Fingre legte ubevidst over Tangenterne, — „hvorfor? — De jager efter Komplimenter. Fordi Fru Gierløw og Frøken Holk, som De vel véd, nok kan være med at udfylde en Konsert; men bære den — arrangere — staa i Spidsen," — han rystede paa Hodet. — „Det er ja eller nei det, Fru Grunth, De slipper ikke udenom."

„Saa nei da."

„Det er til at bli rasende over." Han sprang op. — „Hvad synes Du, Grunth?"

Fruen slog sine smuktfrynsede Øine op fra Broderiet, hvori hun sad og smaastak.

„Ja, hvad synes Du, Gunnar?" — spurgte hun stilfærdigt, der blinkede et Øiebliks Skadefryd i Blikket.

„Bevars, Du mener da vel ikke at gjøre mig til Bussemanden, som hindrer Dig," — optog Korpslægen det gelassent. — „Tvertimod, jeg indser slet ikke, hvorfor Du siger nei. Saa musikalsk interesseret, som Stefanie er," — appellerede han til Bedstefar, — „er jeg ialfald ikke istand til at se nogen Grund, hvorfor hun ikke skulde lade Wingaard opføre hendes Navn paa Indbydelsen — og gjerne paa Plakater og i Aviserne med, — som den Kapacitet, man kan paaregne til Konserterne ivinter. Hvorfor Pokker sætte sit Lys under en Skjæppe!"

„Jeg kan ikke andet end beundre din Interesse for vort Musikliv, Gunnar ... Betænk, han er ikke musikalsk" — Der laa noget i Tonen, næsten et Dir af Spot, medens de tætfrynsede Øine igjen

søgte ned i Broderiet. Den paafaldende klare Teint var lidt leveragtig humørsygt anstrøget, og de høie kjødfulde Kinder fik som et hedt Skjær.

„Aanei" ... Korpslægen gjorde et kort Ryk bagover, — „aanei ... det er saamæn for Dig, — ganske personlig for Dig, — lad os ikke lede oppe i Skyerne efter høiere Motiver, — simpelthen for at Du kan komme til din Ret, Stefanie!"

Wingaard stansede foran Fruen og støttede Haanden mod Bordpladen:

„Ser De nu ... alle private og offentlige Argumenter samlet mod Dem? — Naturligvis, Fruen gir sig ikke for slige Bagateller ... Men skulde ikke Humøret kunne bringes til at blæse en gunstigere Vei — hvad?" — Han tog lystig plystrende nogle Toner af en Pianokonsert ... „Saadan et Argument — hvad? — Altsaa ikraft af en Stemning, Humør, Lune — alle de Grunde, som bider paa en Kunstnernatur som Deres ... Nu, vil De være med?"

„Kjedeligt er det ikke," — læspede hun med noget som en skjult Lystighed under Øienlaagene. „Men, De er bare saa altfor letsindig, Wingaard. Det er saamæn ikke saa let for en stakkars Kone," — sukkede hun som træt skjønhedsbevidst. „De lokker og fløiter, og min Mand skyver efter ..."

„Naa, hvorfor ialverden saa ikke gaa med da!" — raabte Wingaard.

„Det blir imidlertid ved det nei, jeg har sagt. Det gir saadan god Samvittighed, véd De."

Hun sad og saa ned i Mønstret med Hodet prøvende til den ene Side og til den anden.

„Indser ikke, hvad det har med Samvittigheden at gjøre. Naar Du først har Lyst, saa —" yttrede Korpslægen ud i Luften.

„Du betænker ikke, at jeg maatte ud paa Prøver baade her og der, til alle Tider, baade Eftermiddag og Aften. — Og Huset, Gunnar!"

„Aah, Huset! — for den Sags Skyld" ... han

drog noget rydt paa Tonen. „Du véd, Du kan svinge Dig uhindret, hvor Du vil, efter Frihedens fuldkomne Lov —"

„Tilladelsen ja," — mumlede Fruen. Der trak sig et eget Udtryk ved Hagelinien, der tegnede sin noget fyldige Runding mod Kniplingsbrystet.

Wingaard gav sig igjen til at plystre.

„Bare hid til Pianoet, Frue ... Spil lidt af den ..."

„Bestem, bestem nu Prøverne," — afbrød Korpslægen. „Jeg skal ud lige efter Middag, — maa spise præcis."

Bedstefar reiste sig hastig under et Indtryk af det, han i sit Hjerte vilde kalde Uforstand hos Sønnen. Formelig nøde hende ud i det! ... Men han tog sig igjen og fordybede sig i at sammenholde sit Uhr med Skyggen og Middagsstregen, som han havde optrukket i Vinduskarmen.

„Der ser De, Wingaard, hvor det blir af min Villie," klagede hun. „Gaar jeg ikke med, saa gjør jeg Gunnar til Bussemand og alt galt."

Wingaard nynnede og nød dæmpet hen for sig ... „Det synger inden i mig, hvordan De spiller den Adagio, — blødt diskret — som over Fløil ... Og i den store Sal, ser De" ...

„Paa dette jammerlige Nannestads Instrument? — Nei, jeg spiller ikke, medmindre De skaffer Grosserer Jakobsens Flygel udlaant."

„Aa, skal bli, skal bli — altsammen. Og saa," — han tog til Hatten, — „naar ansætter vi første Prøve — Imorgen — Iovermorgen?" ...

Fruen lagde Broderiet væk og fulgte ud:

„Imorgen Klokken tre da," — lød det derudefra. — „Men De lover, Wingaard ... De skal ikke gjøre mig ræd og nervøs ... Og ingen Skjænd, om jeg kommer for sent, — hører De!" ...

Entrédøren klippede af Lyden.

Korpslægen sad og vuggede i Gyngestolen med

korte Knirk og trak og trak den sammenlagte Avis gjennem Haanden. Blikket lyste af undertrykt Haan.

Bedstefars Mine blev pludselig urolig. Han kjendte de Øine ... de af Harme fyldte stumme Blaaskimt. — Just som Moderens, naar hun blev saa tung forgjemt ...

„Det holder mærkelig stik, Du Gunnar," — sa han rolig, som han puttede Uhret i Lommen og gik ud, — „bare trække fra eller lægge til efter Almanaken, saa har vi nøiagtig Tid paa Soluhret."

Fra Spisestuen, hvor Døren stod paa Klem, og Maden bares ind, hørte han Ingvald forbittret svare Stuepigen:

„Skjeller det Dig, hvad Wingaard vilde" ...

Guttens Stemme næsten hvæsede. Da han blev Bedstefar va'r, stansede han og gav sig ivrig til at spænde op Remmen med Skolebøgerne.

Efter Middagen var Bedstefar gaat op paa sit Værelse for at ta sin Middagslur. Han havde bedt Kaffen bragt op til sig. Han var træt og graableg ovenpaa den lange Formiddagstur og pint af Tingene nede i Stuen, — en lummer Fornemmelse af, saa at sige, en egen lav, trykket Barometerstand, af at Luften ligesom var hedere end Ordene.

Sin Duffieldsfrak byttede han ude i Klædeshænget i Forværelset med en bekvemmere til at sove i. I Hjørnet af den store magelige Sofa laa hans Kalot og et hæklet Sovetæppe. Han trak et af de tunge Gardiner frem, saa det tog af for Lyset, og, som han lagde Hodet tilrette paa den af hans afdøde Hustru broderede Sofapude, rakte han Haanden ud paa Bordet efter en halvlæst engelsk Roman.

Eftermiddagssolen faldt paa skraa henover den store Chiffoniere og blinkede døende i et Par af Sølvbeslagene paa Merskumspiberne over Tobaksopsatsen for sagte at stige op mod Guldrammerne om et Par Familieportræter. Det var et Udvalg af Møblementet fra hans gamle Hjem.

Ud af Halvskyggen mellem begge Vinduerne skimrede et langt Speil med dybt Glas og en Dekoration over af to krydslagte Søofficerssabler.

Det durede hyggeligt i Ovnen — — og Romanen holdt paa at falde Bedstefar ud af Haanden. Han tog den op igjen og prøvede at fortsætte. Men blev liggende med Haanden under Kinden ...

I den halvvaagne Tilstand steg Svigerdatterens Underansigt frem som en Vision ... dette egne, der ligesom skimrede og vimrede, naar hun talte med sin Mand, og det trak sig til som en fordulgt Villie eller Mening ude af Sammenhæng med det øvrige Ansigt. Det var, som alt sank af og ændredes nede ved Hagepartiet til noget tilsløret, der frydede sig, spottede og trodsede ...

Bedstefar sukkede ...

Han saa igjen for sig de opluende blaa Skimt fra Gyngestolen, der svarte paa hendes fordækte Mening under deres stille skjulte huslige Kamp, — svarte stumt, stolt, utilgjængeligt ...

Bedstefar hev sig med et rask Flyt op paa Albuen, saa han kom til at ligge høit fra Puden.

Hvad var det med denne Wingaard ...

Var det noget mere ... eller var det noget mindre?

... Børnene havde ogsaa deres Fornemmelse, det var ikke til at ta feil af. Lille Kirstine snaddrede alene ved Bordet idag, og Terna og Ingvald sad der sky og stille. Gutten keg gjentagende op paa Faderen og blev saa unaturlig ivrig og høitsnakkende om Læreren i latinsk Stil ...

Man skuffede ikke hans gamle Spornæse.

Alt dette selvopgivende Galanteri fra Gunnars Side, denne overdrevne Føien og Jaen til alt. — Var det Svaghed eller Stolthed? — som ikke vilde se? —

Disse krænkede stumme Blaaskimt langt inde fra Sjælen — han kjendte dem, disse Øine ...

Den gamle Mand laa halvt i Drøm og stirrede sig bort i dem.

De forvandlede sig til hans bortgangne Hustrus ... skimrede frem som omgivet af Mulm ... Han følte paa sit Hjertes Raab, at nu kom de — disse staalkolde Glimt mod ham, disse ubeherskelige Udbrud af noget tendert i hende, der var uforglemmelig saaret, — og som brød stumt frem altid just i den dybeste inderste Hengivenheds Stund, saa dødskoldt, saa vildt bedrøvet ... Dette uovervindelige, som stødte ham tilbage, satte ham i Raseri, fyldte ham med Had, som var Kjærlighed, — som hun altid igjen bad om Tilgivelse for, og som hun altid vidste at udslette og forsone saa usigelig kjærlig hengivent ...

Han laa med det store Hoved bagover, medens det spillede fra Ovnsmundingen mod Foden af Bogskabet, og Skumringen faldt paa.

II.

Stor Overraskelse! — Det var sandelig, som alt skulde komme paa én Dag — en Regndag med Foræringer! — medens det silede ned ad Ruderne, saa det mørknede i Stuen, og skyllede og klaskede i Gaderne.

Korpslægen var kommet hjem med et Par nydelig udstyrede, forede og pelsbesatte Gummigaloscher til sin Hustru, — høie Hæle, rigtig noget elegant.

De havde været udstillet paa Prøve i Vinduet hos Jansen som eneste Par, og han tog dem straks. Dyre naturligvis ...

Han prøvede dem selv paa hende.

„Se, Gunnar, — se bare, hvordan en Fod kan ta sig anderledes ud," — belærte hun ham og gik over Gulvet med smaa Knirk. Hun maatte bekjende, at hun var fornøiet med ham dennegang.

Han havde faat det Indfald, siden hun var nødt til at traske hen paa Prøverne nu saagodtsom hver evige Dag gjennem Regnveiret og Sølen, — set sig forarget paa de stakkars lave Galoscherne hendes, som stod der i Gangen graa helt op til Randen, — yttrede han, medens han løste de ny fine af hende, og hun kjælende strøg ham gjennem Haaret.

Og lige efter Middagen, medens Bedstefar endnu gik nede i Stuen og ventede paa Posten og Aviserne, bragte et Bud fra Wingaard & Komp. en større fint udstyret Papæske med Stempel fra Paris og adresseret til Madame Stefanie Grunth. En liden spøgefuld Billet fra Konsul Wingaard bad Fru Stefanie tilgive hans sørgelige Glemsomhed i Fillipine, — „maatte den bortveires med Viften og skjules under Tilgivelsens Kaabe". Det endte i en kort Nodesats — Adagioen.

Fruen stod en Stund og nød Æsken, der var sat hen paa Bordet, — Stempel fra Modeetablissementet, Seglene, Udenpaaskriften til „Madame" ... Det var, som hun ikke rigtig kunde overvinde sig til at bruge Saksen.

Bedstefar havde alt taget op Aviserne, og Korpslægen gik med Hænderne paa Ryggen og saa til, spøgefuld interesseret, men noget stram i Ansigtet.

„Naada, Fanie, skal Du ikke aabne og se, hvad det er?"

Stefanie klippede pludselig til, fjernede Snoren omhyggelig og tog Laaget af: —

„Ah, for en Parfume" ...

Hun løftede hurtig ivrig det øverste Wattdække op efter de røde Silkebaand —

„Lige fra Paris!" — udstødte hun.

Der laa et hvidt guldkantet Futeral.

En stor, deilig, kostbar malet Vifte af Elfenben ...

Hun slog den ud.

„Aah, han er utrolig, Wingaard!"

„Ja, den er smuk, Du, — overmaade smagfuld, — sjelden smagfuld" — udtømte Korpslægen sig; men undgik at røre ved den, da hun holdt den hen imod ham.

„Jeg tænker, Du faar mere at være taknemmelig for," — lo han tvungent, — „om Du ser efter."

Fruen tog langsomt og varligt op, hvad der laa sammenlagt i et stort Silkepapir under det andet Wattdække.

En Theaterkaabe — Fløil ... atlaskforet — kantet med Svanedun ...

Hun saa stum paa den, betragtede den ind- og udvendig, — kastede den om Skulderen og gik hen for Speilet af og til med et Ah! — som hun aandede og trak ind Parfumen.

„Den klæ'r Dig, — falder brillant ... Pokkers Kar den Wingaard til at træffe det, — mærkelig mangfoldig —"

„Ja, Du synes, den passer?" — vedblev hun fremdeles hængende ved Speilet og mønstrende sig selvbevidst i Svanedunet.

„Og Du, Bedstefar?" ...

Hun præsenterede sig spøgefuld foran hans Avis.

Bedstefar skjød Brillerne op i Panden og lod

interesseret. Han strøg med Haanden paa det dybblaa Fløil:

„Overordentlig luksuriøst — isandhed en kostbar Present."

Hun trak paa Læben, som hun nok ventede en fyldigere Udtalelse.

„Overordentlig smagfuld, — overordentlig klædelig ... naar man forstaar at bære den — som Du, Stefanie — med din Holdning og Vækst."

„Aah — den Parfume" ... Hun førte Kaaben op til sit Ansigt og gik om paa den anden Side, hvor Bordet dækkede hende, saa hun kun saa sig oventil kaabeklædt i det lange Konsolspeil lige overfor. Som hun stod der og figurerede med Viften, fik Hagen mere og mere et myndigt Drag af Uvillie.

„Naar én altid kunde gaa ind paa Konserter og sligt bag en saadan Bordskive!" — udbrød hun stille bittert. — „Saadan at være klædt førsterangs til Halvparten, medens Resten ... Jeg synes, jeg staar her med Herligheden ligesom en af disse Havfruerne, som er saa bra oventil, men desværre forhindret ellers i at optræde" —

Hun tog Kaaben, som hun vilde lægge den ned igjen; men satte sig pludselig med den paa Skjødet:

„Jaja," — sukkede hun og stirrede resigneret hen for sig — „det kan jo ogsaa være en Hygge at ha den liggende som en Mindelse om, at ialfald noget Menneske har kunnet tænke sig, at saadant passede for én —"

„Da synes saamæn jeg ogsaa, den passer for Dig, Stefanie, jeg har bare ikke havt Raad til at kjøbe den," — lød det skullen være lystig freidigt; men Bedstefar følte, det var saare ydmygt.

„Jeg kommer ialfald ikke til at bruge den, kan Du forstaa, hverken den eller Viften. Jeg eier jo aldeles ikke nogen Kjole at bære til det. Den gule

... og min sorte med Stenkulsperlerne, som jeg nu har straalet saa længe i ... Den gamle grønne er umulig ... Jeg vil ikke kritiseres" ...

Korpslægen begyndte pludselig at vandre op og ned med den ene Haand i urolig Bevægelse bag paa Ryggen:

„Saa—e — Saa—eh" ...

„En Kone i tarvelige Omstændigheder faar altid være beredt paa en Nødløgn. Og det er jo saa let at afspise Wingaard med, at jeg først viser mig i Kaaben, naar jeg faar min ny Silkekjole færdigsyt. At den aldrig blir det — det ..."

„Det gjætter han og forærer Dig en, — er det det, Du mener?" — fo'r Korpslægen rydt op; men tog sig igjen. — „Ja det forarger mig, at Du ikke et Øieblik tænker Dig, at jeg ogsaa kan skaffe Dig en Silkekjole. — Silke eller Fløil — lige fedt ... Du skal faa den saa dyr, Du vil, — bare tag ud og vælg! — Ser Du, Stefanie, jeg vil, at Du skal kunne hævde Dig — Død og Plage, for Eksempel en sort Silkefløils."

„Sort, mener Du?" — drog hun betænkt paa det, — „til mørkeblaa Kaabe? ... Hos Jansen har jeg set et Silkestof" ...

„Jaja, saa hos Jansen."

„Synes Du ikke, han er ufornuftig, Bedstefar?" — appellerede hun pludselig indsmigrende. „Nu skal jeg ha den nydeligste vinrøde Silkekjole, jeg kan opdrive hos Jansen ... Jeg skal ha den, jeg maa ha den. Han er slig, Bedstefar!" — lo og spøgte hun, medens hun omhyggelig ordnede Kaaben og Viften ned i Æsken. — „Saa har jeg jo Anledning til at takke Wingaard nu straks i Eftermiddag paa Prøven oppe hos Tidemanns," — fulgte det efter en liden Overveielse. „Det skal bli pudsigt at fortælle ham, hvad Følgen blev af hans Present, — at min Mand nu forærer mig en deilig Kjole."

„Du maa sige har foræret Dig den, — ellers er han over os med en Kjole ogsaa!"

„Aa nei, Du, lād mig om det. Det var jo netop Nødløgnen, jeg skulde slippe ved din storartede Optræden."

Bedstefar kræmtede, lagde hastig Aviserne sammen og gik ovenpaa.

Lidt efter var Ingvald oppe hos ham; — der vankede jo af og til en Halvkrone eller en hel, naar Bedstefar var i det Humør.

Han fandt ham taus optaget af at ordne sine Overfrakker hen efter hinanden inderst paa Klædeskrogene bag Forhænget.

„Den har været ude mangen Nat, Du Ingvald, i Uveir og Slud, — da jeg var tilsjøs, — paa mangen en ansvarsfuld svedende Vagt, — gjort sin Pligt, Du, — sin Pligt!" — udladede han sig endelig humørtungt ... „Luven er væk, ja — M—en, én kan aldrig vide ..."

Det var et gammelt i Sømmene som i Farven medtaget Skilderhus med svære Opslag og Hornknapper.

„Men Bedstefar, naar Du aldrig kommer til at bruge den mere, saa —"

„H—m, — man kan aldrig vide," lød det mørkt.

„Du kunde da ikke falde paa at gaa med den, se ud som en Vægter."

„Gaa med den?" ... Bedstefar betragtede og besigtigede betænksomt det gamle Plag, som han løftede op med begge Hænder ... „Nei visselig ikke, — isandhed Tiden gaar ... Men, saa kan én aldrig vide, Du, hvortil én kan bli reduceret. Verden er alt andet end sikker, — alt andet. — — Jeg har oplevet mange — mange utrolige Skjæbnens Om-

vekslinger ... En kunde vel ogsaa bli reduceret til en Vægterkappe, før én døde."

„Ja for Eksempel, om der blev Brand her om Natten, Bedstefar, og bare den blev reddet ud — og saa Du. — Men ellers saa —" mente Ingvald lystig ... „Den er vel tredive Aar nu?" —

„Mere, Gutten min ... lad mig se, da jeg tog Permission og førte Dina i — det var i seks og femti" ...

„Men her er jo to Overfrakker til, Bedstefar, foruden den brune, Du kom hid med ivaar."

„Uniformsfrakker, Ingvald ... Den der er Kapteinløitnanten — den med Ankerknapperne, — og den med Løveknapperne er Toldinspektøren ... Fine, fine Frakker igrunden endnu, ser Du. — — Ja, Kapteinløitnanten trængte jo en grundig Reparation — hm, Foret —"; han besaa den hovedrystende, før han overgav den til Knaggen ... „Men saa skader det ikke at ha Reserver — for det, som én ikke venter" ...

„Fire Frakker bagom hinanden" — Ingvald kunde ikke dy sig for Moro.

„Gudbevare Dig, hvorlidet Du tænker for Dig, Ingvald," — udbrød Bedstefar. „Sæt nu, at din Far døde, saa din Mor bare fik sin Pension at forsørge sig og Jer med, — hvordan skulde Du da komme frem ... Vi maatte jo benytte alt, la omsy hos Skrædderen til Dig og —"

„Og jeg saa komme i Vægterkappen, Bedstefar! ... Eller i Kapteinløitnanten eller Toldinspektøren" — drev Ingvald noget vovet paa.

„Den blev ialfald din egen og betalt, — bedre end at ta paa Borg," — brummedes der bistert.

Ingvald prøvede fremdeles noget løssluppet at antyde: „Ho, Vægter, ho!" Men to utaalmodige Hægt, før Bedstefar fik Frakken ind paa Krogen, lod ham indse, at han var kommet uheldig deran, og han trippede kun svagt forlegen efter, da Bedste-

„Du maa sige har foræret Dig den, — ellers er han over os med en Kjole ogsaa!"

„Aa nei, Du, låd mig om det. Det var jo netop Nødløgnen, jeg skulde slippe ved din storartede Optræden."

Bedstefar kræmtede, lagde hastig Aviserne sammen og gik ovenpaa.

Lidt efter var Ingvald oppe hos ham; — der vankede jo af og til en Halvkrone eller en hel, naar Bedstefar var i det Humør.

Han fandt ham taus optaget af at ordne sine Overfrakker hen efter hinanden inderst paa Klædeskrogene bag Forhænget.

„Den har været ude mangen Nat, Du Ingvald, i Uveir og Slud, — da jeg var tilsjøs, — paa mangen en ansvarsfuld svedende Vagt, — gjort sin Pligt, Du, — sin Pligt!" — udladede han sig endelig humørtungt ... „Luven er væk, ja — M—en, én kan aldrig vide ..."

Det var et gammelt i Sømmene som i Farven medtaget Skilderhus med svære Opslag og Hornknapper.

„Men Bedstefar, naar Du aldrig kommer til at bruge den mere, saa —"

„H—m, — man kan aldrig vide," lød det mørkt.

„Du kunde da ikke falde paa at gaa med den, se ud som en Vægter."

„Gaa med den?" ... Bedstefar betragtede og besigtigede betænksomt det gamle Plag, som han løftede op med begge Hænder ... „Nei visselig ikke, — isandhed Tiden gaar ... Men, saa kan én aldrig vide, Du, hvortil én kan bli reduceret. Verden er alt andet end sikker, — alt andet. — — Jeg har oplevet mange — mange utrolige Skjæbnens Om-

vekslinger ... En kunde vel ogsaa bli reduceret til en Vægterkappe, før én døde."

„Ja for Eksempel, om der blev Brand her om Natten, Bedstefar, og bare den blev reddet ud — og saa Du. — Men ellers saa —" mente Ingvald lystig ... „Den er vel tredive Aar nu?" —

„Mere, Gutten min ... lad mig se, da jeg tog Permission og førte Dina i — det var i seks og femti" ...

„Men her er jo to Overfrakker til, Bedstefar, foruden den brune, Du kom hid med ivaar."

„Uniformsfrakker, Ingvald ... Den der er Kapteinløitnanten — den med Ankerknapperne, — og den med Løveknapperne er Toldinspektøren ... Fine, fine Frakker igrunden endnu, ser Du. — — Ja, Kapteinløitnanten trængte jo en grundig Reparation — hm, Foret —"; han besaa den hovedrystende, før han overgav den til Knaggen ... „Men saa skader det ikke at ha Reserver — for det, som én ikke venter" ...

„Fire Frakker bagom hinanden" — Ingvald kunde ikke dy sig for Moro.

„Gudbevare Dig, hvorlidet Du tænker for Dig, Ingvald," — udbrød Bedstefar. „Sæt nu, at din Far døde, saa din Mor bare fik sin Pension at forsørge sig og Jer med, — hvordan skulde Du da komme frem ... Vi maatte jo benytte alt, la omsy hos Skrædderen til Dig og —"

„Og jeg saa komme i Vægterkappen, Bedstefar! ... Eller i Kapteinløitnanten eller Toldinspektøren" — drev Ingvald noget vovet paa.

„Den blev ialfald din egen og betalt, — bedre end at ta paa Borg," — brummedes der bistert.

Ingvald prøvede fremdeles noget løssluppet at antyde: „Ho, Vægter, ho!" Men to utaalmodige Hægt, før Bedstefar fik Frakken ind paa Krogen, lod ham indse, at han var kommet uheldig deran, og han trippede kun svagt forlegen efter, da Bedste-

far pludselig opgav Klædeshjørnet og gik ind i sit Værelse ...

— „Og saa skal det altid være det allerfineste, mest raffineret udsøgte, de maa ha, naar de saadan lader Krediten florere!" — undslap det ham ... „Bevars, Gjæld er ingenting, — nei —. Den er bare værre end Fattigdom, rent ud som den svarte Vrangelven bagom den. I Fattigdommen der faar man ydmyge sig og be. Men i Gjæld, ser Du — der maa én lyge ... lyge ...

Næst Synd, Du Ingvald, er Gjæld det værste, én kan drage paa sig!"

Ingvald begyndte at føle sig uvel og henfaldt i Grublerier over, om Gamlen kanske kunde være kommet efter hans Gjæld for Stikkelsbærvinen og Hermetiken nede hos Andersen ... Eller var det de fille to, tre Kronerne, han skyldte Bøssemager Lund for Patroner til Revolveren, han havde faaet Snus i?

„Den, som har, han skal gives, staar der. Men den, som intet har, fra ham skal der tages" ... lød det trykkende. „Og det slaar ind — slaar ind ... Sandelig et dybt, dybt Ord."

Ingvald hang paa Hodet, men drog lidt paa det, som han fandt Satsen noget urimelig.

„Du Ingvald!" —

Det klak i Ingvald.

„Hør Du, — hvormange Racer lærer Du der findes i Verden?"

„Racer ... Menneskeracer?" — hug Ingvald ivrig i. — „Naturligvis ... den sorte og den hvide og den gule og den røde. Der gives ingen blaa," — gav han af sig inderlig lettet.

„Der eksisterer bare to — bare to Du, — mærk Dig det: De, som har noget, og de, som ikke har. — Du kan gjerne kalde dem for sorte og hvide. Steller Du Dig slig, at Du er en af dem, som ikke har, men skylder, da er Du dømt til at slave og

udsuges for Renter af din egen Møie her i Livet. Men svinger Du Dig — om aldrig saa lidt ovenpaa, da er Du en Herremand og én, som skal ha Renter her i Verden, Gutten min! Forstaar Du det, Ingvald."

Ingvald forstod, at det saa ilde ud med Udsigten til Kronestykket. Han havde en Tæft af, at, siden det ikke var hans, saa var det Forældrenes Pengeaffærer, som satte Bedstefar i dette leie Lune.

... „Og alt dette, Du Ingvald, vil igjen bare sige saameget som, at Vorherre ikke vil vide af Vekinger, som ikke tør vise sig i en omsyd Frak, men maa løbe hen og borge sig én. Naturligvis — den allerdyreste og fineste, de kan opdrive, — naturligvis" ... Bedstefar geleidede det med et fælt Udtryk ved Mundvigerne, „og som de saa maa trælle op bagefter. De, som kjender sig som Herrer, de sælger sig ikke. — Aa nei! — ikke hverken for Silkestas i Manufakturbutiker eller Luksus eller nogetsomhelst. Skjønner Du det!"

„Det er nu ikke alting bare at krafse til sig Penge her i Verden heller!" satte Ingvald i.

„En kan aldrig være forsigtig nok, siger jeg Dig, — aldrig forsigtig nok," steg det hidsig ved Modsigelsen. „Der kan komme Ansvar af alting, — af det allermindste. Det er bare det første Skridt, — og inden én ved Ordet af det, har én Forpligtelser, Skyld, Gjæld, — kan være lige i Døren baade paa Tugthus og Slaveri ... Gudbevare Dig, hvor Du snakker ... Sky alt det, som Ansvar og Risiko heder, som Pesten — som Pesten!" ...

Bedstefar holdt pludselig inde og saa betænkt paa den fregnede tæthaarede Sønnesøn, der struttede af Sundhed som en Oksekalv og stod der i sin udafvoksede Trøie med et Hode saa fast og rundt som en Keglekugle ...

„Ja, det vil sige, Du Ingvald," — kræmtede

han, — „naar én blir gammel, saa ræsonnerer én helst saa — og kan ogsaa mangen Gang ha Ret, saare megen Ret —. Men, ser Du" ... Han begyndte at spankulere og se med en vis flot Letlivethed ned ad sine Benklæder, medens Haanden legte i Lommen om Portemonnaien, — „naar man er ung og har Kræfter og Mod ... Og, da din Bedstefar havde Alderen til det — og adskillig siden ogsaa, — saa spurgte han aldrig videre efter, om der fik lægges lidt Ryg til, nei ... Og det skal Du ogsaa huske, Gutten min, at Du ikke blir en af disse, som lusker og lister sig undaf, straks der kan være lidt at vaage ved det. Eftersom én lægger sig ind i det, vokser én til Kar, Du, — og — og, da jeg mærkede, jeg blev gammel — ængstelig af mig, tog jeg Afsked — fluksens. Husk paa, hvad jeg siger Dig, Ingvald, — man maa ta Verden ved Hornene, skal man vinde paa den. Bare gjør ikke Gjæld ... Du har vel ikke Gjæld?" —

Det saa ud, som Bedstefar vilde lade Pungen glide tilbage ned i Lommen igjen.

„Naa naa, jeg paastaar jo ikke, Du har — og" — han stod og mysede og valgte ud af Rummene i Portemonnaien, — „her er et — et Tokronestykke. Lad mig se, Du bruger det fornuftigt" ...

Ingvald straalte med hele sin uregelmæssige Tandrække. Han forlod Værelset beskedent, næsten paa Tæerne. Men Bedstefar opfangede et Par Dump udenfor af, at hans lange Ben klarede Trappen i to Satser. Fra Vinduet saa han lige efter sin Sønnesøn med Huen saavidt paa og Frakken hængt over Skulderen kile skraat over Torvet.

„Ja—ja, ja—ja—ah ... Hos hvem skal man saa slaa Aftenen ihjel? ...

Borte hos Toldkassererens? — h—um—m ... der skal det nu altid være L'hombre og tabes Penge ...

Faa sig en Toddy hos Schultzes og døie Politik ... Eller en Whist og en Prat nede i Foreningen ...

Naar man ikke risikerede at plages af disse vrøvlede Pensionisterne, som altid vil hænge sig paa én og snakke om gammelt" — —

Han begyndte at tage frem af Skuffen og ordne sig til at gaa ud.

III.

Udenfor Trappen stod Wingaards Trille og ventede. Den var kommet som belovet halv otte for at hente Fruen til hans musikalske Aften, — „lutter udvalgte" — hed det i Billetten.

Korpslægen havde for sin Person sendt sin kammeratslige Undskyldning: — *quid Saul inter prophetas* eller han mellem de musikalske, han havde desuden en Patient at tilse; men hans Hustru! — Hilsener — Hilsener ... G. G.

Lille Kirstine, den otteaarige yngste, havde været ovenpaa og bedt Bedstefar komme til Aftensbordet og, saa stærk hun var, faat draget ham ned ad Trapperne.

Man ventede med at spise, til Fruen var kommet afsted; men det drog ud med Tiden, og Korpslægen gik et Par Gange utaalmodig ind og ud af Kontoret.

Sørine Stuepige fløi i sidste Øieblik over Gangen for at slette Kniplingskraven, og Terna laa paa Knæ inde i Soveværelset og hjalp Moderen med at knappe Støvlerne.

„Nei er ikke Kirstine henne i Speilet med Pudderkvasten" — lød det derindefra ... „Og Nodeheftet ... og Hanskerne, Terna!" ...

Fru Stefanie viste sig omsider iført sin elegante Theaterkaabe, færdig til at stige i Vognen.

„Haaber, Sørine, at Du ikke har glemt at sørge

for mygt Brød til Bedstefar," sa hun i forbigaaende.

„Naa, Gunnar," — hun rakte ham Kinden til Afsked, — „naa, har Du noget at udsætte paa mig?" — hun slog Kaaben tilside.

„Altid nydelig, véd Du."

„Huf, det høres næsten, som Du ikke liker, at jeg reiser."

„Bevars, bevars, hvorfor skulde jeg ikke det; — men lad bare ikke Theen vor bli kold ... Jeg siger, mor Dig, — mor Dig godt, — og hils Wingaard fra mig!"

Hun skjulte som et foragteligt Jep, idet hun vendte sig og sa:

„Er Du snil og lægger Dig Klokken ni, Kirstine, skal Terna faa gi Dig tre Theskeer af mit Bringebærsyltetøi. — Og lig nu ikke og læs Romaner udover Natten, Ingvald! Sluk Lyset i ordentlig Tid."

„Og snork og ha det hyggeligt!" ... hørte Bedstefar Gutten mumle, som hun gik ud til Vognen fulgt af sin Mand.

Korpslægen kom ind igjen fra Tagdryppet og gik hastig tilbords.

„Det ser ud, som de opnaar Koncession paa Sporveien gjennem Strandgaden alligevel, Du Gunnar, tvertover Statskonduktørens Indstilling" ... begyndte Bedstefar.

„Ja—a — Ja—a" ...

„Da kan vi kjøre helt ud til Odden," — faldt Ingvald ivrig ind.

„Ja—a ... Ja—a" ...

I Korpslægens faste markerede Ansigt laa der et fraværende Udtryk, noget tilbagetrængt pint, medens han lidt braat forsynede sig.

„Tak, tak, Terna, mere The; — jeg skal ud i Praksis ... Du faar staa for Huset, Du, mens Mor har travlt" ...

Da hun kom med en ny Kop, strøg han hende over Kinden. Terna følte, hvor nervøs han var, og satte op et Faareansigt, som hun intet forstod.

„Sørine siger, at Mor har faat de lange Hanskerne af Wingaard," — brød Kirstine ud.

Korpslægen svælgede rask sin sidste The og reiste sig knappende sin Frak ... „Ja, jeg maa skynde mig."

Som han mente at møde nogetslags mulig Tanke hos Bedstefar, yttrede han:

„Du synes nok, vi er noget fornøielsessyge her paa Stedet, Far, — fortiden inde i en forrygende musikalsk Stormhvirvel; og jeg kan kun takke min Praksis for, at jeg ikke hvirvler med. Men det skader ikke at ha Interesser" ...

Han skjød Stolen under Spisebordet og gik.

— Inde i Stuen maatte Bedstefar bagefter som belovet spille Frantsfus med Kirstine. Og Kirstine var uhyre heldig. Bedstefar tabte det ene Øre efter det andet, det vil sige, to Pebernødder hver Gang.

Ingvald var lei af sig, han vilde ud til en Kammerat iaften; men blev alligevel siddende og blade i Bedstefars gamle Dresdener-Galleri, som han kjendte saa inderlig vel ... Nei, saamæn, om han indsaa, hvorfor man behøvede at leve just i dette Land ... han vilde bli Tekniker og gaa saa langt, at der ikke blev Tanke om engang at lugte noget hjemmefra!

„Ikke er Far gaat ud i nogen Praksis," — betydede han Terna, — „han var ikke inde og hentede Forbindtasken ... Han er bare ude for at gaa af sig Humøret ... Vi er gale her i Huset, ser Du" ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Bedstefar var gaat op paa sit Værelse ved Sengetid; men fik ingen Ro paa sig. Han tændte

Piben og satte sig til med sin Yndlingslekture, Macaulays Englands Historie.

Han gjorde et Skut paa sig i Stolen; han gjorde et andet, befandt sig ikke vel, sad ikke godt, — hele Tiden hørte han Sønnens Skridt frem og tilbage nedenunder paa Kontoret.

... Og disse stakkars forpinte Børnene ...

Misligt — misligt ...

Og han selv skyver og trykker hende ud i det. Det skal være høi Tillid ...

Ja—a, — hun faar sin fulde Frihed, — intet forbudet Strøsukker paa Kagen, — det Slikkeri, hun med sit Væsen nok sætter over selve Bringebærsyltetøiet sit ...

Pokker til Fruentimmer! ...

Blikket blev hypnotisk hængende ved den blanke Spids af Officersklingen, der skimrede frem ved Speilet, som forsænkede han sig i den Tid, da han bar den og levede som lykkeligst i sit Ægteskab.

Han tog fat paa Macaulay igjen; men greb sig stadig i at lytte til Skridtene nedenunder.

Han trak op Uhret. Klokken var alt henimod elleve. Man fik komme sig tilsengs. —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Bedstefar havde draget Nathuen over Hodet som en Tankernes Lyseslukker.

Han var gaat ind i Søvnens Rige — — sov fast og tungt ...

Der rullede en Vogn ind i Drømmen, durende paa Brostenene — en, som vedkom ham ...

Pludselig stansede den —

Det plagede ham at skulle vaagne. Javist, det var jo Stefanie, som kom hjem fra Selskabet i Wingaards Trille ...

Han hørte, hun raabte oprømt nogen Hilsen fra Gadedørstrappen ned til Kusken —

Og nu ringede det ...

Det var Sørine, som omsider kom slæbende ud fra Pigekammeret og lukkede op ... og Skridtene tabte sig indover mod Stefanies Soveværelse.

Hm, — Gunnar var oppe ... gjorde Bedstefar sig Rede. Han var vist bestemt oppe ...

Gaat dernede kogende og vandret og vanket. Og nu, med det samme han fornam Vognen, slukket Lyset og lukket sig inde ...

... Staat der skjælv og hørt hende komme ud af Glæden, animeret og opsat ... og holdt paa Dørnøglen, om han skulde vride om, — og — hm, — — ikke aarket at ta hende ind til sig lige fra Champagnerusen hos den anden — — slides mellem Forelskelse og Had ... vil ikke se ...

Husker ham fra Gut af — noget voldsomt ærekjært. Desto haardere, fordi det ikke faar Udløb ...

Som Søvnen atter tog ham, dannede det sig for Forestillingen til en blaaklædt lyshaaret Gut, som traskede til og fra Skolen ...

* * *

Det var trykket og stille nede ved den sene Frokost Søndag Morgen. Fruen led af Migraine. Hun laa i Morgenkjole paa Sofaen i Stuen, medens man luftede og gjorde istand i hendes Soveværelse, — tog Nafta og lugtede til Ammoniak.

Hun sukkede og stønnede, naar de rørte ved Kopper og Theskeer inde i Spisestuen, hvortil Døren stod aaben ...

„Uf, Gunnar, jeg holder det ikke ud ... Der findes da noget, Du kan gi mig, om Du eier lidt Medfølelse. Du har da Chloroform eller — Morphin."

„Mod slet Champagne — nei ... den maa fordampes af Tiden og angres med Taalmodighed," — lød det kort.

Der lysnede et Erindringens Velbehag, medens hun laa og ynkede sig ... „Nei, man faar ikke slet Champagne hos Wingaard, Gunnar ... Elegant Selskab — slig, som det kun kan bli hos en Kunstnernatur og Smagsmand som han."

Det klirrede pludselig inde ved Bordet af, at Korpslægen satte Koppen haardt fra sig ...

„Elendig Kaffe — Skyllevand — traktere Far og mig med sligt!" — udstødte han.

„Hu—uh, for en Støi, det er, som Hodet vil revne ... Du maa skaffe mig noget, Gunnar, saa jeg kan bli frisk til iaften. — Jeg maa, maa — det er næstsidste Prøve. Konserten er bestemt til næste Torsdag — Aa—aah" ... Hun lugtede i et Par lange Drag til en elegant Fiol med Ammoniak ... „og med Bal efter ... Terna skulde jo egentlig være med blandt de voksne ivinter; men det blir umuligt at faa en Kjole istand til den Tid" ...

„Terna s k a l paa Bal!" — dirrede det, saa Bedstefar fik en glad Fornemmelse af gamle Dage og klart Skib.

„Aah ... Aah" ... led hun, — „Du faar hente Balkjolen fra Himlen da, for alt, hvad der bare kan sy i Byen, er optat ... Desuden, Terna kan ha godt af at vokse lidt af de spidse Albuer og Kantetheden af sig først."

„Terna s k a l paa Bal!" — brød det løs, og Korpslægen fo'r op fra Bordet.

„Mon Du ikke kunde ta noget mere Hensyn til mig, Gunnar — slig, jeg ligger her" ...

„Som der ikke har været Tid nok til at tænke paa, at hun skulde ud ivinter!" affærdigede han.

„Og det siger han, Bedstefar! efterat det er ham selv, som har drevet og tvunget mig op i dette. Som det ikke er din egen Skyld, Gunnar, om der blir noget forsømt i Huset!"

„Jeg siger, Ternas første Indtrædelse i Verden

skal ikke — musiceres bort!" — tordnede det efter et Par heftige Omgange i Værelset.

Der gik som et Ryk i Fruen og faldt et underlig hastigt Blik hen paa ham. Hun løftede sig lidt paa Albuen og yttrede spydig:

„Den store Kavaler for sin Hustrus musikalske Talent synes pludselig at være faldt ganske ud af Stemningen" ...

„Jeg taler om Terna, har ikke indladt mig paa andet," — afbrød han brutalt.

Fruen faldt opgit tilbage paa Puden:

„Ingvald skal straks bringe en Billet om, at jeg ikke kan komme paa Prøven iaften. — Jeg vil helst være fri for det hele!"

„Terna skal paa Bal, siger jeg. Forresten meld Dig ud, meld Dig ind. — Jeg kan overstaa det, jeg er umusikalsk, véd Du." —

„Aa Gud, han haaner mig, træder mig under Fødder" ...

„Far! ... Mor faar Krampe," — raabte Terna.

„Naa da, Stefanie! — Naa" ... paamindede Korpslægen indtrængende. „Gi' nu ikke efter, — hører Du" ...

Han fo'r ind paa Kontoret og kom tilbage igjen med en Medicin, som han tællede til hende i Draaber.

„Saa, saa, — tag det nu ikke saa rent forfærdelig alvorligt ... Naa, naa, letter det ikke?" ...

Fruen svarede kun med Trækninger, indtil hun endelig fik Luft og Udbrud i et fortvilet Skrig, fulgt af en halvkvalt Jamren.

„Saa tag i mig lidt, saa hjælper jeg Dig ind i Soveværelset" ...

Hun afværgede det vredt uvilligt.

„Naar jeg faar beroliget Dig med en Indsprøitning Morphin, saa skal Du nok se, Fanie min!" — overtalte han.

„Saa saa ja, det er ret, — støt Dig ... Jo

før, vi faar fat i Morphinen, ser Du" ... lød det trøstende, som han førte hende ind til Sovekammeret. — —

„Nu er Far snil igjen," — mente Kirstine.

„Hold Kjæften din," — fik hun af Ingvald.

Bedstefar saa Guttens bortgjemte tindrende hede Øine gløtte paa sig. Der var noget saa raadløst i Blikket, — noget saa langt over hans Aar bevidst.

„Bare jeg kunde slippe at gaa paa dette Ballet!" hviskede Terna.

„Og hun faa sin Villie!" — mumlede Ingvald indbidt.

Bedstefar stod urolig og trommede i Vinduskarmen. Han tog sit triste Indtryk fra den ene til den anden af de to, som sad der med de tunge Anelser over deres unge Ansigter ... utrygge, som Gulvet — selve Grunden, de gik paa — kunde være sprukket ...

Formiddagens Pinlighed afbrødes, idet Korpslægen omsider kom ind igjen med et opklarnet Ansigt ... Alt maatte være roligt i Huset ... Mor skulde sove, — maatte ikke forstyrres, om hun skulde bli frisk til Prøven iaften ...

„Du kommer paa Ballet, Terna," — henkastede han let —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— Alt om Eftermiddagen var Terna paa Vei op til Jomfru Langvig ved Skansen ovenfor Reberbanen for at forhøre, om hun kunde komme og omsy Moderens gamle grønne Silkes til Balkjole for hende. Hun var vist ledig.

Det var langt op i Udkanten, og Bedstefar vilde følge hende, han trængte til at røre sig —

— Bedstefar skridtede i Taushed og saa ned mod Stokkespidsen ...

„Den, som blot kunde bli kvit sine Tanker, Barn!" ...

De var langt inde i Kirkegaden og skulde dreie opover forbi Svaneapotheket paa Hjørnet, da Terna trak ham i Ærmet for at faa ham over paa det andet Fortog og skyndte paa.

„Nei undskyld ... Stop lidt, Terna!" ... lød det overlydt og høist kjendt fra den brede gamle Stentrappe foran Apotheket. En ung Mand sprang ned imod dem og fulgte barhodet henad Gaden.

„Jo, jeg er kommet hjem igjen; — her er Glæde over hele Huset — helt, til jeg ber Far om Penge til at reise igjen. De tror alle, at jeg nu vil bli og staa og tælle Draaber i Apotheket, saa her er Fryd i Himmerig."

„Det er Paal Høeg, Du véd, Bedstefar, — Apotheker Høegs Søn."

„Jeg er saa fri at forestille mig, Hr. Toldinspektør. Jo, som De maaske har hørt, Apothekets eneste Søn og Ulykke. Student med *non* og Farmaceut destoværre med Udmærkelse."

„Saa saa saa, — Søn af Apotheker Høeg. Og Amtmand Høeg, Deres Onkel, hvad? — Og Overtoldbetjenten i Kristiansand. Kjender godt Familien."

„Ikke tilbunds, Hr. Toldinspektør, det tør jeg gi mit Hode paa. Ikke et Oppositionsmenneske i hele Raden ... Man er for bare Luft at agte, indtil man har en Statens Stilling eller Embede — eller privilegeret Apothek. Men da, — da er vi Høeger! — Og jeg er desværre et Vanskud, en Udartning i Slægten."

Bedstefar lo og truede ham med Stokken nu, han stansede til Farvel:

„Apropos, Terna, — Du skulde vel ikke ha de fem Hundrede nu, Du?" ... plirede Paal, idet han eget hemmelighedsfuldt holdt de fem Fingre op i Luften.

„Uf, kan Du ikke sige mig, om Du reiser snart igjen."

„Se, se, Du har sandelig tat Dig op, nu svarer Du jo for Dig. Før var Du altid ligesom bare Øine uden Næb. — Jo bevars, jeg reiser alt Tirsdag Eftermiddag. Det var derfor, jeg tillod mig at følge Frøkenen herud saa langt paa Gaden ... Men ellers paa Gjensyn til Vaaren," — hilste han.

„Pen, kvik Gut, Du."

„Han pen?"

„Der er Liv i det Fjæset. Spræller vel lidt for Forældrene. Me—n solid Stilling — et privilegeret Apothek at overta" ...

„Det gjør han aldrig. Ham faar de ikke til andet end det, han har Lyst paa."

„Men, hvad var det for Abligøier, han gjorde med Fingrene til Dig?"

„Aa uh," — blaaste hun, — „bare noget Ærteri. Han har plaget mig med det nu, siden jeg var ti Aar. — Saa dumt" —

„Saa han er slig en Plagegeist, den Fyren!"

„Ja Ærtekrog, det har han altid været ... Han fandt paa alting, lurte sig til at flette Fletterne sammen paa os Smaapigerne, saa vi ikke kunde faa Hoderne fra hverandre."

„Ja, men dette om fem hundrede?"

„Huf ja, det var et Bibelsted, vi læste, at „Syndens Sold er Døden".

Der véd ingen af dere Smaapiger, hvad Sold er, ærtede han. Tænk, ikke vide, hvad Sold er! — alt Vettet deres er vokset ud i Haaret ... Tør Du vædde, Terna, holdt han paa. Ja om en Kage kanske; men Du tør ikke vædde om fem hundrede Kroner — Du er ikke sikkrere ... til vi blir voksne?

„Skulde jeg ikke vide, hvad et Sold er," mente jeg, og saa sa jeg: „Jo, jeg tør!"

„Fem hundrede Kroner!" raabte han og slog af Væddemaalet. — „Naa?"

„Et Sold er et Blikspand med Huller i," forklarte jeg trøstig.

„Jeg skal bie," sa han ondskabsfuldt, „til Du har spurgt Læreren imorgen."

Og siden har han ærtet og krævet og plaget mig opigjennem hele Skoletiden, saa jeg har været rent ulykkelig, og tit sneg jeg mig Bagveien om Sparebanken for at slippe den store forfærdelige Apothekertrappen paa Hjørnet, der var som en Vagt til begge Sider."

„Jajaja, — Sorger i alle Aldre," — nikkede Bedstefar, — „bundforgjældet fra Barndommen af" ...

„Det var jo ikke bare Pengene, — forstaar Du, Bedstefar. Men det, at jeg svarte saa dumt, gaar han endnu og morer sig over" ...

De var nu kommet i Skansebakken, og Bedstefar strævede opover med den egne, lidt kryle Ryg, der var som en Kraftbeholder. Det lykkedes ham at indhente Klokker Fagerholdt, som med sine Messingbriller graa og affældig pæsede foran ham. Han huskede, at de havde staat til Konfirmation sammen i Stedets Kirke.

Begge de gamle stansede og drog Veiret.

„De har ikke saalænge igjen De heller, Fagerholdt," indledede Bedstefar.

„Ne—hei, hehe—he—i, Hr. Toldinspektør," hostede han udaf det flade Bryst.

„De gjør vel som jeg De, Fagerholdt, — tænker paa, hvordan De skal dø rolig. — Hvad ... kommer det ikke saadan undertiden paa Dem?"

„Jo, Gudbedre mig elendige Stakkar," veg Fagerholdt tilbage, — „kommer én paa de Tanker, saa, — saa kan én jo ha adskilligt at angre —. Ja bevars, ikke det, at én har noget paa sig efter Loven; men saa har vi jo alle at drages med denne Synden." — Han saa ned paa sit ene skjæve Ben.

„Og hver skal svare for sine Gjerninger baade i Tanke og Tale."

„Véd De, hvordan jeg har det, Fagerholdt, — jeg bryr mig ikke saameget om det, jeg har gjort, — for, har jeg i det Stykke klaret mig for Menneskene, saa er jeg ikke saa bange for Vorherre, — han er nok mange Gange bedre at ha med at gjøre."

Fagerholdt maabede paa ham.

„De kan da begribe, Fagerholdt, at der er en ganske anden dybtskuende Kjærlighed og Overbærenhed end hos kortsynede Mennesker, som er forblindede af Fordomme. De ser jo, hvordan de dømmer hverandre hver Dag, de vi gaar imellem. Og saa lade mine inderste Skrøbeligheder dømmes af dem. — Jo, det skulde gaa os net, Fagerholdt!"

„Men saa staar der nu, at vi skulle bekjende for Brødrene og ikke falde i Hovmodighed," kom der med en noget opløftet Røst.

„Nei, det, jeg er mest bange for, Fagerholdt, det skal jeg sige Dem. Det er akkurat for det, jeg ikke har gjort."

„Aaja—a—ha, al den Kjærlighed i Ord og Gjerning, vi har undladt at bevise vor Næste," bekræftede Fagerholdt i en syngende Salmebogtone.

„Aaja, det ogsaa," — kom det utaalmodigt. „Men, ser De, det, jeg væsentlig tænker paa, det er, hvordan jeg skal svare Vorherre paa, hvad jeg har brugt Livet til? — Har jeg glædet mig i hans Gaver, elsket i min Ungdom og handlet godt og modigt i min Manddom? Kan jeg, som har havt et saa sundt og stærkt Legeme og en nok saa god Forstand, — kan jeg med Sandhed staa frem og takke ham for den Række af Glæder, jeg burde taget af Livet baade for Legeme og Aand og git andre med af, — eller maa jeg ikke med hin Tolder" — han faldt med Pathos i Præketonen, —

„slaa mig for mit Bryst og sige: Herre, Du gav mig meget til Glæde; men jeg havde Mistillid til Dig og trode, Du mente det ikke ærligt, og at Du blot vilde lokke mig til at gaa til Helvede. Og se, derfor vragede jeg Glæden og gik og lurede og passede mig forsigtig for, at det skulde lykkes Dig at faa nogen Hage paa mig. Ja, saa ondt har jeg arme Menneske tænkt mod Dig, Herre! Jeg har kun din Barmhjertigheds Dyb at stole paa" ...

„Hr. Toldinspektør, — jeg ser nok, at De vil mig og min Art Tro tillivs; men at Vorherre skulde ville behandle en redelig, om end skrøbelig Villie til at undgaa Synden paa det Vis, istedetfor at se med Velbehag paa vor Kamp mod Kjødet det, det ... Nei, det blir nok saa, at det er de smaa og umyndige, som skal arve Riget."

„Men de, som har den Ulykke at eie en klar Forstand, mener De, de skal gaa til Helvede de!"

„En skulde tro, De drev Aberi og Jøn med disse Ting, Hr. Toldinspektør, naar én ikke vidste det bedre," udbrød Fagerholdt forarget.

„Jah—jah, det kan jo nok synes saa" ... sa Toldinspektøren grundende med et stigende Udtryk af Vemod, som slog Fagerholdt og gjorde ham tvilraadig.

„Ja vi gaar kanske hver sin Vei, Hr. Toldinspektør," — yttrede han stilfærdigt og slog ind paa Sidestien til sit Hus borte i Aaskanten.

Bedstefar gik og svingede betænkt med Stokken ...

„Den Mand gav mig sandelig en Korreks ... En Korreks, Du ... De Ting skal man nødig fingerere paa for hverandre" ...

Ærindet hos Maren Langvig faldt ud til Tilfredshed.

Paa Nedveien føltes smaa Sne- eller Sludkorn i den graa Luft. Skumringen bredte sig, og et og andet Lys tændtes nede i Byen under Hustagene.

Bedstefar var kommet i lunt Humør; han fortalte Terna om de Aar, han fo'r til Koffardis, medens de langt ude i Havet øinede grønne og røde Blink af Fyret.

IV.

Det var en raa blaasende Vinterdag med Snebyger i Luften og indkoldt og ustelt endnu over hele Huset.

Bedstefar nød sin Morgenkaffe nede i Spisestuen ved et lidet Bord, som han havde trukket hen til Ovnen. Værelset laa fuldt af Tøi og Sysager, og over Bordet heldede Sypiger sig skarpklippende med en stor Saks igjennem Silken, medens Symaskinen stod med en halvgjort Søm under Piggen. De korte Timer, der var Dag og lyst, maatte i denne Tid før Soiréen i Foreningen, — Konsert med Bal efter, — nyttes til Søm og Arrangements af Dragter.

Terna knappede netop sit Kjoleliv efter at have prøvet og prøvet, da det ringede i Entréen.

Konsul Wingaard lukkede paa Spisestudøren med det blottede Hoved stikkende op af Tulupkraven; men trak sig diskret med et leende undskyld, undskyld! — tilbage.

Fruen fo'r hen ...

„Nei, Wingaard ... at De skulde komme og se, hvor uryddigt her er! — Man skal jo ogsaa udstyre en Datter til Bal, ser De" ...

„Jeg forsikkrer," — udbrød Wingaard, — „jeg titter ind med en Følelse som i en Komponists eller Digters Arbeidskabinet. Naar én véd, hvilken Festlighed der kommer ud af det, — af alle disse Noderettelser og Overstrygninger og Feilklimpringer" ... han klippede med Fingrene i Luften.

„Ja, kjære, undskyld," — gjentog hun; — „men jeg kan umulig be Dem komme ind!"

„Nei, nei, — bare to Ord, Fru Stefanie ... Hvem skal føre Dem frem til Pianoet iaften?"

Fruen mysede paa ham gjennem de mørke Øienfrynser: „Naar fik De den Idé? ... Føre frem — her i denne By, hvor vi kjender hverandre allesammen?"

„Saadant maa ialfald være arrangeret iforveien, — ikke overlades til Tilfældet eller — Hr. Direktør Fengers bekjendte Takt! Hans Brorsøn, Bergværksstipendiaten, skal nu paa al Vis sættes i Relief her ivinter som glänsande Tenor, musikalsk Skjønner og saa videre."

„Jeg gaar da frem til Pianoet uden nogen Høitidelighed, kan De vide," — lo hun.

„Men nogen maa da vende Nodebladet for Dem," ivrede han.

„Ja, det ber jeg selvfølgelig min Ven, Konsul Wingaard om, som baade medvirkende og Arrangør og Direktør og Sjælen i det altsammen," — erklærede Fruen med sin doucest indsmigrende Stemme.

Symaskinen overdurede Resten, indtil den kom i Ulave og hakkede.

„Ønsker ingen ind paa mine Enemærker," — hørtes det irriteret fra Konsulen mellem de sidste nølende Hug i Sømmen.

„Hvad mener De, Wingaard?"

Det letsindige lille Jep ved Munden, medens hun gløttede op paa ham, undgik ikke Bedstefar. — Og saa denne kattepoteagtige Bevægelse med Hænderne ud mod hans Pelskrave! ...

Maskinen durede paa ny.

„Være Dem nær ... føle med Dem i Deres Spænding" ... skar det atter svagt igjennem, som Maskinen løb ud ved Enden af en Søm.

Terna fik det pludselig travlt med at plukke

Traakletraade af sit Silkeliv, der var omsyt efter Moderen; og Stolen skrabede med Kraft af, at Bedstefar pludselig brød op. Han reiste sig og harkede:

„Tør jeg anholde om, at der godhedsfuldt blir konfereret enten indenfor eller udenfor Døren. Jeg har desværre ikke den Fyrighed i Blodet, som lar én sætte alt Hensyn tilside til — til Dørtrækken" —

Ternas store stille Øine fæstede sig forfærdet paa Bedstefar. Han tyggede taus med Kjæverne og strævede med Kaffebordet, som holdt paa at vakle overende for ham, saa hun skyndte sig hen og hjalp.

„Ber meget om Undskyldning, Hr. Toldinspektør!" raabte Wingaard. — „Adiø, — Adiø, Frue" ... Han hilsede langt ind med Pensylvanskindshuen, og lige efter smeldte og klirrede Entrédøren efter ham.

Fruen lukkede langsomt og skred med en vis lidende Mine tilbage til Bordet.

„Vi har desværre ikke opvarmet Entré, Bedstefar!" yttrede hun blidt ... „Vi var nødt til at be Dig ta tiltakke med din Morgenkaffe midt i al Sømmen her idag! — det vilde bli noget luksuriøst at lade Ternas Dragter syes udenfor Huset."

Bedstefar lod blot optaget af at sætte Kaffekoppen hen paa Buffeten. Han foldede Morgenavisen hastig sammen og begav sig ovenpaa. Der var som noget oppjusket i Fjærene ved ham.

Siden ved det skyndsomme Middagsmaaltid var Fru Stefanie værdig og stram ...

„Det gaar ikke an at bruge Fingrene, Ingvald! til at række op Rygraden af Hvittingen," — rettede hun mildt. „Det tar sig ikke ud for unge Mennesker. Bedstefar har jo sin egen Maade, han" — fulgte det overbærende.

„Det er en Hændighedskunst, som man lærer

i Fiskeridistrikterne," — lo Bedstefar godmodigt, han rækkede triumferende op en ny Rygrad med alle Ben hængende ved.

... „Og heller ikke saadan at slurfe Hjernen ud af Fiskehodet! — Bedstefar, det er en anden Sag. De gamle har sine Privilegier, ved Du, Ingvald."

Bedstefar slog spøgende over i interesserede Udtalelser i Anledning af de sidste Nyheder ved Svigerdatterens Dragt ... De oventil vide Ærmer var akkurat den Mode, som havde domineret i hans Ungdom. „Jeg har set mangen en smuk og elegant Skjønhed føre sig i den, og kan nok sammenligne," — smaaærtede han godslig forsonlig. „Der skal Anstand til at bære den, og jeg indrømmer, at den Mode er præcis som skabt for Dig, Stefanie, som overhodet for alle rankt opbaarne Figurer." Han kræmtede med en Skjælm i Øiet hen til Sønnen, eftersom det jo nok kunde være tvilsomt paa Grund af Fyldigheden ... „Jeg er gammel, ja, — Du siger mig jo det; men" — han lo noget overdrevent komplimentøst, — „ikke saa afdød og mosegrot, at jeg ikke kan fryde mig ved at se Dig i din fulde Pragt iaften, Stefanie!"

„Om din Helbred tillader Dig at komme der, Bedstefar. Saa ømfindtlig, som Du er for lidt Dørtræk — selv inde i den anden Ende af Stuen," — lød det stilfærdigt.

Bedstefars snare Blik streifede hendes Ansigt; han havde Øie for Draget ved Mundpartiet —.

— — Efterat ha gjort sit Hjerte til en Røverkule inde ved Bordet, stod han i Overfrak og med Stok ude paa Trappen. Han trængte til at lufte sig.

... Hen igjen og bese det lille Hus med Haven ude ved Stranden, som han nu havde spekuleret paa helt, siden han kom hid? ... Gaa lige hen og smøre ivei og kjøbe det! ...

Han følte en ustyrlig Lyst, — var indkjed af at gaa paa Taa længere i sin Søns Hus og lede op Behageligheder at sige hans Kone!

Uværdigt ... høist uværdigt!

Han stødte Stokken i Trappestenen og traskede afsted.

* * *

Den musikalske Del af Aftenen var lykkelig overstaat.

Fru Grunth havde paa Jakobsens Flygel høstet varm Applaus. Og hun modtog den beskedent tvilende som med en lidt skjelmsk Resignation over sine snart firti. Den skjulte stille Leen under Øienlaagene og det kostelige lille Jep ved Underansigtet, da hun trak sig tilbage, havde noget pikant eggende, der lod en sand Bifaldshede eksplodere over hende og samlede en hel Kreds af lykønskende om hende, da hun vendte tilbage til sin Plads.

Medens Fruen paa sin stilfærdig lukkede Manér modtog Komplimenterne, nærmede Damernes Hoder sig hinanden, mumledes og hentydedes og telegraferedes der med Blikke og hviskedes. Der hviskedes overhodet altid om Fru Stefanie Grunth, og hendes Virkemidler lige overfor Herrerne, — hvad der iaften hos Fru Mathisen paa plat Sprog løb ud i det forargede: „Aa Gud, hvor hun forstaar at fiske!" —

— Nu bares Flygelet, — Jakobsens Flygel, — lige ned igjen i Vognen, og Hornmusiken fyldte Tribunen. Stole og Bænke ryddedes bort, og Salen laa der med sit hvide rummelige Gulv færdig til Dans.

Balpyntede Damer vandrede op og ned i Rækker og optog Salens ene Side, medens hvidhanskede Herrer strømmede ind af Døren for at hente sig Damer til den høitidelige Polonaise, hvormed Ballet skulde aabnes, og hvori ogsaa Fruerne deltog,

— Amtmandinden naturligvis som opførende med Direktør Fenger. Stiftsprovstinden havde selvfølgelig vægret sig; men til Gjengjæld havde hun jo en Skok af Sønner og Døttre, som kunde opta det for hende, — spøgte hun paa sin værdige godslige Vis.

Lige efter Stiftamtmandinden kom Konsul Anders Wingaard med Fru Korpslæge Grunth, som Aftenens feterede, i glansfuld vinrød Silke yderst modern tilskaaret.

De brogede Rækker snode sig under Lysekronerne til Dansemusiken.

Og Bedstefar gik og saa paa og snakkede med en og anden af de siddende Fruer, indtil han passende kunde trække sig tilbage til et Kortparti i et af Klubbens indre Værelser. Der gik en Trækning af Kjede i hans Ansigt, da han saa sin Søn, Korpslægen, som det lod, høist animeret konversere bagover i Dansen med Konsul Wingaard ...

Han huskede flere af disse ældre Fruer, som sad omkring Væggene, — nu Bedstemødre, — hvorledes de tog sig ud i hans Tids Romantik, — og nu havde groet sig til faste Figurer med underlig indgravede, af Livet medfarne Fysiognomier, — Furer som gamle Tagrender, hvori der har flydt meget Regn ... De sad der med forskjellig opsat Selskabsmine til Livets Regnskab, — mildt overbærende med gjemt Speiden, — sikkre suffisante eller fordægtig blide, — gamle Fru Direktør Fris bestemt afgjort skarprettersk med et „enten eller" ved den magre krogede Næse og i de to tindrende hvasse Høgeøine. Han huskede nok den fulminante Skjønhed, da hun var ung. Men Stiftsprovstinden saa sød ud — som et velbeholdent indre Bo. Hun var altid styg som Pige; men uhyre hyggelig ...

„Krrrm —. Krrrm ... man maa ikke fortabe sig i Betragtninger, — hvad, Fru Jønsberg? Har De en Datter her?" ...

Han blev i det samme opmærksom paa Terna; hun dansede saamæn med selve Bergværksstipendiaten, Fenger!

Bedstefar flyttede sig fra Fru Jønsberg for at slippe videre Passiar. Han maatte se paa Terna. Hun tog sig sandelig ud hun, — ganske mærkelig ud i den omsyde grønne ... Førte sig saa troskyldig nydeligt, — saa spædt rankt og tækkeligt — saadan rigtig nyudsprunget. Det var det, han vilde kalde Stil over Ungen, — den egne Hovedreisning, det enkle, myge Fald ligesom over hele Figuren ...

Nu kom Valsen — for de unge —

Bedstefar glemte sin Plan at trække sig tilbage til Kortbordet. Han stod optaget af Ternas klække, sivagtige Skikkelse, — Udtrykket saa helt fyldt af den første Dans paa hendes første voksne Bal!

Han var paa en Maade forbløffet. Det var første Gang, han saa det hos hende, dette anelsesrige, — som et lidt for ungt svait Træ, før det skyder Blomst.

... Sætter hun ikke Foden for sig, saa —. Ja—a, Terna skulde nu egentlig være født med at kunne danse, hun, — som Sjøfuglen til at svømme, — ligesom Bedstemoderen ...

Jaja, Terna mi', — din første Dans det ... En kunde kalde sligt for Brudedansen med dette Liv. For nu er Ungen voksen, hun ...

Bedstefar plirede lunt ligegyldig paaskraa bortover:

Fyren vil nok ha flere Danse med hende, han, — som ikke saa urimeligt, nei ... Hun blader i Balbogen og skriver ham op — skrækkelig op, — som i en Protokol, — næsten, saa han maa skjønne, han er første Kunde i Registret ...

Sesaa, — nu er hun forsaavidt forsørget for

Kvælden. — Og saa kunde man jo saa sagtelig trække sig tilbage til de indre Gemakker!

Det gik ikke for sig uden Forhindringer nu, Dansen igjen fortsattes, og der mere og mere blev den trange Vei forbi Siddepladserne langs Væggen. Han arbeidede sig frem med den ene behanskede Haand paa Ryggen, saa at sige, fra Næs til Næs, — undgik i en resolut Bue Frøken Uhlenhorst, som paa det sidste havde begyndt saa ivrig at spørge efter hans Kardialgi og paalægge ham at bruge strikkede Mavebelter — som hun havde saa udmærket Mønster til ... Man er jo aldrig saa gammel en Knag at — hm—m ...

Overalt skulde og maatte han komplimenteres i Anledning af Sønnekonens Optræden paa Konserten iaften, hvad der mere og mere irriterede ham. Han følte, han holdt paa at aflevere et og andet bedsk Svar, — — saa just Statskonduktørens Frue hæse imod sig med aabent gratulerende Gab, da han heldigen slap ud af Døren.

Hanskerne kom hastig i Baglommen, og med en vis befriet Følelse slentrede han indover de af Kortborde besatte Smaaværelser, udforskende en Leilighed til ønskelig Anbringelse for Aftenen.

Der svævede en vis Høitidelighed over Vandene; man sad og spillede med hvide Skjortebryst og gentilt knappede Manchetter; og her og der blinkede en Ordensdekoration paa Snipkjolen. Der røgtes ekstra Cigarer og laa opslagne elegante Etuier for Snadden ved Siden. Et Øiekast ind i et næste Værelse lod ham skimte Ryggen og Tasken af Sønnens Uniform. Korpslægen sad med Nakken magelig bagover og det ene Ben paa en ledig Stol og røg og gav ironiske Bemærkninger af sig.

Bedstefar kjendte baade Tonen og Bitterheden ...

Han vendte sig braat: — „Sprutter paa Stege-

panden, stakkar," — mumlede han og drog sig udover.

Med gamle Mægler Knoff, som stod ledig, Postmesteren og Direktør Brønnich opdrev han saa et Bostonparti ude i Kabinettet ved Siden af Balsalen.

Bedstefar havde faat en vis ilter Trang til at gi sig Luft. Han ordnede op Kortene paa Haanden, bladede dem raskt over med et og andet hastig prøvende Blik paa Makkeren og meldte kort:

„Petite misère ouverte!"

Spillelykken lod imidlertid til at arte sig contrary for ham, og han tog sig en Slurk af Toddyen for at komme over Bêterne.

Bedstefar sad der med den høie skraa Pande indrammet af graat Haar, der bar Spor af at have været rødt. De klare, blaa Øine dvælede af og til forskende paa Medspillerne ... Postmesteren ærgrede ham ved at sidde og spille saa næringsbekymret ængstelig, som det gjaldt at forsvare hans Kone og alle hans otte Børn. Og Mægleren, gamle Knoff med sin blanke Skalle tog gløg ind Stik og smattede hastig paa Cigaren, som naar han løb i Byen om Formiddagen fra Portvin til Sherry og røg og sparte paa Stumpen, for at den kunde række til den næste, som bød ... Ungkar ... ingen Familie at dra ...

„Hør, Mægler," — brød Bedstefar med ét ud af sin Tankegang, — „har De ikke engang havt saameget som en Bror- eller Søstersøn, som De har maattet skrive paa for?"

Mægleren satte pludselig Kortet i Bordet med et argt: „Jogu ... det var ham, som befordrede mig til Mægler ... Jogu, han satte mig itrav! — spradede paa Børsen i Petroleum, Kaffe og tilsidst i Rug, saa" ... Mægleren blaaste, — „det hele røg, og jeg sad igjen med bare Sækkene."

„Hm — man smider sig ikke undaf ved at være

Ungkar heller" ... mumlede Bedstefar. Blikket streifede just Sønnen, som knappede Hanskerne og strøg ind i Balsalen.

Luften i Spilleværelserne fortonede sig alt mere i graa Skaadde med Sur af Snakken og høirøstede Udbrud, og i Mellemrummene strømmede de dansende Kræfter udover til Restaurationen.

Bedstefar nyttede Anledningen, da der skulde skiftes Makker til at rette Ryggen og ta sig et Pust og et Kig ind i Balsalen.

Bag de dansende Rækker ombødes Is og Limonade. Man var nu mere flyttet sammen i Familie- og Bekjendtskabskredse.

Henne i Hjørnet sad Stefanie i sin vinrøde med lange knappede Hansker behagelig lænet mod Stoleryggen, underholdt fra begge Sider. Den elegante Bankchef Hoyers Guldbriller blinkede, hvergang han bøiede sig imod hende og sa et Pikanteri, der faldt i hendes Jord og fik hende til at le og smaavifte sig med den egne lukkede Nyden. Han og Byens mægtige Sagfører, Thurmann, syntes for Øieblikket at konkurrere. Hun vendte dovent halvsmilende Ansigtet med de stærke kjødfulde Kinder fra den ene til den anden, affærdigende dem med et lidet Udraab eller halvt Ord.

Midlernes Mangfoldighed til at angle med har hun endnu ... gik det i Bedstefar.

Og fra Døren skraat over betragtede Wingaard Dansen. Han klippede med Øinene ligesom nervøs lidende under Skraldene af Hornmusiken. Haanden søgte af og til med den vante Bevægelse op til det fyldige, bløde, lidt graaladne Haar, medens Blikket hastig skjød mod den Kant, hvor Stefanie sad.

Hans Søn, Korpslægen befandt sig paa den anden Side af Salen vel gjemt bag de dansende ... sad der pint og forgabet i sin Hustru. Han dækkede sig ved at passiare dybt og vidtløftigt med

den ældre Fru Hvidt, hvem han tilsaa hver Dag for Leversting.

Bedstefar fik et Nik med et kort Udraab af en forbidansende Dame.

Hans Øine fulgte den lidt veke Skikkelse. Det var nok ikke rigtig Gulvet, Terna dansede paa iaften, hun havde et forunderlig gjennemskinnet Udtryk ... var i Vinden, — toges straks op igjen —

Da Dansen endte, kom hun farende lige hen til ham, som hun vilde bryde ud med noget; men stansede, da hun saa Stipendiat Fenger stile tvertover Gulvet hen imod dem.

„Forfærdeligt, Hr. Toldinspektør" ... henvendte Stipendiaten sig spasende til ham med et Blik paa Terna, — „saa ung, og alt skrive falsk! Jeg fandt Deres Balbog, Frøken, — og her, — se her, — staar jeg for en ussel Gallop istedetfor Kotillonen ... Nei, sæt nu ikke de store Øine saa forskrækket paa mig da, Frøken, — — man kan faa Samvittighed" ...

„Ja, er det ikke besynderligt, De," — tog Bedstefar ham pludselig ved Kjolelivet, — „at det efter nogle Mennesker altid er Øinene, som sidder igjen i én. Det var Tilfældet med Ternas Farmor ogsaa, og jeg kan sige med min Søn, Korpslægen" ...

„Men, hvordan har De faldt paa at klæde Dem i grønt, Frøken?" — brød Fenger ud. „Saadant kan kun skabes af det rene Instinkt, — saa pikant netop for Dem." Han mønstrede hende med Seglasset.

Terna saa sky op paa Bedstefar; hun havde ikke Lyst til at bekjende, hvad den omsyde var skabt af. I Formiddag, da hun prøvede, havde hun syntes, at hun med de runde Pufærmer tog sig ud som en grøn Sløike.

„Det deilige slu ved den," — beviste Fenger kritisk kyndig, — „er, at den ser saa uvalgt, ubetænkt ud, — lader det naturlige uraffinerede komme

saa seirrigt frem. Netop ikke af Jansens Modemagasinsmag."

„Fra Jansens Modemagasin!" ... Latteren overvældede hende, — „Du maa ikke sige noget, Bedstefar! — Du m a a ikke" ...

„Jeg vil bare faa beholde min Mening," — ivrede Stipendiaten, „at det er den yndigste Dragt, jeg har set, — enten det er Kjolen, som klæ'r Dem, eller De, som klæ'r Kjolen ... Faar jeg saa Lov til at føre Dem tilbords, Frøken Terna?" bukkede han.

Der blev almindeligt Opbrud til Soupéen.

Man strømmede mod den store Sidedør, og Bedstefar saa Stefanie fremme i Rækken ved Konsul Wingaards Arm. Hun vendte sig af og til og fulgte med en egen Mine Datteren, der gled opstemt gjennem Mængden med Aftenens høit bemærkede unge Løve.

Gjennem Trængselen fandt Bedstefar frem til den vel besatte „staaende Buffet".

... „Vove et Stykke Gaas saa sent," — spasede han med Stiftsprovstinden, — „og en Dram Akevit til?" ...

Han fuldbyrdede det sidste sammen med Storthingsmand Bredal. — „Og saa," — han saa sig om, — „et hensigtsmæssigt Sted at lande paa med sit Bytte" ...

Hans Søn, Korpslægen, skaffede ham op i Hjørnet hos Mægleren, som havde indrettet en egen Husholdning og sikkret sig en Vinflaske til sin fuldladede Tallerken.

„Den Vin, Hr. Toldinspektør," — nikkede Knoff, — „har jeg selv skaffet Restauratøren, saa jeg véd, hvad det er. Naar én tit maa tøire det rene Blæk og dertil smække med Tungen og sige ekstra, saa forstaar man, hvad den personlige Sikkerhed vil sige" ...

„Skaal, Hr. Mægler, De er, saa at sige, en underfundig Filosof" ...

„Den Fiskepudding med Hummersauce skal vi se til at faa fanget lidt mere af," — mente Mægleren lumsk. „Den gjemmer sig bag de to Fruer ved Bordopsatsen ... bare passe paa, naar Adgangen blir klar ... Ser De, Toldinspektør, — lykkets! — Maa jeg byde. — Dertil hvid Vin, — Rhinskvin fra Brunnich, — ganske paalidelig" ...

Ingen af Bordets Herligheder passerede upaaagtet eller ubedømt af Mægleren ... Han betvilede *en bloc* Restauratørens nedlagte Ærter og stuvede Grønsager, lod stærkt betænkt ved Kjødbollerne, accepterede Skildpadden og anbefalede roligt Hønsefrikasséen for ældre rationelle Maver.

Med Servietten op for Brystet, magede Bedstefar sig sorgfri for Udkommet ...

Mægler Knoff vidste ogsaa paa en Prik, hvad der var at holde sig til ved Desserten. — „Champagne?" — han besaa Flasken, — „fint Mærke ja ... Me—n — den — den er mest for Damerne og den begeistrede Ungdom, og," — han kneb Øinene fortrolig til, — „vil De stole paa adskillig stedlig Erfaring, Hr. Toldinspektør, saa holder vi os til Gundersen & Komp.s Portvin, den lyse, — den svarer jeg for" —.

Bedstefar fulgte gamle Knoffs store blanke Hovedskalle og runde Ansigt, som det forekommende viste sig og forsvandt under hans Ekspeditioner efter det fornødne til at afslutte Maaltidet med.

Oppe ved Bordenden saa han Stefanie sidde i sit glansfuldeste Velvære, — opvartet af Vennen Wingaard. Hun havde skudt Stolen noget tilbage, og de slørede Øine skjød af og til blafrende Lygtemandsskimt nedover mod Datteren, der livlig underholdtes af Stipendiaten.

Fru Stefanie afslog med et noget uopmærksomt

Nik den yderligere Forsyning med Is, som Wingaard galant præsenterede. Hun samlede pludselig Viften, som hang ved Armen, og gled ind gjennem Dameklyngen didhen, hvor Terna stod med Fenger. Hun slog ham let paa Skulderen, nikkede og hilste. Det saa ud, som hun paa sin indtagende læspende Maade overtalte og nødte ham til noget. Der udspandt sig en animeret Samtale mellem dem.

Og nu, man gik fra Bordet, lod hun ham med en vis spøgende moderlig Myndighed føre sig ind i Salen, medens Terna vandrede efter uden Kavaler.

... „Og saa bevæger man sig saa sutjes tilbage til Spillebordet," — sa Mægleren og reiste sig, — „vi skiltes i godt Held."

Men Bedstefar stilede med en vis Videbegjærlighed indover til Salen.

Der var Sur og Snak; unge Herrer skyndte sig med halv paatrukne Hansker til Kotillonen.

Det hed sig imidlertid, at Fru Grunth havde faat bevæget Stipendiat Fenger til at lade høre sin smukke Tenor, og Bedstefar saa Konsul Wingaard efter Ordre fra Fru Stefanie fare afsted og arrangere med Pianoet. Foreningens Instrument, som nu kom til Ære, droges et Stykke frem paa Gulvet. Korpslægen kappedes om Tjenesten, — trak i Instrumentet og tændte Lysene. Det lod til at skulle blive et Slags friere Fortsættelse af Konserten, og Stefanie skulde akkompagnere ...

Stipendiat Fenger stod henne hos hende og konfererede; han skjeglede over Næsen og ligesom stjal sig til at se paa den ældre Frue, hvis Naade saa pludselig beskinnede ham.

Arrangementet var færdigt; og udsøgt og langsomt trak hun sine lange Hansker af, idet de begav sig til Pianoet.

Der blev en Henten og Vragen af Gjenstande til at forhøie Sædet med.

Nei det duede ikke ...

Og nok engang ... Hun satte sig spøgende ned og stod op igjen, lo til de omstaaende og til Stipendiaten.

Nu var det rigtigt! ... Nu kunde de begynde, nikkede hun.

Det var en Stemme, som ganske vel forsvarede sig, Hr. Fengers, og han saa ud, som han vidste det. Han foredrog med en vis Applomb.

Almindelig Anmodning om nok en Sang!

Fru Stefanie saa triumferende op paa ham, og han bøiede sig hviskende ned for at enes med hende om Valget.

Saa brød hun pludselig op og bad ham leende først igjen rette paa det vidtløftige Sæde.

Der opstod en halv opsluppet Lystighed mellem dem, medens Stipendiaten arrangerede og lagde tilrette, og hun hjælpeløst foreviste sin utilstrækkelige Evne til at ballancere paa et Stillads af Nodehæfter og en Pude.

Nu greb hun Akkorden ...

Den gamle Romance med de forelskede Ord bares i Begyndelsen frem lidt usikkert. Det var først, da hun med sit lange Blik under Akkompagnementet vendte sig om til ham henimod der, hvor Omkvædet gjemte et Udbrud, at Udtrykket voksede og blev varmt.

Ved det andet Vers satte hun Fart i Pianoet og saa op paa ham med et betaget Smil. Og, som han stigende vovede sig, blev Akkompagnementet mere douce og tilsløret og endte med at falde sammen med Stemmen i en lang bortglidende Tone.

Der fulgte en bragende Applaus, hvorunder Fru Stefanie langsomt arbeidede sin ene Hanske paa og rakte Haanden ud til Fenger for at han skulde knappe.

Men nei, — hun mysede drillende paa ham, — han var ikke hændig. Og resolut bemægtigede han

sig den anden lange Hanske og førte hende ved Armen hen til sin Plads.

Deroppe i Hjørnet fordybede de sig — syntes det, — i Hanskernes Vanskelighed. Hun bøiede Haandledet til og gav ham Instrukser, og han søgte at bevise sin Dygtighed i at knappe ...

Rundt om i Salen engageredes og optoges Damer til Kotillonen.

Pludselig kjendte Bedstefar et krampagtigt Greb i Armen ... Det var Terna, som ligbleg hviskede: — „Jeg vil hjem, Bedstefar — hjem" —

Han tog hende fast under Armen og ledede hende ubemærket ud.

Efterat ha faat Kaaben om hende i Garderobeværelset, førte han hende stilfærdig ned af Klubbens oplyste Trapper.

„Nu da, Terna!" — trøstede han, da de kom ud i den snetunge, kolde Luft.

Han fik intet Svar; hun blot krammede hans brede Haand uafladelig med sine tynde smaa Fingre.

„Terna, — naa da" ...

Hun bare skyndte afsted.

„Naa, naa, Terna, — Guldungen min! — Du véd jo, til mig kan Du sige alt" ...

„Kan ikke, Bedstefar," — skreg hun hæst som klemt ud af Halsen. — „Kan ikke."

„Saa sig intet, Du Ungen min" —

„Heller ikke vil jeg gifte mig nogengang — nogen Gang, — vil ikke — vil ikke" ... higstede hun. — „Der er ingen at tro paa — ingen, ingen at stole paa i hele Verden!"

„Neinei, der er mange, som kan leve lykkelig uden det, Du."

„Vil sørge for mig selv — og saa bare passe Dig, Bedstefar, — bare Dig" —

„Ja, Ungen min, — vi to. Jeg kjøber kanske

Hus, Du," — prøvede han, uden at det dog syntes at trænge ind i hendes Bevidsthed.

„Tænker, naar Du faar sovet, Terna, saa skal Du se" ... mente han, da de gik op af Gadedørstrappen hjemme. Men, da han havde tændt Lyset i Entréen, slog det ham, hvor bleg og betaget hun var, og at han ikke straks burde overlade hende til sig selv. —

„Bedst Du kommer op til mig lidt først," — sa han, — „der er varmt og lunt" ...

Derovenpaa udsendte Lampen snart sit Skjær under den grønlige Skjærm, og Bedstefar stak paa sig Tøflerne og sin bekvemme Husfrakke.

Fra Sofahjørnet traadte Ternas balklædte Skikkelse frem af Dunkelheden.

„Nei, det er ikke saa greit, nei," — stullede Bedstefar.

„Sig mig," — sprang hun ude af sig pludselig op, — „ligner jeg Mor — ligner jeg Mor — i nogenting?"

„Naada, naada ... Men sandt at sige, saa — saa hører Du til en ganske anden Type i Familien, — spæd, og de Øinene ... og din Mor er jo — —. Nei, den, Du har arvet baade i Udseende og Sind, det blir nu nærmest min — min — din Bedstemor, skjønner Du ... Hun havde det ogsaa med, at hun kunde være saa bedrøvet, — stille stum, — rent, som hun fortvilede ... Sjøfuglen kaldte jeg hende, medens vi var nygifte og unge, Du, — og Terna og Fugleungen ... Hun var saa lys og let og glad bestandig ... Jo—o, i adskillige Aar ... Men siden saa, — ser Du mellem ældre Folk — Og saa sa man heller saadan lidt spasende Fruen og lille Fruen min ... Mja — M--ja, helt til" —

Bedstefar blev urolig og rokkede i Stolen —

— „Helt til Sjøfuglen fløi væk fra mig ... Den Nat kaldte jeg hende baade Sjøfuglen og Terna. Men da nyttede det ikke at rope" ...

Han blev siddende og se hen for sig.

„Bedstefar da!" — kom hun hen til ham, — „jeg mente jo ikke at faa Dig til at tænke paa dette."

„Aa Du, — aa Du, — det skader ikke at faa snakke engang om det, én gaar med paa Sindet. Gamle Folk prater ellers nok om alt det, de ikke bryr sig om. Hun og jeg fulgtes i én og firti Aar" ...

„Og — og" ... Terna stod uvis grublende, — „var I glade i hinanden hele Tiden, Bedstefar, — lykkelige?"

Bedstefar blev betænkt og sad lidt hen ...

„Jeg kan sige Dig, Terna," — kom det opgjort, — „jeg har aldrig angret at ha giftet mig, — om ogsaa adskilligt kunde være anderledes ... Saa der er noget at stole paa, det maa Du tænke alligevel."

„Alligevel," — hviskede Terna smerteligt.

„Lykkelige," — optog han hen for sig, — „det er nu et Begreb, som —. Hm. — — Jeg kan sige, jeg vilde aldrig miste hende, — nei nei aldrig ... Jeg tænker mig hende altid som en kredsende Fugl, kredsende, kredsende, — som hun vil mig noget" —

„Men er ikke det godt det, Bedstefar, — er ikke det deiligt!"

„Jo—o, — om der ogsaa var fuld Fred i det, Du," — sukkede han.

Der hørtes Dombjelder udenfor og Støi paa Trappen:

De kom fra Ballet ...

Terna lagde sig hastig ind til Bedstefar og listede skyndsomt over paa sit Værelse.

Bedstefar sad i Tanker og saa efter hende —

Lykkelig ja ... Javist ja ... Men aldrig vilde jeg miste hende. Selv naar hun værst plagede mig med disse sjælesyge Øinene, der spurgte og tvilte

og forskede uafladelig og pinte mig — — som Sjøfuglen, der bare har sin evige stumme Klage, bare ét Skrig om Skjæret, — og det var mig. — — Men jeg bar over med det, bar over med Dig, Terna! ... fordi jeg ikke vilde miste Dig — —

Bedstefar begyndte at klæde sig af.

Da Lampen var slukket, hengav han sig resolut til Tanker paa, hvordan det vilde blevet, om Grouchy havde forenet sig med Napoleon ved Waterloo; hans Fantasi svævede indover Europa med de seirende franske Tropper ...

V.

Aprilsolen piblede og randt ind igjennem alle Sprækker, saa henimod Middag gik Rullegardinerne ned for Vindu efter Vindu i Gaden.

Der var en vaad Glans i Luften af, at det smeltede overalt, af Hustagene, som dryppede, af Husvæggene, som var fugtige, af Ruder, som blændede, og Taarnspir og Mastefløie, som tindrede. Solen stak af Sneflækkerne, og Fjorden skjød skarpe Blink.

Ude paa Havnen peb Dampskibene i lange Toner gjennem Dagen, — det føltes som et almindeligt Opbrud. Folk færdedes urolige i Gaderne og ved Bryggerne. Vinterhammen var kastet baade ind- og udvendig.

Bedstefar kom ned i Stuen med de vanlige saare rundelige Maanedspenge til Fru Stefanie.

„De kommer godt med, Bedstefar. De store Børn trænger altid noget ... Vaardragter — Parasol — Hat, Skotøi" ... opregnede hun mat, medens hun skjænkede hans Eftermiddagskaffe.

Bedstefar nærede ikke Spor af Tvil om, at Pengene forsvandt som Dug for Sol, — dertil saa han nok af Regninger paa Maanedsdagen komme baade ind Kjøkkenveien og til Kontoret.

Bedstefar søgte altid hen til Pladsen ved Hjørnevinduet. Det var ikke netop det, at Udsigten til Torvet saa tiltalte ham, skjønt det jo altid beskjæftigede; og han holdt jo ogsaa sin daglige astronomiske Kontrol med Middagsstregen. Men der undgik han at se det oliemalede Portræt af sin afdøde Hustru, der hang i Guldramme paa den anden Side af Speilet. Billedet var paa sin Maade ikke uden Lighed. Men Udtrykket var i hans Øine saa totalt forfeilet, — hendes fine Mund med det bævende Udtryk var grusomt misopfattet, omsat i noget strengt, ydre myndigt, og den modige, freidige Næse var blevet skarp og ligesom lukkende for Ansigtet. Hende der paa Væggen havde han intet at sige, — andet end, at hun saa ærgerlig forstyrrede ham hans indre Billede.

De dobbelte Vinduer var idag borttagne; men Gulvteppet var endnu efter Fruens Villie bibeholdt og laa og satte Støv ind i et Par smale Solstrimer, der vibrerede henad Gulvet og ligesom dampede af og forsvandt i nogle Siljukviste med „Gaaseunger" paa, som Korpslægen havde sat hen i et Glas paa Hjørnehylden.

Gunnar kom ind til Kaffen.

„Sig mig, har Du lagt Mærke til, at det er Solskin ude idag, Stefanie?" — sa han, medens han forsynede sig. „Jeg indbilder mig, sligt eksisterer ikke for saadant Byblod som dit, før Du kan kalde det „Sæsonen". Men jeg, ser Du, — jeg har i Travlheden idag ikke gjort andet end keget op i den blaa solfyldte Luft over Tagrenderne."

„Jeg skulde saamæn gjerne ha spadseret ud jeg, Du," oplyste Fruen, „bare jeg havde faat mig

en Vaarkaabe; man maa jo vise sig ordentlig paa Gaden."

„Gaden ja, — Toiletterne etcetera ... En kan bli vaaryr af saa saare forskjelligt. — Jeg for min Del har ikke gjort andet end tænke paa Landet og Løkken idag ... Hvad siger Du, Stefanie, om at kjøre didud imorgentidlig? — Jeg løber fra det hele og tar mig en Fridag, — tar Rede paa Frugttræerne, faar Halmen af Stiklingerne og ser efter, hvormange der lever."

„Kaste bort en hel Dag netop nu, vi holder paa med Vaartøiet, Gunnar!"

„Du skal faa det varmt og hyggeligt," — overtalte han, — „Ild paa Peisen, Plaider og lunt ... Vi tar med os gode Sager, for Eksempel den søde Muskatelleren, Du liker ... Terna og Kirstine kan være med og opvarte Dig, plante Aurikler i Bedene og se til Rosenstokkene i Kjælderen. — Jeg leier Vogn ... Tro mig, Du vil ha saa godt af det. Du rører Dig saa forlidet, Fanie" ...

Der var kommet noget bønligt spændt i hans Øine og markerede Træk.

„Ja ja da," — gav hun medgjørlig efter, — „siden Du saa uforstandig ønsker det, saa lar jeg mig trække med. — Ribs- og Bringebærgelé véd jeg, vi har derude fra Syltningen ihøst, — og vi maa ta skaarne Smørrebrød og lidt af hvert godt med."

„Afgjort altsaa, Stefanie! — Klokken ni imorgentidlig ruller vi udover. — Jeg regner altid en ny Æra for Aaret fra den Dag, jeg begynder ude paa Sollid, — sætter Husnøglen i for Sommeren, — til jeg hænger den ind i Skabet for Vinteren."

Korpslægen gik livlig op og ned og satte sig af og til paa Sofakanten hos hende, og Bedstefar saa Sønnens Øine oplivede af et Lysskjær af Lykke.

... „Solsteg slig, som Du synes om og rigtig

knurrer i, Stefanie! — Saa bruner vi lidt paa din Teint igjen ... den taaler et Skjær Farve efter al Vinterblegheden — saadan en liden varm Guldtone" —

„Blas, mener Du," — hun rakte sin Haand op til ham og skjøv Kjoleærmet lidt tilbage.

„Aa ja lidt hvid," — han strøg den. „Du kunde gjerne se lidt kraftigere ud. Gjerrig paa Dig, ser Du!" — Han rystede paa Hodet og smilte: — „Naturens Underfundighed ... drager og drager — fordi én aldrig kan komme tilbunds i den" ...

Stefanie gløttede op paa ham med et Smil som kildret af et Straa.

„Sphinxen, ser Du" — — smaalo han henført. — „Vi skal ha os en rigtig Slaraffendag for en Gangs Skyld imorgen — uden Ringen paa Dørene — ganske fri" ...

Der stansede en Vogn udenfor ...

Fruen fo'r op af sin halv hvilende Stilling og ordnede hastig paa sig selv og paa Kaffebordet.

Entréklokken lød, og Wingaard traadte ind med Haanden fuld af nyudsprungen Løvetand.

„Mit første Vaaroffer til Huset," — hilste han og kastede Blomsterne hen paa Bordet.

„Jeg er ganske mat af Luften og Solskjæret, — det gaar langt ind i baade Hode og Hjerne, saa jeg maa faa ta Plads her i Skyggen af Gardinet." Han lod sig falde ned i Stolen.

„Nei, alt Løvetand ... og saa friske!" — beundrede Fruen.

„Jeg har plukket dem ude i Skjærene ved Yderhavnen, — har netop set vort Firmas Kinafarer staa tilsjøs. Stolt Syn, saadan en bugnende fuld Seilmasse mod Himlen, vuggende som en Symfoni udover. Det var, saa én maatte snappe efter Luft ... Fest til Afsked i den Anledning naturligvis, Høitideligheder, etcetera, etcetera. — Og hvem der

maatte staa for Talerne, begriber Du vel, Grunth; min Bror er jo stum som en Fisk. Jeg maatte tilslut til Kahytsorglet."

,,Elegant udstyret ... kostbart Foretagende," anbragte Bedstefar.

,,Det er Assuranceforeningerne, som faar Rynkerne i Panden og de graa Haar i Hodet, saavidt jeg har opfattet min Bror, — aldrig vi, som vover," — Wingaard gjorde et Vip med Foden, som skjød han sligt forretningsmæssigt fra sig, og udbrød:

,,Jeg tog Vogn og kjørte lige hidop — en Idé, ser I. — Jeg reiser med Dampskibet imorgen op til Hovedstaden for at overvære den sidste Musikforeningskonsert for iaar, — har aldrig hørt denne polske Violinvirtuosen, som skal spille solo der. — Og, hvad siger De, Fru Grunth, kunde De ha Lyst til at være med? Indbydelse af Undertegnede. Dampskibet gaar Klokken tre imorgen Eftermiddag. Iovermorgen Konserten og paa Fredag i betimelig Tid herhjemme igjen?"

Der fløi op noget pludselig hedt i Korpslægens Ansigt, medens han slentrede hen og satte den tømte Kaffekop fra sig.

,,De er nok ikke inde i Forholdene, Wingaard," — slog Fruen det resigneret hen. — ,,Parat til Reiser, det kan De være" ...

,,Naa da! — hvad er iveien, Fru Grunth? I holder da ikke paa at lave Barnetøi her i Huset," — raillerede han.

Hun smilte lidt opsluppent.

... ,,Gudbevare mig, hvor Fruentimmer forstaar at gjøre sig tungvindte," — vedblev han, — ,,Tøi, som skal betænkes og overveies, Kufferter, som skal pakkes —"

,,Var det bare at betænke og overveie," — læspede hun.

,,Jeg er enig med Wingaard i det," — tog Korpslægen lidt hæst i, — ,,Pokker til Smaavanske-

ligheder, naar man først vil Hovedsagen, Stefanie! — Du mangler Vaarkaabe, siger Du. Kjøb Dig en i Kristiania, — saa faar Du ogsaa noget andet end, hvad Du kan opdrive her. Bevars, Frue, naar Du kan opnaa en saadan Nydelse —"

„Uf, at De skal komme og bryde ind i Huset med Deres Indfald, Wingaard! — Nu havde jeg begyndt at glæde mig til vor fredsommelige Tur ud til Sollid imorgen, — grave og plante derude, — fyre paa Peisen, drikke Muskateller og ha det hyggeligt i huslig Beskedenhed."

„Ja for den Idyl bøier jeg mig," — erklærede Wingaard. Han sad med det haarfyldige Hode tilbage i Gardinet og skyggede for Lysskjæret.

„Nei, det faar være, — det passer ikke" ... afgjorde Fruen pludselig, som om hun rystede det hele af sig. — „Lad os nu drikke Kaffe og være hyggelige og ikke mere tænke paa det. — Ikke sandt, Bedstefar, en Kone bør smukt være hjemme?"

„Himlen fri og bevare mig," — sprat Korpslægen op, — „jeg kom til at faa den store Polak af en Violinist eller Violinist af en Polak, som ikke blev hørt, gaaende igjen som et Gjenfærd og Spøgelse her i Huset, — den Læk, det Hul i din Udvikling! ... Endnu værre, eftersom jeg jo er saa umusikalsk, at jeg ikke engang kan bedømme, hvor stor Skaden er. — Jeg siger kort og godt: Polakken maa være set og hørt!"

„Hør paa ham — hør paa ham —. Som jeg nogengang vilde nævne det med et eneste Ord, — selv om det nu ogsaa virkelig var et Tab," — sa hun og saa lidt stille ned mod Bordet.

„Jeg vil sige Dig, Stefanie, det vilde bedrøve mig, om Du blev hjemme af pure Smaahensyn og Huspuslerier!" — afgjorde Korpslægen braat. — „Og jeg indestaar for, at Fruen møder paa Dampskibsbryggen imorgen Klokken tre, Wingaard. Det

gjælder bare at nytte Tiden og gjøre sig istand. Men, skal der prøves en Adagio først, saa blir det rigtignok tvilsomt" ...

Wingaard brød pludselig op, som under Erkjendelsen af Rigtigheden:

„Altsaa — altsaa, — imorgen ét kvart før tre har jeg den Ære at hente Fruen til Dampskibet."

Da Wingaards Vogn var rullet afsted, gik hun hen og lagde Hænderne om hans Skulder:

„Du har tvunget mig til det, Gunnar, og det er ikke min Skyld, om Du bagefter synes, jeg fyger og farer ud af Huset."

„Ja ja ja, — at Du morer Dig, er min Glæde, véd Du jo," — kom det galant, idet han gjorde sig løs og reiste sig. Han smaasparkede et Par Gange med Støvlespidsen som til noget Støv paa Gulvteppet.

„Ja, jeg gaar ud i Praksis. Stel, pak og arranger Dig. Jeg forsvinder i Klubben iaften, saa forstyrrer jeg ikke."

* * *

Doktoren havde været optaget af et Sygebesøg langt ude paa Stranden, og kom først hjem en god Stund, efter at hans Hustru i Hast og Travlhed var kommet sig i Vognen for at naa Dampskibet, der laa og ringede og peb ved Bryggen.

Han gik med et vist omskuende Blik ind gjennem de tomme Værelser og fandt Bedstefar endnu siddende ved Aviserne og den tømte Kaffekop i det solvarme Hjørneværelse.

„Naa, Fruen er kommet afsted," — henkastede Korpslægen ligegyldig.

Bedstefar la betænkt Brillerne ned paa Avisen og kræmtede:

„Du Du Du, — saadanne Reiser ... kan de ikke gi Anledning til Folkesnak. I gamle Dage" —

„Folkesnak?" ... Korpslægen brød ud i en kort Latter, — „Fruen er musikalsk, Manden er det ikke. Hun kan ikke opgi sine Interesser og Nydelser der. Og Manden, — skulde han saa være forpligtet til at overvære og gjennemlide al den Ørenslyst, han elsker saa høit som Brækvand. — Aa nei — aa nei, man faar respektere almindelige Menneskerettigheder!"

Han begyndte at gaa rastløs op og ned ...

„Nei — nei" — brast det ud. — „Mellem Mand og Hustru faar det staa *va la banque!* — skal der overhovedet leves sammen ... Og dermed er begges ubetingede Frihedsret givet. Den ene lægger blindt trygt Hodet i den andens Fang. — Svig der er Mord — mere end Mord — Sjælemord ... og — og" — han løftede Haanden bleg og uhyggelig aandsfraværende, — „da har man et Liv, — et Liv at hævne!"

Han saa pludselig paa Faderen, som han følte, han kunde ha udtalt sig for langt.

„Ja, jeg mener, man bør ikke spøge med Ilden," — henslængte han og gik ud paa Kontoret.

— — Bedstefar sad mørk selvforglemmende med halvaaben Mund, og gav sig af og til Luft i et dybt, tungt Aandedrag.

Han saa jo, hvad der bævede i de Øine ...

Sandelig en spændt Bue — — brast den!? ...

Sandelig, dette Hus hvilte paa en farlig Grund.

Den mindste Rift i denne høit stemte eller høit skruede Tillid — og Ulykken var der ...

Han blev siddende ved Vinduet fortænkt over Aviserne, — stirrede hensunken ned, hvor en af dem var gledet hen mod Sofabenet, der løb ud i en udskaaret Dyrefod. Den levendegjorde sig til en Tigerklo, som rev og sled hans arme Søn ...

Kirstine begyndte at hamre paa Skalaer derhenne — hun skulde jo ha gjort denne Halvtimen fra sig.

Der gled pludselig et kjendt Ansigt forbi paa Fortoget under Vinduet, og der løftedes paa en brun Hat til Bedstefar.

Nogle raske Skridt op ad Trappen ... noget som en Ordveksel derude, inden der ringedes paa ... og Terna kom hjem fra sit Kursus i Skræddersøm; Korpslægen havde forlangt, at hun skulde lære at sy sine egne Klæder. Hun havde til Følgeslager Paal Høeg, der havde indhentet hende paa Fortoget.

Han var netop blet Byens Barn igjen, sa han, for Sommeren efter sin lange Tur og havde alle Hænder fulde. — „Forsøger mig fortiden paa en Personalhistorie for denne By, — saa at sige, en Bykrønike. Gruelig kuriøst meget, jeg har fundet, kan De tro. Jeg har siddet i Røg og Damp nu disse Dage oppe i Amtsarkivet og ædt og slugt Støv. — Der er en fire fem Fyre, jeg jager efter der under alle Hyssingerne. Jeg kommer i den Anledning ogsaa til at bry' Toldinspektøren med nogle Spørgsmaal fra den Tid ... Det er Terna, som har opmuntret mig til det."

„Naa, saa kan jeg straks høre, hvad Slags Personalhistorie og Krønike det er, Du farer med, — for har jeg hørt et Ord om dette før nu, saa!" —

Paal blinkede stygt til hende og hyttede.

„Sig mig, Hr. Toldinspektør," — begyndte han, — „De er jo født her?"

„Jo da, min Ven, og konfirmeret med. Men saa er det nu over femti Aar, siden jeg forlod Stedet."

„Tør jeg spørge, De skulde vel ikke huske nogen af disse underlige Skruer af Originaler ... For Eksempel den sidste, som gik med Haarpisk?"

Terna stirrede paa ham med noget som Forbløffelse over hans frække Opfindsomhed. For, at han skulde ha klænget sig paa hende derude for dette, det —

„Preuthun med Pisken!" udbrød Bedstefar. — „Jo—o, jo —. Ja nu har jeg ikke tænkt paa det Menneske, siden jeg var syv, otte Aars Gut og gik med Bluse. Men ganske rigtig, her vandred en slig, — han var nok Kæmner eller Byfoged eller —. Ja, neimæn, om jeg kan hjælpe Dem videre der. — Jeg husker en lang Frakkeryg med opstaaende stiv Krave og et skinnende hvidt Haar med en krumflettet Tamp i Nakken — Aa jo, — og høie Støvler ... og at hele Manden var rank som en Lysestage."

„Se se, hvad overkommer man ikke der, hvor man mindst tænker paa det," — undslap det Paal fornøiet.

„Da synes jeg, Du sa, at Du netop havde tænkt paa det, og at det var derfor, Du indfandt Dig her," — fik han af Terna.

„Slig Klungerbusk, Du er blet da, — baade stikker og river," — gjengjældte han.

„Jeg har nu faret om i flere Byer og søgt efter Portræter i Familierne," — forklarede han Bedstefar ... „Men svært, saa det tyndes med Originaler og snurrige Folk, jo længere man kommer op til vor egen Tid. — Ja bevars, man kan jo træffe en eller anden endnu traskende om i Gaderne," — bemærkede han og blinkede forargeligt til Terna, saa det tydelig blev selve Bedstefar, han mente.

„Undskyld, Hr. Toldinspektør," udbrød han saa pludselig, — „De er af dem, som bruger X-formede Briller, De ogsaa, — slige, som ligger lige over Næsen" ...

„Jo—o, jo, min Ven, kan det interessere" —

„I høi Grad, Hr. Toldinspektør, — jeg holder næsten paa at gjøre det til et Skjelnemærke i mine Personligheders Karakteristik — bare jeg faar prøvet den Sag lidt nøiere ... Jo, ser De, min Far for Eksempel, gaar med Briller, som blot har den

ene Bøining, fordi Blikket rettes nedad, — og derfor faar blandt andet jeg ikke Lov til at følge min Lyst til at studere. Man fordyber det helst ned i Apothekerplastre og Krukker og denne Verdens Nyttighed ... Men har De til Gjengjæld set Digteren Wergelands Portræt, hvorledes Blikket ligesom speider og gløtter opover ud af Brilleglassene ... Det er den medfødte Tilbøielighed til at lede tilveirs frit og uhindret efter noget opimod Himmerige, som heder Aand. — To Slags Naturer, har jeg faat ud: — jordbunden eller opadsøgende, — hensynsfængslet eller souveræn. — Jeg har været an i et Par Optikusser med det; men de er dumme, gir mig opigjen og opigjen noget om, at Glasset maa ligge centralt til Øiets Akse, — mens jeg spør, hvorfor?" —

„Saa minsæl ikke dumt," — humrede Bedstefar, — „bare De saa ikke ødelægger Dem paa den Distinktion, for den duer neppe synderlig i Realiteten."

„Da er den kanske svært duelig for disse Hanekyllinger, som gaar og ser tilveirs over sine Forældre. Du behøver vist ikke engang X-Briller, Du Paal?"

Paal saa forbauset paa hende og bukkede dybt:

„Jeg tror, jeg nu maa gi Frøkenen Kvittering for de fem hundrede ... Den niende September, naar Du blir atten Aar, skal den komme paa en Sølvtallerken."

„Nei, om jeg synes, Du er rigtig voksen endda jeg, alt det, Du puster Dig op."

„Aa det er sandt — jeg ber at undskylde, — jeg glemmer stadig, at Frøkenen er blet en hel overlegen Dame nu, hun har været saa voldsomt i Vinden ivinter ... Denne vældige Løve, Fenger, ... altid s a a d a n med Monoklen — gennemskuende" ... Han stirrede med skjev Figur og foroverbøiet

indtrængende paa hende gjennem Løkken paa sin Gadedørsnøgle.

„Proppet med Vittighed, det er ikke bare ham det!" lo hun ham ud.

Paal Høeg gik pludselig hen til hende ved Sybordet og hviskede:

„Det er ret, Terna! — ta Du ogsaa Parti med dem hjemme og alle tre Tanterne — snadder med Byen — og bli Gaas med de andre" ...

Han tog sin Hat, og med en venligst mulig Hilsen til Bedstefar røg han afsted.

Det var om Eftermiddagen mellem fem og seks, at Fru Stefanie kunde ventes tilbage med Dampskibet, og der var en ganske anden Rassel i Tingene idag, fandt Bedstefar. Igaaraftes havde Sønnen gledet ind og ud saa nedtrykt og tung, at der blev lummer Luft over hele Huset.

Korpslægen havde været rastløs helt fra Morgenen af, gjort Sygebesøg og kommet hjem ...

Han mindede Terna og Kirstine gjentagende om, at de maatte holde sig parat til at være med ham og modtage Mor paa Bryggen, og ved Kaffen spurgte han ogsaa Bedstefar, om han vilde slaa Følge. Der var saa livligt nu om Vaarkvældene og mange Mennesker nede for at se paa Dampskibene.

Det var ikke frit for, at denne Iver for ligesom at gjøre Høitidelighed ud af det, lod sine Reflektioner røre sig hos Bedstefar ... Var det kanske det mulige Folkesnak, Sønnen havde i Tanke, — Meningen at møde og ta Braadden af det ved en saadan fyldig Familieopvisning paa Bryggen ...

... Han var ikke saa let at udrede, optaget, som han ogsaa var, af at faa Børnene til at pynte Væ-

relserne med Vaargrønt og faa Sørine til at skaffe smaa Lækkerier til Aftensbordet. —

— Korpslægen havde begivet sig ned til Bryggen allerede ved Femtiden og gik og vandrede og saa ud efter Dampskibet og snakkede med én og anden ...

„Venter min Kone, som har været inde til Musikforeningens Konsert ... Hun fik akkurat Anledning til at høre denne sidste igaaraftes, — og saa nedover igjen" ...

Dampskibet peb og viste sig endelig mellem Holmerne. Som det nærmede sig, fik Korpslægen Øie paa sin Hustru og hilsede og svingede med Militærhuen, medens lille Kirstine brugte alle sine Kræfter til at vifte.

Bedstefar havde lidet tilovers for Trængsel og søgte forsigtig en mindre yderlig Plads.

„Der staar saamæn Anders Wingaard ogsaa og figurerer ved Rælingen ... og Fru Grunth — harmonerende og sympathiserende ... Det er s'gu Uskyldigheden i Smaastaden," — hørte Bedstefar Bankkasserer Eides Stemme ironisere bag sig.

Han banede sig pludselig braat Vei hen til Terna og Kirstine, der stod alene, medens Korpslægen var henne ved Landgangsbryggen og modtog dem.

„Fornøiet med Turen?" — raabte han, idet han vekslede Velkomsthilsener med Wingaard og bød sin Hustru Armen.

„Der — der kjører min Vogn frem til Bryggen," betydede Wingaard — „ta den, jeg gaar" —

Der drog et Øieblik op som noget kjedt i Stefanies Ansigt, noget som — nu var hun igjen der, hvor hun skulde gaa tilfods!

„Hvad siger Du, Stefanie," — sa Korpslægen og slap pludselig hendes Arm — „vil Du heller kjøre?"

..Jeg er saa træt, Du" ... antydede hun og saa taknemmelig over til Wingaard.

,,Naa saa opi, saa opi, — og Du ogsaa, Terna, — og Kirstine med ... Saa gaar Bedstefar og jeg. Jeg skal desuden op til Gregersen, der er Kighoste." — Han lod Bybudet lange Kufferten op paa Bukken.

Idet de kjørte, slog Fru Stefanie op en ny elegant rød Parasol — noget unødig for Solen, og Bedstefar opsnappede endnu et sidste Nik under den hen til Wingaard ...

— Hjemme ved Aftensbordet smaasmagte og stak Stefanie kun med Gaffelen paa de forskjellige gode Sager, Sørine havde opdrevet. Hun havde ombord maattet kurere sig med Champagne og Selters for Søsygen, — var træt og ør efter Reisen og Luften og alt det, hun havde oplevet og hørt paa denne korte Tid.

... ,,Nei Vaarkaaben, Mor, for et deiligt Silkefoder!" — raabte Kirstine, hun var henne og snudde og vendte paa den og kjælede Silken imod Kinden.

,,Ja, den er vakker ... Og jeg overkom den saa mærkværdig billig, Du Gunnar! Den hang som Model i et Udsalg, — neppe halv Pris ... Aa, spring ud efter Parasollen, Kirstine, — den maatte jeg jo ta imod af Wingaard, den skulde saa nødvendig passe til Vaarkaaben. Se det udskaarne Elfenbens Haandtag" ...

Korpslægen skjød den mildt fra sig: — ,,Jaja, Fanie min; men alt andet interesserer saamæn fortiden ikke saameget som en Lillefinger af Fruen selv, som er kommet hjem" —

— ,,Efter at ha turet, saa jeg seiler og gynger endnu," sa hun og strakte sig tilbage ... ,,Storartet Tur — flot, rundt, — betjent paa alle Hænder, — bare at trække i Klokkestrængen —. Og saa gaa derinde i Hovedstaden, — slig Forandring! — Det

første, jeg saa paa Bryggen, Gunnar, var din altmodiske gamle Vaarfrak, Du maa saamæn spendere Dig en ny nu" —

„Og ser Du, Mor, hvor vi har pyntet med grønt fra Sollid til Dig!" raabte Kirstine.

„Ja—a, Bjerkeris" ... kom det søvntræt og knækkende et Gisp.

VI.

Bedstefar havde levet som et Amphibium i en hel Uge, spøgte han, dels blet stegt i Byen og dels frosset paa Landet, indtil man nu endelig lige under St. Hans var ordentlig og helt udflyttet til Sollid.

Saa var man i Gjænge igjen, — spadserende som ifjor sin Morgentur, én Dag i den gamle Allé hen til Ekeland og den anden ned til Dampskibsbryggen paa Borger forhørende sig om Fisk etcetera hos Lodsfolket der; eller Stien op til det gamle Kværnhus i Skogen, prate med Folket og gi Børnene, som han kjendte fra ifjor, Sukkertøi. — Være afveien og komme rigtig til Maaltiderne. Lidt trangt og hedt kunde det jo bli paa hans lille Kvistkammer under Skraataget. Men saa fik man ikke være saa nøie paa Bekvemmeligheden, glemme, at man var gammel, ellers blev én Olding, før én vidste af det ...

Det lettede ham, sandt at sige, at de var kommet ud af Byen denne Gang. Disse evige Kaffevisiter med Musik til, nu kom det ogsaa i en anden Gjænge, — Gunnar fik Fred —

Der kom han saamæn op fra Bryggen i Panamahatten og — hvad var det? — fire Mand efter ham med Pianoet fra Dampskibet. Det skulde bringes ud den første sikkre Godveirsdag.

Og nu kom de løbende fra alle Kanter, Ingvald ramlende i Trapperne ovenfra sit Værelse, Kirstine fra Hundehuset ved Laden, hvor hun indrettede sig Dukkehus, Terna fra Trappen og Sørine og Kokkepigen fra Kjøkkensiden ud igjennem Gangen for at overvære Begivenheden, naar Instrumentet installeredes i Stuen.

Stefanie viste sig i sin blaa Morgenkjole, ufærdig med Toilettet efter at ha tat sit Bad paa Staburet.

„Kjære, Du har vel lagt Filt om Hjørnerne nede i Kassen, Gunnar!" lød det bekymret imod ham, idet hun gik nogle Skridt nedover i Solen med Parasollen opslaat for det vaade Haar.

Kassens Laag brødes op i Overvær af de talrig interesserede, og hu——i—ui — løftedes Pianoet ind i den rummelige Bjelkestue, hvor det høist heldigt udfyldte et øde Hjørne.

„Naa, Frue," formente Doktoren, efterat Folkene var betalte og kommet afsted, — „naar jeg saa imorgen kommer med en grandios Blomstertrappe til det andet Hjørne, saa den malede Klinkedør til dit Sovekammer faar en Entré af Bladplanter og Blomsterne fra Byen, saa nægter Du vel ikke, at Stuen undergaar en alvorlig Forbedring."

Hun stod og saa sig om: —

„Ja, ordne det, som Du vil, Gunnar, med alt det grønne ... Han er en Mester der, Bedstefar."

„Jeg vil se til at faa alt istand til Dig i disse Dagene nu, Stefanie, inden jeg reiser til Eksersisen, saa Du kan føre et tilstrækkelig dovent vegeterende Landliv, — Solskin og Siesta," — forklarede Korpslægen, medens han gik der og stellede i Skjorteærmerne. — „I Kassen har jeg Puderne til Sofaen, saa den kan bli magelig som en Løibænk — med Dyreskindet foran. Der kan Du ligge og læse og, blot Du behager at reise Dig lidt, kan Du kige med

Bedstefars lange Kikkert gjennem det aabne Vindu udover Fjorden og kontrollere alt det Liv, som rører sig derude."

„Brillant Kikkert, — berømt Londonnerfirma," — oplyste Bedstefar. „En kan skjelne Folk ved Skipperhusene langt ude i Skjærene med den og se hver Mand ombord paa Dampskibene, som stryger ind og ud."

„Den kan være morsom at ha herude," — mente Stefanie pludselig interesseret; hun dreiede og trak paa den og søgte at se gjennem den ... „Du maa lære mig at stille den, Bedstefar," — bad hun, som Gunnar lagde den op paa dens Plads paa Væggen, og Bedstefar holdt sin Revision, om den laa solid paa Knaggerne.

„Og, efterat vi har faaet Hynder i disse hvidmalede Pindestolene, og Gyngestolene og Havestolene, begynder her jo helt at smage af Komfort, Fanie."

„Aa ja, her blir ialfald anderledes beboeligt end ifjor ... Uf, jeg som ikke er klædt endnu," — udbrød hun. — „Se paa mig, se rigtig paa mig, Gunnar," — hun samlede med begge Hænder Haaret i Nakken og saa ham ind i Ansigtet, — „kan Du ikke opdage, at din Kone begynder at faa Rynker — her ved Øinene ... og lidt ved Munden ... Vær nu Doktor og ikke bare blind Ægtemand. Har Du noget skikkeligt Middel mod Huden, jeg kunde bruge som Kur isommer, andet end dette velsignede kolde Vand, — noget ordentlig noget. Jeg er snart firti Aar nu, maa Du betænke," — smilte hun og stod og vuggede foran ham.

„Og jeg er fem og firti. Skulde Du ræsonnere saa om alle de fæle Groper i mit Ansigt, saa" —

„Jeg tænkte neimæn ikke, Du var saa ligegyldig for mit Udseende," — henkastede hun mokant. — „Jeg er gammel, mener Du, og saa kan det være det samme!"

„Naa rent ud sagt," — tog han i, — „saa foretrækker jeg tusind Gange en ærlig kraftig Rynke, som nu engang Livet sætter, for slig kunstig pleiet, mat opdunstet Hud — blødt Fløilsdun, som minder om overmodent."

Hun trak paa Mundvigerne:

„Man skal være som et Skilt for alt det behagelige, Livet har budt én, vil Du. — Ja, én kom til at tage sig ud, naar Ansigtet skulde være rigtig sandfærdigt!" — tilføiede hun stille ironiskt.

„Stod Du ikke saa frisk som nyslagent Hø paa Staburstrappen, da jeg kom, Fanie! — Rynker — gammel — Du! ... Ja—a, Coldcrême og sligt, véd Du jo," — fulgte det forsonende, — „dampe sig med varmt Vand, ligge med Maske og saa videre. — Men jeg kan skrive Dig op noget godt med Kinin, som styrker Huden."

„Der skal altid en vidtløftig Geschichte til, inden én faar Gunnar til at gjøre sig en liden Tjeneste, Bedstefar; — men, naar han bare har faaet sagt nei længe nok, saa" — lo hun i Sovekammerdøren — —

Bedstefar satte sig med sin Pibe udenfor i Svalgangen og nød Udsigten over Fjorden og smaapratede med Sønnen, som gik ind og ud og pakkede op af en Kuffert med diverse, der endnu stod uaabnet i Gangen. Han rumsterede med Hylder og Skuffer inde i Stuen, leverede af og til en Bunke Tøi og Linned ind til Stefanie, og hans Skridt knagede i Trappen, naar han bragte noget ovenpaa til sit eget Værelse.

„Nei, hvad er det?" — Korpslægen trak op et sort Silkekorset, der stak ud af en med Baand omviklet langagtig Papæske, som var trykket itu i Bunden. Det var besat med Kniplinger og kantet med gult ... „Skulde man set paa Kvindens Forfængelighed! ... Men, kjære, hvor har Du kjøbt det, Stefanie?" — Han holdt det op og viste det i Sove-

kammerdøren ind til hende —. „Naar har Du faat det? Jeg har aldrig set det før."

„Kjøbte det inde i Kristiania, Du, paa samme Sted som Vaarkaaben, — samme Røverpris. — Havde jeg bare havt Raad der saa —" —

„Og det har Du aldrig vist mig!"

„Du har saa liden Sans for sligt, Gunnar."

„Hu—um...m — nydeligt er det ialfald" ...

Han leverede det noget hastig ind og lukkede Døren — —

Bedstefar syntes, Sønnen var blet lidt fortænkt, medens han vedblev at gaa derinde og pakke op ...

... Disse Damer, som ekstravagerer i at være saa luksuriøst underklædte ... hm, — kneb Bedstefar Læberne sammen — de var just ikke de korrekteste i hans Tid, nei ... Gunnar syntes at være kommet ud af Stemning; han kunde kanske som praktiserende Læge ha sine Erfaringer og Tanker, han ogsaa i den Retning ...

Stefanie kom ind klædt og med Haaret opsat, bærende Korsettet og noget af det modtagne hvide Tøi over Armen:

„Saa Du for en Gangs Skyld værdiges at dvæle ved min Dragt, Gunnar," — spøgte hun, idet hun ordnede det ned i den store gammeldags Dragkiste med Messingforsiringerne, der var placeret paa Langvæggen, — „og endog beundre — Du kommer Dig virkelig —. Nei, nei, hjælp mig med denne Skuffe, den vil ikke ud" ...

Hun lagde Armen om hans Skulder, medens han trak paa den.

... „Skal vi saa faa fat i Terna og Kirstine og gaa ned i Haven. Saa maaler Du og trækker op Linierne til de ny Bedene, Du snakkede om igaar, Vennen min" — —

Bedstefar blev siddende og tyggede og bed i Pibemundstykket og spyttede ligesom Fliser af det,

indtil han med et Suk reiste sig, tog Stokken bag Gangdøren og begav sig sin Tur opefter Skogveien.

Det var en gul sandet Sti tildels mellem Krat og Buske med bar Stengrund midt i, hvori der vel ogsaa om Høsten randt noget som en Bæk.

Han gik og gik pint og tynget af alt dette hjemme ... skridtede i Sten og Sten, saa bare ned ...

... Der var lidet Haab i dette for Sønnen. Han dreves sin mørke Vei, stakkars Mand! —

Bedstefar stansede omsider og saa sig om.

Hvordan han var kommet hid?

Han huskede blot, at han havde lukket Grinden i Hjemmejordet efter sig.

Det var en anden Skogvei end den vanlige, han var sluppet ind paa. Udsigt indover Haugene og Skogene ned til Rørvigen.

Rørvigen, smilte han.

Han var saamæn blet træt.

Han satte sig ned paa en Tue ved Stien med Lommetørklædet under sig —

Saa træt, — han sad og pustede ...

Der laa en sprukken rødlig Siljufløite nedtraadt i Veien, som en eller anden Ungdom havde bortkastet.

For sent paa Vaaren nu til det, ja — ...

Han sad og saa hen paa den. Den Siljufløiten interesserede ham.

Ja ja ja ja, — vi var ude alt i Issmeltningen, — bankede paa Siljuen med Knivskaftet og drog Hyllet af — store digre Fløiter ...

Snurrigt, at man engang har gaat dernede i Rørvigskogen og været saa rasende ivrig paa den Ting og pebet og tudet og moduleret saa liflig for sine Øren, — vadet der i Elven under Isløsningen og ikke været bange for at bli kold paa Fødderne — —

kammerdøren ind til hende —. „Naar har Du faat det? Jeg har aldrig set det før."

„Kjøbte det inde i Kristiania, Du, paa samme Sted som Vaarkaaben, — samme Røverpris. — Havde jeg bare havt Raad der saa —" —

„Og det har Du aldrig vist mig!"

„Du har saa liden Sans for sligt, Gunnar."

„Hu—um...m — nydeligt er det ialfald" ...

Han leverede det noget hastig ind og lukkede Døren — —

Bedstefar syntes, Sønnen var blet lidt fortænkt, medens han vedblev at gaa derinde og pakke op ...

... Disse Damer, som ekstravagerer i at være saa luksuriøst underklædte ... hm, — kneb Bedstefar Læberne sammen — de var just ikke de korrekteste i hans Tid, nei ... Gunnar syntes at være kommet ud af Stemning; han kunde kanske som praktiserende Læge ha sine Erfaringer og Tanker, han ogsaa i den Retning ...

Stefanie kom ind klædt og med Haaret opsat, bærende Korsettet og noget af det modtagne hvide Tøi over Armen:

„Saa Du for en Gangs Skyld værdiges at dvæle ved min Dragt, Gunnar," — spøgte hun, idet hun ordnede det ned i den store gammeldags Dragkiste med Messingforsiringerne, der var placeret paa Langvæggen, — „og endog beundre — Du kommer Dig virkelig —. Nei, nei, hjælp mig med denne Skuffe, den vil ikke ud" ...

Hun lagde Armen om hans Skulder, medens han trak paa den.

... „Skal vi saa faa fat i Terna og Kirstine og gaa ned i Haven. Saa maaler Du og trækker op Linierne til de ny Bedene, Du snakkede om igaar, Vennen min" — —

Bedstefar blev siddende og tyggede og bed i Pibemundstykket og spyttede ligesom Fliser af det,

indtil han med et Suk reiste sig, tog Stokken bag Gangdøren og begav sig sin Tur opefter Skogveien.

Det var en gul sandet Sti tildels mellem Krat og Buske med bar Stengrund midt i, hvori der vel ogsaa om Høsten randt noget som en Bæk.

Han gik og gik pint og tynget af alt dette hjemme ... skridtede i Sten og Sten, saa bare ned ...

... Der var lidet Haab i dette for Sønnen. Han dreves sin mørke Vei, stakkars Mand! —

Bedstefar stansede omsider og saa sig om.

Hvordan han var kommet hid?

Han huskede blot, at han havde lukket Grinden i Hjemmejordet efter sig.

Det var en anden Skogvei end den vanlige, han var sluppet ind paa. Udsigt indover Haugene og Skogene ned til Rørvigen.

Rørvigen, smilte han.

Han var saamæn blet træt.

Han satte sig ned paa en Tue ved Stien med Lommetørklædet under sig —

Saa træt, — han sad og pustede ...

Der laa en sprukken rødlig Siljufløite nedtraadt i Veien, som en eller anden Ungdom havde bortkastet.

For sent paa Vaaren nu til det, ja — ...

Han sad og saa hen paa den. Den Siljufløiten interesserede ham.

Ja ja ja ja, — vi var ude alt i Issmeltningen, — bankede paa Siljuen med Knivskaftet og drog Hyllet af — store digre Fløiter ...

Snurrigt, at man engang har gaat dernede i Rørvigskogen og været saa rasende ivrig paa den Ting og pebet og tudet og moduleret saa liflig for sine Øren, — vadet der i Elven under Island Isløsningen og ikke været bange for at bli kold paa Fødderne — —

Erindringen tog ham ind i sin Verden klart og levende som i et Stereoskop ...

Derinde i Skogen havde han og hans Kammerater i Ferierne tumlet sig og levet og legt og stormet. Mellem Smaaskjærene og Aalegræsset nede i Bugten havde han ti, tolv Aar gammel havt sin lille Skibshavn med et Fyr, han havde inventeret. Han saa Briggen, han havde armeret, igjen for sig indtil de mindste Smaating og Detailler, — hvordan Dækket var kittet og Tougværket beget —

Det var saa underlig løierligt ... Alt dette, han havde legt og løiet og lavet op og indbildt sig, — det var siden vokset op til Livsinteresser og Mandsgjerning, — til hans Opposition i Marinen og hans Arbeide og Strid om Fyrene. Hans Natur havde været noksaa voldsom, et ustyrligt Gaa paa, — og siden — ja hm, — mere defensiv ...

Underlig, hvor magisk blankt alt maatte ha speilet sig i én dengang!

Og nu var det Terna og Ingvald og Kirstine, som færdedes i Skogen og legte og lavede sig op og indbildte sig paa samme Vis, og syntes, Verden var noget, som hang med olieblanke ny Siljukviste, de kunde spille paa. Terna gik og ventede paa sin Prins, som skulde komme seilende ...

Og nu sad han her, som en gammel graa Mand og saa paa — bare saa paa — —. Han havde ingen Sammenhæng med den Fløiten der —

Det gik i ham som ud af en gammel Sang nogetstedsfra:

„Før Du kan Vaarens Navn nævne
alt, som Du kunde før ..."

Nei, han kunde ikke nævne den længere — som Terna eller Ingvald eller Kirstine —

Hm ... begyndte derborte i den ene Vigen ved

Siden af Byen og skal vel ende her i den anden, — én skulde ikke tro, der kunde være saa lang og mangfoldig Vei mellem de to.

— Ja nu laa den Slægt, som da handlede, og hvis Hjerter bankede og sørgede, under Gravkorsene — med samt alle sine Historier —

Naar Sol gaar ned, ja ...

Han vak op og saa paa Uhret, — maatte ha siddet der og smaasovet i Skogstilheden ... Klokken var straks tre ... over Middag.

Tjah—tjah, — man kommer uhjælpelig for sent, — faar saamæn gjøre sine bedste Undskyldninger ...

Paa Hjemveien blev det igjen Gunnars Livslod, som tog hans Tanker ...

Hans Siljufløite var sprukken, stakkar ...

— Bedstefar havde havt den stille Tanke først at se indom paa Kjøkkensiden hos Kokkepigen for i al Lunhed og uden at foranledige Opstyr eller Bryderi at erholde noget, som kunde gjælde for Middag, ude i Spisekammeret.

Men, som han kom gjennem Grinden, saa han dem alle ude paa Tunet, og Terna raabte: „Der er Bedstefar!" og fo'r imod ham.

Doktoren var optaget af at give Instrukser til et Par Arbeidsfolk, som skulde udføre nogle Reparationer ved den gamle røde Laave og Staburet, der stod igjen som Levninger af den lille Bondegaard, han havde lagt sig til som Sommerbolig.

Og der gned Paal Høeg sin lille bløde Hat af det frodige mørke Hode og hilste besynderlig fromt. Han var kommet ud sammen med Ingvald for yderligere at pumpe Gamlen, havde han forklaret.

„Bedstefar maa dog faa Ro til at spise først," — bemærkede Fruen noget tilbagevisende, da Paal syntes øieblikkelig at ville gaa løs. — „Jeg tænker, Du dækker lidt til ham her i Lysthuset, Terna."

„Du skal ha et Glas Konjak straks at styrke Dig paa, Far," — forordnede Korpslægen, — „skaf den, Du Ingvald!"

„Bedstefar har været ude paa Togt idag," spaste Ingvald, da han kom med Karaffen.

„Ja, gaat i flere Timer," — bekræftede Bedstefar, — „elendig stenet Skogsvei. Ne—i, man er ikke ganske morsken i Knæerne endda, min kjære Ingvald! — — Vi gaar og vi gaar, De Høeg," — klappede han ham paa Skulderen, — „og det kommer igrunden saa lidt an paa, hvad Slags Vei, vi trasker; — ganske anderledes paa, hvad vi indbilder os, tror paa, min kjære Ven ... Nøgternt fladt set, fra Auren og ind i Auren igjen, som Ormen over Jorden ... Men Naturen er slu, ser De. Den véd godt," — sa han og saa ind i Glasset, — „at ingen i Verden vilde opta en Livsgjerning, om han var ganske nøgtern og blot saa ind i det Faktum, at vi ingen, — ingenting véd tilbunds om nogenting. Saa helder den det for enhver passende Kvantum Livsberusning eller Illusion paa Flasken, forat man kan traske ivei med fornøiet Sind ... Ungdommen blaaser paa Siljufløite, véd De. — Men, naar én blir gammel, maa én vogte sig for at miste Fluidumet" ...

Bedstefar lagde sin gamle blaa Hue af sig og tørrede og kjølede den svedige Pande, medens Terna dugede det lille Træbord i Lysthuset.

„Jo længere én roder i slig en afsides Bys „gode gamle Dage"," — lagde Paal ud, „des flere underlige Ting finder én, Hr. Toldinspektør. Saa meget fælt, der har gaat for sig og krøbet bag de pene Familieskiltene! — gjemt trefold dybt af Frygt for Skandale. Manden har holdt Paraplyen eller Konen Skjørtet for" —

„Naar man altid venter, at der skal være noget galt bagom, saa" ... indvendte Fruen mildt humant.

„Det har været som en Kjedel med Laaget fast skruet over, Frue," — ivrede Paal. „For Eksempel en Kone blir baaret ud med høieste Byens Pomp og Stas og Ligtaler. Og saa er det Manden, en brutal Blaaskjæg og Drukkenbolt, som i al Stilhed sammen med en anden Madam bogstavelig har martret og pint hende ihjel. Hun maatte holde ud for Børnenes Skyld ... Og nu kan De tro, Toldinspektør, er jeg paa Spor efter et Kvindfolk, — et raffineret intrigant Satans Menneske, — som ryddede sig sin stille Vei til sin rige Galan ved at faa Manden erklæret sindssyg og indespærret for Livet."

„Det er vel aldrig i Generalkonsul Evers's Familie?" udbrød Fru Stefanie nysgjerrig, — „jeg har hørt noget der. — Men det er nu lykkeligvis fra gammel Tid," — føiede hun til med et lidet Suk.

„Aa ja; — men saa véd vi jo, her foregaar mange Ting nu ogsaa!"

Fruen gav ham et lynsnart Blik —

„Der er Fru Danielsen, som er saa munter og anførende, og som — De kjender hende jo, — hendes Mand, ret som det er, maa passe paa at faa skaaret ned, fordi hun vil liste sig til at hænge sig. Og der ligger gamle Jomfru Lind tilsengs fra hun var tyve Aar af Kjærlighedssorg. Søsteren manøvrerede Kjæresten fra hende."

„Nei, at De kan interessere Dem for saadant Snak og Sladder, da Høeg," — henkastede Fruen, — „tro alt, hvad De saadan hører" —

„Py—ih ... der gaar saa mange Ting for sig, som én aldrig skulde tro, — netop gjemt bag det, at Folk umulig kan tro det — —. Ser De, Hr. Toldinspektør," — henvendte han til Bedstefar, — „under min Søgen efter Originaler, er jeg blet klog paa, at det nærmest er blandt Fruentimmerne, man nufortiden skal finde det, man kalder „Figurer".

Mandfolkene er blet for sammensatte; men Fruentimmerne, de er helstøbte endnu. Af ti er ialfald én slig, at hun kan gjøre Ed paa sig selv paa Bibelen fra Top til Taa. Hun tror eller tror ikke, er for eller imod, tør ses tvertigjennem. — Og der gives iligemaade dem, som er paa sit Vis ikke mindre hele, — stille Djævle uden Hensyn, som intet Middel forsmaar for at opnaa sit Maal. Honnør, Samvittighedspine og slige Bagateller, — ikke til for dem! — Der eksisterer da endelig endnu det, som heder sort og hvidt."

„De udfolder jo en hel Verdenserfaring, Paal Høeg," — kom det spydig og med et lidet Gisp, idet Fruen reiste sig og forlod Lysthuset.

„Du kan tænke op de underligste Ting, Paal; men Forstand paa virkelige Mennesker har Du ikke," — sa Terna.

„Og saa godt, som jeg husker din Figur, Terna," — ærtede han. — „Slig" ... han ridsede op nogle Streger med Stokken i Sandet — „i korte Skjørter med to Dukkeben og begge de lange Arme og Fletten paa Ryggen. Du stod saa troskyldig og saa til, medens jeg rev Zinkhvidt og Fedt og indbildte jer Smaapigerne, at det var Pomade til at faa krøllet Haar af, naar I bare gned den rigtig ind. Og saa gik I hjem hver til sit og gned," — frydede han sig.

„Ja, men nu er det ialfald meget længe, siden jeg trode et Ord af, hvad Du sa, Paal!" forlød det fra Terna. — „Men skulde Du ikke hellere nytte Tiden til at faa forelagt Bedstefar nogen af disse Spørgsmaalene dine," — lød det, som hun tog af Bordet for at bære ind.

„Nei gaa ikke, gaa da ikke" ... raabte han.

„Jeg maa da faa lukke Haveporten op for Dig, — alt det, Du bærer paa," — fo'r han efter hende.

„Paa Landet hjælper alle til," — paastod han og tog fra hende et Par Tallerkener —

„Skal her hentes Vand til Opvasken?" — spurgte han saa ivrig tjenstfærdig i Kjøkkenet.

„Aa nei, Tak! — Du maa endelig ikke forsømme Bedstefar og alle Spørgsmaalene dine, skal der bli noget af det før Dampskibstid."

Han saa ud af Døren og syntes alt andet end enig: —

„Jamæn kan man gjøre noget andet, naar man er ude paa Landet ... Kunde vi ikke faa din Bedstefar med os en Tur hen paa Udsigten" —

VII.

Bedstefar sad ude paa Trappen og solede sig, og Stefanie kom op fra Lysthuset med nogle Aviser, hun havde læst. Hun havde vel studeret sine Rubriker for Sanatorier og Badesteder, og hvilke notable der var kommet og reist i den ny Sæson, opgjorde Bedstefar sig.

„Huf," — pustede hun kjed — „i Eftermiddag skal vi ha Paal Høeg igjen, har han meldt gjennem Ingvald. Det er jo egentlig Dig, Bedstefar, hans Besøg gjælder, og jeg er næsten glad over, at jeg har Hodepine idag og kan slippe at vise mig. Jeg taaler ikke den Herre med samt hans Aandrigheder, og denne taktløse og upassende Oprippen af gamle, længst overgrode Familieskandaler" ...

Bedstefar sad og smaasmilede efter hende. Han var nu af en anden Mening — —

— Ja ja, — ja ja —. Han stundede i sit Hjerte til, at Sønnen i næste Uge skulde komme

hjem igjen fra Moen. Det havde jo paa et Vis været lettende at slippe at se ham gaa der pint i stadige skjulte Sindslidelser. Men Huset her uden Mand. —

Heldigvis var de da ikke blet hjemsøgt af Hr. Konsul Wingaard i denne Tid mere end en eneste Gang, — med Musiceren og Promenade op ad Skogveien. Ikke behageligt nei, at skulle være Trediemand og tilstede som samstemmende ...

Det blev ialfald ganske bra, ganske velgjørende, at Gunnar nu kom, — et Hus uden Mand blir let ligesom for løst i Fugerne ... Og der gaar disse to voksne fortrykte Børnene, som Væggen er ude for dem med sine ulykkelige Anelser, dem de hverken tør tænke eller ymte om til hinanden.

Det peb henne ved Dampskibsbryggen, og lidt efter kom Paal og Ingvald opad Veien i fuld Disput.

... Nei om Ingvald agtede at bli i dette Landet, — fortsattes der ivrig, efterat de havde hilst paa Bedstefar. „Ta Teknikum fortest mulig, og saa afsted — væk som en Svedske."

„Væk som en Svedske?" — gjentog Paal. „Det vil sige, Du blir den samme Svedsken, Ingvald, enten Du kommer hen i Amerika eller Australien, eller Du er her. Det blir bare et andet Land det."

„Anden Jord at vokse i, ja. Jeg mener det s'gu, — har morpuget nu i Ferien paa egen Haand helt, siden Far reiste. Og til Vinteren drager jeg ind til den tekniske Skole."

„Ja—a, Du kan puge Bøgerne overalt," indvendte Paal. „Men Landet, Du kommer til, det maa Du puge fra nyt af. Det er det, Du har gjort herhjemme, ser Du, drukket det ind med Morsmelken og ædt Dig ind i det med Maden, — saa dette Landet kan Du slig, som Du aldrig kommer til at faa ind i Blodet noget fremmed. Her kan Du plante din Svedske, Gutten min, bedre end noget

andetsteds bare med Femteparten af det Hode, Du maa bruge derude."

„Nei tvi!" ... Ingvald spyttede iltert udfor Trappen. „Om jeg saa skal stræve ti Gange saa meget, ud skal jeg!" —

„Jeg kommer med nok en Appel til Hr. Toldinspektørens tidlige Hukommelse," — afbrød Paal, medens Blikket gik undersøgende nedover Haven og opad Vinduerne. — „Den Sødermannske Formue, som nu er delt ... Aha! Liden Terna sidder i Jomfrubur og sømmer," — raabte han og var i en Fart henne paa Staburet og tiggede om at faa hende med. — „Bedstefar blir saa gemytlig, naar det er Dig ogsaa, som hører paa, faar ganske anderledes let for at huske. Det er Stemningen, det kommer an paa. — Hvad siger Du, vi faar ham med paa en Tur, og saa gaar Pumpen. — — Den Sømmen? Naar jeg nu siger Dig, det kniber for mig, om at faa noget ud af ham. Den Sødermannske Familie, hvordan den kom til sin Formue fra først af. Ophavsmanden, som svor falsk, sidder, vil jeg haabe, i Helvede og tæller Skilling for Skilling varmt mellem Fingrene ... Du vil ikke? — Der kommer en hel Kjærlighedshistorie," — fristede han.

„Uh, nei nei, — sligt er saa sørgelig bestandig. Lad os bare snakke om noget andet." Hun lagde sammen Sytøiet og fulgte.

„Jeg vil faa bemærke en eneste Ting," — sa han, følgende hende med Øinene, som de gik henover Tunet.

„Naa?" — stansede hun.

„Jeg har aldrig set nogen gaa saa, saa — mærkelig — ubegribeligt ... Du gaar ikke, Du springer ikke, Du ... Du" ...

„Men jeg kommer alligevel afsted, mener Du," — lo hun.

„Paal maa ha Publikum, Bedstefar!" — ærtede

hun og tog Hatten paa ... „Saa gaar vi en Tur da. Det er den Sødermannske Sag, vi skal tilbunds i."

„Den Sødermannske Formue ja, som nu er delt," — pustede Paal med opraadde Øine.

De tog Skogveien op imod Kværnhuset.

„Her har Du et Bringebær, Terna. — Og her — der — her," — ivrede Paal og gav sig til at plukke. „En ren Bærbakke dette her" —

„Men det var jo den Sødermannske Sag, hvor blir der af den?" trængte Terna paa.

„Her har jeg en Haandfuld store modne til Dig. Ingenting som Bringebær!"

„Spis selv, — jeg samler til Bedstefar, saa kan han nyde dem, medens Du foredrager den Sødermannske."

„Her blir flere og flere Bringebærbusker opover paa Solsiden," — holdt Paal paa, — „mageløse modne Bær. — Enten Du vil eller ei, skal Du smage disse tre her, Terna! — Bevars, jeg siger ikke fra min — men fra Skogens, Naturens Haand."

„Jo, de var virkelig udmærkede," — erkjendte hun.

„Og her er fler' — fler'" — raabte han. „Skal vi prøve omkap, hvem der først faar tyve? ... Og det blir mig, Du," — fulgte det lige efter, idet han strakte Haanden ud.

„Maa jeg faa tælle," betvilte hun, — „for jeg har bare ni. — Fusk!"

„Saa om igjen!"

„Tak nei, Du faar mig ikke paa din Limstang."

„Man har ikke Ryg til at plukke Bær, nei," — sa Bedstefar og støttede sig paa Stokken. „Sandelig en smuk Udsigt, — værdt at betragte."

„Mærkelig Udsigt," — bedyrede Paal, — „Fjor-

den, Skjærene —. Lidt høiere dukker vel Toppen af Fyret op" ...

„Jo—o, — jo—o," — bekræftede Bedstefar.

„Vi kan jo sætte os her under Træet," mente Terna, — „saa kommer Paal med sin Sødermannske Sag."

„Her, midt i Bringebærbakken? — naar én ikke er istand til at tænke paa andet end det ene Bæret, som er bedre end det andet! Hvad siger Du om denne lille Teiebærgrenen til at ha paa Hatten din, Terna?"

Hun fæstede Grenen saa ligegyldigt som glemt lige efter, og Paal stod og grublede og saa bort til hendes Hat, som dukkede og reiste sig mellem Buskene.

... „Sandelig en mærkelig Udsigt" — gjentog Bedstefar. Ansigtet havde en stille humoristisk Pliren, medens han føielig nød Bærene, som Terna bragte ham.

„En Skogstjerne!" ... udbrød Paal — „den — den vil jeg, Du skal ha, Terna. Og véd Du, hvorfor? — Fordi den er unique, — den eneste Blomst af sin Art, — af syvende Orden, — der findes i Europa."

„Det er svært, saa Du kan din Botanik, hører jeg."

„Jeg siger, fordi den er unique og Prinsessen for alle Skogens Blomster," — kom det varmt.

„Der er ingenting, som er det eneste i Verden!" — udbrast Terna ganske bleg. — „Du skal ikke sige det, Paal! — Det er de, som tror sligt, der blir saa — — saa ulykkelige" ...

Paals Øine fulgte hende forbauset, medens hun som en sky Fugl tyde til Bedstefars Side og langsomt gik opover med ham.

... „Ja, hvordan var det saa med den Sødermannske Historie?" yttrede hun siden med et mat Forsøg paa at faa Stemningen op igjen.

„Ja, det er jo sandt" — han rystede sturen paa Hodet ... „Jaha ... ja, — jeg faar gi op den, som Tante Lulla siger. — Der maa være noget underligt, som støder, ved mig ogsaa," — ræsonnerede han nedslagen. — „Jeg har jo tre Eksemplarer af Tanter," — slog han saa over i Spas. „Jeg tror, det er dem, som har git mig ind Ormen for kuriøse Figurer."

„Lulla Høeg ja, hvem blev hun gift med?" optog Bedstefar det, rodende i sin Hukommelseskiste.

„Med Konsul og Stadthauptmand Brunnow her af Staden. Hun og Tante Rina og Tante Lillen faar nu alle Plads for alt sit i den store gamle Apothekergaarden vor. Og jeg, Apothekets Søn, er ruget ud og forkjælet af dem samtlige tilhobe."

„De mistede jo tidlig Deres Mor?" — spurgte Bedstefar.

„Ja, jeg har aldrig set nogen Mor, — bare, bare Tanter. Min Mor døde ved min Fødsel, og da rykkede Fars ældste ugifte Søster, Tante Rina, op fra sin Bopæl paa en hel anden Kant af Landet for at ta mig i sine paalidelige Høegske Arme, — og i dem vuggedes jeg, til Tante Lulla blev Enke og togede ind i begge Værelserne ovenpaa mod Haven der, hvor Skjæreredet hænger under Tagskjægget; de er hendes tamme Fugle de. Da var jeg alt saa stor, at jeg kunde ærgre dem grønne af Jalusi i Anledning af min Person. Og saa kom endelig Fars yngste Søster, Lillen. Hun er nu over de femti; men har beholdt Kjælenavnet fra hun var fire. De andre spør hinanden om Morgenen: Har Du hørt, hvordan Lillen har sovet?"

„Saa hun blev ikke gift?" — spurgte Bedstefar interesseret og satte sig magelig ned i Skyggen.

„Hun var forlovet trofast gjennem langsommelige Tider. Men vedkommende skeiede ud og drak, blev stadig hjulpet af Familien for lige saa stadig

at dumpe, indtil Forholdet endelig maatte brydes ... Saa kom Lillen ogsaa under Fars Tag. Der har de alle tre sine Krige og sine Fredsslutninger. Og i den store gamle Apothekerhave regjerer deres trende Individualiteter i høist forskjellig Aand. En vil ha Roser, og en vil dyrke Lilier. En bare Urter, Erter og Bønner. En Kløver og Vekselbrug med Vikker og Thimothei ... Vekselbrug gaar nemlig an i Haven; men hos Menneskene der maa et Apothek bare føde Apothekere" —

„De har alle tre saadanne store gamle Ansigter," — sa Terna. „Jeg synes de saa saa stive og strænge ud, da jeg var liden; men de kan le saa græsselig, naar de saadan sidder sammen."

Paal sad og trak i Lyngen ...

„Ja," — sa han som beklemt, — „saalunde er man, saa at sige, gro't op i sin Faders underlige Hauge. — Og saalunde er man vel selv ogsaa blet et Stykke af en Raring, som altid kommer udenfor, og som man helst vil ta lidt Afstand fra — netop der, hvor — —"

Han rev af Lyngblomsten og sprang op:

„Nei, jeg maa jo afsted! — har tøvet mig bort her i Bærbakken istedetfor at faa Oplysninger af Toldinspektøren ... Jeg har jo bare at be for mig om Undskyldning. — Og lad mig ikke ha det paa Samvittigheden, at jeg hindrer Dig længere i Sømmen, Terna. — Jeg ser Røgen af et af Smaadampskibene og faar saa løbe" —

„Du kommer nu vel snart igjen, Paal, — og faar Oplysninger af Bedstefar?" ... bad Terna noget forknyt og uvis i Tonen.

„Tak, saa gjør jeg det da," — raabte han tilbage og hilste med Hatten.

Der var stor Travlhed ude paa Sollid. Haven skulde være pudset og fint istand, til Korpslægen

iovermorgen kom hjem fra Eksersisen. Kokkepigen og Sørine var sat i Arbeide, og Terna havde været oppe og faat Ingvald med til at hjælpe dem at skyfle Gangene. Kirstine sad flittig som en Myre og lugede Blomsterkvartererne, og Terna renskede Ertesenge for Riset og rykkede op og bar Ertestengene i store Fanger ihob udenfor Havegjerdet.

Oppe i Huset havde Vaskebøtten vandret rundt nedenunder og opad de gamle ujevne Trapper til Gulve og Døre ovenpaa. Imorgen skulde Vinduerne tages for at være friske og blanke til Ankomsten, og Løvet sættes om Kakkelovnen.

Fru Stefanie vilde ha Huset og Haven helt over pudset, pyntet og istand til Gunnar.

Ingvald havde brugt Skyflen med sand rasende Ihærdighed. Men nu var han ogsaa færdig, erklærede han. — „Se her, se her for Vabler i Hænderne!" — Og nu vilde han gaa sig en Tur udover til Laviken. Han havde læst siden Klokken seks imorges og, var han først afbrudt, saa vilde han ta sig en Frieftermiddag.

Fruen ligesom svælgede i Halsen ...

„Det er et nok saa underligt Indfald af Dig, Ingvald, at ville gaa fra Huset netop idag, vi kan ha Brug for din Hjælp til baade det ene og det andet."

„Saa? — maa jeg spørge, til hvad?"

„Jeg véd bestemt, det var noget" — lød det ærgerligt og, som hun ledte i Hodet. — „Aa ja, nu véd jeg det, — to Flasker god Konjak maa vi ha til Far kommer hjem, saa han og Bedstefar kan lave sig varm Toddy nu, det er kjølige Aftener. Du maa reise ind med Dampskibet Klokken tre, saa kommer Du hjem med det sidste. Imorgen kan det absolut ikke gjøres, da har jeg Brug for Dig her."

Kaffen bragtes i den Anledning ind lidt tid-

ligere, og Fruen mindede ham gjentagende om ikke at komme for sent til Bryggen.

Hun stod i Vinduet og saa efter ham, og som han blev borte nede i Veisvingen, gik hun med ét hastig hen og greb Kikkerten fra Væggen.

Der var noget uroligt over hende, som gjorde Bedstefar opmærksom, baade, hvorledes hun trak ud Kikkerten og den skyndsomme Maade, hvorpaa hun slog op Vinduet.

Hun sad stille og saa og saa og ligesom ledte med Kikkerten —

Det maatte være Ingvald, som optog hende, om han var kommet ombord, for derude strøg nu Dampskibet.

Nei, den laa udenfor det Sigte, søgte ligesom ude over eller henimod Brækkeskjærene ...

Med ét halvt kastede hun Kikkerten i Sofaen og strøg ud.

Lidt efter saa Bedstefar Stefanie i sin bløde smukke Spadseredragt og med den røde Parasol i Haanden gaa nedover den nyplantede Allé og ta Veien sydover paa sin Eftermiddags-Spadseretur, som hun holdt af og jevnlig foretog. Gunnar havde raadet hende til og bedt hende om at røre sig og ta lange Spadsereture. Og ofte, naar det var godt Veir, kom hun først hjem henimod Aftenstid.

Der fo'r noget underligt noget i Bedstefar. Han saa hen paa Kikkerten, saa hen mod Vinduet, — greb den og satte dén paa sit eget Mærke med en Mine, hvori laa fortættet hele den gamle, bistert gløgge Toldinspektør. Et Øieblik efter hvilte den, støttet til Vinduets Mellemsprosse, i hans vante Haand med Sigte hen mod Brækkeskjærene.

Han førte den sagte nøiagtig udover og indover og i Bue til begge Sider ...

Der lod ikke til at være noget —

Han blev staaende urørlig ...

Det gik som et Ryk i ham, og Kikkerten skalv i hans Haand.

Akkurat nu gled en tomastet Seilbaad fra Bagsiden af det sidste Skjær ind i Laviksbugten —

Han slog Kikkerten voldsomt sammen, glemte at lægge den op paa Hagerne, — — havde den endnu i Haanden, da han, efterat have faret op Trapperne, satte sig pustende paa Sengen oppe i sit lille Kammer.

Han tog ikke feil, — det var Wingaards Seilbaad, som altsaa nu laa blaffende med Fok og Klyver inde ved Laviksbryggen ...

Saa—saa, — det var Spadsereturene — —

Stakkers Dig Gut, stakkers Dig, Gunnar — —

VIII.

De ny Høstruter indvarsledes med store Bogstaver i Aviserne, i Dampskibsekspeditioner, ved Brygger, og nu, Landstederne efterhaanden tømtes for Beboere, var Spørgsmaalet, om Dampskibene fremdeles anløb der eller der.

Det blev saaledes senere paa Dagen end ventet, at Korpslægen kom ind af Stuedøren hjemme paa Sollid.

Han saa lidt anspændt ud og stod et Øieblik med Kappen paa Armen, medens Blikket nervøst ligesom fangede og udspurgte Værelsets Indhold.

„God Dag, Kirsten min. God Dag, Terna, — hvor har I Mor?" — lød det, medens hans Øine rettedes henover dem mod Pianoet, hvor der laa henryddet Bøger, Aviser og Musiken uvedkommende Sager.

„Mor, Mor, — Far er her!" — raabte de ind-

over. Men Korpslægen forekom dem og mødte sin Hustru, idet hun lukkede op Sovekammerdøren.

Han greb heftig begge hendes Hænder, holdt hende ud for sig og betragtede og mønstrede hende. Hun smilte og unddrog sig og kastede sig om hans Hals.

„Naar Du vidste, hvad for Uro jeg har gaat i her, siden Du ikke kom i Formiddag, Gunnar!"

„Dampskibets Skyld, Stefanie. — — Saa Du har ventet" ... der kom noget lyst i hans Øine. — „Og saa godt, som Du ser ud, Fanie, blet ordentlig tyk og fed og brun med. Har Du gaat bra Turer?"

„Gjort alt, hvad Du har sagt mig, Gunnar, — jeg har jo ikke havt andet at ta mig for her i Ensomheden, mens Du har været ude og turet med alle Officererne," — lød det lidt klagende.

„Saa Du beskylder mig for at ha turet og moret mig!" — Minen blev mere og mere lys. „Det er det sidste, jeg har gjort, Du," — sa han hedt og hev Kappen hen paa Stolen. — „Der Barn, hæng den væk. — Saa jeg har moret mig," — gjentog han med inderlig Fornøielse. „Men nu, Stefanie, morer jeg mig," — han gik pludselig hen og kyssede hende. — „Saa Du tilgiver din forsvirede og forturede Mand" —

Nu kom ogsaa Bedstefar ind.

„Fruen beskylder mig for at ha været ude og turet og sviret med Officererne," — meddelte Korpslægen ham lunt. — — —

— — „Ja Du kan tro, liden Kirsten min, det er godt at være kommet hjem," — lød det, idet han satte hende paa sit Knæ, — „Du blir jo ordentlig stor og tung, Unge! — — Og Du da, Ingvald, som finder paa at sende mig et høitideligt Brev om, at det er din faste Mening at gi Dig ind paa den tekniske Skole til Vinteren. Som jeg skulde nægte Dig Lov til det! — Og at Du læser her i

Ferierne fra Morgen til Kvæld. Gud véd, hvor Gutten har faat den Drift til Studierne fra, Far. Jeg har ialfald aldrig aarket at læse mere end høist nødvendig —

Og Du, Terna ... nu er Du vel snart fuldlært Skrædderske. Jaja, Barn, saa har Du noget at repliere paa, som de siger paa Moen ... Tiderne er slige — —

Man har altsaa kjedet sig, Stefanie," — tog han det saa op igjen, — ,,endda man har havt Musiken at adsprede sig med," — han saa eget dvælende hen mod Pianoet.

,,Jeg har saamæn omtrent ikke aabnet det den hele Tid, siden Du reiste, Gunnar, — undtagen den ene lille Eftermiddagstime, Wingaard saa her indom, og vi spillede lidt Chopin, før han maatte afsted igjen og drog Bedstefar og mig med sig ud —"

Bedstefar røg pludselig op; men samlede sig igjen stilfærdig.

,,Pianoet er rent ud blet til et Bord her for alting," — vedblev hun, ,,det mangler bare at sætte Melkeringer paa det!"

,,Naar Du vidste, hvor frisk og sund, Du ser ud, og hvor ganske anderledes, Du kommer til at spille bagefter. Jeg har ikke set Dig saa struttende af Kraft siden, jeg véd ikke naar," — erklærede han oprømt.

,,Du skulde ikke la Børnene høre, Du smigrer mig, Gunnar," lo hun og strøg ud for at rekvirere Aftensmad til sin Mand.

— Det var blevet høstkjøligt og mørkt om Aftenerne og, efterat de havde spist, gjordes der i Anledning af Hjemkomsten op stort Baal paa Peisen.

Korpslægen og Bedstefar regaleredes med hver sit Glas varm Toddy. Stefanie lavede selv til for

Gunnar; hun vidste, hvormeget baade sødt og stærkt, han vilde ha —

Hun nippede med ham af Glasset og placerede sig ved hans Side lænende sig til ham.

De sad der om Ilden og hørte Korpslægen fortælle om, hvordan de havde havt det paa Moen og Historier derfra, medens det spragede og knittrede af og til som Skud af Granveden.

Korpslægens Glas stod i Skorstenen ved Ilden, saa at han kunde række til det, og Skjæret lyste paa hans faste Ansigt med de levende dybe Øine og af og til hen paa Stefanies Arm og Fang, medens hun ellers ligesom holdt sig ind i Skyggen for Heden eller Blændingen.

Væguhret slog ni, og det slog halv ti —

Ilden begyndte at tage af og blaffe svagere over Kullene; det blev mere og mere mørkt indover Stuen, og Stefanies Hoved hvilte mere hyppig paa Korpslægens Skulder.

Der lød pludselig et dybt, tungt Suk inde i Mørket bag dem.

„Bedstefar blir søvnig," — sa Stefanie og reiste sig.

Saa rykkedes der op.

„Nei, hvor doven Du er, Stefanie," — hørte Bedstefar Sønnens muntre Stemme ind af Stuedøren, — „hvor velsignet lad!" hun laa paa „Løibænken" med Morgenavisen i Haanden. „Kunde Du ikke finde paa at umage Dig saa langt som ned i Haven med Far og mig og se paa Frugttræerne, jeg har sat. Hvad? — naar Du betænker, at de engang vil række Glasæbler og Moreller til Fruen paa Sollid. Kom nu, her er Kaaben din og Hatten ... Ja her skal bli bra herude, Far,

bare det faar to, tre Aar paa sig. — Saa, saa, kom nu" —

Korpslægen havde været hjemme i fire, fem Dage og var travlt optaget af Stellet og de allehaande Anlæg og Plantninger for næste Aar.

„Jeg véd ikke nogen Aarstid som Høsten, — klar, ren Luft, — Mad i hvert Aandedrag," — vedblev han.

„Ja men kjøligt Morgen og Aften," — indvendte Stefanie, hun stod paa Trappen og trampede og traakkede med Fødderne som for at varme sig. „En begynder virkelig at længes efter at faa det lunt igjen inde i Byen, Du."

„Jeg trænger bare en fjorten Dags Tid til herude," — underrettede Doktoren hende, — „for at faa alt iorden. Jeg har jo, saa at sige, ikke været her synderligt endnu."

„For mig har Sommeren været lang og ensformig nok," — lød det modvilligt. „Og nu kunde jeg vel ønske at lukke lidt paa Pianoet igjen. Herude er Musiken umulig — som den svinder ud i Luften" ...

„Ja, stakkar, jeg forstaar det jo; men nu er det da bare disse fjorten Dage, Du" —

Stefanie lagde Armen fortrolig paa hans Skulder:

„Og naar jeg saa endda var sikker paa at ha Dig hjemme her; men Du maa jo reise naarsomhelst, Du blir hentet, og kanske ovenikjøbet bli borte om Natten ... Og saa jeg alene i ensomme Høstmørket, — jeg som er saa ræd" —

„Ja kjære; men Du har jo Bedstefar og Ingvald —. Om vi nu siger en otte, ti Dage, Du. Jeg maa jo ha Tingene her nogenlunde fra Haanden først."

„Du kunde jo ogsaa, naar Du vilde, Gunnar, reise herud paa Godveirsdagene og plante og gjøre

istand, — og jeg slippe at bli siddende herude alene i Regn, og hvad Veir der kan falde. Saa skulde Du se, det var nok saa lunt at komme ind til Byen igjen og ha alting iorden. — — Det kunde jo ogsaa snart være paatide at tænke lidt paa mig," — lød det furtent, hun fulgte stum, taus nedover.

Bedstefar smaamumlede og tog mere og mere Afstand fra dem. Han kjendte baade de tilslørede Øine og Villiejepet ved Underansigtet —

„Høh — høh" — udstødte han, da han hørte Sønnen pludselig afgjøre: —

„Naa ja, Vennen min! — saa begynder vi at pakke imorgen, og saa bestiller jeg Flyttebaaden til paa Lørdag" — —

Der lød Snak og Skøi, da Bedstefar kom op mod Gaardspladsen ...

Det var Paal Høeg, som holdt Leven med Kirstine. Han havde været ude i Skjærene paa Alkejagt fra fire imorges, forklarede han Bedstefar, og var roet indom her for at forevise Doktoren et uhyre sjeldent Eksemplar af en Fugl, som han havde skudt.

Bedstefar betragtede den:

„Jeg vilde nærmest sige, det er en Lom," — formente han lidt kort. Hans Ansigt bar Præg af et noget blandet Humør.

„Og hvordan staar til med Toldinspektøren?" forhørte Paal forsigtig, han frygtede han var kommet malapropos.

„Staar til — staar til — med en afmægtig, affældig Gubbe!" udbrød han. „Har De læst om sjelve Løven, naar den blir gammel, De ... Engang var han Kar og hug Labben bare i Bøfler og Elefanter og alt det, som stoltest var. Men, da saa Gigten begyndte i Lænderne, blev det mest bare Kvæg og Zebraer og sligt noget, som det ikke var noget Basketag med. Han fik være tilfreds med det

ogsaa. Men saa begyndte Tænderne at løsne. Og da blev det smaat med Jagten, saa det kanske mangen Nat peb i Tarmene paa ham, og han var glad, han kunde faa hugget sig til et Faar eller et lidet brægende Spædlam, naar han listede omkring Negerkraalen. Og endda mere nedover gik det. Han kunde ikke engang i al Ydmygelighed ta Rotter og Mus længere. Tilslut havde han ingen anden Udvei end at lægge sig som død i Skogen, indtil Dyrene trode, han var et Aadsel, saa de turde nærme sig, og da hug han til — —

Jajaja, det var nu Løven dette, Far ..: Tak Gud, om det ikke passer paa nogen hver. De er nu endnu i den Alder, da man slaar Bøfler og Elefanter."

„Ja, De kan tro, Toldinspektør, jeg har en artig Bøffel at nedlægge. Det er ikke længere en Kuriositetskrønike, det blir en hel ordentlig Personalhistorie. — — Og hvem der har trukket i Traadene?" —

„Ugreie og Urenslighed i Familierne, De" ... brast Bedstefar ud af sit Humør. „Det som maa kaldes det høiere Snavs ... Det hjælper ikke, om Huset er vasket fra Tag til Kjælder" ...

Kirstine havde ropt Terna ud for at se den underlige Fuglen —

„Saa Paal," sa hun, — „skal den Lommen være saa mærkelig?" — lo hun.

„Zoologisk, — forstaar Du, den er en Afart," greiede Paal det.

„Lommen er en Fugl, som skriger uhyggelig fælt, og som Sjøfolk tror, varsler ondt!" udbrød Bedstefar og gik pludselig.

Terna saa som forvirret efter ham.

„Forstod Du, hvad der gik af ham, Terna?" spurgte Paal; — „han var hele Tiden saa underlig og ude af Humør. — Varsler? — onde Varsler? — Der skulde Pokker kommet med det stygge Dyret.

Jeg trængte heller til en Kanarifugl, som kunde synge vakkert for mig —."

„Du Paal," — forekom hun ham befippet hastig, — „véd Du, hvad jeg nu for Alvor har bestemt mig til at bli? — Gartner, Gartnerske. For jeg vil hele mit Liv være alene og for mig selv, ser Du." —

„Saa—e —. Saa—e ..." Paal snappede efter Veiret ... „Pokker til Fugl!" Han slængte den fra sig.

„Terna! — vi skal pakke ind imorgen og flytte til Byen paa Lørdag, siger de nu dernede," — kom Kirstine løbende.

„Det var endda noget," mumlede Paal hen for sig —

Fra Haven hørtes nu Doktorens og Fruens Stemmer.

„Ja, jeg tar min Ulyksfugl og drager jeg," opgjorde Paal. — „Men ikke skal den slippe ind til Byen og gjøre Ugagn der."

Hans Blik hvilede grundende paa Terna, medens hun undveg det ...

„Her er ... her er etwas i Luften idag — Besynderligt ... som her spøger noget ...

Ja, saa ses vi inde paa Brostenene," brød han hastig af og gik.

Ud paa Lørdagen laa Sollid saa at sige færdigrigget for Vinteren. Kjælderlugerne var tilstoppede med Halm og tilspigrede. Kopper og Kar var indsatte i Kjøkkenskabene, og Sengklæder, som ikke skulde føres hjem til Byen, nedpakket i Kister, diverse Dækketøi og Lagener indlaaset i Fruens Linnedskab.

Man havde spist en letvindt Middag med kold Høstmakrel serveret uden videre Opdækning, og man gik nu der reiseklædt for aabne Døre mellem

allehaande Pakker og Emballager, som skulde kjøres ned til Flyttebaaden, før de selv en Times Tid efter tog ind til Byen med Dampskibet.

Stuen vilde Doktoren ha staaende i fuld Orden med Hynder og Puder i Sofaer og Stole, og Sørine blev tilsat at bringe ind en Beholdning af tør Ved baade i Kjøkkenet og Stuen, saa han kunde gjøre op Ild paa Peisen og ha det lunt, naar han kom herud igjen for at fuldføre det, som stod igjen af Plantningen, og kanske ogsaa tog en og anden Tur didud i vakkert Vinterveir.

Fru Stefanie havde været ivrig paa at faa syltet Bær og vri'd Saft derude, hvad der nu paraderede i en lang Række af tilbundne Krukker foran en Kasse med Hø, hvor hun selv paasaa, at de forsigtigen nedsattes.

En Krukke med de heleste, bedste Bringebær — hun var en Kjender paa det Gebet, — vilde hun lade staa igjen i Flueskabet paa Spiskammerhylden, — meldte hun, som hun kom ud med den i Kjøkkenet, hvor Bedstefar sad og varmede sig ved Resterne af Ilden. — „Og saa laaser Du det til for mig, Gunnar, og hænger Nøglen paa Spigeren her bagom, Du véd ... Jeg kunde jo komme hidud ialfald nogengang til Vaaren, saa havde man lidt godt at ta til."

Nu var Flyttelæsset endelig vel afsted. Korpslægen og Ingvald satte Rammerne ind for de smaarudede Vinduer og laasede Dørene til Værelser og Kamre ovenpaa og nedenunder.

Det sidste Smæld af Gangdøren rungede, og Korpslægen tog med en vis Høitidelighed Nøglen som vanlig i sit eget Forvar. —

— Ombord paa Dampskibet gik han frem og tilbage i sin Militærkappe, af og til henvendende en Yttring til Stefanie, som sad paa Dækket og lunede sig i sin varme, skindkantede Reisekaabe, som det syntes, i yderste Velvære.

Korpslægens Vendinger blev mere og mere korte, og Bedstefar fik Indtrykket af, at Sønnens lette fornøiede Humør ligesom veg efterhaanden, som de nærmede sig Byen. Han saa fortænkt og tung ud —

Nu dukkede de forskjellige Villaer og Landsteder frem ét for ét, enkelte med Lysglimt ud af Vinduerne; men de fleste allerede mørke og fraflyttede. Der kom Kiønigs „Friedheim" og Thorsens „Sorgenfri" fuldt oplyst, — der var vist Gjæster — Selskab. Og der steg Wingaard & Komp.s store, gamle Landsted med Træerne frem ...

Det var, som Lysene, der nu begyndte at skimtes tæt i tæt inde fra Byen, satte et eget Skjær over Fruens lukkede Ansigt.

„Du Stefanie," sa Korpslægen, han stansede pludselig foran hende, — „det kommer saa over mig ikvæld, — hvor mange ulykkelige Hjem der findes ved de Lysene derinde. Og hvorfor, Du? — Det er egentlig saa ubegribeligt, — naar de har fuld Frihed og Skilsmisse hver paa sin Side" —

Bedstefar saa, hvorledes hun skvat til.

„Fy for fæle triste Tanker, Du gaar i, Gunnar," — læspede hun bedreidende, — „og nu, vi netop skal ind til vort lune, hyggelige Hjem!"

„Ja det er just i saadanne, at den mindste virkelige Rift er det dødelige Saar," udbrød han haardt.

„Nei, nu faar Du virkelig ikke gaa der og filosofere," — smilte hun op til ham med de halvt lukkede Øine. „Kom og sæt Dig her ... Huf, Du fryser jo paa Haanden, — læg den her i Kaaben" ...

IX.

Staden laa i stille graa Høsttaage. Den væltede ind fra Havet og slørede Gaspælerne tidlig om Aftenerne, medens Solen nærmest saas som en rød Kugle over Tagene i de faa Timer, der skulde forestille Dag.

Korpslægen havde for tredie og sidste Gang været ude og stelt og ordnet paa Sollid, som nu var endelig stængt af; og Huset i Byen var kommet i de vanlige Folder efter Sommerens Oprykning og Uro.

De havde alt tændt Lampen i Stuen, og Doktoren var nylig kommet hjem, da det ringede i Entréen, og Wingaard traadte ind, strygende den fugtige Taage af Haaret, idet han hilste —

„Naa, velkommen tilbys igjen. — Jeg vidste ikke før i Søndags, at I var hjemme og alt har kamperet her en fjorten Dages Tid — kanske?" — henvendte han spørgende til Gunnar. — „Ja iaar skal jeg ikke plage Dem, Fru Grunth, med nogen Konserteren i Foreningen, — det vil jeg berolige Dem med. Jeg gik saamæn saa træt af alt det utaknemmelige Mas ifjor ... Man er saa galant at be mig om at faa noget istand og smigrer mig med, at uden Konsul Wingaard blir her ingenting af her i Staden. Men jeg betakker mig, — vil frelse mine Nerver. — Man faar lade sig nøie med de diverse Ungdomsballer i Foreningen. Og saa, hvad der ellers kan falde for Præstationer af nogen reisende Skuespillertrup. — De forskjellige Bazarer ufortalt, Fru Grunth!" — spøgte han.

„Ja Tak, Wingaard, det skal ikke være mig imod, at jeg slipper at skjælve for nogen Optræden," — lød det fra Fruen, som havde placeret sin Lænestol i Skyggen af Lampeskjærmen.

Bedstefar sad og iagttog og studerede hende, — det Behag og den oplivede Stemning, hun søgte at

skjule. Hans Politiøine vaagede og speidede. — Disse hendes længere Fravær om Eftermiddagene ... „Spillet firhændig med Fru Brandt." — „Gaat igjennem ny Musik oppe hos Ellerhusens" . Hvad stak der under? — Hvad skulde nu komme for Vinteren? — —

— „Jeg tænkte egentlig paa at be Dig gi' mig et Raad for disse Fillenerverne mine, Grunth; de duer ikke," — klagede Wingaard.

„Aa, véd ikke det! — Jeg synes, de holder ud adskilligt, jeg. Al denne Selskabelighed, hvor man er Løve etcetera" ...

„Tak, Moraliseringer ... Her i Staden har man da sine Interesser, sin daarlige Forfængelighed kanske, om Du vil. Men det optager én ialfald, — man ærgrer sig, man kjeder sig, man faar et og andet Indfald, man blir sint og raser" — —

— „Lever og trives som Karudsen i sin egen kjendte Dam," — udbrød Doktoren med en egen Lystighed — „en Staden bevægende Geist," — føiede han til.

„Akkurat, hvad jeg saadan i al Beskedenhed siger mig selv. — Du har ikke nogen af de sidste Dages hypnotisk-magnetiske Nervebehandlinger at anbefale mig da, lidt Villieindgivelse eller sligt noget. — Man faar vel engang tænke paa en Badekur ... Før eller senere kommer man jo til den Station —

Nei jeg gik jo bare indom for at hilse, da jeg saa, her var lyst og tænkte, I var hjemme. Og saa blir jeg siddende og regalere Jer med mine Svagheder og Elendigheder" ... Han tog op sit Uhr ... „Jeg skal spise til Aftens hos min Bror, — maa skynde mig, ser jeg. —

Huf, — mørkt ude!" — lød det i Gangdøren til Gunnar.

IX.

Staden laa i stille graa Høsttaage. Den væltede ind fra Havet og slørede Gaspælerne tidlig om Aftenerne, medens Solen nærmest saas som en rød Kugle over Tagene i de faa Timer, der skulde forestille Dag.

Korpslægen havde for tredie og sidste Gang været ude og stelt og ordnet paa Sollid, som nu var endelig stængt af; og Huset i Byen var kommet i de vanlige Folder efter Sommerens Oprykning og Uro.

De havde alt tændt Lampen i Stuen, og Doktoren var nylig kommet hjem, da det ringede i Entréen, og Wingaard traadte ind, strygende den fugtige Taage af Haaret, idet han hilste —

„Naa, velkommen tilbys igjen. — Jeg vidste ikke før i Søndags, at I var hjemme og alt har kamperet her en fjorten Dages Tid — kanske?" — henvendte han spørgende til Gunnar. — „Ja iaar skal jeg ikke plage Dem, Fru Grunth, med nogen Konserteren i Foreningen, — det vil jeg berolige Dem med. Jeg gik saamæn saa træt af alt det utaknemmelige Mas ifjor ... Man er saa galant at be mig om at faa noget istand og smigrer mig med, at uden Konsul Wingaard blir her ingenting af her i Staden. Men jeg betakker mig, — vil frelse mine Nerver. — Man faar lade sig nøie med de diverse Ungdomsballer i Foreningen. Og saa, hvad der ellers kan falde for Præstationer af nogen reisende Skuespillertrup. — De forskjellige Bazarer ufortalt, Fru Grunth!" — spøgte han.

„Ja Tak, Wingaard, det skal ikke være mig imod, at jeg slipper at skjælve for nogen Optræden," — lød det fra Fruen, som havde placeret sin Lænestol i Skyggen af Lampeskjærmen.

Bedstefar sad og iagttog og studerede hende, — det Behag og den oplivede Stemning, hun søgte at

skjule. Hans Politiøine vaagede og speidede. — Disse hendes længere Fravær om Eftermiddagene ... „Spillet firhændig med Fru Brandt." — „Gaat igjennem ny Musik oppe hos Ellerhusens" . Hvad stak der under? — Hvad skulde nu komme for Vinteren? — —

— „Jeg tænkte egentlig paa at be Dig gi' mig et Raad for disse Fillenerverne mine, Grunth; de duer ikke," — klagede Wingaard.

„Aa, véd ikke det! — Jeg synes, de holder ud adskilligt, jeg. Al denne Selskabelighed, hvor man er Løve etcetera" ...

„Tak, Moraliseringer ... Her i Staden har man da sine Interesser, sin daarlige Forfængelighed kanske, om Du vil. Men det optager én ialfald, — man ærgrer sig, man kjeder sig, man faar et og andet Indfald, man blir sint og raser" — —

— „Lever og trives som Karudsen i sin egen kjendte Dam," — udbrød Doktoren med en egen Lystighed — „en Staden bevægende Geist," — føiede han til.

„Akkurat, hvad jeg saadan i al Beskedenhed siger mig selv. — Du har ikke nogen af de sidste Dages hypnotisk-magnetiske Nervebehandlinger at anbefale mig da, lidt Villieindgivelse eller sligt noget. — Man faar vel engang tænke paa en Badekur ... Før eller senere kommer man jo til den Station —

Nei jeg gik jo bare indom for at hilse, da jeg saa, her var lyst og tænkte, I var hjemme. Og saa blir jeg siddende og regalere Jer med mine Svagheder og Elendigheder" ... Han tog op sit Uhr ... „Jeg skal spise til Aftens hos min Bror, — maa skynde mig, ser jeg. —

Huf, — mørkt ude!" — lød det i Gangdøren til Gunnar.

Bedstefar og Terna var ude paa en Spadseretur. De vilde hen og bese Tronsens store Gartnerhave og Drivhus.

Bedstefar havde underveis været indom hos Optikus Krogh og bestilt sig et Par Reservebriller; — man maatte ialfald være tryg for ikke at staa Bët for det, man behøvede til at se med. Bagefter var de i en Sidegade med to Barberknive, som han vilde have opsat. Og nu stansede de foran en Uldvarebutik, hvor han stod og spekulerede paa at kjøbe sig et Sæt Underklæder, da Paal Høeg skraaede over Gaden til dem.

„Velkommen ind fra Sollid igjen," — hilsede han. „Jeg har gaat forbi og set Rullegardinerne komme op og Blomsterne efterhaanden rykke frem i Vinduerne igjen hos Doktorens; men har ikke vovet mig ind, — været bange for at forstyrre."

„Naa, min Ven, tænker De saa paa at tilbringe Vinteren hjemme?" — spurgte Bedstefar.

„Jeg gaar her egentlig bare og venter paa en Bestemmelse — en Livsbestemmelse," — han saa hastig hen paa Terna. — „Er som et Fartøi, der naarsomhelst maa lette Ankeret og staa tilhavs."

Terna saa ind af Butikvinduet.

„Har Du hørt, Terna, hvorledes jeg er kommet i Rigets Akt her i Staden?" — dreiede han af med et Forsøg paa at drage hende ind i Samtalen.

„Hvorfor? — hvad?" — rykkede hun til ... „Naa ja, for Krønikerne dine."

„Her er som et Hvepsebol. Det surrer op med Snak for hvert Navn, det rygtes ud, at jeg rører ved ... De gamle Familier er hellige, Toldinspektør, — ikke engang deres Olde- og Tipoldefædre tør man pege paa."

„Man skal aldrig rode forlangt tilbage i Slægten, siger Skotten, for det ender gjerne i en eller anden Grænserøver," bemærkede Bedstefar.

„Og her ender det i Kapergaster, som har

slaaet sig op i Krigens Tid og i underlige Eds- og Arvehistorier, før Familierne ordnede sig til at bli honorable Firmaer, som sig velstaaende Slægter sømmer ... Men indiskret og udelikat og ondskabsfuldt og gravplyndrende er det af mig at sætte Lupen over disse Ting."

„Og saa tænker De paa at reise og lade Snakket surre?" — forhørte Bedstefar.

„For den Sags Skyld? — Nei saamæn ... det skulde saavist bare kryddret mig Arbeidet, — om — om" — kom det usikkert, idet han stod og saa ned i Brostenene ... „Men saa hyggeligt er det nu hellerikke derhjemme at høre et opgit: „Haah — haah — haah!" fra Fars Lænestol og et „ja, — ja" — som Ekko fra Sofaen, — et Støn der og et tungt Pust her. — Jeg styrer mere og mere bort fra min Bestemmelse, — sukker de, stille og ulykkelige. Det er jo fornuftige Mennesker, naar én undtager den fikse Idé, at jeg absolut skal vorde Apotheker, — og ikke er de almindelige heller ... Saaledes kan én jo nok komme til at kjende sig lidt alene og forladt" —

Terna rørte Bedstefar ved Armen:

„Bare det ikke blir sent og mørkt for os. Vi skal ud i Gartner Tronsens Have," — forklarede hun, — „og se paa Drivhuset, og hvad de tar ind der til Vinteren."

„Aa haa, — aa haa!" han saa indigneret paa hende, — „dette med Gartneriet gav Du mig sidst ogsaa. Det er nok en Nykke, Du ynder at forbuske Dig i det ... Du vil da ikke indbilde mig, at Du agter for Alvor at bli saadan en grøntskjærende, grøntsælgende —"

„Sig Du ham det, Bedstefar," — sa hun noget steilt og koldt, — „at jeg har faat Lov af Far til at komme i Gartnerlære til næste Aar."

„Jo—o, — jo—o, hun har virkelig —"

„Og at jeg skal bo hos Dig og begynde i din

Have, naar Du engang kjøber Hus," — vedblev hun.

Bedstefar var jo ikke fremmed for den Idé; han havde hørt den adskillige Gange før og gaat ind paa den ogsaa. Men det føielig overbærende Smil, hvormed han vedkjendte sig den for Paal, havde jo sit lidt troløse, som pludselig fangedes af Paal.

„Svært god Idé igrunden," — fandt han nu og stod og stirrede i den. — „Svært god Idé. — Vor Apothekerhave — —"

„Jeg vil aldrig ha andet end det, jeg kan raade med aldeles alene," — afskar Terna hans Idéstrøm. — „Men maa vi nu ikke afsted, Bedstefar," — paaskyndede hun.

„Nei nei, lad mig ikke opholde Gartnersken," hilste Paal.

— — „Hm — hm, ja — ja —." Bedstefar udstødte en og anden Interjektion, medens han skridtede afsted og ikke saa paa hende — —

„Han havde Ret i det, Paal, Du," — kom det endelig, — „at Du bærer Dig ad mod ham, som Du var fuld af Nykker. Han kommer altid saa tillidsfuld og meddelsom. — Men Du, — bom — bom — saa stiv og stursk. Du skulde vænne Dig til en Smule mere Smidighed i Forhold til — til —. Det er jo ikke bare Bedstefædre heller i Verden. Og nu begynder Du at bli saavidt voksen —"

— „at jeg ikke vil ind i det, som altid fører til Ulykke," — sa hun presset grædefærdig.

„Naa, naa, Du maa tro, det er langtfra ens overalt i det Kapitel," antydede Bedstefar forsigtig. — „Hm, — ser Du det vakkre Hodet hans, naar han hilser. Det er af disse høie Isser, som véd, hvad de vil. Og sligt Liv, som der spiller ud af de Øinene."

Terna svarede ikke. Hun var nedslagen og

fortænkt, medens de travede i Taushed udover Forstaden.

— Hele denne Ungens Idé om Gartneriet — gik Bedstefars Tanker, — var jo noget, som hun lod til at forskanse sig bag. — Følgen — Følgen ... af et ormædt Hjem ... Ja, — de unge fik betale for Forældrenes Skyld, som skrevet staar! Sammenhæng — en Neksus i alt — —. Selv gik han egentlig nu her og stirrede udover den Side af Livet, som Folk helst vendte Hodet fra, — Livet, som holdt paa at komme under Hyssingen, som Paal sa —

— Bedstefar havde paa Turen forsænket sig i sine egne Betragtninger, og, da de kom hjem i Skumringen, gik han lige ovenpaa og begyndte at tage frem og ordne sine Brevskaber og gamle Papiier.

Lampen stod ved Siden af ham paa Chiffonierens Udfaldsklap og lyste paa gulnede ombundne Papirer, fra de mange Skuffer og Rum. De løstes op og revideredes og lagdes ind igjen efter et mere eller mindre hastigt Gjennemsyn.

I den Pakke der med den blegede gamle Silkesnor om laa Dokumenter og Verifikationer for hele hans Karriere, — fra Daabs- og Vakcinationsattester, udstedte af længst afdøde Pastor Hans Daa her ved Stiftskirken og Statsfysikus Wriedt, — hvilke beviste, at han var kommet til Verden og hed Kristen Tønder Grunth, — indtil den kongelige naadige Bevilgning af hans Afsked som Toldinspektør med vanlig Pension.

De laa der i al Tørhed, den ene ovenpaa den anden, som visnede Blomster. — Naar han tænkte paa al den Illusion, 'der i sin Tid havde omduftet dem, — alt det Arbeide, alt det, han havde vovet og sat ind paa hver enkelt af disse, medens de endnu laa og skimrede for hans Fantasi som Fremtid, Forfremmelse og Anledning til Anvendelse af

sin Handletrang og Handlekraft inden det ny videre Omraade, saa at Navnet Kristen Grunth skulde høres og spørges baade i Marinen og Landet. — Naar han tænkte paa dette og lagde Dokument for Dokument sammen igjen i deres halvbrustne gamle Brætter, medens Togter og Stræv og de allehaande sangvinske Planer og Haab, han havde gjort sig op, gled forbi hans indre Øie, — var det med et vist resigneret Vemod, han stuvede bort og lagde hen ligesom afdøde Dele af sig selv, — Ham efter Ham, som han havde skudt af sig — — helt til Toldinspektøren ogsaa gik. — —

Vilde han tat det anderledes, om han skulde begyndt igjen? — Var han blet klogere af det hele? ... Havde Livet slaat ham koldt Vand over Hovedet og sagt ham, at han begyndte som en Galning? — Fandt ikke det heller — —. Ens Natur ...

Her holdt han Beviset i Haanden for, at Aspiranten Kristen Grunth, efterat have bestaaet Eksamen med bedste Karakter og med efterfølgende Prøvetogt vist sig egnet for Søen, var optaget i Søkadetakademiet.

Naar han tænkte paa, med hvilken Følelse han som tretten Aars Gut havde staat med dette Papir i Haanden, — han huskede det gjennem Aarene den Dag idag! ... Han smilte, — han havde lidt som en Hund og slaat fra sig som en Kar i de første Aar, da han havde saa mange flere over end under sig der paa Akademiet. Og idetheletaget, — han havde aldrig kunnet med overordnede. Det var siden gaat som en Traad gjennem hele hans Liv, saa det altid blev Opposition ... Kunde være noget i det, at det havde været et Slags medfødt Disposition ...

Tja, tja, — han vuggede en stor Pakke med sammenrullede Avisartikler i Haanden, — lagde den bort i et Rum igjen ... Der ligger nu Striden med Marinekommandoen og alle deres Penne, hvori Kapteinløitnant Grunth gav dem det glatte

Lag, saa de tilslut desarmerede ham og gjorde ham til Toldinspektør. — — Her er man Løitnant og her Premierløitnant og Dampskibschef ja —

Ja, ja, — det var en Tid, — en daarlig Tid — hm — —

Udnævnt til Medlem af Kommissionen for Kystfyrene. — Ja, da var man endnu i Gunst og Naade, den meget ansete Kapacitet, som siden skulde bli saa sørgeligen reduceret —

... Vielsesattesten, — han aabnede den langsomt, — med Jomfru Terna Kirstine Taarvig —

Han blev siddende og se paa den. Der steg for hans Syn en spæd rank Pige med dybe blaa Øine — hvidt ligetil Skoene og Brudesløret slaat tilside, da hun traadte ind i Kirken. — Haandtrykket, da Ordene lød: — „Saa erklærer jeg Eder herved for rette Ægtefolk at være," — hele Høitiden ...

Tankerne lagde Bro, og han kom til at dvæle ved Afskedsøieblikket for dette Liv, — et Udraab, en Udtalelse, han aldrig havde faat rigtig Grund i, — ofte tænkt paa —

„Jeg tilgir Dig. Husk at jeg tilgir Dig alt, — alt Kristen!"

Han lagde pludselig Vielsesattesten sammen, trak ud en af Skufferne under og fandt frem sin Hustrus efterladte Breve. De laa der i to af ham selv forseglede og ombundne Pakker.

Han besaa og overveiede før han brød Seglet paa den største af Pakkerne. Det var hans egne mange Breve til hende fra mange Steder og mange Lande, som hun havde forvaret i et gammelt Barndoms Syskrin af Valnøddetræ inderst i Komodeskuffen, — fra de første med gjemte Blomster og Firkløver indeni ...

Han læste, ét for ét, op igjen de fra Forlovelsestiden —

Der stod som en Aande af Andagt ud fra dem, slig, helligt, som hun havde bevaret dem, og han

sin Handletrang og Handlekraft inden det ny videre Omraade, saa at Navnet Kristen Grunth skulde høres og spørges baade i Marinen og Landet. — Naar han tænkte paa dette og lagde Dokument for Dokument sammen igjen i deres halvbrustne gamle Brætter, medens Togter og Stræv og de allehaande sangvinske Planer og Haab, han havde gjort sig op, gled forbi hans indre Øie, — var det med et vist resigneret Vemod, han stuvede bort og lagde hen ligesom afdøde Dele af sig selv, — Ham efter Ham, som han havde skudt af sig — — helt til Toldinspektøren ogsaa gik. — —

Vilde han tat det anderledes, om han skulde begyndt igjen? — Var han blet klogere af det hele? ... Havde Livet slaat ham koldt Vand over Hovedet og sagt ham, at han begyndte som en Galning? — Fandt ikke det heller — —. Ens Natur ...

Her holdt han Beviset i Haanden for, at Aspiranten Kristen Grunth, efterat have bestaaet Eksamen med bedste Karakter og med efterfølgende Prøvetogt vist sig egnet for Søen, var optaget i Søkadetakademiet.

Naar han tænkte paa, med hvilken Følelse han som tretten Aars Gut havde staat med dette Papir i Haanden, — han huskede det gjennem Aarene den Dag idag! ... Han smilte, — han havde lidt som en Hund og slaat fra sig som en Kar i de første Aar, da han havde saa mange flere over end under sig der paa Akademiet. Og idetheletaget, — han havde aldrig kunnet med overordnede. Det var siden gaat som en Traad gjennem hele hans Liv, saa det altid blev Opposition ... Kunde være noget i det, at det havde været et Slags medfødt Disposition ...

Tja, tja, — han vuggede en stor Pakke med sammenrullede Avisartikler i Haanden, — lagde den bort i et Rum igjen ... Der ligger nu Striden med Marinekommandoen og alle deres Penne, hvori Kapteinløitnant Grunth gav dem det glatte

Lag, saa de tilslut desarmerede ham og gjorde ham til Toldinspektør. — — Her er man Løitnant og her Premierløitnant og Dampskibschef ja —

Ja, ja, — det var en Tid, — en daarlig Tid — hm — —

Udnævnt til Medlem af Kommissionen for Kystfyrene. — Ja, da var man endnu i Gunst og Naade, den meget ansete Kapacitet, som siden skulde bli saa sørgeligen reduceret —

... Vielsesattesten, — han aabnede den langsomt, — med Jomfru Terna Kirstine Taarvig —

Han blev siddende og se paa den. Der steg for hans Syn en spæd rank Pige med dybe blaa Øine — hvidt ligetil Skoene og Brudesløret slaat tilside, da hun traadte ind i Kirken. — Haandtrykket, da Ordene lød: — „Saa erklærer jeg Eder herved for rette Ægtefolk at være," — hele Høitiden ...

Tankerne lagde Bro, og han kom til at dvæle ved Afskedsøieblikket for dette Liv, — et Udraab, en Udtalelse, han aldrig havde faat rigtig Grund i, — ofte tænkt paa —

„Jeg tilgir Dig. Husk at jeg tilgir Dig alt, — alt Kristen!"

Han lagde pludselig Vielsesattesten sammen, trak ud en af Skufferne under og fandt frem sin Hustrus efterladte Breve. De laa der i to af ham selv forseglede og ombundne Pakker.

Han besaa og overveiede før han brød Seglet paa den største af Pakkerne. Det var hans egne mange Breve til hende fra mange Steder og mange Lande, som hun havde forvaret i et gammelt Barndoms Syskrin af Valnøddetræ inderst i Komodeskuffen, — fra de første med gjemte Blomster og Firkløver indeni ...

Han læste, ét for ét, op igjen de fra Forlovelsestiden —

Der stod som en Aande af Andagt ud fra dem, slig, helligt, som hun havde bevaret dem, og han

sad overvældet, dybt og varmt løftet tilbage i sin Ungdoms rige Tid.

Under den fortsatte Gjennemgaaen stansede han ved et Brev, hvori Udtrykkene blev ham noget svulmende poetiske. Han gren af sig selv med en Blanding af mild Overbærenhed og af at være ilde berørt, — og tog fat paa et nyt. — Det var fra London, da hun gik paa faldende Fod med deres ældste lille Jon, som de mistede.

Ja, det var den Tid, — og her fra Barcellona ...

Han begyndte løseligere at gjennemse dem og lægge dem tilside. — Og La Valette under Togtet som Trediekommanderende paa Ørnen — og —

„Jeg skulde be Dig komme ned og spise tilaftens, Bedstefar," sa Kirstine i Døren.

Bedstefar blev siddende og snu og vende og stirre paa den tildels ubeskrevne Bagside af en af sine Epistler.

Det lod til at være Udkast til noget, som et Brev, hans Hustru havde paabegyndt til ham — nok, medens han var ude og fo'r til Koffardis, — et Koncept, hun havde forladt og glemt ... Datoen? — han snude og vendte det igjen, — ingen Dato —

„Kjære Kristen," — læste han, og saa fulgte flere Overstrygninger eller udslettede Forsøg.

„Da vi tog Farvel med hinanden, mærkede Du vel" — begyndte det to Gange og igjen overstrøget —.

„Kunde jeg sige Dig, hvorledes jeg har ligget og ruget om Nætterne og talt og talt med Dig." — Ogsaa den Begyndelse var kasseret med en vagt henstrøgen Linie af Blæk.

Noget som: — „Om Du vilde svare mig, Kristen, som vi stod for —" var udslettet med tætte Tverstreger.

Saa fulgte uudstrøget henglemt:

„Uden at vi er aabne mod hinanden — helt tilbunds, — føler jeg, at jeg ikke udholder Livet."

Det maatte være noget, hun havde taget sig meget nær af. Det lignede hende slet ikke dette — den Slags Udgydelser, — noget, som havde krænket hende — dybt —

Han forstod slet ikke — reiste sig, satte Lampen bort og gik ned, medens han famlede og ledte i sin Hukommelse —

Dernede sad de ved Aftensbordet og ventede paa ham. Terna forsynede ham med The, og Korpslægen gjorde lunt opmærksom paa noget opskaaret koldt, som Bedstefar distræt holdt paa at lade passere forbi sig.

Stefanie havde i Eftermiddag prøvet et nyt Piano, som var kommet til Anthonisens Musikhandel, berettede hun, og bagefter været oppe hos Søstrene Jensen i Anledning af sin Kjole, som det nu endelig var lykkedes at faa et Slags Snit paa, — saa det var blet rent sent og mørkt for hende, før hun naade hjem —

„Her staar lidt Kalvekjød med Geléе igjen paa Asjetten, tag det, Gunnar," bød hun og sendte det op til ham ... „Du ser træt ud, — har du været langt idag?"

„Nei saamæn, — bare min vanlige Eftermiddagsrunde."

„Siddet inde hos din Veninde, Fru Jordan, og pratet?" spøgte hun. „Eller været over Broen paa den anden Side, hos dine Patienter?" — der skjød et undersøgende Blik hen paa ham.

„Nei hør," lo han, — „blir nu Du ogsaa en saadan Doktorfrue, som skal ha Rapporter! — Jeg har saamæn trasket oppe i Smaagaderne ved Skansebakken, — og det er godt at komme hjem, om jeg bare faar Aftenen i Fred."

Fruen begyndte pludselig i Ro og Mag at forsyne sit Smørrebrød med et godt Kjødbelæg.

Bedstefar havde opgjort sit; han fulgte ikke med længere. Kirstines Prat om, at Fru Direktør Brunnick havde været der i Visit og ikke truffet nogen hjemme og Ingvalds Opregning af de Bøger, han maatte kjøbe, naar han kom paa den tekniske Skole, gled alt kun halvt opfanget forbi hans Øre.

Han sad aandsfraværende rykket tilbage i Fortiden, medens Tanken opjaget ledte og søgte uden Resultat. De skrevne Stumper kom og vekslede for ham ... „Uden at vi er aabne mod hinanden" — „Om Du vilde svare mig, som Du stod for" — —

Da de reiste sig fra Aftensbordet, begav han sig straks ovenpaa overhørende Doktorens forundrede Spørgsmaal efter ham i Døren:

„Men Far, vil Du ikke bli og ta din vanlige Aftenpibe?"

Som han tog Lampen fra Bordet for at sætte den hen paa Chiffonierklaffen igjen, skimtede han et sammenlagt Papir nede paa Gulvet. Han tog det op og holdt det frem i Lysskjæret.

Det var Udkastet, som det syntes, til et paatænkt helt Brev fra hende — rettet og overstreget og slutteligen opgivet:

Kjære Kristen!

Jeg formaar ikke at tænke paa eller skrive om noget andet, før Du har svaret mig, — bare forklaret mig det, jeg har saa tungt, tungt paa Hjerte. Det er saa mørkt for mig. Jeg vil ikke, Du skal „berolige mig" — men sige mig, som det er, Kristen, saa har vi det rent og klart mellem os for Gud og Mennesker som Ægtefolk og alle, som elsker hinanden, maa ha det, skal det ikke være som at stirre ned i en Grav og ønske sig død og borte. Svar mig, hører Du, sandfærdig, hvad jeg skal tro, Du elskede Ven, som jeg taler til langt borte.

Aa, jeg har tænkt og grublet. Ofte skjønner jeg selv, at det vokser op for stort for mig. Helt

fra i Sommer, da jeg var hjemme, Du véd, og saa til Far, som var saa syg, — og jeg fik Brevet fra Dig fra Lissabon, — Tak for det — har jeg ikke sovet en rolig Nat, — ligget og tænkt og tænkt paa dette stygge Menneske og saa set Dig i Ansigtet og udtalt: „Malla Sannem" for at se, om Du blev bleg og uvis eller, om Du, Gudvelsigne Dig, bare jepede saa stygt vakkert, som kun Du, Du kan, og haanende lo mig ud. Og saa længe holder jeg paa om Nætterne og siger det, ser paa Dig og faar Angst og ber for Dig, til Jepet kommer, jeg faar ikke sove før.

Dette Menneske kom en Dag forjasket og slusket; men havde vist været vakker, ind i Fars Kjøkken og vilde tale med Fru Grunth — i Enerum. — Og saa kom det da, at hun var gift og i stor Nød og Fattigdom nu, Manden havde forladt hende, og hun vidste ingen anden end mig at ty til, siden hun havde hørt, at jeg var Kaptein Grunths Frue. For med ham havde hun faret som Dampskibspige en hel Sommer, — og, havde han nu været der, vilde hun blet vel hjulpen, det kunde hun sige mig saa sikkert, „som hun stod paa denne Pletten". Det var Udtrykket, — og jeg husker, hvor raat hun stødte Foden i Gulvet. Men, da hun saa forstod, at jeg mente kun kort at afvise hende, blinkede hun mig dristig i Øinene og sa saa underlig spodsk og, som hun mente at true: — „For han var nu et Mandfolk, han ogsaa, Frue." De Ord glemmer jeg aldrig, Kristen! Jeg gav hende skyndsomt, hvad jeg kunde, to Tyvekroner, og haaber aldrig at se hende mere.

Men siden — siden —. Jeg tør ikke se ind i det" — —

Her var Skrivelsen ladet ufuldendt.

Nedenfor stod, som en Bemærkning for hende selv:

„Har der været noget der, saa, hvorfor skulde det ikke ha været saa meget andet? —

Det blir til en hel Lavine for mig. Jeg vover — nei, jeg vover aldrig at spørge ham —"

Han sad med Papiret glemt i Haanden —

— Saa, dette havde hun gaat og baaret paa gjennem Aarene — de mange —. Det var det, som voldte dette sky, ubeherskelige, pludselige, naar hun saadan med ét stødte ham fra sig, ofte i Hjemkomstens Stund netop, som de kunde være hinanden varmest og inderligst nær ... Her — her var Forklaringen ...

Malla Sannem — ja, hun hed det, — vel en tredive Aar siden nu ...

Han havde saavist selv sørget for at glemme baade Navnet og den fordømt uheldige Affære —

Fuld efter et Drikkelag nord ved Bejan. — — Det havde været hans Princip, at en, der vilde frem, maatte ha ren Vest for pletfrit Familieliv. Han fik hende da ogsaa straks besørget vel fraborde — og ud af Erindringen som andet Smuds, én spulte af sit Dæk.

Han stirrede og saa tilbage ind i sit Ægteskabs vekslende Begivenheder og Gang gjennem Aarene: — Bristen i deres Forhold, Revnen, som var gaat igjennem det, — alle de Tvil, hun med sin dybe Natur havde slæbt sin Kjærlighed frem over, — den gjemte bævende Uro og Angst, naar han kom stormglad hjem fra Togt eller Reise, — de lønlige Spørgsmaal i hendes Øine —

Som han sad hensunket, blev det ham, som Fuglen kredsede nær ham med Saaret i Brystet og det klagende Skrig —

„Husk at jeg tilgir Dig alt — alt" — mumlede han med bævrende Læber og brast i Graad —

Han, — den gamle Mand, — havde ikke før nu vidst, hvad et saadant Forhold, — hvad Kjærlighed var!

— — — — —

X.

Midt i Høstmørket og Graataagen under Jul var Nysneen pludselig faldt over By og Land, — Luften saa blank mellem drivende Skyer, Aaser og Hustagene saa blændende nyhvide.

Korpslægen var taget ind til Hovedstaden for en Uges Tid som Medlem af en nedsat Kommission i det militære Sanitetsvæsen. Samtidig agtede han at gjøre forskjellige Indkjøb i Anledning af Ingvalds nær forestaaende Reise til det tekniske Institut ...

— Bedstefar kom hjem fra sin Formiddagstur. Han gik gjerne alene og vandrede i den sidste Tid. — — Huh, — bare han saa Messingknappen i Gadedøren, det var som at gaa ind i Hulen igjen!

Han blev staaende ude paa Trappen og nød Vintersolen, der næsten varmede mod Husvæggen. Sneen begyndte nu saa langt ud paa Formiddagen at smelte af igjen i Gaden, saa det vaade sorte stak op —

Det, som er gjemt i Sne ja, dukker op i Tø! ... Han trak Pusten betynget. — Her kommer vel en Dommens Dag til dette Hus ogsaa ... Hun besørger isandhed sin Ægteherre med mange Løgne, — har indrettet sig lunt ... Ude om Eftermiddagene og saare sød mod ham, naar hun kommer hjem — helt distræt og optaget, nu han er borte ...

Adam og Eva de var to og ikke ti —. Ja, Gud véd, det er ikke værd at fordybe sig der ... Det er ialfald greit, at de ikke snød hinanden, saalænge der ingen flere var. — Men saa sad der tilslut en Wingaard oppe i Træet der ogsaa ...

Bedstefar stod betænkt og strøg Sne af Gelænderet med Stokken:

At én og én er to, det skulde være den simplest

Det blir til en hel Lavine for mig. Jeg vover — nei, jeg vover aldrig at spørge ham —"

Han sad med Papiret glemt i Haanden —

— Saa, dette havde hun gaat og baaret paa gjennem Aarene — de mange —. Det var det, som voldte dette sky, ubeherskelige, pludselige, naar hun saadan med ét stødte ham fra sig, ofte i Hjemkomstens Stund netop, som de kunde være hinanden varmest og inderligst nær ... Her — her var Forklaringen ...

Malla Sannem — ja, hun hed det, — vel en tredive Aar siden nu ...

Han havde saavist selv sørget for at glemme baade Navnet og den fordømt uheldige Affære —

Fuld efter et Drikkelag nord ved Bejan. — — Det havde været hans Princip, at en, der vilde frem, maatte ha ren Vest for pletfrit Familieliv. Han fik hende da ogsaa straks besørget vel fraborde — og ud af Erindringen som andet Smuds, én spulte af sit Dæk.

Han stirrede og saa tilbage ind i sit Ægteskabs vekslende Begivenheder og Gang gjennem Aarene: — Bristen i deres Forhold, Revnen, som var gaat igjennem det, — alle de Tvil, hun med sin dybe Natur havde slæbt sin Kjærlighed frem over, — den gjemte bævende Uro og Angst, naar han kom stormglad hjem fra Togt eller Reise, — de lønlige Spørgsmaal i hendes Øine —

Som han sad hensunket, blev det ham, som Fuglen kredsede nær ham med Saaret i Brystet og det klagende Skrig —

„Husk at jeg tilgir Dig alt — alt" — mumlede han med bævrende Læber og brast i Graad —

Han, — den gamle Mand, — havde ikke før nu vidst, hvad et saadant Forhold, — hvad Kjærlighed var!

— — — — —

X.

Midt i Høstmørket og Graataagen under Jul var Nysneen pludselig faldt over By og Land, — Luften saa blank mellem drivende Skyer, Aaser og Hustagene saa blændende nyhvide.

Korpslægen var taget ind til Hovedstaden for en Uges Tid som Medlem af en nedsat Kommission i det militære Sanitetsvæsen. Samtidig agtede han at gjøre forskjellige Indkjøb i Anledning af Ingvalds nær forestaaende Reise til det tekniske Institut ...

— Bedstefar kom hjem fra sin Formiddagstur. Han gik gjerne alene og vandrede i den sidste Tid. — — Huh, — bare han saa Messingknappen i Gadedøren, det var som at gaa ind i Hulen igjen!

Han blev staaende ude paa Trappen og nød Vintersolen, der næsten varmede mod Husvæggen. Sneen begyndte nu saa langt ud paa Formiddagen at smelte af igjen i Gaden, saa det vaade sorte stak op —

Det, som er gjemt i Sne ja, dukker op i Tø! ... Han trak Pusten betynget. — Her kommer vel en Dommens Dag til dette Hus ogsaa ... Hun besørger isandhed sin Ægteherre med mange Løgne, — har indrettet sig lunt ... Ude om Eftermiddagene og saare sød mod ham, naar hun kommer hjem — helt distræt og optaget, nu han er borte ...

Adam og Eva de var to og ikke ti —. Ja, Gud véd, det er ikke værd at fordybe sig der ... Det er ialfald greit, at de ikke snød hinanden, saalænge der ingen flere var. — Men saa sad der tilslut en Wingaard oppe i Træet der ogsaa ...

Bedstefar stod betænkt og strøg Sne af Gelænderet med Stokken:

At én og én er to, det skulde være den simplest

mulige Sætning, — og, at det ikke bare er et dødt Straa lagt til et andet Straa, men to levende Frøkorn med Fremtidsmuligheder, der kan velsignes saa rigt, som der er Stjerner paa Himlen ...

Men saa lidt begriber man sin Natur og sin Interesse —

Ja, — den, som kunde begyndt dette Liv forfra igjen med det Vet, man har, naar man slutter det og endelig begriber, at det maa tages helt indvendig fra — fra Kjernen, om man ikke tilslut skal staa igjen med Tallerkenen fuld af bare Skaller — —

Som Bedstefar lukkede sig ind i Entréen, kom Terna pludselig fra Stuedøren. Hun var forgrædt og maatte have ventet paa ham.

„Bedstefar," hviskede hun, — „jeg vil fortælle Dig noget. Paal er reist!"

Hun fulgte ham undertrykkende sin Graad opad Trappen; men der ovenpaa kastede hun sig i Sofaen og brast i en fortvilet Hulken.

„Stakkar, ja — saa han er reist?" — lød det fra Bedstefar.

„Ja — nu imorges," — hun vred Hænderne krampagtigt.

„Og uden at ha — ha — sagt Dig nogenting?" — prøvede han.

Terna hulkede ustanselig, og Bedstefar gik frem og tilbage. Det var med en vis Bebreidelse, at han saa pludselig stansede og sagde:

„Men kunde Du nu egentlig ventet Dig andet, Terna, — saadan, som Du stadig har stødt ham tilbage og afvist ham alle hans sandelig ikke dulgte Tilnærmelser."

„Men Bedstefar, han h a r jo skrevet til mig — det — der," — hun rakte op Brevet.

„Saa det der" ...

„Og jeg har svaret ham, at jeg ikke ku—unde"

— forsvandt Stemmen ned i Sofaen. — — „Jeg turde aldrig" — brød hun ud — „aldrig" —

„Naa saa ..." Bedstefar læste Brevet:

„Kjære Terna!

Hvor Du har faat det Fuglenavnet fra, véd ikke jeg; men det véd jeg, at, fra Du var Skolepige af, saa har jeg altid set og undret mig over Dig, — og drømt om, at naar jeg først blev noget, saa skulde jeg ha en Kone, som hed Terna, og som var saa sandfærdig og dyb i Øinene og saa fin og hel som Du. — Men det faldt mig rigtignok ikke ind, at hun skulde faa en saa nydelig slank, spæd Vækst og Gang eller, at hun skulde bli, for mig ialfald, endda vakkrere end det, som vor gamle Pige altid sa var det vakkreste i Verden, nemlig Rosen i Zaron —

Kjære Terna, jeg kunde ikke ta nogen i Verden uden Dig, og svarer Du mig ja, — at Fuglen er min, saa slaar jeg ned i Stuen hos Jer, gjennem Vindu eller Dør lige fedt, — for aldrig at slippe Dig mere. Men siger Du nei, saa gaar jeg imorgentidlig ombord paa Dampskibet Hertha, som skal til Messina, og blir borte, — til jeg synes, det kan være lidt Moro at drive paa med noget igjen — eller, til Du kanske kommer til at tænke, at der var en Ven i Verden, som elskede Dig og som Du lod drive afsted for Veir og Vind, — og som endda har det Vanvid at gaa og vente paa Dig.

Paal Høeg."

„Og Du svarede nei, Terna," — sa Bedstefar grublende hen i sine Tanker. — „Ja, — hm, — jeg siger ikke, at der ikke skulde være noget at overveie. — Jeg siger det slet ikke — slet ikke. Der er mange brændte Fingre i de Forhold ... mange Gange de bedste Mennesker ellers, som ikke vilde tilføiet hinanden ondt for aldrig det! Man slipper

Lykken ud af Huset saa let som Skorstensrøg, — der er som en Blindrude ud til den Kant" ...

Han drev lidt paa Gulvet og stansede igjen foran hende:

„Men Verden maa jo gifte sig, begriber Du. Gaar ikke an bare at springe sky bort og sige nei. Du kan tro, Terna, der er ogsaa bra Folk, som ikke svigter — særlig, hvis man itide gav dem lidt Forstaaelse af — hm—m—"

„Nei, nei, Bedstefar, — paa Paal aarkede jeg aldrig at tabe Troen! — Han er reist" — brød hun igjen ud i voldsom Graad — „og med bare de kolde Ord ... Det er saa sørgeligt, saa sørgeligt" ...

* *
*

Det snede igjen den Nat og det næste Døgn, medens Luften var et hængende, dryssende Snemørke. Først den tredie Dag klarnede det op over en By og et Landskab, som laa foddybt i hvidt. Der var pludselig kommet frisk Kulde, — en nyskabt Verden om én saa ren og uberørt, som i Paradis ...

Sneen skuffedes af Tage og Fortoge, Gange og Stier maagedes fri og den brede Færdselsbane opkjørtes i Kongeveien med Sneplog. Al Trafik var med et Slag forandret, — faldt ned fra at slæbe i Smuds og dyb Høstsøle og senere at dure og larme paa Hjul over den knudrede Barfrost til at glide fint og let og muntert paa lave Slædemeier.

Der var Vinterhumør i Luften —

Slæder med Vedlæs, Slagt og Føringer til Torvet begyndte alt Morgenen efter at fare ind til Byen for ved Aftenstide at slingre tomme, bjeldeklingrende hjemover igjen paa de alt opkjørte Landeveie. Inde i Byen føg Snebolderne og lavedes Mænd og Fæstninger i Haver og paa Pladse. Allehaande Kjøreredskaber for Vinteren droges frem

fra Skjulene. Og gjennem Gaderne fo'r mere eller mindre luksuriøst udstyrede Slæder, — man vidste, hvis de var, — klingrende i de forskjellige Retninger for at prøve Føret, medens det endnu laa, thi før Jul var det i Regelen usikkert ...

Man maatte i Visiter til hinanden i de med dobbelte Vinduer stængte, lune Hjem, — udtale sig om den pludselige overraskende Vinter og med det samme faa forevist en ny Boa, en Ilderskinds Muffe med Besætning eller en kostbar Foerværks Kaabe — — —

— Stefanie var engageret her og der nu, medens Doktoren var borte, — baade optaget og opstemt, fandt Bedstefar.

Iaften kom hun først hjem, medens de sad ved Spisebordet, ophedet og rød i Huden af Luften.

Hun løsnede Pelskaaben for den lumrende Varme i Stuen, — vilde ikke ha Mad, — gaa lige tilsengs. Det havde været en lang Eftermiddag derude hos Enkefru Wiborg paa Stranden, og hun var træt.

Ja, en dryg Kaffesladder det ... gik det i Bedstefar. Han saa, hvorledes Ingvald sad og svælgede og svælgede og undgik at se paa hende, og Terna satte Øinene stivt ned i Tallerkenen.

Det blev trykkende stille, da hun var gaat, og de reiste sig snart fra Bordet.

„For et Helvede!" — hviskede Ingvald, idet han strøg forbi Terna. — „Det skal bli godt at komme fra Huset." —

Han fo'r ud og op paa sit Værelse.

Det var med en vis Selvfølelse, at Korpslægen kom tilbage fra sit Ophold i Hovedstaden; hans Anskuelser havde seiret — faat alle Meninger for

Lykken ud af Huset saa let som Skorstensrøg, — der er som en Blindrude ud til den Kant" ...

Han drev lidt paa Gulvet og stansede igjen foran hende:

„Men Verden maa jo gifte sig, begriber Du. Gaar ikke an bare at springe sky bort og sige nei. Du kan tro, Terna, der er ogsaa bra Folk, som ikke svigter — særlig, hvis man itide gav dem lidt Forstaaelse af — hm—m—"

„Nei, nei, Bedstefar, — paa Paal aarkede jeg aldrig at tabe Troen! — Han er reist" — brød hun igjen ud i voldsom Graad — „og med bare de kolde Ord ... Det er saa sørgeligt, saa sørgeligt" ...

* * *

Det snede igjen den Nat og det næste Døgn, medens Luften var et hængende, dryssende Snemørke. Først den tredie Dag klarnede det op over en By og et Landskab, som laa foddybt i hvidt. Der var pludselig kommet frisk Kulde, — en nyskabt Verden om én saa ren og uberørt, som i Paradis ...

Sneen skuffedes af Tage og Fortoge, Gange og Stier maagedes fri og den brede Færdselsbane opkjørtes i Kongeveien med Sneplog. Al Trafik var med et Slag forandret, — faldt ned fra at slæbe i Smuds og dyb Høstsøle og senere at dure og larme paa Hjul over den knudrede Barfrost til at glide fint og let og muntert paa lave Slædemeier.

Der var Vinterhumør i Luften —

Slæder med Vedlæs, Slagt og Føringer til Torvet begyndte alt Morgenen efter at fare ind til Byen for ved Aftenstide at slingre tomme, bjeldeklingrende hjemover igjen paa de alt opkjørte Landeveie. Inde i Byen føg Snebolderne og lavedes Mænd og Fæstninger i Haver og paa Pladse. Allehaande Kjøreredskaber for Vinteren droges frem

fra Skjulene. Og gjennem Gaderne fo'r mere eller mindre luksuriøst udstyrede Slæder, — man vidste, hvis de var, — klingrende i de forskjellige Retninger for at prøve Føret, medens det endnu laa, thi før Jul var det i Regelen usikkert ...

Man maatte i Visiter til hinanden i de med dobbelte Vinduer stængte, lune Hjem, — udtale sig om den pludselige overraskende Vinter og med det samme faa forevist en ny Boa, en Ilderskinds Muffe med Besætning eller en kostbar Foerværks Kaabe — — —

— Stefanie var engageret her og der nu, medens Doktoren var borte, — baade optaget og opstemt, fandt Bedstefar.

Iaften kom hun først hjem, medens de sad ved Spisebordet, ophedet og rød i Huden af Luften.

Hun løsnede Pelskaaben for den lumrende Varme i Stuen, — vilde ikke ha Mad, — gaa lige tilsengs. Det havde været en lang Eftermiddag derude hos Enkefru Wiborg paa Stranden, og hun var træt.

Ja, en dryg Kaffesladder det ... gik det i Bedstefar. Han saa, hvorledes Ingvald sad og svælgede og svælgede og undgik at se paa hende, og Terna satte Øinene stivt ned i Tallerkenen.

Det blev trykkende stille, da hun var gaat, og de reiste sig snart fra Bordet.

„For et Helvede!" — hviskede Ingvald, idet han strøg forbi Terna. — „Det skal bli godt at komme fra Huset." —

Han fo'r ud og op paa sit Værelse.

Det var med en vis Selvfølelse, at Korpslægen kom tilbage fra sit Ophold i Hovedstaden; hans Anskuelser havde seiret — faat alle Meninger for

sig i Kommissionen. — Al Udsigt til at blive Brigadelæge ved næste Vakance!

Han havde havt travelt; men set og taget Indtryk af adskilligt, truffet Ungdomsvenner o. s. v., hvorom alt han fortalte og underholdt Stefanie.

Han havde en lang, prægtig Boa med til hende; og hun maatte følge ham, med den paa, under hans første Hjemkomstvisit i Praksis til deres gamle Venner, Direktør Bodoms. Der slap han hende, — havde ikke Tid til at drikke Chokolade, — maatte ud og se, hvorledes Vikaren havde stelt med hans Patienter —

Hans spænstige Skikkelse forsvandt henad Fortoget, lunt hilsende en og anden bekjendt. —

— Det blev stille Juledage iaar hos Korpslægens, da Ingvald skulde reise lige efter Nytaar, og Terna undslog sig for at deltage i Ungdomsballet i Foreningen. Det saa ellers ud, som Byens Selskabelighed først skulde komme senere iaar.

Helligdage gjaldt ikke for Korpslægen; ret som det var, gled han for dinglende Dombjelder ogsaa i Bakkerne ude paa Landsbygden.

Iaften, da han kom hjem fra et Sygebesøg hos gamle Venner paa Reistad, var han træt og bleg og begav sig straks ind paa Kontoret uden at se indom Stuen.

Han sad der uden at have tændt Lampen, da Kirstine for anden Gang mindede ham om Aftensmaden.

Ved Bordet var han taus distræt og svarede kun med Enstavelsesord paa Ingvalds Snak og forskjellige Spørgsmaal om sin Reise, der nu var fastsat til tredie Januar.

„Er Barnet ude paa Reistad meget sygt?" forhørte Stefanie deltagende.

„Intet af Betydning," lød det kort. Bedstefar syntes at se et hastigt indbrændt Blik hen paa hende opskydende som fra hans Uros Dyb —

„Og ikke mere Hensyn til Dig end, at de umager Dig saa langt ud nu i Juledagene" — klagede hun indsmigrende.

— „Et vakkert Hjem der, Stefanie," — sa han med Øinene aandsfraværende i Luften. — „Som en Fest derinde ... Som en Fest derinde ..."

„Jaha, det er ikke mere end disse fem Dage, til Du skal reise, Ingvald!" — vak han pludselig op som greben af en Tanke — — „Jeg tænker nærmest paa Kuffert. Du maa ha en solid og rummelig, saa Du kan faa Plads til Bøgerne og ikke behøve at kjøbe nogen saasnart igjen. — Ja ha, ja ha," — han kneb sammen Øinene, som han stirrede helt optaget ind i noget. — „Du skal, saa at sige, ta Farvel med denne By nu, — begynde et nyt Afsnit af dit Liv, synes Du vel? — —

Jo, — Barnet var bedre, Stefanie," — sa han med ét blødt og mildt og nikkede op til hende. —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Bedstefar havde feiret de senere Dage i Julehelgen med et Par hyggelige og livligere Kortaftener nede i Klubben. De tyde did, ligesom han, adskillige af Stadens paa ensom Fod levende ældre Herrer for ikke at tale om yngre, mere friskfyragtige Størrelser, der nu ikke hørte til hans Kategori.

Ikvæld var han træt, havde gaat tidlig op paa sit Værelse og indrettet sig paa at faa gjort op sit lille Aarsbudget, som han altid pleiede før Nytaar. Det var jo nu blot Smaabeløb, noterede i Ører ofte, nøiagtig Aaret rundt. Han havde det Haab at kunne afslutte Regnskabet til sin Tilfredshed, det vilde sige, at Resultatet viste, at han var kommet ud af det med sin Pension uden at behøve at ty til Renterne af to, tre Gasaktier eller de nogle tusind Kroner, han eiede i Banken.

Han sad nu — efter Afslutningen — og dampede ved Piben og ræsonnerede over de ikke netop

ganske som forhaabet ballancerende Tal; — det var gaat adskillig ind paa Renterne. Han havde bevaret sin gamle flotte rundhaandede Tilbøielighed, — hvad der ikke netop var saa heldigt for en Pensionist. Men, Summa Summarum, det gled jo, — og lidt Bedstefar fik man da være ...

Saadan Dagen eller et Par Dage før Nytaar havde han altid siddet med Aarsregnskaberne, — og saa ind til sin Hustru i de forskjelligste Humører ...

Her var ingen mere at buldre for nu. —

Tanken gik tilbage henover de mange forskjellige Aar. — —

Ja—a, — da var det altid han, som stod med Regnskabet og Opgjøret for hende, — der var brugt formeget, — der det og der det. Og nu, — nu — — er det hun, som kommer med det store Hovedopgjør for alle Nytaarene tilhobe!

Du har skrevet kvit under det, Terna — sagt, lovet mig kvit. — Kunde jeg saavist ogsaa kvitte mig det selv. Du holdt den store Lykke for mine blinde Øine, og jeg laa for lavt, for verdsligt til, — forstod ikke vort Samlivs fulde Høitid — —

Det bankede paa. Bedstefar tog hastig den nedfaldne Pibe op, og Korpslægen kom ind:

„Du har ikke lagt Dig endnu, Far, — jeg vilde gjerne talt med Dig lidt, — om jeg ikke forstyrrer."

„Naa? —" rettede Bedstefar sig pludselig i Stolen stærkt spændt.

„Ser Du," — Sønnen satte sig hen i Sofahjørnet. „Det er om Ingvald."

„Om Ingvald?" — Bedstefar gløttede hen paa ham.

„Ja, Far, — Du, som gaar saadan ind og ud til alle Tider, kunde jo altid se et og andet. Du skulde vel ikke ha mærket noget til, om han har gjort sig nogetslags Forberedelser, som kunde tyde

paa en Tur ud til Sollid? — været inde i Kontorskabet og forsynet sig med Nøglen for Eksempel — eller mærket noget Indkjøb til at holde Kalas med?" —

Bedstefar rystede benægtende paa Hodet.

„Jeg vilde gjerne komme efter den Ting, — vide, hvor jeg har Gutten. Jeg skal sige Dig, jeg havde tat med mig Nøglen og bestemt mig til at lægge Turen indom Løkken idag, naar jeg kjørte tilbage fra Reistad. Jeg saa straks i Veien, at der havde været Folk; der var overføgne Spor af Kjørsel. Og inde i Stuen var ikke alt længere i den gamle Orden; — Puderne i Sofaen var omlagte, og paa Skorstenen havde der været gjort op Ild, siden sidst, jeg var der. Men det, der gav mig Vished, var Stykkerne af en Champagneflaske, som var slængt hen paa Affaldsbingen og stak op af Sneen" ...

Bedstefar greb pludselig om Stolearmene: — „Hum — hum —. Ja, det kan jo være, Du, — at Ingvald" —

„Har Du git ham nogen Penge i den sidste Tid, Far? — Han er jo en saa ordentlig og bra Gut. Men han kunde jo ha fundet paa at holde et Afskedskalas sammen med Kammeraterne — og tét sig spendabel" —

„Jo—o, jovist, jeg har jo furneret ham med lidt af og til nu i Anledning af Reisen ... Havde jo ikke netop tænkt til Champagne" ...

„Saa saa," — udbrød Korpslægen livligt, — „jeg skal saamæn ikke dømme ham, om han har fundet paa at gjøre et knasende Afskedslag. — Saa saa, — det er ikke uden Sandsynlighed for sig — kan godt være ... Et nok saa fornuftigt valgt Sted til at indrette sig ubemærket" —

Han funderede og snakkede ned i Gulvet —

... „Jeg vilde aldrig spørge ham, — ikke lægge

nogen Pine paa Gutten eller lade ham ane, at jeg har opdaget det" — —

Han sad med Bedstefars Pen og saa og stregede paa Papirunderlaget.

„Men sig mig, Far," — udbrast han pludselig som grebet af en Angst, — „dengang vi flyttede fra Sollid, — var ikke Du i Kjøkkenet, da vi satte ind en af Syltekrukkerne i Flueskabet? Kan Du erindre, om Ingvald var tilstede da?" — hans Øine faldt skarpt paa Faderen, som om han vilde drive det frem af hans Hukommelse.

„Ja, det erindrer jeg bestemt," — udtalte Bedstefar. „Jeg sad ved Ilden og varmede mig og saa gjennem Vinduet, at Ingvald strævede med at snøre en Regnkappe over Kjørelæsset, medens I satte Krukken ind."

Doktoren stregede ikke mere. Haanden blev liggende paa Underlaget. Der lød et halvt Støn, — hans Hode ligesom sank for et Knæk i Nakken, og han sad der graableg.

„Og om han nu ogsaa havde forgrebet sig paa det!" — mente Bedstefar undskyldende; han ledte i Tanken efter, hvad der saa pludselig var gaat op for Sønnen og satte ham i saadant Oprør.

„Jah, — slig en Gut kunde ... kunde jo nok ha rumsteret og fundet det ... Snoren om Krukken var tat op, og der var spist af det. — Han kunde jo nok, — det er ikke umuligt. — Ja—a, — ja—a —

— Ja, jeg vil sige Dig Godnat jeg, Far," — brød han pludselig op. „Undskyld, at jeg har forstyrret Dig med en — en — Bagatel igrunden" —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Nei det var ingen „Bagatel", nei, — svarede Bedstefar paa sin egen Tanke, da han var blet alene. Læberne trak sig tæt til, og han tog sig skarpt sammen. Han var vant til at eftergaa en Sag ...

— Stefanie selvfølgelig og Wingaard, som har tat sig deres Promenade derud — — Den Aften, hun kom saa echaufferet hjem i sin Pelskaabe naturligvis — fra Enkefru Wiborg?

Og Gunnar har lagt sammen det ene til det andet; — men ræddes for at se det i Øinene og leder nu frem alle andre Muligheder og Umuligheder —

Han faldt tilbage til at tage op igjen Sønnens forskjellige forsigtige, forblommede Spørgsmaal, — hele hans Manøvreren om Sagen, og blev siddende med en egen Mine af Selvbebreidelse —

Han kunde jo bøiet Sagen hen til noget mindre afgjørende, — ikke netop svaret saa bestemt paa Spørgsmaalet, om Ingvald havde været i Kjøkkenet, da Syltetøiet blev indsat ... Han følte, at en Djævel havde stukket ham, — lidt af hans ophobede Hævntørst mod Stefanie — en bitter Lyst saadan i Øieblikket ...

Ja, Mennesket er uudgrundeligt, — — hugger sig selv som Skorpionen med Halen ... Burde været varsom, set, hvor man rammede.

Han hørte Sønnen gaa ind af Kontordøren, — vidste, at han nu sad dernede hvileløs og rugede.

„Ulyksaligt — Ulyksaligt" ...

XI.

Korpslægen var optaget med Kommissionsarbeide, tog sin Aftenpibe inde paa Kontoret og saas kun i Stuen den korte Tid ved Maaltiderne; han havde da faat istand et Slags harcellistisk lystig Jargon med Stefanie, som hun lod til at goutere. Der var kommet en vis nervøs Fart og

Uro i hans Væsen, han satte sig hastig, reiste sig hastig.

Ikvæld, efterat Ingvald var reist, kom han ovenpaa til Bedstefar med sin Pibe og laa og dampede paa Sofaen ...

„Det er et Spørgsmaal det," ræsonnerede han, „om en Familiefar egentlig har Ret til at ta Hensyn til sig selv, — om han ikke i og med det at være gift har overtat en Forpligtelse til at staa som en Støttestolpe for Familien, om han saa selv indvendig kreperer. Overhodet, hele Omfanget af, hvad det vil si at gifte sig — Opgir man sig selv for at sluges af Afkommet? — Saa gjør jo Dyrene — Bierne — Døgnfluerne — —

Man skulde kunne snydes og bedrages, — fodres med Løgne som en Idiot! — og, jo flere Børn, der kom i Reden, desto fastere sad han i Snaren ... Noksaa høikomisk," — udbrast han, medens han laa der urolig og heftig som en Staalfjær, færdig til at springe op.

— „Saadan en from Sjæl med et Gevir som et stadig voksende Træ skyggende over sit Hode. — Han er vel reist i denne Verden! ...

— Me—n, det kunde jo ogsaa falde Dyret ind, at det Gevir havde han faat af Verdensstyrelsen for at stange med, — for at straffe og ta Hævn og faa sat Tingen, indvendig ialfald, iorden. Det er kun Forurettelsens Lov det, at den vokser og vokser, til den eksploderer i Hævn og gir Ballance —

Tænker mig en saadan troende Fyr, som pludselig skjønner, at han har faat alt, hvad han eier af Følelsesliv, forsmudset og misbrugt og forhaanet og bespyttet, saa Hjertet hans ligger som en udkastet blodig Kjødklat paa Affaldsdyngen —"

„Var jeg Dig, Gunnar," — afbrød Bedstefar ham, „saa vogtede jeg mine Nerver lidt, — Du har alt for anstrengende Arbeide om Dagene."

„Siger Du det, Far? — Ja ja, — kan nok være det — — naar man filosoferer for hart, mener Du. Skal prøve at ta lidt Kloral til Natten, — én faar visselig sørge for at faa Søvn."

— — Bedstefar sov urolig den Nat, — drømte, at han holdt paa at rette og rette paa nogle gale Uhre, som aldrig vilde komme iorden ...

* * *

Terna stak hastig befippet Hodet ind af Døren til Bedstefar:

„Wingaard er nede i Nytaarsvisit," meldte hun og forsvandt igjen.

Bedstefar reiste sig og byttede Frak. — Vel Ungens Mening, at man burde komme ned, — saadant et lidet fordækt Nødraab ... Opbyggeligt ...

Først nu Nytaarsvisiten, — og netop idag, Gunnar er kjørt ud i Distriktet. Det stemmer i alle Maader —. Altid kun korte Besøg paa det sidste, — saa at sige, kun en Ordveksel paa Faldrebet, — spør efter Gunnar. Høist klogt og forsigtigt. Som gammel Husven tør man ikke gi sig til at forsvinde af Horisonten heller —

Bedstefar steg besindig ned ad Trappen.

Inde i Stuen sad Wingaard med Tulupen kastet af paa Stolen ved Siden af sig, færdig til at fare afsted igjen, — hans Slæde ventede udenfor.

„Altsaa ingen Doktor hjemme idag heller," hilste han Bedstefar og glippede nervøst med Øinene, — „man skulde jo aflægge sin Nytaarsvisit. Ellers en stor Uting; man opponerer da ogsaa imod den, klarer det med Nytaarskort ...

Naa altsaa," — gjenoptog han sin afbrudte Samtale med Stefanie ... „Jeg har anskaffet mig et nyt Sæt Dombjelder, — bruger dem for første Gang idag, — og saa er de for tunge og raa i Klangen — ustemte og disharmoniske, skikket til at

gjøre én gal — larmer langt ind i Sjælen, øresønderrivende, som én skulde ha dem selv paa Nakken. — Og saa Solskjæret paa Sneen!"

„Jeg kan høre, De er i slet Humør," — sa Stefanie grættent, — „vi andre faar saamæn sidde herhjemme uden Dombjelder og fornøie os med at se paa Føret ud af Ruderne."

Der drog sig et Par Trækninger i Wingaards Ansigt, som tilbageholdt han et irriteret Svar. „Jeg bekjender," — sa han, — „jeg mente virkelig at laane lidt Humør hos gamle Venner. Men — det synes ikke —"

Hm ... man er alt kommet saavidt som til huslig Trætte — opgjorde Bedstefar sig. Han satte sig ved Vinduet og keg ud af Ruden, hvergang der lød Dombjelder, urolig for, at det kunde være Gunnar, som kom hjem.

„Et lidet Glas Vin tør jeg vel byde Dem sammen med Bedstefar," sa Stefanie, — „det turde omstemme Dombjelderne."

„Nei Tak — nei Tak, — det bare forværrer, — gaar mig lige i Blodet om Formiddagen ... Fruen har faaet et prægtigt Gaupeskind, ser jeg, foran Deres Lænestol, — Julepresent fra Ægteherren?" — henkastede han med et Skjær af Spot.

„Huf ja," — hun stødte lidt til det udstoppede Gaupehode med Fodspidsen, — „de Glasøinene gjør mig rent bange, hvergang jeg sætter mig ned."

„Kattens Fjed og Kvindens Veie!" ... knurrede Wingaard. — Og Bedstefar maatte give ham Ret. Det var hendes mindste Kunst at spille paa to Strænge, — lige mystisk i Øinene og lige øm, enten hun haandterede den ene eller den anden ...

„Man har nu engang den Ulykke at eie en høiere Trang til Luksus og Komfort," klagede hun ... „Ingen Forstaaelse af mig — her" —

Larmen og Trafiken i Gaden lod Bedstefar af

og til overhøre Samtalen, der undertiden faldt ned til at blive smaasnakkende og dæmpet.

„— — Kjøretur — — Fru Wiborg" ... opfangede han af en indtrængende Hvisken fra Stefanie.

„Vi har Maaneskin i næste Uge," bemærkede Wingaard høit gelassent. — — — „Nei min Hest staar jo derude og fryser." Han sprang op og hev Tulupen paa ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Korpslægen kom først sent hjem. De var udbudne for Aftenen og Stefanie alt gaat; men han gjorde ingen Mine til at ville klæde sig og følge efter.

Han satte sig distræt med en Avis; men kastede den igjen, — saa bleg og oprevet ud ...

„Hekseprocesserne var ikke saa dumme endda!" — udbrød han pludselig og begyndte heftigt at gaa op og ned paa Gulvet af og til stansende halvt, som han snakkede halvt ud til Væggen, halvt til Bedstefar ...

„Naar de kom itvil, om de havde at gjøre med en Heks eller et Menneske, saa anstillede de Prøver, — og saa, enten var hun Heks eller ikke. Var hun en Heks, saa kreperede hun. — De kaldte det Guds Dom, — og det var ikke taabeligt tænkt af Menneskene det. De manglede bare Midlerne, saa de slog ihjel feil. Men sæt, at de havde havt et ufeilbarligt Remedium, saa det. stod greit som Mathematik: — er Du et Trold, som rider til Bloksbjerg paa Kosteskaft, naar din Mand sover, — er Du en Menneskelivets Forræder, saa kommer Du ved dette Middel visselig til at dø —.

Det er et Spørgsmaal det, som jeg lader aabent, om der ikke gives saadanne Umennesker nu ogsaa, — Naturer, som har Afinitet til alle Sider, — fordulgte Huldrer, som drager og fanger Mænd, — forraader og hærjer ...

Og sæt, at der nu gaves slige, og, at en Mand gik tungt itvil, — kunde han da gjøre noget rigtigere, — for sig og sin Familie forstandigere end at ty til slig en ufeilbar Guds Dom, — holde Hekseprøven, — hvad?"

Han rettede sig som en Fjeder og fortsatte voldsomt:

„Nei, nei, — forudsat, at der virkelig gives sligt ufysligt Tøi i Menneskeham, — jeg véd, jeg skulde holde Dommen med hel Sindsro. — Dræbte den, jeg skulde være saa lettet, — det skulde ikke koste mig mere end at udrydde en Rotte. Dræbte den ikke, — jeg skulde være saa glad som efter at ha faat Vished igjennem selve min Herre og Skaber!"

„Gunnar, Gunnar," — advarede Bedstefar hovedrystende, — „spiller Du Dig ikke op for stærkt nu?"

„Aa, jeg har tat mig en underlig Lysttur ud til Sollid idag, — faat frisk Luft og styrket Nerverne," — sa han koldt skjærende.

Korpslægen havde været som snarest inde i Stuen efter Middagen med Aviser og Post og givet den Besked, at man ikke maatte vente ham hjem til Aftens. Han var overhovedet meget borte i denne Tid, saa at sige, helt optaget af sine Gjøremaal.

„Bedstefar," — begyndte Terna uvis, da de sad igjen alene i Stuen ... „Synes Du ikke, der er noget underligt ved Far om Dagen? — Aa Gud, — aa Gud, jeg er saa angst. — Naar han slaar sig slig halvlystig, staar det saa koldt af ham, — er han saa haard i Øinene" —

„Hu - um ... Jeg tør ikke benægte, at han og-

saa forekommer mig en Smule nervøs paa det sidste. Men vi faar haabe, Terna mi', at det retter sig igjen. Han er visselig overanstrengt."

„Det er noget med Mor" — vovede Terna, — „noget, som er galt!" — udbrast hun fortvilet.

„Hør nu, Terna, Ungen min, — nu er Du voksen — har selv havt Sorg ... Vi bør ta det fornuftigt, — hvad det nu er, — jeg ønsker ikke at trænge dybere ind i det, — og Du skal heller ikke grunde mere over det, end Du visseligen allerede har gjort. — Det er en Sag kun mellem de to, som ingen jordisk Magt kan gribe ind i eller hjælpe. Du maa forstaa, Terna, at vi er aldeles raadløse, — det briste nu eller bære."

„Det er saa skrækkeligt — saa skrækkeligt" — brød det igjen ud ...

„Hør nu, Barn! — Jeg anser det for heldigt, at Ingvald ikke længere er hjemme. Gutten gik her og blev bitter og oprevet. — Og kanske ikke saa godt for din Far heller, som ser, at der lides ... Jo færre kjærlige Øine paa det kanske des bedre ... Vor Tanke om at kjøbe Huset paa Stranden, og Du styre og stelle derude ... Burde kanske være gjort for længe siden. — Men, naar man er gammel, Du, saa blir det længere og længere fra at tænke til at handle; man har bedrøvelig ondt for at beslutte sig ... Der blir vistnok Overtalelser og kanske nei og nei fra din Far; men jeg skal staa halsstarrig. Ingen Grunde — ingen Grunde, skjønner Du, uden at Bedstefar er halsstarrig, — den formaledidede Bedstefar ...

Sæt bare Staal i mig, Terna. Gamle Folk, ser Du, blusser op og falder ned igjen, — faar Tvil og hører paa Grunde, hvor de ikke skal, og er stokdøve for dem der, hvor de skal" — — —

— Barnet gaar her og blir fortvilet — opgjorde han sig bekymringsfuldt, — taaler det endnu

mindre end Ingvald. Hun maa ha Luft og Udvei i noget. — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Korpslægen kom hjem før ventet, allerede i Skumringen om Eftermiddagen.

Han havde faat Tulupen af og stod og varmede sig ved Ovnen.

... „Forunderlig Far, saa det brillante Føre holder sig ... Prægtig Tur ... Deilig Tur, — glidende Føre," lød det oprømt. „Man gaar her i Møllen og faar Nerverne opslidte. Naar det endda ikke var det, at Dømmekraften sad i dem — —

— Vakkert derude ved Sollid idag, — laa der altsammen saa uberørt og nedsnet — —

Ja ja Far, vi kan faa en god Sommer der igjen vi!" — passiarede og snakkede han, medens han lunede sig ved Kakkelovnen ...

„Nei, er vi der!" — modtog han Stefanie, som hun kom ind. „Jeg synes formelig, jeg ikke har set Dig paa længe for al denne Travlheden min!" — Han tog hende ved begge Hænderne. — „Der er ikke Nerver der."

„Men man kunde jo faa dem, Gunnar," — læspede hun, „naar man har en saadan Mand, som jeg. Idag skulde han ikke komme hjem til Aftens heller, Bedstefar! — og her staar han," — sa hun ømt og lagde Armen om hans Skulder. „Ellers lar han mig gaa her alene, — Sygebesøg og Sygebesøg, Kommissioner — sørge for Familien ... Naar Du ikke var saa altfor omhyggelig og betænksom for os, Gunnar, saa tror jeg, jeg skulde bli meget gladere —

— Og nu," — afbrød hun, — „skal vi ogsaa ha den ferske Torsken til Aftens! — Den skulde været til imorgen Middag. Men, naar Du kommer hjem og overrasker mig, saa —"

Hun forsvandt ud i Kjøkkenet for at gi Besked.

Korpslægen gik hen til Vinduet og blev staaende der betænkt og se ud i Vinterluften ...

„Er alt iorden til Vaaren, saa kan jeg bli en lykkelig Mand, jeg" ... undslap det ham, som ud af hans inderste Tanke.

Doktoren skruede og rettede paa Lampen, som Sørine havde sat nytændt ind. Han havde et Par Gange keget ind i Stuen, om Stefanie skulde være kommet hjem fra Enkefru Wiborg ude paa Stranden.

„Maanen skal endnu være halvtredie Time oppe, — og Flodtid Klokken elleve" ... bemærkede Bedstefar, han stod ved Vinduet paa Kontoret og saa op mod de drivende Skyer, før han firede Rullegardinet ned; han havde sine interesserede Beregninger efter Almanakken.

— „Hun blir altid saa længe der hos denne Fru Wiborg," — gav Doktoren lidt utaalmodig af sig. „Naa, det er jo lang Vei" —

Han vandrede lidt om paa Gulvet og satte sig saa i Gyngestolen ... „Hun maa komme nu. — Hun maa jo være her nu," — gjentog han og saa op i Lampen. — — — „Der er det igjen! ... Hører Du ikke den uhyggelige Lyd, Far, — som om nogen uler langt, helt til han strypes? Det har plaget mig nu hele Mørkningen."

„En Kran eller en Pakhusdør nede paa Bryggen, som skriger paa Hængslerne," — mente Bedstefar.

„Naar man først er blet ømfindtlig, er man saa let tilgjængelig for fiktive Fornemmelser," — mumlede Doktoren. — „Hør, nu hviner og stry—per det

igjen, — rent, som én i yderste Nød ... Puh, — et saadant Omslag til Leveir gjør én nervøs."

Bedstefar gik ud i Gangdøren —

„Det er Hunden derover i Schumachers Gaard, som sidder og uler mod Maanen," — oplyste han, da han igjen kom ind ... „Rent mild Luft ude iaften" — —

De sad der tavse og ventede og lyttede — —

Pludselig lød der Dombjelder i Gaden, som fra en Slæde, der nærmede sig i voldsom Fart ...

Den stansede med ét foran Trappen —

Doktoren havde alt tat Lampen og lukket op, før der blev Tid til at ringe paa.

Det var Wingaard, som ligbleg fulgte ham ind paa Kontoret.

„Ta paa Dig, Grunth! — Det gjælder din Kone. Hun er syg. — Ta paa Dig —

Jeg mødte hende her udenfor tidlig i Eftermiddag," berettede han dirrende med glippende underlig vagtsomme Øine. — „Hun skulde ud til Wiborgs, og jeg bød hende op i min Slæde for at ta en Kjøretur —

„Over til Sollid i det milde Veir," — foreslog hun og gik ind og hentede Nøglen —

Ta paa Dig — ta paa Dig —

Ikke før kommet ind i Stuen der, overfaldtes hun pludselig af noget Slags Smerter — nogle forfærdelige Smerter — rædsomme Smerter." — Han gyste og snappede efter Veiret —

„Ta paa Dig, — ta paa Dig, — vi maa være derude som Lynet." —

Han dirrede og skjalv. —

„Aa, — naar det er saa heftigt, saa er det vel snart over," lød det isnende roligt fra Korpslægen ...

„Sig mig, Far," sa han med Vægt og saa paa ham, — „mener Du, at Du taaler at gjøre denne

Turen med mig. -- Jeg vilde det gjerne, forstaar Du" —

„Ja, — ja, Gutten min." — Bedstefar fo'r op.

„Du tar min Tulup og mine Reisestøvler" ... Doktoren var ude efter dem i Gangen og trak paa ham.

Selv kastede han Militærkappen over sig.

Man hørte ham ude i Kjøkkendøren gi Besked, klart og høit:

„Sig Terna, at vi alle har tat en Tur i Maaneskinnet ud til Sollid sammen med Wingaard. Hun skal lægge sig, — ikke vente os før sent.

Behag saa at kjøre," — henvendte han til Wingaard uden at se paa ham, idet han gik ned af Trappen med Medicinskrinet i Haanden.

Wingaard satte sig bag paa Hundsvotten, Pisken snerted den prægtige Hest, og for hans kjørevante Haand fo'r Bredslæden om Gadehjørnet og nok et Hjørne, langs Havnen og udover Stranden.

Master og Ræer tegnede sig imod den drivende Luft, som dunkle Skygger i Maaneskjæret, medens de allehaande mørke Skibsskrog snart forsvandt bag dem. Smaa hvasse Snert af Pisken vedligeholdt stadig den yderste Fart.

Blinkfyret ude i Skjærene dukkede op som et levende glødende Øie og blev borte igjen.

Der veksledes ikke et Ord underveis. De tog op til Sollid og svingede ind gjennem Gaardsgrinden i de samme Spor, som Hest og Slæde havde efterladt før paa Dagen.

Som Slæden stansede op foran Trappen, kastede Wingaard Tømmen og fulgte Doktoren og Bedstefar ind af Døren.

Der var dunkelt i Stuen, et enkelt efterladt Lys stod og brændte paa Bordet, og endnu ulmede udgaaende Emner paa Kaminen —

Paa Dyreskindet foran Sofaen skimtedes noget ubestemt mørkt.

Bedstefar fulgte Sønnen ængstelig med Øinene, som han greb Stagen og stilede hen mod det; han bemærkede idetsamme, at Wingaard hastig og forsigtig skjød med Foden til noget, der rullede indunder Blomsterbordet.

Korpslægen stod et Øieblik foran Løibænken, før han bøiede sig og holdt Lyset ned —

Der laa Stefanie krampagtig bøiet tilbage, med kolde, stive, fordreiede Træk, Kjolen opknappet og det sorte Silkes Korset med gule Kanter løsnet og forrevet —

Han blev liggende paa Knæ og se og stirre paa hende. Det skjalv og dirrede i Ansigtet, — — kom et Udtryk af Haan. Minen blev haardere og haardere og ligesom lukkede sig.

Han undersøgte koldblodig hendes Puls og Hjerteslag og reiste sig braat —

„Hun er død, — antagelig af Hjerteslag," — udtalte han med isnende Ro.

„En allersidste Tjeneste, Hr. Wingaard," — sa han skarpt tørt. — „Vil De hurtigst mulig besørge et Par Vaagekoner herud fra Byen.

... Og jeg tænker, vi er enige om den lille Forandring i Bulletinen," — tilføiede han formelt, han saa ham ind i Øinene, — „at vi tilstedeværende var herude, og hun pludselig rammedes af Hjerteslag og døde."

Wingaard gjorde uvilkaarlig en Hilsen med den vante Haandbevægelse op mod Haaret, der havde skudt klamme svedige Totter frem i det gustenblege Ansigt. Og lidt efter lød Dombjelder fjernende sig henad Veien.

Korpslægen stod stiv ubevægelig foran Vinduet, til den sidste Lyd var hendøet —

„Det er en død Ting — det, som ligger der, Far! — jeg har ikke mistet noget," udtalte han

som en Besværgelse ved Liget. — „En Vampyr selvfalden under Dommen" — lød det koldt ekstatisk. — —

„Det er nødvendigt, at ét og andet arrangeres, til her kommer nogen," sagde han saa forretningsmæssigt ... „Vi maa ha Lys her, noget at se med."

Medens han var ude i Kjøkkenet og fandt frem en Lampe, gled Bedstefars Skygge hen over Gulvet. Han lagde et Dække over Liget.

Den lille Lampe, Korpslægen havde faat tændt, stod henne paa Bordet, og Bedstefar sad i Tulup og Yderstøvler og fulgte stum Sønnen med Øinene, medens han med Lyset i Haanden søgte og ledte og granskede og undersøgte omkring i den skumre Stue.

Det blussede pludselig op paa Kaminen. Det var en liden Laagekurv, der i Hasten var kilet ind bag Vedrummet, som Korpslægen havde kastet paa Gløderne.

Levningerne af nogle nedfaldne Delikatesser laa paa en Stol fra en væltet Assiette. Han samlede det omhyggelig op og slængte det hen paa Ilden, som det nu var lykkedes Bedstefar at faa opfrisket, og hvorfra Luerne alt begyndte at slikke og kaste et underligt Skjær ud i Værelset.

Doktoren var igjen henne og lyste og undersøgte, — fandt et Champagneglas og nok ét knækket henslægt mellem nogle afvisnede Planter paa Blomsterbordet. Med dette og en tømt Champagneflaske, som Bedstefar havde søgt frem inderst fra Krogen, begav han sig udenfor, knuste det og spredte Stykkerne paa Affaldsdyngen.

Bedstefar iagttog og bemærkede, hvor koldt og klogt og nøiagtigt Sønnen udslettede og tilintetgjorde ethvert Spor af det her passerede.

Han saa ham, da han kom ind, staa og lyse paa det halvaabne Flueskab i Spisekammeret. Der

laa i Øieblikket noget spændt uroligt over ham, og han undersøgte overalt derude i Kjøkkenet.

Saa tog han igjen med en egen langsom Grundighed en Runde omkring i Stuen, saa og besaa alle Gjenstande.

Han blev staaende, som han et Øieblik betænkte sig paa at nærme sig det mørke foran Sofaen ...

Agtpaagivende og opmærksomt førte han saa Lyset henover Løibænken og Puderne, da Skjæret faldt paa noget blankt nede mellem dem. Det var en Ske. Hastig tog han den op og gav sig til at lyse omkring i Hjørnet bag Sofaen. —

Pludselig strakte han sig og greb en Krukke, som var skudt hen paa Gulvet dernede.

Han fik et Drag ved Læberne, — næsten som Begyndelsen til en Haanlatter, medens han stod med den i Haanden og ligesom overskuede Omgivelserne ...

Besindig gik han saa hen og tømte Indholdet, lidt efter lidt, ud i Ilden. Der laa det og sved og suste, indtil Gløderne var tørre, og han heldte en ny Portion ud.

Da han havde forvisset sig om, at alt var forbrændt, satte han Krukken omvendt ind mellem Kullene og knækkede og knuste den.

Bedstefar sad og stirrede som størknet i en ond Drøm, — det var gaat op for ham, at her havde Sønnen selv holdt Dom, — vovet Prøven, — lagt Døden i hendes Yndlingsslikkeri —

Han følte, at, om hans Haar kunde blive hvidere, saa blev det det i denne Nat ...

Doktoren gik nu om i det halvskumre Værelse, ordnede et og andet, lukkede op Linnedskabet og fandt frem Ting, som der efter Omstændighederne var Brug for ...

Omsider hørtes Slæden at kjøre op —

Han tog imod de to Vaagekoner ude i Gangen·

og gav [illegible] nogle korte Forskrifter om det pludselige Tilfælde, der [illegible] [illegible] Stuen. Den afdøde skulde lægges paa Sengen i Soveværelset, indtil hun kunde bringes til [illegible]. Endelig maatte [illegible] vise at nødvendig hjælp besørget derfor ..

— De kjendte i Doktoren baade Sorger og Glæde, [illegible] fra mange Aars Tjeneste ved Sygelejerne; men aldrig havde de set ham slig. Han holdt sig ligesom borte, [illegible] ikke, saa ikke engang paa den Døde, da de havde bragt hende paa Sengen. — Han maatte være rent slagen af Sorgen ..

— Samme Aften kjørte Bedstefar og Korpslægen i Slud og Mørke tilbage i den samme Slæde, som havde bragt [illegible].

Da Kjøreturen var betalt og de gik op af Trappen hjemme, bad Doktoren [illegible]: —

„Jeg vil be Dig, Far, gi din Søn endnu en Hjælp, — underrette Terna og Kirstine om det forefaldne og melde det i Brev til Ingvald."

XII.

Byen havde nok at tale om denne Vinter —

Først var nu Fru Grunth gaat bort. Dette pludselige sørgelige Dødsfald, — som om Lynet var slaat ned midt i Familieglæden, — under en Slædetur, som Doktorens havde foretaget sammen med Konsul Wingaard ud til deres Landsted.

Der gik nu Børnene uden Mor og Korpslægen alene igjen. Det var ikke underligt, om han var som knust af det, sky'de at være sammen med Folk og knapt endnu aarkede at tilse Patienterne, saa

pludselig og uforberedt, som Slaget havde ramt ham! —

Og saa havde Konsul Anders Wingaard gjort Alvor af sin længst paatænkte Udenlandsreise. Og dermed var den offentlige Selskabelighed i Byen for iaar at betragte som nul og nichts ...

* * *

— Bedstefar var blevet strængere i Ansigtet og ligesom mere direkte myndig i alt. Han tiltalte ikke mere Folk eller løb paa dem under et Indfald for at faa sig en Passiar, og noterede udtrykkelig alt, hvad han havde at udrette paa sine Ture, for at det, og intet andet end det skulde blive gjort.

Han havde faat en voksende ængstelig Følelse af, at Ansvaret for Familien nu igjen holdt paa at falde tilbage paa hans gamle Skuldre; — han havde jo haabet, at han skulde havt Fred paa sin Alderdom; — men, det tegnede ikke til det. Solnedgangen saa noksaa skyfuld ud, — gik det tungt i ham ...

Det var forresten underligt med de Dele, Menneskets Elasticitet eller, hvad det nu var. En Nat som hin i Rædsel, havde han ikke taalt eller udholdt, medens han endnu var ung eller yngre Mand, — ikke uden en Knæk. Og nu — alligevel, — det maatte ha sin Grund i noget iboende Instinkt om en Fortsættelse, — at alt ikke var færdigt og endt her, — alt ikke tabt ved en Sammenstyrten i dette endelige — —

— Han hørte Sønnen ved vanlig Tid komme hjem fra Brigadekontoret og hænge Kappen fra sig i Entréen ...

— „Din Fødselsdag idag, Kirstine min!" gratulerede han og klappede hende, da han kom ind. „Terna skal faa Penge til at kjøbe Dig noget for.

Ah, — ah," — han trak Aanden med et vist Behag, medens han gik omkring i Hjørneværelset, — „her er saa rent! — her er saa luftigt — Ah! ... Og Du, Terna og Du, Kirstine saa nydelige og nette, ikke en Plet paa jers sorte Kjoler —

Kjære Børn, naar I vidste, hvor vakkre I staar for jers Far, og, hvor her er godt og trygt!" —

Han satte sig ned med Albuen mod Bordet ... „Saa velsignet rent og blankt, hvor én ser," — kom det igjen. „At Du er lidt blaa paa Fingrene af Sømmen, Terna, og Du blækket i Munden, — Du er rigtig en Gris, Kirstine, som slikker Pennen! — Men I er lige rene for det ..."

Han faldt hen i Tanker, og Bedstefar læste og vendte Aviserne.

„Der er Bud fra Konsul Johnsen, om Doktoren vil komme did," meldte den ny Stuepige.

„Saa, — saa," — han stirrede hen for sig med en Mine af voksende Tvilraadighed. „Nei, nei, — jeg føler mig ikke vel, — ikke rigtig skikket idag. Sig, at jeg er forhindret, og, at man maa henvende sig til Doktor Bøckmann, som har paataget sig at vikariere for mig i denne Tid."

Bedstefar saa hastig ængstelig over Avisen hen paa Sønnen ... Det begyndte at bli noksaa hyppig nu, at han undslog sig.

„Du er ikke bra, Far," — sa Terna og gik hen og lagde Haanden paa hans Arm, — „blir saa mager. Kan vi ikke faa skaffe Dig en Kop Bouillon om Formiddagene?"

„Det forekommer mig, som Du selv er mager og medtaget, Terna, det er et altfor udpræget og blegt Ansigt dette for en ung Pige paa nitten, tyve Aar ..."

Han sad og strøg hendes Haand og betragtede hende —

„Du har ikke havt det godt, nei, — har havt en kold Opvækst — og andre Ting ogsaa kanske,

som jeg ikke har eiet Tid og Opmærksomhed for. I skulde jo nu ha en Far at betro Jer til. Det er nyt som saameget andet. Men det kan komme, — kan komme — forhaabentlig!

Nei Tak, Barn, jeg skal ikke ha Bouillon. Men Du maa ud i Luften, — hen og kjøbe Presenter til Kirstine idag ..."

Han fulgte Døttrene kjærlig med Øinene, da de gik ud af Døren.

„Man er ikke vant til det ... man er ikke vant til det ... Det er som nyt blot at sætte sig paa en ærlig Stol i sit eget Hjem," — mumlede han.. „Og rent nyt virkelig at ha Døttre og Søn at leve for.

— Nu sælger jeg kanske Landstedet, Far," — sa han pludselig. „Det er som en Klamp, jeg har om Benene. Jeg aarker saa lidet udrette noget, før jeg er kvit det, — faar leveret fra mig Nøglen og overantvordet det til Forglemmelsen. Jeg kjender saa godt, at det er det, som er iveien og ligger og trykker." — — —

... Nei, nei, — tænkte Bedstefar, da Sønnen var gaat. Salget af Sollid var nok ikke det Plaster, som han haabede paa! ...

Her kunde intet ydre hjælpe, — ingen Filosofi, — intet Forstandens Opgjør, endog for hans klare Hode. Han havde ræsonneret sig løs fra Love, som laa og sov dybt i Blodet, — og knugedes nu af dem ned i Tungsindets Mørke.

„Livsanskuelser" — — kommer med Hjernen og gaar med Hjernen, — er nu engang bare Menneskeværk, trøster ikke min Søn nu! — Alle disse moralfilosofiske Tankebygninger er gode nok, naar man bare vil slaa et Gjerde om dem og ikke kalde dem Religion! — Dens Ord om Tilgivelse og Barmhjertighed er fra en Verden, der ligger over vor Logik ...

XIII.

Man var i Begyndelsen af Mai Maaned. Aasene havde alt lysegrønne Strøg af nyudsprunget Løv, Bækkene fossede og susede hvide nedover, og Løvetanden skinnede i Bakken. Det var Vaar, skarp Luft, blændende og blinkende Dag.

Vinteren laa bag én, som noget overstaaet, forgangent mørkt —

Terna var ude paa Sollid idag. Hun havde Stuepigen med for at besørge Indpakningen af alle de Sager, som skulde føres hjem nu, efterat Landstedet var solgt.

Hun havde set sig om nede i Haven — paa Rabatterne og Blomsterbedene, hvor hun selv var vant til at plante og stelle.

Der piblede frem grønne Øine paa Frugttræerne og Buskene, dem Faderen med saa megen Omhu og Glæde havde plantet.

Det var saa saart, saa saart. Det skulde nu over i fremmede Hænder ...

Og alligevel, her var noget slukt og endt, — en Gru, som hun ikke for al Verdens Pris vilde tilbage til!

Bedst at faa pakket og arrangeret skyndsomst mulig. — —

— Henimod Middag var hun færdig og saa sig lettet om ...

Nu var det da forbi alt her paa Sollid! — Pint og i Ængstelse havde hun gaat her, — værre og værre, eftersom hun voksede til —

Med ét Slag var alt forandret, — og nu vilde hun ligesom have det begravet for sin Tanke — — —

En sidste Gang maatte hun hen til Grinden, kaste et Øie paa alle de kjendte Steder ...

Der gik den stenede Vei op til Skogen. Bækken

suste nu nedover den fra det gamle Kværnhus deroppe ...

— Bærbakken — Udsigten —

Minderne steg og greb og pressede, saa hun næsten halvhøit i Ensomheden udstødte:

„Paal, kommer Du ikke!"

Hun blev forskrækket over sig selv, kjendte, hun maatte kvæle en opstigende Følelsesbølge, som holdt paa at rive hende med —

Hastig brød hun af og skyndte sig nedover mod Bryggen, hvor Pigen stod færdig og ventede. — — —

— Saa vant, hun var til at fare med Dampskibene mellem Sollid og Byen, — idag paa Tilbageveien var alting alligevel som saa nyt, — næsten som en første Gangs Færd!

Sjøen glittrede om Øerne og Holmerne, Maagerne kredsede og skreg, ligesom med Sol i Vingerne, medens Vandet krusedes af Brislingstimer ...

Uro, Udfærder, ny Begyndelser overalt!

Hun var saa underlig tilmode, — som noget skulde blive til og sættes igang og springe ud, hvor hun saa!

Rent som Begivenheder havde det været for hende, at Tante Rina forleden havde vendt sig og set efter hende paa Gaden. Og Apotheker Høeg igaar hilst saa eget venligt betydende paa hende fra Trappen ...

Hun havde jo nu ivaar taget Veien forbi Posthuset og set, hvorledes Skjærerne iaar igjen havde bygget under Brandstigen og over det ene Vindu hos Tante Lulla, og havde ogsaa fanget sine Glimt af, hvad de holdt paa med i Apothekerhaven —

Hun stod drømmende paa Dækket og saa udover i Fjernet, hvor der seiledes og roedes ind og ud —

„Konsul Røsts „Victoria" — fra Middelhavet

med Appelsiner — — vel en af de sidste Frugtfarere iaar" — hørte Terna pludselig nogen yttre.

Hun vak op.

Det gik saa eget i hende. Blodet begyndte at banke ...

Røgen af et stort Dampskib spandt sig henover i Luften der langt ude bag Holmene.

Fra Middelhavet ...

Hun gik hen til Rælingen, — stod og saa og saa, medens Fartøiet af og til blev synligt mellem Udskjærene.

Fra Middelhavet — suste det i hende.

Det var, som nogenslags mildere, lykkeligere Luftning blaffrede under Seilene ...

Fra Middelhavet — —

Hun vidste ikke af, før de alt var lige inde paa Havnen.

Der stod Bedstefar paa Bryggen og ventede paa hende. De kastede Landtouget og lagde til.

Det var varmt og et skjærende Lys derinde mellem de hvide Pakboder.

„Stegende hedt," pustede Bedstefar — „rent tropisk!"

Det var som det skulde ligge i Luften idag ...

Maatte komme af, at det nu var saa længe siden hun havde tat sig nogen ordentlig Tur, — hun havde jo Huset hjemme at styre, — at hun kunde gaa saadan og drømme sig op blaat Middelhav med baade Solsteg og Appelsiner! — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — Det havde trukket ud med Middagen i Anledning af Ternas sene Hjemkomst.

Kaffen var drukket.

Bedstefar sad henne i Sofahjørnet. Vaarluften havde tat paa, han var træt, og Tankerne blev mere og mere svævende ...

Han nikkede og smaablundede, medens Terna stak mekanisk i noget Sytøi.

Han hørte gjennem Halvdrømmen, at der ringedes i Entréen — og vaagnede ved, at nogen bankede først paa Spisestudøren, og saa én Gang og to Gange, hvorefter der forsigtig lukkedes paa Døren.

„Paal!" ... skreg Terna og fo'r blindt vildt imod ham.

Han slog begge Arme om hende:

„Har jeg Dig. — Er det sandt?"

Der blev stumt og stille ...

Pludselig skjød han hende fra sig — tvilende angst:

„Du kommer nu vel ikke med noget om Gartnersken igjen?" — udbrast han.

„Jeg kommer med ingen — ingenting, Paal! — uden, at hos Dig vil jeg være! ... Du maa aldrig, aldrig spørge mig; men jeg har været saa vanvittig angst, — ikke tro't Dig engang!"

„Jeg har Dig altsaa nu, Terna! Jeg begriber det ikke endnu rigtig ... De underlige Øine der, — den unge Pige, som heder Terna Grunth — og gaar saa eget let — — Ja saa, min Sjæl tror jeg ikke tilslut, det er sandt. Hun er min, hun, Bedstefar!"

Bedstefar holdt paa at komme med noget passende humoristisk om, at Gartnersken havde gaat ind paa Paals Tilbud af Apothekerhaven. Men Følelsen overvældede ham —

„Terna! — Terna! ..." kaldte han hvast, som han vilde gjort i sin Hustrus Tid ved en rigtig lykkelig Begivenhed.

„Hm—m, ja," tog han sig, og der gik noget i ham. Han lagde begge Hænder paa Paals Skuldre og sa med bævende Læber:

„Hende der maa Du ikke svigte, aldrig! — hun er af dem, som dør af det ..."

Korpslægen var blevet dybt bevæget, da de kom og meldte ham Forlovelsen.

Han havde set saa eget tungsindig paa Paal og Terna og yttret:

„Jeg tror, I begge er Børn af Aand, og det deiligste paa Jorden er, naar to finder hinanden. — Men Ægteskabet er ikke for lavere Naturer."

Siden, da Terna maatte ind for at kaste sig op til ham paa ny igjen, fandt hun ham siddende med Haanden for Øinene, som om han havde grædt ...

„Det er saa længe, siden jeg har været glad, Barn," — kom det undertrykt.

Og, brydende med sin Vane ikke at gaa ud, vilde han straks følge dem hen til sin gamle Ven Apothekeren. —

XIV.

Paal kom ind til Korpslægens om Formiddagen og kastede Hatten hen i Sofaen: —

„Idag har jeg danset Krigsdans for Tanterne, Bedstefar! — — det vil sige Oprør —

Jo—o, — de trode naturligvis, at nu havde de mig endelig fast og fangen hjemme i Apothekerkrukkerne, — sikkert som under Salomos Segl! — De kviddrede som Lærker og tjattede som Skjærer, for nu vilde jeg gifte mig ... De Værelser og den Udsigt skulde jeg ha, — og det Udstyr af hende, og det Udstyr af hende. Det holdt rent paa at trække op til Krig om, hvad hver af dem skulde faa overta'. — Men, da jeg saa regalerede dem med, at jeg havde ganske andre Planer, — at jeg nok agtede at gifte mig; men —"

„Hvad siger Du, Paal? Har Du alt sagt dem

det, — tat hele Dysten?" — raabte Terna, som nu kom ind.

„Jaha ... men, at jeg dermed ogsaa forsvandt fra Scenen! — Da skulde Du set Næbbene, — nedover Hagen sturende alle tre. —

Joho, — utroligt, — utænkeligt, — umuligt! — at jeg skulde ville fortsætte med disse „Bykrønikerne" mine nu ogsaa, — jeg tillader mig forresten at kalde det for Personalhistorie, — og ikke engang opgav den Grille, naar jeg skulde gifte mig.

Nu havde jeg dem der, hvor jeg vilde ha dem, — sukkende og ydmyge og føielige som Lam!

Og, da jeg saa slap løs over dem min Plan, at bo mig frem, — Terna og jeg, — i forskjellige Byer de første fem, seks Aar for at studere Arkiver, Slægtsforhold og saa videre; men, ta Bopæl herhjemme om Vintrene, — saa jublede de og græd og faldt de den velsignede Paal om Halsen. Det vil sige, de trykkedes lidt voldsomt om Pladsen, og Lillen fik bare grebet om Nakken, — et Garottag, Du, jeg kjender det endnu her i Struben; — men det var lige velment for det ... Bagefter tog de Nafta.

Og nu er det i fuld Triumf og Seir, Du skal følge mig hjem, Terna, og vælge Værelser — Haveplads — og, hvad Du vil! De kappes bare om, hvad de skal faa aflevere" — —

— Korpslægen havde været oplivet baade i to Dage og tre Dage efter Ternas Forlovelse. Han interesserede sig og satte sig ind i Paals Idéer og Planer og snakkede og pratede med Terna. Det syntes alt velgjørende at adsprede hans Tanker.

Men Fjeren slappedes snart igjen. Han gik

atter ordknap og fortænkt, enstirrende i sit, — undgik med et størknet Smil eller Nik at indlade sig med nogen, og gled helst ud af Stuen, naar der snakkedes om Ternas Giftermaal og allehaande Arrangements for Fremtiden.

Han syntes mere og mere at ville unddrage sig sin private Praksis og indskrænke sig til Embedsforretninger. Man blev derhjemme vant til at henvise Patienterne til Vikarius uden at forhøre sig hver Gang. De saa, han led ved at forstyrres — — —

— Bedstefar stak af og til ind paa Kontoret med sin Pibe for at prøve en liden Passiar med Sønnen. Men det var rigtignok sjelden, det førte synderlig videre end til halvt distræte afklippende Svar.

„... Havt en prægtig Tur idag," — begyndte han, medens han strøg Fyrstikken, — „rent Sommerveir. — Mærkelig, hvor det opkvikker."

Korpslægen svarede ikke, — han sad som vanlig med Papirer og Regnskabsopgjør foran sig.

„Der er kommet et stort Krigsskib paa Havnen. Du hørte, det skjød," — blev Bedstefar ved —

„Ja, Far," — afbrød Korpslægen ham pludselig og rettede sig, — „jeg har opgjort mig alt. Mit første Skridt blir naturligvis det reglementerede at søge et halvt Aars Permission af Helbredshensyn," — fulgte det saa som Slutning paa hans egen Tankegang.

Bedstefar lod Piben synke —

„Jo, Far, — jeg har opgjort mig alt," — gjentog han med et dybt Suk og sad mørk og vuggende med Hodet ...

„Jeg har været paa det dybe og er gaat under, — saa at sige været uheldig paa denne Jord ... Jeg kan ikke begynde Livet forfra igjen, — formaar det ikke ...

... Det er en Sygdom det ikke at aarke, ser

Du, — at synke ned i Tungsindighed. Der mangler mig intet paa Forstanden, den er normal. Jeg er bare træt, — træt. Jeg maa søge hen nogetsteds for at hvile ...

Det blir til en Anstalt for nervelidende," — kom det kort fast, — „og jeg har ordnet mig paa det: —

Naar Terna blir gift, bør Kirstine sendes til en Pension i Schweitz for at opdrages og være der, til hun blir voksen. Af, hvad jeg faar for Sollid og ellers har tilgode, vil jeg kunne holde hende der og Ingvald paa den tekniske Skole i tre Aar, indtil han er færdig ... Deres Sorger og Glæder faar jeg ikke dele — —

Men Skam eller formørkende Skygge paa Familien er dog undgaat." — Der skjød noget som et voldsomt Glimt op i hans Øine ...

Han blev siddende og grunde og saa af og til uvis op paa Bedstefar —

„Saa faar vi se Tiden an da, Far," — sa han endelig varsomt, — „om jeg skulde bli nødt til at søge Afsked med Pension. — — Noget som et Munkekloster var det, jeg trængte" — tilføiede han lavt.

Bedstefars Ansigt opretholdt sit trøstefulde Udtryk; men Øinene overskuede i kold Smerte Stillingen, — den han i sit Hjerte længe havde anet ... en Sygs Hvile i Ensformigheden.

XV.

Korpslægen havde villet se Terna gift, inden han tog hen til den paatænkte Kuranstalt for nervelidende.

Brudeparret befandt sig nu paa en Reise op igjennem Landet, før de tog Ophold i den for Paals næste Bykrønike udsete Stad. De var først henimod Jul at vente tilbage til deres egentlige Hjem og Leilighed i Apothekergaarden.

Bedstefar havde leiet sig ind i to hyggelige Værelser ovenpaa hos Enkefru Søberg. Derfra havde han endelig igjen Udsigt til Søen og Havnen, som han nu engang omtrent gjennem hele Livet var vant til og længe havde savnet. Fra Hjørnevinduet hos Sønnen havde han kun set den eneste øverste Top af en Kran, der stak op mellem to Hustage. Og til den anden Side saa han nu over til det gammeldags Skraatag i Apothekergaarden og et Stykke af Haven, der endte i en Bakke med Grøntsenge og en liden Lund af Popler.

Af og til syslede og stellede nogen af Tanterne der i Kyser eller store Halmhatte, Tante Rina eller Lulla eller Lillen; hver holdt sig tydeligvis nøiagtig i sine Strøg. Det var jo en Adspredelse for ham i en og anden Stund at staa og følge dem — og saa at se Skjærerne vippe paa Brandstigen.

Han tog sig ogsaa jevnlig et lidet Trip indom der. Apothekeren var jo egentlig ikke noget for ham. Men disse tre Tanterne var morsomme og lune — og høist forskjelligartede — at prate med, naar de bare ikke vilde paadutte ham de Pokkers „Midlerne" sine for allehaande, — ja, undtagen en aromatisk Urtebitter, som sandelig maatte erkjendes at være sammensat af en Mangfoldighed af Naturens Kræfter. — — — — — — — — — — — —

— Bedstefar var ude paa sin vanlige Spadseretur, — traskede i de patent Støvler med dobbelte Saaler henover Fortoget. Nakken var blevet en Kjende mere ludende, Ansigtsudtrykket ligesom mildere, og hans Væsen havde mindre af det gamle braa urolige.

Han var kommet i godt Humør idag, — havde faat Brev fra Ingvald, som skrev, at han nu havde bestemt sig til at bli i Norge. Han udtalte sig med Begeistring om alt, hvad her var at gjøre, de utallige ubrugte Vandfald med Anledning til Kraftanvendelser, — og Plads for en Tekniker ved saagodtsom hvert evige et!

Naturligvis ... Gutten følte, at han havde faat en anden Grund under Fødderne, — pintes ikke længere af den gamle Hjemmets Uhygge, — opgjorde Bedstefar sine Betragtninger i den Anledning —

... Nede ved Børsen mødte han Mægler Knoff, som syntes at staa og holde Udkig efter nogen.

„Stadig lige rask og rørig, Hr. Toldinspektør!" hilste Mægleren — „klarer Dem med Stokken."

„Bruger den som Følehorn, — bruger den som Følehorn," — lød det jovialt ... „Ja—a, man har Alderen at drages med, De, — er som et trækfuldt Skur, — ser mindre; men hører godt, — hører godt. — Hvad, — hvad sa De, Mægler?" ...

„Jeg siger, at det er heldigt for Toldinspektøren. Det er ikke alle, som har det saa vel" —

— „Som sagt, et trækfuldt Skur. — Men saa ser man af og til Stjerner igjennem Sprækkerne" —

„Ja—a den, som kunde ha Tid til at kige Stjerner og sligt," — Knoff pustede betænkt Cigarrøgen ud i en fin lang Kile, — „slippe alt Staaket, komme paa Pension og saa videre ..."

„Og saa videre ja, — og saa videre," — hug Bedstefar i. — „Ja, — vær saa snil at fortsætte, — hvad saa — saa videre? — — Det er et mørkt, sort Hul, — De" —

„Pu—uf ..." Knoff dampede.

„Det bærer henimod en Flytning, ja. Og saa spør man sig, hvad man kan have at ta med sig af Livsværdier."

Knoff drog et Par andægtige Røgpust.

„Bare en anden Myntsort, Mægler; man kan ikke bruge den gamle med Kongens Stempel længere. Det blir et andet Bogholderi, De" —

„Rønneberg! Rønneberg!" vinkede Knoff pludselig travlt ud med Haanden.

„Naar Surren og Støien ophører, og der blir stilt — —"

„Undskyld, jeg maa afsted, kjære Hr. Toldinspektør! — Haft — Forretninger med Rønneberg ... God Eftermiddag — god Eftermiddag — —"

Bedstefar saa lunt plirende paa det travle Fodlag, medens Mægleren med sin verdsliggodslige Mine pilede hen til Rønneberg for at faa Underretning om Kursen eller en eller anden Notering paa Fisken —

— Da han kom hjem, laa der Brev fra Terna paa Bordet.

Han besaa det, lagde det hen igjen, rullede det ene Gardin ned for Solen og gjorde sig det hyggeligt i Gyngestolen.

Han læste og mumlede:

„Ja, ja, — de begynder. — Og andre slutter" ...

Og saa sidder man der graa mod Skumringen og den store Stilhed, medens éns Sol gaar ned, og ser tilbage paa, hvor lidt man har levet, — alle de mange travle Aar, som kun har git en Røg i Haanden —. Aandens Krise har man nærmest tat paa sin sene Alders Dag gjennem Barn og Barnebarn ...

Han sad og snude og vendte paa Brevet.

„Forundrer mig ihjel over hende, fra vi staar op, til vi lægger os," — opdagede han henslængt i Margen fra Paal.

... Ser ud, som de passer ... Ser ud, som de kunde leve Livet sammen, disse to ... Ser virkelig saa ud ...

Terna har arvet sin Bedstemors dybe Trang til

hel, uafkortet Kjærlighed, gik det i Bedstefars Tanker ... I det længste havde han jo søgt at forklare det med, at saadant nærmest maatte anskues som en Særlighed for eget idealt anlagte Naturer. Men -- men, — jo mere han saa i det, desto klarere gik det op for ham, at det, naar alt kom til alt, dog var der, — i Kjærligheden — og mærkelig nok ikke i hans Embedskarriere eller stolte Opposition, — at han havde levet sit egentlige inderste, dybeste Liv gjennem Sorg og Glæde ...

Han, — den gamle Mand, — syntes, han paa det sidste havde gjort den ene Opdagelse, vundet det ene Syn efter det andet i dette — —

— — I Rullegardinet gulnede endnu et sluknende sidste Solskjær, og Bedstefars Øienlaag holdt paa at glippe og falde til ...

De skimrede frem disse dybe, kjærlige Øine, som saa ofte havde hvilt tungsindig paa ham med de forgjemte bævende Spørgsmaal; — de var nu trygge, rolige, fortrolige ...

Der svævede som en Fugl nær over ham med Vingen —

DYRE REIN

EN HISTORIE FRA OLDEFARS HUS

(1896)

hel, uafkortet Kjærlighed, gik det i Bedstefars Tanker ... I det længste havde han jo søgt at forklare det med, at saadant nærmest maatte anskues som en Særlighed for eget idealt anlagte Naturer. Men — men, — jo mere han saa i det, desto klarere gik det op for ham, at det, naar alt kom til alt, dog var d e r, — i Kjærligheden — og mærkelig nok ikke i hans Embedskarriere eller stolte Opposition, — at han havde levet sit egentlige inderste, dybeste Liv gjennem Sorg og Glæde ...

Han, — den gamle Mand, — syntes, han paa det sidste havde gjort den ene Opdagelse, vundet det ene Syn efter det andet i dette — —

— — I Rullegardinet gulnede endnu et sluknende sidste Solskjær, og Bedstefars Øienlaag holdt paa at glippe og falde til ...

De skimrede frem disse dybe, kjærlige Øine, som saa ofte havde hvilt tungsindig paa ham med de forgjemte bævende Spørgsmaal; — de var nu trygge, rolige, fortrolige ...

Der svævede som en Fugl nær over ham med Vingen —

DYRE REIN

EN HISTORIE FRA OLDEFARS HUS

(1896)

I.

STILLEBEN.

Den mægtige Elv, der til andre Aarstider svulmede og susede alt dominerende gjennem Skogdistriktet — blinkende som et endnu ubrugt Sagblad under tætte Stammer, — flød nu efter den lange Sommertørke indsvundet mellem høie Sandbanker. Furu og Gran lumrede og svedte Kvae i Heden, og ikke et Blad rørte sig i Løvtræerne. Den støvede Kongevei med Kong Christian den Vte paa Milestenene hentaagede som en solgul Stribe mellem Skigaardene …

Med det svære røde Skraatag stikkende op mellem høie Løn- og Poppeltræer tronede i Sommerdisen den gamle Sorenskrivergaard opimod Aassiden.

Der var som uddød derinde paa Vangen nu i Middagstiden, — ødt og stilt —

Nede ved Laavebroen stod et Par fraspændte Stolkjærrer med Hestene i Tjor græssende ved Siden af. I Skyggen af Hundehuset laa Ajax i sin prægtige Pels pæsende og pustende. Af og til søgte den at interessere sig for et Par Høns, som noget dristigt syntes at nærme sig Nelderne ved den forbudte Haveport, men begrov saa søvnigkjed og med et inderligt Gisp sit store Hode mellem Labberne …

Ud af et Vindu ovenpaa i den rødmalede Kontorbygning, der indrammede den vidtløftige Gaardsplads til den ene Side, hang Overdelen af en Kontorist, som i Skjorteærmerne kontemplativt røg sin Pibe. Han syntes et Øieblik at finde en Gjenstand, hvortil han kunde knytte sin ledige Interesse:

„Skynd Dig, Malene! Ungerne dine venter," — raabte han efter Kokkepigen, der, barbenet og skjæv, haltede afsted fra Kjøkkenet med en overfyldt Skulibøtte til Grisene.

„Kanske han vil staa Fadder?" slængte hun tilbage, som hun forsvandt nede ved Udhusene ...

Solen stegte paa den brede Hovedtrappe med det svingede Gelænder.

Derinde i den rummelige Bygning hørtes i Middagsstilheden kun en og anden Lyd af en Dør, som sagte lukkedes, og fra Kjøkkensiden snurrede den enstonende Lyd af en Rok.

Ud fra et aabent Kvistkammervindu lød et Par undertrykt lystige Ungpigestemmer ...

Merete, den yngste af Husets Døttre, holdt noget Lintøi paa Armen, som den nogle Aar ældre Søster, Alida, tog imod og bredte paa en Seng, der skulde redes.

„Hjælp mig at faa Varet over Puden, Merete! Han kunde komme idag, og jeg vilde ikke for alt i Verden, at han skulde se, det er os, som reder og steder til hans høitærede Person."

„Du Alida," — betroede Merete hende, — „Femia bad Marianne bytte Uge med sig. Hvorfor tror Du, hun gjorde det?" Øinene sprudede af Lystighed, medens hun paa sin Kant trak i Pudevaret. „Femia vil præsentere sig overlegent, — imponere Fuldmægtigen de første Dage, han er her. Aa, det skal bli kostelig at se paa! ... Hun gaar og spiller høitidelig og kiger hen til Langspeilet! „„Han er af gammel Æt med Konnektioner"", —

udtaler hun i stor Stil og blir saa sint, bare jeg jeper lidt til hende ...

Tror Du, han er høi og mørk Du, — saadan interessant? — Eller kanske det bare er en liden Pusselad, — da skulde Femia bli flau!" ... Hun kastede overgiven Puden, hvis Baand hun nu havde knyttet, hen paa Hovedgjærdet.

Alida rettede sin slanke smallivede Skikkelse. Det var et sikkert Karakteransigt, der viste stærkt udover hendes neppe fem og tyve Aar, — en gammel Families faste, skarpe Træk.

„Det er Navnet," — yttrede hun, — „Dyre Rein ... Det dufter af nogetslags gammelt Herresæde. Og, da Claes skrev, at han vistnok engang blir Arving til de Moldewigske Godser dernord, og at det var de store Skove og Jagten heroppe, som egentlig var Grunden til, at han søgte Fuldmægtigposten hos Far nu efter Arentz, saa syntes Femia, det tog sig ud som noget rigtig nobelt og af „„Extraction!""

„Han har reist Du, været i Frankrige og Danmark," — faldt Merete ind.

„Pyt, det har Far ogsaa, — saa vi behøver slet ikke at gjøre os beskedne for det. Vi kan saamæn modta ham paa fransk, om det kniber; han faar undskylde, at vi ikke kan spansk."

„Du Alida," — hviskede Søsteren hemmelighedsfuldt, — „tror Du, Arentz havde faat nei af Marianne, at det var derfor han reiste saa pludselig? Jeg tænkte nu, hun vilde havt ham jeg. De var ligesom slige Venner bestandig; men det er saa uudgrundeligt alt med Marianne ..."

Alida trak blot lidt spodsk paa Læben.

„Nu siger Du ingenting igjen, Alida! Hun kan da saamæn ikke for, at nogen liker hende," fo'r Merete op.

„Hm—m —"

... „Og at hun saa siger nei, maa hun da faa Lov til, véd jeg."

„Ja saa ja —"

„Hvad saa da, hvad saa da, værs'god si' det ... Du er altid paa Nakken af Marianne!"

„Aa—aa, — der fri'r saamæn ingen til én, uden én selv har gjort lidt for det ... hvis ikke andre velvillige Sjæle arrangerer da," — føiede hun til næsten uhørligt.

„Fy Dig, — fy, siger jeg."

„Frier nogen til mig?"

„Nei, for Du er alt forlovet, Du."

„Ja men fride nogen til mig, før — før — dette kom paa med Groth?"

Merete saa uvis raadvild paa sin ældre Søster.

... „Eller var jeg kanske styggere end Marianne? Du vil da vel ikke sige det ... Nei, ser Du; men de vidste altid, hvor de havde mig."

„Dragkisten staar skjævt under Speilet," afbrød Merete. „Jeg skyver og Du trækker ..."

De greb, én hver, i de svære Sidehanker paa det gammeldags Møbel med de bugede Skuffer.

„Hu—ip ... Det var for meget ... Huip ... Saa!"

Alida kløv op paa Dragkisten, pudsede omhyggelig af det gamle Speil med det lidt brustne tykke, slebne Glas og rettede det til paa den vandblaa Panelvæg ...

„Hammeren, Merete! ... Paa den ene Side skal han faa Marskalk Ney — og paa den anden Lithografiet af Murat."

„Hvad ... nei, — vil Mor ud med det?"

„Aa, saadan en Hr. Dyre, Dyre Rein," — trak Alida paa det. „Mor sa, at han skulde faa et af de store Klædesskabene udenfor Døren ogsaa. Han kunde ha Geværer og Jagtredskaber og sligt at forvare ..."

„Jeg synes, I har faat det ganske pent til her jeg," lød pludselig en tredie Søsters Stemme.

„Nei, er Du der ..." vak Merete til. — „Du rent skræmte mig, Marianne! Du gaar, saa én aldrig mærker Dig."

„Jeg tænker rigtig paa det lille Tobaksbordet, Du véd, som staar inde i Kottet ved Rulleboden mellem de gamle Rokkerne, — om det ikke kunde fiffe lidt her?" bemærkede Marianne efter at ha set sig om.

„Naar han slet ikke røger Tobak," afviste Merete.

„Hvor véd Du det?"

„Af hans Breve til Far vel. Jeg kjender altid Tobaksbreve paa Lugten."

„Naa! — Du har nok været tilgavns nysgjerrig," — fandt Marianne og saa forskende paa hende, medens Øinene i det eget farveløse, koparrede Ansigt ligesom svandt ind til smaa Ridser. — „Naar der engang kommer Vet i denne Næsen hendes, som skal snuse op i al Ting, saa kan Ungen bli rent farlig, Du Alida!" — spasede hun.

„Men saa véd jeg noget andet, vi kunde finde paa at sætte ind her," triumferede Merete pludselig og var idetsamme ude af Døren.

Hun strøg hastig indover Midtgangen til det lummerhede vidtløftige Mørkloft, fra hvis høie Skraatag en og anden Glugge sendte en blændende Solstrime ned i Gulvets Halvmørke. Ved de mægtige Tvær- og Støttebjelker og opad et Par Skorstensmure var stablet defekte Møbler, gamle Skjærmbræt og Reoler med sprukne Læderbind og Hauger af beskrevet Papir.

Der skimtedes i Damesadler med Rygstole, Portrætrammer og henslængte snablede Skøiter, medens alskens over Snorene ophængte Tepper og Reisetøi hist og her afdelte Rummet.

En i Halsen knækket Violoncel og nogle Rullegardinstokke kjørte indover Loftets Mysterier i Fa-

dingen af en rødmalet forgyldt, kuriøst udskaaret Kirkeslæde fra Bygdens „gamle Tid".

Merete samlede Kjolen op og krøb over et Par Bjelker forbi en Rad opreiste Barnesenge hen til en lang haarslidt Kuffert inde ved Tagskjægget, hvis søndrede Laag glisede aabent.

Det knirkede i det gamle Læder og jamrede i de rustne modvillige Hængsler, da hun aabnede Kufferten efter at ha trukket den lidt frem. Der kom under Anstrengelsen noget eget klækt eller svagt frem ved hendes fine lette Skikkelse. Den svære cendréfarvede Haarfylde lagde sig som lidt skjævt til Skulderen.

Hun rodede ivrig op i det mangeartede Indhold. Der var gamle sylspidse Balsko, et Par Epauletter med irrede Guldfrynser, et beslagent Pistolskæfte med Flintelaaset hængende ved og et, nu henlagt, gammelt sammenbundet Dannebrogsflag.

Saa fandt hun, hvad hun søgte, pakkede alt ned igjen og slog Kufferten til.

„Ser I her, hvad jeg har fundet?" lød det saa lidt efter inde paa Kvistværelset. Hun viste frem et Mahogniinstrument med Messingledder, — „Bedstefar Reichweins Støvleknægt ... Skruer til at rette den ud og ind, eftersom Foden er stor til. Den er egentlig til Rytterstøvler, for, se her! hvor bred den kan skrues i Hælen."

„Aa, tror Du, det er noget at ha herinde," betvilte Alida — „sligt gammelt Snurrepiberi."

„Sæt den bare ved Sengen. Det smigrer at bli behandlet som Kavaler," mente Marianne lunt.

Merete lagde sig saa lang, hun var, op i den magre, slidte Skindsofa. Hun havde i Opvæksten havt en liden Tendens til Skjævhed, og det gjorde saa godt at hvile Ryggen. Hun besaa sine Ben i de blaa Bomuldsstrømper og Sommerskoene og løftede og vrikkede paa dem; det var nok Støvleknægten som gik i hende ...

Hun lo pludselig ... „Jeg tænker paa, om Femia kommer til at lægge salt Kjød og Rul paa Smørrebrødene til ham i sin Uge eller, om det bare blir Nøgelost og Myseost —"

„Hvad vil Du gi ham da, Merete?" spurgte Marianne.

„Jeg skal se paa ham, — det kommer an paa ..."

Hun laa og saa op i Taget —

„Du Alida, véd Du, hvormange Gange jeg har været forlibt Du? — To Gange —. Den første var i Præsten Bunge, dengang jeg blev konfirmeret. Det blev saa vakkert alt det, han sa, og saa var han saa blid i Øinene og, naar han messede med sin svære Bas, rungede det gjennem hele Kirken! ... Jeg drømte tilslut, at han stod i hvid skinnende Messehagel nede ved Æbletræet i Haven med et af Glasæblerne løftet i Haanden og sa, at Kvinden ikke maatte æde af det! Det var et saadant deiligt voksgult et, han holdt. Og saa syntes jeg næsten, han selv bed af det, da han forsvandt opover langs Havestakittet."

„Det vil sige, at Du havde stjaalet Glasæbler og havde ond Samvittighed," mente Alida.

„Nei, om jeg havde Du — dengang! ... Men saa kom jeg til at tænke paa, at der kanske kunde være faldt ned noget dernede, siden jeg drømte om det, — og, ganske rigtig, jeg fandt to Stykker liggende. Og slige forslaaede Glasæbler, véd Du, er ikke noget at gjemme ...

Men Forelskelsen i Bunge — — ja, Du skulde vidst, hvorledes jeg gik om og var Himmelbrud. Men, da han saa om Høsten i det store Selskab paa Fars Navnedag viste mig Trinene i Menuet. — Aa, for en forfærdelig Skuffelse, — hele Forelskelsen over! ..."

„Og den anden?" spurgte Alida.

„Den — aa den! ... Det var i Major Witte nede paa Eksercerpladsen. Han havde saadanne store graa Knebelsbarter og var saa mandig og vakker ... Og saa denne Skulderen med Kuglen i, som han havde faat ved Onstadsund! ... Det var især en Dag, da han ved Opvisningen nede paa Moen red med fire Tamburer foran sig. Jeg syntes, han var Verdens største Helt, og da fik jeg ham efter Officersmiddagen herhjemme til at love mig at redde Polen, som Du véd Sankowitz altid snakker saa om. Han var saa snil og dyregod, at jeg altid syntes, han næsten maatte kunne prate med Hestene sine. Da han blev forflyttet, foræref jeg ham Buret med Fuglen min i, — som jeg nok ikke vilde ha betroet til noget andet Menneske i Verden end ham! Og han lovede mig at skrive til mig om den; men det har han glemt. Og nu husker jeg egentlig bare paa Peter, Spurven."

„Aa jeg tænker nok, Du har været flere Gange forelsket jeg," — sa Marianne.

„Nei saamæn ... Hvergang her er kommet nogen, som jeg har syntes lidt om, saa har altid én af Jer andre gaat der saa stille henrykte. Og tak, da, — saa er jeg færdig ..."

„„Kjærlighed er en Passion, som overgaar alle andre Passioner"", — laa hun og ramsede op efter Faderens Yndlingsforfatter, Holberg.

„Næbbet! ..."

„Min Datter havde Bryllup og jeg var ikke buden," — spasede hun væk —

„Men se, — se bare Femia" ... raabte hun nu pludselig henne fra Kvistvinduet. — „Der kommer hun ud fra Lysthuset med de lange Nankins Hansker over Armen. Hun har siddet der og syd dem færdige. Nu skal hun spasere med Hansker, naar „Dyret" kommer."

„Femia burde faa Lov til at komme ind til Kristiania ivinter, synes jeg, — til Oberst Gjeddes

og se lidt af Verden," mente Marianne paa sin rolige overbærende Maade.

„Nu? — nu netop," — udbrast Merete, „naar ... Naa, hun vilde sætte op et Ansigt, om hun hørte, hun nu skulde afsted!"

„Der begynder saamæn Maren at skure nede i Trappen," — afbrød Marianne. „Saa er Far og Mor vaagne."

Hun begav sig ned for at fuldføre den halve Alen paa Dreielsvæven, der paalaa hende for Dagen, og Merete skyndte sig til sin franske Stil.

Slibestenen, hvorpaa Folkene hvæssede Ljaaer til Eftermiddagsslaatten, sendte pludselig en hvinende skurende Lyd udover Gaardspladsen. Nu blev der Liv dernede.

Med de vanlige staselige lette Skridt saa's Sorenskriveren i sin langskjødede Frak med opstaaende Krave og høiskaftede Støvler at stile over til Kontorbygningen, svingende sin beslagne Merskumspibe. Et Par Skikkelser, — Almuesfolk, — der havde ligget og sovet i Græsset i Paavente af Kontortiden, reiste sig og fulgte i passende Afstand med Huerne i Haanden.

Lidt efter viste Fruen sig paa Trappen i høi Havehat og Nankins Halvhansker.

Hun gik ned i Haven fulgt af Alida.

„Jeg synes, I har faat det bra til deroppe paa Værelset, — hvad Slags Menneske det nu kan bli, vi faar i Huset igjen," — henkastede hun. „En dannet Mand maa det jo være ... Han har reist i Udlandet, kanske kan han komme til at tale fransk med Dere, Du. Det kunde jo være et Held."

„Aa, men Mor, hvad vilde Kaptein Buchwald sige til at bli stukket ud; han anser sig for en saa ufeilbar Franskmand."

„Der blir intet Hensyn til det. Vi kan, saamæn, ikke lade Kapteinen forpagte os," — lød det, som hun stod og bandt op en Busk ...

„Nellikerne er rent pragtfulde iaar efter al Varmen ... Og se de Convolvlerne, som har lukket sig op imorges ...

Bare han ikke er noget forvænnet noget, Du," — kom det saa efter lidt hen i den anden Tankegang ... „Dette med Jagten! ... Det var nu saa rent ugenert med stakkels Arentz. Ikke et Spørgsmaalstegn ved ham i de to Aar, han var her. Men han forsvandt sandelig som en Gaade, — saa pludselig — og med én forskjellig Grund for hver Dag, hvilket er det samme som ingen Grund ... Han var ikke meget interessant nei; — men en Arbeidshest. Maatte nu bare Far bli vel hjulpen med denne ny!" ...

De kom ned imod et mosgroet, forfaldent Springvand med en Trætop midt i, hvoraf Straalen sagte silede. Træstaverne om Basinet var slimede af Grønske.

Fruen stansede uden at gaa nærmere for Jordfugtigheden:

„Ja, her kunde jo dannes noget, naar man ikke var bange for at spendere lidt" ... funderede hun.

Med det massive graa Hoved bøiet tilbage og et mønstrende Blik nedover Bakkeskraaningen, fulgte det saa, idet hun gjorde tegnende Bevægelser med Haanden ... „Grønne Plæner med Blomsterbed og smaa Buskadser, og der i Hældingen et Anlæg i Form af et mægtigt Overflødighedshorn ... Saa Hækker med røde og hvide Roser i Flugt med Alléen helt ned til Indkjørselen. Planteskolen min strutter og forgror rent dernede i Hjørnet. Der er nok at ta af ... Stikkelsbær, Ribs, Solbær og hvide Bringebær til Hækker ... Og Frugttræer," — grublede hun, — „hvor man bare kan placere dem ... Jeg lever ordentlig i Tanken paa den Tid, naar de vokser til, og jeg kan gaa og pode dem og se dem i Frugt" ...

„Nei, at Du endnu gaar og tænker paa det Haveanlægget, Mor, naar Far siger, at det er saa rent umulig kostbart!"

„Aa, er den først anlagt og færdig, saa blir han nok glad i den. Mandfolkene taaler aldrig at tænke paa, at noget skal gjøres eller, at der skal Penge ud. Gaarden vilde faa et helt andet Udseende. Det skulde ende som en Park dernede ved Lunden og Løvskoven og strække sig helt ned til Elven. Tegning og Plan længst færdig," — opgjorde hun med et stormægtigt Nik.

Alida smaalo —. Dette blev større og større ...

Fruen stod og tyggede lidt distræt:

„Om fjorten Dage har vi Høstthingene ... Bare nu Folkene faar Kornet ind til den Tid! Jeg har Brug for alle Kræfter i de tre fire Uger, Mandfolkene er borte paa Thingene ...

Gaa hen i Lysthuset efter Maalesnoren, Du Alida," — vedblev hun stigende optaget. — „Lad os se, hvor langt Aspargessengene kunde række, naar vi regner fra Bjerken derhenne. Skal Huset først præstere Asparges, saa faar det være rummeligt ... fem Senge med to Rader i hver ... Og hele den lærde Kompost, som er bestemt for Rugageren, den, — ja den" — lo hun, — „den kommer nu ikke did iaar!" ...

„Husker Du ifjor — og iforfjor — og alle de Gange før, vi har maalt, Mor! — da tog vi det bare fra Havestolpen her," mindede Alida noget underfundig lystig i Minen.

„Nu derhen," — fortsattes der uforstyrret, — „saa skal vi se, om Stykket her svarer til det paa den anden Side. Var det fjorten Alen, Du sa" ...

„Aah, I maaler til Mors vordende Have?" ... kom Marianne godslig spøgende til. „Her er Brev til Dig, Alida! fra Tante Ra ..."

Hun leverede hende en liden trekantet Billet med Oblat for.

Merete var lige efter hende ilfærdig springende:

„Hvad er det, Jens Visergut kom med for Brev?"

Femia figurerede med mindre Hast nedover for at høre, hvad der stod paa over paa Rafos.

„Tante Ra inviterer os Smaapigerne til Eftasvæl paa Søndag, Mor," — forklarede Alida ... „Nybagte Flødekager" ... læste hun ...

Fruen tog Brevet og holdt det lidt langsynt ud fra sig ... „Aha Postskriptum ... Humlen ... Den ny Fuldmægtig er inderlig velkommen, om han skulde ha Lyst til at hilse paa en gammel ensom Dame og se vor Naturmærkværdighed, Rafossen," — læste hun.

„Aa, hun taaler ikke at vente længere end til Søndag!" brast Merete ud. „Du kan tro, hun er spændt paa ham, — og hvem af Jer hun skal bestemme ham for, — som bedst „ainer sig" for ham," — hermede hun. „Arentz „ainede" sig ikke for no'en af Jer," — kom det med et Sideblik paa Marianne, — „andre end for Barbara, og hende vilde h a n ikke ha."

„Tante Ra har sin egen Maade at lyksaliggjøre Familien paa!" — mumlede Alida.

„Ja ja," — afbrød Fruen, — „Tante Ra kan være storslagen trods alle sine Villier og Særheder. Hun leverede da sine tusind Specier for at faa Marianne de tre Aar til Kristiansfeldt efter den svære Koppesygdom ... Men skynd Dig og lad Jens Visergut faa Svaret, Alida! I gaar naturligvis allesammen. Og skriv, at der er ingen Tvil om, at Hr. Dyre med Glæde vil benytte sig af hendes Elskværdighed til at faa hilse paa den kjære Tante Ra. — Fortæl, at vi har sat istand Jesses Værelse til ham, — og fortæl, — Du véd jo, hun vil høre om alt, — at Rødsi har kalvet" —

„Kan jeg ikke faa sende et Stykke Kalvedans

til hende," foreslog Marianne, — „i et Laagefad, færdigt med Kanel og Sukker paa? — Der blir nok igjen til imorgen Middag."

„Ja, sig, at det er Marianne, som har Ugen og sender det, Du Alida," — samtykkede Fruen ... „Merete, Merete," raabte hun saa, „se der er et Par af Hønsene kommet ind i Haven. Skyds dem fort ud Du!" — Hun gik nedover mod Lunden, optagende sine afbrudte Haveplaner. — — —

— Madklokken paa Staburstaget kimede og ringede til Eftasvæl, sat igang af Kokkepigens ufortrødne Anstrengelse, og Lyden fortsattes af lignende fjerne nede fra Gaardene ved Elven ...

Folkene drev hjem fra Slaatten for at bænke sig om det lange Kjøkkenbord, og Fruen kom opover fra Haven, af og til stansende med Haanden i Hoften og støttende sig til en let, fin violetmalet Rive, hun gik med i Haanden.

Sorenskriveren var alt i Stuen. Han gik noget hektisk rød i Kinderne op og ned af Gulvet.

„Lad Kvigstads Eftasvæl bringes over paa Kontoret!" — brast det ud af Lummerheden, da Marianne viste sig med Theen. „Jeg ønsker ikke at se ham hernede i Stuen."

Fruen fulgte ham med Øinene, før hun udfoldede sin solide Skikkelse i Skindlænestolen:

„Hvad er det, Orning, — hvad er paafærde?"

„Bagateller ... Bagateller ... bare saadan endel Skandale."

„Kvigstad igjen?" — forhørte Fruen med et Nik.

„En samvittighedsløs Funkel ... En samvittighedsløs Funkel ... Der sidder han bleg og forsuset og snører op en Dokumentpakke, han skal gribe an, saa tyk som saa —"

Sorenskriveren viste med Gabet af Tommel- og Pegefinger, hostende haabløst.

... „Protokollen blank, medens jeg tror alt færdigt og iorden!"

„Hvad Kvigstad kan udrette paa én Nat, naar han tar sig sammen," — trøstede Fruen.

„Han har nu produceret sig i to forud," — afbrød Sorenskriveren grætten, — „sviret, danset og turet Bryllup paa Nordsæt."

„Simpel Smag!" ... mumlede Eufemia med et Drag paa Læben og nippede til sin The.

„Der ligger det vidtløftige Bo efter Martin Haug berammet til Afslutning imorgen Eftermiddag Klokken tre, bekjendtgjort fra Kirkebakkerne og proklameret — Arvingerne kommer langveisfra" —

Sorenskriveren skjød Thekoppen heftig fra sig ind paa Bordet ... „Skoldende hed!"

Marianne heldte lunt Theen over i en anden og derpaa tilbage i hans store forgyldte Kontorkop.

„Det vil ialfald ikke være første Gang, han præsterer Mirakler, Orning," — vedblev Fruen, rolig fortærende sit Smørrebrød.

Sorenskriveren kræmtede en og anden Gang mørk, taus, medens Familien lydløst varsomt tog til Thekopperne.

... „Og ovenikjøbet i en Tid, da jeg staar uden Fuldmægtig!" —

„Kvigstad vil ha tat igjen det forsømte til imorgen, skal Du se," — forsøgte Fruen igjen, idet hun satte hen sin tømte Thekop.

„Men Far, Du har jo ikke spist noget ... End disse Smørrebrød — med Rul paa" ... prøvede Marianne, som hun ordnede sammen paa Bordet.

Sorenskriveren slog afværgende ud med Haanden ...

„Denne Gang er jeg bange for, at Strengen brister, min kjære Kvigstad!" — mumlede han dumpt og reiste sig for at gaa op paa Kontoret.

„Hvad er det, Alida ... Hvad Fanden er det?" — vendte han sig saa pludselig. — „Den har jeg

da ikke hørt paa tyve Aar ... Den deilige lille Menuet af Haydn ..."

„Ja det var just det, jeg vilde spørge Dig om, Far," — forhørte Alida sig, hun stod og greb nogle Toner efter et gammelt Nodeblad, — „hvad kommer saa? ... Her er revet væk et helt Hjørne."

„Jo da" — Sorenskriveren satte sig hen til Klaveret og klimprede og ledte. — „Deilig — — guddommelig deilig" ...

Han spillede og fordybede sig mere og mere i det, medens Alida og Merete stod over ham.

„Ja, saadan er det!" sa Alida. „Jeg synes, jeg kjender den saa godt, — maa ha hørt den som ganske liden."

„Ja, det har Du nok, — det var i Falbes Tid, da vi havde Kvartetten. Vi skal ta den iaften for Fiolin og Klaver, Du og jeg —"

Han klimprede endnu igjennem det bortrevne Sted —

„Saadan Du! — saadan — Der er det — den lille nydelige Vending der ..."

Han vendte Hodet med lysende Mine ... „Naa Marianne, Du har da ikke tat ud Smørrebrødene mine — —

Javist klarer han det til imorgen," — forlød det saa, da han reiste sig. „Jeg vil gaa op paa Kontoret og opmuntre ham lidt, — faa ham i Iver og Stemning. Man gjør s'gu intet uden Humør og Lyst ... Han har selvfølgelig det ganske Bo i Hodet, han, — en Dygtighed uden Grænser! Og det er nu egentlig noget rigorøst at forlange, at et ungt Menneske af det Blod skal sidde muret paa en Kontorstol det hele Aar uden at svinge udenom engang imellem" — —

Fruen stod i Vinduet og saa efter ham, medens han elastisk springende skyndte sig over til Kontorbygningen. Hun rystede paa sit Kappehode:

„Du Orning, Du Orning," — mumlede hun ...

... „Protokollen blank, medens jeg tror alt færdigt og iorden!"

„Hvad Kvigstad kan udrette paa én Nat, naar han tar sig sammen," — trøstede Fruen.

„Han har nu produceret sig i to forud," — afbrød Sorenskriveren grætten, — „sviret, danset og turet Bryllup paa Nordsæt."

„Simpel Smag!" ... mumlede Eufemia med et Drag paa Læben og nippede til sin The.

„Der ligger det vidtløftige Bo efter Martin Haug berammet til Afslutning imorgen Eftermiddag Klokken tre, bekjendtgjort fra Kirkebakkerne og proklameret — Arvingerne kommer langveisfra" —

Sorenskriveren skjød Thekoppen heftig fra sig ind paa Bordet ... „Skoldende hed!"

Marianne heldte lunt Theen over i en anden og derpaa tilbage i hans store forgyldte Kontorkop.

„Det vil ialfald ikke være første Gang, han præsterer Mirakler, Orning," — vedblev Fruen, rolig fortærende sit Smørrebrød.

Sorenskriveren kræmtede en og anden Gang mørk, taus, medens Familien lydløst varsomt tog til Thekopperne.

... „Og ovenikjøbet i en Tid, da jeg staar uden Fuldmægtig!" —

„Kvigstad vil ha tat igjen det forsømte til imorgen, skal Du se," — forsøgte Fruen igjen, idet hun satte hen sin tømte Thekop.

„Men Far, Du har jo ikke spist noget ... End disse Smørrebrød — med Rul paa" ... prøvede Marianne, som hun ordnede sammen paa Bordet.

Sorenskriveren slog afværgende ud med Haanden ...

„Denne Gang er jeg bange for, at Strengen brister, min kjære Kvigstad!" — mumlede han dumpt og reiste sig for at gaa op paa Kontoret.

„Hvad er d e t, Alida ... Hvad Fanden er det?" - vendte han sig saa pludselig. — „D e n har jeg

da ikke hørt paa tyve Aar ... Den deilige lille Menuet af Haydn ..."

„Ja det var just det, jeg vilde spørge Dig om, Far," — forhørte Alida sig, hun stod og greb nogle Toner efter et gammelt Nodeblad, — „hvad kommer saa? ... Her er revet væk et helt Hjørne."

„Jo da" — Sorenskriveren satte sig hen til Klaveret og klimprede og ledte. — „Deilig — — guddommelig deilig" ...

Han spillede og fordybede sig mere og mere i det, medens Alida og Merete stod over ham.

„Ja, saadan er det!" sa Alida. „Jeg synes, jeg kjender den saa godt, — maa ha hørt den som ganske liden."

„Ja, det har Du nok, — det var i Falbes Tid, da vi havde Kvartetten. Vi skal ta den iaften for Fiolin og Klaver, Du og jeg —"

Han klimprede endnu igjennem det bortrevne Sted —

„Saadan Du! — saadan — Der er det — den lille nydelige Vending der ..."

Han vendte Hodet med lysende Mine ... „Naa Marianne, Du har da ikke tat ud Smørrebrødene mine — —

Javist klarer han det til imorgen," — forlød det saa, da han reiste sig. „Jeg vil gaa op paa Kontoret og opmuntre ham lidt, — faa ham i Iver og Stemning. Man gjør s'gu intet uden Humør og Lyst ... Han har selvfølgelig det ganske Bo i Hodet, han, — en Dygtighed uden Grænser! Og det er nu egentlig noget rigorøst at forlange, at et ungt Menneske af det Blod skal sidde muret paa en Kontorstol det hele Aar uden at svinge udenom engang imellem" — —

Fruen stod i Vinduet og saa efter ham, medens han elastisk springende skyndte sig over til Kontorbygningen. Hun rystede paa sit Kappehode:

„Du Orning, Du Orning," — mumlede hun ...

„Hvordan hittede Du nu den gamle Visestumpen," — vendte hun sig pludselig speidende hen paa Alida.

„Men det er jo en Menuet af Haydn da, Mor?"

„Ja, hvad véd jeg, hvad det er, Barn. — Naa, lad os nu gaa ud og se, hvordan Mønstret tar sig ud i Væven din, Eufemia ..."

Det sidste Solskjær var sluknet oppe i et øverste Vindu i den store graa Sorenskriverbygning. Aftenskyggerne laa sorte og langstrakte fra Husene og Saaterne nedover Volden, medens Slaattefolkene kom ud fra Kvældsverden i Kjøkkenet og trak sig bort ad de forskjellige Stier, hver hjem til sine Husmandspladse.

Et Par Jenter vindede op Vand fra Brønden og heldte det Bøtte for Bøtte i Saaen, som de bar paa Stangen mellem sig ind til Vandkarret i Kjøkken og Fjøs; og fra Skjulet begyndte en ufortrøden Huggen og Kløven af Ved til Morgendagen.

Et Par af Kontorpersonalet drev i Halvskumringen nedover Veien med sine Piber ...

Ud af Gangdøren kom Alida og Merete skyndende nedad Trappen, den ene lige efter den anden. De havde fra hver sit Hold inde ved Vinduerne opdaget Pleiesøsteren Barbara i Bakken ovenfor Færgestuen. Hun havde været over paa Opsæt i et Ærende.

Alida naade hende først, eftersom hun resolverede at ta Benveien tvertover Slaattevolden; men et Øieblik efter hang Merete ved Pleiesøsterens anden Arm.

„Naa, hvordan gaar det med Randi?" trak Alida ivrig i hende.

„Naa? — faar vi Ribs, Barbara?" — rykkede Merete hende i sin Arm.

Barbara vendte sig under Presset af de samtidige Spørgsmaal raadvild fra den ene til den anden. Hun var tyk, fed og rundladen, af en hel anden Familietype, et godmodigt stærkt praktisk Ansigt med et Par smaa blaa rappe Øine.

„Ja da, — jo da, et Bismerpund, som Mor vilde ha, — og endda mere, om hun vilde! Det var rimeligt, at alle de fremmede i Ferierne havde tømt vor Have, mente Mor Opsæt ... Men betale for dem faar vi slet ikke. Saa det blir naturligvis til, at Mor maa gi hende en Present igjen, — endel Flasker Bærvin eller noget sligt. — Jeg blev trakteret med Kaffe til Eftasvæl og fine Kager, som endnu var igjen efter Bryllupet."

„Og Randi? — hvordan havde hun det, — var hun fornøiet?" — forhørte Alida.

„Jeg spurgte hende jeg," — betrode Barbara dem — „da Mor Opsæt var gaat ud for at koge Rømmegrøden tilaftens, hvordan Torsten hendes var, om han var snil?" — „Aa han som de andre" svarede Randi, — „Karene er vel ikke likere"" ... refererede Barbara skøieragtig.

„Sa hun det Du?" udbrød Alida høit optaget, — „slig, som hun blev perset og tvunget til at ta denne Kaksen. — Jeg véd nu, at hun har været glad i Knut Raalien helt, siden vi gik til Konfirmation sammen ... Men disse Pengene!" — udstødte hun med undertrykt Heftighed.

„Og saa maa I tro, de var nysgjerrige efter den ny Fuldmægtigen, — hvem han skal ha, — Marianne eller Femia ..."

„Eu—femia," — faldt denne ind fra Trappebænken, hvor hun sad hyllet i sit Sjal. „Du véd, jeg vil ikke kaldes Femia!"

„Er han som Major Howard i Mohikaneren med Rifle ved Siden og det truende Blik, saa skal han ha Eu—Femia," — travesterede Merete. — „Og, er han en af disse, som vandrer stille omkring i

Maaneskin og møder en Ungmø i Lunden, saa blir det naturligvis Marianne ... Men, er det en koslig og snil Tykkert, som vil ha god Mad, saa skal han ha Dig, Barbara ... Hys, hys," — afbrød hun sig, — „Far stemmer Fiolinen. Skynd Dig ind, Alida ..."

Lidt efter hørtes Haydns Menuet derindefra under Gjentagelse af forskjellige Satser.

Eufemia forblev siddende ude paa Trappen indhyllet i sit Sjal, overgivende sig i den skumrende Aften til forskjellige høie Drømmerier, medens Marianne skimtedes at vandre op og ned paa Gaardspladsen i lun Samtale med Kontoristerne Schmidt og Augustinusen, som var kommet tilbage fra Turen.

Henne paa Staburstrappen sad gamle Henschien, Kontorets mangeaarige enebetroede Bestyrer af Overformynderivæsenet, og nød sin Aftenpibe med Overfrak over den dukkede Skulder.

Derinde i den store, halvmørke Dagligstue strikkede Fruen søvnig tilbagelænet i Sofaen, medens Merete havde stukket sig hen med sit Sytøi til et af de to Talglys, der var tændt i Messinglysestagerne paa Klaveret, og Barbara sad med Garnvinden og nøstede henne i Vinduskjæret.

Sorenskriveren gik op og ned paa Gulvet med Fiolinen hængende i Haanden, en og anden Gang kneppende betænkt over Strengene, medens Alida gjennemgik Menuetten paa Klaveret.

„Nu gaar den! — nu tar vi den sammen — for sidste Gang ..."

Han trykkede Fiolinen op til det høie, stive Halsbind og Hagen ned i Flipperne, og fyrig lagde han ud med Buen, vuggende sig og nydende, helt revet ind i Stemningen.

„Herligt Du — — — —

— Og nu tar vi den anden ... Iaften vil vi bare spille Haydn ... Uforligneligt ..."

Medens de foredrog og spillede, — Sorenskriveren siddende ved Klaveret hos Alida, — faldt Fruen hen i forskjellige Dup. Ved et dybere et greb hun resolut Strikketøiet, som var gledet ned paa Skjødet, hægtede Nøstet ud af Sølvklypen og lagde sammen. Og med kun et Nik hen til Barbara for ikke at forstyrre, gik hun ovenpaa. — — —

— Merete havde lagt bort Sømmen og flyttet hen i det Sofahjørne, hvor Moderen havde siddet, og Eufemia og Marianne var, den ene efter den anden, gledet ind i Stuens Dunkelhed ...

Viserne paa Slaguhret skimtedes saavidt at staa paa nogle Minuter før halv elleve — Familiens reglementerede Sengetid.

De var ude i Symphoniens sidste Afdeling, hvorunder Melodien dukkede op, atter og atter, som altid dybere fra en uendelig Havsens Bund ...

Det faldt just Merete ind at bøie sig hen og hviske til Marianne: — „Tænk imorgenaften sidder han kanske her og hører paa!" — da hun stansede midt i Bøiningen og stirrede ...

Paa Stolen mellem Stucuhret og Ovnen sad en Mand med Hænderne over det ene Knæ og saa paa hende. Han havde en saa vakker Pande og opstrøget Haar. Det var, som han vidste alt det hun tænkte og saa smaat smilte og havde hende tilbedste ...

Saa svandt Skikkelsen med en langsom Hovedbevægelse, og der kom i det samme et saa smertefuldt lidende Udtryk over ham ...

Hun sad stum bunden, forfærdet, medens Tonerne fyldte Rummet og døde hen i Slutningsakkorder.

Uhret slog det halve Slag.

Klaveret blev lukket, og hver ryddede i Stilhed sit hen ...

Sorenskriveren lagde Fiolinen i Kassen, tændte Lyset, som stod færdigt til ham paa Bordet i Blak-

kerten, og gik smaanynnende paa Melodien med et: „Godnat Børn!" op paa Soveværelset ...

— Augustmaanen stak op over Skogtoppene, kastende skarpe sorte Skygger mellem Husene, og, som Marianne og Merete kom ud for at laase Gangdøren, saa de gamle Henschien staa nedenfor Trappen.

„Hyss—s ..." varede han sagte med Haanden imod dem, — „var det ikke som Ekko af et Valdhorn deroppe bagom Aasen? ... Som nogen blæste todt?" — mumlede han.

De stod og lyttede — —

Der falt som et pludseligt Sus af Rafossen ind i Stilheden ...

„Der var noget ... Der var noget" ... grublede han hen for sig, idet han gik.

„Godnat, Jomfru Marianne. Godnat, Jomfru Merete ..."

Merete blev staaende som fastnaglet, indtil Marianne utaalmodig raabte hende ind, og hun gik op ad Trappen efter Søsteren som fanget i en underlig uhyggelig Drøm, — noget oplevet, hun ikke kunde meddele ...

II.

DYRE AAKISEN REIN.

Fruen og et Par af Døttrene stod ude i Strygeværelset og besaa og maalte op en Rulle med Uldtøi, som netop nu kom fra Farveren paa Smaastedet søndenfor. Men Alida fik ikke ud af det mere end fire og tyve en halv Alen for fem og

tyve en Kvart, der var leveret. Det var forfærdelig krympet ...

„Nu begynder de at komme til Skiftesamlingen," yttrede Marianne henne fra Vinduet.

„Det er Ole Nordsæthagen — den unge Gutten, kan én gjerne kalde ham, — han med Sølvknapperne i Trøien, som drager Hesten efter sig hen til Staldvæggen," — lød gamle Randi Budeies Passiar med Kokkepigen didind fra Kjøkkenet. — „Æsch — hæsch, — Penge som Græs; han véd ikke selv, hvor rig han er, siger de, — kan gaa milevis uden at komme ud af sin egen Skog. Og nu skal han giftes paa Haug."

„Tænk Dig, Alida," vedblev Marianne, — „det er Sønnen af den gamle rare Lars Aaserud Du, som buldrede, saa vi aldrig forstod ham."

„Aa han! — som trak Tegnebogen op af Reisestøvlerne og rullede ud af Papir og gav os hver vor blanke Sølvdaler, da vi var smaa."

... „Og han der i Karjol, — den store høie, det er Anders Aarlid, som vil ta Gaarden med Odel fra Enken paa Haug," — hørtes Randi at præke.

... „De derhenne, Mor, — som stiger ud af Stolkjærren," — de var nu alle kommet til Vinduet — „det er vist Folk helt oppe fra Aardal ... Man kan se det paa Dragterne — gammeldags rare — og Kirkesæler med udskaarne Bogtræer. Se bare, hvor høitideligt de trækker sig op ad Kontortrappen."

„Saamæn ogsaa Hr. Tron Hersæt," — udbrød Fruen, — „Urostifteren og Procesmageren ... Hu da, — spankulerer op mod Kontoret med Hælene i Bakken og Hatten frem i Panden, som han skal lige op og protestere! Og bagefter klager han til Kongen ...

Og der kommer selve Gudbjør, Enken paa Haug, — alene i Kjærren ... kjører selv Hesten. — — Ja,

rul Du sammen Uldtøiet, Alida. Far sender hende vist hidned i Stuen ..."

En Stund efter kom Fruen ud i Kjøkkendøren og gav Marianne Ordre til at sætte paa Kaffe og gjore istand Bræt med Jødekager og Sandbakkelse ... „Send saa Smaapigerne ind for at hjælpe mig med Underholdningen, hun maa ha en Præk med hver af Jer ..."

Enken paa Haug blev vist om i Haven. De besaa Blomsterbed, Bærhækker og Frugttræer og stansede nede ved Næperne og Kaalen, enige om, at de havde havt et rigtigt Uaar med Tørken den hele Sommer ... Og alt det Utøi paa Bladene! ...

Ja, Jomfru Alida havde nok mere end Ret i det, for paa Haug var Ribs og Stikkelsbærløvet opædt helt til Stilkene og næsten ikke grønt at se over Kaalsengene. Men saa havde de jo ikke Leilighed til at passe og vande og luge i Havestykket saa fint som hos Skriverens, nei ...

Bagefter maatte Gudbjør ind og se paa Mariannes Væv og faa forklaret og beundret Mønstret, hvori Bunden var slaat efter Tegning forestillende en Frugtkurv.

Og selvfølgelig blev ogsaa Aarets øvrige Arbeider til Linnedskabet taget i kyndigt Øiesyn. Som det laa der — det endnu ublegede i det nederste Rum, — paa Hylder med alt det Malurt- og Lavendelduftende skinnende hvide Dreil og Lagentøi, var Linet dertil saat og høstet og hæklet paa selve Sorenskrivergaarden og spundet og tvundet og vævet, hver Trevl og Traad, af Husets Døttre.

Runden endte ikke med det, for der kom Barbara trækkende med Konen paa Taugbøl, som ogsaa var skikket ovre fra Kontoret. Saa maatte Nøgleknippet frem ogsaa til det halvmørke Rum bag Fadeburet, hvor Resultatet af Husets stadig snurrende Rokke kunde beses. Der hang Uldgarnsspindingen om paa Væggene i sammenbundne

Hæspler, og Lintraaden til Sygarn for Aaret, fin og grov, hvid som sortfarvet, endnu uopnøstet, medens forskjellige Rokker, Garnvinder og Kurve, fulde af endnu ukardet Uld efter Faareklipningen, stod indover Gulvet.

Og nu sad Gudbjør og Mor Langset og Mor Taugbøl med de staselige Silkes Hodetørklæder, der løb op i en høi Top over Issen, ved Kaffebordet i Stuen. De ihærdige Opfordringer til at forsyne sig efterkom de kun lidt efter lidt, saa at sige tommevis og stadig dækket af beskedne og prisende Talemaader. Der svævede som en Hede over Ansigterne fra Skiftesamlingen, og der slap efterhaanden Ymt paa Ymt fra Gudbjør om Svigersønnens, Nordsettens Nærighed, — Antydninger, som de to andre optog med lukkede Ansigter og dulgt Nysgjerrighed. Hun holdt just paa at udstøde et dybt mystisk Suk om den „Arvegriskheden", da de igjen hørte Lyden af Kjøretøi ...

„Det er ikke nogen, som skal til Skiftesamlingen det!" — yttrede Marianne, hun saa mønstrende opmærksomt ned mod Porten, medens Øinene kneb sig til som to lysskjære Ridser.

„En Straahat i Karjol — med Støvfrakke og en stor Reisekuffert snøret bagpaa" ... forlød det nu yderligere fra Barbara.

Eufemia rettede sig pludselig fra den elskværdig nedladende Stilling, hvori hun havde fundet for godt at beundre Mor Langsets gammeldags tykke durable Silkeforklæde. Hun strøg Kjolen ned, ordnede hurtig paa sin Dragt og keg — med et lidet Ryk op af Stolen — over i Speilet paa den øverste Halvdel af sin Person. Hun belavede sig tilbagelænet med en fornem kjølig Mine ...

„Han viger Hesten ind mod Trappen. I skal se, det er Fuldmægtigen, — Rein!" udstødte Barbara.

Der blev et Øiebliks gjensidig noget raadløs

Vekslen af Blikke mellem Mor og Døttre. Her sad de jo med disse Konerne fra Skiftesamlingen, — og Far paa Kontoret! ...

Idetsamme udstødte Ajax et vildt Hyl og sled larmende i Lænken. Det fortsatte sig i en styg langtrukken Tuden med bidske Glæfs imellem.

„Uf da, — saa kjedeligt — saa næsten uhyggeligt" ... mente Barbara. — „Der stiger han saamæn af og gaar hen og snakker til den — klapper og stryger den over Hodet, — lar ham snuse paa Haanden ... Og jamæn kryber ikke Ajax helt ind i Huset sit rent, som han er skamfuld over sin slette Opførsel ... Skulde én ha set sligt!"

Fruen reiste sig fra Sofaen:

„Kald paa Inger Stuepige, Barbara, saa hun kan vise ham op paa sit Værelse. Jeg gaar ud og tar imod ham. — Sørg for Kaffekopperne, Du Marianne —

Men, hvad feiler Dig, Merete!" — stansede hun studsende. Datteren stod og holdt sig ved Stolen bleg og stærkt aandende —

„Du har drukket for stærk Kaffe, Barn," — tog hun sig og strøg hende over Haaret. „Gaa straks ud og faa Dig lidt koldt Vand."

Hun skjød hende mod Døren til Kjøkkenet, medens hun selv tog Veien ud til Gangen ...

Der stod han alt paa Trappen, da hun kom, og tørrede Sveden af Panden. Han saa helt aandsfraværende ud, — som han kunde ha siddet og sovet i Karjolen, — medens hun sa ham de Par Ord til velkommen og fortalte, at Sorenskriveren var optat af vigtige Forretninger. Og til hendes forekommende Spørgsmaal om hans Reise brast han saa høist utøilet ud:

„Seks Timers Kjørsel langs Elven i Solsteg, — Forfærdeligt!" —

Han stod der med Hatten i Haanden, tæthaaret og mørk i Brynene med et hvast Rovfugleansigt og

sa det saa rydt, — syntes saamæn alt andet end generet for at gi' sit Humør Luft, den unge Herre! ... Han tænkte maaske, han var kommet saa langt ud paa Landsbygden, at saadant kunde man tillade sig ...

Som han skulde følge Stuepigen og Gaardsgutten, der bar hans Kuffert, Vadsække og to Geværer op paa Værelset, bad han — nu ganske tækkelig, — om at faa Lov til at komme ned i Stuen og præsentere sig senere.

Imidlertid ... Imidlertid ... gik det i Fruen. Det skadede ikke at bryde Spidsen straks, om her var noget utilbørlig prætentiøst ... Der havde været noget ved ham, som irriterede hendes Selvfølelse. Lidt behersker dog en ung Mand sig første Gang, han hilser paa Husets Frue!

„Grød med lidt bagefter," — meddelte hun sig senere til Marianne, — „ganske som almindelig" ... —.

— Det syntes at drage ud med Skiftesamlingen og det i Stuen stærkt efterlængtede Forløsningens Klokkeslet. Tiden udfyldtes, saavidt gjørligt, med at diskutere forskjellige Emner — Giftermaal i Letsindighed og sørgelige Uskikke, — støttet med nye Nødninger og Forsyninger med Kaffe ...

Enkelte af Boets Vedkommende drev kjede om derude paa Gaardspladsen, og et Par spændte alt Hestene for.

Saa det saa jo nu ud, som ogsaa dette kunde tage en Ende!

Omsider stod da Kontorist Schmidt i Døren og meldte fra Sorenskriveren, at nu var det Tiden for de tre Husets Gjæster at være tilstede paa Kontoret og overvære Oplæsning og Afslutning af Boet. — —

— — — — Den urolige Eftermiddag var larmet af, og den sidste Kjærre forsvundet ud af Porten.

Sorenskriveren kom over fra Kontoret i rask

Fart, saa Frakkeskjøderne flagrede ham om Benene. Han gned sig tilfreds i Hænderne som efter et overstaat svært Pust ...

„Pokkers Menneske ... Pokker til Fyr den Kvigstad! ... Laa ikke hele Vidtløftigheden der ekspederet og færdig og i en Orden, som —. Han har saamæn turet sin tredie Nat i Boet, gaat mindst lige hidsig paa Tømmen der ... De bruger det Udtryk, Du Bolette," — forklarede han sin Hustru, — „om Hestene, naar de skarptraver, — ganske betegnende! ... Og saa kniber jeg ham undertiden i et snart Øiekast hen paa mig, som om han vil forvisse sig, om jeg ogsaa helt begriber hans Mesterlighed ... Jah, — ja, jeg tilstaar, det er mig en Gaade, hvorledes et Menneske saadan kan opta og beholde alle disse kjedsommelige Detailler og Sammenhænge med Næstens Gods — formelig bevare dem i sit Hjerte ..."

„Men saa er det ikke det, vi har at tænke paa nu, Orning," — afbrød Fruen ham, — „Din ny Fuldmægtig er kommet."

„Hvad? — Hvad siger Du, Bolette?"

„Han er tat lige op paa sit Værelse med hele sin ganske Bagage og sine allehaande Jagteffekter ... Gjør mig den Tjeneste, Orning, ikke at spørge ham for ivrig ud om hans musikalske Kapaciteter, naar han nu kommer ned, eller falde i straks med høiere Materier. Han synes mig en, som vi skal se lidt an. Der afhænger saameget af første Indtryk —."

Sorenskriveren harkede lidt og drev paa Gulvet med Hænderne bagpaa den lange spidsskjødede Frakke.

„Hvad Sort Fuldmægtig, Skjæbnen beskikker én, det er sandelig saa tilfældigt, som Veiret det!" gav han sig Luft.

„Den bedste er vist den, som er mindst musi-

kalsk, Du!" henkastede Fruen, idet hun forlod Stuen.

Sorenskriveren fortsatte smaaplystrende at slentre paa Gulvet, medens han lo for sig selv og saa efter hende ... „Næsten vittigt! ... Bare — bare lidt udelikat ... hrrr" ...

Han studsede noget ved at se Femia aabne Døren, men efter et hastigt Overblik igjen trække sig tilbage. Hun kom i Straahat og lange Nankins Hansker og havde en Kurv paa Armen.

— Lidt efter var Fuldmægtigen, Dyre Rein, placeret ved Aftensbordet mellem Alida og Henschien, der netop var blevet præsenteret. Den gamle Kontorist sad duknakket og forbeholden blinkende med de smaa runde Fugleøine og et og andet mistroisk Glyt hen paa den ny foresatte, som paa Post mod mulige Indgreb i sin Magtsfære.

Nedenfor ham sad Kvigstad, hvis skarpe graa Øine fangede alt, vagtsomt loddende den ny Fuldmægtigs Dybder i Ord og Adfærd. Han havde sit eget optagne Ansigtsudtryk iaften — efter alt det passerede, — og legte saa smaat med Jomfru Alidas perlestukne Servietring, der tilfældig var rullet henover Dugen.

Og nedenfor ham lille Schmidt med Øinene nede i Grøden og Opmærksomheden underfundig delt mellem sine to Idealer, Sorenskriveren og Kvigstad —, hvordan den nyankomne slog an paa den første, og, hvad den sidste vel mente. Yderligere var den unge Kontorist dybt forelsket i den otte og tyveaarige Marianne lige overfor ham ved Bordet, og fortiden forfærdelig jaloux paa hendes Sidemand Augustinusen, hvem hun havde beæret med en Spaseretur nu to Aftener efter hinanden. Hun var ikke netop vakker. Men saadan en Figur! — og saa yndig en Gang, — saa mild og deltagende og interesseret ...

Barbara var stum optaget af Fuldmægtigen.

Hun bespeidede ham nysgjerrig med de gløgge praktiske Øine og tog sine Mærker ... Han havde saadanne store rare Hornknapper i den tætlukkede Frakke — og det svære Silketørklæde knyttet frit under Skjortekraven. De sorte Øienbrynene gik skraat nedover Næsen ... Han havde ingen Ring paa Fingeren, — var vist ikke forlovet. De, som har sligt ekstra Dyretække, pleier ikke at bli gifte, siger Tante Ra ...

Nu satte han Smørøie i Grøden, før nogen bød ham! ...

— „Og der har vi vor yngste Datter ..." sa Fruen, som Merete kom ind og skyndsomt bøiende sig tog sin Plads hos Moderen nede ved Bordenden.

„Du kommer sent, Barn!"

„Jeg maatte bli færdig med at rense Bærene," — undskyldte hun sig uden ret at faa Lyden frem.

„Ja, nu faar Du se til at indhente os andre ... Der, min Pige," — Fruen rakte hende Tallerkenen med kun en ganske liden Forsyning; hun havde opfanget, hvor bleg og betaget Datteren var.

„Og paa vor Kant af Landet har De altsaa aldrig været før?" — henvendte hun saa afledende til Rein.

„Nei, mit Hjem ligger ved Sjøen, — næsten helt ude ved Havet ... Men vil Fruen unde mig en Portion Grød til?" afbrød han; han havde forunderlig hastig klaret sin Tallerken.

„Naa, det glæder mig, at De har saadanne gode, huslige Egenskaber. De liker Grød?" smilte hun.

„Ja, Frue, — næst al anden Mad," forsikkrede han lunt. „Og, naar man ikke har spist siden tidlig imorges, saa sættes jo Tingen i sit Skjær."

Merete slog pludselig Øinene op, og der undslap hende et næsten hørligt Lettelsens Pust.

Under sin Overraskelse brød hun ud i en pludselig ubehersket Latter. Ne—e—i, — gik det overvældet i hende, — dette var ingen at skue i Syner! ...

Fruen saa forbauset paa hende. Hvad gik der af Pigebarnet med sit ellers saa naturlige gode jevne Væsen? ...

„Ja, Du Merete," — faldt Sorenskriveren ind, — „Mor begyndte alt at glæde sig til en vældig Abonnent paa Grødterrinen."

Merete kunde ikke dy sig, der skingrede endnu halvsvimmelt nok et Latterudbrud: — et skarpt krumnæset Ansigt! og en spottende Klang i Stemmen ... Nu tog han rask med Appetit ufortrøden fat paa den anden Grødportion ...

Aa—h, — som han havde taarnet sig op rent til en Forfærdelsens Aand for hende! ...

Men hun maatte jo den ene Gang efter den anden stjæle sig til at se paa ham, som han sad der og dyppede i Melken og svælgede, — haaret helt ud paa Haandbagen, naar han førte Skeen ... Han kastede hver Gang det runde sorte Hode saa braat mod den, han talte til, og hun greb ham i et pludselig gløgt Blik hen paa Eufemia, som havde fundet paa den Manér at henkaste et og andet Ord i Samtalen, medens hun lænede sig skjødesløst tilbage mod Stoleryggen.

Og to, tre Gange mindst var hans Øine, som med et lyst Skimt op af Brynene, paa Marianne, efterat hun datterlig spasende havde været henne og underrettet Faderen om, at der dog vankede lidt bagefter Grøden ogsaa. Det var som han studsede over hendes Udseende ...

Smaa Asjetter med opskaaret Kjød, Rul og røget Ørret sendtes nu rundt, og lille Schmidt vidste, at Fruens Øine vaagede paa ham, om han glemte at benytte Smør- eller Ostekniven, som laa ved.

For ny Kontorister var Fruens delikate Opdragelseskursus en nok saa hed Skjærsild, og han saa med en vis Beklemmelse, hvorledes Fuldmægtigen, som om ingen Frue var til, forsynte sig med det salte Kjød, saa Asjetten blev halv tom, og bagefter gjorde vældige Indhug i Myseosten, som endnu var aldeles urørt.

Inger Stupige kom ind af Døren, og Ajax trængte sig, som den var vant til, naar den var løst, ind bag efter hende. Den gik lige hen til Rein og snusede og slikkede hans Haand, den han lod hænge ned til den, medens han snakkede, uden at værdige Hunden videre Opmærksomhed.

Lidt efter lidt begyndte han at smaasmile til Barbara, hvis grundende og undrende Blik hang uafbrudt ved ham. Dette med Ajax havde dybt interesseret hende helt fra Ankomsten af.

Eufemia henkastede fra sin Tilbagelænethed noget om Ajaxes uhøflige Modtagelse ...

„Men, at De turde gaa hen til ham!" — faldt Barbara ivrig ind. „Den har virkelig bidt engang. Vi sætter den altid i Lænke i Hundedagene."

„Ajax er en ærlig Hund, det saa jeg straks. Jeg løste Lænken af ham, det var det, han blev skamfuld over," forklarede Rein. „Deres Søn, Claes, Søofficeren, viste mig en prægtig Jagthund herovenifra," — henvendte han saa til Sorenskriveren, — „Finnerace?" ...

„Saa De kjender Claes?" faldt Fruen ind.

„Vi har færdets sammen paa en Opmaalingsreise nord i Fjordene paa vore Kanter."

„Havde han Fiolinen med?" forhørte Sorenskriveren.

„Javist, javist, spillede langt udover lyse Natten. Musiken er mig et behageligt Sprog, som jeg rigtignok kun fatter et og andet Ord af. Men, hvad h a n sa paa Fiolinen, det forstod jeg!"

„Saa, — saa De?" ... Sorenskriveren strakte

Hodet levende interesseret frem af den stive Halskrave.

„Det klagede og skreg fra Strengene over, at han skulde opsætte Karter og maale og lodde i Kongens Tjeneste istedetfor at faa slaa som Lærken og spille og musicere paa denne Klode."

Sorenskriveren lænede sig betænkt tilbage i Stolen ...

„Ja — jah! man maa jo noget være her i denne Verden," kom det trist. — „Det er den pure haarde Nødvendighed!"

„Man kan da virkelig ikke slaa sig paa at være Bierfiedler," — supplerede Fruen. „Se nu stakkels Sankowitz, som drager omkring og informerer i Bygderne og faar sit kummerlige Ophold og nogle Marks Penge paa hvert Sted."

„Hys, hys, Bolette," afbrød Sorenskriveren hende tvert, — „ham fik man hverken til at lodde eller maale ... Det er en fordreven Kunstnersjæl, som kunde blevet noget betydeligt i sit store Hjemland."

Han skjød noget hastig Stolen tilbage, afsluttende Maaltidet med et: „Velbekomme!" — Og Merete iagttog, hvorledes Fuldmægtigens Øine gled fra Moderen hen paa hendes Far og saa tilbage igjen, som om han havde faat Tæften af to Slags Veir i Huset.

Døttrene fik en vis stille Hast med at tage hver sin Part af den Husgjerning at afdække Bordet, efterat Fruen først langsomt og mageligt havde reist sig med et Par Ord til Marianne. Hun gik paa sin afgjorte værdige Vis med det graa Kappehode bagover hen og talte til Sorenskriveren, der hørte til halv distræt med Levningen af et irriteret Humør.

„Jeg synes slet ikke, det vil passe, at I musicerer den første Aften, din Fuldmægtig er her, Orning," — meddelte hun sig. — „Tror Du ikke,

det vilde være bedst at ta ham med Dig og vise ham om paa Kontoret nu straks, mens det er lyst, saa véd han, hvor han skal anbringe sig imorgen."

Sorenskriveren rev Snusdaasen op af Vestelommen og smekkede et Par Gange heftig paa Laaget. Han syntes alt andet end tiltalt ved Tanken om atter at skulle gjæste sit Kontor efter den ganske strævsomme Dag og faa den „gode Aften", som han havde havt i Baghaand, spoleret.

Det gav sig Luft i det: „Hm—rrrr —," hvormed han pludselig afbrød hende og med en let Opfordring indbød Rein til at følge sig over og bese Kontoret. — —

— Der gik Augustinusen, og der var Schmidt ude paa Gaardspladsen. Den første slentrede øverst i Veien i korte Repriser op og ned imod Porten, den anden havde mere beskedent valgt sig Regionen ved Laavebroen og Høvognen, i hvis Dyb Kvigstad havde fundet for godt efter tre høitspændte Døgn at begrave sine trætte Lemmer og bie paa Stjernerne.

Der var en Følelse af Kjede og Tomhed over dem begge. Jomfru Marianne, vidste de, havde overtaget Ugen inde i Husholdningen, og det lod aldeles ikke til, at hun vilde komme ud iaften. Ved en underlig Sjælens Magnetisme, maaske en Henførelse af den samme Tanke, nærmede de to Rivaler sig hinanden mere og mere, eftersom Haabet udslukkedes ...

Der sad Eufemia i Sjalet paa Trappen og vippede med Fjerbolden, kastede den af og til op i Luften og tog den igjen paa Buen eller med Haanden.

Nedenfor paa Trappen snakkede og apede Barbara med gamle Henschien, der havde sat sig tilmags paa et Trin i Brandstigen, medens Merete fo'r travl ind og ud af Haveporten med stadig paa ny

fyldt Vandsprøite ned til Moderen, som vandede Blomsterbedene.

I Gangvinduet oppe i anden Etage saas Alida grublende over et Brev fra sin Forlovede, Groth ...

... Der passiaredes livligt i Kontortrappen og, fulgt af Rein, kom Sorenskriveren nu som lettet og befriet ud paa Gaardspladsen.

Han stansede og syntes at sunde sig, — saa sig om, som drak han Høduften ind med stigende Velbehag ...

„Lars!" — raabte han saa nedover mod Stalden, hvor han saa Gaardsgutten ifærd med at hænge ind Sæletøi, — „Figaro har vel faat sine seks Potter Havre idag? ... Tag den frem og lad os se lidt paa den ..."

„Spræk, — kjipen" ... kom det, som Lars efter Grimen førte ud det livlige Dyr, der pludselig knæggede ved Lysningen.

Sorenskriveren gik rundt Brunen, klappede og besaa den og strøg den nedover langs Ryggen, saa den humrede ... „Dette fede Voldhø skal Du ikke lade den faa formeget af, det er Foder for Kjør og ikke for Rideheste ...

Vi har ikke faat vort Morgenridt idag," — godsnakkede han med Dyret ...

„Rør lidt paa den, Lars, saa den faar myget Benene en Smule," bød han og fulgte fordybet, hvorledes Brunen, ført ved Grimen, smaadiltede og drak ved Brønden.

„Vakkert Dyr! ...

Lad os ligesaa godt motionere den, saa det forslaar," lød det saa ivrig passioneret.

Og snart stod han med Piben tændt og saa til og dreiede sig, eftersom Lars lod Figaro løbe ved Snoren rundt Gaardspladsen ...

Rein havde imidlertid begivet sig hen til Trappen, hvor Eufemia sad og legte og smaakastede med Fjerbolden.

Han fulgte den opmærksomt i Luften uden en Mine af, at han la Mærke til det Menneske, som var Ophavet.

Fjerbolden faldt ned paa Trappen, og han tog den op og leverede hende den.

„Fjerbold har jeg aldrig spillet," yttrede han og greb den anden Raket, som laa paa Bænken.

Han mødte Eufemias lindt anslagne Bold med et Slag af sin Bue.

Nonchalant tog hun imod den og gav den et ligegyldigt Vip henimod ham igjen.

Efter et Par Forsøg lykkedes det ham dernedefra at give Raketten en saa passende Fart, at Eufemia fra sin Plads paa Bænken kunde opfange og med en halv smilende overlegen Mine sende den til ham længere og længere henover Gaardspladsen.

Under Held og Uheld udviklede Fjerboldvekslingen sig i Taushed — fra Reins Side med en hidsig Optagethed af at lære den ny Kunst. Hans Fjerbold vippede stedse mere vovet høit og dalede stedse sikkrere ned ligeoverfor Eufemias Ansigt og Fang. Ved et velført Slag fra hendes Side fløi Fjerbolden helt henimod Brønden, hvor Merete just kom farende med Havesprøiten.

„Aa, De „Yngste" ... De leende ... kast hid Fjerbolden!" — raabte han i Farten.

Merete tog den uvilkaarlig rask op og sendte den imod ham. Men pludselig blussende rød vendte hun sig til Kokkepigen, som stod og heisede Vand:

„Fyld Havesprøiten, Malene, og bær den ned til Mor!"

Hun slog noget Vandskvæt af sit Forklæde, og med en vis Air gik hun over Gaardspladsen hen til Trappen, hvor Rein stod og tørrede Panden efter Anstrengelsen, og sa næsten nedladende:

„Mit Navn er Merete, — Merete Orning, — Jomfru Merete!"

„Bevars Merete! ... Der var en Dronning, som hed Merete," — bukkede han — „et sjeldent Navn ... et, man ikke glemmer. Det maa bæres med Høitidelighed!" ...

„Nu har vi vandet alle Blomsterrabatterne, Eufemia," — afbrød hun og viste paa sit vaade Forklæde ...

„Sidder I her?" kom Marianne saa ud fra Gangen med hele Nøgleknippet i Haanden.

Hun satte sig ned paa Bænken —

„Det er min Uge, Hr. Rein, og jeg maa faa sætte Dem lidt ind i Husets Skik," sa hun koselig. „Jeg sender op Frokosten Klokken syv imorgen — eller er det kanske lidt tidlig for Dem nu efter Reisen? — Kaffe og Smørrebrød ... Huset har jo sin faste Orden; men saa kan det tillempes en Smule efter hvers Smag og Behag," smaasmilede hun lunt lovende.

„Tak Jomfru, — ja, var det ikke Jomfru Marianne De hed, — la mig nu ikke ta feil, — jeg har faat en hel Forfærdelse i Blodet!"

... „Og ønsker De Melk, saa ... Jeg skal sige Dem, her er lidt magert nu paa Melkeboden. De ser vist, at der er som uddøet nede ved Fjøset. Næsten alle Kjørene — og Budeierne og en af Gaardsgutterne er paa Sæteren."

„Vi har nitten Melkekjør," — faldt Barbara ivrig ind henne fra Brandstigen.

„Hvorfor ikke tyve?" spøgte Rein.

„Nei, Svartsi brækkede Benet akkurat St. Hansaften; den havde gaat sig fast i Myren."

„Dette er altsaa Sorenskriverens Eiendomsgaard?" forhørte Rein sig ...

Sluttende sig til Passiaren kom Barbara interesseret hen og satte sig paa Trappetrinet. Merete hørte til halv hængende ved Gelænderet.

„Aa Augustinusen!" — tilraabte Marianne ham med et udover Rækværket, — „følg mig hen og laas Staburet. De kan Knebet. Nøglen lader sig næsten ikke vride om, vi maa snart ha Smed paa den ..."

Augustinusen fulgte lykkelig og høist smigret over at være den udvalgte trods den ny Fuldmægtig og Aftenens mørke Chancer.

Henne paa Gaardspladsen huschede Sorenskriveren og klappede i Hænderne nu, Figaro igjen joges ind i Stalden.

Han kom fornøiet og oplivet henimod Trappen, medens Fruen fra sin Kant stilede opover med Malene i Hælene, bærende de to tømte Havesprøiter.

„Ja nu er det vel Sengetid, Børn," — sa hun; hun tog Kysen af og hængte den i Gangen. „Godnat allesammen! ... Og nu maa De huske at tælle Vindusruderne paa Deres Kammer, Rein, og lægge Mærke til, hvad De drømmer den første Nat. Det skal sande sig, véd De nok," spøgte hun ...

Man skiltes, og hver begav sig til sit —

Schmidt var henne og ruskede i Kvigstad, som nok i den skumre Aften havde faat sig en foreløbig Lur i Høvognens Dyb. Og Marianne og Augustinusen vendte lunt smaasnakkende tilbage fra Kunststykket med Stabursnøglen ...

Oppe paa de to Jomfruværelser, der laa ved Siden af hinanden, holdtes nu Lov og Dom —

Merete og Barbara havde nedladt sig paa hver sin Sengekant, medens de andre gik og tog ned Haaret og syslede med Nattoilettet.

„Naa?" — spurgte Barbara forventningsfuldt.

„Naa?" — forlød det fra Eufemia.

„Ja, hvad synes Du, Marianne? — nu kan Du engang sige først," mente Merete.

„Aa—aa, saa „temmelig" ... heller opimod „godt"," — dømte Marianne. Det var gammel Hævd at benytte Kaptein Buchwaldts Gradestok i Karakterbogen til Kritiken —

„Hvorfor ikke tyve Kjør istedetfor nitten!" jepede Eufemia, medens hun med Haarnaalen i Munden holdt paa at sætte op Haaret til Natten ... „Smager lidt af Hverdagsmad ..."

„Henschien mente nu, at nogen Kontormand var han ikke," tog Barbara i. „Han spurgte ikke engang efter Forretningerne — bare efter Hunderacer og sligt!"

„Han ser ikke netop ud som et studeret Menneske," mente Alida. „Men selvsikkre Manérer. Det er Godseiersønnen det ... Man hører det ogsaa paa Stemmen — saadant triumferende rullende R—"

„Ja, nogen overdreven fin Opdragelse skal én ikke beskylde ham for at ha!" hug Eufemia hævnlysten i. Han havde ikke taget tilstrækkelig Notis af hende under Fjerboldspillet.

„Han blir vist ingen ætherisk-romantisk Ridder for Dig, Femia," forlystede Merete sig. „Grødædende — og saa svart, som han skulde være dyppet i Blækhuset af „den store Bastian", da han var liden."

„En skulde næsten tro, at han ikke har havt nogen egentlig Omgang med Damer før!" — udtalte Marianne grublende.

Det var, som den Bemærkning pludselig optog dem alle, og der opstod en Pause, hvori det nye Synspunkt svælgedes ...

Virkelig havde ingen af dem mødt saameget som en Forstaaelsens Mine af ham eller Tilløb til en Høflighed eller Kompliment, — ikke et Øieblink, ikke et Smil til dem anderledes end til Sorenskriveren og Kontoristerne.

„Naturligvis opdraget i Ensomhed der nord af

en Huslærer paa Godset," — fandt Eufemia ivrig ud, „og saa som voksen og færdig sendt ind til sine Eksamener. Han har ikke kunnet faa nogen Verden paa den Maade."

„Altsaa, saadan rent som nyfødt til den Side —"

Man stirrede i det ...

„Hys da, Merete!"

Merete fo'r der omkring og nynnede en Menuet, medens hun holdt i det lange Natlinned og svingede og hævede sig paa Hæl og Taa ...

„Han har ellers en vakker Bøining med Nakken og Hodet, naar han vender sig til nogen," — afbrød hun sig.

„La Du ogsaa Mærke til det," slap det ud af Marianne.

Selskabet fra Sorenskrivergaarden — de fem Vangenske Jomfruer, Kvigstad og Rein — havde alt travet en Timestid i Søndags Eftermiddagen paa Turen til Tante Ra—

Nogen særlig Underholdning var Søstrene paa det rene med, der ikke var at vente af den nye Fuldmægtig.

Efter de faste Kontortider, For- og Eftermiddag, havde han streifet om, — befaret Egnen baade vidt og bredt. Anders Husmand havde mødt ham helt inde ved Tømmerlændserne, og ved Aftensbordet sad han der træt og faamælt og slugte Maden. Og lige efter op paa Værelset og tilsengs!

Den ene Aften havde han sat sig ind en Stund og hørt paa Musiken. Men enten var han falden udi Melankoli eller Søvn. For pludselig vak han op, tog sig til Hodet med begge Hænder og fo'r ud af Døren uden saa meget som at sige Godnat. Musiken var ham nok den Aften ikke „det behagelige Sprog", som han havde udtrykt sig.

Nu paa Turen havde han snart gaat ved Siden af den ene, snart af den anden af Søstrene, medens de smaasnakkede og paaviste de forskjellige Veie og Udsigtssteder.

Det havde virket næsten forbausende, — hvad Søstrenes Blikke sig imellem betydede med en vis Lystighed, — da den stumme mørke Ridder pludselig galant tilbød sig at bære Mariannes Kurv, der var fyldt med nymodne Frugter, som Smag fra de forskjellige Trær i Sorenskriverhaven ...

Og Marianne var virkelig en distingveret Skikkelse, som hun gik der i den vide Virrehat, der sluttedes sammen af en Sløife under Hagen, i det korte Liv med Spændebeltet næsten opunder Brystet og det blødt faldende Kjoleskjørt, der lod tilsyne hendes udsøgte Fodsætning og høie Vrister. Hun havde ikke mindre fuldendt Figur end Alida og derhos noget stille, smidigt over sig, der ligesom mere passede til det venlige, ganske vist mindre smukke Ansigt.

De var naat hen til Udkanten af Rafosskogen, hvor der kunde skydes Gjenvei, da Rein med ét rettede sig og saa sig om. Han drak Luften, som han veirede noget nyt ...

„For en storartet Ensomhed!" brast han ud. „Bare Solsteg og Kvae og Sus ..."

I Dalføret der indenfor laa Rafos med sin tætte Granskog og vildt tordnende Fos.

Rein vedblev at trække Aanden i dybe Drag ... „deilig Tur! ..."

„Er det nu først, De opdager det?" — spurgte Alida muntert.

... „Og her bor altsaa „Tante Ra"? ... Navnet høres saa underligt, som ægyptisk eller indisk ... Som nogetslags ensomt Rovfugleskrig fra Luften."

Der var noget i det, som slog, saa de maatte drage paa Smilebaandet ...

„Mangler bare, at han afleverer den Bemærkning oppe paa Rafos, — smigrer Gamlefruen med, at hun er en Hauk eller Ørn," rev Kvigstad af sig halvhøit.

„Hys, hys," — sa Rein og varede med Haanden, medens han strakte sig mere og mere ivrig udover og speidede opmærksomt ned ad den skogbesatte Skraaning.

Han præsterede en fin fløitende Lyd og lidt efter nogle smaa korte, skrattende Skrig.

„Ser I der," hviskede han og greb uden at se sig om den nærmeste af Damerne bag sig ved Armen og trak hende frem udover Veikanten —

„Ser De, — et Par graa Øren bag Stenen ved Træet dernede. Det er Haren, som er blet nysgjerrig ... Der smat den væk!"

Han lo ... „Der vogter mange Øine paa os i Skoven, som vi ikke ser.

Ho—ho—ho—o!" — satte han i, saa det gav Ekko, og klappede i Hænderne, som han vilde skræmme en hel Dyreverden ... „Her sidder vist nok baade af Tiur og Røi omkring i Trær og Busker.

Halloh—halloh—ho! — For en Los det kunde bli henover i Aasene! Den, som nu havde havt Geværet med!"

Han tog sig med ét ... „Hu—u, — er det ikke mærkværdigt, at én skal overfaldes af en Lyst til at myrde og drikke Blod just, naar én kommer ind i en saadan velsignet Stilhed. — Denne fæle Menneskenatur, én stadig drager paa! ...

Véd De, naar Haren smager bedst, Jomfru?" vendte han sig til Alida. „Det er, naar den er jaget saa haardt, at Angsten har sprengt Blodet helt udimod Skindet paa den."

„Aa fy!" afviste Alida ham uvillig.

„Ganske rigtig! — Vi faar den ind Kjøkkenveien, ribber og flaar den saavel for dens alle seks

Skind som for dens Forhistorie — og spiser og nyder den ..."

Det lød saa stødende rydt, og det var under Indtrykket af noget ubehageligt ved ham, at de skyndte paa indover Skogstien.

Den førte langs steile Skrænter med Elven nedenunder, helt til Skogen pludselig aabnede sig for Rafos Gaard med dens Indhegninger og lille Have op ved den rødmalede Hovedbygning.

Som de bøiede ind forbi de halvgule Rugagre, saa de Jomfru Bie, Tante Ras mangeaarige Selskabsdame, skynde sig ind fra Trappen for at melde deres Ankomst, og paa Gaardspladsen hilsedes de af en langthvæsende Gasse akkompagneret af snaddrende Gjæs.

Inde i den med store, solide Møbler udstyrede Dagligstue sad Tante Ra i Armstolen i blomstret Silkekjole med Fiskebenskorset og Kniplingsmanchetter for Hænderne midt i et Parti Piquet med Husets Ven og Nabo gamle Oppen, Kandidat med non contemnendus fra Kjøbenhavns Universitet og Medeier i Oppidals Sagbrug ovenfor i Dalen.

„Det er Deres Spil, Oppen," — mindede hun og skjød Kortene tilside.

„God Dag, kjære Børn," — lød det saa, medens et hvast, lynsnart Blik fo'r hen paa Rein, der viste sig i Døren bag Damerne. — „Staar det bra til hjemme? —

Ja saa, — alt vel!"

Den gjæstmilde Mine strammedes, og hun trommede lidt i Spillebordet med de af blinkende Stene ringbesatte tynde gule Fingre.

„Det var jo snilt af Far og Mor, at I fik Lov til at besøge gamle Tante," — fulgte det saa. „Det er saamæn saa længe siden sidst, at jeg kunde været baade død og udbaaret for den Sags Skyld!"

„Det er jo bare tre Søndage siden, Tante," indvendte Merete.

„Og Far? — nævnte han ikke noget om at se hid ... Han har vel Forhindringer," — lød det spydig.

„Han talte noget om at ta sig en Ridetur hid idag udpaa Eftermiddagen," — oplyste Alida; — „men jeg véd ikke vist" —

„Naa saa, — véd det ikke vist nei ..." lød det spydig. — „Og Groth ... har Du hørt fra ham ... Stræver med at overta Værket vel? Og Tiden for Brylluppet endnu ikke fatsat? — Saa! ... Den gamle trækker det i Langdrag det, han kan, med at gi fra sig Magten," — nikkede hun.

„Og det er den ny Fuldmægtig, Hr. Rein," — afbrød hun sig, idet hun reiste sig halvt i Stolen og rakte Haanden ud —

„Ja tag nu Plads ... Der i Sofaen, Marianne!" — pegte hun myndig ordnende, — „og Du, Alida, i det andet Hjørne ... Eufemia her i Lænestolen. Og De, Kvigstad, flytter nok den Stol hen til Bordet ... Den Plads der er for Dem, Hr. Rein — saa véd jeg, hvor jeg har Jer allesammen," — lo hun ... „Ja lille Merete nytter det ikke at holde fast, hun maa jo løbe om og bese sig overalt og saa være Tantes Ærendsvend."

„Tak Frue," sa Rein; — „men faar jeg Lov til at sidde her ved Vinduet."

„Jo saamæn maa De det! Tro dog ikke, De er kommet ud for nogetslags herskesygt Skovtrold," lød det joviallt.

„De har foretrukket Ensomheden, Frue, og bosat Dem i Naturen," yttrede Rein, — „Skog, hvor én ser —"

„Næ, — jeg har ingen Sans for Naturen, bryr mig bare om Menneskene. — Vi er dog inte Træer, — heller inte skabt til at begrave os blandt Katugler og alskens Uhu," — kom det bistert med en

noget dansk Akcent ... „Men man leirer sig jo blandt sine egne, enten det smager eller ikke."

„For en smuk tung gammeldags Stol," bemærkede Rein, idet han tog og trak den hen til Vinduet.

Han saa sig interesseret om i Stuen ... „Det underlig forsirede Slaguhr! ... Og Skatollet der ... det ser saa dystert familiemystisk ud, som det kunde sidde inde med en hemmelig uopdaget Skuffe ... Arvestykker, Frue?" — spurgte han.

„Ja, — de er ikke forarbeidet her i Bøiden," lo hun. „Jeg kan endnu erindre som liden Pige, da Fragteskuden fra Aalborg endelig arriverede med Møblementet til min Far, som var forflyttet til det Kristiansandske. Fartøiet havde lidt Havari, og Møblerne blev indsat paa en Bod for at tørres —"

„Ja," udbrød Oppen, overvældet af gamle Erindringer, — „hvad man kan lide paa en Fragteskude! ... Vi tumlede i seks Uger, — laa veirfast i alskens Havne, inden vi naade Kjøbenhavn; — jeg blev næsten Sømand paa det," lo han.

„Det varede saamæn hele Vaaren," gjenoptog Fruen det, — „og langt ud paa Sommeren med, før vi fik den Kunstsnedker fra Odense, som kunde reparere dem ... Og siden har de gjort adskillige dyre Reiseerfaringer baade i min Fars og min salig Mand, Præsidentens, Tid, naar vi blev forflyttede. Enten fragtedes de langs Kysten eller skumpedes og stødtes de, Stykke for Stykke, pakket paa Kjærrer, henad alskens daarlige stenede Landeveie. — Det bedste Middel mod Gebrækklighed er en stærk Helbred, — ikke sandt, Oppen!"

„Visselig, visselig," — gryntede Kandidaten over Piben, — „det er en Fædrenearv, man burde fødes med."

„Aa ja, — og saa sørge for at bevare, Oppen!" hug hun betydende i.

„Men tag for Jer af Eftasvælen," opfordrede hun, nu Theanretningen med det smukke forgyldte gammeldags Porcelæn var kommet paa Bordet, og Jomfru Bie traktede over Theblade og Kanelbark paa den surrende Maskine.

„Ferskt Brød, Smaapiger ..." hun vendte paa en opskaaret Skive i Kurven. — „Det har hævet sig godt denne Gang, Bie! — ikke Spor af raaberget ... Æggene nylagte — fra idag, om De ikke anser det for Helligbrøde at spise Æg, som er værpet paa en Søndag. Jeg skal sige Dem, Hønen kan inte for det!" spasede hun ublut, saa Jomfruerne fandt at maatte se ned ...

„Og Du, Marianne, laver med din lykkelige Haand Kandidatens Thevandsknægt. Rhummen finder Du i Skjænken der ...

De maa ogsaa smage hendes Bryg, Rein," nikkede hun saa. „De kan tro, hun forstaar det, den Pige!"

„Er det ikke bare at helde i lidet The og meget Rhum, Oppen?" sa Marianne bredt godslig.

„Og saa leveret af Jomfru Mariannes Haand!" — udfyldte Kandidaten opstemt.

... „Men De, Rein, tror jeg, helst vil ha Theen ublandet," yttrede hun, idet hun spørgende holdt Karaffen mod ham. „For jeg har lagt Mærke til, at De er glad i Melk, og da faar man gjerne saadan ren Smag."

„Der har De set rigtig, Jomfru, jeg drikker nødig stærkt," bekræftede Rein.

„Ja, den Pige," — udbrød Tante Ra, — „hvad er det, hun ikke ser, og hun ikke passer paa! ...

Og Bies Flødekager, Marianne! dem maa Du smage paa. De er næsten lige saa lette denne Gang, som om Du selv skulde ha stegt dem."

... „Jo da, det var for Marianne, han „ainede sig"," — puffede Merete betydende til Alida ...

Eufemia, der var kommet sig i Attitude i Læne-

stolen og sad og viste sit Profil, trak kjed i de lange Nankins Halvhansker og strammede dem opover Albuen.

... „Og saa byder Du vel ogsaa Kvigstad af din Karaffe, Marianne," vedblev Tante Ra, — „saa faar han Munden paa Gled og gir os, hvad han kan ha i Randselen af Bøidens Nyheder."

„Der gives ikke Nyheder mere," murrede Kvigstad, — „der er tærsket Langhalm paa alt — Lad se ... Der har ingen tat Livet af sig, siden de fandt Anders Sæter paa Staburet hængende fra Bjelken jevnsides med sine gamle Fleskeskinker. Og jo, — bi lidt, — den gamle rige Knasten, Landhandler Simonsen har Dilirium igjen. Der har været baade Doktor og Præst paa ham. Han sidder i bare — om Forladelse — Skjorten paa Pengekisten sin og maa forsvare den mod Fanden, paastaar han, eftersom det er uretfærdigt Gods ... Ellers saa spilles der Kort i Eftermiddag hos Majorens. Jeg har alt set to Karjoler kjøre nede i Landeveien didopover — Doktorens og Prokurator Poppes —"

„Aha," — veirede Jomfru Bie, — „Stegegrisen igaar! ... Kristian Dale var først her i Kjøkkenet og bød den frem, og, da Fruen ikke vilde ha den, gik han til Majorens."

„Ja den var saamæn for dyr for mig," bekræftede Tante Ra, — „men over hos Majorens har de Raad til alting, naar de kan faa noget lækkert."

„Der har vi Far ridende ind paa Gaarden," — varskuede Merete ivrig henne fra Vinduet og fløi ud imod ham.

Tante Ras rynkede Ansigt kneb sig sammen ved Læberne, og de smaa stærke Øienprikker fæstede sig hidsig spændt mod Døren.

„Faster ser frisk ud," — hilsede Sorenskriveren og kastede Ridehanskerne. — „Midt i lystigt Lag, ser jeg."

„Aa ja—a, — endda holder jeg ud, Thomas, — forglemt og alene, som jeg sidder her i mit Rede ... Med alle dine Forretninger er det jo hellerikke at vente, at Du skal ihukomme en gammel Faster, som det desuden ikke er noget interessant ved —"

„Da synes jeg s'gu, Du er morsom nok," bed han til, — „det feiler ikke paa det ... Men nu skal en Kop The smage!" udbrød han og kastede sig i Stolen. — „En deilig Eftermiddag — lidt varmt. Og Figaro bærer saa let som en Fjer —"

„Vegetere og musicere — lade Fiolen sørge" ... mumlede hun arrig.

„Naa naa, Faster," dæmpede han godmodig, — „vi er ikke alle benaadet med samme Natur ... Tak, Jomfru Bie, Theen gjerne lidt stærkere. — Og saa lidt af den deilige Oksetungen der —"

„Natur, Natur" — oprippede Tante Ra irriteret, — „fik Menneskene følge sin Natur, skulde én faa se artige Sager!"

„Javist, — vi skal passe til Støvlerne og ikke Støvlerne til os, — og saa fryde os med Ligtorne og en god Samvittighed," — yttrede Sorenskriveren, medens han sad og gjorde sig istand et delikat Smørrebrød. „Men det er let for Faster at snakke," blinkede han, — „som altid har forstaat at tæmme sin Natur."

Tante Ra tog sig en djærv Pris Snus:

„Din Søn, Jess, lader Du fremdeles faa følge sin," brast det saa ud, — „dirigere i det dramatiske Selskab ogsaa denne Vinter istedetfor engang at ta sin Eksamen!"

Det begyndte at føles lummert, og Marianne reiste sig fra Sofaen:

„Træerne dernede i Haven staar endnu ganske sorte af Kirsebær," sa hun henne ved Vinduet. „Faar vi Lov til at plyndre dem lidt, Tante? Kom Eufemia ... Kom Alida! — Er der nogen af Her-

rerne, som vil ha Dessert?" indbød hun lunt med sit tækkelige Smil. „Jeg skal plukke til Dem, Oppen!" ...

Sorenskriveren blev siddende alene igjen i Stuen med Thekoppen i Haanden. Han vidste jo, at Orkanen skulde komme i Anledning af Jesses sidste Brev og havde i det længste kviet sig for Besøget.

Jomfru Bie gik og tog af Bordet og, som vanlig, hverken hørte eller saa.

Gjøken paa Slaguhret kom frem og sang sine seks Kukuk —

„Hvergang det Uhr slaar, tænker jeg paa, at det har staat i Stuen hos Stiftamtmand og Etatsraad Orning," — mindede Tante Ra stramt. — „Og her sidder man i Sumpen paa sine gamle Dage, og, jo længere én sidder, des dybere én synker ..."

„Lykken ligger ikke altid paa de høieste Tinder, Faster! — Nei, den gjør ikke," lød det med et vist Vemod ... „Jeg har nu forlængst sat mig ind i den Stilling, jeg har. Den er selvstændig og uafhængig — forholdsvis, som Menneskene nu engang maa tækkes med det ..."

„Lykken, — Lykken!" ... dunkede hun hidsig i Gulvet med Stokken. „Man har dog Blod i Aarerne, — vil frem baade for sig og sin Familie! Med dine Forbindelser og Konnaissancer kunde Du været høit oppe i en af Landets første Stillinger. Dine Døttre havde blot behøvet at række Haanden ud til hvilket Parti, de maatte ønske. Og nu skal Jess ogsaa begynde sin Fars Bane op igjen."

„En underlig Verden ... en underlig Verden," grublede Sorenskriveren hensunken i sit, — „fuld af Klattrestænger, hvor man som Abekatte kappes om at naa tiltops ..."

„Hvad — hvad," — hven Tante Ra.

„Hm, — hm," — tog han sig. „Jeg siger bare,

at Faster sidder inde med hele Familieærgjerrigheden."

„Ja, hvad kærer man sig om sin Familie, naar man blot faar spille sin Fiolin ... Fiolin, — Musik — Natur!" drev hun forarget paa. „Man har strandsat sig herude paa Landet med fem uforsørgede Døttre, som ikke levnes anden Udsigt end at falde i Hænderne paa en eller anden Bygdekapacitet!"

Sorenskriveren lod et halvfærdigt Smørrebrød ligge og skjød trist Kniven fra sig.

„Ja, jah, -- Du har saavist Ret, Faster, — hvad skal der bli af dem alle!" — henfaldt han i Traurighed.

„Du skal gi Jess et pebret Brev, det er det, jeg vil — — —. Se naa, se naa — spiser han ikke mere ... Bie, Bie! — kom med mere The — og Flødekagerne — — Vi finder saamæn nok et Raad for Døttrene! — Se nu — se nu —"

„Nei nei, Du ... Livet er ikke saa let," sa Sorenskriveren; han saa op i Loftet og studerede de hvide Bjelker ...

„De stakkels Pigebørn, som kanske venter hver sin Prins!" udstødte han med et Suk.

„Aa nei, Du Thomas, de er s'gu for forstandige til det. Det skulde da være lille Merete endnu. — Spis nu — spis nu ..."

Sorenskriveren tømte i Tanker sin The og spiste sin Flødekage.

„Ja, lad mig nu komme afsted!" afbrød han sin Distraktion og reiste sig —

„Du har altid været som et raaddent Æg, Thomas," — mumlede Tante Ra. — „Ja hils nu Bolette, Du ... Og pas paa Figaro. Du véd, den er vilter!" —

Sorenskriveren nikkede. Han var jo forfaren i Situationen, — hvorlunde hans Viv og Tante Ra paa den delikateste, mest udsøgte Vis holdt sig i

Afstand fra hinanden under alle optænkelige Opmærksomheder. De følte begge, at deres Hjul vilde hage i hinanden, saa saare de befandt sig i samme Stue. Tante Ra var jo nu allerede i flere Aar af sin høie Alder hindret i at gjøre Reisen ned til Vangen, medens Bolette aflagde sit faste Aarsbesøg for at hilse paa Tante Ra og afhandle Familiens forskjellige Anliggender paa hendes Navnedag ud paa Vaarsiden. — —

— Gaardsgutten ledede Figaro hen for Trappen, og Sorenskriveren lettede paa Sadlen og forsikkrede sig om, at Buggjorden sad passe stramt —

„Phy—y—yh—h" ... pustede han ud, da han var kommet vel op ... „Her sidder vi rigtig godt!

Naa naa naa, Figaro, — har man endnu ikke faat Kjipenheden af sig!" — lød det, da han med et lidet Piskesnert tumlede Hesten ud gjennem Porten, nikkende over Gjærdet til Selskabet i Haven ...

— — — Merete vidste, at der var modne Teiebær at finde oppe i Uren ovenfor Indmarksgjærdet, og havde fundet for godt at streife om paa egen Haand.

De stod i Revner og Sprækker og fristede. Og flere og flere blev der at faa Tag i, eftersom hun arbeidede sig frem blandt Fjeldknausens allehaande Forsænkninger.

Hun var kommet over paa den anden Side, hvor Rafossen pludselig dundrede øredøvende, da hun fik Øie paa Rein:

„Feil Vei ... Feil Vei!" ... raabte hun rystende paa Hodet og med Haanden for Munden for at bli hørt gjennem Dunderet og Duret. — „Den stanser i Stenraset derborte, — fører ikke længere ... Hører De, — fø—rer ikke længere!" raabte og vinkede hun.

Hun fandt nedover til Stien og stod der og ventede ...

„Det er om Fjeldknarten, De maa gaa," — forklarede hun og skyndte sig foran for at vise Veien.

Lidt efter aabnede der sig et mægtigt, vildt Syn! ...

Næret af Indvande, Myrer og Tilløb milevis inde fra Fjeldmarkernes Vidder og Ødestrækninger, forsvandt Raelven her glasklar med Skumstriber af Strømmen med ét ret ned mellem vaade Graastensvægge. Den brødes nede i Faldet af en Tvermur af Klippestykker, der bragte al dens Urkraft til at udfolde sig i vældig hvid majestætisk Skjønhed, medens Røgen drev og steg opad Kløften.

Aftensolen faldt gjennem Bjerkeløvet med en Rad røde Flekker nedover ...

„Ser det ikke ud, som det kunde være Blodet af noget levende, som er slængt ned her og drattet fra Fjeldknart til Fjeldknart!" yttrede Rein rydt.

„Dun ... Dun — ja — Punktum og Slut! ... Punktum og Slut!" ... stod han og stirrede ned i det gabende Dyb. — „Bagefter skal man ligge smertefrit paa Dyner ..."

„De burde helst passe Dem og gaa et Par Skridt tilbage," varede Merete gysende, han stod næsten ængstelig yderlig.

„Saadanne nyudsprungne Jomfruer," — vendte han sig pludselig til hende, — „ser paa Skummet og Sæbeboblerne — — Brudedragt og Kniplingslør ... i den fine hvide Fosserøg der? — ikke sandt, —

... Og saa troskyldig i Brudeseng ..." mumlede han.

„Jeg maa skynde mig tilbage," udbrød Merete, — „det begynder at skumre. — Huf for en uhyggelig én! ..."

„De har da ikke Hjerte til at la mig bli igjen her i Mørket, Jomfru Merete, — la mig klare den krangelagtige Vei tilbage alene," sa han nu saa ligetil og jevnt, at hun maatte se tilbage paa ham.

Det vår med ét, som hun kunde udstødt et Skrig ved at skimte hans Ansigtsudtryk ... Det samme tungsindig smertefyldte Blik, som hun havde set for sig i Stuen hin Aften!

Hun samlede sig med Anstrengelse og ilede foran, — vidste ikke, hvorledes hun havde tilbagelagt Veien, da de kom til Trappen hos Tante Ra, hvor de andre nu stod færdige til Hjemturen —

III.

HØST.

De gik med betænkte urolige Ansigter, Jomfruerne paa Vangen nu, de ventede Faderen og Kontoristerne hjem.

Sorenskriveren, Fuldmægtigen og Kontorets ganske Besætning havde været paa Høstthingene, der holdtes opover Dalens ni forskjellige Thinglage flere Dage paa hvert Sted.

Gjennem disse henved fire Uger havde kun Spindesiden været hjemme; men Tiden dennegang blev ikke som ellers nyttet til huslige Arbeider ... Der blev ikke holdt nogen Fjerrensning oppe paa Blaakammeret med Lagener om sig, og Mund og Næse fulde af Dunfnug til langt ned i Halsen. Aarets samlede Fjer og Dun til Puder og Dyner forblev i deres Sække og Kurve ...

Vævstoler fik staa med Lærred, Dreiler og Uldtøi ufærdige. Reparationer af Overtøi og Pelsværk for Vinteren var udsat, og alskens Maling og Hvidten af Døre og Lofter rent ud opgit for iaar. Alt det udvendige Stel med Gaarden og alt fra Sæteren hjemkommet fik Marianne ta helt om

Haand, styre paa bedste Maade med Regnskab og Tal, — bare spørge Fruen saa lidt som muligt!

Fru Orning havde havt sin og Døttrenes Tid og Omsorg helt og til Overmaal optaget.

Alt, hvad Vangen Gaard og Husmandspladse eiede af mandlig og kvindelig Arbeidskraft og dertil saa mange Leiefolk, som blot kunde overkommes, var samme Dag, Sorenskriveren reiste, opbudt for at faa anlagt den saalænge paatænkte ny Have med Park, saa det hele kunde være fuldendt og færdigt, til de kom hjem fra Thingreisen.

Fra den tidlige Morgen, til Mørket faldt paa, havde Fruen staat med Maalestang og Snor, varm og hed i Solen og dyngsidvaad i Regn, og stukket ud og maalet og ført Tilsyn, medens Jorden blev opbrudt med Hakke og Spade og tillagt med Gjødning.

Der grundlagdes vidtløftige Græsplæner med Klynger af Trær, sat ud fra Planteskolen og her og der indlagte Blomsterbeder.

Rabatter med Buskvækster og Roser kantede med Aurikler og Perleblomster radede sig nedefter Anlægget. Stiklinger til Bærhækker og Frugttræer i tilvokset Størrelse var sat ud i rigelige Mængder, Planteskolen -- Fruens store, mangeaarige Reserve — tømt til sidste Spire!

Den gamle Dam, som havde ligget tilgroet med Grønske, blev helt oprenset; det lille Springvand med Tappen i sat igang, og Veien om det skyflet og paafyldt med Grus.

Nede ved Lunden og Elven havde Økserne ryddet til Park, idet der arrangeredes Lysthuse og opsattes Bænke her og der imellem Trægrupperne.

Alt fra første Dag havde to af Bygdens Snekkere været sat i Arbeide med at tilskjære og fæstne de høie Lægter, som skulde danne Stakittet, og som blev kjørt, Læs paa Læs, ind paa Gaarden fra det privilegerede Sagbrug søndenfor.

— Idag, Sorenskriveren ventedes hjem, var snart den ene, snart den anden af Søstrene oppe paa Udkig i noget af Salsvinduerne og speidede ud i den taagede Eftermiddag ...

De saa betænkelige paa hinanden ... Hvordan vilde Far ta dette? — Saa afgjort, som han altid havde været mod den Haven!

Nedenfra gjenlød Luften af idelige korte, rappe Hammerslag. De spigrede Spilre efter Spilre ind i det store Havegjærde, der strakte sig nedover — et Stykke endnu ufærdigt og med bare Stolper, — helt, til det forsvandt under Bakken ...

Der kom alt gamle Henschien med Blakken for Karjolen og Overformynderiet i Kisten, der var snøret bagpaa —

Og saa Augustinusen, Schmidt og Kvigstad i en dobbeltsædet Skydskjærre ...

De forsvandt med Vædsker og Oppakning i Kontorbygningen ...

Noget efter, halvt i Skumringen, rullede Sorenskriveren ind paa Gaarden med Fuldmægtig Rein. Han havde ladet sig hente fra sidste Thingsted i egen Vogn.

Som han steg ud, blev han staaende en Stund med Kavaien opbrættet og stirre nedover det af Nyved skinnende Stakitværk.

Munden pressede sig mere og mere sammen ... Han fattede straks det myndige Tiltag, her var gjort, — hvad der var sat igang og fuldført under hans Fravær!

Rød i Ansigtet og uvillig vendte han sig braat og gik lige op paa sit Værelse. —

— Han viste sig ikke før ved Aftensbordet.

Fruen trakterede med fersk Fisk ... Lidt let Mad kunde smage ovenpaa alle Gjødkalvene og Grisestegene, som det nu gjennem en hel Maaned var regaleret med paa alle Thingstederne, mente hun.

Husets Damer bød og sendte om i en vis nervøs Spænding.

„Tag ikke Hodet, Rein," — vovede Marianne spøgende — „lad det ligge til Fars anden Forsyning. Fiskehoderne er hans Privilegium, maa De vide."

Sorenskriveren sad stram i Ansigtet og smaaplukkede i Fisken.

„Og hvordan har I havt det paa Thingene. Kortborde med Fogden og Prokuratoren og Præsterne oppe i Bygderne hver Aften vel?" ... henvendte Fruen opover Bordet, medens hun opmærksomt valgte mellem Fiskestykkerne.

„De maa ta Sagen om den ulovlige Tømmerhugst oppe i Almenningen for Dem imorgen den Dag, Rein!" udtalte Sorenskriveren tvert over Fruens Spørgsmaal. — „Den er anmeldt fra Lensmanden alt, før vi reiste paa Thingene."

„Ja—a," — sa Henschien betænkt, — „for det Fald, der blir Mulkt eller Bøder for Sønnen paa Graaberget, maa der passes paa, at han ikke faar sin Morsarv taget ud af Overformynderiet. Han er total udeksekveret."

„Det er nemlig han, Synderen, som er blet hængende i Snaren!" — lagde Kvigstad ud. „Det er en vitterlig Sag, at der hugges og plyndres af hele Bygden oppe i Statsalmenningen."

„Det kan komme til at skaffe meget Arbeide med Forhører og Vidneførsel," bemærkede Sorenskriveren.

„Her har vi ogsaa havt stort og vidtløftigt Arbeide for os," faldt Fruen ind, som hun pudsede og rippede op Tanden i et af de to Talglys, der paraderede paa Bordet, — „opspadet og anlagt og faat færdig den saalænge paatænkte Have ... Saa nu skal I bli fri for Plagen af Arbeidsfolk paa Gaarden med den Ting," spøgte hun.

„Kald ind Vidner imorgen den Dag! — Sæt det

igang," vedblev Sorenskriveren iltert, total overhørende Nyheden om Haven.

„Jeg har indøvet et Par af Mozarts Sonater for Klaver og Fiolin, medens Du har været borte," prøvede saa Alida efter lidt at bryde den Pause, som var opstaat.

Sorenskriveren kastede et snart halvt Blik henimod Døren til Stuen, hvor Klaveret stod:

„Nei nei, Barn, — jeg er træt, gaar lige tilsengs!" ... De var s'gu i Ledtog allesammen ...

Idet han kom forbi Merete, som saa forpint paa ham, strøg han hende let over Haaret og gik med en af Krænkelse lukket Mine ovenpaa —

— — I den kjølige halvmørke Høstaften tog de hjemkomne, efterat have været oppe og hentet sine Piber, hver sine forskjellige Rekognosceringsture inden og udenfor det høie lysende Havegjærde, for, saavidt gjørligt, at indhente en Forestilling om Husets saa brat tilkomne store Nyhed.

Da Damerne efterhaanden kom ud med Sjaler og Tørklæder om sig, blev der Forespørgen og delikat Udfritten.

— „Det maatte være snurrigt at komme til sit Hjem og saa for Eksempel finde et nyt Hus istedetfor det gamle!" — gav Rein noget spydig af sig.

„Ja, tror De, det vilde være en behagelig eller en ubehagelig Overraskelse?" indlod Marianne sig godslig paa Spøgen. „Jeg skal sige Dem, Rein, — Kvindenaturen er som en Silketraad. Det kommer bare an paa, om en Mand forstaar at vikle den om sin Finger. En som De, som vist bestandig véd, hvad De vil" ... fortsatte hun sagtere fortrolig, idet de spadserede hen mod Havegjærdet ...

Dernede stod Barbara og beskrev ivrig, hvordan Anders Husmand og Lars havde spadet op til Aspargessenge, — saa og saa mange Fod dybt, — og, hvor fedt de var gjødet — Lagvis med Jord og

Gjødning. Der vilde bli en Mængde Asparges! Men først om tre Aar kunde de stikkes og spises ...

Eufemia drog paa Næsen af Barbaras Gjødselssnak og isolerede sig trækkende Sjalet tæt om sig — —. Det var naturligvis Parkanlægget, som gjorde, at det hele kom op i en større Stil! henkastede hun stramt.

Stedt i Tvilens Vaande nærmede gamle Henschien sig Klyngen og rørte sagte og forsigtig ved Alidas Arm ...

„Dette store Værk er dog vel ikke sket helt og ganske uden Sorenskriverens Befaling, Jomfru?" forhørte han med den mangeaarige Ansåttes ængstelige Fortrolighed.

„Kolde ere Kvinderaad! mener De Henschien?" faldt Rein pludselig overlydt ind fra sin Passiar med Marianne ... „En Ægteherre er selvfølgelig lykkelig ved at vandre i den Paradisets Have, som hans Kvinde lager til for ham, — spise af dens Frugter og Næper og Kaalrabi, som det kan falde ...

Pigens Kind er rød og rund,
og Røsten er saa linde.
Æblet vinker sødt en Stund;
men Ormen bor derinde! —"

deklamerede han halv vendt mod Marianne.

De unge Damer trak sig sagtelig undaf. — En ondskabsfuld Grobian, som man fik vogte sig for! ...

De tog sig sine smaa Aftenrunder, — Barbara berettende og orienterende Henschien om det ganske Haveværk. Og Marianne lod sig indhente af Augustinusen og Schmidt, der med stigende Iversyge havde vogtet paa hendes Fortrolighed mod Rein.

Koselig lyttede hun nu til og gik ind paa saa, hvad den ene og saa, hvad den anden havde paa Hjertet fra Reisen, medens Øinene grundende fulgte Rein og mere og mere blev til tynde Ridser —

Kvigstad havde den Lykke iaften at opnaa Alidas Øre. Han skildrede hende vittigt fire Ugers Helvede paa Thingene med Drik, daarlig Nattesøvn og rasende Arbeide. — Og nu, herhjemme paa Vangen! — det var som at komme i Kirkens Skjød igjen.

„Naar nu bare Far kunde forsone sig med Haven, Kvigstad!" udøste hun pludselig sit Hjertes Bekymring for ham. „Det er saa ondt, naar han tar sig noget nær ... Det er rentud, som han ikke har Natur til det, — han, som kan glæde sig i alt."

„Ja, stod det til mig at lette Dem for nogen Bekymring, Jomfru Alida, saa!" ...

Han følte det svinglede helt ud af Tonen for ham og sa pludselig Godnat.

Dette Udbrud af Fortrolighed fra hendes Side — —

Jomfru Alida var Indbegrebet af hans kvindelige Renheds- og Fuldkommenhedsideal, — i alle Maader uopnaalig for en Kontorist; — og stængt med en Bom for alle hans Ærgjerrigheds Luftkasteller nu, Tante Ra havde faat sveiset hende sammen med Groth, den rige, men hende i alle Maader underordnede Værkseiersøn ...

— Merete havde forarget gaat der, indtil hun med ét udbrast til Rein:

„Fy, — De er et ondt Menneske ... Jeg vil ikke gaa og lægge mig, før jeg har faat sagt Dem det!

Fy" ... lød det oprørt, som hun forsvandt ind af Gangdøren.

Sorenskriveren stod den næste Morgen tvilraadig ude paa Trappen ...

„Lars, hvor er Lars," — lød det grættent, — „Stalddøren staar paa vid Væg dernede ...

Lars, Lars," — raabte han, „før Figaro hidop."

Han vil vel ta sin vanlige Morgentur, tænkte Merete, der stod hos.

„Du har nu vel ladet den faa Letarbeide, medens jeg har været borte, Lars, — kjørt Komposten ud paa Rugageren?" — forhørte Sorenskriveren sig og besaa sit Yndlingsdyr.

„Ja da; — men det bar nok ikke til Rugageren. Frua befalte, at jeg skulde kjøre det alt bort i den ny Haven."

„Paa Aspargessengene" — oplyste Merete forsagt.

„Komposten? ... min Kompost!" udbrast Sorenskriveren ildrød i Ansigtet.

Rein, som var kommet til, stod bøiet og følte med Haanden nedover Figaros ene Bagben. — „Her kjendes noget blødt, som en Aareknude ovenfor Haserne," formente han. „Jeg saa, den stod og lettede paa Foden. Dyret er brugt forlidet — har staat forlænge stille."

Sorenskriveren dukkede ned og følte efter.

„Det vil gaa over, naar den faar ordentlig Motion," mente Rein. „Sorenskriveren faar ride bra paa den ... Et vakkert Dyr ellers; lidt bratlændt, som de er alle ovenfra Fjeldbeiterne."

„Den er saamæn ogsaa kommet derfra ... De forstaar Dem paa Heste, hører jeg," erkjendte Sorenskriveren.

„Jeg begriber dem ialfald bedre end Menneskene," henkastede Rein lidt kort. — „Men se bare, hvorledes den lægger Ørespidserne bagover, som for at høre efter, hvad vi snakker. Den er utryg ... Det kan bli til en Uvane det, — føre til, at den blir baade skvætten og sky. Dyret staar for mørkt i Stalden med Hodet ind i Væggekrogen."

„Javist bør det rettes paa — Hesten faa en anden Plads ... Men kan De nu sige mig, hvorfor man saadan har indrettet sig just paa det bag-

vendte: — alle Halerne imod Lyset istedetfor Hoderne! ... Er det ikke, som Verden først er blet til paa Vrangsiden?" gav Skriveren grætten af sig, og skjød pilret over til Kontordøren med Nakken decideret mod det ny Havestakit. —

— „Ja, tak for Lektionen, De gav mig igaaraftes, Jomfru Merete," sa Rein, idet han ogsaa skulde svinge op til Kontoret. „De kan ikke tro, hvor det gjorde godt at faa Skrub af et Medmenneske ... At nogen gad bry sig saavidt med én!"

Saa? — han takkede ... gik det i Merete.

Skulde det betyde at gjøre Nar af hende? —

Men nu saa han jo rent snil og — ja rent vakker ud i Øinene ... Ne—i, — hun forstod sig ikke paa det Menneske ...

„Alida! — Femia! — Marianne! — Barbara!" — lød Meretes Stemme om Aftenen fra Dagligstuvinduet. — „Hold for Øinene og gjæt! ... Hvem kommer op af Bakken?"

„Groth naturligvis" ... sa Alida lakonisk.

„Nei Tak, se ud —"

„Sankowitz!" — skreg de alle i Munden paa hverandre.

„Nei men kan I tænke Jer noget saa heldigt, — tænk for Far!" ...

De fo'r alle ud.

Helt overstøvet af Landeveien og med Vildmandsskjæget saa Sankowitz træt og medtaget ud, medens han i Solnedgangen svingede sin bløde Hat —

„Der staar de paa Trappen alle de Vangenske Jomfruer!" hilsede han glad opstemt.

De stimlede alle om ham —

„Og hvor kommer De fra nu da, Sankowitz?" indledede Marianne.

„Fra den Futen sin Frue ja!" Han udstødte et Pust og lod sig udmattet falde ned paa Bænken. — „Og jeg har faret om i Dalene i fem Præstegjeld og stemmet i alle Kanter. Men den Futen sin Frue hun er saa umusikalisch som en Kuh ... og vil, sine Døttre skal spille alligevel de schwerste Sachen. En furchterlich Pine i det Hus! — Och saa gik jeg min Vei idag, straks jeg havde stemmet Klaveret."

Han tørrede Panden med et blaatærnet Lommetørklæde.

„Ach ja! — jeg siker Dem, Vangenske Jomfruer, jeg er bedrevet. — Paalerne har et stort Schlag verloren ved Ostrolenka ... Och mit Hjerte er i Paalen ... Og gid ogsaa min Krop var der. Og gid jeg havde Kaane og Sønner og Døttre og bitte Barn, och de skulde alle blive slachtede for Paalen, — til det blev saa høit af Ansichter, som ferklagede, at de naade op til den Gott im Himmel og krævede sin Frihed!"

„Men hvor véd De alt dette fra da, Sankowitz!" udbrød Alida.

Han trak et Brev op af sin Vestelomme:

„Jeg bekom det paa Postaabneriet fra en Freund von mir in Danzig. Her staar det alt. Och nu har de grebet til Senser og Ljaer!" ...

Han henfaldt traurig fortænkt ...

„Men nu maa De komme ind, Sankowitz!" indbød Alida. „De kan vel trænge at hvile Dem efter den lange Vei."

„Ja ja, — to Mile ... Jeg har ikke mærket Veien under min Fod for den Bref om Paalen — al den Menschennoth ..."

— Det var altid som en Festtid i den musikalske Sorenskriverfamilie de to Gange om Aaret, naar den halv landflygtige Tysker kom og opholdt sig der nogle Uger paa sin Rundreise om i Byg-

derne, hvor han levede af at stemme Klaverene og tildels give Musik- og Sanginformationer.

Da Sorenskriveren kom ned i Stuen, havde Sankowitz allerede slaat op Klaveret og løftet Træbunden af.

„Det er en braf Natur i den Klavier," — hilsede han Sorenskriveren. — „Holder sig godt ... Den faar vel ikke hvile uden om Natten i dette Hus."

Han lod Fingrene løbe over Tangenterne med en Læges erfarne Sans, rettede med Stemmenøglèn foreløbig et Par Toner og blev saa siddende og stemme og klimpre, indtil de bødes til Aftensbordet. —

— — Efter det i trykket Ordknaphed noget skyndsomt affærdigede Maaltid, stak Søstrene Hoderne sammen, medens de bar ud fra Bordet ...

... „Jeg har aldrig set Mor saa galant mod Sankowitz, Du Alida," hviskede Merete. „Hun bød ham og nødte ham og bad Inger gjøre istand paa Gulkvisten istedetfor at lade ham ligge paa Værelset oppe hos Schmidt og Augustinusen, som han pleier. Far dreiede og vendte sig, og saa bort; han forstod, det skulde gjøres vel nu ... Men, da han saa pludselig tog sig til at invitere Sankowitz til at bli her helt til Julen over, saa jamæn snudde og dreiede ogsaa Mor sig," — lo Merete, — „og saa noksaa forbløffet ud. — Saadant har jo Far aldrig gjort før uden at snakke med hende om det —"

„Og saa at Kontoristerne skal sidde der ved Bordet og føle, at her er noget iveien," kom Eufemia til, — „og denne ufordragelige Rein driste sig til at gjøre sine uforskammede spydige Bemærkninger ... Jeg agter ikke at se til den Kant, han gaar, — fuldstændig overhøre, hvad han siger!" gav hun sit Humør Luft.

„Naa, der blir rigtig hyggeligt Hus her da," mente Merete. „Far hører ikke, hvad Mor siger, og vi hører ikke, hvad de andre siger, — hver

snakker ud i Luften! — Engang rørte Far ikke ved Fiolinen paa seks Uger, husker I, hvor forfærdeligt her var — rent stumt."

„Dernede staar Mor lige trøstig hun og beser Havegjærdet, hvorlangt det er kommet idag," smaalo Marianne. „Hun vil nu ikke ha det ugjort alligevel ..."

Inde fra Stuen hørte de alt Sankowitz gjøre nogle Løb henover Klaveret og begynde at fantasere ...

De listede didind den ene efter den anden.

Sorenskriveren havde trukket Lænestolen hen i den dunkleste Krog, og det lyste engang imellem nede ved Gulvet fra den lange Merskumspibe, naar han, efter at være hensunket i Forglemmelsens Nirwana, atter med nogle dybe Drag livede den op.

Sankowitz var mærkelig iaften!

Der gik underlige Ting og Fantasier over Klaveret. Det var ikke til at forglemme, naar han saadan sad og nynnede saagodtsom uden Stemme og akkompagnerede til — —

Sorgfulde, slavisk stemte Naturtoner, — klagende — længtende ...

Det steg og faldt, — snart usigelig blødt og lindt, — snart som Vinden suste og sukkede og stønnede med Regn af Graad over endeløse vide Sletter ...

Sankowitz's indre legte i hans Hjemlands Stemninger ... Der taltes som med fremmede Tunger ...

Han sad nu bagoverlænet paa Stolen, som han fortsatte at se ind i noget, og der blev stille i Stuen.

Marianne var henne ved Bordet og pudsede Lysene, der havde faat lange Tander. Og man begyndte at meddele sig og smaasnakke omkring i Stuen ...

— „Lykkelig en saadan Musiker, som kan tale ud og meddele sig til hele Verden; han maa altid

bli som en luftet Stue indvendig!" — undslap det Rein halvt hen til Merete. Hun sad der paa en Barneskammel og krammede op Papir til Lysemanchetter med en Kniv.

Han smilte til hendes forundrede Mine ... Igjen noget uforstaaeligt Tøv, han kom med!

„Kan De tænke Dem én, som aldrig har havt nogen at snakke med og aldrig kan faa nogen heller?" spurgte han pludselig dystert.

„De ser saa forskrækket ud? Ne—i, jeg har ikke stjaalet eller stukket Ild paa noget Hus eller myrdet heller," lo han.

„Jeg skal engang ha havt en liden Søster" ... yttrede han hensunken, — „og jeg har altid tænkt mig, at, om jeg havde havt hende at snakke til, saa —. En slig unbefangen én, — som sa „Fy!" til én og fik saadanne retfærdige, strenge Øine, — og kunde true Vilddyret i én ... Det sker ikke med Visdom og smukke Argumenter det, skal jeg sige Dem, Jomfru Merete ..."

Merete vidste ikke hvorledes ... Men det var, som om hun mildt og uden Skræmsel var ført hen til at sidde og samtale med den stille sorgfulde Mand, hun havde set for sig just der paa Stolen den Aften ...

Det var nu som da, at han ligesom forstod, hvad hun tænkte —

Blev Sankowitz end selv af og til noget „schrechlich" med sine ingen Anledning eller Ikke-Anledning forsmaaende Udbrud og Gjentagelser om Paalen, — saa var han dog en velsignet beleilig Mand at have i Huset just nu i denne Misstemningens Tid.

I de Klavertimer, han gav Døttrene om Formiddagen, vidste de saa sikkert, som at Klokken

slog elleve, at nu kom Sorenskriveren ind af Døren og blev staaende lidt ved Klaveret, før han forhørte sig om, hvad de spillede. Og saa var der gjerne noget Musik, han var kommet til at tænke eller huske paa, som han maatte antyde lidt over Tasterne. Paa Halvtimeslaget sprat han op, som om alt blev kuttet af med en Kniv, og steg med Lædergaloscherne paa forsigtig prøvende over Gaardspladsens Pytter og sleipe Lersøle.

Det var raat og vaadt, evigt Høstregn, — silede og dryppede uafladelig. Tønderne med Regnvand stod overfyldte under Tagrenderne, og Væden steg høit i Grøfterne. Bækkene flommede og fossede, saa Kværnhushjulene kom igang og grov sig ned i hvidt Skum.

Vedlæs efter Vedlæs fra Skogen humpede og dumpede ind paa Gaarden i den korte, mørke Dag for stramme Dragreb, og Stablerne voksede i Skjulet til Behov for Vinteren. Graat overstænkede af Veibløden stansede Kjøretøier foran Kontordøren, og Føddeme drog Sølen videre op ad Trappen.

Sorenskriveren holdt i det længste ud med sine Morgenpromenader paa Figaro, — nu i tyk Vams med Overslag og lange Ridestøvler. Havegjærdet var fremdeles Luft for ham, som hans Øre til Fruens Bemærkninger og Udtalelser var døvt. Forsaavidt der nødvendig maatte rede Penge ud, fik den af Døttrene, som havde Ugen, gaa op til ham paa Kontoret med Anmodningen.

I denne Flommens Tid kom Rein, ret som det var, skjortevaad hjem sent paa Nætterne Klokken to, tre med Høstørret, som han havde lagt og lystret pokkerivold borte i nogen Skogselv, og andre Morgener før Kontortiden leverede han Storfugl eller Hare ind i Kjøkkenet.

Det gik nok da, hu og hei, med Bøsse og Hund over alle Bakker og Aaser. Saa, naar han

egentlig sov, det —. Og for Krop han maatte ha at disponere over! ...

Men Kontortiden holdt han pedantisk, omkap med Henschien. Og dog, — Henschien blev ved sit: — Rein var ikke Forretningsmand, — det var en Følelsessag at være det! Men vistnok var han et saa godt Hode, at han kunde klare ogsaa den Side, saa han af og til endog hidsede Kvigstads Ærgjerrighed til at opvise Mirakler. Men hans egentlige Tanke var ikke der, var borte i baade Skog og Elv. Saa, naar han sad og grublede, saa var det nok mest paa Tiur og Ørreten og ikke paa Lovbogen, — paa, hvor han skulde ta Veien, naar han om Kvælden istedetfor at komme til Aftensbordet gik i Spiskammeret og fik de sammenlagte Smørrebrød med sig.

* * *

— I denne Senhøstens Tid havde Fruen og Døttrene alle Hænder fulde med det, som skulde bestrides og ordnes og betænkes, før Vinteren og al Julestudsen kom paa.

Det lange rødmalede Kjøkkenbord var tæt besat til alle de mange Maaltider af Gaardens Husmandsfolk, store og smaa.

Linet var tørret og hæklet, Kornet tærskedes paa Laaven. Og nu ramlede det Dagen lang af, at Potetesen kjørtes ind og styrtedes ned i Kjælderen.

Medens en af Døttrene havde Husholdningsugen, sad to vekselvis ved Væven for at faa det ny rudede vakkre Hverken til Kjoler færdig til Vinteren. De andres Sag blev alle Husets ydre Arbeider samt at faa istand Vægerne — tykke for det indvendige Brug og tynde for Lygter og det udvendige — til den forestaaende vidtløftige Lysestøbning.

I de lange mørke Eftermiddage, medens kun Tyristikken lyste fra Skorstensmuren i Kjøkkenet paa Folkenes Arbeider, sad Fruen og Døttrene om et Talglys inde i Stuen og sømmede og nøstede Garn og spandt. Man overlagde derunder, hvad og hvormeget der skulde slagtes, hvad bages, hvad brygges under Jul.

Og saa kom jo Kapitlet om Julegjæsterne, — hvilke Venner, Jess skulde tilskrives om at invitere ... Kanske fik ogsaa Christiane Gjedde Lov til at komme op i Julebesøg, naar Mor lod Jess udtrykkelig gaa op til Oberstens med en egenhændig Indbydelse ... Groth var naturligvis Julegjæst. — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— En af de raakolde Morgener kom Rein ned fra Smaaskogen ovenfor Huset. Han svingede med en Rognbærdusk og holdt et Knippe Kramsfugl op for Merete, som var paa Vei til Rulleboden.

„Se her, hvad jeg har udrettet paa Morgenstunden," raabte han, — „før jeg nu skal kjøre ud i videre onde Forretninger mellem Menneskene."

„Se her" ... han holdt Rognbærbusken op imod hende, — „den der — og to, tre slige røde Duske til — har fristet disse stakkars syv Fugle ... Jeg stod og saa paa og iagttog, da den sidste her kom i Donen. Den hoppede først til og flyttede sig saa fra udover paa Grenen, — fløi saa en Sving bort og tittede paa det fugtige røde. Den formelig stred med sig selv, — led tilslut, saa Øinene blev smaa og Gabet hæsede aabent, indtil den med ét blindlings styrtede sig igjennem Hestehaarsløkken, — akkurat som vi Mennesker! ... Det er lidt af Naturforskeren i mig, ser De!"

„Afskyeligt" — skjændte Merete. „Bring dem straks ind i Kjøkkenet, hører De. Det er bare ondt at se paa de stakkars smaa Dyrene, som endnu er ganske varme."

„Bare afveien med dem, ja!" — hermede Rein, — „saa kan vi knaske og spise dem — godt brunede ...

Er det bedre, at jeg nu skal ud og friste en stakkars Fyr, som for Kone og Barns Skyld har hjulpet sig med at skrive lidt falsk, til at bekjende sig ind paa Slaveriet," sa han, som Giggen, hvormed han og Augustinusen skulde paa Forretningsturen, kjørte op til Trappen. — — „Jeg maa holde ganske anderledes Rognbær for ham ... spørge, saa jeg fanger, — anlægge Fælder saa fine, som nogen Jægers ... Tænk Dem nu, Merete," sa han i en pludselig braa Tone nær til hende, — „at jeg har ondt for at aarke det, — at jeg har staat og øvet og hærdet mig til den Ugjerning i hele den vaade Morgenstund —"

Da Giggen rullede ud af Gaarden, stod Merete ved Rulleboden og saa efter ham ...

Det ene Øieblik kunde hun bli saa oprørt og rasende paa ham, at —. Og i det næste, saa — —

— — Efter Aftensmaden var Familien og Kontoristerne samlede i Spisestuen, medens Sorenskriveren og Sankowitz hørtes dybt optagne at spille vidtløftige Sonater for Fiolin og Klaver i Dagligstuen. Man havde begyndt at lægge i Kakkelovnen, og det føltes lunt og koseligt nu efter al Høstdagens raakolde Huttring.

Fruen havde iaften ladet sætte ind Nødder og Æbler, hvoraf der iaar var høstet og indsamlet i Overflødighed. Efter at ha skrællet og prøvet et Par forskjellige Sorter, gik hun op og ned paa Gulvet med sit Strikketøi, inden hun træt og mødig efter Dagens mange Gjøremaal begav sig ovenpaa til sit Soveværelse.

Ungdommen placerede sig om det store Spisebord, og snart gik Svarteperen lystig. Mandfolkene sad med Barter og Ansigterne sirede med alskens sorte Streger, paaførte med brændt Kork, medens

Damerne kun fik undgjelde med Antydninger og lette Skjønhedspletter ...

Kvigstad havde faat sine Øienbryn omgjorte til vældige Knebelsbarter, og den lille rødmussede Schmidt sad snart hel frygtelig med baade Hageskjæg og vilde Mustacher.

Det fornøielige mystiske Stikord var, at Svarteper selv, — Rein, — ikke var nede iaften; han var gaat lige op efter at være kommet hjem fra Forhøret, — og det var egentlig om, hvem der skulde sidde som ham in effigie, det stadig gjaldt ...

„Pas Dem, — Jomfru Barbara," sa Henschien, — „den svarte er i Farvandet — paa Jagt ... Pas Dem!" ... Han holdt Kortene, hvoraf hun skulde trække ud ét, snedig frem til hende.

„Hu—u," — udstødte Barbara og nappede ét. — „Neimæn, om jeg blev hans Jagtbytte alligevel!" triumferede hun.

Schmidt, hvis Tur det nu var, sigtede for at slippe undaf det slemme Kort ... „Her ser alligevel farligt ud," — han trak og lod, som han brændte sig paa Fingrene.

„Nei, — man véd ikke, enten man faar Fugl eller Fisk," — sa Marianne betænkt vuggende paa Hodet nu, hun skulde ta sit Kort fra Schmidt igjen.

„Høstørret eller Tiur mener De," udfyldte Schmidt kvikt. Han havde faat den Lykke at sidde nærmest Jomfru Marianne iaften.

... „Eller en Skorstensfeier, De, — som soder og sværter hele Verden til for én," knurrede Kvigstad.

„Just ingen Akvisition for Husets selskabelige Side," henkastede Eufemia.

„Uf, kan vi ikke snart holde op med denne vittige Svarteperen!" udbrast Merete. „Jeg synes, den er baade kjedelig og dum, jeg —"

„Men alvorlig talt," — slap det ud af Mari-

annes Tanker, — „han er noksaa rar, — noksaa underlig — denne Hr. Dyre Aakisen Rein!"

„Der er enkelte, som tar sig Privilegium paa at ha Humør og sige pikante Ubehageligheder," sa Alida. „Stuen skal ligesom komme an paa deres Lune!"

„Ja, om det saa er selve Ajax derude i Hundehuset," stadfæstede Kvigstad, — „saa tar han sit Mærke, om han skal være fornøiet og gjø eller gaa der hængende og skule."

„Naada, Augustinusen!" purrede Kvigstad. „Det er Dem, som skal gi ud Kortene."

Augustinusen sad der med sin ene Knebelsbart noksaa uinteresseret. Han var ikke rigtig med iaften.

Schmidt keg mistænksom paa ham over sit vældige Skjæg, om det var noget med ham og Jomfru Marianne —

„Jovist var det noksaa besynderligt idag ja!" ... udbrast Augustinusen; han lagde pludselig Kortene fra sig, som han besluttede sig til at rykke ud med noget. — „En noksaa snurrig Tildragelse!"

„Saa — hvad?" Alle Ansigter vendte sig imod ham.

„Med Rein idag ja, — nok saa — hm, — noksaa, snurrig ..."

„Men hvad er det da?" lød det spændt.

„Jo—o, — vi var netop saavidt færdige med Forhøret derhenne paa Røsland og havde faat det underskrevet, da vi saa Lagrettet og Vidnerne og Husets Folk, alle som én, fare nedover til Fjøset.

Jeg naturligvis efter —

Jo, der stod Budeien og graad og viste frem en Raritet. Jeg maa forberede paa noget uhyggeligt! — Kalven, de havde faat paa Gaarden, havde to Hoder, fuldt udviklede, — glode paa én med fire levende Øine og gabte efter Melken med to Tunger. Et ufyseligt Syn! ... Og, som jeg vendte

mig, stod Rein lige bag med opspilede Øine ganske graa i Ansigtet; han aarkede ligesom ikke at faa Stemmen frem ... Med ét, saa laa han der overende i Fjøsdøren ...

Jeg tænkte, han havde faat Slag, — fløi hen og fik op Klæderne paa ham, rev Skjorten itu i Halsen for Snarheds Skyld og raabte paa koldt Vand.

Men, medens jeg endnu flængede og løste og rev, aabnede han pludselig Øinene og sprat op. Han fo'r som gal tvertigjennem Folkeflokken og hen i Stuen. Der hørte vi, han laasede Døren efter sig.

Lidt efter kom han ud nok saa manérlig igjen, reiseklædt med Overfrakken paa.

„Bare straks faa Hesten for Giggen, Augustinusen!" — skyndte han paa. „Jeg blev lidt klein; men det gaar over, naar jeg kommer i Luften."

De sad der alle betagne —

„Huh — forfærdeligt" ... gjøs Merete.

Marianne sad med Hænderne for Knæet og vuggede som stærkt optaget —

„Et Mandfolk faar da ikke gi sig til at daane som en Dame," brød Eufemia Stilheden.

„Han — Jægeren? — som myrder, hvor han kan overkomme," rystede Henschien paa Hodet. — „Ubegribeligt!"

„Og saa, — at han slig laasede Døren efter sig" ... grublede Augustinusen.

„Forstaar De ikke det da," spasede Kvigstad, — „han stængte sig forsigtigen ind i Stalden som en selvbevidst lybsk Hest. — Forresten forbeholder jeg mig den Bemærkning, at lybske Heste skal være de bedste."

„Mor havde da Ret," busede Barbara ud, „da hun straks sa, at han var en egen én med Prætentioner ... Han skrev fra først af og forlangte eget Værelse. Og der residerer han nu ligesom udenom hele Huset. Ikke véd man, hvor man har

ham hverken Morgen eller Aften! — Imellem er han ikke engang kommet hjem fra disse Turene sine, naar Inger bringer Frokosten op," kritiserede hun.

„Prætentioner ja!" — gav Henschien en opsamlet Galde Luft. „Paa Thingene var det ham umuligt at klare sig uden sit eget Rum i Lighed med selve Sorenskriveren. — Han vilde ikke faa Søvn paa sine Øine, om han vidste, at noget Menneske trak Veiret og sov og drømte i samme Værelse som han, udtrykte han sig. Der maatte gjøres Omarrangement fra hævdet tilvænnet gammel Orden paa hvert Thingsted!" ...

„Burde De ikke sætte Far ind i alle disse Vanskeligheder med ham, Henschien," anbragte Eufemia forarget, da de nu sluttede ved Klaveret derinde, og Sorenskriveren kom i fornøiet Stemning ud og klappede i Hænderne og raabte:

„Tilsengs, tilsengs!" ...

— — Medens Søstrene gik der og ordnede sammen i Stuen efter dem, smaaymtede Marianne, endnu inde i sit:

„Han er forresten lidt mere end egen, synes jeg" ...

„Ja saamæn Du, — og lidt mere end prætentiøs," bekræftede Eufemia, — „naar man simpelthen vader i sine Jagt- og Fiskeristøvler tvertover altsammen i et Hus!"

„Ja—a, — saa — saa — passer man kanske — kanske — ikke der" ... fuldførte Marianne.

„Det er dette, at det ikke nytter at snakke til Mor om det i denne Tid, saa hun kunde virke paa Far," ivrede Eufemia, — „at alt er saa rent udaf Gjænge for denne Havens Skyld."

„Jeg tænkte, det var Far, som skulde ha Fuldmægtigen, jeg, — og ikke I!" — brast det ud af Merete. Hun havde kastet sig paa en Stol og sad og svang trodsig med Fødderne.

„Dit Næb tar man endnu ikke Hensyn til," fik hun igjen fra Eufemia.

„Nei Kors bevars ... Det er naturligvis Fars Interesse, I er saa bekymret for!" vedblev Merete. „Far selv siger jo ellers, at han er saa svært fornøiet med ham."

„Og Du ogsaa ikke mindre, — ser det ud til," forlød det fra Marianne. „Han beærer jo Barnet med sin Fortrolighed og sine mange Dybsindigheder paa det sidste."

„Jeg synes, jamæn, I tar Jer alt for stærkt af Kontorets Anliggender!" kom det oprørt.

„Hør paa hende Du ... Jeg mener sandelig, Ungen har faat sig en Slængforlibelse jeg!" affærdigede Eufemia det.

Merete overmandedes pludselig af en voldsom Graad og styrtede ud af Døren og ovenpaa. —

„Ja se det!" — sa Marianne og saa efter hende, der gik som en Farvenuance under den koparrede Hud ... „Saa skulde det vel være paatide at faa den Hr. Dyre bort da," nikkede hun, medens der lyste op som et Skimt mellem Øienridserne. — „Jeg tænker, jeg tar mig en Tur hen til Tante Ra imorgen, — gjør mig et Ærend didhen Du ... Saa snakker nok hun med Far."

Sorenskriveren kom hjem en Eftermiddag fra en lang Ridetur hen til Tante Ra.

Figaro var graa af Veisøle helt opover Lænderne. Veiret var graat, og Humøret var graat.

Han slængte Tøilen til Lars og lod sig paa en Stol i Gangen taus grætten hjælpe af med Ridestøvlerne, medens Inger satte frem foran ham de andre helt til Skafteørene blankpudsede.

Han stod siden i Tanker og distræt ved Vinduet

i Dagligstuen uden at svare til Alidas Spørgsmaal om Tante Ra ...

— En lei, vanskelig Situation ... Og her befandt han sig jo egentlig i det blaa — — skulde handle paa Grunde, som sandelig mindst af alt laa paa hans eller Kontorsiden! — Tvertimod, rent private Familieanliggender, — Klogskabshensyn — og, hvad der var hensigtsmæssigt og nyttigt etc. for hans huslige Forhold ...

Han havde igrunden en stærk Trang til at tale med sin Hustru, — faa overveiet Sagen med hende og vide, hvad hun mente.

— Saadan uden videre at gaa hen og sige op en Fuldmægtig som Rein — en dygtig Mand, — og dertil med en hel Hoben Interesser baade for Gaardstel og Natur og Dyr, som han kunde samstemme med, — alt andet end en vanlig Tørpind! — og ovenikjøbet nu, Henschien selvfølgelig fik det ledige Lensmandsombud, han havde talt om at søge ...

Og Grunden ... Grunden ... Ja, — at Smaapigerne trængte hyggeligt, dannet Selskab her i deres Isolerthed paa Landet ... Ja, tja — det var vel egentlig Summen ...

Hvem Pokker skulde kunne sige ham, hvad der var det forstandige her, uden Bolette! ...

Han begyndte at vandre ud og ind fra Dagligstuen til Spisestuen, hvor Fruen stod og klippede til et Kjoletøi —

„Glat Stykket, saa det ligger stramt, Du Merete, saa klipper vi det andet Rygstykke efter dette," lød det, og Saksen gik med den skarpe Lyd over Bordet.

Sorenskriveren stansede et Øieblik, som han betænkte sig, og saa hen paa sin Frue. Men gjenoptog sin Gang igjen frem og tilbage over Dørstokken langsommere og langsommere med et og andet Kræmt ...

„Du Alida!" — sa Fruen med et Forsøg til Lunhed, medens hun ridsede og klippede. „Vi maa huske de Kramsfugle i Gelée, som Marianne igaar lavede til Tante Ra ... Var blot Veir og Føre ikke saa daarligt, kunde Du og Merete gaa did med det imorgen, — eller kanske faa Giggen og Blakken, om de ikke har Brug for den derude," — kom det med et halvt Blik hen til Sorenskriveren. — „Vi faar ikke Tid til Opmærksomheder senere i Høst, véd Du."

Sorenskriveren keg nødstedt hen til Bordet. Der gik i ham som en Tanke om at slaa Hul paa den lange Tausheds Mur —

„Hm — hm" — harkede han og stod lidt ...

Saksen klippede hvast henover Bordet, og Fruens Mundparti syntes ham optrukket til et lidet satirisk Smil —

Som han igjen passerede Dørtærskelen, skinnede et Stykke af det vaadglinsende Havestakit ham i Øinene.

Med nok et Kræmt vendte han sig som under en tagen Beslutning og gik ud fra Spisestuen.

„Du Marianne," — sa han ude i Gangen, saa høit, at det hørtes ind til hans Frue, — „det er af forskjellige Grunde min Mening at gi Rein hans Opsigelse." —

Han tog Veien over til Kontoret —

„Far ... Far!" ... hørte han pludselig bag sig — —

Det var Merete, som med hastige Skridt kom efter ham i Trappen ...

„Du m a a ikke, Far! — Du m a a ikke, Far ... sige op Rein" ... hviskede hun næsten uhørligt.

Sorenskriveren saa forbløffet paa hende, og der gik en Grunden i hans Ansigt.

Men han spurgte ikke ...

Og hun sprang ude af sig tilbage igjen og tog Kjøkkenveien ind.

Sorenskriveren steg saare langsomt stansende og betænkt op af Trappen ...

Han havde opfanget som en Tone af, at han havde faat sin Yndlingsdatters inderste vovede Hjerteudbrud. —

IV.

JULEN.

Sneen faldt med halvfugtige, tunge Fnokker i den skumre Juleaftens Eftermiddag.

Indkjørselen laa bredt opmaaget, og Vangens Gaard stod med Neget reist paa Staburstaget.

Gulve og Trapper var nyskurede, Kobber- og Messingkar skinnede i Kjøkkenet. Og i Stald som Fjøs, Drengestue som Bryggerhus var alt ordnet og paa Plads. Sæletøierne hang nysmurte og kridtpudsede, og Slæder og Sluffer stod med Ulve- og Bjørneskindsfelder færdige til at mobiliseres.

Oppe paa Gjæsteværelserne brændte og durede Bjerkeveden i Ovnene, og stod Sengene med de fine blændende hvide Lagener opslaade for at lunes.

Paal og Lars Gaardsgut var alt tidlig i Otten imorges reist med Figaro og Storebrunen for hver sin Bredslæde for at møde Jess og Julegjæsterne paa Skydsskiftet tre Mile søndenfor.

Den unge Groth var ved Middagstid svunget op for Døren med sin smukke sorte Hest og hele Kransen af klingrende Bjelder. Han havde faat det fine Gjæsteværelse indenfor Salen.

Der kom Vesleblakken med Spidsslæden hjem igjen fra Tante Ra, — Marianne indeni og Merete bagpaa Hundsvotten. De havde været derover med Sendinger — Smagebider af hele Julens kulinariske

Præstationer, — og endelig med Mariannes broderede Pude til Ryggen i hendes Lænestol. De kom nu tilbage igjen med Tantes vanlige Julehilsen: en forseglet Konvolut med fem Speciedaler til hver af Døttrene.

Og nu kom Rein hjem — Kvigstad sa, som svarte Fanden ud af Snetykket. — Han havde været i fælt Humør paa Kontoret nu under Jul, grætten og lei at ha med at gjøre, — arbeidet som en Smed og svaret distræt, naar nogen henvendte sig til ham. Og siden bar det indover Skogen, enten det var sent eller tidlig. Folk fortalte, at de saa det lyste i Kværnhuset ret som det var, — han tog sig nok Jagtstation der og tændte op Baal.

Og, medens Sneen faldt og faldt stedse tungere og tættere, begyndte man mere og mere spændt at lytte og se ud efter Gjæsterne, og med en vis Feber lagdes den sidste Haand paa Forberedelserne.

Julekager skares op til Theen. Og Glasasjetter og Vaser fyldte med „Goderaad" og „Fattigmand", „Flødekager" og „Jødekager", „Berlinerkranse" og „Fire Species", sattes ind paa Aftensbordet, medens Øl og Mjød bares op fra Kjælderen.

I Værelserne spillede Ovnsluen i ensomt Halvmørke, og ventede Julebordet duget med to trearmede, hjemmestøbte Helligtrekongerlys, færdige til at tændes ...

— Thekjedlen havde alt længe suset og kogt —

Og Marianne stod i Kjøkkenet og saa til Ribbenstegen og Gaasen, — den sidste en Foræring fra Tante Ra, som holdt paa gammel dansk Skik, Gaas paa Juleaftensbordet.

Nu drev Schmidt vaad af Sne og forpustet ind i Kjøkkenet og meldte, at han hørte Dombjelder nede fra Elven.

Man tændte Lys og Lygter og fo'r ud —

Og der var de! ...

Først Figaro med Christiane Gjedde og Jess, som raabte og hilséde op fra Slæden, medens Frøkenen ved Lygteskjæret svøbtes ud af Fodpose og Bjørneskindsfeld og, baaret op ad Trapperne, afleveredes til Damernes Velkomstudbrud og Omsorg i Gangen.

Og Christiane skulde hilse fra Far og fra Mor —

Og der kom Storebrunen med høireist Nakke og larmende Dombjelder svingende op fra Porten, medens Jess, gererende sig som Husets Søn og Vært, modtog sine to Kammerater paa Trappen.

„Det er Studiosus medicinæ Gaarder, Far! øvet Danser, — og en Røst! — kan jeg sige Dig …

Og det er Anders Nergaard, som har gjort det Kunststykke at ta juridisk Eksamen med bedste Karakter uden at læse mere end af og til om Natten" —

— Der faldt jo et og andet spændt prøvende Blik paa Broderen og veksledes enkelte snare, betydende Øiekast mellem Jess og hans Søstre, eftersom de kunde være fortrolige med hans Affærer, — nærmest, om Juleluften iaar igjen var udsat for at formørkes af overhængende Skyer i Skikkelse af Gjældsposter og ubetalte Regninger. De sad endnu i Nerverne de hundrede og elleve Speciedaler og atten Skilling, som kom styrtende over Far paa selve Nytaarsdagen ifjor.

Efter alle Hilsener og Præsentationer og foreløbige Beretninger om Reisens Held og Uheld, drog de under lystig Passiar op af Trappen, fulgte af Husets vedkommende til de forskjellige Gjæsteværelser for at faa Reiseklæderne af og Kufferterne lukkede op.

Og ikke længe efter befandt de sig alle samlede i Stuen under et Surr af Snak og Stiffen Bekjendtskab.

Den varme The smagte fortræffelig, og det drog op til Julehumør ...

Nu meldtes det ind, at Randi Budeie stod parat ude i Gangen med Lygten og Tyristikken.

„Ja, saa skal vi ud og se til Julenissen, før Maden sættes ind!" raabte Sorenskriveren. — „Følge hvem, som vil!"

„Jeg maa med ... Jeg maa med!" ... ivrede man.

„Der blir ikke Jul, før vi har været i Fjøs og Stald!" erklærede Jess, løftet af hjemlige Erindringer.

Men Fruen, som det tunge ordnende Hjul i Huset, bestemte, at Christiane og et Par af Smaapigerne skulde blive tilbage og ikke udsætte sig for at bli vaade og smudsige om Fødderne. Hun tog Christiane med sig hen i Sofaen og forhørte om, hvordan alt stod til hjemme hos Oberstens, om Far og Mor og Søskende ...

Med Randi i Spidsen bar det saa i Tog over Gaardspladsen.

Ved Fjøset stod Underbudeien og gamle Anders og Visergutten og ventede, og der tændte Randi Tyristikken i Lygtelyset.

Hun slog tre Ildkors foran Døren, og slukkede bagefter forsigtig Stikken i Sneen.

Derinde i Fjøset gik hun saa foran og gav Dyrene deres Juledrik tilberedt med Mel og Salt. De Par Lygter kastede et vagt Lys indover Rækken af Baaser, hvor Kjørene gumlede og tyggede, af og til med et Forventningens Brøl fra den inderste Dunkelhed.

Sorenskriveren klappede og strøg „Rødsi" og „Svartsi", „Brandros" og „Guldbringe", „Veneblom" og „Driva", og gjentog for hver især Formlen:

„Æd vel og triv's vel, ikvæld er det Julekvæld!"

Og Randi radede og fortalte om alt i Fjøset ...

. . . . .

Der var nu bare femten paa Baasen, — en Okse og fem Kjør var nedlagt i Slagtningen ...

Og der stod sjelve Bjeldekua, — melkede sine fem Potter i Maalet ... Og Rødsi havde faat en Potetes i Halsen her om Dagen og nær sat til ... Og det var Brandroses, den vakkre Kalven derborte i Kveen. — — —

— Den videre Del af Juleceremonien, — forklarede Jess paa Opturen, — derunder, om der blev sat ud Grød til Nissen paa Laaven, — henhørte under gamle Anders Fjøsmand og Randis forborgne Omsorg. „Vi fik aldrig Rede paa det Mysterium, vi Smaagutter, endda vi keg og prøvede os paa al Vis."

„Ja, hvem kjender alle Livets hemmelige Magter," nikkede Sorenskriveren.

„Se der" ... Rein lagde pludselig Haanden paa Jesses Skulder, — „det graa der! ... Se der, — i Laaveaabningen ... nu rører det sig. — Er det ikke, som det var en liden Mand, som tusler der? ... Ser De nu, — ligesom et blaaligt Skin om ham i Snetykket ... Se nu," lød det spændt ... „nu glider det væk — indover i Mørket —"

„Ja, hvad er det" ... sa Jess studsende. „Det var virkelig noget!"

„Ja, var ikke dette selve Nissen, saa!" — udbrød Barbara overbevist.

„Aa, det var saamæn ingenting!" blaaste Merete.

„Nei, det var det heller ikke — dennegang," — sa Rein tørt. „Det fristede mig bare at gjøre et lidet Eksperiment, — undersøge Blodet paa saadanne Byfolk."

„Pokker i Dem ogsaa," udbrød Jess halv ærgerlig, — „tror jeg ikke, de gamle Drengestuhistorier kan ta én uforvarende!"

„Ja der ser De, det er ikke bare Randi og Anders Fjøsmand," — mente Rein.

Man lo og morede sig over at ha set Nissen, og keg indom Stalden, hvor Figaro og Storebrunen stampede og humrede af Velbehag ved Krybben efter Dagens seks Miles Trav i Nysneen ...

— Inde i Spisestuen stod nu alt Risengrøden paa det festlig dugede Bord.

Man placerede sig med et vist Valg, — skulde jo sidde saadan til „Tyvendedagen".

Grøden spistes under Helligtrekongerslysene med en forsigtig Følelse af, at nu begyndte man paa Julens Madbjerg.

Gaasen, Ribbenstegen og Medisterpølserne bares ind ...

Fruen og Marianne skar fore. Og Fadene med hele Sviten af Æbler og Svedsker, Stuvinger og Syltetøier gjorde sine Runder om Bordet.

Jess overtog Brændevinsflasken, — gik om og skjænkede, — drak med gamle Henschien ... Det var nu, saavidt han kunde regne, seksten, sytten Aar, de havde julet sammen —

Og der sad Sankowitz og drak for „Paalen" ... „Oprørende Tilstande der, De," — nikkede han til ham.

Og nu skummede det kraftige hjemmebryggede Øl i Glassene og drak Sorenskriveren Julen ind af det fyldte massive Sølvkrus med Frederik den fjerdes Brystbillede paa Laaget, som ellers kun prangede paa Bordet til Sir, men iaften gik rundt.

„Prægtigt Bryg, Mor!" erklærede Jess ...

„1 — om Morgnen tienlig er,
2 — er Sundhed altfor nær.
3 — tilpas at blifve Giekk,
4 — at ligge udi Drekk —"

læste han høitidelig op fra Inskriptionerne ved hver Knag for Drikkemaalet inde i Kruset.

„Det er et gammelt Arvestykke ... Fædrene har begyndt aarle at kige i Kruset, begriber Du, Gaarder."

„Ja," — lo Sorenskriveren; — „man kan arve mange Ting, — kun ikke Erfaringer."

„Og" — spurgte Jess — „hvad Udsigter har vi til Juleballer, Selskaber og deslige, Eufemia, — Merete, Barbara, — Alida? — Ja, det er sandt, Du er jo forlovet og saaledes ikke interesseret ... Min Svoger Groth, — Nergaard!" ... præsenterede han, — „som har forladt Studierne for at offre til Mammon, — bestyrer sin Fars vidtløftige Jernværk."

Den unge blonde Herre med det fine Linned og den lange gule Vest optog Præsentationen med et raskt selvfølgeligt Nik, hvori man skimtede den selvbevidste eneste Søn og Arving. Med sin faste ranke Holdning sad Alida som lidt humørløs ved Siden af ham.

... „Og herhjemme, Mor! ... Skal vi ikke ha noget Julebal? — Naar Frøken Christiane og vi samtlige reisende indgiver vor fælles Petition til Skriveren! — Hvad, Far? — Dans her paa Vangen tredie Juledag? — Tænke sig Sankowitz ved Klaveret!" ...

„Hvad siger I til den Idé, Smaapiger?" optog Sorenskriveren det løssluppent livlig ... „Det er min Sag at aabne Vinkjælderen og Jeres at sørge for Resten."

Der fo'r som en Hede op i Fruens myndige Ansigt; men hun greb straks Tøilerne:

„Femte Dag," fastsatte hun, — „vi maa ha lidt Pusterum. Saa drager vore unge mandlige Kræfter imorgen efter Kirketid med Slæder og Sluffer Bygden rundt i Julevisiter og gjør Indbydelser til The og Dans," bestemte hun.

„Saamæn, en deilig Gaas, som er fløiet hid fra Tante Ra ... fortjener at hædres med en Dram til, Jess!" udbrød Sorenskriveren og strakte Glasset hen ...

— „Saavidt jeg forstaar, er vi nu færdige med den solide Del af Anretningen og kan gaa over til

Bakkelsen og Juleknasket," mente han, medens han rullede sammen Servietten.

Men under Ombytningen var det jo passende Tid til at drikke Glædelig Jul med Folkene ...

Og Sorenskriveren begav sig, fulgt af Selskabet, ud i Kjøkkenet.

Der sad Gaardens mandlige og kvindelige Tyende, ni, ti i Tallet, om Langbordet ved Grøden og Julefisken med Ølkande og Drammeflaske sat ud til fri Forsyning, medens to nytændte Talglys skinnede svagt gult paa et anseligt Smørstykke. Lefsestabelen og en taarnhøi Ost, der var belavet paa at vare gjennem Helgen, prangede endnu festlig urørt.

I Skorstenen knittrede og spragede — undertiden med øredøvende Knald og Smeld — et Baal af opreiste Grankubber, og fra Tyristikken i Muren spillede et mørkt luerødt Skjær indover alt det skinnende nypudsede Kobber- og Messingtøi rundt Kjøkkenvæggene.

„En faar som en Følelse af at være flyttet ind i selve blanke Fjeldvæggen til de underjordiske!" udbrast Rein ...

„Kom Jomfru," — raabte han overgivent og tog Merete ved Haanden, — „skal vi danse Huldredans!" ...

Trampende som til Springdans førte han hende efter sig paa Gulvet og svingede hende saa rundt og rundt, som et Hjul under sin Finger, — medens Randi med sin høie krumme Ryg og stortskaarne Ansigt henne i Skorstenen slog Skarret af Tyristikkerne og saa mistænksom paa den svarte Fuldmægtigen, som gjorde slig Skøi med det ufyselige paa selve Juleaften.

„Jeg siger som Troldet jeg, De," — udbrast han, — „at jeg gjerne vil slikke Solskin! — Bare én ikke kreperer af det," kom det sagtere ...

Mjøden skjænkedes rundt, og Sorenskriveren

drak med Folkene, hver især, og ønskede „Glædelig Jul!" ...

Og nu maatte de ta for sig af Retterne! — gamle Anders fik være Kjøgemester og ikke glemme Ølkanden og Brændevinsdunken. — Der var ikke Jul mere end én Gang om Aaret! — mindede Skriveren, som de nu alle stod opreiste rundt om Bordet med lune, velstemte Miner, færdige til at gribe fat, naar den høitidelige Paahilsen var over.

— Inde i Spisestuen fortsattes saa ved Bordet med Mjød, Øl, Bakkelse og alt Juleknaskets Overflødighed.

Stemningen var anslaat. Man følte sig efterhaanden som en nærmere Kreds med fælles Planer og Udsigter til Selskaber, Baller, Kjøre- og Kjælketure og derimellem den hjemlige Julehygge.

Efter Bordet leirede man sig om en Mugge varm Punsch inde i Stuen.

Men der var i to Dage kjørt seksten Mile, og Tropperne var overtrætte.

De fjerbløde Senge vinkede, og tunge Øienlaage skimtede fremsynt Morgendagens magelige sene Opvaagnen ved Kaffebrættet med Julekagen og den durende Kakkelovn ...

* * *

Alle de unge Herrer havde været ordentlig paafærde, kjørt i Bredslæde og Sluffe om i Julevisiter og indbudt baade paa denne og den anden Side af Elven helt op til Fogdens.

Endel opstemte af Turen, af Portvinen og Maderaen, — af „ikke at maatte bære Julen ud" nogetsteds, sad de nu i Skumringen om Ovnen i Stuen sammen med Husets Damer.

Det snart klare, snart dunkelrøde Skjær af den brændende fede Tyrirod vippede og slikkede og skjød undertiden en lang Slangetunge ud af den aabne Ovnsdør.

Det lyste hen paa Alidas Albue og Hage, som hun sad paa Skammelen og stirrede ind i Ilden og af og til svarede til Groth halvt ved Siden af.

Og fremme i Skjæret vuggede Eufemia sagte sin høivristede Fod, medens hun underholdt sig med Gaarder om Bygdens Honoratiores, og saa smaat havde én og anden tilbedste eller satte dem under sit overlegne Maal.

Barbara havde længere inde i Stuen en hviskende fortrolig Samtale med Henschien, og i Sofaen var Jess og Christiane ivrig inde i de ny Kotillonture fra „Foreningen", dem de nu vilde indføre her paa Ballet, — selvsagt, at hun og Jess førte den op.

Kvigstad sad i Hundehumør længst inde i Stuens Dunkelhed, stirrende henover til Alida og forpint iagttagende hver Bevægelse og hvert Ord, hun henvendte til sin Forlovede.

Nergaard ærtede og holdt Skøi med Merete —

Og Marianne sad, flankeret af Augustinusen og Schmidt, og lod sig fortælle Dagens Oplevelser og, hvad de kunde have erfaret om Juleselskabeligheden.

Det sakkede af henne i Lysningen, og Marianne gik hen og lagde sig paa Knæ og puslede og ragede op i Ilden, før hun fandt frem ny Tyri at lægge paa, og det igjen lyste op og flammede ...

Men nu blev det for hedt for Alida, saa hun flyttede sig ind i Stuen.

Der var kommet en hviskende, tusmørkfortrolig Stemning derinde som mellem to og to.

„Hyggelig en saadan Skumringsstund paa Landet i Julen!" ... lød det fra Gaarder.

„Der er ellers kanske adskilligt udenfor i Mørket og Sneen, som sætter hvide Ansigter imod en saadan „hyggelig" Rude og kiger ind," henkastede Rein noget uventet.

„Ja," medgav Nergaard, — „Spøgelser og alskens Djævelskab vandrer og vasser jo om i Sneen derude i Julemørket. I Byen eksisterer de ikke længere for Politi og Vægtere. Og Fanden selv, véd De, er flyttet til Vardøhus, Folk vil ikke tro paa ham længere hernede."

„Tro?" — optog Rein det, — „Tro er en Overbevisning om de Ting, man ikke ser, staar det jo i Skriften ... en luftig Ting! ... At sige, at én tror, er Dunst, og at sige, at én ikke tror, er ogsaa Dunst! ... Vel grebet, svinder den én som en Røg ud af Haanden. — Og alligevel —!"

„Tro er da vel noget andet end den uciviliseredes Mørkerædhed? Man har — eller aner ialfald, — Fornuftgrunde for den," — yttrede Nergaard.

„Ja, forklar, forklar" ... spottede Rein. — „Der er Familier, som er dannede nok, hvor der lever dunkle, ulykkespaaende Sagn. De kan gaa fra Mand til Mand og Kvinde til Kvinde. En mørk Forbrydelse eller et eller andet mystisk Forhold kan som Ormen grave sig ind i Bevidstheden nedigjennem Slægten. Alle i den mener de vel, at de ikke tror paa det; men alle bærer de det kanske alligevel som et Spørgsmaal i Blodet: Er det mig eller ikke mig, Nemesis vil ramme?"

„Kapitlet om Familiegalskab!" — mumlede Gaarder gelassent.

„Det er, som noget er hændt høit oppe i Forfædrenes Række," vedblev Rein helt inde i sit, — „Begjæret er kommet paa Afveie, — har gjort et Fald; den hellige Grænselov, hvormed Naturen bygger, er overskredet, og Slusen for en stille Strøm af skjæve Konsekvenser brudt nogetsteds oppe i Fortidens Mørke."

„Gudbevares — næsten Djævlebesættelse!" lød det fra Nergaard.

„Og saa straffes det, eller vil De hellere ha, opballanceres det," ivrede Rein. — „Syndens Psy-

kologi det er Verdensmysteriet ... I et eller andet Led, det syvende, heder det, — dukker Loven op i et Misfoster — legemlig eller aandeligt. En fødes med laadne Flekker som Rester af et Dyretilværelse. En anden med „Dødmandsnegler endnu i Ryggen, som efter et sluppet Greb". — En tredie med Skræk og Visioner og taaler ikke at se Blod ..."

„Tilslut et rent medicinsk Spørgsmaal," afgjorde Gaarder. — „Maset ind i Blodet fra Generation til Generation ..."

„Og maatte kunne mases ud igjen, mener De? — paa en eller anden Sindssygeanstalt, hvor man drev Aandsgymnastiken rationelt? — — Hm, —m, — der er Grundforhold, som — —"

Der opstod en uhyggelig Taushed —

„Næsten fælent" ... hviskede Eufemia til Gaarder. „En kommer halvt til at tænke paa, at han selv er baade haaret og lodden."

„Hututu, — den som faar ham!" — anbragte Barbara hovedrystende til Henschien.

„Pokker véd, hvorledes Far er kommet til at fiske op saadan en Mystifaks til Fuldmægtig!" bøiede Jess sig til Christianes Øre. — „Han var ellers lun og beleven nok paa Visiterne idag, snakkede og førte Ordet."

„Jeg foreslaar at vi tænder Lys," sa Alida, — „her er blet ganske uhyggeligt." — — —

— „Hvad sidder De og stirrer saa i Emmerne efter, Jomfru Merete?" spurgte Rein dæmpet. — „Gjør jeg Verden til et dybt Mørkloft for Dem?" ...

Han stod i Tanker og lod Ovnsskjæret falde paa sin kraftige Haand.

... „Blir jeg klam for Dem?" — vendte han sig pludselig rydt mod hende.

Istedetfor Svar næsten strøg hun ham lindt over den haarede Haand.

Hun maatte gjøre det; — kunde ikke lade det være —

Og saa listede hun ud af Stuen. —

Der var store Forberedelser til Ballet.

I Kjøkkenet styrede og regjerede Mor Teian, Bygdens Kokkekone, som havde været Husjomfru i større Huse og nu var gift nede paa en af Teiangaardene. Allehaande finere Tillavninger og Geléer voksede udover Spisekammer- og Fadeburhylder, færdige til Stunden.

Og nu var der gaat Hest og Smalslæde efter Jomfru Lind, — Bygdens og hele Distriktets særlige Kapacitet i den Kunst at opsætte Haar.

Naar hun paaskjøns sigtede og saa og viklede Buklerne over Fingrene, eiede hun et Blik og et Haandlag, som var enestaaende. Hun var af bedre Folk, — medtaget i Selskabeligheden i de forskjellige Huse, vel inde i deres Intimiteter — og taus som Graven! ... Da Fuldmægtig Kraft havde sendt Opslagsbrev til Olivia Seierstedt, skalv hendes Haand, saa hun maatte begynde om igjen tre Gange. Men ikke et Ord ... og samme Aften paa Ballet fik Olivia Opslaget.

Det var selvsagt, at hun kom til Sorenskriverens. Men, optaget som hun var, — Bud paa Bud fra nord til sør i Bygden, — eiede hun ingen anden Gudsens Tid længere end de faa Timer efter Klokken seks Aftenen før Ballet.

Morgenen — paa selve Femtedagen, — var det hele Præstegaardsungdommen og siden de to Mile op til Kaja og Letta hos Fogdens.

Det var jo en Streg i Regningen, — for saa blev de nødte til for Haaropsætningens Skyld at sidde og sove i Stole om Natten. Men saa var det

nu ikke saa farligt én eller to Nætter foran et Ball ... —

— Klaveret var flyttet op paa Salen. Lys sat i Lysekronen, Stager og Lampetter ved Langspeilene, medens gamle Familieportræter i hvide Parykker dunkelt skimtedes paa Væggene.

Gulvet laa med brede Planker hvidskuret og glatdanset gjennem saa mangen en Jul, og fine Netteldugs Gardiner prydede Vinduerne. —

Ind af Porten klingrede saa femte Juledags Aften Kjøretøi efter Kjøretøi, — Bred- og Smalslæder saavelsom fuldpakkede Sluffer, — og svingede op foran de to Lygter paa Trappen, medens Gjæsterne forsvandt, Herrerne nedenunder og Damerne ovenpaa, i de anviste Paaklædningsværelser.

Der viklede ogsaa Jomfru Bie sig ud af en Fodpose.

Hun maatte jo ogsaa faa ture Jul, havde Tante Ra forment, — havde derhos den stille Mission at se og iagttage, hvad der tildrog sig paa Ballet, intet at miste eller lade gaa forbi sig. I kort Sum, Rundskue over hele Bygden, — Stof til at drøfte oppe paa Rafos i lange Tider.

I den Brevlap, hun havde med til Marianne, gav Tante Ra enkelte fine Fingerpeg, — Jess førte naturligvis Polonaisen op med Christiane Gjedde, — og Far glemte vel ikke at erindre Obersten med et Par Ord ved Aftensbordet ... Se til, at Jomfru Bie faar sig en liden Svingom med Augustinusen eller Schmidt, Du, — ellers sovner hun, Gud hjælpe mig, af ud paa Natten! ... Dig selv, Barn, véd jeg fortiden ikke, hvor jeg har, — Bie faar fortælle mig, hvor Landet ligger ...

— — De ældre var rykket ind i Salen og sad nu om Væggene med deres Thekopper, medens de yngre efterhaanden, en og flere ad Gangen, kom ind og passerede Revue under en Fornemmelse af at løbe Spidsrod. Der samlede sig som en Formur

paa hver Side, — Damer og Herrer, — én sommerflagrende lys og én mørk.

Man hvilte i det første Øiebliks Omskuen og Betragten.

Jo, det vistes, at Jomfru Lind havde været overalt, — rene Kunststykker af Haaropsætninger! ...

Inger Stuepige banede sig hændig Vei med Thebrættet, og i Kjølvandet fulgte Barbara og Merete med Hvedebrød og allehaande Julebakkelser.

... „Han der Du? — med det tynde Haar" — stødte Thea Grønbeck ivrig til Marianne, — „det er jo Kandidat Nergaard, som skal være saadant godt Hode. — Han ser virkelig ud for det, — af al den Tænkningen, saa mister de Haaret ... Aa, naar én bare vidste iforveien, hvad han vilde sige, om han" — plumpede det ud — — —

... „Og den lille brune der?" trak hun lidt efter yderligere i hende, — „er altsaa Gaarder? — Medicineren. — Det er bare, at man ikke kommer til at ta feil" ... lød det befippet; hun holdt paa at forgaa af Balfeber.

„Men han er jo næsten en smuk Mand, Du Eufemia! — Jeres Fuldmægtig, jeg har knap set ham før," udtalte Johanne Sommerfeldt sig efter at ha staat henfalden en Stund i at betragte Rein.

„Ja, udenpaa ja, — og naar han er pyntet," forlød det fra Eufemia. „Men pas Dig, han kan udtrykke sig saa hensynsløst, at vi næsten er bange for ham her i Huset ... Ikke sandt, Marianne?"

Saa er der ingen, som jeg er saa tryg for! — stod Merete og tænkte og smaasmilte for sig selv, medens hun bød Kager om i Klyngen.

„Han skal jo være saa besynderlig," vedblev Johanne, — „saadan en Omstreifer og Enevanker, siger de ... Kanske har han havt en eller anden Kjærlighedssorg, Du?" ...

Merete saa lynsnart op ...

Hun blev staaende med Brættet og stirre ind i Tanken.

Det gik saa ondt igjennem hende, — var som en Væg var faldt ud, — blev saa glansløst alt i Salen —

Hun vak ved, at Marianne mysede paa hende. Det var som Søsterens smaa Øine saa og forskede ...

... Og der stod Christiane Gjedde smal og høi, et halvt Hoved over de andre, i blaat og glattede og trak som selvbevidst Hovedstadsdame de lange Silkehansker opover Albuen, — parat til Øieblikket, da hun skulde aabne Ballet med Husets Søn.

Nu ansloges Klaveret, og med en vis varsom Stivhed gik man Polonaisen, endnu lidt hede og beklemte med Balfeberen i Blodet, — indtil Sankowitz afløste den med en fyrig Vals, og Par efter Par løste sig ud af Klyngerne, saa Gulvet fyldtes helt som en vuggende Ring, — Bygdens Julegjæster i sine mere eller mindre Pligtdanse med de forskjellige Familiers Damer.

Fruen stod og tog sit Overblik. Hun havde jo formanet Kvigstad og Schmidt og Augustinusen til at tage sig af alle de Damer, som blev siddende over. Men Rein! — det viste sig at høre til hans mange Hensynsløsheder der i Huset, at han ikke engang behagede at danse, skjønt han sikkerlig kunde. Han lod dog ellers til at gjøre nogen Nytte alligevel ved at flytte sig fra én til en anden af de ældre Damer ... Hm, — Fruen huskede nok Komplimenten, hun engang fik af ham: — „Det er egentlig bare de gamle, som interesserer mig," sa han, — „de har levet, og de kan sige Besked!" —

Sorenskriveren saas, ret som det var, henne ved Klaveret, — spillede snart selv en eller anden klingende gammel Dansestump, som satte Fart i Salen, snart proponerede han en for Sankowitz.

Han stod deroppe og saa til ...

... Kvigstad gjorde jo rent Opsigt iaften, — dansede aldeles udmærket — havde vel sin Øvelse fra alle Bygdebryllupperne. Han var ikke blyg for at engagere heller ... Saamæn nu den nydelige Valeria Bornemann, som var i Besøg hos Majorens, — førte og svingede hende fremover og modsat paa Gulvet med en Verv, som! ... Paafaldende nok nu igjen ligesom cirklende og figurerende om Alida, som førte op Tyrolervalsen med Groth. Der var ellers noget underlig voldsomt i den Karen, — næsten, som han kunde ha drukket ... Men se, hvor belevent beæret han fører sin Dame til Plads ... Var jo adskillig prætentiøst dette af en kun Husets Kontorist; men, naar det udførtes saa pokkers smukt! — —

Der dreiede sig og bølgede i Dansen Damehoder med Haaret snoet og buklet i Top over Issen, støttet af høie Nakkekamme.

Ballet var nu saa at sige danset ind. Der var kommet Liv og Farve i Ansigterne ... Hjerterne bankede, og Slør af Drømme vimrede for Øinene. —

Langs Væggene gik Passiaren livligt, medens Dans fulgte paa Dans.

Men nu kom Marianne og Alida og bøiede sig over Moderen og meldte, at der var anrettet.

Og til de Unges Kjede, men de Ældres desto større Glæde skulde der afbrydes for at gaa ned til Aftensbordet —

Det var som første Del af en spændende Roman, hvis Fortsættelse ventedes. —

— Nede i Storstuen ved det store, overdaadig besatte Hesteskobord saavelsom ved det temmelig vidtløftige Anneks gik det snart lystigt til.

Taler holdtes og Skaaler udbragtes under stigende „Konsumption" og Stemning, og de faste Selskabssange fulgte.

Medens Inger Stuepige og et Par andre bragte

ind Bræt efter Bræt med Anretninger fra Kjøkkenet, opvartede Husets Døttre ved Bordet, — bød og spøgte og nødte, — anbefalede gjennem Snakkets Sus og Larm Kaptein Buchwaldt, som var en Lækkermund, de delikateste Stykker, valgte ud for gamle Prosten og klinkede og drak med én her og én der, — idet

„Jula gaar
og saa vi faar
igjen det gamle Gnaget!"

surrede og sang om Ørene — —.

— Som Marianne kom hen for at indtage sin Plads ved „Annekset" for en liden Stund, sa hun spøgende til Rein:

„Véd De, at De gjør Erobringer iaften? — Fru Paus og Majorens Frue gaar om og er rent begeistret for Dem, ... gratulerer Mor med vor hyggelige ny Fuldmægtig ... Jeg tænker paa," — kom det sagte, — „hvad De maa være for en mangfoldig Sjæl, — rigtig én som kan bry ens Hode. — — Ja jeg bekjender, jeg har grublet paa Dem" ...

„Men De synes, Ankeret altid falder ned i Mudderet," lo Rein.

„Er det ikke Aalen, som gaar der, De?" raillerede Marianne igjen, — „som man aldrig kan faa Tag i ... Iaften har De jo ogsaa vidst at snige Dem undaf at danse, endda jeg er vis paa, De er en baade øvet og prøvet Balkavaler."

„Hvoraf véd nu De det, Jomfru?"

„Aa, man behøver blot at se Dem gaa over Gulvet og sætte Dem ned for at passiare med nogen for at vide det. — — Ja, nu griber De mig nok igjen i en Bommert. De mener kanske, jeg sidder her og opmaner Dem til Pligtdanse med Husets Døttre?" sa hun leende ... „Aa—aa, De er farlig! — ikke der, hvor man tror Dem" —

„Jeg skal sige Dem, Jomfru Marianne," smilte Rein, — „der stikker to forskjellige Dyr i os. — I

Dem er det Kat, og i mig er det Hund, — og saa begriber man," — han gjorde en egen Gestus.

„Høist galant!"

„Men saa lader det sig vel gjøre," — han løftede elskværdigt Glasset, — „at leve under samme Tag i Erkjendelse af hinandens forskjellige Naturer — om end med en liden Hvæsen engang imellem."

„Som Ajax og Miss, mener De?" lød Spøgen noget stivnende, idet hun nikkede og gik hen og tog sig af Vincremen, som Inger stod der raadløs med.

— Man sang og drak, flyttede og dreiede Stolene halvt fra Bordet til Passiar, og forlod sine Pladse for at møde hverandres Hjertelighed med Glasset i Haand paa Gulvet ...

Eufemia lod sig nu ved Desserten omringe og opvarte af hele tre Kavalerer, som holdt paa at danne en noget besværlig Hale efter hende, naar hun af og til maatte hen og tage sig af det huslige.

Og der satte Barbara sig ned ... Nu maatte rigtig hun ogsaa faa sig lidt af alle de gode Ting, medens de andre begyndte at bryde op og fortrække ovenpaa.

„De maa ha lidt af den Gaasen i hvid Sauce, De ogsaa, Henschien, — den indestaar jeg for," sa hun tyggende og forsynede husmoderligt hans Tallerken. — „Vi kan gjerne sidde her i Ro og spise en Stund; jeg er saamæn lige glad, om det gaar over en Dans eller to —"

Hun trak Stolen til sig for Strømmen af dem, som begav sig ovenpaa, og gjorde sig det hyggeligt ...

Majoren og Kaptein Buchwaldt sad endnu igjen derhenne med vendte Stole og disputerede om Haxthausens Forræderi i 1814 — — —

Merete havde gaat halvt fraværende den hele

Aften, — havde ikke faat ud af Hodet Johanne Sommerfeldts Yttring: Kanske havde han havt en Kjærlighedssorg? ...

Det gik i hende alt, hvad Rein havde sagt: — „Aldrig havde han havt nogen at snakke med, og aldrig fik han det heller!"

Og meget — meget andet underligt, som hun trak frem og huskede op igjen ...

Altid med dette halv bittre, halv sorgfulde Udtryk.

— Og der stod han pludselig ude i Gangen næsten, som han ventede, — og saa saa underlig paa hende!

Hjertet bankede og hamrede med ét saa svimmelt ...

Aa Gud, om det alligevel var ...

Han tog begge hendes Hænder og holdt hende ud for sig —

„Hvor velsignet De ser ud iaften, Merete, — saadan besynderlig tanketynget ... Jeg har fulgt Dem hele Tiden ...

Det er noget for en tørstig Sjæl at nippe til Livet, De!" lød det vemodig. — „Man indbilder sig ... Man indbilder sig ... Menneskene drømmer jo ...

Vil De lægge den lille hvide Haand et Øieblik paa min Pande, Jomfru Merete," — udbrød han pludselig lidenskabelig, som de stod der i Halvdunkelheden, — „saa vil jeg kjende den hele mit Liv! ... Der er mere Lykke i Deres ene lette Sko end —. Og jeg er saa fattig, — saa fattig" — —

Idet nu Majoren og Kapteinen avancerede høitsnakkende ud i Gangen, afbrød han: —

„Ja nu maa Prinsessen op til sit eget Rige!" ...

— — Inde i Salen steg Sorenskriveren nu lidt rødplettet i Panden over Gulvet med humørlette Skridt.

„Vi maa ha Menuet, Sankowitz!" lød det ildigt.

„Menuet! Menuet!" raabte han. „Jeg skal lede den. Og nu maa jeg laane Alida, Groth, — hun kan ..."

Og fra Klaveret strømmede Menuetten stemningsfyldt under Sankowitz's Haand.

Man ordnede sig Par ved Par.

Og høitidelig stigende figurerede man efter Musiken mod hinanden, hævende og sænkende sig med elastiske udsøgte Trin, bøiende og neiende med udbredte Kjoler, førende sin Person efter Dansens Rythme ind i Illusionens Verden.

Øverst i de bølgende Rækker Sorenskriveren med det høie, hvide Halsbind og den blinkende Naal i Kalvekrydset nedover Vesten.

Og Alidas og Mariannes ranke, velformede Skikkelser i blaa og røde Silkekjoler med sorte à la grec Border nedenom, Pufærmer og Beltespænden høit under Barmen. Blødt faldt de ned mod Fødderne, saa Anklerne med de høihælede spidse Sko og Korsbaandene kom tilsyne.

Fruen, Prostinden og Fru Majoren saa sine unge Dages minderige Silke- og Stadskjoler svinge og folde sig i den ny Slægt, hvor nok Hjerterne bankede ligedan, om end Sproget faldt noget anderledes.

Husets yngre Døttre, — som Ungdommen ellers — bevægede sig i lette lysfarvede Mousseliner ...

— Merete gik som i en høitidsfuld Drøm —. Det var, som Musiken bar hendes Oplevelser iaften, — tonte dem ud ...

Hun følte Reins Blik paa sig, brændende — fangende ...

I Døraabningen ind til Tobaksrøgen og Spillebordene stak Prostens og Majorens og gamle Prokurator Poppes og Fogdens mere og mindre skal-

dede graa og hvide Hoder frem. De havde kastet Kortene, da de hørte Sankowitz intonere Menuetten, og gamle Erindringer svævede for en og anden af dem.

Og nu, den var forbi, brød han ind med en feiende Feier!

Og saa maatte Prosten, Majoren, Scholdager, Prokuratoren, Fogden og de andre med, førende Værtinden, Prostinden, Majorinden, Fogdinden og Fruerne til Dans — op og ned, Par om Par i Rækken, med „Kjede" efter.

Saa fulgte Fandango, Kvadrille, Bøhmervals med Klappen i Hænderne, Engelskdans, Varsovienne og Kehraus —

Og først komne igang, holdt de gamle sig ihærdigt paa Gulvet, medens Fruens røde „Bisp" og Sorenskriverens berømte enestaaende Punsch flittig bødes om. — —

— Senere udpaa Natten sad saa de unge, to og to, som havde fundet hinanden, sammen i Kotillonen rundt om i Salen, medens Turene vekslede paa mangfoldig Vis, førte dem frem paa Gulvet og atter og atter sammen.

Her dominerede Jess og Christiane Gjedde med ny Inventioner fra Hovedstadens Baller!

Her straalede Eufemia midt paa Gulvet i Blomsterturen med den brede, undersætsige bebrillede Gaarder og den høie, tyndhaarede Nergaard foran sig, — lod med dronninglig Mine den første faa Ringen, den anden Blomsten, medens Kadetten hos Paus paa Fossum kun opnaade Lommetørklædet. Hun saa i den ene en vordende Professor, i den anden en Justitiarius i Høiesteret eller endog Statsraad.

Her inklinerede Damerne for Herrerne i den omvendte Verden.

Og Marianne for Groth ... Hun blev efter Dansen siddende med ham, medens Alida var optaget,

— og fordybede sig i en interesseret Passiar om de paatænkte ny Ovnsfaçoner og Støbninger, som nu skulde udgaa fra Værket, og andre af hans Fremtidsplaner.

— Ved Klaveret sad nu Sankowitz henad Morgensiden fremdeles utrættelig spillende, — nu og da fornyende sin drømmeagtige, halvt og helt hen i Søvne nikkende Tilstand ved et mekanisk Greb til det stadig paafyldte Glas. Han vak kun op, hvergang der klappedes til en ny Tur og raabtes paa Vals eller Skotsk.

Og nede i Salshjørnet knækkede Jomfru Bie det ene fordækte Gisp efter det andet, faldt sammen og rettede sig igjen atter og atter. Ved Mariannes Forsorg havde hun faat sine tre, fire Svingom i Kotillonen, og nu havde hun ogsaa Bevidstheden om at have pumpet Jomfru Møgeltønder hos Scholdagers for hendes Viden ...

Hun rettede sig med et energisk Ryk og en pludselig livlig Mine, da det duftende Kaffebræt kom seilende paaskjøns ind af Døren, efterfulgt af Julebrød og Kager — og saa nok et Bræt med Følge den modsatte Vei i Salen.

Det var en sidste Gjenopblussen!

— Og nu, Kaffen var drukket, baade én og to Kopper, skred Fru Paus — de havde længst Vei, — over Gulvet til Kaja og Letta og betydede dem, at nu maatte der sluttes, Klokken var alt seks, og de vilde ikke være hjemme paa Fossum før ni.

Der svaredes kun med stumme bønlige Miner og Sideblik hen til Dansen, som endnu gik i forvaaget Gjænge efter Sankowitz's ustanselige, om end noget mattere Toner.

Men n u greb Prostinden ind og var in persona henne hos de opførende ... Jess maatte klappe af og slutte Kotillonen ... Ikke sandt, Frøken Gjedde, I derinde i Byen er ikke vant til at slutte Baller paa denne Tid af Døgnet? spøgte hun.

Maanen sendte et svagt Skjær paa Sneen derude, og Slæderne kjørte klingrende op til Trappen, den ene efter den anden, med livlige Raab og Varskoer fra Kjøregutterne, som nede i Drengestuen havde nydt sit rigelige Juletraktement og nu sidst faat sig en Morgendram til Afreisen.

Værelserne var fyldte af reiseklædte Skikkelser og Dørene paa vid Væg.

Medens Herrerne ventede paa sine forskjellige Damers Omklædning og endelige Indpakning, maatte de jo ind i Spisestuen og faa sig en Reisesup og snakke og komme med sine sidste Hjerteudgydelser.

Bleg, ustø paa Foden og hæs i Stemmen, spruddede Kvigstad med allehaande vittige og nærgaaende Bemærkninger ...

„Nu har man drukket sin Samvittighed ned mindst for tre Døgn," — klinkede han uforskammet gemytlig med Prokurator Poppe, — „og kan da sove ifred uden de forbandede Røster i Væggen, — hvad Prokurator?"

... Da Kaja Paus stak Kysehodet ind og vinkede til Kjæresten, den lille skjævbenede Sagbrugsfuldmægtig paa Oppegaard, hentydede han lydt nok ... „Naar Dig nogen Karper byder, og Du faar kun tørre Jyder" — —

Pludselig mødte han Alidas alvorlige Blik hen paa sig.

Han satte sit netop fyldte Glas resolut ned ....

„Nei nei, — ikke drikke mere ... Undskyld ... Undskyld, Jomfru Alida. — Men, naar der er traadt og danset paa en Mand den hele Nat" ... stottede han. —

— — Det begyndte alt at graalysne af Dag, da den sidste Dombjelde raslede ud af Porten.

* * *

Der var turet og turedes fremdeles Jul, saa det længst var gaat Sur i Almanaken for Gaarder. Han maatte tage Tidemærker efter Middage og Baller, sa han, og glemte rent at trække op Uhret, naar han saadan arriverede hjem paa lyse Morgensiden.

Gjæstfrihedens Døre og Sluser var aabnede, og dens Overflødigheds Fylde havde været prøvet snart nu i hver Familie Bygden rundt, — Middage med slagne og faldne, der sang og talte til sidste Aandedræt. Og det hændte jo den ene og den anden af Jesses Venner fra Hovedstaden, at de ikke huskede, hvordan de var skiltes fra det og det Middagslag, før de vaagnede paa Isen ved Stjerneskin i Bredslæden eller i Gjæstesengen paa Vangen.

Trettende Dag Jul — Helligtrekonger, — havde næsten sneget sig paa dem; — Tyvende Dag var Julen forbi og skulde der reises.

Det knappe Dagetal manede, og det saa længe omtalte Besøg til Tante Ra kunde ikke længere opsættes.

Imorges var Jess kommet ned i Stuen iført et gammelt Fiskebensskjørt med „Knæk" i, som han havde draget frem af et Skab oppe paa Mørkloftet. Han havde fundet paa, at man skulde aflægge Tante Ra Besøget i Skikkelse af „Julebukke".

Og Visergutten sendtes afsted med Meldebrev, at et „velfornemme Herskab agtede at gjøre hende sin Kompliment" i Eftermiddag.

Der blev en Søgen og Leden og Roden om i Skuffer og Skabe og i hensatte Kister og Kufferter oppe paa Loftet for at finde frem allehaande gamle Plag og Dragter.

Det var en hel støvet Affære; men ikke uden sin Belønning.

Ud paa Dagen vandrede man i høist forskjellige Antræk, — Groth i rød dansk Kavalleri-Oberstuniform med høie Støvler og Sabel og malet Paryk

med Knude i Nakken. Nergaard i Knæbukser og Spændesko, Kalvekryds og Kjole fra Revolutionstiden à la Robespierre. Gaarder som den berømte Røver, Rinaldo Rinaldini, formummet under Kappe, Skjæg og bredskygget Hat.

Henschien og Schmidt repræsenterende det gamle og det ny Aar, — den første helt over bedækket med et Graaskjæg af Lav og Mose, den anden i ung rødmusset Maske med en lang nysgjerrig Snabel.

Jess optraadte som Bygdens velbestaltede „Stodderkonge" i gammel fodsid, blankknappet Frakke, høi embedsmæssig Stok og stiv Hat bag over Nakken. Og Rein, som Bygdefeieren helt i sort med Stige, Sopelime og Skrabe paa Skulderen.

Damerne i mere og mindre høie puddrede Strygparykker, lange spidse Liv og Fiskebensskjørter fra Bedstemors Tid, eller i Adrienner og svære Hoftepuder.

Kvigstad havde ikke været hjemme paa Vangen helt siden Ballet femte Juledag. Man vidste saa godt, at han havde slaat sig løs igjen og tat sig en Rid med Turing og Rangel ude paa Bygden. —

Noget over Middag drog saa Kavalkaden afsted, — Groth styrende Marianne i sin Spidsslæde med den vælige Sorte foran ... Under hans Haand var hun sikker. Bevare hende for at kjøres af nogen af Byherrerne! ...

Alida havde bestemt sig til at blive hjemme idag og musicere med Far. Nu, Sankowitz var reist, var der blevet lidt magert med Musiken for ham under al Juleturingen.

Sankowitz havde udtalt, at denne Tid paa Vangen var svundet som en „selig Traum". Han forlod Huset fuldt opklædt med hvad dels Sorenskriveren, dels Jess kunde præstere. Og sidste Morgen havde han oppe paa Soveværelset hos So-

renskriveren, som vanlig, modtaget en Sum, man vidste aldrig hvormeget.

Jess og Christiane klingrede afsted i én Bredslæde og Gaarder og Eufemia i en næste, medens det øvrige Selskab, seks i Tallet, under Latter og Lystighed installerede sig i den store firesædede Sluffe ...

Rein tog sig ud som en slig spænstig freidig Feier, som han kom henad Sneveien ...

Og saa var det jo Stigen og Sopelimen, som der ogsaa skulde skaffes Rum for; — og blot Jomfru Merete, — der mindst var halvten saa smal som Barbara med hendes Hoftepuder, — som kunde ta Pladsen ved Siden af ham, paastod Rein.

— Alida stod fortænkt i Gangvinduet ovenpaa og saa efter Slædetoget. Ansigtet blev mere og mere sammenbidt haardt.

Hun stod der endnu mekanisk aandende Frosten af Ruden, efterat Slæderne længst var ude af Syne.

— Sorenskriveren havde fundet Eftermiddagens Stilhed og Uoptagethed af Gjæstereren bekvem til at gjenoptage lidt af sine Hverdagsinteresser, Gaardsbruget. Han gik smaanynnende med et Halmstraa i Munden, keg ind i Stald og Fjøs, i Ved- og Vognskjul og faldt i dybe Overveielser med Lars Gaardsgut om at faa kjørt det hugne Tømmer fra Skogen ned til Oppegaardssagen. Det gjaldt om at nytte det gode Føre, straks de havde Tyvendedagen og Julen bag sig.

I Stuen havde Fruen sat sig hen i Lænestolen med en af Walter Scotts Romaner opstillet foran sig paa Bordet og et Lys ved Siden. Hun vendte af og til Bladet med Staalpinden, medens hun læste og strikkede og Alida spillede i Mørket henne ved Klaveret.

Nu hørtes Sorenskriveren ude i Gangen, og Alida tændte Klaverlysene.

„Pyih, — Du Alida!" gned han Kulden af Hænderne, -- „godt saadan en rolig Eftermiddag ... Du spillede „Oberon"! ... Man hører det enkle Horn tvertigjennem Omsætningen ... Mange gamle vakkre Melodier er visselig oprindelig komponeret for Horn, -- blæst paa Jagt eller ud fra Borgmurene ... Hos os har vi nu ikke det glade Horn, men den dybe tunge Lur til Grundlyd. — Jeg mener, vi tar lidt af Oberon jeg —"

Og det ene Nodeblad vendtes efter det andet udover Aftenen. Det var, saavidt Sorenskriveren lagde Fiolinen fra sig, medens han skyllede Theen ned.

... Alida stansede pludselig i Spillet, som hun vak - -

„Det er Kvigstad, som ber om at faa tale med Skriveren," meldtes det fra Døren.

„Kvigstad!" — udbrød Sorenskriveren, han drog to, tre Pust ... „Hu—uh, — nu skal jeg ud og formane og sige den Mand alt det, han véd bedre end jeg."

Alida havde hastig reist sig fra Klaveret og stod og holdt i Stoleryggen, som spændt og halvt lyttende, medens Faderen var ude. —

-- „Pokkers Fyr!" kom Sorenskriveren noget efter ind; -- „han frister ordentlig de vrede Guder! Efterat ha sviret tilstrækkelig, indfinder han sig præcis paa Trettendedagen og vil revidere Kontoret, ha alle Nytaarsopgjørene med Lensmændene færdige til Tyvendedagen og saa videre og saa videre af Mirakler ..."

Alida forsvandt skyndsomt.

-- Kvigstad var alt kommet ud paa Trappen for atter at indtage sin vanlige Plads over i Kontorbygningen, da Gangdøren paa ny gik op bag ham ...

„Kvigstad!" kaldte det sagte.

Han vendte sig rask, — det var Alidas Stemme.

„Kvigstad!" kaldte det igjen. Og Alida stod med Øinene tæt ind til hans Ansigt i Mørket —

„Jeg — jeg tror paa Deres Mirakler!" lød det lidenskabelig hviskende.

„Jomfru Alida!" ...

Kvigstad slog ud med Armene, som han vil værge sig for at svingle ned ad Trinet —

„Nei, nei, lad mig forstaa Dem. — De — De taler om Kontoret ja —. Jo, jeg skal forbedre mig."

„Nei, Kvigstad, — det er mig, som venter paa — — Miraklet!" kom det næsten lydløst, før hun blindt voldsomt rev op Gadedøren og flygtede ind.

— — Senaftes meldte Dombjelderne Selskabets Tilbagekomst, og Reisetøiet kom af under høirøstet Latter og Snakken ...

Jess var i fortumlet Perlehumør og gjorde to Gange Attentat paa at bære Christiane fra Slæden op ad Trapperne, før han halvt løftende geleidede hende i Reisekaaben og Sokkerne. Han havde i sin Lyksalighed nær friet til hende i Slæden. Han var blet kaldt ind i Soveværelset til en fortrolig Konference med Tante Ra, som havde udtalt sig om, hvor let Veien laa for h a m med hans indtagende Væsen, hans Evner og stærke Familieforbindelser, — naar han b l o t vilde bestemme sig til den lille Kraftanstrengelse at ta Eksamen! Hun havde derhos indstændig paalagt ham at gaa op til Oberst Gjeddes med hendes Hilsen og sige dem, hvor helt charmeret hun var i deres Datter Christiane, — hvilken Dame hun var, og hvilket fint taktfuldt Væsen.

Men Summen af det hele blev en Hundrededalerseddel til at ordne sin formodede Gjæld med og „komme i Gjænge igjen".

... Idetheletaget havde Tante Ra været ret i

sit gode Hjørne, helt opstemt af det høifornemme Besøg, — hun havde interesseret undersøgt og gjenkjendt de forskjellige Klædningsstykker — det var fra Bedstemor Reichwein og det endog fra en Oldemor — —.

Christiane havde med engang vundet hendes høieste Egard, — saa hun endog lod hende forevise sig i den safrangule Kjole, hun havde baaret, dengang hun fulgte sin Mand, Præsidenten, til Kroningen ...

Derunder havde hun Gang efter Gang hidsig knebet Marianne i Armen og hvisket: — „Dette er jo rigtig noget for Jess, Du ... Med hende vilde han være i Orden og Gjænge, — og midt i alt, hvad Landet kan byde af Udsigter og Fremtid!" ...

Bie havde disket op med det overflødigste Juletraktement, og det var blevet sent, inden de igjen sad i Slæderne ...

— I sin røde Oberstuniform stod nu Groth og hjalp Marianne af med Kaaben; — hun begreb næsten ikke, at de alt var herhjemme igjen! De havde rent passiaret bort Tiden, — fandt hun, som hun gjorde et høitideligt Godnat-Kniks i Stil med Kostumet.

Henne i Gangens Dunkelhed hjalp Barbara i Adrienne og med Hoftepuderne det mødige „gamle Aar" af med Moseskjægget og Lavet, hvis Overflødighed hun saa overgav til Vedkassen inde i Stuen.

Tidlig imorges, længe før Daggry, var Julegjæsterne draget afsted i Frost og paa klingrende Føre.

Der var sørget rigelig for Niste, — Reisevædsken forsynet med allehaande delikat paalagte Smørrebrød, og Lommelærkerne fyldte med Akevit, Pirkum og Malurtbrændevin. Selvsagt fulgte For-

æringer med til Oberst Gjeddes saavelsom til Jesses Værtsfolk, bestaaende af stolte Myse- og Gammeloste.

Afskeden gik for sig halvt med Graad, halvt med Spøg og Latter, indtil alle var godt og vel indpakkede, og Lars, som var i Spidsen, smeldte paa Storebrunen.

Nu stod de der alle og saa og lyttede, indtil den sidste Lyd af Dombjelderne var forsvundet — —.

— „Ja nu har man levet med i Hvirvelen," sa Rein til Merete ... „Og nu faar man passe sig, saa det ikke blir en Heksedans," kom det mørkt.

„Og jeg glæder, glæder mig til Hverdagene og hver Dag!" udbrød Merete overstrømmende.

„Ja, — det maa være slut!" — mumlede han for sig selv ... „Smaajomfruers Lykke og Glæde maa ikke forstyrres" — —

„Jeg er ingen saadan Smaajomfru, som vil lege og danse," afviste hun heftig.

„Nei nei, det er det, just det — jeg ser" ... sa han hen for sig ...

„Stakkars Dem, Merete, som har faat mig til Ven!" — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — Hverdagen med Striskjorten og Havrelefsen, som det hed, skulde igjen begynde.

Det sene Frokostbord med Sylten, Skinken, den kolde Fugl og de forskjellige Retter rundt om paa Asjetterne og Øllet og Drammen var idag inddraget, og det vanlige Kaffebræt med Smørrebrød havde igjen ved Ottetiden vist sig oppe paa Værelserne.

Schmidt havde gjenoptaget sine Funktioner som Yngstemand ved at rense og fylde Blækhusene. I det ydre Kontor skrabede Fjerpennene og knirkede Kontorkrakkene.

Det var som en Begyndelsens Høitidelighed med en eller anden Kræmten i Stilheden.

— Ved Ellevetiden vandrede Sorenskriveren betænkt op og ned ad Gulvet paa det indre Kontor.

Der var sandelig hændt, indtruffet artige Ting. Det kom saa at sige Stød paa Stød.

Straks imorges havde Rein meddelt ham, at uforudsete Efterretninger nødte ham til saa hastig som blot gjørligt at opgive sin Post som hans Fuldmægtig.

Saa uheldig som blot muligt, — netop, som han kunde siges nogenlunde at have sat sig ind i Kontorets Forholde! — Og nu igjen en ny findes og indøves! —

Og saa var da Henschien kommet ind stille og varsomt, — havde set ned i Gulvet med en sagte Vuggen paa Hodet og draget Pusten tungt, før han rykkede ud med Sproget. Med Munden klemt energisk sammen, saa Kjæverne blev større og Huden dunkelrød ind i Skjægget, kom det endelig: — at nu var han indstillet til Lensmand, og i dybeste Ærbødighed vovede han at anholde om Sorenskriverens og Fruens Samtykke til, at deres Pleiedatter, Jomfru Barbara blev hans Hustru. I hans Stilling og Alder, nær de femti, kunde det synes, som han stilede noget høit; — men Hjertets Sprog — —

... „Haardt ... Noget som naturstridigt" ... mumlede Sorenskriveren og stansede atter og atter med et Blik gjennem Ruden ind i Vintergraanet, som vilde han der finde Livets triste Stadfæstelse ... „Saavidt fyldt de tredive og saa kaster hun sig hen i Armene paa en tyve Aar ældre — næsten Særling —

Frygtelig resolut gjort! ...

... Tror tilslut Tante Ra faar Ret," — han hev sig oprørt ned i Skindstolen. — „Blir til syvende

og sidst min Skyld, som ikke har større Appetit og Ærgjerrighed paa denne Verden ...

Den fordømte Fiolin med dens sataniske Glæde! —

Hellere det ulykkeligste Ægteskab end ugift! har Barbara ment ... Hellere end at lade sin Ungdom visne ... Hellere end — ingenting! — — Alle de rige Muligheder i dette Livs Eventyr, som hun har drømt sig, har hun tilslut faat minket ned, stakkar, til gamle duknakkede, skaldede Henschien! ...

Afslag ... Afslag, — det er Livet.

Naa! — Men dette maa jo Bolette" — —

Det bankede raskt paa Døren.

Ind traadte Kvigstad med en vis nervøs Hast. Det lyse energiske Ansigt bar ligesom noget høistemt, medens et og andet skarpt, hvast Øiekast skjød hen paa Sorenskriveren.

„Opsigelse, Kvigstad!" — ironiserede Sorenskriveren. „De ser ogsaa ud, som De kommer med noget."

„Ja, jeg har en Bøn til Sorenskriveren og kan kun regne paa Deres gamle — ofte stærkt nok prøvede, — Velvillie," — fremførte han i en vis Sindsbevægelse. „Sorenskriveren véd, at jeg maatte opgive at læse til norsk juridisk Eksamen efterat ha drevet det i halvandet Aar. Det er nu blevet mig muligt og af yderste Vigtighed at faa tat den Eksamen. Og det er derfor jeg maa anmode om Tilladelse til at forlade Kontoret hastigst ske kan, saasnart Sorenskriveren har faat en Mand i mit Sted."

„Saa — virkelig? De ogsaa!" udbrast Sorenskriveren.

„Ja — ja, — naturligvis ... Saasnart ske kan ... Det kommer ikke just beleilig. — Henschien skal ogsaa forlade Kontoret, — overta sit Lensmandsombud til Vaaren. Og Rein ogsaa afsted „saasnart

ske kan!" — Saa det blir at sætte nyt ind paa alle Kanter ...

Ja—ja, Kvigstad!" nikkede han resigneret. „Saasnart som ske kan. Jeg skriver straks og forhører mig efter Folk."

Sorenskriveren drev med Fart op og ned paa Gulvet, da Kvigstad var ude af Døren.

„Har man hørt Mage ... Saamæn ordentlig Dosis paa Morgenstunden!

Jah, — jeg har jo saa ofte været paa Randen af at gi Kvigstad en Opsigelse, — saa at sige kun beholdt ham paa Naade, — saa dette burde jo bare være en behagelig Imødekommenhed fra hans Side," gjorde han sig op med et vist Galgenhumør ...

„Havde jo nærmest tænkt, at han skulde være Kontorets enfant terrible for altid ...

Nu ja, hans Mage i et Knibtag faar man aldrig igjen!" —

— Med disse opmuntrende Aarets Begyndelser begav Sorenskriveren sig over til Hovedbygningen, betænkt paa, om det dennegang dog ikke skulde være hensigtsmæssigt at dele lidt af Verdens Sorger og Glæder med sin Ægtehalvdel.

Derover ordnedes og ryddedes, — skuredes Julen ud, som den var skuret ind. Feiekosten og Sopelimerne stod i Dørkarmene, og Vandbøtten og Vaskekluden regjerede oppe paa de forladte Gjæsteværelser, medens to Husmandskoner var tilkaldt for at sandskure og gnide Salsgulvet. Skabe og Gjemmer havde allerede modtaget det optalte Porcelæn, Glas og Sølvtøi under deres Laase.

Dagligstuen var kommet i sin vante Hverdagsorden, og to Rokke og en Garnvinde havde gjenfundet sine gamle Pladse under Vinduerne.

Fruen sad og beregnede og lagde op farvet Garn over et Kortblad til Mønster for de ny Bomuldsværkener, der skulde i Væven til Kjoler for

Sommeren, medens Døttrene kom og gik og lagde sit Besyv med i Bestemmelserne.

Under dette var det Dagens Begivenhed, hvorom der hviskedes mellem dem. — Og hvad nu Far vilde sige —

Søstrene havde jo længe smaalét og stukket paa hinanden i Anledning af Barbaras og Henschiens tiltagende Fortrolighed og Venskab; — men forleden var hun kommet ind i Fadeburet og udtalt sig til Marianne og bedt hende være hendes Midlerske hos Moderen ...

... Det var nu afgjort mellem Henschien og hende, meldte hun. Og til Vaaren vilde hun være Lensmandsmadam henne i Vestdalen. Det var det bedste Ombud i hele Amtet, og ham havde hun jo kjendt helt, siden hun var tretten Aar.

Og bare nu Far og Mor blev fornøiede, — hun var saa spændt, saa spændt!

Da Sorenskriveren saa traadte ind, kastede Fruen et hastigt forskende Blik hen paa ham; men lod sig ikke forstyrre; — vedblev at tælle og vinde op Garn over Kortbladene til de forskjellige Prøver.

Han saa sig om i Stuen paa deres Sysler, om her var noget Indpas at faa for de temmelig stærke Meddelelser, han bar paa.

„Ja" — yttrede Fruen for at sige noget, idet hun rettede sig lidt, — „nu er vi saamæn alt lige inde i Hverdagene igjen, Du Merete, — en pludselig Forandring fra igaar! — Hvad nu dette ny Aar vil bringe" ... kom det lidt efter med et Blik hen mod Sorenskriveren for yderligere at lette ham Broen. „Der kan jo hænde saa mangt" —

„Hvor er Barbara, Alida?" — spurgte saa Sorenskriveren; Stemmen vibrerede af Tilnærmelse. „Jeg har noget at tale med hende om, — noget vigtigt!"

„Barbara er paa Staburet og lægger op Niste

til Lars, som skal kjøre Tømmer," oplyste Fruen. ,,Hun er vist straks færdig."

,,Se her, hvad vi finder oppe paa Gjæsteværelset efter Nergaard," kom Marianne ind. — ,,Se — og beundre, Eufemia! — de udsøgte Tøfler, som han har glemt ... Kulørt Silkefoder og broderede Sommerfugle, — rigtig noget finfint som Nergaard selv!"

Man tog Tøflerne i Betragtning —

,,En snil, hyggelig, af sit eget selv ømfindtlig optaget Herre!" smaalo Fruen. ,,Hold Dig heller til Gaarder, Du Eufemia," spøgte hun. ,,Der er Stof til en Mand! — En, som ikke gaar afveien for Smaapirk og Saarhed ..."

,,Hu—um" — kræmtede Sorenskriveren. Ansigtet blev stramt lukket, og der kom noget stumt forbittret i Blikket.

,,Det var Barbara" ... mindede han lidt hæst. ,,Naa, der kommer hun."

Han vinkede hastig gjennem Vinduet til hende.

,,Ja, min kjære Barbara!" — lød det, da hun kom ind, alt taareblank i Bevidstheden om, hvad der forestod. ,,Det er jo en stor Efterretning, jeg har faat idag. — Henschien ber om din Haand, og det lader, som Du har bestemt Dig. — Jeg har lært at skatte ham som en grundhæderlig og bra Mand, — og, naar Du saa har Godhed for ham, saa —. Du vil sandelig ikke gjøre nogen ulykkelig, min kjære Barbara!" — tillagde han i en egen Tone.

,,Og allerede til Vaaren vil han sætte Hus ...

Ja, Udstyret," — sa han med et betydende Blik henover mod Fruens Kant — ,,det henhører under det kvindelige Departement og faar der afgjøres. Af mig faar Du en Bankbog paa otte hundrede Specier. Det er din tiltænkte Arv. Og saa véd Du, at jeg altid vil følge Dig og hjælpe og støtte Dig, om det behøves."

Han klappede Barbara mildt paa Skulderen ...

„Ja, mit Barn, — jeg maa nu over og skrive et Par Breve, som straks skal gaa med Ekspres til Postaabneriet. Foruden Henschien har idag ogsaa baade Rein og Kvigstad, — som vil ta sin Eksamen, — meddelt mig, at de af hver sine Grunde er nødt til at forlade Kontoret, saa jeg kommer til at arbeide med helt nyt Personale."

Fruen rykkede til, og holdt paa at udbryde i noget; men tog sig.

Alida gjorde en pludselig Bevægelse, saa Garnvinden væltede, — og Marianne sendte et skarpt speidende Blik hen paa Merete, som med ét blev saa gusten graa —

Sorenskriveren begav sig over til Kontoret igjen ...

En Mand ... mumlede han — En Mand ... Bolettes brutale Maal paa Menneskene! ...

* * *

Rein trak op og fordybede sig om Eftermiddagen atter og atter i en liden hastig sammenlagt Brevlap, hvis Oblat var tiltrykket med et Fingerbølle, og som Merete i Forbiskyndende havde stukket ham i Haanden. „Læs!" — havde hun hvisket med et næsten bydende Alvor. Der stod:

„Reis ikke — reis ikke, Rein —. Far kan ikke miste Dem. — De maa ikke ... Skal jeg nu ha ingen — ingenting mere i Verden at tænke paa, da blir det nok, som De sa imorges, „stakkars mig, som har faat Dem til Ven!""

Senere drog han ud en Tur i Kulden og Frosten.

Han saa ikke Blyantskriften længere; men vidste, hvad der stod og indbildte sig, at han læste Ordene om igjen og om igjen.

V.

SORENSKRIVEREN OG FRUEN.

Han blev ... Han blev! ...

Merete havde hørt sin Far meddele Underretningen i Stuen igaaraftes paa det Vis, som han pleiede, naar han vilde, at ogsaa Moderen skulde vide det.

„Hør, Jomfru Merete!" kom Rein saa Morgenen efter rolig, om end lidt høirøstet, hen til hende i Fadeburet, det var hendes Uge. — „Hør, kan De hjælpe mig med nogetslags Olie eller Plaster ... Se her!" -- han rakte Haanden frem, — „alle Rifterne og Oprivningerne omkring Haandleddet. Jeg dumpede ned i en Klungerbusk under Skaraen igaar, tog for mig rent iblinde og, se saa Følgen ... Lidt Rigabalsam eller Sælspæk, hvad?"

Merete studsede — og skyndte sig efter en Lærredsklud og lidt Olie.

„Og saa," forklarede han, da hun kom tilbage og hjalp ham med at binde Kluden om Haandleddet, — „saa var det jo i en Pokkers uheldig Tid, — saagodtsom at lade Sorenskriveren i Stikken ... Man kan dog ikke anstændigen løbe fra det, saa han sidder igjen med et tomt Kontor. —

Og Tak for Billetten! — den kom som en sand Paamindelse fra en god ung Veninde. — Saa kan vi fremdeles føre vort Prat og Snak sammen. Vi forundrer os jo lidt over Verden begge to? — — Det vil sige, jeg faar græsselig travlt. Vi maa gjøre Schmidt til Augustinusen, Augustinusen til Kvigstad, og jeg se til at klare min Part af Henschien, indtil de ny Kræfter kommer ... Og saa faar jeg ta Reiserne udover Vaaren." — —

Merete hørte halvt aandsfraværende paa alle disse Beretninger og Forklaringer. Hun vidste jo

saa godt, at han blev, fordi hun bad ham, — for hendes Skyld — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Allerede ved Slutningen af Maaneden tog Kvigstad ind til Hovedstaden, efterladende alt, der hørte under hans Ressort paa Kontoret, i ekspederet og feiet Stand.

Da han i Spidsslæden kjørte ned ad Veien, vidste han, at Jomfru Alida saa efter ham fra et af Kvistvinduerne. Han reiste sig, da han igjen kom op paa Bakken, tog af Huen og svang den som en Seirherre ...

— Det blev en anstrengt Tid med Reiser saavelsom Arbeide udover Aftenerne paa det omfattende Kontor.

Rein hjalp redelig Sorenskriveren med at trække Læsset. Og det syntes til nogen Forbauselse, som han netop befandt sig vel i al denne optagne Travlhed. Han var jevnere og omgjængeligere, — spøgte endog med sin „Naturs Fiende", som han kaldte Marianne ...

Og Ansvar! — lo han. — Han sov aldrig saa fast og godt, som naar han havde en ordentlig Risiko at klare. — —

I Familien var man ikke mindre optaget og sysselsat. Det var Barbaras Udstyr, det gjaldt.

En Overflødighed af Lintøi, Dreiler og Damasker var jo henlagt for Døttrene, og deraf blev nu udmaalt, sy't og faldet og navnet allehaande, — to Dusin af det, fire Dusin af det, fem Dusin af det ...

Dyner og Pudevaar fyldtes og pakkedes i Kister, hvis Læddiker proppedes med Sygarn og alskens Ting, som den hjemlige Omtanke forudsaa kunde komme tilnytte. Allehaande Undertøi, tilvirket, strikket og sy't i de lange ensformige Vintre, laa i dusinvis færdigt.

Sypige var hentet for at hjælpe. Foruden de

to Kjoler, man havde under Saksen og Naalen, laa der endnu en tredie ufærdig i Væven ... Man havde alle Hænder fulde!

Efter Henschiens Ønske skulde Brylluppet gaa for sig i al Stilhed tidlig paa Vaaren. — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— I denne Tid af Travlhed opover Ørene levnedes der Rein kun Søndagene til Jagtudflugter.

Allerede om Aftenen Lørdag kom han denne Gang ned i Spisestuen, hvor Merete stod over en Bunke Lærred fra Væven og ventede paa, at Alida skulde komme ind igjen fra Kjøkkenet at vige det op med hende.

„Dette kan jeg hjælpe Dem med," sa Rein, „hvis De bagefter vil skaffe mig noget Niste; jeg drager ud allerede inat ... Hold blot fast der, saa viger jeg op Bugterne til Dem ... Hvor langt? — én Alen? — Fem Kvarter? — Seks Kvarter? — De hører, jeg forstaar det."

Hun maalte, og han lagde Bugten ved fem Kvarters Længde ind under hendes Finger ... „Holder De fast?"

Der blev som en forvirret Hasten, da hans Haand saa kom i Berørelse med hendes, og ved en næste Oplægning var det som Fingrene trak sig brændt tilbage.

Men saa gav han hende Vig paa Vig i Haanden ...

Han stod stum, og hun rød, saa Blodet suste, med Øinene gjemt nede i Tøiet ... Begges Hænder skalv.

Saa var det helt viget op.

Ved sidste Bugt greb han dødbleg indover Haanden; men slap saa pludselig, næsten som han stødte den fra sig, og blev staaende og stirre ud i Rummet, medens hun forfjamsket ordnede Tøiet sammen paa Bordet.

„Jo," lød det forceret noget efter, da Alida kom ind, — „jeg agter mig ud i Maaneskinnet inat, — en hel Mil paa Skøiter opover Lovandet, — saadan alene i Ødet — bare med en langstrakt Skygge ved Siden. Ha, ha, ha" — lo han underlig meningsløst — —. „Tak, — skik mig saa lidt Niste op paa Værelset," bad han, som han braat vendte sig og gik.

— — Merete gik der Søndagen udover — va'r — oprevet ... Det var, som det blanke Lys af Snesmeltningen saa let vilde skjære Vand i Øinene og Landskabet dirre gjennem det ...

Hun fortabte sig snart ved det ene, snart ved det andet Vindu deroppe ...

Nogle af Husets Folk kom kjørende hjem fra Kirken og lidt efter et Par af Tjenerne gaaende ...

Der slog Stegeduft ud fra Kjøkkenet og opigjennem Gangen, og Kontoristerne vankede ledige om dernede og ventede paa at blive kaldt tilbords. — — —

— Ovenpaa den lange Søndags Middagssøvn, der tog Drengestue, Kontor som Hovedbygning ind i sin Døs, vaagnede der som en ny Virksomhedsaand med Planer for Resten af Dagen ...

Man enedes om at spadsere hid eller did, og nogle af Damerne tog Reisetøiet paa. Et Par af Kontoristerne drog over Elven til Klokkerens for at faa sig Kaffe og et Slag Kort ...

Barbara havde trukket sig tilbage til Soveværelset, hvor hun nyttede Tiden til at rydde og ordne og pakke sammen i Skuffer og Gjemmer, saa det laa færdigt til den afgjørende Dag og Brylluppet.

— I den stille Eftermiddag slikkede et blegt Skimt af Vaarsolen endnu her og der oppe i Snehøiderne, og en og anden Gang lød fjerne underlige Døn gjennem Luften fra Lovandet bag Aasen,

der slog lange tordenbragende Brister og Revner i Isen.

Merete gik derude paa Gaardspladsen og saa og lyttede ...

Hun strøg og klappede Ajax, der snusede mod hende og løb med sin hjelmbuskvaiende Hale op og ned ad Veien, som den ventede nogen ...

Nu mod Skumringen kom enkelte af de andre hjem pratende og oplivede af Turen, — Augustinusen og Yarmann, — den ny Kontorist, som skulde remplacere Henschien —, fra deres Visit hos Klokkerens.

Ajax sprang pludselig høit gjøende ned mod Porten, hvor Rein viste sig i Halvdunkelheden.

Han tyssede paa Hunden, hilste kort og slængte en stor fældet Tiur hen paa Trappen.

„I kan tro, han tog sig ud der i Solrendingen imorges," — lød det i en egen eksalteret Tone, — „da han pludselig gav sig til at spille oppe i Furuen! — Jeg la til Kinden, medens den legte og spillede sig blind og gal med lukkede Øine imod Solskjæret. — Den sa op Vers paa Vers af Høisangen slig, at jeg bekjender, han holdt paa at afvæbne mig. Men, da han saa begyndte at kro sig der paa Kvisten som selve Kong Salomo, — da smald det!" ... Der fulgte en hæs, haanlig Latter.

Som han følte Meretes oprørte, smertepinte Øine paa sig, udbrød han skjærende:

„Ja, for man opnaar saavidt Forsmag paa Lykken her i Verden, at man begriber, naar man mister den!"

* * *

Marts havde blinket i Vinduerne paa Vangen med sit skjærende Vaarlys fra Sneen, sin ishaarde Tæle i Jorden og al sin urolige Blæst. April rusket

i Tagstenene og Væggene med Sneslud og Regndrev. Og allerede i Begyndelsen af Mai havde Fruen, straks Bakken under Snesmeltningen blev bar, begyndt at drive Havearbeidet.

Hun holdt paa dernede utrættelig, medens Vaarsnoen isede gjennem Solstegen, og den skarpe Luft skoldede Huden paa hendes Hænder og Ansigtet under Kysen.

Der sorteredes Kræmmerhuse og Papirposer med Frøsorter og nøiagtige Udenpaaskrifter, og efterhaanden, som Varmen kom, saa'des og plantedes der.

Og ved Sankt-Hans kunde Fruen saa fra Plænen øverst i Haven, — den, der dannede det store Overflødighedshorn, — skue nedover Anlægget med Træer og Park helt til Elven og sige sig selv, at det var et vakkert Stykke Arbeide!

Men efter alt dette anstrengte Friluftsliv fulgte Reaktionen, og Fruen fik et Anfald af sit gamle Tilfælde, Rosen — saa hun blev nødt til at sidde fangen paa sit Værelse i seks, otte Uger.

Romanen og Strikketøiet laa paa Bordet at tage til i Mellemrummene fra Husets Bestyrelse, naar hun var alene, og der ingen Besked var at give.

Fra den Plads, hun havde valgt for sin Mahogni-Lænestol med det blomstrede Træk, kunde hun glæde sig ved at se og titte henover et lidet Strøg af Haven, der endte i Hjørnelysthuset.

Den varme Formiddagssol laa skraat til deroppe og reguleredes ved de fremtrukne røde Mugs Gardiner. Selv nu, Solen stod høiest i Aaret, slikkede den aldrig saa langt indover Gulvet i det dybe Værelse som til Teppet foran Himmelsengen, der med sit mægtige hvide, frynsede Omhæng indtog Baggrunden.

Fruen sad alene, og hendes Øine fulgte gjennem det let grønlige Skjær i de smaa Ruder den skarpe Skygge af Hovedbygningen, der mere og

mere trak sig tilbage fra Haveplænen. Det kunde kanske bli noksaa tørt der, som Solen nu stegte om Dagen, — der var grund Jord, — trængtes at blive overgaat baade Morgen og Aften med Sprøiten —

Det gik i hende at trække i Klokkestrengen og kalde paa Barbara.

Hun rystede paa Hodet ... Det var ikke første Gang, hun tog sig i den Distraktion!

Hun savnede Barbara baade her og der, hendes altid flinke hjælpsomme Haandsrækninger, — savnede hende dobbelt nu, Huset ogsaa maatte undvære Marianne, som for over en Maaned siden var reist hen til Groths paa Værket, hvor hun havde tilbudt sig at praktisere, hvad hun havde lært af Moderen, — at pode alle Frugttræerne der. Det var smittet herfra, lod det til. Den store gamle Have skulde fornyes og pudses op, — formodentlig til de Unge ...

... Ja, nu sad lille Barbara som Lensmandsmadame Henschien borte i Vestdalen og havde sin egen Have at stelle med, — skrev jo, at hun længtes og om Besøg. Hun maatte ha Besked om alt paa Gaarden, hvordan det stod til i Fjøset og med Randi, og hvormange Kreaturer der sendtes til Sæters iaar ... Naa, — det gik vel over efterhaanden. Vangen havde, saa at sige, været hendes Verden og al hendes Horisont ...

Det havde isandhed været en Taarernes Dag, da hun og Henschien i al Stilhed blev viet paa en Hverdag ivaares over i Kirken, og de saa drog afsted med Storebrunen og Borken for Kaleschevognen ...

Og Præsenterne kom jo, — Potagesleven, de atten Spiseskeer og to Dusin Theskeer fra Guldsmeden inde i Hovedstaden. Men det havde været en Møie at faa overlagt og bestemt det med Far

ad de evige Mellemveie ... En Pinagtighedens Tid! ...

Og nu kommer Smaapigerne med, at de har set ham gaa dernede i selve Parken og ta den i Øiesyn, — betragte og se sig om. Han stak derind, naar han om Eftermiddagene kom hjem fra sine Turer nedover Markerne og Jorderne, hvor Folkene pløiede og saa'de.

Fruen rystede paa det mægtige Hoved med noget som et Smil.

Ja, de Mandfolk, — de Mandfolk! ...

En bevæget Vaar, — med alskens Forandringer i deres Hjem, — anstrengte Maaneder fulde af Vanskeligheder og Ansvar for Far paa Kontoret.

Og ikke et Ord sammen om nogenting! ...

Merete og Rein begyndte at uro hende.

Merete havde her øiensynlig mistet al Kritik, alt Omdømme. Han kunde optræde saa hensynsløst og stødende, som han blot vilde, — det gjorde ham kun desto mere tiltalende og interessant, lod det til! Det var jo virkelig gaat saavidt, at man uvilkaarlig havde vænnet sig af med at sige et Ord om ham i hendes Nærværelse; man saa, hvor hun led, og hvorledes det pinte hende ...

En forunderlig uberegnelig Natur var han ... Saa selvforglemmende, naar det gjaldt at bistaa Far paa Kontoret, — og ellers saa fuld af Luner, og — ondsindet kunde man næsten sige —

Intet Parti at ønske det, nei —

Fruen sad endnu tilbagelænet i Stolen under sine Betragtninger, da Alida hastig traadte ind og lukkede Døren fast efter sig.

Hun gik med oprørt Holdning et Par Gange over Gulvet, før hun dybt aandende stansede foran Moderens Lænestol:

„Ja, — Du vil kanske synes, det er en Sorg, Mor. — Men det er overveiet og lader sig ikke forandre!"

Ansigtet var blegt og bestemt, Hodet som en ren præget Medaille —

„... Min fine Uldkjole i Væven kan der nok bli Brug for. Men Silketøiet hos Hambro, som Du igaaraftes sa, jeg nødvendig maatte ha, det blir der ikke noget af —

Aldrig, aldrig tar jeg Groth — aldrig! — Det var Tante Ra's vise Forsorg det," — haanlo hun, -- „at faa klinket mig fast til dette Jernværket ... Jeg har nu gaat og dragets med den tunge Ovnen i to Aar, til den tilsidst kjendtes rent gloende, — rent gloende —

Og saa har jeg mere at sige, Mor!"

„Jeg synes, saamæn, det er nok dette jeg Du," sa Fruen med et næsten vildt overvældet Udtryk.

Alida kastede sig pludselig ned i hendes Fang, hulkende ud sit aarlange Fortvilelsens Pres.

„Nu da, Alida —"

„Jeg har sagt Kvigstad, Mor, at om han kommer tilbage med Eksamen, saa —"

„Saa — saa? — tal ud, Barn!"

„Saa faar han ikke nei —"

Det blev stumt. — — — Kun en Lyd af, at Moderen slog Hænderne sammen. —

„Jeg tar ham — uden Eksamen ogsaa," — udstødte hun trodsig, medens Øinene sprudede.

„Saa, saa. — Ja, Døttrene nutildags! — Oprørsaanden!" — snakkede Fruen, kjæmpende for at summe sig —

„Saa — saa ... Naa saa" ... Det knagede i Fingerleddene, og hun drog Pusten tungt ...

„Det kommer der af, at ha slige Mirakelmagere i Huset!" erkjendte hun bittert stirrende.

„Naa!" tog hun sig pludselig sammen, — „vi faar vænne os til at kige gjennem smaa Ruder til vore Døttre ...

Saa Du mener, Du kunde bli lykkelig med ham

da, Alida!" ... begyndte hun at hviske over hende, medens hun strøg hende over Haaret ...

„Ja ja, — ja ja, — en begavet Mand er han ... Og Du vil jo kunne lede ham, — gjerne dreie ham om din Finger, saa klog og god og fast, Du er ...

Naa naa!" ...

Alida havde faat et Anfald af Hulken igjen.

„Naa naa, Barn ... Mandens Villie er Mandens Lyst, heder det. Men det er, saamæn, Kvindens ogsaa, Du!" — — —

— Medens Strimen af Formiddagssolen voksede indover Gulvet deroppe paa Værelset, saa Fruen tilslut maatte skygge med Tørklædet, havde Alida faat grædt ud — ordentlig og længe.

Den havde været for haard og langvarig denne Kamp, hun havde gaat med ensom og indelukket i sig selv. Og nu! — alt pludselig laa aabent og frit under Moderens Fortrolighed, gjennemstrømmedes hun af en næsten døsiggjørende Lykkefølelse — — —

— Fruen sad igjen alene og lyttede til hendes glade skyndsomme Skridt bortover Gangen ...

De var kommet paa det rene med, at Alida, som det nu stod, selv maatte paatage sig at tale med Far om det — ved Leilighed.

Men — men — der drog sig pludselig noget mørkt, betænkt op i Fruens Ansigt —

Tante Ra! — Hvad vil Tante Ra sige? ... Hendes eget med slig ihærdig Villie smedede Værk ... Dette Parti, „ „som vilde føre til en Position, der anstod Familien" " ...

Træde over hendes Villie!

Fruen gjorde med vred truende Myndighed et pludseligt Ryk paa sig som til Opstand; men lod sig falde tilbage i Stolen igjen mumlende:

De Pengene! ... De Pengene! ...

Hun vil gjøre Alida arveløs! — kanske de andre med —

Og hvem, — hun greb i Stolearmene og saa sig fortabt om, — hvem skal sige hende det?

Ja hvem? ... Det blir et Dommedagsslag! — —

* * *

Sommerdagene kom og gik med Sol og Skygge udenfor Fruens to Vinduer.

Romanen henlaa med Strikkepinden noget nær inde ved det samme Pagina ...

Dęr udenfor i Haven sprat og spirede det, — den ene Dag det, den anden Dag det. Snart kom de op og foreviste Salat og Karse, snart Rædiker, smaabegyndende Gulerødder, Kirsebær- og Æbleblomster og i en næste Uge forskjellige Slags begyndende Kart.

Det vilde adspredt Sindet at kunne have gaat dernede og fulgt det altsammen. Hun mistede jo næsten Sommeren ...

... Vanskeligt og tungt paa mangt Vis ... Og saadan fængslet til Værelset blev Tankerne let saa overdrevne — —.

— Som hun en Morgenstund sad hensunket i sine triste Betragtninger, blev Døren næsten stødt op.

Det var Merete dette, som fløi slig!

Hun ænsede ikke Irettesættelsen; men kom styrtende hen og holdt en Rose op mod Moderen. Ungen straalte, som hun aldrig havde set en Blomst før.

„Ser Du den, Mor?"

„Aa ja, naar Du ikke holder den saa lige op i mit Ansigt."

„Den er fra Far!" — kom det saa jublende, at hun næsten ikke kunde faa Ordene frem.

„Fra Far!" — — Fruen greb den og saa nøiagtig paa den.

„Jeg skulde gi Dig den og sige, at det er den første fra din ny Have! Han vilde komme op og se til Dig i Eftermiddag og høre, hvordan det staar til," — fulgte det hæseblæsende.

Fruen sad en Stund stum. Saa reiste hun sig og gik hen til Vinduet, som hun studerede Rosen, medens hun lumskelig strøg den ene Taare efter den anden væk fra Øinene ...

„Hvor er mit Lommetørklæde," lød det utaalmodig.

„Saa han sa det Du? — Du syntes det saa ud, som han likte Anlægget? ...

Denne Rose har han fra den øvre Hæk, — deroppe har han altsaa været ...

Jeg vidste jo, at det engang maatte komme, — at han vilde bli glad i det...

Han har sandelig bedre Gehør for min Have han, end jeg for hans Musik," lo hun, medens hun tilbørlig svalede og tørrede Ansigtet med Lommetørklædet.

Noget efter sad hun lunt tilbage i Stolen og saa med Behag henimod Solen og Vinduet.

„Han kommer, saamæn, til at rykke ud med en anderledes paakostelig Forsoningsgave," brød hun ud med et vist Lune, — „alle Lægterne til Havestakittet! — Her i Skuffen ligger Regningen fra Sagbruget — fem og tyve Specier. Dem vil han nu med Glæde lade sig mulktere for," — gottede hun sig.

„Det skal bli lettende at faa dem betalt!" ...

Hun saa sig om —

„Vi skal faa Inger herop, Du Merete, til at pudse af Vinduerne og Speilet og faa Dørhanen blank, — og se det lidt over, til jeg skal ha Stasvisiter!" spøgte hun. — —

— Nyheden gik jo hastig som en Ild til Søstrene, og det virkede Dagen lang som en skjult glad Fest i Huset. Man saa lykkelig forstaaende paa hin-

anden, hviskende overgivent, og hvert Ord fra Faderen eller Moderen kom som i Transparent og fik sin gamle trygge, sikkre Værdi igjen.

Det var som en Befrielse over det ganske Hus, — føltes paa Kontoret og anedes kanske ude i Kjøkkenet, — at der var sket en Forsoning oppe i Gudernes Verden.

— — „Har det ikke været en deilig Dag!" udtalte Merete sig for Rein; han kom hen til hende, som hun i Aftenheldingen laa og hyppede Jord op om Levkøierne, de begyndte alt at springe ud og vise Farver. Haven maatte jo holdes i bedst mulig Stand, til Moderen engang begyndte derude igjen ... „Jeg vidste der vilde hænde noget glædeligt, da jeg vaagnede imorges," — vedblev hun opstemt. „Altid, naar jeg drømmer om store, grønne Volde, kommer der noget rigtig overraskende lykkeligt!"

„Saa De er sanddrømt, Jomfru Merete?"

„Ja det er sikkert! — Naar jeg drømmer om Vand og om Blomster og Smaapenge — hu—uh, da véd jeg, der blir noget leit."

„Det er fordi De lægger Mærke til det — og der hænder jo altid et eller andet at anbringe det paa ... Saadan en ung Pige er da ikke overtroisk?" prøvede han lidt inkvirerende.

„Overtroisk nei, — jeg tror ikke paa Spøgelser. Men ellers —"

„Naa ellers? Hvad er der ellers?"

„Ja der er da meget, som er forfærdelig underligt, — ikke til at begribe —"

„Hvad er det da, Jomfru Merete?" frittede han; der kom som et uroligt Lys i Øinene paa ham.

„Ja, det kan jeg ikke sige, — og vil jeg ikke sige. Men der er Ting, som er bestemmende for mit Liv!" lød det stille fast; hun var blevet ganske bleg, — „og som jeg ikke véd at forklare mig."

„Saa De har noget, som er bestemmende for Deres Skjæbne, Merete," — spurgte Rein,

og der gik som et lysende Smil over ham ... „Er det ikke underligt," afbrød han sig pludselig, — „her gaar vi kanske alle med vore Troer og Overtroer ... Se nu bare gamle tørre Henschien! Han maatte altid skvætte tre Blækklatter paa Pulten, før han begyndte at summere. Han havde faat en Anelse om, at jeg la Mærke til ham, og han gløttede stadig hen paa mig. Jeg fandt paa at pine ham imellem. Men da harkede og studerede han og skar Pennen, indtil han i Ro kunde faa sat sine tre Klatter ...

Naa, det var nu blot saadan en liden Kontorpanik — Ængstelse for Raderinger i Protokollen ...

Og tryggere er Jomfru Bie ikke paa at Tilværelsen kan eksplodere — i Skikkelse af Tante Ras Humør — end at hun tørrer Fødderne nøiagtig syv Gange paa Granbaret udenfor Trappen, før hun gaar ind i Huset" — —

„Nei, at De kan ha Øie for saadanne Smaating!" udbrød Merete himmelfalden.

„Hvor mine Øine er? — Jomfru Merete" ... lo han ...

„Og nu jeres Kaptein Buchwald! — har De aldrig i Deres franske Timer lagt Mærke til, at han ikke sætter sig paa en Stol, før han har gaat rundt om den? Jeg opdagede det allerede en af de første Gange, jeg saa ham derinde i Stuen. Og, hvad for Tegn, han samtidig gjør med Fingrene under Frakkeskjøderne eller i Lommen, skal jeg ikke kunne sige. Men, sætte sig gjør han ikke, før den Ceremoni er udført. Pas bare paa! — Det kan være blot et uskyldigt Preventiv mod dagligdagse Uheld ... Eller — hvem véd, hvad der kan ha bygget sig op i den stille Mands Fantasi, — kanske vil han hindre nogenslags Aand eller Gespenst fra at sætte sig der og slaa Armene om

ham. Kanske plages han af sit andet jeg og ser sig selv."

„Se sig selv ... Jeg har hørt, at da skal man dø!" sa Merete.

„Hm, — Tilværelsens Panik har saamange Former, — saamange Skrækkens Raab indeni én, naar man først er blevet lydhør ... Naturens Kræfter griber Tag i Menneskene. — Man føler Strenge udenom sig —. Fuldmaanen trækker, som den suger Ebbe og Flod ... Hvem véd — hvem véd, — om vi alle var af Glas og gjennemskuelig.

... Der er dem," kom det varsomt, — „som faar slig Angst paa sig ved de Tider — — overfaldes af saadan Uro, — føler ligesom, at de maa ud i Skog og Mark langt fra Mennesker og bestaa en Enekamp med det, som er Rædselen i én! —

Ja, Jomfru Merete, — i den Slags kan den ene ikke hjælpe den anden!"

„Jo netop," — sa Merete sagte, — „i den Slags — Ensomhedsfølelse" ...

„Saa? — Det var derfor Adam fik Eva, mener De? — Ja der er meget i det," — smilte han pludselig. — „Skal jeg saa hente Vand til Dem til at fylde alle de Hullerne, De har gravet der om Levkøierne?" ...

Medens Aftensolen spillede og glittrede gjennem Havestakittet, kom de nu ud, den ene efter den anden fra Stuen og Kontoret, pratende og snakkende, og hjalp til og gjorde Tjeneste i Haven.

Sorenskriveren spadserede derude med sin Merskumspibe. Dens blaa Røg saas mellem Hækker og Bed ...

Det var, som det hele laa og skinnede i et nyt — Tilladelsens Lys!

Ja hvem?

Det var blevet Sorenskriveren selv det, som maatte paatage sig det traurige Hverv at underrette Tante Ra om, at Alidas Forbindelse med Groth vilde bli hævet.

Fruen stod i Vinduet og saa til, som han steg tilhest og just ikke med det vanlige Promenadeansigt lidt kræmtende gav Figaro af Sporerne ...

Han var jo ikke netop henrykt ved Missionen. Men hvem anden kunde vel gjøre det? Og saa havde han nu sit eget Sind at tage det med —. Ikke gruede han iforveien, og ikke tænkte han farlig paa det, naar det var over heller. —

Sorenskriveren red i den milde Forsommer Eftermiddag henover Kongeveien ...

Paa begge Sider af Skigaardene saa'des, pløiedes og harvedes der, og tog Folk Huen af eller løb hen og lukkede op Grinden over Veien, naar de saa Skriveren kom. Han stansede dog ikke, som vanlig, her og der for at veksle nogle Ord, men hjalp sig, hensunket i sin egen Tankegang, med distræte Nik ...

... Der er Naturer, som reder sig ud af alle Forhold, og andre, som blir stikkende i dem ... Det var Alida, som beskjæftigede ham ... Ligesaa fast og klar og ærlig og tryg og god, som Moderen ... men lykkeligvis Følenerver og kvindelig Smidighed, hvor Bolette ... hm, — han satte Figaro i nyt Trav — —

En Stund efter faldt det igjen hen i ensformigt Spadseretrit. Figaros Øren lod til at tage Mærke af enkelte Hm'er og halvsagte Smaaudbrud, der laa langt borte fra det nærværende ...

Og saa Kvigstad til Svigersøn —. Saamæn Toppen paa hans Mirakler! Original Fyr — tindrende Hode ...

... Kommer an paa, om man passer sammen i denne Verden ... han sukkede let.

Eller til syvende og sidst — om det er nogen man glæder sig i. — Batter ikke hele Værket med en kjedelig Groth mod Kvigstad, som beskjæftiger én! — Bravo Alida! — Han drev Hesten ind paa den skyggefulde Skovsti, som gik til Rafos, og smurte paa. — —

— Tante Ra sad og solede sig ude paa Trappen med Skammelen under Fødderne og Puder og Sjaler i forsigtig Nærhed.

Hun gjorde et livligt Ryk paa sig, da hendes mørke skarpe Øine opdagede Rytteren nede i Skovveien.

„Bie — Bie!" kommanderede hun indover Gangen. „Sæt den bedst tilløbne Melkeringe ind paa Stuebordet og Rhum til. — Det er Thomas's Yndlingsret om Sommeren, naar han er varm."

Hun stavrede indover ved Hjælp af Stokken og gav sig til omstændelig at indrette sig i Armstolen.

Da Sorenskriveren kom, sprang Gaardsgutten til og tog Hesten ...

„Jeg saa Du var ude paa Trappen, Faster, saa staar det vel bra til med Helbreden," — hilsede Sorenskriveren. „Ja Du har Kræfter. — Styre Gaarden —. Jeg ser, hvordan det staar herude; man skal lede efter Magen — og efter din Mage ogsaa!" spøgte han.

„Slige Komplimenter er som for gamle tørkede Honningkager for mig Du. — Er det noget, Du vil?"

„Hm" ... kræmtede han —

„Og Bolette stakkar, maa fremdeles holde sig paa Soveværelset, i denne vakkre Sommertid," fortsatte han.

Tante Ras indfaldne Mund kneb sig sammen; hun lagde sig tilbage i Stolen og begyndte at kige paa ham —

„Du er mig saa galant og konversabel idag. Det er altsaa noget, — jeg skal døie?" ...

„Ja — ja, — ser Du Faster, — det er jo ikke altid man faar Verden, som man vil," begyndte han varsomt. „Og saa, — saa er det jo egentlig ikke alt, man kan forlange at raade med ... Og Ungdommen véd Du jo, Faster! — der har da været Blod nok i Dig."

„Vis — vas — vis — vas, rundt om. — Hvad er det — snak!" brød Tante Ra ham af og dunkede utaalmodig med Stokken ... „Først smøre mig om Munden med Honning" — hun gjorde en skrækkelig Gebærde.

„Vi faar prøve at se med forstaaende Øine, Faster!" bemærkede Sorenskriveren, — „saa godt vi kan."

Tante Ra lagde Hodet skjævt til og keg stille paa ham med Fyr i Øinene ...

„Tal Du kun, Thomas! Jeg er forberedt, venter — alt muligt! — lige til at Du skal være i Kassemangel!" stak hun til bittert fornærmende.

„Jomfru Bie, — jeg vil takke Dem for lidt Vand," sa Sorenskriveren forsigtig præparerende sig for Muligheder, da hun viste sig i Døren med Melkebunken, men hastig trak sig tilbage.

„Ja tja Faster! — Verden har jo set værre Ting end at en Forlovelse er gaat overstyr" —

„Alida!" — skreg Tante Ra og kastede Nakken voldsomt tilbage i Stolen.

„Ja Du — akkurat. Alida har betrot sig til Bolette og mig. Hun vil bryde Forbindelsen med Groth."

„Bryde!" næsten brølte Tante Ra. — „Hun vover!" —

„Ingenting at gjøre ved det Du! — Hun har rent ud Aversion for ham."

„Ingenting at gjøre ved det!" haanede hun ... „Det ligner Dig Thomas. — Aversion — for en hel

Fremtid ja ... Talemaader! — Jo, der er at gjøre ved det! — Gjenstridige Børn! ... Hvormange tror Du vel faar føie sine egne Griller i det Kapitel. — Jo det skulde bli Tilstande!"

Hun rystede Pegefingeren mod ham:

„Lad Du bare Bolette sige hende, hvor Skabet skal staa! — Eller er Bolette kanske ogsaa blet romantisk — sentimental — — hø, hørr" — drog det i Brystet paa hende, — hun havde ondt for at trække Veiret.

„Ingenting at gjøre ved det Faster! — Her er noget mere. — Du maa høre det ud" ...

„Mere? — Naar Du vidste, hvor modbydelig Du er, Thomas!" hun gjorde Mine som af Kvalme.

„Du véd at Kvigstad er reist fra mig for at ta Eksamen" ...

„Hvad?" Tante Ra saa hvast op.

„Det er ham Alida har bundet sig til, ham hun i al denne Tid har holdt af —. Ingenting at gjøre ved det, Faster."

„Din Ingenting!" skreg Tante Ra; hun reiste sig som Lynet i Stolen og smeldte Sorenskriveren et under Øret, medens Stokken ramlede til den anden Side. Hun dumpede ned igjen i Stolen med Kappen paa Kant — og stønnede ...

Det var en alt andet end let Haand, Sorenskriveren havde kjendt, og han var helt rød paa den ene Side af Ansigtet, da han raskt reiste sig, tog sig til Kinden og saa paa sin Haand som for at begribe, hvad her var sket.

Han gjorde en Vending for at tage sin Hue, medens der kom noget som et lidet Smil i den ene dybe Mundvig ...

„Thomas! Thomas!" — jamrede det hjælpeløst fra Lænestolen ... „Gaa ikke ... Gaa ikke ... Min aien eneste Dreng. — — Ja det er ret," — blussede hun op igjen, — „forlad Du gamle Faster! — saa har hun ingen — ingen igjen. — — Nei,

kom nu her Thomas, aien aien Dreng. Kom nu her og sæt Dig i Stolen ... Saa skal vi snakke sammen om alt dette, Du" — lokkede hun.

„Sidst Du gav mig et Ørefigen, Faster, da var jeg fjorten Aar. Samme Dag jeg kom hjem for at fornøie mig i Ferierne ... Og, naar det gaar saa sjeldent paa," — lød det halvt arg, halvt lystig.

„Ja, Du har altid været min Kjælegut," græd Tante Ra ... „Du er nu vel ikke haardt fornærmet paa mig," — begyndte hun ængstelig at bede ... „Sæt Dig, sæt Dig, Thomas, saa jeg kan se, der ikke er noget ondt i Dig," — skalv det ... „Sæt Dig her" —

Hun fik fat i begge hans Hænder og strøg og kyssede dem ydmygt —

„Kappen ... Kappen ..." tog hun sig til Hodet og ordnede og rettede paa sig ...

„Kvigstad Du. — Vi faar se til at skaffe ham et Fogderi!" udtalte hun pludselig oplivet ...

„Bie! Bie, hvor blir hun af med Melkeringen. Eller vil Du heller ha et Glas Madera, Du —. Bie! ... Bie!" —

— — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— Paa Hjemveien med Figaro smaalo Sorenskriveren ... Situationen var med ét reddet ...

... Og dette at bli behandlet som Gut igjen — smagte saa forunderlig godt ...

VI.

REIN OG MERETE.

Over Aasene bag Vangen løftede Bjergstrækningen sig til en Kam, der mindede om Høifjeld.

Der, to Mile indover, laa Sorenskrivergaardens Sæter.

Det var derfra, hele den Vangenske Ungdom nu i den lummerhede Sommereftermiddag kom nedover efter en to Dages Sætertur.

Skyerne begyndte at drage op og samle sig i mørke, urolige Masser —

Det saa truende ud; man frygtede Uveir og hastede hjemover ad Skovstien langs den stride, fossende Raelv.

Ved Lovandet blev man enige om at sætte over for at komme hurtigere frem. — Eufemia og Alida gik i den ene Baad, hvor et Par af Kontoristerne førte Aarerne, medens Rein foreslog at ro Merete i den lille Ege. De øvrige maatte tage Veien rundt Vandet tilfods.

Man skyndte afsted —

Rein maatte først øse Baaden, der laa halv fyldt af Vand, forsikkre sig om Nøglen og vende og tørre Tofterne.

„Nu opi, Jomfru Merete!" —

Han heldede Baadkanten til, for at hun skulde faa Fodfæste, og hjalp hende over, — kastede saa Randselen i Forstavnen og en Bundt friske Fjeldblomster hen i Meretes Fang.

Efterat have manøvreret Baaden ud mellem Stenene og stødt fra Land, sad han nu med et vist roligt Behag og trak ufortrødent paa Aarerne ...

... „„Jomfru Maria Guldsko"" ... nikkede han mod Blomsterne, dem hun sad og ordnede ... „Jeg mindes altid min Mor ved dem ... Det var hendes Yndlingsblomst," — snakkede han, medens han roede. — „Hun var saa tungsindig, — og det gjorde saadant eget Indtryk paa mig som Barn, da hun engang sa: — „„De der — de gule skinnende, — de er de sidste Solspor af, at Jomfru Maria har været her i Landet!"" — Hun var lige-

som lidt katolsk af sig og havde sine egne Forestillinger" ...

Merete sad og betragtede de fine, skoformede Blomster —

„At ogsaa De engang har været liden," — grublede hun, — „og gaat der og snakket med en Mor! — Anderledes end alle andre Gutter, tænker jeg mig ... De maa vel ogsaa ha siddet med en Lærer engang. — Men jeg kan ikke forestille mig, at De ikke har vidst alting før."

„Jeg husker bare," — sagde han, „jeg stod og saa paa min Mor, naar hun ligesom blev væk, — og undrede over, hvor hendes Tanker kunde gaa, naar de saadan fortabte sig i det fjerne, som Fugle — nogensteds ind i en anden mystisk Verden —. Hvor man aldrig skulde været!" fulgte det mørkt. „Det hævner sig at gaa over Grænserne ... Grænser er de Former, hvori Verden støbes ...

Nei, jeg var videbegjærlig og lærelysten nok," begyndte han igjen livlig. „Men mit inderste Syn kunde de desværre ikke faa sat civiliserede Briller paa."

„Jeg indbilder mig, De gaar ligesom under et Fjeld, der er utrygt for Skred," sa hun eftertænksomt.

„Er De aldrig ræd for, at der kan falde Skred ind i Deres Liv da, Merete?" spurgte Rein forskende.

„Aa — nei" ...

Hun rystede paa Hodet, og der kom noget lykkeligt op i hendes Ansigt.

— Der begyndte smaa pludselige lumre Vindstød, og Bølgerne slog og skvulpede mod Forenden af Baaden, medens Vandet mørknedes af de opdragende Skyer.

„Tag Sjalet om Dem ... De er da ikke ræd for et lidet Uveir vel? — De, som ikke engang frygter et helt Skred!" opmuntrede Rein hende.

„Nei," — brast hun ud næsten triumferende, — „jeg har aldrig siddet tryggere."

Vandet begyndte at hoppe af enkelte store Regndraaber, og han gav sig til at ro stærkt og ta kraftige Tag i Modvinden. — Det var, som Tankerne gik urolige i ham ...

Pludselig lyste der et Glimt i Halvmørket, fulgt af Torden.

Han holdt paa Aarerne og saa sig om —

„Ja den, som kunde faa leve slig, indtil Ulv eller Ørn tog én, — og Verden ikke var mere!" — undslap det ham.

Tordenen bragede og dundrede mellem Fjeldene i den snevre Dal, og Lyn lyste paa Lyn.

Merete sad der hensunken, stille, tryg ...

Der lød et pludseligt skarpt Skrald, som om Lynet rammede nogetsteds inde i Skogen.

Hun vak til —.

„Om det havde slaat ned her i Baaden — nu!" — hviskede han, som ud af sin inderste Tankegang — — — „Og vi to faat bo under Sjøen her" — —

Tordenen rullede, Regnen skyllede.

Veiret tiltog, — og det aftog igjen og lysnede —

Og de sad der med en underlig stille Fornemmelse af at være kun overgit til hinanden, — stedt midt i Naturens Overmægtighed ...

— Aftensolen blinkede igjen med dobbelt Klarhed, da den lille Ege naade til Landingsstedet.

Han trak den af al Magt et Stykke ind paa Grundingen og blev staaende noget umotiveret længe med at befæste Linen —

Saa sprang han pludselig hen til Baaden og tog Merete i sine Arme ...

„Enten der kommer Skred eller ikke Skred, — Lykke eller Ulykke, — vil De saa vove Livet med mig, Merete?" ... hviskede han heftig, som han bar hende iland.

Og hun lagde sig lysende ind til ham ...
Det vidste han jo, det vidste han jo! ...

— — — — — — — — — — — — — — — —

— Og de snakkede og de fortalte, og de tog om hinanden ...

... Han var jo kommet til hende med sin inderste Sjæl allerede, før han viste sig i Karjolen inde paa Gaardspladsen! — bekjendte hun ...

Og de kom hele to Timer efter de andre — og for sent til Aftensmaden —

* * *

Der var kommet et underligt Liv paa Vangen i de lange, varme Augustdage. Ved Frokosttid havde de to alt gjort sine Morgenture, medens Duggen slog om Fødderne.

De havde sine Tegn, han fra Kontorvinduet, hun nede fra Dagligstuen eller Kjøkkenet, om der var Tid til et Møde i Haven nede ved Bærhækkene. De saas ved Femtiden i Eftermiddagssolen og spadserede om Aftenen ned imod Elven.

Det var hver Morgen som at vaagne til en ny Himmel og en ny Jord, — en Jord, som havde Dagen fuld af aldrig før tænkt eller oplevet Herlighed!

... Og de spadserede op til Tante Ra, hvem hun præsenterede „Skorstensfeieren" —

Og Tante Ra var straalende og frittede ham i al Diskretion om de Moldewigske Godser ...

Og de vandrede igjen sammen op mod Rafossen, Merete og Rein, — mindedes, hvorledes de hin Gang havde set og mødt hinanden der, hvad de havde tænkt og hvad de havde sagt —

Medens de gik i Kvælden, var det pludselig, som Fossesusen holdt inde —

Han stansede som lyttende, — greb hende saa krampagtig i Armen ...

„Det blir saa stille, — som saa dødsstille oven-

paa Livslarmen" ... udbrød han underlig bleg, — „som Sandhedens nøgne Fjæregrund dukker op ...

Ubegribeligt ... uforstaaeligt, — hvorledes Susen og Rusen kan omdure Mennesket, — saa det for Eksempel tror, det kan leve i denne Verden — — — Uden at ha Eva!" — vendte han det pludselig om til Spøg, da han saa, hun blev urolig. — —

— Han kunde undertiden stanse og stirre paa hende, saa hun blev ængstelig —

„Ingenting, — ingenting, Merete! ... Naar jeg ser, hvor helt Du tror paa Lykken, — saa tror jeg ogsaa. Jeg maa bare ta mig i det af og til, ligesom knibe mig i Armen. Er det mig, som gaar midt i dette og, naar jeg vil, kan røre ved Dig og forvisse mig? — Jeg har saa ondt for at begribe, at Humlen summer, og Marihønen blinker, og Bringebæret hænger, og Solen skinner, og Du staar der hos mig, — bare for at jeg skal være lykkelig! — Kjære, om Jorden forgik eller aabnede sig, — det var da ikke værre end, at vi ganske naturlig plumpede i begge to med vor fælles Lykke i Behold" ...

Det var jo ikke bare dette, som optog Sorenskriveren og Fruen ... Meretes og Reins Forlovelse; — hvordan man nu saa Tingen an, — og Rein var jo en forunderlig Natur, ikke let at komme tilbunds i, — saa var det under alle Omstændigheder klart, — opgjorde Fruen med Sorenskriveren, — at hun følte sig lykkelig med ham. Hans Formuesomstændigheder var jo saa heldige, at han kunde føie sit bestemt udtalte Ønske at gifte sig allerede i Høst og tilflytte sin Fædrenegaard, indtil han kunde opnaa en forønsket passende Stilling.

Saa nu i dette samme Herrens Aar blev der et nyt Ryk af Travlhed og Opbud af Kræfter for atter at skabe et helt Brudeudstyr.

Lidt haardt for Fruen, som saavidt var kommet ud fra sit Fængsel og nu burde have faat sin gode Tid og Fred til at gjenvinde Kræfter og forfriske sig ved at stelle i Haven.

Og midt i dette, den store Begivenhed med Marianne!

De blev jo høist forundrede, da hun ikke straks vendte tilbage fra Værket, efterat Alida havde afsendt Brevet, hvori hun hævede Forbindelsen, og Far i et samtidigt kaldte Marianne hjem.

Og det faldt da som en Bombe ind i Familien paa Vangen, da Groth og Marianne saa meldte deres Forbindelse.

Men da de havde læst Brevet ud, blev det jo forstaaeligt og snart næsten, som det saa skulde være. Groth havde paa sin Side mere og mere følt og kommet til Erkjendelse af, — skrev han, — at det var Søsteren Marianne, der optog hans Sind, og at de to var som skabte for hinanden.

De gamle paa Værket ønskede da, at Brylluppet skulde staa snarest mulig og uden Opsigt, idet der løstes Kongebrev.

... Ja her undgikkes ialfald den huslige Side af Udstyret, om end Far maatte gribe sig noksaa stærkt an til Sølvtøi og de betydelige Brudegaver.

Da saa Visergutten fra Vangen kom op til Rafos med Groths Brev, der var slaat i forseglet Konvolut, sad Tante Ra længe vuggende over det med allehaande Ryk og Nik og grublede ...

Den Pige — den Pige ... vidste, hun maatte ende med at tage sidste Stik ... Hun spillede altid udmærket. Kun havde hun saa daarlige Kort paa Haanden, stakkel! — det koparrede gustne Ansigt — og de smaa kloge, — men klippende Øine ...

* * *

Medens Sorenskriveren med Fuldmægtig og Kontorbetjening igjen færdedes paa Høstthingene, hvor Dokumenter thinglæstes og „Christian Quint" regjerede, og Almuen stod som et Tag af blottede Hoder over hele Gaardstunet, naar han og Foged Paus gik til og fra Thingstuen, — sattes alle Seil til paa Vangen for at faa Merete opsyt og alt færdigt i den korte Tid, de var levnede til Brylluppet.

Det mærkedes nu, hvad det vilde sige midt i den øvrige Gaardens Høsttravlhed at maatte savne Marianne og Barbara! Alida fik staa i det for to, og Fruen syntes undertiden det begyndte at gaa over Kræfterne.

En stor Lettelse blev det jo, da Marianne omtænksomt sendte dem én, som kunde passe, af Værkets syende Kræfter, og da Barbara pludselig med sit altid vaagende Øie kom sættende hjem for at blive og hjælpe til tre hele Uger.

Hun fo'r med sit gamle Lærredsforklæde om Halsen, som en Fisk i sit Element, og tog Orden og Rede paa det ydre Husstel, medens de andre sad ved Væv og Søm.

Engang imellem kom der „ved Leilighed" en eller anden Besked hjem fra Sorenskriveren til Fruen, som oftest, naar han flyttede til et nyt Thingsted, og, stadig heldige, smøg der sig smaa Billetter frem mellem Merete og Rein.

Hun holdt jo sit Udkig spændt paa hver farende, kjørende eller gaaende, hun opdagede nede i Landeveien, som kunde mistænkes for at være Overbringer af en Epistel og mulig vilde svinge op om Porten til Vangen, eller, fra den modsatte Vei, egne sig til at bringe frem hendes egen lille sammenlagte ...

— Der var nogle underlig beklemmende Tilføielser i det sidste saa kjærlige og længtende Brev fra ham ...

Der stod med Blyant som noteret eller henkastet:

„Jeg fik en Angst idag. Det kom over mig saa grotesk, at nu skulde jeg hjem til min Dalila, den deilige unge, troskyldige Dalila, og — paanarres Samvittighed og Ansvar og Borgerskab og Giftermaal og dets alle Følger ned gjennem Slægterne og ud gjennem Tiderne ... Der steg et Had i mig. Jeg syntes pludselig, jeg saa i Dig Naturens Forlokkelse, — i dit uskyldige, trofaste Øie Naturens Svig! — Den illusionerer først sit eget Redskab for at gjøre Virkningen bundløs ueftersporlig af Offeret.

... Naturen! — var den endda bare ligegyldig, ufølsom, tilfældig, — saadan bare livløs ... Men den er slu, — nytter os underfundig listig, klemmer os ud som Svampe, — tar os i Brug til sidste Hjertedraabe og slænger os væk opbrugte, sjæleknuste. — Hvad bryder den sig om, at der ligger et skjælvende angrende Hjerte igjen og skriger —

Blaas paa dette, saa svinder det," — endte det. —

— Blaase paa det ... Merete gik forvirret, forpint ...

Saa stansede hun grublende ved det Ord, Forlokkelse. — Det var som noget dæmonisk ...

Hun kunde ikke lade være atter og atter at stirre i det —

„Jo—o, hun skulde nok — — — blaase paa det!" — skrev hun saa. Han taalte blot ikke at være forlænge alene ...

Og det deiligste, sorteste, kjæreste Haar af alt Haar i Verden, — hun skulde ikke skjære det af, — bare rykke og lugge i det, hvergang han saa indover „Mørkloftet"! — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

-- Hvor Timerne sneg sig langsomme paa Hjemkomstens Dag, — hvor Minuterne tilsidst blev seige paa Slaguhret nu, det led mod Tiden! ...

Endelig, endelig saas Sorenskriverens Vogn med ogsaa Rein i.

Merete havde gjentagne Gange i det lette kirsebærrøde Tørklæde været paa skyndsom Fart opover Bakken did, hvorfra der kunde speides længst udover Landeveien.

Hun vidste, at han ikke syntes om nogen Modtagelsesscene for alles Øine, og saa trak hun sig hjertebankende ovenpaa ved Trappen og overraskede ham, som han skuffet og seende sig om kom op af den paa Vei til sit Værelse.

„Merete!" ... Han stirrede paa hende, før han slog Armene om hende, holdt hende ud fra sig og omfavnede igjen.

Saa evig længe, siden de havde set hinanden! ...

Og saa blaaste hun paa ham — og han igjen —

„Merete — Merete ..."

Det var en Glæde saa voldsom, som fra noget haardt og længe stængt, der brød over ... Han havde ikke Ord, — overmandedes og græd, — trykkede hende kun til sig.

Hun saa det næsten med Angst; hun havde ikke tro't, han kunde græde ...

— Og siden — om Aftenen, — sagde de atter og atter Godnat, — og havde de atter og atter noget at sige hinanden og kunde saa nødig lade dette blive det allersidste.

— Den næste Morgen mødtes de igjen i den for dem begge oprundne Verden, hvor alt laa i første Gangs Skjær, nydugget, ubetraadt — — —

— Og nu indfandt Gaardsgutten fra Tante Ra sig med Hest og Kjærre. Han kom ind fra Gangen,

geleidet af Eufemia og Barbara under spændt Nysgjerrighed.

Og det viste sig ogsaa, da den veltilsnørede og forseglede Tine i Fruens Nærværelse pakkedes op inde i Stuen, at det var hverken mere eller mindre end et deiligt tykt, solidt Silketøi, som Tante Ra havde havt den ødsle Indskydelse at forskrive fra Kjøbenhavn som Present til Merete, — „den vordende unge Frue, der kunde komme til at indtage en Stilling i Samfundet".

Barbara, der syntes, Rein manglede Forstaaelsen, holdt i høi Ekstase Tøiet op og ud for ham og begyndte at snakke og berette om, hvad der videre præpareredes til Udstyret, — hvilken Veltalenhed Fruen dog afskar ved at fortælle Rein og Merete, at Far idag skrev efter en ny Bredslæde med Bjørneskindsfeld til deres Vinterreise ...

Og saa kunde da vel Eufemia ogsaa rykke ud med, at der vilde komme en Pelsværkskaabe til Merete fra Værket ...

Den sidste Nyhed gled halvt forbi; Rein var pludselig ude af Døren —

— Ved Middagsbordet maatte han være optaget af en eller anden Sag. Han saa aandsfraværende ud og fo'r, straks man reiste sig, over til Kontoret igjen, idet han blot nikkede til Meretes spørgende Mine og Blik.

— I Spisestuen sad Eufemia og Sypigen i Travlhed over Meretes Brudekjole for at faa nyttet den korte lyse Dag. Det klare, hvide Tøi laa udover, og Merete kom uafladelig ind og saa paa og beskuede den. Man vogtede sig vel for at lade hende komme til at sætte Naal i noget, som vedrørte den. Det skulde bringe Ulykke —

Desto ivrigere syde hun oppe paa Værelset paa andet, som skulde til. Der kunde hun i Fred og ene med sine Tanker bygge Luftkasteller over Naalen ... Hun fulgte Rein paa lange Udflugter og

Turer. — Han rode hende, han bar hende over ... Hun sad i deres Hjem ude ved den store Fjord der nord og keg ud af Ruden og ventede paa ham ...

Der laa som en Dis af halvsete Drømme for hende, — den Tid, da hun skulde blive alene med ham, — bare de to! —

Hun drev paa for at faa Timerne til at gaa, saa det kunde blive Aften, — sprettede op Søm med den mangebladede Pennekniv, han havde laant hende, lagde den hen, — maatte tage den igjen, — røre ved den, — se og vende paa den —

Af og til satte Tankerne hende et intenst stærkt Lys i Øinene, indtil hendes lidt klække Skikkelse saa efterhaanden ligesom sank hen i dem — — — — —

— Og om Aftenen, da han kom ind af Gangdøren i det halvmørke Lygteskjær, overraskede og slog hun Armene om ham.

Men han næsten stødte hende fra sig.

... „Alle disse Forberedelser og Anstalter og Aftaler!" — udstødte han. — „Jeg faar en Følelse af Klip og Tænger og Gjenhager, som skal holde mig fast ... Det er, som Døren er smekket i Laas bag mig!"

Merete saa med stigende Forfærdelse, hvorledes han stod og stirrede bleg, ude af sig selv, med saadan vild Glød under Brynene.

... „De syr og syr mig Tvangstrøien paa," — spottede han og fik som et hæsende Rovfugleansigt. -- „Og saa, — saa kjører de Kadaveret bort i en Bredslæde!" ...

Det fo'r gjennem hende som et Lyn, at det maatte være hans skjulte Lidelse, dette Humør, som nu saa pludselig var kommet over ham, og at det var d e t, hun vilde faa at kjæmpe med gjennem Livet.

Hun tog sig sammen til et varmt Smil og la

Haanden paa hans Skulder, medens hendes Øine søgte næsten trodsig fast op til hans.

„Jeg maa, — maa føle min Frihed, — at jeg har Valget til det sidste," — unddrog han sig næsten brutalt.

„Du mener da vel ikke" — — hviskede hun ...

„Jovist vil jeg fange Dig, ja, — af al min Sjæl vil jeg fange Dig! ... Men se ikke saa haard og ond ud," — bad hun. — —

Han besvarede det mat — træt, — som med en Sygs kjærlige Halvsmil.

— Der var saa faa Ord at faa af ham den hele Aften.

Han tog hendes Kjærtegn, som trøstede de, skjønt de kun halv formaade. Hans Blik var som saa dødt, og han smaasmilede, da hun ivrig mente, at det var Humørsyge, og han lovede at gaa op og lægge sig, — og saa stille kyssede hende paa Panden. — —

— — Næste Morgen stak Rein Hovedet varsomt ind baade af Spisestue- og Dagligstuedøren og saa sig om.

... „Nei, hun er ikke her," lo Eufemia, som han skyndsomt trak sig tilbage.

Han fandt hende ikke i Spisekammeret og heller ikke i Fadeburet. Men hun havde hørt og kjendt hans Skridt, medens hun stod hos Moderen ved Klædeskabet, og hun sprang ud og mødte ham, som han kom fra Kjøkkenet.

Han rakte Hænderne imod hende —

„Har jeg Dig endnu, — idag ogsaa?" ... lød det ængstelig spændt.

Hun kastede sig lyst smilende op til ham.

Han tog hendes Hænder og holdt dem paa sin Pande:

„Jeg har ligget i hele Nat og hørt, hvor stygt og fælt der snakkedes til Dig igaar. — Denne —

denne ... Til min eneste, kjæreste, velsignede Merete!"

„Jeg husker det ikke," — hviskede hun, — „naar jeg ser Dig igjen, — har Dig her ... Hav Du dit Humør, — jeg kan blaase, véd Du." —

Lidt efter var det som strøget og glemt altsammen. Han spøgte og lo med hende og løftede hende høit iveiret, inden han skyndte sig over til Kontoret.

Og det forstod Merete, — hun kom vist til at græde mangen Gang. Men det gjorde ingenting ...

* * *

Sankowitz stod igjen paa Vangen med den gamle bulede Hat, fugtige Klæder og sølede Støvler og tørrede Fødderne paa Granbaret i Gangen. Han satte den vaade, rindende Bomuldsparaply forsigtig imod Væggen, medens han hilsede paa Alida.

„Et schreklicht Veir denne Høst, — saa meket Regn ...

Jah! — det blifer ikke mange igjen nu af de edele Vangenske Jomfruer ... Ikke som sidste Jul, da de alle traadte Dansen i den store Sal. — Man har sticket Brudegaver og berettet mig om alle de Nyheder, hvor jeg har færdets i Distriktet, — paa alle Kanter. — Jomfru Marianne saa plötzlich gnädig Fru paa det rige Værk! ...

Och den unge Jomfru Merete, som var saa liden som saa," — han holdt Haanden ned, — „da jeg ferste Gang saa hende, forlovet og skal snart giftes med Hr. Fuldmægtig Rein ...

Jomfru Barbara —

Och Jomfru Alida self —

Ja, det er meget, som alle Fugle flyver sin Vei ud af Reden!

Och den Sorenskriver? — Och den Frue? ...

Och Klaveret" ...

— Sankowitz var velkommen iaar som ifjor. Han kom beleilig, som den rette Mand i den heldige Tid til Sorenskriverens musikalske Underholdning.

Sorenskriveren gik der alene, halvt som i et Hus, hvor der pakkedes sammen til Flytning. Han tyde til Piben, han greb Fiolinen, han var ude hos Figaro, og han tog sig af Gaardstellet.

Men om Aftenerne ...

Synd at bede Alida ind til Klaveret, — de eneste Stunder, hun havde tilovers fra sin travle Dag til at sidde oppe paa Soveværelset og skrive til sin Forlovede!

Disse paa stort firkantet, blaat Postpapir skrevne Breve med Bathstemplet oppe i Hjørnet, som maatte fyldes paa kryds og tvers for den dyre Portos Skyld, seksten Skilling, — kunde hun blot sende hver tredie Postuge.

Og bløde, efter hendes Smag bredt skaarne, Fjerpenne laa der til hende paa Salsbordet, altid færdige i dobbelt Forsyning. Det var et Udslag af Augustinusen og Schmidts kammeratslige Iver. De følte sig i en Sammenhæng med Forholdet, — saa at sige hævede i deres Selvfølelse ved Kollegaens Indtræden i Sorenskriverens Familie ...

Alida sad iaften under en høi Følelse af Lykke og svarede — som en Undtagelse — straks med første Lørdagspost paa Kvigstads sidste, hvori han overraskede hende og det ganske Hus med Efterretningen om en glimrende juridisk Eksamen.

— Her var med engang slaat Hul paa en Rad af Udsigter, — til at blive Fuldmægtig hos hendes Far efter Rein, — gifte sig og bo herhjemme paa Vangen i de to hyggelige Salskamre til Solsiden, som Far og Mor foreslog, — indtil han kunde opnaa kongelig Ansættelse som Prokurator ...

denne ... Til min eneste, kjæreste, velsignede Merete!"

„Jeg husker det ikke," — hviskede hun, — „naar jeg ser Dig igjen, — har Dig her ... Hav Du dit Humør, — jeg kan blaase, véd Du." —

Lidt efter var det som strøget og glemt altsammen. Han spøgte og lo med hende og løftede hende høit iveiret, inden han skyndte sig over til Kontoret.

Og det forstod Merete, — hun kom vist til at græde mangen Gang. Men det gjorde ingenting ...

* *
*

Sankowitz stod igjen paa Vangen med den gamle bulede Hat, fugtige Klæder og sølede Støvler og tørrede Fødderne paa Granbaret i Gangen. Han satte den vaade, rindende Bomuldsparaply forsigtig imod Væggen, medens han hilsede paa Alida.

„Et schreklicht Veir denne Høst, — saa meket Regn ...

Jah! — det blifer ikke mange igjen nu af de edele Vangenske Jomfruer ... Ikke som sidste Jul, da de alle traadte Dansen i den store Sal. — Man har sticket Brudegaver og berettet mig om alle de Nyheder, hvor jeg har færdets i Distriktet, — paa alle Kanter. — Jomfru Marianne saa plötzlich gnädig Fru paa det rige Værk! ...

Och den unge Jomfru Merete, som var saa liden som saa," — han holdt Haanden ned, — „da jeg ferste Gang saa hende, forlovet og skal snart giftes med Hr. Fuldmægtig Rein ...

Jomfru Barbara —

Och Jomfru Alida self —

Ja, det er meget, som alle Fugle flyver sin Vei ud af Reden!

Och den Sorenskriver? — Och den Frue? ...

Och Klaveret" ...

— Sankowitz var velkommen iaar som ifjor. Han kom beleilig, som den rette Mand i den heldige Tid til Sorenskriverens musikalske Underholdning.

Sorenskriveren gik der alene, halvt som i et Hus, hvor der pakkedes sammen til Flytning. Han tyde til Piben, han greb Fiolinen, han var ude hos Figaro, og han tog sig af Gaardstellet.

Men om Aftenerne ...

Synd at bede Alida ind til Klaveret, — de eneste Stunder, hun havde tilovers fra sin travle Dag til at sidde oppe paa Soveværelset og skrive til sin Forlovede!

Disse paa stort firkantet, blaat Postpapir skrevne Breve med Bathstemplet oppe i Hjørnet, som maatte fyldes paa kryds og tvers for den dyre Portos Skyld, seksten Skilling, — kunde hun blot sende hver tredie Postuge.

Og bløde, efter hendes Smag bredt skaarne, Fjerpenne laa der til hende paa Salsbordet, altid færdige i dobbelt Forsyning. Det var et Udslag af Augustinusen og Schmidts kammeratslige Iver. De følte sig i en Sammenhæng med Forholdet, — saa at sige hævede i deres Selvfølelse ved Kollegaens Indtræden i Sorenskriverens Familie ...

Alida sad iaften under en høi Følelse af Lykke og svarede — som en Undtagelse — straks med første Lørdagspost paa Kvigstads sidste, hvori han overraskede hende og det ganske Hus med Efterretningen om en glimrende juridisk Eksamen.

— Her var med engang slaat Hul paa en Rad af Udsigter, — til at blive Fuldmægtig hos hendes Far efter Rein, — gifte sig og bo herhjemme paa Vangen i de to hyggelige Salskamre til Solsiden, som Far og Mor foreslog, — indtil han kunde opnaa kongelig Ansættelse som Prokurator ...

... Alida tænkte paa ifjor og iaar, — — — følte overvældet, at dette var — Mirakel! — —

Det var Sorenskriverens og Fruens Villie, at der for Rein og Merete skulde holdes et ordentligt større Bryllup, hvortil alt det, de stod i Omgangsforhold til i Distiktet, blev at indbyde. Man havde havt nok af Bryllupper „i Stilhed" nu.

Man undgik, saavidt mulig, at tale om eller diskutere disse Ting i Reins Nærværelse. De havde mærket, han „likte ikke Staak — som andre Mandfolk," — udtrykte Fruen sig. Han blev altid distræt og forsvandt, naar noget i den Anledning berørtes.

Under al den Mangfoldighed, der paa alle Kanter var at gjøre og tænke paa, mærkede man knap, at Høstdagen mørknede og kortedes, — saa man alt tidlig paa Eftermiddagen kunde se de sparsomt spredte Smaaglimt af Lys paa Gaardene nedover Bygden.

Det første Sneføre var gaat af, da et ekstra Læs med allehaande til Brylluppet forskrevne Byvarer arriverede i Slud og Søle.

Undertiden naar Rein kunde træffe Merete i Ro og alene en Stund ved Sybordet i Dagligstuen, satte han sig hos hende og smaapassiarede.

Han maatte altid tage og betragte hendes smukke Hænder og Haandled, — „dem hun nu selv just havde slig Brug for til denne lille Syning," lo hun.

Og, som han en Dag tog dem atter og atter, prøvede han sin Ring med det lille Vaaben i Onyksen ind paa hendes Finger.

Den var jo for stor ... Men kunde nok knibes sammen af en Guldsmed, — og „vilde nok komme

til at passe ... vilde nok komme til at passe" ... sad han og gjentog — —.

Han smøg den ind paa to af hendes Fingre, saa den klemte fast: —

„Den er din Merete!"

Hun saa paa Ringen og kyssede den med Taarer i Øinene.

„Gjem den. — Gjem den saalænge," — udbrast han nervøst. —

Han sprang op og var pludselig ude af Døren.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Merete vidste, hvor gjerne han vilde, hun skulde følge ham, naar han tog sine Udflugter, og, hvor skuffet han blev, naar han maatte gaa alene.

I det milde Tøveir med den vaade, graa Taage gik det saa nedover til Færgestedet og Elven, der drev med graahvid Sørpe af den tidligere ovenfor i Dalføret faldne Sne, — eller det bar i de Par følgende Dages Barfrost gjennem Granskogens lune Stilhed hen til Lovandet, der laa blankt med enkelte affaldne røde og gule Høstblade paa sit Speil ...

De kunde gaa længe tause, stille, uden at saagodtsom et Ord veksledes.

Saa begyndte han:

„Her har Du gaat, Merete! — nei ikke gaat —. Som Barn og senere ogsaa har Du altid sprunget og nynnet, — forestiller jeg mig, — mangengang hele Veien op til Tante Ra ... Saa har Du tænkt mange Ting vel, — saadan opimod Du blev voksen, — at der vilde komme et eller andet underligt Eventyr fra fremmed Land — eller langt borte Du, — hvad" —

„Kan sletikke sige, at jeg har tænkt — noget, som der var noget i, før den Aften, jeg saa Dig saadan —. Da begyndte det. Før var jeg bare en dum, tosset Unge."

Og saa maatte hun, — han pressede hende til det — fortælle alt om, dengang hun var en dum, tosset Unge, — alt det, hun syntes, var saa gruelig morsomt, og alle sine Spiloper ...

Og saa faldt han ind og fortalte om sig selv og alt det underlige Liv der ved Havet, — sin Barndom, hvordan han havde havt det derhjemme. Aldrig nævnte han sin Far — blot sin Mor. — Det var, som om han morede sig ved at lade sig selv og Merete i Tankerne løbe om som Børn, der næsten kunde legt sammen —

„Om vi to havde kjendt hinanden da Du, — det havde dog været et Stykke Liv sammen!" ...

Hvor han lignede sig selv, syntes Merete, — og „sig selv" det var altid ham, hun havde set første Gang i sin Vision.

Han stod og saa paa hende med en underlig Glød i Øinene, — omfavnede hende lidenskabeligt og trykkede hende atter og atter voldsomt ind til sig. Men slap hende pludselig.

„Lad os skynde os!" hastede han afsted, — og sagtnede først Ilsomheden da de var kommet tilbage til den brede Landevei ...

Der trak han Veiret dybt —

„Velsignet være din Barndom, Merete, som jeg har delt med Dig — Lovandet være vort Vidne!"

Hun forstod ham ikke — helt. Men der var saa meget, hun ikke forstod ... Og Spørgsmaalene, hun gjorde sig, døde bestandig hen i en slig Hjertebanken ved Tanken paa, at snart, snart skulde de tilhøre hinanden — og da — — da skulde hun nok — —

Saa mødte de stakkars Træfod-Lars, humpende rask afsted paa sin Armkrykke —

„Han har ikke mistet Benet, han er født med det ene for kort," oplyste Merete.

Det var som Farven veg fra Reins Ansigt.

Han svarede ikke; men gik taus og stirrede ned i Veien ...

Pludselig knyttede han Haanden mod Himmelen —

„Der skal jo være et Hjerte deroppe. — Men hvad skal man sige om den, som sender halvfærdige, misdannede Væsener ud i Skabningen!

Han forlanger Kjærlighed!?"

Han gik raskt oprørt, og det varede, før Merete igjen fik erobret hans Haand og fanget hans Blik.

„Ja, ja," — smilte han saa til hende ... „Frosten sætter Dig saadan fin Kulør i Kinderne, — gjør Dig dobbelt skjær og vakker!"

... Barfrostens Tid er overhovedet Aarets skjønneste, snakkede han ...

Forberedelserne til Bryllupet gik nu for sig i stor Skala.

Kokkekonen, Madam Teian, var ankommet og havde straks faat Instrukser af Fruen og alle Midler til sin Disposition, — Gjødkalv, Gjæs og Høns, — Fisk, sikkret til Dagen hos to, tre forskjellige Fiskere ...

Der kogtes, tilberedtes, bagtes og stegtes, medens det sydede og suste, og Ilden i den store Skorsten paa Vangen spragede fra Morgen til Aften.

Og Indbydelser udsendtes alt otte Dage iforveien.

— — Var Distriktets Familier ved Jomfru Barbaras som ved Jomfru Mariannes Bryllupper, saa at sige, blevet forholdt Udtrykket for alle sine forskjellige varme, hjertelige, venskabelige og høiagtelsesfuldt-ærbødig deltagende Følelser ved de vigtige Begivenheder i den Orningske Familie, — saa

var man nu desto ivrigere besluttet paa at tage sit Mon igjen.

Hvad Stuevinduerne eiede af Blomsterflor, maatte til Saksen. Der bandtes Kranse, og man lagde sig sammen om lange Guirlander til Altarskranken og Brudeskamlene.

Og nu, Vielsen skulde foregaa iovermorgen, holdt det ene Kjøretøi efter det andet fra Bygdens forskjellige Kanter foran Kirkedøren med en Overflødighed af Blomster og grønt til at pynte med og Tepper til Gulvet.

Der herskede Spænding og Forventning ...

Inde i Kirken skulde man prøve og synge en digtet og mangfoldig afskrevet Brudesang til den høitidelige Akt, medens travle Hænder arbeidede paa at smykke og dekorere ...

Tanker og Øine rundt om i Bygden svævede overhovedet mod det spidse Kirketaarn, der af og til jog sin Fløi ind i Skodden, medens en og anden Kraake hævede sig i den graa Tøveirsluft. — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Efter gammel Skik og Sæd skulde Brudgom og Brud ikke se hinanden nu før imorgen i Kirken, — fik Rein til Besked oppe paa Gangen, — han gik der tidlig paa Formiddagen og ventede urolig paa Merete.

Det syntes at overrumple ham, og han blev staaende fordybet, eftertænksom ...

Som ved en pludselig Beslutning, skyndte han sig saa opad Trappen til Mørkloftet, hvor han vidste hende ifærd med at lede frem noget.

Hun stod langt inde ved et gammelt Skab og holdt Indholdet af en og anden Æske frem i den graa Lysstribe fra Taggluggen.

„Saa vil jeg ialfald faa taget Farvel med den unge Pige," sa han, idet han kom hen.

Hun mødte hans Øine, de var saa underlig angstfulde.

,,Saadan ser hun ud altsaa, den unge Jomfru Merete Orning! som — jeg ikke kan leve foruden ..." —

Han stod og stirrede paa hende med Hænderne paa hendes Skuldre —. ,,Havde jeg formaat det, vilde jeg flygtet mange Gange, — for længe siden ... Frit ikke saa! — Se ikke saa spørgende ud" —

Han strøg sig nervøs med Haanden om Panden ...

— ,,Den gamle Kirkeslæde der med Udskjæringerne og Snørklerne og Forgyldingen, — jeg har tumlet og drømt om den i hele Nat" — smilte han tungsindig.

,,Du sad oppe i den, Merete. Men mig var det trods alle Anstrengelser umuligt at komme med for Violoncellen, som sad der med den brukne Hals ved Siden af Dig! Snart prøvede jeg fra Siden og snart at springe bagpaa Meien. — Og bestandig hørte jeg en Tone ud af den, som blev stærkere og stærkere hver Gang, jeg prøvede. Og tilsidst lød der lange, forfærdelige Hyl udover Landskabet mod mig, der formastede mig! —

Jeg var Dig saa nær, at jeg næsten kunde rørt ved Dig; — men Du, Du var ligesom i en anden Verden —

Da Slæden bøiede af, stod jeg og saa efter Sporet i Sneen — og vaagnede ved at høre mig selv raabe efter Dig — Merete! — Merete! —

Ikke sandt?" — Han skalv i Stemmen og sittrede. — ,,Nu snart skal jeg slippe at raabe efter Dig. — Sig det, lov mig det, — giv mig dit Kys paa det ... Der maa intet komme nu og stille sig mellem os to."

Han blev pludselig staaende og stirre stivt hen mod Slæden.

,,Hvad er det?" — fo'r Merete op. — ,,Som Du er ophidset idag!"

„Jeg syntes, jeg saa mig selv sidde i den" ... hviskede han næsten uhørlig. —

„Og den, som ser sig selv, véd Du" ...

„Aa, Rein! — nu har vi jo bare til imorgen!"

* *
*

Samme Aften blev der pludselig dødsstille paa Vangen midt i Travlheden.

Gaardsgutten fra Rafos kom kjørende med skumsved Hest og Gjetergutten paa Fanget og bad om at faa tale med Sorenskriveren og Fruen — alene —.

Han stod ræd og bleg indenfor Døren, som han ikke turde komme frem med, hvad han havde at sige:

Gjetergutten var kommet vildt styrtende hjem til Rafos og fortalt, at han havde set Fuldmægtig Rein stupe lige ud i værste Fossekoget! ... Han maatte være gledet paa en Isholke der ved Udsigtspynten.

Gaardens Folk blev straks i største Skyndsomhed skikket didop for at se og undersøge, inden det begyndte at skumre, — og de havde fundet hans Hue hængende i en Busk lige nedenunder det Sted, hvor han havde staat. Den maatte være revet af ham i Faldet.

Ved Lysningen næste Morgen vilde der skikkes Mandgard ud for at lede og sokne. Men i Fossen der var der lidet at søge, — den gav nok intet igjen!

Budskabet bredte sig hviskende og alt lammende over Gaarden.

Og Sorenskriveren og Fruen vekslede tunge

Blikke, — de maatte jo sammen prøve at forberede deres stakkels Barn.

De fandt Merete staaende ved Gangvinduet, som forstenet; — hun havde set Budet med den skumkjørte Hest og forstaat alt. — Bad kun klar og rolig om at faa alle Detailler, — alt, hvad de vidste.

Hun stødte al Beroligelse fra sig, — tog et Lys og gik ind paa Reins Værelse. Man saa, hun vilde være alene ...

Med skjælvende Hænder ledte hun derinde, om der skulde findes noget — Brev til hende.

Der brød Anelser frem —

Og siden, med stigende Uro, søgte hun om mellem Papirerne i Hylden og Skriverbordet ...

Hun trak forsigtig paa Skuffen i Dragkisten ... Der i det lille Aflukke ved den ene Side laa forskjellige Smaabøger og Dokumenter. — Hun tog varsomt op Stykke for Stykke ...

Jo, der stod: — „Til Merete!" —

Aa Gud! Aa Gud!

Nei, — det var skrevet for længe siden, — udtrykkelig paategnet og dateret „Natten efter vor Forlovelse".

Hun brød med isnende Ro Seglet, — maatte, — maatte have Klarhed!

Det var noget som en sidste Villie, et Slags Testament, forstod hun, hvori han for Tilfælde af sin Bortgang udtrykkelig overgav hende alt, alt, hvad hans var, — Dokumenter og Papirer og, hvad han maatte eie. Der vilde ingen nedlægge Protest, — behøvedes ingen Former. Hans mulige Adkomst til de Moldewigske Eiendomme forsvandt med ham selv.

Merete bed Tænderne sammen for at kvæle al Følelse ned i sig.

Hun lagde som i Drømme Testamentet hen, —

lukkede op og foldede ud Papir efter Papir, — søgte og søgte ind til Sammenhængen.

I en fin gammel Lommebog fandt hun enkelte Blade beskrevne med henkastede Streif ...

Hun trak Lyset tæt ind til sig, — læste og dechiffrerede den utydelige Skrift, — prægede i dybeste Spænding ligesom hvert Ord ind i sin Sjæl, medens Øinene i det farveløse Ansigt brændte med en underlig Glød ...

— „Nyttede ikke. — Nyttede ikke — begyndte det første Blad ... Trode, jeg skulde kunnet reise fra det ved at søge ind til Byen, — gjøre Udenlandsfart! ... Men mig kan Tilværelsens Ensomhed overfalde midt i Menneskevrimlen — værst da! ... —

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jeg har saa klart for mig mit tidligste Indtryk:

Jeg sad paa Gulvet og legte og hørte min Mors dæmpede Samtale med Jordemoderen om, at noget som en Negl og Antydning til en Finger var opereret ud af min Ryg, da jeg var aarsgammel ...

Det var en Negl og ikke Spidsen af en Klo, — forsikkrede Madamen.

Mor lyttede ivrig til og lagde Vægt paa, at det maatte forties ......

— Jeg kunde siden ikke tænke paa andet. Det stod altid for mig — jeg følte det som Greb i Ryggen, — som jeg havde noget usynligt efter mig.

Og saa dette Sagn om Misfostre i Slægten, som tydede ud i vort Hjem ... noget ondt, som skulde sones i hvert syvende Led! — —

Da jeg var ti, elleve Aar, blev jeg opmærksom paa noget som en Negl under Huden ovenfor Ankelen, og trode at kjende som lidt af en Taa ...

Jeg kjendte og følte bestandig efter ... fik en forfærdelig Panik, — til sine Tider en usigelig

Angst, — turde ikke gaa i Bad med andre Gutter, — skjulte og varede mig.

Jeg begyndte at sky Menneskene, — kunde faa den forfærdende Følelse over mig at huse i mit Legeme, — bære paa — en anden Person, hvis Tæer og Hænder stak ud af mig. — Jeg vaagnede i Opvæksten om Nætterne med et Rædselsskrig. — Nu vilde han knuge mig! ...

— Min kraftige Haarvækst! — Det beroligede mig, at min Far ogsaa havde den, — at den laa til Familien. — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — Jeg ligger som et fængslet Øie paa Bunden af Sjøen og ser gjennem den op i den lyse Dag som til en høiere Etage, — skimter Stjerner ... Véd, at der er Aand til, — saavidt, at jeg ikke tør slippe den ansvarsløse Nøk i mig løs. — Skabningen har ogsaa sine Aandens fjerne Grænsebeboere, der kan ligge bundne under en Angst, — for at ta Del i Livet, — frygter, de fra Solskinnet skal synke tilbage i den dybe Skygge igjen. — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Den Verden, hvor Menneskenes bedste Del kun for tællelige Generationer siden er kommet over det Standpunkt at æde hinanden for siden kun at indsætte en finere Maade at gjøre det paa ... Ædderkoppen og Fluen! ...

Jeg tænker mig, at vi er lukket inde i et ondt Rum og skal forblive der, til vi har arbeidet Loven om Aarsag og Virkning ind i vor Natur. Og saa flyttes vi efterhaanden op i det, man kalder Aand. — —

Man véd saa vist, at to og to er fire ... Og saa kan to og to Frøkorn dog i Aandens Regnestykke blive til fire hele Skove! — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — Til sine Tider føler jeg med klam Angst,

at Tilværelsen har denne Traad i mig, — nogen Hævnens Regning paa min Slægt, som den kan rykke i —

Jeg tæller og tæller: — min Far, min Farfar, Oldefar, Skipperen, som blev rig paa Englandsfarten ... Med mig, den femte ... Men saa? — er der et eller to Led høiere op til det syvende? — —

— Man tar tilægte og drager andre ind under Forbandelsen. — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Iaften derude i Ensomheden paa Vidden ... kom den igjen, denne Lyd, — som noget grundbærende styrtede dybt inde i Jorden — eller inde i mig selv ... En Følelse, som de beskriver ved Jordskjælv, — alt utrygt, vaklende løst ...

Og under Rædslen begyndte Maanen at karrikere ...

Grunden roper med gaadefulde Lyd, som op fra nogen hemmelighedsfuld Verden ... Ens Navn gjalder langt nede ...

Der stiger som en Skygge, der vil gribe i mig. — Han, den anden med Kløerne ...

Hævnen er moden og løs igjen!

Kanske har han langt inde i mig sit eget levende Hjerte, — sine egne Drifter ...

Natterædslen stiger som en stor, ubegrænset Ligvogn ud af Mørket ... — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— „Livets Fest," — heder det ... bare ikke for mig!" — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Merete sad i Stolen, hensunken i de tre, fire Papirblade.

Hun holdt dem foran sig længe, efterat de var læste, — gjennemlevede ...

Med en underlig visionær Klarhed oprullede hendes Samliv med Rein sig atter Dag for Dag

— fra den første Aften, hun havde set ham i sin Forudanelse. Saamangt et Ord, saamangen Antydning, der var blevet siddende igjen som kun halvt forstaat, laa nu i gjennemsigtigt Lys for hende.

Hun sad urørlig med Blikket fyldt af de indre Syn —

Der begyndte at gaa som Ryk gjennem hendes Legeme, og der kom en Sittren i Øinene, som arbeidede hun for at vaagne til sig selv igjen.

Med ét strømmede Blodet til Ansigtet, og hun tog sig til Panden —

Rein, — Rein, — hun skulde aldrig se ham mere ...

Aldrig! — Aldrig!

Hun faldt tilbage i Stolen med et vildt Skrig.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— Sorenskriveren og Fruen havde gaat der udover Aftenen frem og tilbage, ud og ind, lyttende og vogtende paa Lysstriben i Døren.

Op ad Trappen steg Toner, — fjerne, dæmpede, langsomme Akkorder fra Klaveret, hvor Sankowitz sad alene i Kvælden og spillede en Koral, medens stille ilsomme Meldinger gled i Mørket udover Bygden.

Pludselig hørtes Meretes Jammerraab.

De fandt hende liggende bevidstløs, og Sorenskriveren bar hende ind paa hendes Sovekammer. —

Dagen efter laa Merete i voldsom Hjernefeber. —

EPILOG.

TREDIVE AAR EFTER.

De tredive Aar havde vekslet med deres hvide Sne og grønne Sommerløv.

Den mægtige Elv kom ikke længere fra ukjendte Fjeldmarker og „svarte" Skoge, som Øksen endnu neppe havde rørt, og den seg ikke længere gjennem Distrikter med en taus, af Tidsaanden uberørt Almue.

Sorenskriver Orning og hans storraadige Frue sov ved hinandens Side under hver sin Jernplade ved den Kirke, hvor Almuen saamange Gange havde strøget Hatte og Huer af, naar de steg ud af Vogn eller Slæde.

Paa Vangen Gaard residerede nu gamle Foged og Storthingsmand Kvigstad, — en høist formaaende og mægtig Mand i sit Distrikt.

Han havde som Prokurator indløst sin Hustru Alidas Fædrenegaard og levede der med Resten af et talrigt Kuld Børn, efterat de ældre i Rækken allerede var fløiet ud af Reden og tildels naat til Stillinger i Landet.

Den svære Hovedbygning med den gamle, mærkelige Frugthave og Park skinnede hvidmalet med nyt blaat Tagdække og store Vinduer mellem sine Løn- og Poppeltræer deroppe i Aassiden.

De to „Jomfruværelser" fra Sorenskriverens Tid ovenpaa i anden Etage optoges nu af Frøken Merete Orning.

Hun holdt altid Sengen, og der havde dannet sig som noget sagnagtigt om hende i den yngre Generation: —

Da hendes Brudgom ved et Ulykkestilfælde styrtede i Rafossen paa selve Aftenen før Brylluppet, — som alt var beredt, Kirken pyntet og

hele Egnen indbuden, — var hun faldt i en svær Sygdom.

Siden forblev hun altid sengeliggende, kom aldrig udenfor sine to Værelser.

Man viste endnu Stedet, hvor Brudgommen var gledet ud. Hans Lig blev ikke fundet, og man sa, at, naar Isen laa oppe paa Lovandet, kunde han ses at gaa igjen i Maaneskinnet, farende som en Skygge.

Merete havde været oppe og gjort sit sirlige Toilette.

Hun satte en Glæde i alskens udsøgt Lintøi med Kniplinger og Broderier, og Alidas Døttre overraskede hende gjerne paa Fest- eller Fødselsdage med et eller andet fint arbeidet Stykke.

Fogden havde af Princip sendt sine Sønner tidlig ud for at prøve Verden; men „Døttrene skulde der hegnes om", — deres Naturs Ægthed, legemlige og aandelige Sundhed bevares, og Skjønhedssansen udvikles. De skulde bli opdragende Hustruer for sine Mænd, og som Mødre danne den kommende Slægt, — overhodet blive som Alida og de Vangenske Jomfruer, — var Kvigstads Formening.

— Der var sirlig pyntet og pudset paa Meretes Værelse idag, — friske Blomster og en liden Buket „Jomfru Maria Guldsko" i et Glas paa Bordet ved Siden af Sengen.

Marianne med to Døttre ventedes fra Værket i et Sommerbesøg hjem til gamle Vangen.

— Merete var nu tyet til Sengen igjen.

Hun laa der lidt træt og nød Formiddagsstilheden, hvori en og anden Stemme lød op fra Gaarden ...

Hun reiste sig paa Albuen med pludseligt Liv og lyttede —

Der kom de ... i den fine Landauer med de to vælige Brune for, — de danske Vognheste, som Groth havde forskrevet forrige Aar ... laa hun og saa det alt for sig i Tankerne —

Deiligt, at han ikke er med selv! — For da er Marianne den gamle, kloge, lune. Ikke dette irriterede, vogtende, hvormed hun ellers følger ham, — som om hun stadig maa svælge noget ...

Merete trak i Klokkestrengen:

„Sig nu nede," — bad hun Pigen, — „at min Søster maa spise Middag og drikke sin Kaffe, førend hun kommer op til mig; men begge Smaapigerne maa straks komme og vise sig for Tante."

De hastede med sagte Trin op af Trappen, — Mariannes to og Alidas yngste — og fløi hen og hilsede paa denne forunderlige Tante, de havde, som altid laa tilsengs og aldrig kunde vinde over sin store Sorg, — som Mama sa.

„Tante Ra!" — smilte Merete, da den ældste, fyrig i sine Bevægelser, resolut bemægtigede sig Pladsen foran Sengen ... „Hun er heftig og hidsig vel, Du Bolette?" henvendte hun til Søsteren. „Men lige god for det!

Og Du, Bolette ... Jeg mener, det er Far jeg, — hans lune forborgne stille Smil oppe ved Øienkrogene. — De siger, Du er musikalsk ... Ja, — kan Du faa saadan Glæde af det, som han, saa —. Det er det, at kunne ha sin Glæde i sig selv, Du, — slig, at intet kan ta den fra en! —

... Ja, er det ikke underligt Du „Tante Ra", at ha en Ring paa to Fingre?" lo Merete, da den ældste havde bemægtiget sig hendes Haand og betragtede det mærkelige, som altid blev lige nyt for dem.

Saa maatte de jo vises om af Kusinen og bese alt, — hvordan Tanten havde det i de to venlige gammeldags, lysmalede Værelser ... Boghylden med

alle de Bind af historiske Værker og Grammatiker og Lærebøger ... Tante Merete havde læst med alle Alidas Børn de Fag, hun havde lagt sig efter og interesserede sig for.

Og det halvstore gamle Barneskatol paa Rækkevidde fra Sengen maatte undersøges. Det var fyldt med Kanavasager og Silke til Brug, naar hun af og til sad i Sengen og morede sig med at brodere Figurer efter egen Fantasi. Der blev i Aarenes Løb et og andet færdigt og sendt som Presenter til Søstrene, der gjemte paa dem næsten med Pietet.

Og saa den store, bugede, messingbeslagne Dragkiste med det gamle slebne Speil over, — i hvis øverste laasede Skuffe de aldrig fik komme ... —

— Udover Eftermiddagen sad Marianne alene deroppe hos hende.

Fru Groth var en staselig ældet Dame med hvide Haarbukler, i hvis arrede og noget benede Ansigt et Par smaa levende Øine undertiden kneb sig sammen til en Mysen, som om hun søgte efter, hvad der var paa Bunden.

De talte dæmpet, fortrolig. Der var noget af Lønkammerets Fred og Oprigtighed over det, og en og anden Gang reiste Marianne sig og rakte Merete et Glas eller, hvad hun kunde se efter fra Sengen.

„Det er underligt, saa Du kan følge med alting, Merete! — næsten som Du kunde se udover Bygden, der Du ligger, — og længere ud ogsaa ..." yttrede Marianne. — „Naar jeg sidder her hos Dig, blir det altid som i vore Pigedage igjen paa Vangen."

„Ja," — nikkede Merete med sit smukke Hode; hun mindede endnu om Ungpigen. — „Man havde ikke slig Hast og Fart i vor Tid, Du. Der hændte ikke saameget. Posten kom den ene Gang i Ugen

med den ene lille Avis ... man havde Stunder til at ruge over sine Indtryk, — og de gik kanske desto dybere ..."

Marianne mysede med et underligt grundende Udtryk paa Søsteren: —

„Det var altid saa tungt at tænke paa, at Du laa der, Merete. — Men nu har jeg begyndt at forsone mig med det. Naar én er saa enkel og hel, knækker man ogsaa helt! — Du formaade ikke at ta det op med Verden mere —"

— Nu bankede Pigen paa og kaldte Fru Groth ned til Theen ...

Marianne stod et Øieblik, som der gik noget i hende. —

Saa bøiede hun sig pludselig over Søsteren og hviskede i stærk Sindsbevægelse: —

„Var en stor Kjærlighed blet mig beskaaret i Livet, — jeg skulde gjerne ligget der, Du ligger, Merete!"

INDHOLD

AF

TOLVTE BIND.

